

RAPORT O STANIE MIASTA LUBLIN ZA 2023 R.

Współpraca autorska:

Rozdział 1 – Wydział Strategii i Obsługi Inwestorów

Rozdział 2 – Wydział Budżetu i Księgowości, Wydział Gospodarowania Mieniem, Wydział Funduszy Europejskich

Rozdział 3 – Biuro Partycypacji Społecznej, Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej

Rozdział 4 – Wydział Strategii i Obsługi Inwestorów

Rozdział 5 – Właściwe komórki organizacyjne Urzędu Miasta Lublin oraz jednostki organizacyjne miasta Lublin

Rozdział 6 – Wydział Organizacji Urzędu oraz właściwe komórki organizacyjne Urzędu Miasta Lublin

Rozdział 7 – Kancelaria Prezydenta

Rozdział 8 – Kancelaria Prezydenta, Wydział Strategii i Obsługi Inwestorów

Rozdział 9 – Biuro – Centrum Współpracy Międzynarodowej

Rozdział 10 – Kancelaria Prezydenta

AUTOR

dr Mariusz Gwozda

Urząd Miasta Lublin

plac Króla Władysława Łokietka 1

20-109 Lublin

tel.: 81 466 10 00, fax.: 81 466 10 01

e-mail: urzad_miasta@lublin.eu

www.lublin.eu

Lublin, maj 2024 r.

Spis treści

Wprowadzenie	6
1. Informacje ogólne.....	13
1.1. Ogólna charakterystyka miasta Lublin	13
1.2. Sytuacja demograficzna miasta	14
2. Informacje o finansach i majątku miasta Lublin.....	18
2.1. Stan finansów miasta Lublin.....	18
2.2. Wykonanie budżetu miasta.....	23
2.3. Wykonanie wydatków inwestycyjnych/majątkowych	26
2.4. Wieloletnia prognoza finansowa.....	28
2.5. Środki z rezerwy celowej przeznaczone na zadania wykonane w dzielnicach.....	29
2.6. Majątek trwały miasta Lublin.....	34
3. Realizacja budżetów partycypacyjnych.....	35
3.1. Budżet Obywatelski Miasta Lublin.....	35
3.2. Zielony Budżet	66
3.3. Szkolny Budżet Obywatelski.....	76
4. Realizacja Strategii Lublin 2030	90
4.1. Obszar A. Lublin kreatywny, akademicki, przedsiębiorczy	91
4.2. Obszar B. Lublin zielony i zrównoważony urbanistycznie	114
4.3. Obszar C. Lublin otwarty, wielopokoleniowy i społecznie zaangażowany	130
4.4. Obszar D. Lublin twórczy, aktywny i gościnny	143
4.5. Obszar E. Lublin metropolitalny	157
5. Realizacja strategii sektorowych i programów	164
6. Realizacja uchwał Rady Miasta Lublin	214
7. Inne istotne działania Prezydenta Miasta Lublin	232
8. Wybrane nagrody i wyróżnienia dla miasta Lublin	235
9. Współpraca międzynarodowa miasta Lublin	238
10. Pomoc osobom w kryzysie uchodźczym	240
11. Europejska Stolica Młodzieży Lublin 2023	242
Bibliografia	244
Spis tabel	245
Spis wykresów	249

Szanowni Państwo, Drogie Mieszkanki i Mieszkańcy Lublina,

za nami dwanaście miesięcy wspólnej pracy na rzecz naszego miasta i kolejny etap wdrażania strategii rozwoju Lublina, czyli budowy nowoczesnej metropolii, przyjaznej oraz wygodnej do życia. Ważne inwestycje, stabilna gospodarka, nowoczesny miejski transport, silny sport, więcej zieleni i wysoki poziom wsparcia miasta dla lubelskich rodzin, osób z niepełnosprawnościami i seniorów - to główne obszary naszych działań. Miniony rok był dla nas wyjątkowy również za sprawą tytułu Europejskiej Stolicy Młodzieży.

Lublin stał się centrum wydarzeń i miejscem spotkań młodych ludzi z całej Europy, a energię tego pokolenia czuliśmy w każdym obszarze funkcjonowania miasta. To był czas wzmocnienia więzi łączących młodzież z Lublinem i trwałej zmiany w polityce młodzieżowej miasta, co okazało się niewątpliwym sukcesem i potwierdzeniem słuszności naszych działań. Dlatego w 2024 r. zaplanowaliśmy 4,5 mln zł na kontynuację przedsięwzięć na rzecz młodych oraz współpracy na linii młodzież - miasto. Lublin wspiera różnorodność i integrację, wzmocnienia organizacje młodzieżowe i studenckie oraz łączy młodych ludzi we wspólnych działaniach, przez co daje nieograniczone możliwości rozwoju osobistego oraz zawodowego.

Ważnym, wręcz historycznym momentem dla naszego miasta i całego regionu, było zakończenie budowy Dworca Lublin - największego i najważniejszego projektu transportowego ostatnich lat. Zyskaliśmy nową i wyjątkową przestrzeń komunikacyjną, która zachwyca nie tylko mieszkanki i mieszkańców Lublina, ale także całą Polskę, a o naszej inwestycji piszą branżowe media z kraju i ze świata. Mam nadzieję, że będziemy inspiracją dla innych miast w tworzeniu tego typu obiektów. Poza sfinalizowaniem tej sztandarowej miejskiej inwestycji, skupiliśmy się również na poprawie dostępności komunikacyjnej miasta, nowych drogach i modernizacji ulic w dzielnicach. Niektóre zadania były efektem dofinansowania z funduszy zewnętrznych - unijnych i krajowych, część też wynikiem współpracy z mieszkankami i mieszkańcami w ramach projektu „Plan dla Dzielnic”. Staraliśmy się na bieżąco realizować najpilniejsze remonty i naprawy zgłaszane podczas spotkań i spacerów w poszczególnych rejonach miasta. Jesteśmy w trakcie opracowywania strategii dla każdej z 27 dzielnic Lublina. Ostateczne plany wyznaczają kierunki rozwoju tych obszarów na kolejne lata.

Pamiętamy też o wszystkich, którzy potrzebują jakiegokolwiek wsparcia. Dzięki temu każdy może czuć się w Lublinie zaopiekowany. Realizowana przez nas polityka społeczna jest doceniana w Polsce i na arenie międzynarodowej. W 2023 r. Europejska Konfederacja Dużych Rodzin przyznała Lublinowi Certyfikat potwierdzający przyłączenie do Europejskiej Sieci Gmin Przyjaznych Rodzinie. W ostatnim roku dołączyliśmy również do grona niewielu miast w Polsce, oferujących wsparcie parom borykającym się z problemem niepłodności. Program daje szansę na szczęśliwe rodzicielstwo, przede wszystkim zaś likwiduje lub minimalizuje przeszkody finansowe, które w takich sytuacjach powinny mieć znaczenie drugorzędne.

Miasto tworzą przede wszystkim jego mieszkanki i mieszkańcy, którzy współdecydują o lokalnych sprawach. Zmiany, które wspólnie wprowadzamy sprawiają, że Lublin jest zielonym i atrakcyjnym miejscem do życia. Dbamy, by był także miastem dla wszystkich, a każdy mógł uczestniczyć w wydarzeniach sportowych i kulturalnych. Dziś jesteśmy rozpoznawalnym i cieszącym się szacunkiem partnerem do organizacji imprez o ogólnopolskim i międzynarodowym zasięgu.

Bez wątplenia Lublin należy dziś do pierwszej ligi polskich miast. Wspólnie z mieszkankami i mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi, Radami Dzielnic i wieloma innymi podmiotami, którym na sercu leży jego dobro, budujemy miasto, z którego wszyscy możemy być dumni. Razem udało nam się wiele osiągnąć. Dziękuję za Państwa zaangażowanie i ten kolejny, wspólny rok pracy na rzecz naszego miasta. Przed nami jeszcze wiele ważnych projektów do realizacji, które pozwalają nam wspólnie tworzyć Lublin naszych marzeń. Znaleźliśmy się w finale konkursu Europejskiej Stolicy Kultury 2029. Wierzymy, że otrzymanie tego tytułu podkreśli pozycję Lublina, jako ważnego ośrodka kulturalnego w Europie oraz otworzy nowe możliwości wymiany doświadczeń z innymi miastami na całym kontynencie. W procesie ubiegania się o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury będziemy

kontynuować wspieranie artystek i artystów, prace nad rozwojem infrastruktury kulturalnej oraz innowacyjnymi projektami, które promują współpracę międzynarodową.

*dr Krzysztof Żuk
Prezydent Miasta Lublin*

Wprowadzenie

Na podstawie art. 28aa ust. 1 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U z 2023 r. poz. 40, 572, 1463 i 1688 oraz z 2024 r. poz. 609), Prezydent Miasta Lublin przedkłada „Raport o stanie miasta Lublin za 2023 r.”. Dokument prezentuje informacje dotyczące działań zrealizowanych w 2023 r., w szczególności w zakresie obowiązujących w mieście strategii rozwoju, programów i polityk miejskich. W dokumencie znalazły się też informacje o przebiegu i efektach Budżetu Obywatelskiego Miasta Lublin, Zielonego Budżetu, Szkolnego Budżetu Obywatelskiego oraz zestawienie uchwał Rady Miasta Lublin podjętych w 2023 r. wraz z informacją o stanie ich realizacji.

Raport jest efektem zaangażowania poszczególnych komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Lublin i jednostek organizacyjnych miasta Lublin. Ma na celu przybliżenie mieszkańcom wiedzy o funkcjonowaniu lokalnego samorządu oraz efektach jego działania w zakresie zaspokajania potrzeb wspólnoty. Tegoroczne i kolejne opracowania przygotowywane wedle zbliżonych kryteriów pozwolą diagnozować długoletnie zjawiska społeczne, umożliwią działania ewaluacyjne, co w konsekwencji ułatwi analizę kierunków rozwoju miasta oraz ewentualne dokonywanie optymalnych korekt w samym procesie zarządzania.

Raport składa się z jedenastu rozdziałów. W rozdziale 1. przedstawione zostały podstawowe informacje o Lublinie, jego władzy wykonawczej i uchwałodawczej oraz uwarunkowaniach demograficznych miasta. Kolejny rozdział omawia sytuację finansową Lublina w tym dochody, wydatki, zadłużenie, wielkość pozyskiwanych środków zewnętrznych, inwestycje, prognozy oraz majątek miasta Lublin. Rozdział 3. jest sprawozdaniem z realizacji budżetów partycypacyjnych. Każdy z projektów stanowi osobną informację, mówiącą o formalnej i praktycznej stronie pomysłów zgłaszanych przez mieszkańców (Budżet Obywatelski Miasta Lublin, Zielony Budżet, Szkolny Budżet Obywatelski) oraz stanie ich wykonania. Informacja dotycząca realizacji nowej Strategii Lublin 2030 znalazła swoje miejsce w rozdziale 4. Szczegółowo omawia pięć kluczowych obszarów rozwojowych miasta: A. Lublin kreatywny, akademicki, przedsiębiorczy, B. Lublin zielony i zrównoważony urbanistycznie, C. Lublin otwarty, wielopokoleniowy i społecznie zaangażowany, D. Lublin twórczy, aktywny i gościnny, E. Lublin metropolitalny. Kolejną część raportu (rozdział 5.) jest informacją o realizacji strategii sektorowych i programów miejskich, w których zawarte są szczegółowe ustalenia odnoszące się do działań komórek Urzędu Miasta Lublin i jednostek organizacyjnych miasta Lublin, także w odniesieniu do ich zadań rutynowych, wynikających z ustawowych i regulaminowych obowiązków. Rozdział 6. jest informacją o realizacji uchwał Rady Miasta Lublin. Każdemu z wymienionych aktów prawa miejscowego towarzyszy informacja o stanie jego realizacji. Wskazane też zostały tzw. uchwały intencyjne, które nie kreują praw czy obowiązków Gminy, a zawierają jedynie oświadczenie (stanowisko) Rady Miasta Lublin, stanowiąc apel lub deklarację. W rozdziale 7. omówiona została aktywność Prezydenta Miasta Lublin w ramach obowiązków miejscowych, jak i aktywności w kraju i za granicą. W kolejnej części Raportu zaprezentowane zostały wybrane nagrody i wyróżnienia dla miasta Lublin, zaś w kolejnym rozdziale przedstawione zostały najważniejsze informacje dotyczącej współpracy międzynarodowej. Rozdział 10. stanowi informację na temat działań pomocowych i solidarnościowych na rzecz uchodźców z ogarniętej wojną Ukrainy. W rozdziale 11. skupiono się na obchodach Europejskiej Stolicy Młodzieży 2023.

Zakres czasowy dokumentu dotyczy zasadniczo 2023 r., jednak analiza danych demograficznych i statystycznych (realizacja strategii sektorowych i programów oraz Strategii Lublin 2030) obejmuje każdorazowo horyzont ostatnich 5 lat. Budżety partycypacyjne omawiają zarówno projekty z edycji 2023, jak i wcześniejsze – o ile ich kontynuacja nastąpiła w roku sprawozdawczym.

Lublin sukcesywnie wdraża przyjęty od lat kierunek zmian i rozwoju, który jest możliwy m.in. dzięki środkom unijnym. Sztandarową inwestycją ostatnich lat, nie tylko z punktu widzenia miasta, ale także całego regionu jest Dworzec Lublin, czyli nowoczesne centrum komunikacyjne za ponad 345 mln zł, z czego blisko 197 mln stanowiły środki europejskie. Zakończenie tego projektu w 2023 r. spięło wszystkie realizowane dotychczas projekty transportowe i drogowe. Dziennie z Dworca Lublin realizowanych jest ok. 840 kursów w blisko 70 kierunkach krajowych i międzynarodowych. Z kolei budowę węzłów przesiadkowych na terenie miasta, dopełnił ostatni komponent, czyli nowy most w ciągu ul. Żeglarskiej. Przeprawę nad rzeką Bystrzycą otwarto w maju 2023 r. Oprócz robót branży mostowej, inwestycja objęła również przebudowę odcinka ul. Żeglarskiej (ok. 37 mln zł). Miniony rok pod względem inwestycyjnym to także zakończenie przebudowy skrzyżowania wraz z remontem nawierzchni na ul. Popiełuszki (ponad 4,7 mln zł), czy przebudowa dwóch ważnych skrzyżowań na Felinie. Prace dotyczyły zbiegu al. Witosa z ul. Doświadczalną oraz skrzyżowania ulic: Franczaka „Lalka”, Skalskiego i Jagiellończyka (ponad 13,6 mln zł).

W maju ruszyły również prace przy przedłużeniu ul. Lubelskiego Lipca '80. W dzielnicy Za Cukrownią rozpoczęto budowę brakującego odcinka o długości ok. 1100 m, od skrzyżowania z ul. Diamentową i ul. Krochmalną do ul. Cukrowniczej (96 mln zł). Miasto rozbudowało także ul. Raszyńską (ponad 9,3 mln zł). We współpracy z mieszkankami i mieszkańcami powstała ul. Siewierzan (blisko 2 mln zł). W ramach inicjatywy lokalnej zbudowano również drogi gminne 023D i 022D w rejonie ulic Turystycznej i Hajdowskiej (blisko 4,5 mln zł). W rejonie ul. Skowronkowej miasto zbudowało ul. Araszkiwicza (ok. 740 tys. zł), a w dzielnicy Dziesiąta ul. Zamenhofa (ponad 1,8 mln zł). W 2023 r. na Szerokim oraz Sławinie trwały również budowy ulic Bliskiej oraz Skowronkowej (ponad 42,5 mln zł).

W minionym roku na terenie Lublina powstały również kolejne odcinki infrastruktury rowerowej o długości blisko 5 km. Dodatkowo, w 2023 r. wybudowano, przebudowano lub wyremontowano ponad 200 miejsc parkingowych. Wykonano również remonty jezdni i chodników, a na kilkudziesięciu ulicach położono też nawierzchnie bitumiczne. Przed rozpoczęciem roku akademickiego wymieniono nawierzchnię ul. Nadbystrzyckiej, na odcinku od ul. Głębokiej do ul. Zana wraz ze skrzyżowaniami. Miasto zleciło też naprawę tzw. starej części ul. Nałkowskich. Prace remontowe prowadzono również na ulicach: Laskowej, Kasprowicza, Jacyny-Onyszkiewiczza, Lazurowej i osiedlowym odcinku ul. Łęczyńskiej. Wyremontowano też kolejny fragment ul. Wiejskiej, na odcinku od ul. Malczewskiego do ul. Walecznych. Zrealizowano także remonty ulic: Grodzickiego, Jagiełły (na odcinku od ul. Doświadczalnej do posesji ul. Jagiełły 16) oraz parkingów przy ulicach: Biedronki i Harnasie. Drogowcy pracowali też na ul. 1 Maja, gdzie wykonali remont jezdni i chodników. Ciągi piesze odnowiono też m.in. na fragmentach ulic: Diamentowej, Kosmonautów, Elektrycznej, Dzieci Zamojszczyzny, Harnasie, Szwajcarskiej, Glinianej, Pogodnej, Ćwiklińskiej, Grażyny oraz Wileńskiej. Zadania drogowe objęły budowę/przebudowę chodników przy ulicach: Powojowej, Hetmańskiej, Franczaka „Lalka”, Stojnowskiego, Sowińskiego, Sławinkowskiej, Głowackiego, Kazimierza Wielkiego, Wileńskiej, Głębokiej, a także w okolicy ul. Pana Tadeusza i w rejonie skrzyżowania ul. Doświadczalnej z ul. Vetterów. Istotną inwestycją była również budowa oświetlenia – na terenie miasta zamontowano łącznie ponad 300 nowych latarni. Rok 2023 to także wdrożenie rozwiązań na rzecz poprawy bezpieczeństwa na drogach. Na wybranych ulicach powstały azyle oraz wyświetlacze prędkości.

Rozpoczęły się prace nad kompletną dokumentacją projektową na przebudowę ul. Zana na całym odcinku, czyli od ul. Nadbystrzyckiej do al. Kraśnickiej. Dokumentacja przyszłościowa powstała też dla ul. Rowerowej wraz z budową miejsc parkingowych. Wybrano także wykonawcę rozbudowy ul. Zorza, na odcinku od ul. Głuskiej do granic miasta. Z końcem roku miasto podpisało też umowy na realizację kolejnych ważnych zadań drogowych: budowę przedłużenia ul. Węglarza na odcinku od ul. Walecznych do ul. Trześniowskiej wraz z przebudową odcinków ul. Koryznowej i ul. Trześniowskiej (blisko 49 mln zł), rozbudowę ul. Wallenroda (ponad 13,3 mln zł), budowę ul. Sławinek (ponad 7,8 mln zł) oraz przebudowę kładki nad ul. Filaretów (ponad 4,1 mln zł).

Projekty inwestycyjne dotyczyły nie tylko infrastruktury drogowej. Przy wsparciu funduszy unijnych przebudowano, udostępniono i wyposażono piwnice Centrum Kultury w Lublinie pod działalność kulturalną

(blisko 8 mln zł). Rozpoczęto również projektowanie rozbudowy żłobka przy ul. Zelwerowicza. Dodatkowo opracowano studium wykonalności dla termomodernizacji budynków przedszkoli nr 34 i 75 oraz na potrzeby przebudowy budynku Domu Słów. Innym ważnym zadaniem inwestycyjnym z obszaru oświaty zrealizowanym już z budżetu miasta, było zakończenie rozbudowy Szkoły Podstawowej nr 52 przy ul. Jagiełły o dwa nowe segmenty: dydaktyczny i żywieniowy (ponad 21 mln zł). Przebudowę przeszły też pomieszczenia VII LO przy ul. Farbiarskiej dostosowane pod funkcję przedszkolną (ponad 6 mln zł), a w Szkole Podstawowej nr 16 przy ul. Poturzyńskiej wykonano remont basenu. Rozpoczęto przygotowania do budowy 4 nowych kompleksów szkół podstawowych i przedszkoli przy ulicach: Majerankowej, Jemiołuszki, Lędzian i Hanki Ordonówny. Miasto otrzymało również promesę z Banku Gospodarstwa Krajowego na termomodernizację IV i V LO. Ponadto zawarto umowę na wykonanie wielobranżowej dokumentacji projektowo-kosztorysowej na rewitalizację amfiteatru w dzielnicy Tatary. Ze środków Budżetu Obywatelskiego powstało wielofunkcyjne boisko przy V LO, a na terenie Szkoły Podstawowej nr 15 zamontowano boisko mobilne. Z kolei przy SP nr 31 wykonano ogrodzenie boiska piłkarskiego wraz z piłkochwytnymi. W 2023 r. zakończono też roboty związane z rozbudową budynku szatniowo-sanitarnego na stadionie „Sygnał” przy ul. Zemborzyczej. Przy ul. Gęsiej powstał plac zabaw, a w Parku Centralnym na Felinie wykonano miejsce do street workoutu oraz ogrodzenie wybiegu dla psów wraz z elementami małej architektury. Częściowo zrealizowano roboty budowlane związane z przebudową Alei Miast Partnerskich (od placu zabaw w wąwozie LSM do ul. Nadbystrzyckiej). Łącznie na miejskie inwestycje, zarówno drogowe jak i kubaturowe w 2023 r. przeznaczono 373 mln zł. Przed miastem kolejne ważne zadania. Trwa projektowanie wielofunkcyjnego obiektu sportowo-rekreacyjnego z funkcją stadionu żużlowego dla 18,5 tys. widzów. Poza funkcją sportową nowy obiekt ma służyć również do organizacji koncertów, targów oraz pokazów, a wokół niego powstanie przestrzeń parkowo-rekreacyjna. W projektowaniu jest także Centrum Sztuki Dzieci i Młodzieży przy ul. Kunickiego, remont i przebudowa Trybunału Koronnego, a w Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnym przy ul. Poturzyńskiej trwają już prace budowlane. W oczekiwaniu na kolejną europejską perspektywę finansową, miasto przygotowuje się do przywrócenia mieszkańcom i mieszkańcom dwóch ważnych przestrzeni – Parku Bronowickiego i Błoni pod Zamkiem. Dla obu zadań miasto posiada już dokumentację projektową.

Miniony rok to również dalsze inwestycje w ekologiczną komunikację publiczną. W wakacje na ulice Lublina wyjechały pierwsze nowe, przegubowe autobusy elektryczne. Z projektu unijnego za blisko 23 mln zł zakupiono 7 takich ekologicznych pojazdów. To kolejny krok w budowie systemu autobusu elektrycznego w naszym mieście. Z kolei od początku września do obsługi liniowej skierowany został pierwszy w Lublinie autobus wodorowy. Dodatkowo, prąd do zasilania trakcji trolejbusowej oraz autobusów elektrycznych pochodzi w 100% z odnawialnych źródeł energii. Dzięki tym działaniom Lublin jest jednym z polskich i europejskich liderów elektromobilności. Już dziś spełnia 40% udział pojazdów zeroemisyjnych w całej flocie, gdzie ustawa o elektromobilności nakazuje uzyskanie 30% progu do 2028 r. Zakończyły się również prace nad projektem optymalizacji oferty przewozowej komunikacji miejskiej. Końcowa koncepcja zmian uwzględniła znaczną część postulatów mieszkańców i mieszkańców zgłoszonych w trakcie konsultacji społecznych. Podczas dyskusji wpłynęło ponad 2,7 tys. uwag. Wypracowane wspólnie kierunki zmian to m.in. skomunikowanie Dworca Lublin z większością rejonów miasta, odczuwalny wzrost częstotliwości kursowania autobusów i trolejbusów w poszczególnych dzielnicach, a do tego większa liczba połączeń bezpośrednich. Z miejskim transportem zbiorowym zintegrowano także ofertę systemu Lubelskiego Roweru Miejskiego poprzez Lubelską Kartę Miejską i system LUBIKA. Dodatkowo system w zakresie zarządzania i obsługi przeszedł całkowicie w ręce miasta, rolę operatora pełni spółka MPK Lublin. Miasto podjęło też działania w kierunku utworzenia stacji ładowania pojazdów elektrycznych. W 2023 r. wybrano firmę, która wydzierżawi miejskie nieruchomości z przeznaczeniem na budowę i obsługę 164 ogólnodostępnych punktów ładowania pojazdów elektrycznych w ponad 80 lokalizacjach. Zaplanowano je głównie w dzielnicach o zabudowie wielorodzinnej, ale także na obszarach szczególnie atrakcyjnych turystycznie.

W 2023 r. kontynuowano realizację idei Zielonego Budżetu, edycja #SkweryOdNowa zakładała zrewitalizowanie istniejących już przestrzeni zielonych w mieście. Odświeżenie skwerów polegało na wymianie, naprawie lub doposażeniu w meble miejskie, rekompozycji istniejącej zieleni, dodaniu nowych nasadzeń

oraz usunięciu bądź naprawie starej nawierzchni. W ramach tej edycji odświeżono 11 skwerów i opracowano, we współpracy ze środowiskami akademickimi, koncepcje odnowienia dwóch kolejnych. Realizowany był projekt „Zielone Serce Miasta”, który zakładał wprowadzanie zieleni w najbardziej zurbanizowane obszary miasta. Wykonano też rozszczelnienia nawierzchni utwardzonych na kolejnych ulicach w centrum Lublina, co pozwoliło na poprawę warunków życia drzew w mieście oraz utworzenie nowych rabat z krzewami i bylinami przy ulicach: Okopowej, Narutowicza, Królewskiej, Zesłańców Sybiru, Zamojskiej i Lubartowskiej. Działania objęły powierzchnię ok 3 tys. m², na których posadzono ponad 50 drzew i 4,6 tys. krzewów. Nowe nasadzenia roślin ozdobnych pojawiły się również na placu Po Farze, skwerze przy Al. Racławickich oraz ulicach: Świętoduskiej, 1 Maja, 3 Maja, Wieniawskiej, Ogrodowej i Herberta. Oprócz tego nasadzono ok. 1 000 drzew, a ulice miasta ozdobiły wieloletnie łąki kwietne o powierzchni 7 tys. m². Przy ul. Obrońców Pokoju powstał ogród deszczowy, składający się z pięciu rabat o łącznej powierzchni ponad 55 m². Jest to już trzecia taka przestrzeń w Lublinie, a łączna powierzchnia wszystkich do tej pory powstałych rabat deszczowych to ponad 130 m². Dodatkowo opracowano dokumentację projektową mini parku „Wspólna Czerniejówka” przy ul. Wspólnej, Polany Centralnej w wąwozie Czechów pomiędzy ul. Kameralną i ul. Północną, koncepcję zagospodarowania terenu przy ul. Altanowej, a także projekt nasadzeń przy ulicach: Zielonej, Świętoduskiej, Wodopojnej i Bajkowskiego. Z kolei w ramach rezerw celowych Rad Dzielnic doposażono w elementy małej architektury oraz nasadzenia skwery przy ulicach: Powstańców Śląskich, Czeremchowej oraz Tymiankowej. Przeprowadzono również rekompozycję skweru przy zbiegu ulic: Sulisławickiej i Tetmajera, gdzie posadzono 24 drzewa oraz 477 krzewów. W minionym roku w ramach środków własnych powstał też skwer im. Izabelli Sierakowskiej w Parku Rury.

Miasto podejmuje liczne inicjatywy na rzecz ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Był to już czwarty rok z miejskim programem „Złap deszczówkę”. W tej edycji zawarto 31 umów dotacyjnych oraz rozliczono projekty 26 gospodarstw domowych na łączną kwotę ponad 106 tys. zł. W ramach przyznanych dotacji mieszkanki i mieszkańcy Lublina wykonali m.in. 31 zbiorników naziemnych, 12 zbiorników podziemnych oraz 2 studnie chłonne. Dodatkowo miasto przeznacza rocznie 1 mln zł na Program Ograniczania Niskiej Emisji. W minionym roku podpisano również z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej umowę o dofinansowanie w ramach programu „Ciepłe Mieszkanie”. Właściciele lokali mieszkalnych w budynkach wielorodzinnych mogą ubiegać się o środki na wymianę źródła ciepła na paliwa stałe na inne bardziej ekologiczne systemy lub podłączenie lokalu do wspólnego efektywnego systemu ogrzewania. Umowa została podpisana na lata 2023 i 2024, zakładając dofinansowanie w tym okresie ze środków WFOŚiGW w wysokości 2,3 mln zł.

Największą pozycję w miejskim budżecie rokrocznie stanowi oświata, co znajduje też odzwierciedlenie w wydatkach na wynagrodzenia nauczycieli i pracowników, dotacjach dla jednostek sektora oświaty publicznej i niepublicznej oraz w realizowanych inwestycjach i projektach. Budowy, rozbudowy oraz remonty szkół i przedszkoli, wyposażenie placówek w pomoce dydaktyczne, stypendia dla najzdolniejszej młodzieży oraz projekty kierowane do uczniów i nauczycieli – to przykłady działań realizowanych w ostatnim roku w lubelskiej oświacie. Nakłady na zadania oświatowe w 2023 r. wyniosły 1,17 mld zł. Miasto kontynuowało program „Najlepsi zostają w Lublinie”, miejski program stypendialny dla studentów i doktorantów, jak również program skierowany do laureatów i finalistów zawodów stopnia centralnego olimpiad oraz turniejów. Miasto wspiera też edukację uzdolnionych dzieci i młodzieży. Łącznie w ramach tych programów przyznano stypendia na kwotę ponad 1 mln zł. Wspólnie z Polskim Towarzystwem Mieszkaniowym miasto realizuje projekt, w ramach którego powstało Branżowe Centrum Umiejętności (BCU). Placówka zlokalizowana jest w Państwowych Szkołach Budownictwa i Geodezji im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie i jest ważnym składnikiem tworzącym tzw. trójkąt wiedzy: szkoła-uczelnia-pracodawcy w zakresie rozwoju branży budowlanej. BCU kształci umiejętności zawodowe uczniów, studentów, osób dorosłych oraz nauczycieli kształcenia zawodowego z tej branży. Mimo, że miasto mierzy się z niewystarczającą subwencją oświatową, to utrzymanie wysokiego poziomu lubelskiej oświaty jest jednym z priorytetów działań. W minionym roku po raz 12. miasto Lublin uhonorowano prestiżowym tytułem „Samorządowy Lider Edukacji”. Certyfikat potwierdza wysoki poziom edukacji w lubelskich szkołach i świadczy o tym, że Lublin jest miastem innowacyjnym i w sposób nowoczesny

dbającym o oświatę. Miasto stanowi ważny międzynarodowy ośrodek akademicki z najwyższym 15,5% wskaźnikiem umiędzynarodowienia w Polsce. Funkcjonuje tu 9 uczelni, na których rocznie kształci się ok. 60 tys. studentek i studentów, z czego ponad 9 tys. to studenci zagraniczni.

Kolejny ważny i szeroki obszar działania to polityka społeczna. W ostatnim roku na przedsięwzięcia z tego zakresu trafiło blisko 430 mln zł. W marcu 2023 r. Lublin, jako pierwszy samorząd w województwie lubelskim, rozpoczął realizację programu leczenia niepłodności metodą *in vitro*. W ostatnim roku miasto przeznaczyło na ten cel ponad 250 tys. zł, zaś łącznie do 2025 r. zaplanowano kwotę 1,5 mln zł. Do programu zgłosiło się 89 par z czego 75 uzyskało pozytywną kwalifikację. Przeprowadzono 60 procedur, w ramach których udało się uzyskać 24 ciążę. Miasto kontynuowało też programy profilaktyczne i prozdrowotne dla rodzin i seniorów. Z bezpłatnych usług stomatologicznych skorzystało ponad 4 tys. uczniów, a programem wczesnego wykrywania wad wzroku i zezą objęto 2 tys. uczniów z 32 szkół, 2 tys. rodziców oraz 92 nauczycieli. Miasto realizowało też w 42 szkołach podstawowych program „Jedź z Głową”. Edukacją z zakresu zdrowego odżywiania objęto 2 tys. dzieci z klas I-III. Dodatkowo, blisko 970 seniorów otrzymało szczepionki przeciwko pneumokokom. Zrealizowano także działania informacyjno-edukacyjne w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia psychicznego dla uczniów klas I szkół ponadpodstawowych. W projekcie wzięło udział 1750 uczniów, nauczycieli oraz rodziców. W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Lublin na lata 2022–2023 zrealizowano 261 działań, obejmując nimi ponad 30 tys. osób. Kwota wydatkowana w ramach programu to ponad 15 mln zł. Rok 2023 był rokiem szczególnym także ze względu na finalizację dwuletniego procesu Certyfikacji Samorządów Przyjaznych Rodzinom. Lublin znalazł się wśród pierwszych siedmiu miast, które ukończyły proces certyfikacji polskiej. W połowie roku Europejska Konfederacja Dużych Rodzin przyznała Lublinowi Certyfikat potwierdzający przyłączenie do Europejskiej Sieci Gmin Przyjaznych Rodzinie. W 2023 r. weszły w życie „Lubelskie standardy dostępności kultury”, czyli zasady, wytyczne i wskazówki dotyczące dostępności kultury dla osób z niepełnościami. Dokument powstał z myślą o szerokim zastosowaniu zarówno przez miejskie instytucje kultury, organizacje pozarządowe, jak i inne zainteresowane podmioty.

Miasto konsekwentnie realizuje określoną strategię rozwoju lokalnego sportu, będąc w ścisłej czołówce organizatorów wydarzeń na najwyższym sportowym poziomie, a lubelskie drużyny i sportowcy odnoszą sukcesy zarówno krajowe, jak i międzynarodowe. W 2023 r. wydatki na zadania związane ze sportem wyniosły ponad 62 mln zł, a na promocję miasta poprzez sport przeszło 1,7 mln zł. W ubiegłym roku kwota przekazana na prowadzenie szkolenia sportowego, rozgrywanie meczów oraz organizację imprez sportowych z wykorzystaniem miejskiej infrastruktury sportowej wyniosła ok. 19 mln zł. Miasto przeznacza również środki na wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej. Lubelskim klubom i stowarzyszeniom przyznano w 2023 r. dotacje na blisko 30,2 mln zł. W 2023 r. miasto przekazało ponad 1,2 mln zł na pozalekcyjne zajęcia sportowe dla uczniów. W ubiegłym roku Lublin był gospodarzem znaczących wydarzeń sportowych, do których należały Mistrzostwa Świata U23 w koszykówce 3x3 kobiet i mężczyzn, ORLEN Polish International 2023 w badmintonie, Deskorolkowe Mistrzostwa Polski, Turniej Bogdanka Volley Cup im. Tomasza Wójtowicza, 77. PZLA Mistrzostwa Polski U20 oraz Mistrzostwa Polski juniorów w pływaniu. Ponadto polscy i ukraińscy uczniowie lubelskich szkół podstawowych rywalizowali w zawodach sportowych integrujących uczniów polskich i ukraińskich pn. „Sport ponad granicami” przy wsparciu UNICEF. W 2023 r. lubelskie kluby sportowe sięgały po laury w swoich klasach rozgrywkowych, zdobywając tytuły mistrzowskie. Najbardziej spektakularny sukces osiągnęli żużlowcy Motoru Lublin utrzymując kolejny rok tytuł Drużynowego Mistrza Polski. Z kolei koszykarki AZS UMCS Lublin zdobyły historyczne mistrzostwo Polski, a piłkarze Motoru Lublin awansowali do I ligi. Fenomenem jest też siatkówka, gdzie Bogdanka LUK Lublin obecnie jest zaliczana do czołowych drużyn w Polsce. Poza sportem zawodowym, miasto dotuje sport dzieci i młodzieży. W ramach projektu Sportowa Szkoła, ok. 40 organizacji rocznie korzysta z możliwości bezpłatnego dostępu do sal gimnastycznych w blisko 70 lubelskich placówkach. Ponadto w klubach sportowych rocznie trenuje 4 tys. uczniów, a w ofercie 26 lubelskich szkół są 122 klasy profilowane i sportowe. Dodatkowo ok. 11 tys. osób rocznie uczestniczy w bezpłatnych zajęciach sportowo-rekreacyjnych „Aktywny Lublin” i „Aktywne Pokolenie”, „Umiem Pływać” oraz zajęciach sportowych dla uczniów z elementami gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej. Dla 6 latków uczęszczających

do przedszkoli sfinansowano zajęcia nauki pływania pod nazwą „Aktywny Przedszkolak”. Poprzez program „Mistrz Junior” miasto wspiera również wybitnych sportowców, uczestników międzynarodowych imprez sportowych na poziomie młodzieżowym. W lubelskich szkołach podstawowych realizowany jest program Sportowy Talent, w ramach którego uczennice i uczniowie mają możliwość spotkania najlepszych zawodników. W okresie od 1 marca do 30 listopada mieszkanki i mieszkańcy mogą także korzystać z orlików zlokalizowanych przy trzynastu lubelskich szkołach.

O tempie i kierunkach rozwoju miasta w dużej mierze decyduje nowoczesna gospodarka i dostęp do miejsc pracy. Lublin pozostaje na ścieżce stabilnego rozwoju gospodarczego, z ciągłym wzrostem zatrudnienia i nowymi inwestorami. Firmy, które tylko w 2023 r. pojawiły się w Lublinie, zapowiedziały utworzenie ok. 400 nowych miejsc pracy. Stałe zwiększanie ilości dostępnej powierzchni produkcyjno-magazynowej, a także powierzchni biurowej na potrzeby sektora nowoczesnych usług, pomaga miastu utrzymać się na wysokiej pozycji w Polsce. W 2023 r. w Lublinie pojawili się nowi inwestorzy – w sektorze produkcyjnym, a także w sektorze nowoczesnych usług dla biznesu. W dalszym ciągu rozwija się Podstrefa Lublin Specjalnej Strefy Ekonomicznej. W 2023 r. swoje zakłady rozbudowały firmy: BioMaxima, ROHLIG SUUS Logistics, Ball Beverage Packaging, Europiek, Noyen czy Aliplast.

Lublin dokłada starań, aby mieszkankom i mieszkańcom żyło się w nim dobrze, a miasto traktowali, jako swój dom. Jednym z priorytetów jest zapewnienie odpowiedniej infrastruktury w dzielnicach: poprzez m.in. budowę nowych mieszkań, szkół, przedszkoli i żłobków, a także ośrodków pomocy społecznej, boisk czy bibliotek. W 2023 r. miasto przygotowało inwestycje mieszkaniowe i w efekcie tych prac w najbliższych latach powstaną trzy bloki przy ul. Królowej Bony, w których znajdzie się ponad 120 mieszkań komunalnych. Projektanci pracowali także nad dokumentacją dla wieżowca przy ul. Wrońskiej, który zapewni miejsce dla blisko 100 rodzin. W czerwcu otwarto Pracownię Kultury Dziesiąta - trzecią już filię Dzielnicowego Domu Kultury „Bronowice”. Placówka powstała po gruntownym remoncie i adaptacji lokalu w pawilonie przy ul. Herberta 14. Znajdują się tam trzy przestrzenie warsztatowe: animacyjna, multimedialna i plastyczna. Miasto podpisało również porozumienia o współpracy ze Związkiem Dużych Rodzin Trzy Plus w ramach Projektu „Sieć Family Spot”. Dzięki temu w Lublinie powstała przestrzeń przyjazna rodzinom – Family Spot, jako projekt pilotażowy w skali kraju. Przez 7 miesięcy 23 specjalistów, animatorów i wolontariuszy pracowało wraz z rodzicami oferując im zajęcia z zakresu edukacji rodzicielskiej, integracji rodzin czy budowania relacji. Od czerwca do grudnia 2023 r. w wydarzeniach organizowanych w ramach Family Spot udział wzięło łącznie ponad 680 rodziców i dzieci. Z kolei z myślą o seniorach w dzielnicy Za Cukrownią rozpoczęła działalność nowa placówka – Klub Seniora.

Wspólnie z mieszkankami i mieszkańcami, Radami Dzielnic oraz lokalnymi działaczami i liderami opinii, miasto kontynuowało projekt „Plan dla Dzielnic”. Zakończono spacer w dzielnicach, finalizowano warsztaty i przystąpiono do opracowywania pierwszych strategii rozwoju poszczególnych części miasta. Równolegle, na realizację zgłaszanych podczas spotkań zadań, miasto przeznaczyło w minionym roku ponad 7,5 mln zł. Miejski projekt partycypacyjny uzupełnia dotychczasowe działania w ramach Budżetu Obywatelskiego, Zielonego Budżetu i Inicjatywy Lokalnej. W ubiegłym roku na realizację projektów i zadań przy wykorzystaniu tych narzędzi trafiło 24 mln zł. Z kolei dotacje dla organizacji pozarządowych wyniosły blisko 70 mln zł. Miasto wspiera także Rodzinne Ogrody Działkowe. W 2023 r. była to kwota blisko 250 tys. zł. Spotkania i warsztaty w ramach miejskiego projektu „Plan dla Dzielnic” były pomocne też przy tworzeniu strategii sektorowej dla obszaru kultury. Miasto wspólnie ze środowiskiem oraz mieszkankami i mieszkańcami rozpoczęło prace nad Strategią Kultury Lublin 2030+.

Ostatnie 12 miesięcy to czas, kiedy Lublin był Europejską Stolicą Młodzieży. W latach 2022–2023 miasto przeznaczyło blisko 13 mln zł na realizację założeń wskazanych w aplikacji konkursowej. W obszarze kultury, sportu, partycypacji i edukacji wsparło ponad 1 000 inicjatyw młodzieżowych. Stworzono sieć przyjaznych miejsc, na których funkcjonowanie miasto przeznaczyło 2,8 mln zł. ESM 2023 to również wiele inicjatyw i programów, takich jak m.in.: Wolontariat Lubelski, Szkolny Budżet Obywatelski, Akademia Miasto, Miejski

Aktywator Młodzieżowy czy „Dzielnice Kultury – Młodzież Inspiruje Dzielnice”. W procesie partycypacyjnym powstał dokument „Miasto Młodych. Polityka młodzieżowa Lublina”.

Miasto zakwalifikowało się do drugiego, finałowego etapu prestiżowego konkursu o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury na rok 2029. Decyzją międzynarodowych ekspertów, lubelska aplikacja została wybrana spośród 12 polskich miast. Lublin znalazł się na „krótkiej” liście w ścisłym finale konkursu razem z Katowicami, Bielsko-Białą i Kołobrzegiem. Hasłem przewodnim aplikacji naszego miasta o tytuł ESK 2029 jest „Re:union”.

Lublin był organizatorem wydarzeń kulturalnych przyciągających artystów i publiczność z całego świata. Ostatni rok okazał się również rekordowy pod kątem liczby krajowych i zagranicznych turystów. Blisko 1,6 mln podróżnych odwiedziło nasze miasto w 2023 r. To o 65% więcej gości krajowych i aż siedmiokrotnie więcej przyjezdnych z zagranicy niż w 2022 r. Rekord padł również na lubelskim lotnisku. Port Lotniczy Lublin obsłużył w sierpniu ponad 51 tys. pasażerów. Był to najlepszy wynik w dotychczasowej historii lotniska. Wpływ na wzrost liczby podróżnych miała wyjątkowo bogata siatka połączeń wakacyjnych.

Wszystkie podejmowane projekty i inicjatywy sprawiają, że Lublin wciąż się zmienia. Realizowana nowoczesna idea rozwoju miasta łączy postęp techniczny i technologiczny z dbałością o środowisko naturalne oraz wysoki komfort życia mieszkanki i mieszkańców. Lublin to miasto rodzin, seniorów, młodzieży, miasto osób aktywnych oraz tych szukających wytchnienia, pozwalające wszystkim w pełni uczestniczyć w życiu społeczności. Pełne zieleni oraz przestrzeni do odpoczynku inspiruje do tworzenia i działania stając się coraz lepszym miejscem do życia. Szczegółowy opis funkcjonowania miasta w 2023 r. znajduje się w kolejnych rozdziałach niniejszego opracowania. Dane i zestawienia statystyczne stanowią źródło wiedzy o zmianach, jakie w czasie minionych kilkunastu miesięcy zaszły we wszelkich obszarach życia Lublina.

1. Informacje ogólne

1.1. Ogólna charakterystyka miasta Lublin

Lublin to obecnie największy w Polsce Wschodniej ośrodek gospodarczy i akademicki, a zarazem jedyne miasto makroregionu z potencjałem metropolitalnym, opartym na faktycznie posiadanych zasobach i realizowanych funkcjach. Lublin jest również aktywnym uczestnikiem sieci współpracy europejskich i światowych metropolii, zaliczanym do najdynamiczniej rozwijających się polskich miast i plasującym się na czołowych miejscach rankingów rozwoju zrównoważonego, absorpcji funduszy unijnych, przyciągania inwestorów czy inteligentnych miast¹.

Miasto jest jednostką samorządową na prawach powiatu. Rok 2023 r. to kontynuacja trzeciej kadencji w której funkcję Prezydenta sprawuje dr Krzysztof Żuk. Stanowisko Zastępcy Prezydenta ds. Społecznych sprawuje Monika Lipińska, Zastępcą Prezydenta ds. Kultury, Sportu i Partycypacji jest Beata Stepaniuk-Kuśmierzak, funkcję Zastępcy Prezydenta ds. Inwestycji i Rozwoju pełni Artur Szymczyk, Zastępcą Prezydenta ds. Oświaty i Wychowania jest dr Mariusz Banach. Funkcję Skarbnika Miasta pełni Lucyna Sternik, zaś Sekretarzem Miasta jest Andrzej Wojewódzki.

Skład Rady Miasta Lublin VIII kadencji (2018–2024) przedstawia się następująco: Jarosław Pakuła – Przewodniczący Rady Miasta Lublin, dr Leszek Daniewski, Stanisław Kieroński, Maja Zaborowska – Wiceprzewodniczący Rady Miasta Lublin oraz Radni Rady Miasta Lublin: Eugeniusz Bielak, Piotr Breś, Stanisław Brzozowski (radny niezrzeszony), Marcin Bubicz, Piotr Choduń, Elżbieta Dados, dr Robert Derewenda, Zdzisław Drozd, dr Piotr Gawryszczak, Marcin Jakóbczyk, Zbigniew Jurkowski, Magdalena Kamińska, Monika Kwiatkowska, Grzegorz Lubaś, Zbigniew Ławniczak, Jadwiga Mach, Bartosz Margul, dr Marcin Nowak, Monika Orzechowska, Adam Osiński, Tomasz Pitucha, dr Piotr Popiel, Anna Ryfka, Dariusz Sadowski, Radosław Skrzetuski, Małgorzata Suchanowska, Zbigniew Targoński. Radni zrzeszeni są w dwóch klubach: Klubie Radnych Prezydenta Krzysztofa Żuka i Klubie Radnych Prawa i Sprawiedliwości. Wybory samorządowe odbyły się 21 października 2018 r. Wówczas mieszkańcy wybrali prezydenta miasta i radnych rady miasta. W 2023 r. zwołanych zostało 11 sesji Rady Miasta Lublin. Decyzją Sejmiku RP w 2022 r. przyjęta została ustawa przedłużająca kadencję organów jednostek samorządu terytorialnego do 30 kwietnia 2024 r.

Miasto Lublin jest podzielone na 27 dzielnic. W każdej funkcjonuje Rada Dzielnic i Zarząd Dzielnic. W roku sprawozdawczym Lublinianie wybrali swoich nowych reprezentantów w radach dzielnic. W kadencji 2023–2027 zasiądzie w nich łącznie 424 członków. Frekwencja w wyborach z 5 marca 2023 r. wyniosła 5,87% w skali miasta. Rady Dzielnic realizują zadania określone w statutach, poprzez wyrażanie opinii mieszkańców wobec organów miasta Lublin oraz wnioskowanie w sprawach mających znaczenie dla mieszkańców dzielnic, takich jak: funkcjonowanie jednostek organizacyjnych miasta Lublin, planowanie istotnych inwestycji miejskich, funkcjonowanie komunikacji miejskiej, opracowanie projektów planów zagospodarowania przestrzennego, strategii miasta i wieloletnich planów. Dzielnice współpracują z Policją, Strażą Miejską i Strażą Pożarną w zakresie utrzymania ładu, porządku publicznego, bezpieczeństwa oraz przeciwdziałania patologiom społecznym, podejmują działania na rzecz ochrony środowiska, przyrody oraz zieleni, inicjują i organizują aktywność społeczną mieszkańców, współorganizują i wspierają inicjatywy zmierzające do poprawy życia mieszkańców, rozwijają różnorodne formy życia kulturalnego, współpracują z organizacjami społecznymi i innymi podmiotami działającymi na terenie dzielnic. Rady i Zarządy Dzielnic utrzymują stały kontakt z mieszkańcami, przyjmują wnioski mieszkańców oraz współuczestniczą w organizowaniu i przeprowadzaniu konsultacji społecznych.

¹ Por. P. Maleszyk, M. Sagan (red.), *Lublin 2030 – europejska metropolia?*, Urząd Miasta Lublin, Wydział Strategii i Obsługi Inwestorów, Lublin 2018, s. 11.

1.2. Sytuacja demograficzna miasta

Publikowane w statystyce publicznej dane o stanie ludności, to liczba osób zamieszkujących konkretne terytorium (gminę) w określonym momencie². Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. miasto Lublin zamieszkuje 329 565 mieszkańców, co stanowi 16,38% populacji województwa lubelskiego i 0,86% mieszkańców Polski. W ostatnim roku liczba ludności minimalnie zmalała o 0,51% w porównaniu z 2022 r. (331 243), zmalała też o 3,01% na przestrzeni ostatnich 5 lat (2019–2023) jest to ubytek o 10 219 osób (por. tabela 1). Systematyczny proces zmniejszania się liczby mieszkańców Lublina rozpoczął się po 2002 r. i wpisywał się w trend ogólnopolski. Był on wynikiem przede wszystkim gwałtownych procesów suburbanizacji, w efekcie której zmniejszeniu populacji Lublina towarzyszył wzrost liczby mieszkańców sąsiednich gmin, przy stabilizacji całkowitej liczby mieszkańców całego obszaru metropolitalnego Lublina

Tabela 1. Liczba ludności Lublina w latach 2019–2023

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Ludność ogółem	339 784	335 114	332 852	331 243	329 565

Uwagi: stan na 31 grudnia każdego roku.

Źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Podstawowym przekrojem pozwalającym badać strukturę ludności jest płeć. Biorąc pod uwagę udział mężczyzn i kobiet w ogólnej liczbie ludności okazuje się, że w skali całej populacji miasta Lublin większość stanowią kobiety. Na koniec 2023 r. liczba kobiet wyniosła 177 465 (co stanowi 53,85% populacji), zaś mężczyźni 152 100 (46,15% populacji). Na przestrzeni ostatnich 5 lat proporcje te są zbliżone do siebie (por. tabela 2).

Tabela 2. Liczba ludności Lublina z uwzględnieniem płci w latach 2019–2023

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Kobiety	183 075	180 332	179 028	178 319	177 465
Mężczyźni	156 709	154 792	153 824	152 924	152 100

Uwagi: stan na 31 grudnia każdego roku.

Źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Kolejnym miernikiem pozwalającym badać strukturę ludności według płci jest współczynnik feminizacji. Wskaźnik ten określa wzajemne relacje między liczbą kobiet i mężczyzn (tj. liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn). W 2023 r. na 100 mężczyzn przypadało 117 kobiet.

Tabela 3. Liczba kobiet na 100 mężczyzn w Lublinie w latach 2019–2023

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba kobiet na 100 mężczyzn	117	116	116	116	117

Uwagi: stan na 31 grudnia każdego roku.

Źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W ostatnich latach znaczący wpływ na zmiany w liczbie ludności na terenie kraju ma przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie.

Tabela 4. Przyrost naturalny w Lublinie w latach 2019–2023

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Ogółem	36	-839	-1 469	-1 008	-1 098
Przyrost naturalny na 1 tys. ludności	0,11	-2,50	-4,39	-3,04	-3,33

Uwagi: stan na 31 grudnia każdego roku.

Źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Z danych za 2023 r. opublikowanych przez Główny Urząd Statystyczny wynika, że w Polsce po raz kolejny odnotowano więcej zgonów niż urodzeń. Podobnie rzecz się ma w Lublinie, bowiem na koniec 2023 r. odnotowano po raz czwarty z rzędu ujemny przyrost naturalny, tj. o 1 098 mniej urodzeń niż zgonów (wskaź-

² Na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2021 r., uaktualnione zostały szacunki demograficzne dla miasta Lublin za lata 2020–2021.

nikowo -3,33 na 1 tys. ludności). W analizowanym 5-letnim przedziale czasowym, w pierwszym roku odnotowywany był dodatni przyrost naturalny, w 2020 r. sytuacja ta się odwróciła (por. tabela 4). Należy pamiętać, że tamten czas był wyjątkowo trudny z uwagi na zachorowania na COVID-19 i dużą liczbę zgonów na terenie całej Polski.

Liczba urodzeń żywych w 2023 r. wyniosła 2 638 i była niższa o 11,42% w porównaniu z 2022 r. (2 978). W odstępnie pięcioletnim w 2023 r. urodziło się o 27,03% mniej dzieci niż w 2019 r. (por. tabela 5).

Tabela 5. Liczba urodzeń żywych w Lublinie w latach 2019–2023

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Ogółem	3 615	3 385	3 263	2 978	2 638
Urodzenia żywe na 1 tys. ludności	10,63	10,07	9,76	8,99	8,00

Uwagi: stan na 31 grudnia każdego roku.

Źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W 2023 r. zmarło 3 736 mieszkańców miasta Lublin i jest to spadek w porównaniu z 2022 r. o 6,27% (3 986), natomiast w porównaniu z 2019 r. jest to wzrost o 4,39% (3 579).

Tabela 6. Liczba zgonów w Lublinie w latach 2019–2023

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Ogółem	3 579	4 224	4 732	3 986	3 736
Zgony na 1 tys. Ludności	10,5	12,6	14,2	12,03	11,34

Uwagi: stan na 31 grudnia każdego roku.

Źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Struktura ludności to także ilustracja demograficzna uwzględniająca cechę taką jak wiek. Ekonomiczne grupy wieku ludności to grupy ludności uporządkowane ze względu na wiek zdolności do pracy, wśród których wyróżnia się: wiek przedprodukcyjny obejmujący okres od urodzenia do 17 roku życia, wiek produkcyjny – osoby od 18 do 59 roku życia (w przypadku kobiet) lub do 64 roku życia (w przypadku mężczyzn), wiek poprodukcyjny zaś to moment w którym osoby zazwyczaj kończą pracę zawodową (analogicznie, dla mężczyzn jest to 65 a dla kobiet 60 lat). Przedziały wiekowe w statystyce publicznej zostały określone niezależnie od wieku emerytalnego ustawowo określonego w prawie. Dane dla Lublina zostały przedstawione w tabeli 7.

Tabela 7. Liczba ludności wg ekonomicznych grup wieku w latach 2019–2023

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
W wieku przedprodukcyjnym	17,2	16,8	17,0	17,0	17,0
W wieku produkcyjnym	58,6	58,8	58,5	58,2	57,9
W wieku poprodukcyjnym	24,2	24,4	24,5	24,8	25,1
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Uwagi: stan na 31 grudnia każdego roku.

Źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W 2023 r. miasto Lublin zamieszkiwało 56 121 osób w wieku przedprodukcyjnym, co stanowiło 17% populacji. W wieku produkcyjnym 190 720 osób – 57,9%. Natomiast w wieku poprodukcyjnym 82 724 osób, co stanowiło 25% populacji mieszkańców. Na przestrzeni ostatnich 5 lat w mieście liczba osób w wieku przedprodukcyjnym ubyła o 1,16%, przybyło mieszkańców w wieku produkcyjnym (0,18%), przybyło też mieszkańców w wieku poprodukcyjnym (wzrost o 3,72%). Jest to ilustracja procesu demograficznego starzenia się mieszkańców miasta, wyrażonego rosnącym udziałem osób starszych w strukturze ludności. Problem ten jest wyzwaniem zarówno dla Lublina, jak i regionu oraz kraju.

Gęstość zaludnienia jest to średnia ilość osób, jaka mieszka na danej powierzchni. Wyraża się ona liczbą mieszkańców na 1 km². Gęstość zaludnienia w Polsce w 2022 r. wynosiła 121 osób/km². Wśród wszystkich miast, 910 miało gęstość zaludnienia większą od wartości dla całego kraju, natomiast 44 miast miało taką samą lub mniejszą gęstość zaludnienia. Przeciętna gęstość zaludnienia dla miast wynosiła 860 osób/km². Lublin pod tym względem klasyfikowany jest na 33. miejscu w Polsce³. Gęstość zaludnienia w Lublinie

³ Por. Portal Polska w liczbach: <http://www.polskawliczbach.pl>.

w 2023 r. wyniosła 2 227 osób na 1 km² i nieznacznie zmalała w porównaniu z poprzednimi latami (por. tabela 8).

Tabela 8. Gęstość zaludnienia w Lublinie w latach 2019–2023

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Ludność na 1 km ²	2 304	2 272	2 257	2 238	2 227

Uwagi: stan na 31 grudnia każdego roku.

Źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Migracje są, obok ruchu naturalnego, drugim czynnikiem wywołującym istotne zmiany w poziomie zaludnienia, przestrzennym rozmieszczeniu i w różnorodnych strukturach ludności. Migracje wewnętrzne ilustrują przemieszczanie się ludności w granicach państwa, zaś migracje zewnętrzne świadczą o przemieszczaniu się ludności z jednej jednostki administracyjnej lub politycznej do innej. Saldo migracji, to różnica między napływem (imigracja), a odpływem (emigracja) z danego obszaru w określonym czasie.

W ostatnim zaktualizowanym w tym zakresie przez GUS roku (2023 r.) w ramach migracji wewnętrznych napływ wyniósł 3 168 osób, a odpływ 3 714 osoby. W związku z tym osiągnięto ujemne saldo migracji wewnętrznej na poziomie -546. Biorąc pod uwagę migracje zagraniczne, na imigrację zdecydowało się 201 osób, emigrację zaś 78 osób. W związku z tym saldo migracji zagranicznych wyniosło 123. Ogólne saldo migracji dla miasta Lublin liczone przez Główny Urząd Statystyczny, czyli różnica między napływem z kraju i z zagranicy a odpływem do innych miejsc w kraju i za granicę, ma wynik ujemny i wynosi 423. Należy jednak zaznaczyć, że statystyki te są oparte na danych meldunkowych i nieco różnią się od rzeczywistych, nierejestrowanych przepływów ludności.

Ewidencja ludności to proces rejestracji danych dotyczących osób fizycznych, które wykonały obowiązek meldunkowy na terenie danej gminy. Obowiązek inwentaryzacji reguluje Ustawa z 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2022 r. poz. 1191 i 1978 oraz 2023 r. poz. 497, 1941 i 1394). Ewidencja prowadzona jest w Powszechnym Elektronicznym Systemie Ewidencji Ludności i zawiera np. dane o miejscu pobytu, urodzeniach, zgonach, zmianach imion, nazwisk oraz zmianach stanu cywilnego. Informacje te są również wykorzystywane do celów statystycznych.

Informacje na temat liczby osób zameldowanych w danej jednostce samorządu terytorialnego gromadzi właściwy Wydział Spraw Administracyjnych. Natomiast dane dotyczące faktów (zdarzeń demograficznych) mających miejsce na terenie gminy gromadzi Urząd Stanu Cywilnego. Na podstawie tych faktów nie prowadzi się analiz demograficznych, dla przykładu: urodzenie, zgon, małżeństwo osób niebędących zameldowanymi w gminie, które zmarły bądź zawarły małżeństwo w danej jednostce, zostają odnotowane w statystykach właściwego Urzędu Stanu Cywilnego. W związku z tym dane zebrane w tabeli 9, należy traktować jako ilustrację statystyczną.

Tabela 9. Wybrane dane z rejestru mieszkańców i ewidencji ludności w latach 2019–2023

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób zameldowanych ogółem, w tym:	329 040	324 914	322 212	318 987	315 849
na pobyt stały	320 669	318 112	314 428	311 526	308 780
na pobyt czasowy	8 371	6 802	7 784	7 461	7 069
Liczba sporządzonych aktów urodzeń	8 928	8 007	7 491	7 169	6 528
Liczba sporządzonych aktów zgonu	4 946	5 748	6 806	5 406	4 969
Liczba sporządzonych aktów małżeństw	1 927	1 543	1 731	1 629	1 489
Liczba ślubów konkordatowych	934	651	723	637	324

Uwagi: stan na 31 grudnia każdego roku.

Źródło: dane Urzędu Stanu Cywilnego i Wydziału Spraw Administracyjnych Urzędu Miasta Lublin.

Według danych na dzień 31 grudnia 2023 r., które zgromadził Wydział Spraw Administracyjnych Urzędu Miasta Lublin, liczba osób zameldowanych na pobyt stały w mieście Lublin, to 308 780 osób. Na pobyt czasowy zameldowanych było 7 069 osób (por. tabela 9). W poszczególnych grupach wiekowych dane te prezentują się następująco: 0-6 lat – 20 322 mieszkańców (rok wcześniej 21 445), 7-18 lat – 38 642 mieszkańców (rok wcześniej 36 942), 19-60 lat – 168 919 mieszkańców (rok wcześniej 165 752), powyżej 60 lat – 87 966 mieszkańców (rok wcześniej 87 387). W omawianym roku Urząd Stanu Cywilnego w Lublinie sporządził 6 528 aktów urodzeń, 4 969 aktów zgonu i 1 489 aktów małżeństw, w tym 324 ślubów konkordatowych.

2. Informacje o finansach i majątku miasta Lublin

2.1. Stan finansów miasta Lublin

Gospodarka finansowa miasta Lublin prowadzona jest w oparciu o corocznie opracowywany i uchwalany przez Radę Miasta Lublin budżet, który zawiera zestawienie planowanych dochodów i wydatków, a także w oparciu o wieloletnią prognozę finansową miasta Lublin. Polityka finansowa miasta Lublin w 2023 r. realizowana była zgodnie z następującymi dokumentami:

- *Uchwałę nr 1352/XLV/2022 Rady Miasta Lublin z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie uchwały budżetowej Miasta Lublin na 2023 rok z późn. zm.,*
- *Uchwałę nr 1353/XLV/2022 Rady Miasta Lublin z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Miasta Lublin z późn. zm.*

Przy określaniu kierunków działania miasta na 2023 r. wzięto pod uwagę główne uwarunkowania mające wpływ na konstruowanie, a następnie wykonanie budżetu miasta. Należały do nich przede wszystkim ramy prawne oraz uwarunkowania ekonomiczne i społeczne, w których funkcjonuje jednostka samorządu terytorialnego, a które znacząco wpływają na kształt budżetu miasta.

W zakresie tzw. bieżącego funkcjonowania kierunki działania miasta wynikały przede wszystkim z ustaw, które definiują zadania własne jednostki samorządu terytorialnego i obligują ją do zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty w tym zakresie. W związku z tym, działania prowadzone w ramach zadań bieżących koncentrowały się na zapewnieniu prawidłowego funkcjonowania jednostek i utrzymania urządzeń miejskiej infrastruktury technicznej poprzez kierowanie odpowiednich środków na poszczególne sfery działalności oraz utrzymanie nowych obiektów służących mieszkańcom miasta oddanych do użytku w wyniku zakończenia procesu inwestycyjnego.

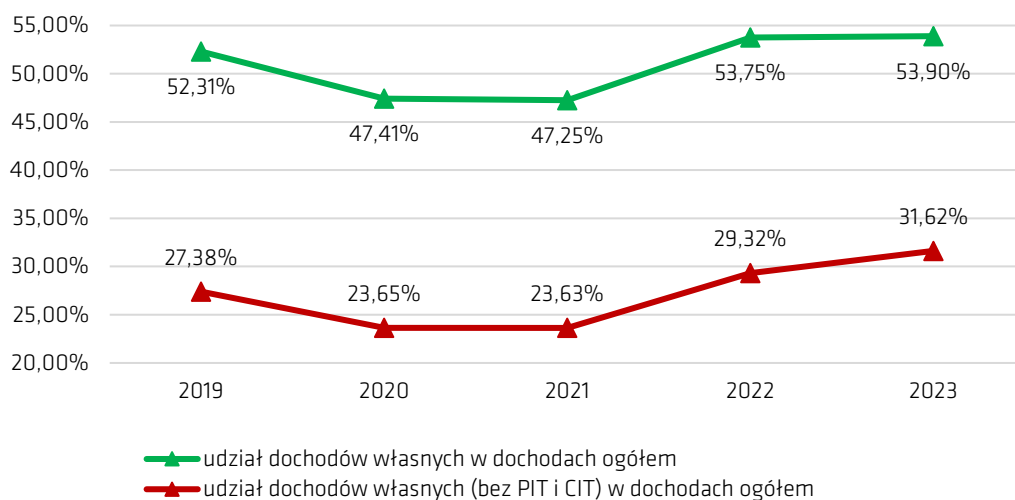
W 2023 r. kontynuowano model demokracji partycypacyjnej w zarządzaniu miastem. Miniony rok był kolejnym, w którym realizowane były zwycięskie projekty już IX edycji Budżetu Obywatelskiego. Mieszkańcy Lublina mogli również zrealizować swoje propozycje projektów w ramach tzw. inicjatywy lokalnej, która jest narzędziem do realizacji wspólnych przedsięwzięć mieszkańców oraz miasta Lublin. W 2023 r. kontynuowano realizację zadań zgłoszonych do Zielonego Budżetu, którego celem jest stworzenie atrakcyjnych dla mieszkańców terenów zielonych, w szczególności zieleńców oraz skwerów. Ponadto funkcjonował system zgłaszania zadań do budżetu miasta przez Rady Dzielnic w ramach środków zaplanowanych w rezerwie celowej.

Utrzymanie stabilności finansów miasta w obecnych warunkach finansowo-gospodarczych oraz w niekorzystnej sytuacji całego sektora samorządowego było zadaniem bardzo trudnym. Kryzys geopolityczny i gospodarczy, który rozpoczął się w 2022 r. odbił się niekorzystnie na sytuacji finansowo-gospodarczej wielu krajów, w tym Polski, a sytuacja makroekonomiczna przełożyła się na funkcjonowanie społeczności na poziomie lokalnym, także w 2023 r. Czynniki takie jak niekorzystne dla finansów samorządowych zmiany w systemie podatkowym, wprowadzane od 2019 r. skutkujące spadkiem dochodów bieżących miasta, wysoka inflacja, utrzymywanie się wysokich stóp procentowych czy wojna w Ukrainie negatywnie wpłynęły na sytuację budżetową miasta Lublin. Niekorzystne otoczenie makroekonomiczne, zmiany legislacyjne wprowadzane bez *vacatio legis* i bez uzgodnień ze stroną samorządową oraz brak rekompensaty utraconych dochodów uniemożliwiły wypracowanie nadwyżki operacyjnej w 2023 r. Pomimo racjonalnego gospodarowania środkami finansowymi miasto Lublin wykazało deficyt operacyjny w wysokości 69 mln zł. Warto jednak zauważyć, że skorygowany o wolne środki z lat ubiegłych wynik operacyjny, przyjmowany zgodnie z przepisami ustawowymi do sprawdzenia warunku równoważenia strony bieżącej budżetu, jest dodatni i wynosi 10,1 mln zł. Należy także podkreślić, że pomimo ujemnego wyniku operacyjnego w 2023 r. zrealizowano wszystkie obligatoryjne płatności bez zaciągania dodatkowych zobowiązań dłużnych oraz zapłacono wszystkie zobowiązania kredytowe i odsetkowe bez opóźnień.

Udział dochodów własnych w dochodach ogółem

Najważniejszym źródłem dochodów miasta są dochody własne, które w 2023 r. stanowiły 53,90% dochodów ogółem. Zaliczamy do nich wszystkie dochody z wyłączeniem subwencji, dotacji i innych środków pozyskanych od podmiotów zewnętrznych. Wśród dochodów własnych największe wpływy uzyskano w związku z udziałem miasta w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa (PIT i CIT), z podatków i opłat oraz z majątku miasta. Kolejne pozycje w ramach dochodów ogółem stanowią wpływy uzyskane z subwencji ogólnej, dotacji celowych z budżetu państwa, środków na finansowanie wydatków związanych z realizacją zadań współfinansowanych ze środków europejskich, a także środków z funduszy celowych i od innych jednostek samorządu terytorialnego.

Wykres 1. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem w latach 2019–2023

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Udział dochodów własnych miasta w jego dochodach ogółem syntetycznie charakteryzuje możliwości prowadzenia polityki dochodowej. Z kolei udział dochodów własnych w węższym ujęciu (bez udziału w PIT i CIT) w dochodach ogółem, pozwala określić zakres kompetencji władczych samorządu w zakresie doboru źródeł, metod i kierunków pozyskiwania dochodów, na które samorząd bezpośrednio oddziałuje.

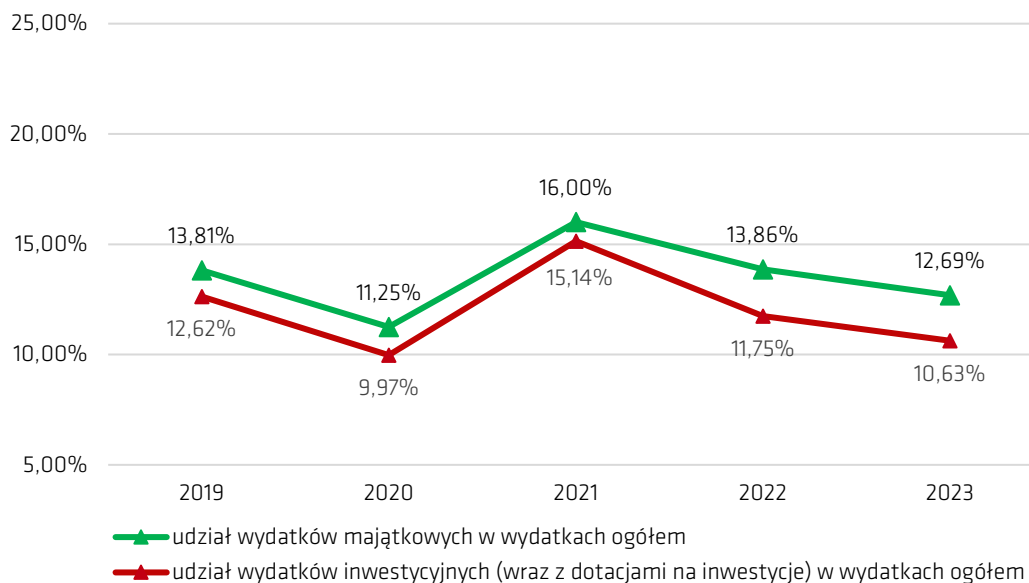
Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem

Wydatki majątkowe budżetu miasta obejmują wydatki inwestycyjne (w tym zakupy inwestycyjne) jednostek budżetowych oraz dotacje celowe przeznaczone na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji konkretnych inwestycji, a także wydatki na zakup i objęcie akcji oraz wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego.

W 2023 r. wydatki majątkowe wyniosły 372,94 mln zł i w strukturze wydatków budżetu miasta stanowiły 12,69% wydatków ogółem. Na przestrzeni lat 2019–2022 wydatki majątkowe kształtowały się na poziomie od 280 mln zł (w 2020 r.) do 449 mln zł (w 2021 r.), co przeciętnie stanowiło 13,73% wydatków ogółem.

Przygotowanie, a następnie wykonanie inwestycji jest w większości zadań procesem wieloletnim, a wydatki inwestycyjne są ujmowane w wieloletniej prognozie finansowej miasta Lublin. Zauważalne wahania poziomu wydatków inwestycyjnych związane są głównie z realizacją dużych zadań inwestycyjnych dofinansowanych ze środków unijnych w ramach kolejnych perspektyw finansowych UE. W 2023 r. miasto zakończyło realizację kilku ostatnich projektów dofinansowanych jeszcze w ramach poprzedniej perspektywy na lata 2014–2020. Natomiast zadania planowane do realizacji w ramach kolejnej perspektywy finansowej są obecnie w fazie przygotowania.

Wykres 2. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem w latach 2019–2023

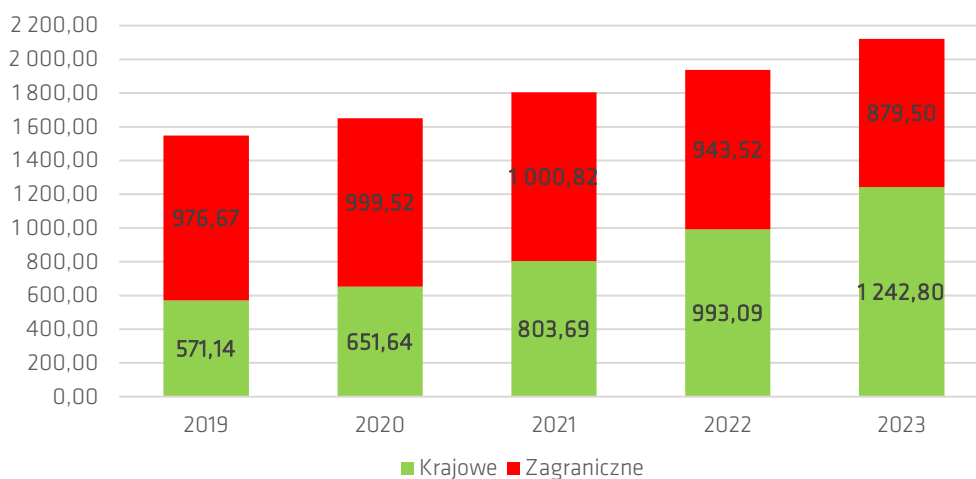

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Zadłużenie ogółem

Zgodnie z ustawą o finansach publicznych długoterminowe zobowiązania dłużne zaciągnięte przez miasto Lublin w 2023 r. zostały przeznaczone na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych oraz zaciągniętych pożyczek i kredytów, a także na sfinansowanie deficytu budżetowego. Strukturę zadłużenia według kryterium miejsca powstania przedstawiono na wykresie 3.

Wykres 3. Zadłużenie miasta Lublin wg kryterium miejsca powstania w latach 2019–2023 (w mln zł)

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

W 2023 r. miasto Lublin zaciągnęło zobowiązania finansowe na łączną kwotę 305 mln zł, z czego 55 mln zł z emisji obligacji przychodowych, z przeznaczeniem na zadania: Zintegrowane Centrum Komunikacyjne dla Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, rozbudowa kuchni i stołówki oraz segmentu dydaktycznego w Szkole Podstawowej nr 52, rozbudowa ul. Raszyńskiej oraz przebudowa układu drogowego w północno-zachodnich dzielnicach Lublina (budowa ul. Bliskiej i ul. Skowronkowej).

Zadłużenie miasta na dzień 31.12.2023 r. wyniosło 2 122 300 803,91 zł, co stanowi 79,83% wykonanych dochodów ogółem i zwiększyło się w stosunku do roku poprzedniego o 9,59%, tj. o kwotę 185 690 419,28 zł.

Poziom wolnych środków po odliczeniu obsługi zadłużenia

W celu określenia możliwości inwestycyjnych samorządu stosuje się określenie „potencjał inwestycyjny”, to są środki finansowe, które samorząd może przeznaczyć na zadania inwestycyjne. Potencjał inwestycyjny własny obliczany jest w następujący sposób: dochody ogółem pomniejszone o dotacje na inwestycje oraz o wydatki bieżące bez obsługi zadłużenia stanowią wolne środki netto. Środki te powiększone o wolne środki z lat ubiegłych oraz inne przychody bezzwrotne, a także skorygowane (pomniejszone) o wydatki związane z obsługą zadłużenia (raty kapitałowe i odsetki) stanowią potencjał inwestycyjny własny, tj. wolne środki własne możliwe do przeznaczenia na inwestycje. Potencjał inwestycyjny własny powiększony o dotacje na inwestycje oraz zobowiązania kredytowe możliwe do zaciągnięcia w danym okresie stanowi łączny potencjał inwestycyjny. Jednocześnie należy mieć na uwadze, że poziom zobowiązań determinują głównie ustawowe limity zadłużenia oraz zdolność kredytowa samorządu, a także poziom skłonności do zadłużania. W długim okresie o możliwościach inwestycyjnych samorządu przesądza jego potencjał własny, gdyż zakres korzystania ze zwrotnych źródeł finansowania jest ograniczony. Szansą na zwiększenie potencjału inwestycyjnego jest przede wszystkim wzrost potencjału własnego, wykreowany przez wzrost dochodów lub/i redukcję bieżących wydatków.

Tabela 10. Sytuacja finansowa miasta Lublin w latach 2019-2023

Lp.	Wyszczególnienie	Nr	2019	2020	2021	2022	2023
1.	Dochody ogółem (w. 2+3+4)	1	2 358 631 466,20	2 398 382 565,23	2 764 630 763,57	2 664 590 221,44	2 658 559 881,75
	1) dochody własne ogółem, w tym:	2	1 233 720 438,71	1 137 113 762,43	1 306 382 778,54	1 432 382 159,67	1 433 103 936,67
	2) subwencje	3	476 485 150,00	509 669 685,00	611 575 549,00	562 172 054,00	753 874 566,05
	3) dotacje i inne środki bezzwrotne, w tym:	4	648 425 877,49	751 599 117,80	846 672 436,03	670 036 007,77	471 581 379,03
	a) dotacje na inwestycje	5	129 546 550,55	147 284 595,59	226 142 470,28	136 939 336,66	121 141 539,38
2.	Wydatki bieżące bez obsługi zadłużenia	6	2 059 164 380,74	2 181 591 580,65	2 341 446 869,13	2 366 186 993,89	2 418 158 137,10
3.	Wolne środki netto (w. 1-5-6)	7	169 920 534,91	69 506 388,99	197 058 674,16	161 463 890,89	119 260 205,27
4.	Przychody bezzwrotne (w. 9+10)	8	36 113 902,82	42 123 238,78	14 837 548,81	142 025 616,77	101 334 033,21
	1) wolne środki (art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o FP)	9	33 665 910,78	29 896 768,11	51 872,23	117 900 923,79	68 287 704,36
	2) inne przychody	10	2 447 992,04	12 226 470,67	14 785 676,58	24 124 692,98	33 046 328,85
5.	Wolne środki brutto (w. 7+8)	11	206 034 437,73	111 629 627,77	211 896 222,97	303 489 507,66	220 594 238,48
6.	Wydatki majątkowe	12	335 638 409,34	279 824 633,62	449 352 253,28	395 671 499,40	372 939 659,82
7.	Przychody zwrotne (w. 14+15)	13	155 563 868,55	151 044 639,00	297 238 795,25	246 477 666,65	305 000 000,00
	1) zaciągnięte kredyty i pożyczki	14	85 563 868,55	151 044 639,00	57 238 795,25	1 477 666,65	
	2) emisja obligacji samorządowych	15	70 000 000,00	0,00	240 000 000,00	245 000 000,00	305 000 000,00
8.	Wydatki bieżące	16	2 094 036 765,36	2 207 388 323,42	2 358 417 400,56	2 458 790 879,16	2 566 343 269,24

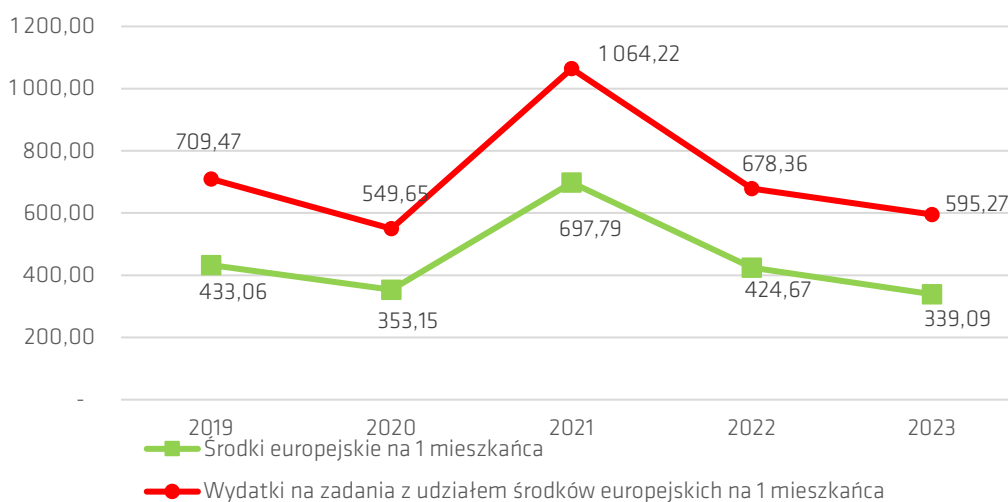
Lp.	Wyszczególnienie	Nr	2019	2020	2021	2022	2023
9.	Wydatki ogółem (w. 12+16)	17	2 429 675 174,70	2 487 212 957,04	2 807 769 653,84	2 854 462 378,56	2 939 282 929,06

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Środki UE na 1 mieszkańca w zł

Lublin od lat plasuje się w czołówce miast najbardziej aktywnych w aplikowaniu o środki europejskie. Unijne dotacje zostały wykorzystane na rozwój infrastrukturalny, społeczny i środowiskowy. Wachlarz realizowanych projektów jest bardzo szeroki. Wśród nich znajdują się też inicjatywy międzynarodowe, których nadrzędnym celem jest utrzymanie i pogłębienie współpracy z miastami europejskimi i państwami sąsiednimi.

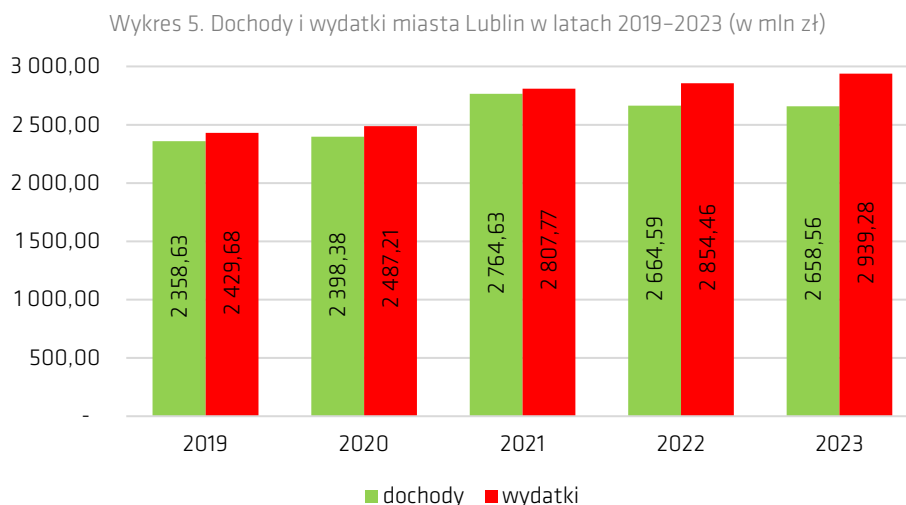
Wykres 4. Środki europejskie i realizowane zadania z udziałem tych środków na 1 mieszkańca w latach 2019–2023 (w zł)

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Powyższy wykres obrazuje związek pomiędzy wysokością wydatkowanych środków finansowych na realizację projektów europejskich a pozyskanymi dochodami w okresie 2019–2023. Widoczna jest ścisła zależność pomiędzy tymi wartościami. Największa wysokość pozyskanych środków w 2021 r. była związana z rekordowym w tym roku poziomem wydatków na projekty realizowane przy współudziale środków europejskich, co odzwierciedla cykliczność wydatkowania środków unijnych. W 2023 r. do budżetu miasta wpłynęło 112,3 mln zł dofinansowania ze środków europejskich, z czego 104,8 mln zł na zadania inwestycyjne. Związane to było ze schyłkową fazą wykorzystania dofinansowania w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2014–2020. W 2023 r. miasto zakończyło realizację kilku ostatnich projektów dofinansowanych jeszcze w ramach poprzedniej perspektywy na lata 2014–2020. Natomiast zadania planowane do realizacji w ramach kolejnej perspektywy finansowej są obecnie w fazie przygotowania.

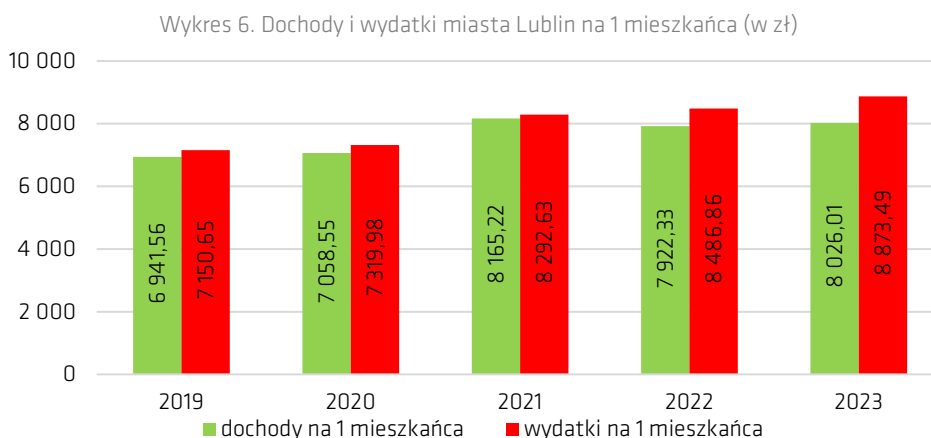
2.2. Wykonanie budżetu miasta

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

W budżecie miasta określono źródła dochodów oraz kierunki wydatkowania środków publicznych, a w przypadku wydatków inwestycyjnych konkretne zadania inwestycyjne. Ponadto realizacja zadań wieloletnich zarówno bieżących, jak i majątkowych następowała zgodnie z przedsięwzięciami wyszczególnionymi w załączniku nr 2 do wieloletniej prognozy finansowej miasta Lublin.

W 2023 r. do budżetu miasta wpłynęła kwota blisko 2 mld 659 mln zł. Najważniejszymi źródłami dochodów miasta są dochody własne, które w 2023 r. stanowiły 53,90% dochodów ogółem.

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

W 2023 r. miasto poniosło wydatki na realizację zadań własnych, zleconych i powierzonych w łącznej wysokości 2 mld 939 mln zł. Na wydatki bieżące przeznaczono kwotę w wysokości 2 mld 566 mln zł, natomiast na wydatki majątkowe kwotę w wysokości blisko 373 mln zł. Największe wydatki zostały poniesione w obszarach: oświata, pomoc społeczna i rodzina oraz transport.

Wykonanie dochodów, w tym dynamika PIT, podatku od nieruchomości i wydatków

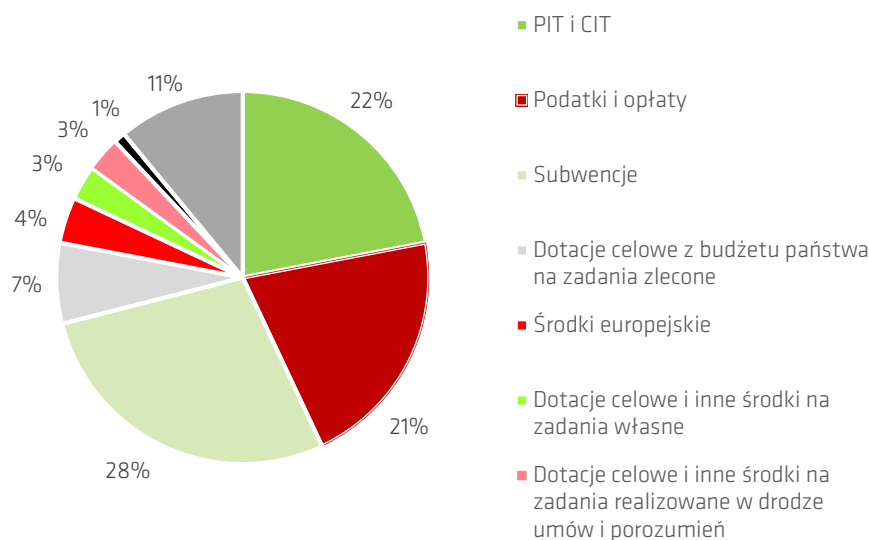
Realizacja planu dochodów w 2023 r. wyniosła 2 658 559 881,75 zł, tj. 94,77% i nominalnie zmniejszyła się r/r o 0,23%, tj. o kwotę 6 030 339,69 zł.

Wykonanie planu dochodów bieżących wyniosło 2 497 368 543,44 zł, tj. 95,77% i nominalnie wzrosło r/r o 1,58%, tj. o kwotę 38 903 010,41 zł. Realizacja planu dochodów z tytułu udziału w podatku dochodowym

od osób fizycznych i prawnych w okresie sprawozdawczym wyniosła 592 341 560,00 zł, tj. 100,00% planowanych wpływów i spadła r/r o 9,01%, tj. o kwotę 58 656 994,50 zł. Obecnie, co do zasady kwota dochodów JST z tytułu udziału we wpływach z PIT i CIT jest znana przed rozpoczęciem roku budżetowego, a jednostki samorządu terytorialnego otrzymują środki zgodnie z planem. Otrzymana w 2023 r., znacznie niższa niż w roku poprzednim, kwota udziałów w PIT jest potwierdzeniem, że miasto cały czas odczuwa negatywne skutki zmian w systemie podatkowym. W 2023 r. nie zostały wprowadzone systemowe zmiany, które pozwoliłyby na wzrost dochodów z tego źródła. Realizacja planu dochodów z podatku od nieruchomości w 2023 r. wyniosła 290 598 153,15 zł, tj. 98,51% planowanych wpływów i nominalnie wzrosła r/r o 16,57% (tj. o kwotę 41 299 722,74 zł).

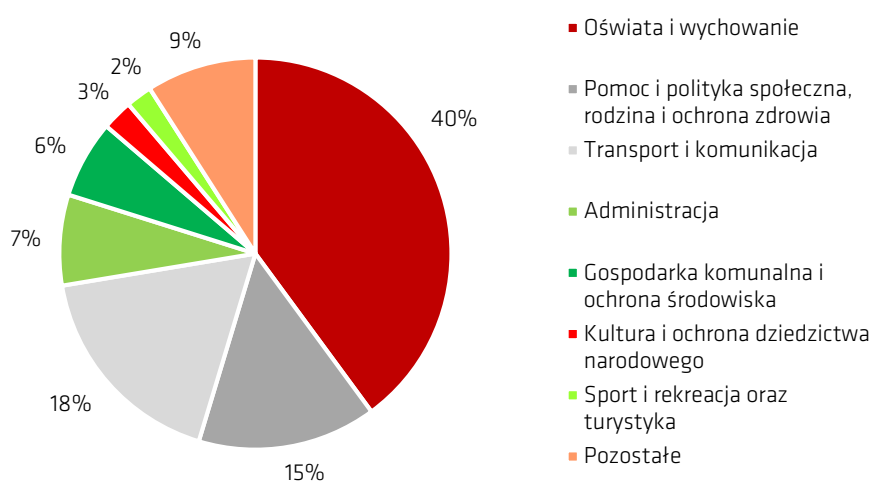
Wykonanie planu dochodów majątkowych wyniosło 161 191 338,31 zł, tj. 81,54% i nominalnie spadło r/r o kwotę 44 933 350,10 zł, tj. o 21,80%. Strukturę dochodów miasta Lublin przedstawiono na wykresie 7.

Wykres 7. Struktura dochodów miasta Lublin w 2023 r.

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Wykres 8. Struktura wydatków miasta Lublin w 2023 r.

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Realizacja planu wydatków w 2023 r. wyniosła 2 939 282 929,06 zł, tj. 95,34% i nominalnie wzrosła r/r o 2,97%, tj. o kwotę 84 820 550,50 zł. Realizacja planu wydatków bieżących wyniosła 2 566 343 269,24 zł, tj. 96,94% i nominalnie wzrosła r/r o 4,37%, tj. o kwotę 107 552 390,08 zł. Realizacja planu wydatków majątkowych wyniosła 372 939 659,82 zł, tj. 85,64% i nominalnie spadła r/r o 5,75%, tj. o kwotę 22 731 839,58 zł. Strukturę wydatków miasta Lublin przedstawiono na wykresie 8.

Wynik budżetu, tj. nadwyżka/deficyt oraz wynik operacyjny

Ustalony w uchwale budżetowej na 2023 r. deficyt budżetowy wynosił 282 831 920,62 zł i stanowił 10,89% planowanych dochodów budżetu miasta. W trakcie okresu sprawozdawczego dokonano zmian w budżecie miasta, które zmniejszyły planowany deficyt o kwotę 5 416 464,71 zł do wysokości 277 415 455,91 zł, co stanowiło 9,89% planowanych dochodów budżetu miasta.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. deficyt budżetowy wyniósł 280 723 047,31 zł (101,19% planowanego deficytu), co stanowi 10,56% wykonanych dochodów budżetu miasta. Źródłami pokrycia deficytu budżetowego były głównie przychody zwrotne oraz niewykorzystane środki pieniężne na rachunku bieżącym budżetu, wynikające z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach, a także niewykorzystane środki pieniężne wynikające z rozliczenia środków Unii Europejskiej i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków.

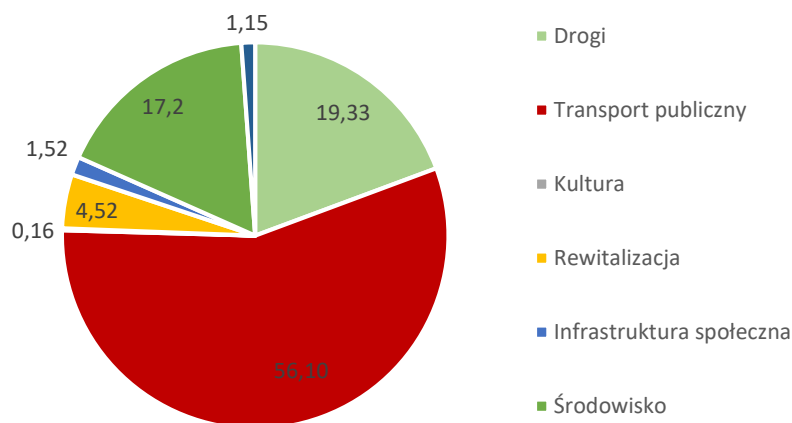
W 2023 r. planowany deficyt operacyjny stanowił kwotę 39 614 156,93 zł, tj. 1,41% dochodów ogółem. Na koniec 2023 r. wystąpił deficyt operacyjny stanowiący różnicę pomiędzy dochodami bieżącymi i wydatkami bieżącymi na poziomie 68 974 725,80 zł, tj. 2,59% wykonanych dochodów ogółem. Jednocześnie miasto spełniło wymagany przepisami prawa warunek równoważenia części bieżącej budżetu, gdyż wynik operacyjny powiększony o wolne środki z lat ubiegłych był dodatni i wyniósł 10 138 331,85 zł. Na ujemny wynik operacyjny zarzutowały głównie ubytki w dochodach z tytułu udziałów w PIT, w związku ze zmianami w systemie podatkowym oraz wysokie koszty dotyczące bieżącej działalności miasta, związane m.in. ze wzrostem cen usług, energii elektrycznej czy płacy minimalnej. Koszty te były znacznie wyższe niż w latach poprzednich, co w połączeniu z ubytkami dochodów oznacza zwiększanie się luki wynikającej z dynamiki dochodów bieżących i wydatków bieżących. Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w 2023 r. w porównaniu do 2022 r. wzrosły średniorocznie aż o 11,4%, a średnioroczny wzrost płacy minimalnej w stosunku do 2022 r. wyniósł 17,7%.

Dotacje rozwojowe pozyskane spoza budżetu miasta

Do budżetu miasta Lublin na zadania inwestycyjne w 2023 r. wpłynęła kwota blisko 122,3 mln zł, w tym:

- środki europejskie – 104,8 mln zł,
- środki krajowe na zadania realizowane przy udziale środków europejskich – 0,3 mln zł,
- środki z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych – 15,0 mln zł,
- środki z rezerwy subwencji ogólnej – 1,16 mln zł.

Wykres 9. Udział (w %) dofinansowania inwestycji miasta Lublin w perspektywie finansowej na lata 2014–2020 w podziale na obszary wsparcia (wraz ze spółkami miasta)

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin

Dochody z majątku

Dochody własne bieżące z tytułu zarządzania mieniem, głównie z najmu i dzierżawy mienia oraz opłat za użytkowanie wieczyste nieruchomości, zrealizowane zostały w wysokości 63 284 235,21 zł.

Dochody własne majątkowe zrealizowane zostały w wysokości 38 891 298,93 zł. W 2023 r. kontynuowano realizację działań racjonalizujących wykorzystanie posiadanego majątku poprzez sprzedaż nieruchomości, w drodze udostępniania ich potencjalnym inwestorom w celu ich zagospodarowania i poprawy funkcjonalności miasta. Wpływy z tego źródła dochodów pochodziły głównie ze sprzedaży działek, mieszkań komunalnych i składników majątkowych.

2.3. Wykonanie wydatków inwestycyjnych/majątkowych

Zaplanowane na 2023 r. wydatki majątkowe w łącznej wysokości 435 479 889,83 zł zrealizowane zostały w wysokości 372 939 659,82 zł, tj. 85,64% planu. Zrealizowane w 2023 r. wydatki majątkowe obejmowały:

- finansowanie zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych jednostek budżetowych w łącznej wysokości 310 067 054,75 zł (83,81% planu),
- wydatki o charakterze dotacyjnym na inwestycje i zakupy inwestycyjne w wysokości 2 234 405,07 zł (45,84% planu),
- zakup oraz objęcie akcji i udziałów w jednoosobowych spółkach Gminy Lublin oraz spółkach, w których Gmina Lublin jest akcjonariuszem w łącznej wysokości 60 638 200,00 zł (99,99% planu).

Wysokość wydatków majątkowych w stosunku do planu

Tabela 11. Wykonanie wydatków majątkowych w układzie klasyfikacji budżetowej

Dział	Nazwa działu	Plan na 2023 r. (w zł)	Struktura (w %)	Wykonanie w 2023 r. (w zł)	Struktura (w %)	Wykonanie w stosunku do planu (w %)
600	Transport i łączność	334 984 977,00	76,92	304 781 793,35	81,72	90,98
630	Turystyka	115 000,00	0,03	0,00	0,00	0,00
700	Gospodarka mieszkaniowa	13 913 830,00	3,19	11 108 941,71	2,98	79,84
710	Działalność usługowa	3 285 685,00	0,75	2 653 335,24	0,71	80,75
750	Administracja publiczna	1 813 102,00	0,42	1 717 506,83	0,46	94,73

Dział	Nazwa działu	Plan na 2023 r. (w zł)	Struktura (w %)	Wykonanie w 2023 r. (w zł)	Struktura (w %)	Wykonanie w stosunku do planu (w %)
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	970 410,00	0,22	639 206,93	0,17	65,87
758	Różne rozliczenia	5 035 863,00	1,16	0,00	0,00	0,00
801	Oświata i wychowanie	30 383 160,56	6,98	27 778 496,80	7,45	91,43
851	Ochrona zdrowia	6 759 822,27	1,55	3 534 570,68	0,95	52,29
852	Pomoc społeczna	453 942,00	0,10	445 865,01	0,12	98,22
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	373 800,00	0,09	373 530,78	0,10	99,93
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	790 350,00	0,18	307 398,00	0,08	38,89
855	Rodzina	312 328,00	0,07	62 328,00	0,02	19,96
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	12 347 642,00	2,84	4 845 260,81	1,30	39,24
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	12 741 458,00	2,93	6 810 800,46	1,83	53,45
926	Kultura fizyczna	11 198 520,00	2,57	7 880 625,22	2,11	70,37
	Ogółem wydatki majątkowe	435 479 889,83	100,00	372 939 659,82	100,00	85,64

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Wybrane inwestycje

Tabela 12. Wydatki na wybrane zadania majątkowe zrealizowane w 2023 r.

Nazwa zadania	Wykonanie w 2023 r. (w zł)
Zintegrowane Centrum Komunikacyjne dla Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	117 509 589,77
Przebudowa strategicznego korytarza transportu zbiorowego wraz z zakupem taboru w centralnej części obszaru LOF	28 228 775,27
Przebudowa układu drogowego w północno-zachodnich dzielnicach Lublina	20 104 776,75
Rozbudowa i udrożnienie sieci komunikacji zbiorowej dla obszaru specjalnej strefy ekonomicznej i strefy przemysłowej w Lublinie	14 186 285,24
Budowa, modernizacja przystanków i węzłów przesiadkowych zintegrowanych z innymi rodzajami transportu dla potrzeb LOF	9 760 564,44
Niskoemisyjna sieć komunikacji zbiorowej dla północnej części LOF wraz z budową systemu biletu elektronicznego komunikacji aglomeracyjnej	8 902 049,60
Rozbudowa kuchni i stołówki oraz segmentu dydaktycznego w Szkole Podstawowej nr 52	8 572 171,38
Budowa przedłużenia ul. Lubelskiego Lipca '80	6 591 136,06
Udostępnienie nowych powierzchni do prowadzenia działalności kulturalnej w piwnicach klasztoru powiatytkowskiego w Lublinie	6 068 077,51
Rozbudowa ul. Raszyńskiej	5 998 757,51
Zadania w ramach inicjatywy lokalnej IV – budowa dróg gminnych 023D i 022D w rejonie ulic: Turystycznej i Hajdowskiej	4 268 271,49
Zadania w ramach Budżetu Obywatelskiego III – Sygnał od nowa – Kolejny krok w stronę nowoczesnego kompleksu sportowego przy ul. Zembrzyckiej 3	2 390 112,22
Modernizacja i wyposażenie obiektów sportowych – przebudowa boiska przy Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 5	1 996 715,79
Zadania w ramach inicjatywy lokalnej V – budowa ul. Zamenhofska w Lublinie na odcinku od ul. Staffa do ul. Sierpińskiego	1 803 089,40
Budowa cmentarza komunalnego przy ul. Zelwerowicza (grunty)	1 642 773,39
Zadania w ramach Budżetu Obywatelskiego VIII – Boiska na Piątkę	1 146 998,84
Program Ograniczania Niskiej Emisji	1 065 557,84
Zadania w ramach Budżetu Obywatelskiego IX – Realizacja II etapu modernizacji komunikacji pieszej i rowerowej w wąwozie Rury: Wykonanie ścieżki rowerowej na odcinku od placu zabaw Wąwóz LSM do wiaduktu ul. Filaretów	1 000 000,00
Zadania w ramach Budżetu Obywatelskiego VIII – Realizacja I etapu modernizacji komunikacji pieszej i rowerowej w wąwozie Rury: Wymiana nawierzchni Alei Miast Partnerskich na odcinku od placu zabaw Wąwóz LSM do ul. Nadbystrzyckiej	1 000 000,00
Budowa ul. Araszkiewiczza	724 988,08

Nazwa zadania	Wykonanie w 2023 r. (w zł)
Poprawa bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu drogowego w rejonie przejść dla pieszych w mieście Lublin	658 747,99
Budowa i przebudowa zatok, ciągów pieszo-jezdných, chodników, schodów, parkingów i kładek dla pieszych	647 072,71
Cmentarz komunalny przy ul. Droga Męczenników Majdanka – budowa kolumbarium (segment A)	629 999,85

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

2.4. Wieloletnia prognoza finansowa

Wieloletnia prognoza finansowa przedstawia finanse miasta Lublin oraz jego zadania w perspektywie wieloletniej. Obejmuje ona rok budżetowy oraz okres, co najmniej trzech kolejnych lat budżetowych, natomiast prognoza kwoty długu sporządzana jest na okres, na który zaciągnięto oraz planuje się zaciągać zobowiązania.

Opracowywanie wieloletniej prognozy finansowej przebiega w następujących etapach:

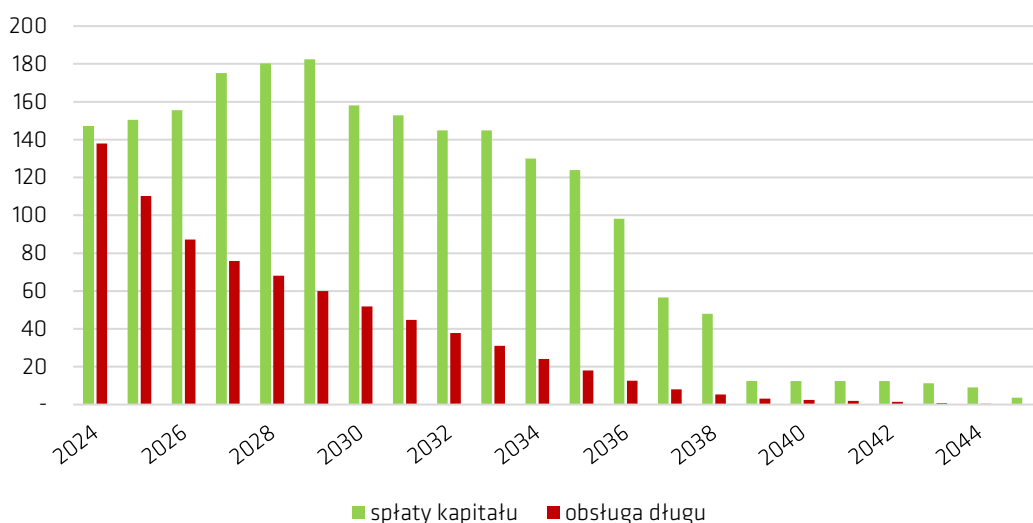
- analiza trendów historycznych dochodów i wydatków budżetowych miasta Lublin,
- prognoza dochodów budżetowych miasta Lublin z wyszczególnieniem najważniejszych źródeł dochodów,
- prognoza bieżących wydatków budżetowych (bez wydatków na obsługę długu) miasta Lublin,
- prognoza kwoty środków niezbędnych na obsługę długu,
- prognoza środków na finansowanie inwestycji,
- porównanie prognozy kwoty środków dostępnych na finansowanie wieloletniego programu inwestycyjnego z planowanymi przedsięwzięciami inwestycyjnymi – prognoza zapotrzebowania na „nowy dług”,
- analiza wpływu zadłużenia na sytuację finansową miasta – wysokość wskaźników zadłużenia.

Dane ujęte w wieloletniej prognozie finansowej są aktualizowane na bieżąco wraz ze zmieniającą się sytuacją makroekonomiczną kraju i możliwościami budżetowymi miasta oraz na etapie konstruowania budżetów kolejnych lat.

Harmonogram spłat i obsługi zadłużenia

W 2023 r. łączna kwota rat kredytów i pożyczek oraz wykupu obligacji wraz z obsługą długu wyniosła 250 420 068,86 zł. Natomiast po pomniejszeniu o wykup i odsetki od obligacji przychodowych (zgodnie z art. 243a ustawy o finansach publicznych) oraz po dokonaniu pozostałych ustawowych wyłączeń (zgodnie z art. 243 ust. 3 i 3a ustawy o finansach publicznych) wyniosła 196 851 625,27 zł, tj. 99,93% planu, co stanowi 9,11% wykonanych dochodów bieżących budżetu pomniejszonych o dotacje i środki przeznaczone na cele bieżące oraz o środki na wypłatę świadczeń z tytułu obligacji przychodowych. Jednocześnie wskaźnik limitujący zadłużenie na 2023 r., wyliczony zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych tj. średnia arytmetyczna wyliczona z ostatnich 7 lat poprzedzających 2023 r., wyniósł 8,23%. Ustawą z dnia 15 września 2022 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw wprowadzono możliwość niezachowania w latach 2023–2025 relacji, o której mowa w art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych. Warunkiem powyższego jest utrzymanie kwoty długu na poziomie niższym od kwoty dochodów budżetu miasta ogółem pomniejszonych o kwoty dotacji i środków o podobnym charakterze oraz powiększonych o wskazane przychody budżetu miasta nieprzeznaczone na finansowanie deficytu. W przypadku miasta Lublin zadłużenie stanowi 93,19% wykonanych dochodów budżetu miasta ogółem pomniejszonych o kwoty dotacji i środków o podobnym charakterze oraz powiększonych o wskazane przychody budżetu miasta nieprzeznaczone na finansowanie deficytu, co oznacza spełnienie wymaganych przepisami prawa warunków limitowania zadłużenia.

Wykres 10. Spłata zobowiązań zaciągniętych do dnia 31 grudnia 2023 r. wraz z kosztami obsługi długu (w mln zł)

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Spłata zadłużenia zaciągniętego na dzień 31 grudnia 2023 r., zgodnie z wieloletnią prognozą finansową, przypada na lata 2024–2045 w oparciu o harmonogramy spłat w poszczególnych latach, w których stosownie do zapisów umownych powinny być regulowane zobowiązania z tego tytułu.

Wpływ planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych na finanse miasta

Bardzo ważnym elementem uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jest wykaz przedsięwzięć inwestycyjnych planowanych do zrealizowania przez daną JST. Na mocy art. 226 ust. 4 Ustawy o finansach publicznych przedsięwzięcie to wieloletni program, projekt lub zadanie, w tym związane bądź z programami finansowanymi ze środków finansowanych przez Unię Europejską oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) oraz innych środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi, bądź z umowami o partnerstwie publiczno-prywatnym. Każde przedsięwzięcie musi być wyodrębnione i szczegółowo opisane z zachowaniem wszystkich kryteriów wymienionych w ustawie, którymi są nazwa i cel przedsięwzięcia, jednostka organizacyjna odpowiedzialna za realizację lub koordynująca jego wykonywanie, okres realizacji i łączne nakłady finansowe, limity wydatków w poszczególnych latach oraz limit zobowiązań.

Wieloletnia prognoza finansowa, w wyniku analizy możliwości finansowych związanych z realizacją konkretnych przedsięwzięć, umożliwia dokonywanie weryfikacji możliwości sfinansowania długoterminowych przedsięwzięć. Główną przesłanką tworzenia wieloletniej prognozy finansowej jest konieczność zapewnienia bezpieczeństwa budżetowego w zakresie planowania inwestycyjnych przedsięwzięć wieloletnich, ujmowanych w wieloletniej prognozie finansowej, stanowiących podstawę do zaciągania zobowiązań wieloletnich

2.5. Środki z rezerwy celowej przeznaczone na zadania wykonane w dzielnicach

Rada Dzielniczy decyduje o przeznaczeniu środków z rezerwy celowej – specjalnie utworzonej w budżecie miasta na zadania zgłaszane przez jednostki pomocnicze. Środki z tej rezerwy przeznaczone są głównie na drobne prace remontowo-modernizacyjne wykonywane w dzielnicach, np.: przebudowa i remonty dróg wewnętrznych, chodników i schodów, wykonanie i zakup wiat przystankowych, budowa placów zabaw, zieleńców, zagospodarowanie skwerów, remonty i modernizacja boisk i infrastruktury sportowej, doświetlenia ulic. Wielkość rezerwy celowej w 2023 r. wynosiła 170 000,00 zł dla każdej dzielnicy.

Tabela 13. Informacja o realizacji zadań zgłoszonych przez jednostki pomocnicze miasta Lublin w 2023 r.

Kategoria	Wykonanie w 2023 r. (w zł)	Z tego:	
		Wydatki bieżące (w zł)	Wydatki majątkowe (w zł)
Rada Dzielnicy Abramowice, z tego na zadania zrealizowane przez:	168 525,06	28 525,06	140 000,00
Przedszkole Nr 83 w Lublinie	3 998,98	3 998,98	-
Szkoła Podstawowa Nr 47 im. Józefa Ignacego Kraszewskiego w Lublinie	6 000,00	6 000,00	-
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	158 526,08	18 526,08	140 000,00
Rada Dzielnicy Bronowice, z tego na zadania zrealizowane przez:	134 999,25	60 000,00	74 999,25
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	30 000,00	30 000,00	-
Wydział Kultury Urzędu Miasta Lublin	104 999,25	30 000,00	74 999,25
Rada Dzielnicy Czechów Południowy, z tego na zadania zrealizowane przez:	54 000,00	44 000,00	10 000,00
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	54 000,00	44 000,00	10 000,00
Rada Dzielnicy Czechów Północny, z tego na zadania zrealizowane przez:	170 000,00	170 000,00	-
Wydział Kultury Urzędu Miasta Lublin	2 000,00	2 000,00	-
Wydział Sportu Urzędu Miasta Lublin	3 000,00	3 000,00	-
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	165 000,00	165 000,00	-
Rada Dzielnicy Czuby Południowe, z tego na zadania zrealizowane przez:	169 607,30	109 637,30	59 970,00
Przedszkole Nr 63 w Lublinie	4 877,20	4 877,20	-
Przedszkole Nr 81 w Lublinie	4 999,95	4 999,95	-
Szkoła Podstawowa Nr 51 im. Jana Pawła II w Lublinie	6 000,00	6 000,00	-
Wydział Kultury Urzędu Miasta Lublin	18 000,00	18 000,00	-
Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin	25 870,60	25 870,60	-
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	109 859,55	49 889,55	59 970,00
Rada Dzielnicy Czuby Północne, z tego na zadania zrealizowane przez:	156 241,10	67 292,62	88 948,48
Przedszkole Nr 31 w Lublinie	7 000,00	7 000,00	-
Przedszkole Nr 45 w Lublinie	10 000,00	10 000,00	-
Przedszkole Nr 73 w Lublinie	4 400,09	4 400,09	-
Przedszkole Nr 77 w Lublinie	5 000,00	5 000,00	-
Przedszkole Nr 79 w Lublinie	4 999,99	4 999,99	-
Szkoła Podstawowa Nr 28 z Oddziałami Integracyjnymi im. Synów Pułku Ziemi Lubelskiej w Lublinie	4 997,66	4 997,66	-
Wydział Informatyki i Telekomunikacji Urzędu Miasta Lublin	19 328,70	-	19 328,70
Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin	42 500,00	-	42 500,00
Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin	53 564,66	26 444,88	27 119,78
Zespół Ośrodków Wsparcia w Lublinie	4 450,00	4 450,00	-
Rada Dzielnicy Dziesiąta, z tego na zadania zrealizowane przez:	169 971,64	169 971,64	-
Przedszkole Nr 3 w Lublinie	12 000,00	12 000,00	-
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych im. Prof. Z. Sękowskiej w Lublinie	6 000,00	6 000,00	-
Szkoła Podstawowa Nr 40 im. Lubelskiego Lipca `80 w Lublinie	30 000,00	30 000,00	-
VI Liceum Ogólnokształcące im. Hugona Kołłątaja	10 000,00	10 000,00	-
Wydział Kultury Urzędu Miasta Lublin	26 000,00	26 000,00	-
Wydział Sportu Urzędu Miasta Lublin	6 000,00	6 000,00	-

Kategoria	Wykonanie w 2023 r. (w zł)	Z tego:	
		Wydatki bieżące (w zł)	Wydatki majątkowe (w zł)
Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin	12 185,64	12 185,64	-
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	50 000,00	50 000,00	-
Zespół Ośrodków Wsparcia w Lublinie	7 786,00	7 786,00	-
Zespół Szkół Transportowo-Komunikacyjnych im. Tadeusza Kościuszki	10 000,00	10 000,00	-
Rada Dzielnicy Felin, z tego na zadania zrealizowane przez:	169 795,99	118 838,59	50 957,40
Szkoła Podstawowa Nr 52 im. Marii Konopnickiej w Lublinie	3 000,00	3 000,00	-
Wydział Informatyki i Telekomunikacji Urzędu Miasta Lublin	38 657,40	-	38 657,40
Wydział Kultury Urzędu Miasta Lublin	1 338,59	1 338,59	-
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	126 800,00	114 500,00	12 300,00
Rada Dzielnicy Głusk, z tego na zadania zrealizowane przez:	169 881,80	73 504,80	96 377,00
Przedszkole Nr 83 w Lublinie	7 000,00	7 000,00	-
Szkoła Podstawowa Nr 47 im. Józefa Ignacego Kraszewskiego w Lublinie	26 315,00	26 315,00	-
Wydział Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Lublin	14 950,00	9 950,00	5 000,00
Wydział Kultury Urzędu Miasta Lublin	27 355,00	27 355,00	-
Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin	1 684,80	1 684,80	-
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	91 377,00	-	91 377,00
Zespół Ośrodków Wsparcia w Lublinie	1 200,00	1 200,00	-
Rada Dzielnicy Hajdów Zadębie, z tego na zadania zrealizowane przez:	53 449,99	35 449,99	18 000,00
Wydział Gospodarowania Mieniem Urzędu Miasta Lublin	3 000,00	3 000,00	-
Wydział Kultury Urzędu Miasta Lublin	19 000,00	19 000,00	-
Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin	2 450,00	2 450,00	-
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	18 000,00	-	18 000,00
Zespół Ośrodków Wsparcia w Lublinie	10 999,99	10 999,99	-
Rada Dzielnicy Kalinowszczyzna, z tego na zadania zrealizowane przez:	50 614,68	49 999,68	615,00
Szkoła Podstawowa Nr 10 im. Henryka Sienkiewicza	7 265,00	7 265,00	-
Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin	615,00	-	615,00
Wydział Sportu Urzędu Miasta Lublin	5 000,00	5 000,00	-
Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin	23 204,68	23 204,68	-
Zespół Szkół Odzieżowo-Włókienniczych im. Władysława Stanisława Reymonta	7 265,00	7 265,00	-
Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 4 im. Orłąt Lwowskich	7 265,00	7 265,00	-
Rada Dzielnicy Konstantynów, z tego na zadania zrealizowane przez:	89 159,41	39 959,41	49 200,00
Dom Pomocy Społecznej Betania w Lublinie	4 999,99	4 999,99	-
Szkoła Podstawowa Nr 57 im. Jana Kochanowskiego w Lublinie	24 959,42	24 959,42	-
Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin	49 200,00	-	49 200,00
Zespół Szkół Elektronicznych w Lublinie	10 000,00	10 000,00	-
Rada Dzielnicy Kośminek, z tego na zadania zrealizowane przez:	119 428,00	119 428,00	-
Szkoła Podstawowa Nr 15 im. Jana Pawła II w Lublinie	14 428,00	14 428,00	-
Wydział Kultury Urzędu Miasta Lublin	5 000,00	5 000,00	-
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	100 000,00	100 000,00	-
Rada Dzielnicy Ponikwoda, z tego na zadania zrealizowane przez:	169 876,74	169 876,74	-

Kategoria	Wykonanie w 2023 r. (w zł)	Z tego:	
		Wydatki bieżące (w zł)	Wydatki majątkowe (w zł)
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	162 876,74	162 876,74	-
Zespół Ośrodków Wsparcia w Lublinie	2 400,00	2 400,00	-
Zespół Poradni Nr 1 w Lublinie	4 600,00	4 600,00	-
Rada Dzielnicy Rury, z tego na zadania zrealizowane przez:	86 999,99	42 999,99	44 000,00
Wydział Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Lublin	6 500,00	6 500,00	-
Wydział Kultury Urzędu Miasta Lublin	3 000,00	3 000,00	-
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	69 000,00	25 000,00	44 000,00
Zespół Ośrodków Wsparcia w Lublinie	8 499,99	8 499,99	-
Rada Dzielnicy Sławin, z tego na zadania zrealizowane przez:	163 975,00	1 475,00	162 500,00
Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin	17 500,00	-	17 500,00
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	145 000,00	-	145 000,00
Zespół Ośrodków Wsparcia w Lublinie	1 475,00	1 475,00	-
Rada Dzielnicy Sławinek, z tego na zadania zrealizowane przez:	132 538,62	132 508,02	30,60
Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin	30,60	-	30,60
Wydział Kultury Urzędu Miasta Lublin	20 000,00	20 000,00	-
Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin	27 528,03	27 528,03	-
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	77 999,99	77 999,99	-
Zespół Ośrodków Wsparcia w Lublinie	6 980,00	6 980,00	-
Rada Dzielnicy Stare Miasto, z tego na zadania zrealizowane przez:	168 794,20	130 000,00	38 794,20
Wydział Gospodarowania Mieniem Urzędu Miasta Lublin	130 000,00	130 000,00	-
Wydział Informatyki i Telekomunikacji Urzędu Miasta Lublin	38 794,20	-	38 794,20
Rada Dzielnicy Szerokie, z tego na zadania zrealizowane przez:	84 400,00	67 400,00	17 000,00
Wydział Kultury Urzędu Miasta Lublin	25 000,00	25 000,00	-
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	59 400,00	42 400,00	17 000,00
Rada Dzielnicy Śródmieście, z tego na zadania zrealizowane przez:	165 435,00	-	165 435,00
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	165 435,00	-	165 435,00
Rada Dzielnicy Tatary, z tego na zadania zrealizowane przez:	158 985,94	101 899,94	57 086,00
Wydział Gospodarowania Mieniem Urzędu Miasta Lublin	56 000,00	56 000,00	-
Wydział Kultury Urzędu Miasta Lublin	32 000,00	32 000,00	-
Wydział Sportu Urzędu Miasta Lublin	8 000,00	8 000,00	-
Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin	15 985,94	5 899,94	10 086,00
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	47 000,00	-	47 000,00
Rada Dzielnicy Węglin Południowy, z tego na zadania zrealizowane przez:	169 990,23	163 990,23	6 000,00
Szkoła Podstawowa NR 50 im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego – Prymasa Tysiąclecia	6 000,00	6 000,00	-
Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin	6 000,00	-	6 000,00
Wydział Kultury Urzędu Miasta Lublin	8 000,00	8 000,00	-
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	149 990,23	149 990,23	-
Rada Dzielnicy Węglin Północny, z tego na zadania zrealizowane przez:	79 501,68	79 501,68	-
Dom Pomocy Społecznej Betania	4 999,68	4 999,68	-
Wydział Gospodarowania Mieniem Urzędu Miasta Lublin	8 000,00	8 000,00	-
Wydział Kultury Urzędu Miasta Lublin	25 000,00	25 000,00	-
Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Lublin	3 996,00	3 996,00	-

Kategoria	Wykonanie w 2023 r. (w zł)	Z tego:	
		Wydatki bieżące (w zł)	Wydatki majątkowe (w zł)
Wydział Sportu Urzędu Miasta Lublin	2 000,00	2 000,00	-
Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin	5 506,00	5 506,00	-
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	30 000,00	30 000,00	-
Rada Dzielnicy Wieniawa, z tego na zadania zrealizowane przez:	167 877,97	101 999,97	65 878,00
Przedszkole Nr 5 w Lublinie	4 000,00	4 000,00	-
Szkoła Podstawowa Nr 18 im. Macieja Rataja w Lublinie	19 999,00	-	19 999,00
Szkoła Podstawowa Nr 21 im. Królowej Jadwigi	5 000,00	5 000,00	-
Wydział Gospodarowania Mieniem Urzędu Miasta Lublin	13 000,00	13 000,00	-
Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin	46 578,97	12 999,97	33 579,00
Wydział Kultury Urzędu Miasta Lublin	7 000,00	7 000,00	-
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	72 300,00	60 000,00	12 300,00
Rada Dzielnicy Wrotków, z tego na zadania zrealizowane przez:	168 721,55	138 721,55	30 000,00
Przedszkole Nr 66 w Lublinie	4 000,00	4 000,00	-
Przedszkole Nr 78 w Lublinie	4 000,00	4 000,00	-
Przedszkole Nr 87 w Lublinie	9 999,90	9 999,90	-
Szkoła Podstawowa Nr 30 im. Króla Kazimierza Wielkiego	30 000,00	-	30 000,00
Wydział Kultury Urzędu Miasta Lublin	7 000,00	7 000,00	-
Wydział Sportu Urzędu Miasta Lublin	8 725,75	8 725,75	-
Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin	4 995,90	4 995,90	-
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	100 000,00	100 000,00	-
Rada Dzielnicy Za Cukrownią, z tego na zadania zrealizowane przez:	20 000,00	20 000,00	-
Szkoła Podstawowa Nr 20 im. Jarosława Dąbrowskiego w Lublinie	6 000,00	6 000,00	-
Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 26 w Lublinie	4 500,00	4 500,00	-
Wydział Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Lublin	9 500,00	9 500,00	-
Rada Dzielnicy Zemborzyce, z tego na zadania zrealizowane przez:	57 088,00	2 888,00	54 200,00
Szkoła Podstawowa Nr 39 im. Szarych Szeregów w Lublinie	5 000,00	-	5 000,00
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	49 200,00	-	49 200,00
Zespół Ośrodków Wsparcia w Lublinie	2 888,00	2 888,00	-

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

2.6. Majątek trwały miasta Lublin

Tabela 14. Wartość majątku trwałego miasta Lublin w latach 2019–2023

Kategoria	Wartość majątku trwałego w zł				
	2019	2020	2021	2022	2023
Majątek trwały ogółem, w tym:	6 096 236 636,31	6 146 852 440,71	6 404 197 590,31	6 442 165 048,89	6 537 261 056,98
I. Wartości niematerialne i prawne	1 603 165,88	1 968 168,60	6 380 191,90	3 016 091,65	1 907 179,70
II. Rzeczowe aktywa trwałe	5 320 798 016,09	5 367 338 343,73	5 515 194 083,65	5 503 124 293,82	5 563 128 118,55
1. Środki trwałe	5 120 866 151,08	5 245 000 152,26	5 260 707 600,99	5 238 554 431,76	5 485 209 570,04
1.1. Grunty	1 419 631 759,83	1 488 363 063,85	1 546 649 701,09	1 603 147 097,61	1 637 911 910,72
1.2. Budynek i lokale oraz spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego i spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego	928 728 339,17	984 964 133,74	982 015 412,67	980 327 742,33	1 146 730 483,66
1.3. Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	2 586 942 853,73	2 582 375 715,01	2 473 356 857,47	2 407 726 124,99	2 431 194 706,82
1.4. Kotły, maszyny, urządzenia i aparaty	27 627 658,80	38 693 181,00	48 277 622,95	50 526 220,67	72 353 993,27
1.5. Środki transportu	137 953 975,43	129 331 298,53	189 182 327,83	176 314 099,26	175 202 350,14
1.6. Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie gdzie indziej niesklasyfikowane	19 981 563,72	21 272 760,13	21 225 678,98	20 513 146,90	21 816 125,43
2. Środki trwałe w budowie (inwestycje)	198 744 914,25	121 849 684,19	254 446 376,84	264 569 862,06	77 918 548,51
3. Zaliczki na środki trwałe w budowie	1 186 950,76	488 507,28	40 105,82	0,00	0,00
III. Należności długoterminowe i długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	3 819 162,17	3 083 036,21	1 971 822,59	1 560 871,25	1 505 366,56
IV. Długoterminowe aktywa finansowe	770 016 292,17	774 462 892,17	880 651 492,17	934 463 792,17	970 720 392,17

Uwagi: stan na 31 grudnia każdego roku.

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

3. Realizacja budżetów partycypacyjnych

Budżet obywatelski, nazywany również partycypacyjnym, jest narzędziem dającym mieszkańcom realną możliwość współdecydowania o części środków, wydatkowanych w ramach lokalnych funduszy. Stanowi demokratyczną procedurę komunikowania się obywateli z władzą i współdecydowania o losie społeczności lokalnej. Pozwala określić priorytety mieszkańców i zaspokoić ich potrzeby. Poszczególne etapy realizacji budżetów obywatelskich są ze sobą bezpośrednio powiązane, a efekt końcowy jest wypracowanym przez obie strony konsensusem. Budżet obywatelski traktowany jest także jako narzędzie edukacji obywatelskiej i samorządności, tworzy transparentną wspólnotę władzy i mieszkańców danej jednostki terytorialnej, współdziałających na rzecz wspólnego dobra i rozwoju lokalnego⁴.

3.1. Budżet Obywatelski Miasta Lublin

Budżet Obywatelski Miasta Lublin rozumiany jest jako demokratyczny proces konsultacji społecznych i podejmowania decyzji przez wszystkie osoby mieszkające w mieście, w zakresie corocznego wydatkowania wyodrębnionej na ten cel części środków z budżetu gminy.

W 2014 r. decyzją Prezydenta Krzysztofa Żuka, Lublin jako jedno z pierwszych miast w Polsce wprowadził Budżet Obywatelski, czyli dedykowany mieszkańcom fundusz partycypacyjny. Dopiero zmiana ustawy o samorządzie gminnym w 2018 r. wprowadziła BO na grunt ustawy. Wówczas Rada Miasta Lublin przyjęła Uchwałę nr 56/III/2019 Rady Miasta Lublin z dnia 31 stycznia 2019 r. w sprawie Budżetu Obywatelskiego Miasta Lublin (z późniejszymi zmianami). W 2022 r. w Lublinie realizowane były projekty VIII edycji oraz przeprowadzona procedura wyboru pomysłów IX edycji. Poprzednie lata dowiodły, że mieszkańcy chętnie włączają się w proces zarządzania miastem i dostrzegają sens współdecydowania o efektywnym wydatkowaniu środków z budżetu miasta.

Ogólny budżet przeznaczony na dany rok w ramach Budżetu Obywatelskiego Miasta Lublin określa Prezydent miasta w ogłoszeniu. Projekty klasyfikowane są w dwóch kategoriach: dzielnicowe i ogólnomiejskie. Każdy projekt musi być złożony na formularzu, którego wzór określa uchwała. Projekty zgłaszane są za pośrednictwem strony internetowej „Obywatelski Lublin” lub w wersji papierowej. Prezydent przekazuje projekty do Zespołu zadaniowego ds. Budżetu Obywatelskiego, w skład którego wchodzi wskazani przez niego pracownicy właściwych merytorycznie komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Lublin i/lub jednostek organizacyjnych miasta Lublin, celem przeprowadzenia oceny projektów. Projekty oceniane są pod względem ich zgodności z prawem, wykonalności technicznej oraz spełniania przez nie wymogów formalnych. Wyniki oceny projektów podawane są do publicznej wiadomości na stronie internetowej Urzędu Miasta Lublin. W trakcie oceny projektów, Rady Dzielnic Miasta Lublin mogą wyrazić swoją opinię dotyczącą projektów zgłoszonych do realizacji na ich obszarze

Tabela 15. Statystyka Budżetu Obywatelskiego Miasta Lublin

Kategoria	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Wielkość Budżetu Obywatelskiego (w mln zł)	15,0	15,0	15,0	12,2	12,5	14,1
Liczba zgłoszonych projektów	157	223	211	157	214	179
Liczba projektów zaakceptowanych po ocenie formalnej	118	165	149	82	154	136
Liczba głosujących	38 672	25 318	25 815	18 243	19 783	17 684
Liczba zwycięskich projektów (projektów do realizacji)	44	44	40	40	41	41

Uwagi: data w tabeli oznacza rok realizacji budżetu obywatelskiego, głosowanie na projekty odbywa się jesienią roku poprzedzającego.

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

⁴ Por. A. Bluj, E. Stokłuska, *Budżet partycypacyjny (obywatelski) krok po kroku. Poradnik dla praktyków*, Fundacja Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”, Warszawa 2015, s. 7-10.

Wyboru projektów dokonują w głosowaniu osobiście mieszkańcy miasta, figurujący na liście osób uprawnionych do głosowania w Budżecie Obywatelskim Miasta Lublin (osoby uprawnione do głosowania w roku poprzednim, osoby zameldowane na pobyt stały, lista osób zameldowanych na pobyt stały w mieście). Głosowanie odbywa się w punktach do głosowania lub poprzez stronę internetową. Wyniki głosowania ustala się poprzez zsumowanie głosów oddanych na poszczególne projekty dzielnicowe i ogólnomiejskie. Po naborze wniosków i ocenie formalnej, dokonywanej przez Zespół zadaniowy ds. Budżetu Obywatelskiego ogłoszone zostają propozycje projektów zakwalifikowane do dalszego procedowania. Głosowanie w Budżecie Obywatelskim Miasta Lublin odbywa się między wrześniem a październikiem i jest poprzedzone kampanią społeczną zachęcającą do udziału w głosowaniu.

Budżet Obywatelski w 2023 r.

W IX edycji Budżetu Obywatelskiego Miasta Lublin z 2023 r. zgłaszane były projekty dzielnicowe (maksymalna wartość projektu wynosiła 350 000 zł) i ogólnomiejskie (maksymalna wartość projektu wynosiła 1 000 000 zł jeśli miał on charakter inwestycyjny: modernizacje, budowa lub przebudowa infrastruktury bądź też 200 000 zł w przypadku projektu nieinwestycyjnego). Następnie Zespół zadaniowy ds. Budżetu Obywatelskiego, złożony z pracowników merytorycznych z poszczególnych wydziałów i jednostek, analizował każdą ze zgłoszonych propozycji. W trakcie oceny formalnej brano pod uwagę czy pomysły należą do zadań własnych gminy albo powiatu, są możliwe do realizacji w trakcie jednego roku budżetowego, inwestycje są planowane na terenach należących do Gminy Lublin. Ostatecznie Zespół zweryfikował pozytywnie 136 z 179 zgłoszonych projektów. Nabór projektów trwał od 7 do 31 marca 2022 r. Wybór projektów w drodze powszechnego głosowania odbył się między 23 września a 10 października 2022 r. Każdy uprawniony mógł wybrać dwa projekty dzielnicowe i dwa ogólnomiejskie. Głosowanie odbywało się poprzez osobiste złożenie karty do głosowania w wyznaczonych punktach do głosowania lub osobiste wypełnienie elektronicznej wersji karty do głosowania dostępnej na stronie internetowej Urzędu Miasta Lublin. Zgodnie z regulaminem głosować mogły osoby zameldowane w Lublinie, dopisane do spisu wyborców lub dopisane do listy mieszkańców głosujących w Budżecie Obywatelskim. Oddać głos mogli wszyscy mieszkańcy i mieszkanki Lublina, niezależnie od wieku (osoby niepełnoletnie głosowały za zgodą rodziców/opiekunów prawnych).

W IX edycji Budżetu Obywatelskiego Miasta Lublin głosowało w sumie 17 684 osoby, które do realizacji skierowały 41 projekty.

Tabela 16. Projekty dzielnicowe wybrane do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego Miasta Lublin 2023

Lp.	Symbol projektu	Dzielnica	Tytuł projektu	Koszt (w zł)	Status realizacji
1.	D-1	Felin	Park Centralny na Felinie wymarzony wybieg i streetworkout	350 000,00	W trakcie realizacji
2.	D-2	Abramowice	Abramowicką bezpiecznie rowerem – etap III	350 000,00	Zakończony
3.	D-3	Węglin Południowy	Rowerowe połączenie ul. Jana Pawła II i Parku Jana Pawła II	350 000,00	Zakończony
4.	D-4	Czechów Północny	Rowerem pod WSSP – od Szwajcarskiej do El-snera	350 000,00	Zakończony
5.	D-5	Za Cukrownią	Remont zniszczonej części 1 Maja	350 000,00	Zakończony
6.	D-6	Szerokie	Innowacyjna ulica – Nałęczowska na Szerokim	89 600,00	Zakończony
7.	D-14	Zemborzyce	Naprawiamy drogę rowerową nad Zalewem	350 000,00	Zakończony
8.	D-16	Sławin	Remontujemy ulice na Sławinie – ulica Skalista	350 000,00	Zakończony
9.	D-21	Czechów Południowy	Ścieżka rowerowa wzdłuż al. Solidarności – kontynuacja	300 000,00	Zakończony
10.	D-23	Węglin Północny	Ulice T. Jacyny-Onyszkiewicza i Lazurowa – od destruktu do asfalto-betonu	350 000,00	Zakończony
11.	D-29	Śródmieście	Zielone Śródmieście – Okopowa, Narutowicza	315 000,00	Zakończony
12.	D-35	Sławinek	Oświetlenie dla Sławinka	350 000,00	Zakończony
13.	D-42	Czuby Północne	Remont nawierzchni parkingów i ciągów pieszych przy ul. Biedronki	350 000,00	Zakończony
14.	D-47	Kalinowszczyzna	Budowa dojścia do Parku „Zawilcowa” oraz siłowni plenerowej	340 000,00	W trakcie realizacji

Lp.	Symbol projektu	Dzielnica	Tytuł projektu	Koszt (w zł)	Status realizacji
15.	D-49	Czuby Południowe	Renowacja zewnętrznych obiektów sportowych przy Szkole Podstawowej nr 51 im. Jana Pawła II w Lublinie	350 000,00	Zakończony
16.	D-51	Kośminek	Mobilne boisko przy SP 15	349 988,00	Zakończony
17.	D-53	Tatary	Rewitalizacja Dzielnicy Tatary - nowe parkingi i chodniki	350 000,00	Zakończony
18.	D-55	Szerokie	Dolina Czechówki - strefa rekreacyjna	260 400,00	W trakcie realizacji
19.	D-71	Dziesiąta	Sygnal od nowa - kolejny krok	236 000,00	Zakończony
20.	D-72	Ponikwoda	Ponikwoda - remont, rewitalizacja, bezpieczeństwo ul. Dożynkowa	350 000,00	Zakończony
21.	D-75	Stare Miasto	Szlak Lubelskiego Koziółka na Starym Mieście	346 750,00	W trakcie realizacji
22.	D-80	Śródmieście	Szlak Lubelskiego Koziółka w Śródmieściu	35 000,00	W trakcie realizacji
23.	D-83	Głusk	„Pomocni dla dzielnicy” - zakup samochodu strażackiego typu bus wraz ze sprzętem pożarniczym i ratowniczym dla OSP Głusk z siedzibą w Lublinie	350 000,00	Zakończony
24.	D-86	Hajdów-Zadębie	Nowe nawierzchnie asfaltowe ulic w Dzielnicy Hajdów-Zadębie	350 000,00	Zakończony
25.	D-89	Bronowice	Mobilne boisko przy ul. Ordonówny 4	349 850,00	W trakcie realizacji
26.	D-93	Rury	LSM - remonty chodników i schodów, skwer międzypokoleniowy, tablice edukacyjne dla dzieci	350 000,00	Zakończony
27.	D-104	Wieniawa	Wieniawa - Bike City - miasteczko sportów ekstremalnych oraz rekreacji	350 000,00	W trakcie realizacji
28.	D-111	Konstantynów	Rewitalizacja stadionu sportowego K.S. „Budowlani Lublin”	348 200,00	W trakcie realizacji
29.	D-114	Dziesiąta	Kontynuacja projektu - siłownia na świeżym powietrzu dla dzielnicy „Dziesiąta” przy Zespole Szkół Transportowo-Komunikacyjnych	80 000,00	Zakończony
30.	D-116	Wrotków	Oświetlenie ul. Zemborzyckiej od ul. Diamentowej do ul. Żeglarskiej	350 000,00	Zakończony

*Uwagi: W 2022 r. realizacja projektu została zawieszona Uchwałą nr 1195/XL/2022 Rady Miasta Lublin z dnia 26 maja 2022 r. z jednoczesnym określeniem harmonogramu realizacji projektu na 2023 r.

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Tabela 17. Projekty ogólnomiejskie wybrane do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego Miasta Lublin 2023

Lp.	Symbol projektu	Tytuł projektu	Koszt (w zł)	Status realizacji
31.	O-2	Aktywny Lublin	200 000,00	Zakończony
32.	O-7	LSM i Felin razem dla mieszkańców - remonty dróg	499 224,00	Zakończony
33.	O-33	Zwierzęta bez granic - Lublin dla zwierząt	200 000,00	Zakończony
34.	O-35	Realizacja II etapu modernizacji komunikacji pieszej i rowerowej w wąwozie Rury. Wykonanie ścieżki rowerowej na odcinku od placu zabaw Wąwóz LSM do wiaduktu ul. Filaretów.	1 000 000,00	W trakcie realizacji
35.	O-37	Centrum Aktywności Sportowej Bronowice Lublin / etap 4/	999 988,00	W trakcie realizacji
36.	O-41	Aktywne Pokolenie	200 000,00	Zakończony
37.	O-51	Zadbajmy o zwierzęta	116 000,00	Zakończony
38.	O-53	Aktywizacja sportowa przedszkolaków	84 000,00	Zakończony
39.	O-59	Remont ścieżki rowerowej wzdłuż rzeki Bystrzycy	1 000 000,00	Zakończony
40.	O-64	Wygnałmy krwiopiczów z naszego miasta! Pakiet premium czyli odkomarzanie+jerzyki i będziemy mieli luksusne miasto bez komarów i kleszczy!	200 000,00	Zakończony
41.	O-66	Opieka nad kotami wolno żyjącymi	200 000,00	Zakończony

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Realizacja Budżetu Obywatelskiego Miasta Lublin 2023

Nazwa projektu: Park Centralny na Felinie wymarzony wybieg i streetworkout (D-1)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none">szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 złfaktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 100 913,06 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none">planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt ma na celu budowę chodników wraz z oświetleniem w tzw. Parku Centralnym przy Szkole Podstawowej nr 52, utworzenie miejsca do streetworkoutu przy ul. Doświadczalnej oraz kompleksowe zagospodarowanie wybiegu dla psów z wyposażeniem wspomagającym tresurę psów.osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Wykonano ogrodzenie dla psów oraz ustawiono elementy małej architektury (kosz na odpady oraz na psie odchody, tablica regulaminowa). Poniesiono także roczną opłatę z tytułu wyłączenia gruntu z produkcji rolnej. Zaprojektowano i wykonano siłownię terenową typu streetworkout wraz z nawierzchnią bezpieczną oraz elementami małej architektury (2 ławki i kosze, tablica informacyjna) przy ul. Zygmunta Augusta (w rejonie skrzyżowania ul. Doświadczalnej i ul. J. Franczaka „Lalka”).
Wyjaśnienia dodatkowe: W 2024 r. zostanie ogłoszony przetarg na opracowanie dokumentacji projektowej i placu zabaw.

Nazwa projektu: Abramowicką bezpiecznie rowerem – etap III (D-2)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none">szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 złfaktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 349 903,12 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none">planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt ma na celu realizację trzeciego etapu projektu „Abramowicką bezpiecznie rowerem” obejmujący wykonanie brakującego odcinka drogi rowerowej wzdłuż ul. Abramowickiej, od ul. Powojowej w kierunku ul. Głuskiej.osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Wybudowano ścieżkę rowerową wzdłuż ul. Abramowickiej po stronie wschodniej (lewej) od ul. Powojowej w kierunku ul. Głuskiej. Zakres prac obejmował: budowę ścieżki rowerowej – 276 m, chodników – 98 m, krawężniki i obrzeża, oznakowanie pionowe i poziome oraz trawniki.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Nazwa projektu: Rowerowe połączenie ul. Jana Pawła II i Parku Jana Pawła II (D-3)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 366 380,60 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Celem projektu jest połączenie w jednolity ciąg komunikacyjny drogi rowerowej wzdłuż ul. Jana Pawła II (w okolicy Lidla) z drogą rowerową w Parku Jana Pawła II. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Sporządzono kompletną dokumentację projektową ścieżki rowerowej na odcinku od istniejącej ścieżki w rejonie sklepu LIDL do włączenia w ścieżkę w Parku Jana Pawła II oraz na wykonanie kompletnej dokumentacji ciągu pieszego oraz drogi rowerowej stanowiących połączenie istniejących ciągów pieszych i rowerowych na działkach 29/5 i 5/21. Ścieżka rowerowa została zbudowana.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Nazwa projektu: Rowerem pod WSSP – od Szwajcarskiej do Elsnera (D-4)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 265 997,46 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt ma na celu budowę brakującego odcinka drogi rowerowej pomiędzy ul. Szwajcarską a ul. Elsnera, wzdłuż ul. Choiny. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W ramach zadania opracowano kompletną dokumentację projektową na zaprojektowanie ścieżki rowerowej wzdłuż ul. Choiny na odcinku od ul. Szwajcarskiej/Paderewskiego do ul. Elsnera oraz na przebudowę gazociągu oraz wykonano ścieżkę rowerową.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Nazwa projektu: Remont zniszczonej części 1 Maja (D-5)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 350 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt ma na celu wymianę nawierzchni na fragmencie ulicy ul. 1 Maja wraz z przygotowaniem miejsc postojowych. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W ramach realizacji zaprojektowano i wykonano remont ul. 1-go Maja na odcinku od Placu Bychawskiego do ul. Kościelnej. Ponadto wykonano oznakowanie poziome oraz ustawiono 4 szt. nowych znaków pionowych i przestawiono 2 szt. znaków istniejących.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Nazwa projektu: Innowacyjna ulica – Nałęczowska na Szerokim (D-6)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 89 600,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 0,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt zakłada wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań w obrębie ulicy Nałęczowskiej w dzielnicy Szerokie obejmujących polepszenie jakości oświetlenia i oznakowania przejść dla pieszych na wysokości ulic Strumykowej, Gnieźnieńskiej i Ślężan. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W ramach zadania na wysokości ulic: Strumykowej, Gnieźnieńskiej i Ślężan zamontowano sześć słupów oświetleniowych aluminiowych (w tym jeden łamany) wraz z wysięgnikami i oprawami, ułożono 112 m kabla oraz 18m² chodnika o nawierzchni z kostki brukowej.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Nazwa projektu: Naprawiamy drogę rowerową nad Zalewem (D-14)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 180 530,93 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt swym zakresem obejmuje naprawę gruntowej nawierzchni drogi rowerowej, odmulenie obrzeży, wyprofilowanie poboczy, w celu sprawnego przejmowania wody opadowej oraz zabezpieczenie skarpy przed rozmywaniem i niszczeniem. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zrealizowano przyjęty we wniosku zakres projektu, ponadto wykonano naprawę nawierzchni ścieżki rowerowej pomiędzy Słonecznym Wrotkowem a Dąbrową. Prace polegały na rozbiórce nawierzchni z tłucznia kamiennego (ok. 2 000 m²), którą zamieniono na nawierzchnię z kostki.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Nazwa projektu: Remontujemy ulice na Sławinie – ulica Skalista (D-16)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 349 935,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt ma na celu remont nawierzchni ul. Skalistej, regulację i wymianę krawężników oraz naprawę chodników i podjazdów wzdłuż ulicy. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Wykonano remont 173 m ul. Skalistej na odcinku od ul. Zbożowej do ul. Gojawiczyńskiej wraz ze zjazdami.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Nazwa projektu: Ścieżka rowerowa wzdłuż al. Solidarności – kontynuacja (D-21)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 300 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 341 731,64 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt ma na celu budowę kolejnego odcinka ścieżki rowerowej wzdłuż al. Solidarności (w pasie zieleni pomiędzy ul. Północną a al. Solidarności od al. Kompozytorów Polskich/ul. Lubomelską w kierunku zachodnim do wysokości kościoła mariawitów, w kierunku ul. Radzyńskiej i ul. K. Lipińskiego). Projekt zakłada także wykonanie przejazdu przez ul. Północną w celu połączenia ścieżek wzdłuż al. Solidarności i al. Kompozytorów. Umożliwi to nie tylko połączenie ścieżek, ale też przejazd przez al. Kompozytorów Polskich. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Wykonano opracowanie kompletnej dokumentacji projektowej na zaprojektowanie ścieżki rowerowej wzdłuż ul. Północnej na odcinku od ul. Kompozytorów Polskich do posesji Północna 40 na długości 223 m oraz na zabezpieczenie lub przebudowę ewentualnych kolizji istniejącego uzbrojenia podziemnego. Wykonano ścieżkę rowerową.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Nazwa projektu: Ulice T. Jacyny-Onyszkiewicza i Lazurowa – od destruktu do asfalto-betonu (D-23)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 350 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Celem projektów są: ułożenie warstwy betonu w pasie drogowym ul. T. Jacyny-Onyszkiewicza na odcinku o długości ok 500 m od ul. Raszyńskiej do skrzyżowania z ul. J. Piechoty na istniejącej podbudowie z destruktu asfaltowego, w pasie drogowym ul. T. Jacyny-Onyszkiewicza ułożenie warstwy betonu asfaltowego na odcinku o długości ok 250 m od ul. J. Piechoty do skrzyżowania z ul. Tarninową na istniejącej podbudowie z destruktu asfaltowego, w pasie drogowym ul. Lazurowej ułożenie warstwy betonu asfaltowego o grubości 4 cm o szerokości 6 m na odcinku o długości ok. 300 m na odcinku na północ od zrealizowanego fragmentu ul. Lazurowej pomiędzy skrzyżowaniami z ul. Klepackiego od strony południowej i północnej na istniejącej podbudowie z destruktu asfaltowego. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W ramach realizacji projektu ułożono warstwę betonu asfaltowego na fragmentach ul. T. Jacyny-Onyszkiewicza (736 mb) i ul. Lazurowej (315,5 mb).
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Nazwa projektu: Zielone Śródmieście – Okopowa, Narutowicza (D-29)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 315 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 98 615,80 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt ma na celu powiększenie mis drzew przy ulicach Okopowej i Narutowicza w celu poprawy ich warunków życiowych wraz z nasadzeniem krzewów oraz zaprojektowanie miejsc na nowe drzewa i nasadzenie ich przy poprzednio wymienionych ulicach. Gatunki nasadzanych drzew oraz krzewów powinien wskazać specjalista do spraw zieleni, aby były one jak najbardziej odporne na warunki miejskie. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W ramach realizacji projektu po obu stronach ul. Narutowicza powiększono misy istniejących drzew poprzez zdjęcie nawierzchni z kostki brukowej (250 m²) i wykonano rabaty z nasadzeniami 6 drzew liściastych oraz 1 526 krzewów ozdobnych. Przy ul. Okopowej poprawione zostały warunki życia starodrzewu poprzez zwiększenie powierzchni chłonnej dla korzeni poprzez usunięcie w ich obrębie części nawierzchni brukowej (930 m²). W powstałych rabatach nasadzono 67 krzewów ozdobnych.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Nazwa projektu: Oświetlenie dla Sławinka (D-35)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 345 630,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt ma na celu kontynuację budowy oświetlenia ulic (latarni ulicznych) miejskich tj. Kolorowej, Serdecznej, Bajkowej na osiedlu Sławinek (Rogatka Warszawska). ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W ramach projektu dokonano aktualizacji kosztorysów inwestorskich budowy oświetlenia drogowego ul. Kolorowej i ul. Bajkowej wraz z przyłączami. Wykonano 14 słupów oświetlenia drogowego w ww. ulicach z zasilaniem (kolejny etap).
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Nazwa projektu: Remont nawierzchni parkingów i ciągów pieszych przy ul. Biedronki (D-42)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 350 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt ma na celu remont nawierzchni asfaltowej dwóch pól parkingowych wraz z ciągami pieszymi w obrębie tych parkingów przy ul. Biedronki o łącznej powierzchni asfaltowej ok. 1528 m². ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Wykonano remont miejsc parkingowych oraz przyległych chodników w pobliżu budynku przy ul. Biedronki 3. Zakres prac obejmował wymianę nawierzchni parkingów i chodników, nawierzchnię schodów, wymianę obrzeży i krawężników. Zadanie było współfinansowane w ramach Planu dla Dzielnic.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Nazwa projektu: Budowa dojścia do Parku „Zawilcowa” oraz siłowni plenerowej (D-47)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 340 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 9 840,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt obejmuje budowę dojścia do Parku „Zawilcowa” wraz z miejscami postojowymi oraz budowę siłowni plenerowej. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Opracowano dokumentację projektową budowy siłowni plenerowej od strony ul. Niepodległości. Przeprowadzono procedurę, która nie została zakończona podpisaniem umowy z powodu wycofania się wykonawcy z realizacji zadania.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Nazwa projektu: Renowacja zewnętrznych obiektów sportowych przy Szkole Podstawowej nr 51 im. Jana Pawła II w Lublinie(D-49)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu:
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 340 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 343 637,60 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Wyremontujemy zewnętrzne obiekty sportowe przy Szkole Podstawowej nr 51 im. Jana Pawła II w Lublinie! Cieszymy się widokiem i korzystamy z odnowionego boiska wielofunkcyjnego, boiska do siatkówki, kortu tenisowego i bieżni. Sprawmy by były bezpieczniejsze. Zainstalujemy kamery. Obiekty są ogólnodostępne i czynne przez cały rok. Od wielu lat służą mieszkańcom osiedla, szczególnie dzieciom i młodzieży, której tak bardzo jest potrzebny ruch na świeżym powietrzu. W związku z tym są mocno eksploatowane. W ramach projektu planowana jest m.in naprawa nawierzchni i malowanie linii na boisku wielofunkcyjnym, wzmocnienie konstrukcji koszy (koszykówka), wymiana siedzisk, prace naprawcze na korcie tenisowym (nowe fundamenty pod słupki, wymiana siatki, malowanie linii). Sprawmy by nasze obiekty sportowe były jak nowe i służyły młodzieży szkolnej i wszystkim mieszkańcom naszej dzielnicy. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Wykonano renowację boiska wielofunkcyjnego polegającą na wycince i utylizacji fragmentów uszkodzonej nawierzchni, oczyszczeniu i wypełnieniu ubytków, wymianie tablic i siedzisk, trasowaniu i malowaniu linii wyznaczających pola gry.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Nazwa projektu: Mobilne boisko przy SP 15 (D-51)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 349 988,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 460 020,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Celem projektu jest utworzenie mobilnego obiektu sportowego na terenie Szkoły Podstawowej nr 15 w Lublinie, w ramach projektu zostanie utworzone boisko mobilne, oświetlenie oraz monitoring. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W ramach realizacji projektu zrealizowano montaż boiska mobilnego na istniejącej nawierzchni asfaltowej przy Szkole Podstawowej nr 15 o nawierzchni z trawy syntetycznej wraz z oświetleniem oraz monitoringiem.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Nazwa projektu: Rewitalizacja Dzielnicy Tatarskiej – nowe parkingi i chodniki(D-53)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu:
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 349 638,03 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Celem projektu jest stworzenie miejsc postojowo-parkingowych przy ul. Hutniczej 14 oraz stworzenie ok. 75 ogólnodostępnych miejsc parkingowych na placu przy ul. Gospodarczej 1 (będącym II etapem realizacji projektu). ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W ramach zadania rozbudowano i przebudowano parking (27 miejsc) wraz z odwodnieniem przy ul. Gospodarczej 1 i przy ul. Gospodarczej 1c oraz wykonano nawierzchnię z kostki betonowej (utwardzono miejsca postojowe) w rejonie budynku Hutnicza 14.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Nazwa projektu: Dolina Czechówki – strefa rekreacyjna (D-55)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 260 400,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 28 290,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Celem projektu jest stworzenie w dolinie rzeki Czechówki strefy rekreacyjno-sportowej. W ramach projektu zostanie wykonane ogrodzone boisko do siatkówki plażowej o wymiarach 33 m na 20 m z infrastrukturą (ławki i kosz na odpady) oraz strefa piknikowa składająca się z wygradzonego i zabezpieczonego miejsca na ognisko oraz 6 stołów piknikowych i 2 koszy na odpadki. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zawarto umowę na opracowanie dokumentacji projektowo – kosztorysowej „Dolina Czechówki – strefa rekreacyjna” w zakresie budowy boiska do siatkówki plażowej oraz budowy strefy rekreacyjnej. Z uwagi na brak operatu geodezyjnego oraz decyzji na odrolnienie, których wykonanie i uzyskanie leżą po stronie wykonawcy dokumentacja nie została odebrana.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Nazwa projektu: Sygnał od nowa - kolejny krok (D-71)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin, VI Liceum Ogólnokształcące im. Hugona Kołłątaja
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 236 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 236 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Celem projektu jest częściowa wymiana ogrodzenia oraz bramy wjazdowej na terenie działki, na której znajduje się Liceum Ogólnokształcące nr 6 i obiekt sportowy Sygnał. W ramach projektu zainstalowany zostanie również szlaban parkingowy oraz dodatkowe siedziska stadionowe. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W ramach zadania wykonano remont ogrodzenia wokół stadionu, zamontowano szlaban wjazdowy oraz część siedzisk stadionowych na obiekcie SYGNAŁ przy ul. Zemborzyckiej.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Nazwa projektu: Ponikwoda – remont, rewitalizacja, bezpieczeństwo ul. Dożynkowa (D-72)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 349 996,50 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt zakłada wymianę oświetlenia latarni na całym odcinku ul. Dożynkowej w celu poprawy bezpieczeństwa pieszych i kierowców. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W ramach realizacji projektu zaprojektowano i wykonano budowę oświetlenia drogowego ul. Dożynkowej na odcinku od ul. Sekutowicza do ul. Kosynierów, która obejmowała ustawienie 14 słupów oświetleniowych oraz 1 słupa z oświetleniem dedykowanym przy przejściu dla pieszych w rejonie skrzyżowania z ul. Bielskiego.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Nazwa projektu: Szlak Lubelskiego Koziołka na Starym Mieście (D-75)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Biuro Rozwoju Turystyki Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 346 750,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 0,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt ma na celu stworzenie szlaku turystycznego Lubelskiego Koziołka, stylizowanych rzeźb koziołków wykonanych z brązu, które zostaną umieszczone w przestrzeni publicznej Starego Miasta, w charakterystycznych miejscach historycznych i turystycznych takich jak: Brama Krakowska, Zamek Lubelski, Plac Rybny, Kamień Nieśczęścia, Baszta Półokrągła, Plac po Farze, Trybunał Koronny, Brama Rybna, Zaułek Hartwigów, róg ul. Kowalskiej i ul. Furmańskiej. Projekt Lubelskiego Koziołka ma na celu zaprezentowanie w sposób atrakcyjny miejsc turystycznych, z którymi związana jest ciekawa legenda lub historia, która spowoduje zainteresowanie się danym zabytkiem/miejscem i zatrzyma potencjalnego turystę na dłużej w obszarze Starego Miasta. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: brak.
Wyjaśnienia dodatkowe: Ze względu na przedłużający się proces przygotowania postępowania przetargowego, realizacja przesunięta na 2024 r.

Nazwa projektu: Szlak Lubelskiego Koziołka w Śródmieściu (D-80)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 35 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 0,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt ma na celu stworzenie szlaku turystycznego Lubelskiego Koziołka, stylizowanych rzeźb koziołków wykonanych z brązu, które zostaną umieszczone w przestrzeni publicznej Śródmieścia, w charakterystycznych miejscach historycznych i turystycznych takich jak: Plac Litewski, Plac Wolności, Ogród Saski, Katolicki Uniwersytet Lubelski, miasteczko akademickie, Uniwersytet Medyczny, ul. Lubartowska – Jesziwa, dworzec PKS, ul. Ruska oraz ul. Kozia. Projekt Lubelskiego Koziołka ma na celu zaprezentowanie w sposób atrakcyjny miejsc turystycznych, z którymi związana jest ciekawa legenda lub historia, która spowoduje zainteresowanie się danym zabytkiem/miejscem i zatrzyma potencjalnego turystę na dłużej w obszarze Śródmieścia. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: brak.
Wyjaśnienia dodatkowe: Ze względu na przedłużający się proces przygotowania postępowania przetargowego, realizacja przesunięta na 2024 r.

Nazwa projektu: „Pomocni dla dzielnicy” – zakup samochodu strażackiego typu bus wraz ze sprzętem pożarniczym i ratowniczym dla OSP Głusk z siedzibą w Lublinie (D-83)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 354 244,94 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Celem projektu jest zakup samochodu strażackiego typu bus wraz ze sprzętem pożarniczym i ratowniczym dla OSP Głusk z siedzibą w Lublinie. Planowany zakup sprzętu i wyposażenia pożarniczego oraz ratowniczego znacząco poprawi możliwości operacyjne jednostki i wpłynie na podniesienie bezpieczeństwa na terenie dzielnicy oraz całego miasta. W ostatnich latach pojawiły się nowe potrzeby niesienia pomocy obywatelom tj.: transport osób w akcji szczepień przeciwko COVID, transport pomocy humanitarnej dla uchodźców, pomoc w organizowaniu miejsc przyjmowania uchodźców, czy dowóz strażaków na akcje poszukiwawczo-ratunkowe. W akcjach w których bierzemy udział wykorzystujemy mocno wyeksploatowany samochód marki Lublin. Utrzymanie go w pełnej gotowości do wyjazdów wiąże się z ciągłymi remontami oraz nieplanowanymi kosztami, które mogłyby być wykorzystane w inny sposób. Potrzebujemy sprawnego i niezawodnego pojazdu o uniwersalnym charakterze w zakresie możliwości przewozu osób i sprzętu. Planowany zakup sprzętu i wyposażenia pożarniczego oraz ratowniczego znacząco poprawi możliwości operacyjne jednostki i wpłynie na podniesienie bezpieczeństwa na terenie dzielnicy oraz całego miasta. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakupiono sprzęt pożarniczy i ratowniczy dla OSP Głusk z siedzibą w Lublinie m.in. pilarki spalinowe, aparaty nadciśnieniowe, sygnalizatory bezruchu, kamerę termowizyjną, detektor/miernik wielogazowy z ładowarką, szelki bezpieczeństwa, nożyce do prętów, węże tłoczne, parawan z odbłaskami, zestaw trzech podpór zintegrowanych z pasem mocującym 1 500 kg, hydronetki plecakowe. Zakupiono 8-miejscowy, uprzywilejowany w ruchu samochód strażacki typbus, który jest wyposażony w radiostację i sygnalizację świetlną, a także został przystosowany do przewozu osób i sprzętu ratowniczego.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Nazwa projektu: Nowe nawierzchnie asfaltowe ulic w Dzielnicy Hajdów-Zadębie (D-86)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Nieruchomości Komunalnych w Lublinie, Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 349 628,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt ma na celu wykonanie nowej nawierzchni asfaltowej na ulicach: Kasprowicza, sięgaczy bocznych ulicy Zadębie, dróg wewnętrznych między budynkami Osiedla Socjalnego na ul. Antoniny Grygowej 4. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W ramach zadania wykonano remont sięgacza ul. Zadębie przy posesjach Zadębie 122a, Zadębie 122c wraz z obustronnym poboczem oraz remont nawierzchni ul. Kasprowicza od skrzyżowania z ul. Mełgiewską na długości ok. 100 m z jednostronnym poboczem. Ponadto wykonano dostosowanie wysokościowe istniejących elementów zagospodarowania sięgacza ul. Zadębie oraz nowego odcinka ul. Kasprowicza do nowej nawierzchni bitumicznej. Wykonano nową nawierzchnię asfaltową dróg wewnętrznych między budynkami osiedla przy ul. Grygowej 4.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Nazwa projektu: Mobilne boisko przy ul. Ordonówny 4 (D-89)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: w realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 349 850,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 14 022,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt ma na celu utworzenie boiska mobilnego na terenie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci i Młodzieży Niestyszącej i Słabosłyszącej przy ul. Ordonówny 4 w Lublinie oraz oświetlenie boiska trawiastego. Dotychczas boisko asfaltowe, na którym planowane jest boisko mobilne, jest niewykorzystywane co stanowi nie użytek. Boisko mobilne to doskonałe rozwiązanie w zakresie zewnętrznej infrastruktury sportowej. Jest to wielofunkcyjny system podzespołów zapewniający możliwość instalacji każdego rozmiaru konstrukcji w dowolnym miejscu. Gotowa realizacja wiernie odwzorowuje prawdziwe boisko do piłki nożnej, z którego można korzystać cały rok. Konstrukcja zawiera wszystkie niezbędne elementy zapewniające najwyższą jakość gry oraz zachowuje procedury bezpieczeństwa. Obiekt będzie ogólnodostępny dla mieszkańców dzielnicy Bronowice oraz przyległych do niej. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W ramach realizacji projektu opracowano dokumentację projektowo – kosztorysową oświetlenia boiska trawiastego oraz wykonania boiska mobilnego na terenie SOSW dla Dzieci i Młodzieży Niestyszącej i Słabosłyszącej.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Nazwa projektu: LSM – remonty chodników i schodów, skwer międzypokoleniowy, tablice edukacyjne dla dzieci (D-93)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Szkoła Podstawowa nr 29 im. Adama Mickiewicza w Lublinie, Przedszkole nr 33 w Lublinie, Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 349 295,61 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt zakłada remonty chodników i schodów terenowych, wybudowanie nowego chodnika, stworzenie skweru międzypokoleniowego oraz ustawienie tablic edukacyjnych i do zdjęć dla dzieci. Z uwagi na charakter inwestycji i lokalizację poszczególnych zadań, oddziaływanie projektu będzie dotyczyło wszystkich osiedli LSM i całej dzielnicy Rury. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W ramach zadania wykonano remont chodników w przy ul. Grażyny (ok. 252 m) w okolicy budynków nr 25 i 27, remont ostatniego odcinka chodnika (12 m) wraz ze schodami terenowymi przy ul. Bolesława Chrobrego od terenów spółdzielni LSM na osiedlu Piastowskim w kierunku ul. Głębokiej w okolicy DS UMCS wraz z wymianą balustrady, remont chodnika przy ul. Wileńskiej (ok. 174 m) po stronie osiedla im. Słowackiego na odcinku między wjazdem na osiedle koło przystanku a dolnym wjazdem do garaży. Remonty obejmowały również regulację naziemnych elementów infrastruktury uzbrojenia podziemnego. Zakupiono słup ogłoszeniowy Wenecja, donice, ziemię oraz rośliny na skwer międzypokoleniowy, zamontowano latarnię i słup multimedialny na skwerze na terenie SP 29. Ustawiono tablice edukacyjne dla dzieci, tablicę do zdjęć i hotel dla owadów na terenie Przedszkola nr 33. Wykonano chodnik o długości 98,6 m przy ul. Sowińskiego po stronie parzystej na odcinku między ulicami Nowomiejską a Zachodnią.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Nazwa projektu: Wieniawa – Bike City – miasteczko sportów ekstremalnych oraz rekreacji (D-104)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 0,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt ma celu stworzenie ośrodka rekreacyjno-sportowego dostępnego dla wszystkich – Bike City – miasteczko sportów ekstremalnych, przy ul. Solidarności m.in. trasy XC, trasy piesze i biegowe, punkty uprawiania sportów w kierunku: dirt jumping, XC, trasy biegowe, street skate & BMX, runmageddon, biegi przełajowe, i inne. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zawarto umowę na wykonanie kompletnej dokumentacji projektowo-kosztorysowej na budowę miasteczka sportów ekstremalnych i rekreacji Bike City – Wieniawa przy ul. Puławskiej 33. Wykonawca złożył wnioszek o odstąpienie od zawartej umowy na opracowanie dokumentacji projektowo – kosztorysowej, w związku z czym została naliczona kara umowna.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Nazwa projektu: Rewitalizacja stadionu sportowego K.S. „Budowlani Lublin” (D-111)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 348 200,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 0,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt zakłada odrestaurowanie stadionu klubu „Budowlani” Lublin znajdującego się w centrum dzielnicy Konstantynów. W ramach projektu przewiduje się wymianę nawierzchni chodników, budowę siłowni oraz montaż tablicy ogłoszeń. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Przedłużający się proces przygotowawczy uniemożliwił realizację zadania w 2023 r.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Nazwa projektu: Kontynuacja projektu – siłownia na świeżym powietrzu dla dzielnicy „Dziesiąta” przy Zespole Szkół Transportowo-Komunikacyjnych (D-114)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zespół Szkół Transportowo-Komunikacyjnych im. Tadeusza Kościuszki w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 80 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 80 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt ma na celu wykonanie siłowni zewnętrznej przy ul. Zemborzyckiej 82 na terenie Zespołu Szkół Transportowo-Komunikacyjnych w Lublinie w dzielnicy Dziesiąta. W ramach projektu zostanie zainstalowanych od 8 do 10 urządzeń do ćwiczeń. Siłownia na zewnątrz to bardzo dobry pomysł, mający na celu zachęcić społeczeństwo do aktywności fizycznej. Zalet wynikających z regularnego korzystania z siłowni na powietrzu jest wiele: wzmocnienie kondycji całego ciała, poprawienie koordynacji; dotlenienie organizmu, dzięki czemu lepiej nam się oddycha, myśli i śpi. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W ramach projektu doposażono siłownię na świeżym powietrzu na terenie szkoły w maszynę wielofunkcyjną pozwalającą na wykonywanie ćwiczeń ze zmiennym obciążeniem.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Nazwa projektu: Oświetlenie ul. Zemborzyckiej od ul. Diamentowej do ul. Żeglarskiej (D-116)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 348 890,95 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt zakłada zaprojektowanie i wykonanie oświetlenia ul. Zemborzyckiej na odcinku od skrzyżowania z ul. Diamentową do ul. Żeglarskiej. Celem projektu jest poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego po zmroku, w szczególności w pobliżu skrzyżowań z ulicą Wolińskiego, Granata i Żeglarską. Jest to ostatni odcinek tej ulicy, który nie został dotychczas oświetlony, chociaż korzysta z niego już kilka tysięcy mieszkańców południowej części dzielnicy Wrotków. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W ramach realizacji projektu sfinansowano wykonanie kompletnej dokumentacji projektowej dotyczącej budowy szafy oświetleniowej wraz z zasilaniem przy ul. Granata wraz z włączeniem do stacji transformatorowej oraz opracowanie kompletnej dokumentacji projektowej oświetlenia drogowego oraz zaprojektowanie oświetlenia ścieżki rowerowej wraz z chodnikiem ul. Zemborzyckiej z przyłączeniem do sieci dystrybucyjnej. Wykonano budowę odcinka oświetlenia drogowego ul. Zemborzyckiej od skrzyżowania z ul. Diamentową do skrzyżowania z ul. Wolińskiego poprzez ułożenie 672 m kabla, ustawienie 13 słupów i zamontowanie 31 opraw oświetlenia. Ponadto ułożono 42 m kabla, ustawiono 1 słup i 2 oprawy przy ul. Zemborzyckiej w rejonie skrzyżowania z ul. Wolińskiego oraz wykonano i zamontowano 3 tabliczki informacyjne.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Nazwa projektu: Aktywny Lublin (0-2)
Rodzaj projektu: ogólnomiejski
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Sportu Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 200 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 200 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt Aktywny Lublin będzie kontynuacją i rozwinięciem ubiegłorocznego zadania o tej samej nazwie, będzie to już VII edycja projektu zakładającego organizację bezpłatnych zajęć sportowych dla wszystkich mieszkańców Lublina. Zajęcia w ramach projektu będą odbywały się od lutego do listopada 2023 r. Zaplanowane jest zorganizowanie minimum 800 jednostek treningowych Projekt przewiduje prowadzenie zajęć dla zróżnicowanych grup wiekowych od dzieci i młodzieży przez osoby dorosłe oraz seniorów. Od kilku lat projekt cieszy się ogromną popularnością wśród Mieszkańców, corocznie udział w zajęciach bierze udział kilkanaście tysięcy osób, korzystając z takich zajęć jak m.in.: aqua aerobik, trening funkcjonalny, treningi biegowe, nordik walking, gimnastyka, czy fitness i zumba. Zapewniając rozwój projektu wprowadzone zostaną także porady dietetyczne oraz instruktaże o zdrowym trybie życia w formule online. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W ramach projektu odbyły się bezpłatne zajęcia sportowo-rekreacyjne dostępne dla wszystkich mieszkańców Lublina prowadzone przez wykwalifikowaną kadrę instruktorską. W okresie od 1 lutego do 30 listopada 2023 r. przeprowadzono 800 jednostek treningowych (każda jednostka trwała 45 minut), zajęć sportowych z różnych aktywności fizycznych dostosowanych do wszystkich grup wiekowych dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów. Uczestnicy brali udział w 11 różnorodnych formach aktywności: aqua aerobik, trening funkcjonalny (crossfit), Fight Lady, gimnastyka, zumba, fitness, trening biegowy, samoobrona, trening dla seniorów, zajęcia „Latino Mama” – taniec z niemowlętami, joga. Zakupiono nowy sprzęt. Zapisy na zajęcia prowadzone były elektronicznie poprzez specjalną platformę dla użytkowników. W zajęciach prowadzonych w różnych dzielnicach miasta uczestniczyło ponad 5 000 mieszkańców. W okresie lipiec-sierpień 2023 r. przeprowadzono specjalną edycję ćwiczeń pn. „Aktywne lato w dzielnicach”. W porozumieniu z Zarządami Rad Dzielnic zorganizowano ogólnodostępne zajęcia plenerowe dla mieszkańców. Projekt realizowany był przez Organizację Środowiskową Akademickiego Związku Sportowego Województwa Lubelskiego.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Nazwa projektu: LSM i Felin razem dla mieszkańców – remont dróg (0-7)
Rodzaj projektu: ogólnomiejski
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 499 224,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 498 500,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt zakłada zainicjowanie sukcesywnego remontowania dróg miejskich. W ramach zadań planujemy remont ulic Juranda i Jana Skrzetuskiego w miejscach ich największego zniszczenia oraz ulicy Władysława Jagiełły. Drogi znajdują się na terenie LSM (dzielnica Rury) oraz Felina. Wymiana nawierzchni jezdni wraz z poprawą studzienek, wymiana progów zwalniających na tzw. poduszki berlińskie, wymiana krawężników na odcinku od skrzyżowania ul. Jagiełły z ul. Królowej Jadwigi i wyjazdem z pętli Felin (Wł. Jagiełły 1), do skrzyżowania ulicy Jagiełły z wjazdem do garaży przy Wł. Jagiełły 16, wymiana latarni oświetleniowych. Wymiana warstwy ścieralnej części ulic Juranda i Jana Skrzetuskiego do wysokości środków. Zakres podstawowy dotyczy ulicy Jana Skrzetuskiego od skrzyżowania z Pana Wołodajewskiego do skrzyżowania z Juranda oraz ulicy Juranda od skrzyżowania z Jana Skrzetuskiego do Juranda 8. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W ramach realizacji wykonano wymianę nawierzchni asfaltowej ul. Jagiełły oraz opracowanie, zatwierdzenie i wdrożenie projektu stałej organizacji ruchu uwzględniającego wprowadzenie progów zwalniających oraz regulację naziemnych elementów infrastruktury uzbrojenia podziemnego. Ponadto wymieniono nawierzchnię ul. Skrzetuskiego na odcinku od ul. Wołodajewskiego do ul. Juranda.
Wyjaśnienia dodatkowe: Projekt po głosowaniu znalazł się jako ostatni na liście do realizacji i z racji wyczerpania środków na BO, miał zapewnioną połowę kwoty (pierwotnie był to 1 mln zł). Zadanie mogło zostać zrealizowane do wysokości kwoty 499 224,00 zł, w związku z czym musiał zostać okrojony zakres rzeczowy. Za tę kwotę wyremontowano ul. Jagiełły i Skrzetuskiego.

Nazwa projektu: Zwierzęta bez granic – Lublin dla zwierząt (0–33)
Rodzaj projektu: ogólnomiejski
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 200 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 193 559,85 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Celem projektu jest poprawa dobrostanu zwierząt oraz propagowanie prawidłowych relacji człowiek – zwierzę. Przedsięwzięcie uwzględni również sterylizację psów oraz kotów właścicielskich, a także znakowanie psów mikroczipami. Priorytetem jest edukacja prozwierzęca dzieci i młodzieży z zakresu bezpiecznych relacji ze zwierzętami oraz poszanowania potrzeb zwierząt różnych gatunków. Projekt przewiduje również szkolenia z zakresu posłuszeństwa psów i udzielania pierwszej pomocy zwierzętom. Projekt zakłada także przeprowadzenie kampanii edukacyjnej z udziałem ekspertów w dziedzinie humanitarnego i prawidłowego traktowania zwierząt z poszanowaniem ich praw. Mając na uwadze zdrowie i komfort mieszkańców miasta Lublin zostanie przeprowadzona akcja – „Twój pies, Twoja kupa – posprzątaj!”. Projekt będzie realizowany z aktywnym udziałem osób dorosłych, młodzieży i dzieci. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W ramach zadania wykastrowano 203 koty, 143 psy i zaszczepiono 121 psów. Na potrzeby akcji „Sprzątaj po swoim psie” opracowano projekty graficzne materiałów edukacyjnych i wykonano 1 050 szt. tabliczek na trawniki, 60 szt. banerów, 600 szt. etui na woreczki oraz wyklejono 11 szt. billboardów na terenie miasta. Przeprowadzono otwarty konkurs ofert na realizację zadania pn. „Edukacja mieszkańców Miasta Lublin w zakresie ochrony zwierząt i zasad postępowania z dzikimi zwierzętami”.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Nazwa projektu: Realizacja II etapu modernizacji komunikacji pieszej i rowerowej w wąwozie Rury: Wykonanie ścieżki rowerowej na odcinku od placu zabaw Wąwóz LSM do wiaduktu ul. Filaretów (0–35)
Rodzaj projektu: ogólnomiejski
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 1 000 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 1 000 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt ma na celu wykonanie 790 m ścieżki rowerowej o szerokości 2 m (1 580 m²) wzdłuż Alei Miast Partnerskich, położonej w wąwozie Rury na odcinku od placu zabaw „Wąwóz LSM” do wiaduktu ul. Filaretów. Ścieżka znajduje się na terenie wąwozu pomiędzy dzielnicami Czuby a LSM, jest on miejscem ogólnodostępnym. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Wykonano roboty rozbiórkowe oraz częściowo podbudowę i nawierzchnię ścieżki rowerowej wzdłuż Alei Miast Partnerskich w wąwozie Rury na odcinku od placu zabaw „Wąwóz LSM” do wiaduktu ul. Filaretów.
Wyjaśnienia dodatkowe: Zadanie realizowane jest w trybie kilkuletnim, z uwzględnieniem poprzednich projektów w Wąwozie Czuby – LSM. Pierwotny zakres został poszerzony w ramach spotkań Planu dla Dzielnic. Zdecydowano o zaprojektowaniu i budowie ciągu pieszo rowerowego od placu zabaw „Wąwóz LSM” do ul. Nadbystrzyckiej. Całkowity koszt zadania w WPF 3 369 045 zł.

Nazwa projektu: Centrum Aktywności Sportowej Bronowice Lublin /etap 4/ (0-37)
Rodzaj projektu: ogólnomiejski
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 999 988,00 ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 0,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt jest czwartym etapem działania zmierzającego do powstania Centrum Aktywności Sportowej Bronowice w ramach obiektu sportowego zlokalizowanego na terenie Zespołu Szkół Budowlanych im. Eugeniusza Kwiatkowskiego przy ul. Słowiczej 3 w Lublinie. Przedsięwzięcie docelowo ma za zadanie adaptację i rewitalizację przestrzeni pod utworzenie profesjonalnej bazy treningowej wraz z zewnętrznym kompleksem rekreacyjnym. Realizacja projektu poprawi warunki uprawiania sportu uczniów zespołu szkół, a także zwiększy jego dostępność względem wszystkich grup społecznych w dzielnicy Bronowice oraz innych dzielnic szczególnie tych przylegających. W ramach Budżetu Obywatelskiego 2023 podjęte zostaną działania utworzenia boiska do piłki nożnej ze sztuczną nawierzchnią. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Trwa procedura przetargowa, zadanie zaplanowano do realizacji w 2024 r.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Nazwa projektu: Aktywne Pokolenie (0-41)
Rodzaj projektu: ogólnomiejski
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Sportu Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 200 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 200 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt Aktywne Pokolenie będzie kontynuacją i rozwinięciem zadania, które w latach ubiegłych cieszyło się ogromnym zainteresowaniem wśród młodych mieszkańców Lublina. Zakłada on realizację zajęć sportowo-rekreacyjnych w minimum 7. dyscyplinach. Będą to regularne treningi w okresie od lutego do grudnia 2023 r. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom odbiorców rozszerzymy ofertę o zajęcia dla najmłodszych mieszkańców Lublina. Pandemia koronawirusa (COVID-19) pokazała, że dzieci i młodzież zamieszkująca miasto Lublin potrzebuje aktywności i domaga się organizacji dodatkowych bezpłatnych zajęć sportowo-rekreacyjnych. Projekt Aktywne Pokolenie będzie dobrą wizytówką dla miasta Lublin, który im to umożliwi i wspiera w rozwoju osobistym. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W ramach projektu odbywały się zajęcia sportowo-rekreacyjne dla uczniów i studentów mieszkających lub uczących się w Lublinie w wieku 3-28 lat. W treningach przeprowadzonych od 1 lutego do 31 grudnia 2023 r. wzięło udział około 4 000 młodych osób. Zrealizowano 800 jednostek zajęć (jednostka wynosi 45 minut). Uczestnicy mieli do wyboru 11 form aktywności: pływanie, tenis ziemny, siłownia, ergometr wioślarski, zajęcia ogólnorozwojowe dla dzieci, badminton, unihokej, piłka nożna, tenis stołowy, lekkoatletyka, szachy. Zajęcia odbywały się w wynajętych obiektach zlokalizowanych w różnych częściach miasta. Dla podniesienia atrakcyjności zajęć został dokupiony sprzęt sportowy. Zapisy na zajęcia prowadzone były drogą elektroniczną za pośrednictwem specjalnej strony projektu, promocja zajęć odbywała się w social mediach, a nadzór nad ćwiczącymi sprawowała wykwalifikowana kadra instruktorska. Projekt realizowany był przez Organizację Środowiskową Akademickiego Związku Sportowego Województwa Lubelskiego.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Nazwa projektu: Zadbajmy o zwierzęta (0-51)
Rodzaj projektu: ogólnomiejski
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 116 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 112 362,18 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Celem projektu jest zadbanie o zwierzęta, które z uwagi na środowisko miejskie narażone są na różne zagrożenia – ocieplanie budynków, wycinka drzew, transport miejski. W ramach projektu będą stworzone nowe siedliska dla zwierząt: budki lęgowe dla ptaków, jeży, wiewiórek. Wolno żyjącym kotom zostaną zapewnione domki oraz wykonana akcja kastracji. Opieką zostaną objęte także płazy, narażone na zagrożenia komunikacyjne w okresie wiosennej migracji. Aby pokazać mieszkańcom, że Lublin jest miastem przyjaznym dla ptaków, potrzebne jest przeprowadzenie leczenia i zabezpieczenia najcenniejszych drzew (usuwanie posuszu, korekta uszkodzonych koron, założenie wiązań chroniących przed rozłamaniem itp.). Uzupełnieniem wyżej wymienionych działań będzie edukacja przyrodnicza skierowana do mieszkańców Lublina. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W ramach zadania wykonano film instruktażowy budowy domku dla owadów, 17 tabliczek na potrzeby akcji „Zasiej sobie łąkę”, wydrukowano i dostarczono 200 szt. naklejek na potrzeby akcji „Miejsca przyjazne zwierzętom”, a także wykonano wraz z montażem 4 tablice informacyjne „Nietoperze Doliny Bystrzycy” oraz zakupiono nagrody dla uczestników II edycji Festiwalu Przyrody. Zakupiono 70 domków dla jeży, 85 domków dla wiewiórek i 5 budek lęgowych dla sów oraz 12 domków dla kotów wolno żyjących. Pokryto koszt rozwieszenia 5 budek lęgowych dla sów oraz 54 domków dla wiewiórek. Wydrukowano 1 000 ulotek „Ptaki w mieście”, 1 200 naklejek na śmietniki „sprzątam po swoim psie” oraz 1 000 plakatów „dziękuję zwierzęta w mieście” i 1 000 plakatów „jeże w mieście”. Zorganizowano 8 wycieczek przyrodniczych „Szlakiem monumentów przyrody” dla dzieci i młodzieży. Wykonano dwa filmy o lubelskich pomnikach przyrody przetłumaczone na język migowy w ramach dostępności dla osób z niepełnosprawnością. Na Osiedlu Tatarskim ustawiono 31 tablic informacyjnoedukacyjnych dotyczących wartościowych drzew tego osiedla. Zakupiono licencję do wykorzystania treści opowiadań pt. „Nasi Przyjaciele i ich marzenia” oraz wykonano korektę treści, oprawę graficzną i opracowano opowiadania w wersji do druku i do umieszczenia na stronie internetowej. Zawarto również umowę z zakładem leczniczym dla zwierząt na sterylizację i kastrację kotów wolno żyjących, ich odrobaczanie, odpchlenie i szczepienie przeciwko wściekliźnie, w wyniku której zabiegom poddano 74 koty wolno żyjące. W części zadania dotyczącej leczenia drzew wykonano zabiegi pielęgnacyjne na 21 drzewach, w tym 17 pomnikach przyrody w lokalizacjach: ul. I. Solarza – 2 szt.; ul. Bohaterów Monte Cassino – laureat II miejsca w plebiscycie Drzewa Roku 2021 r.; ul. Romanowskiego 56, 58 – 3 szt.; Sławinkowska 124; al. Kraśnicka – 2 szt., ul. Trzeźniowska 42, ul. Rzeszowska 25; ul. Krężnicka 6-5 szt., Ośrodek „Marina” 2 klony pospolite oraz lipa drobnolistna rosnące na terenie Przedszkola przy ul. Grażyny 10, a także dąb szypułkowy rosnący przy ul. Barwnej spełniający kryteria uznania go jako pomnik przyrody. Z drzew został usunięty posusz, gałęzie nadłamane i stwarzające zagrożenie, a także założono certyfikowane wiązania w celu poprawy statyki i zminimalizowania zagrożenia wyłamania gałęzi podczas niekorzystnych warunków atmosferycznych.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Nazwa projektu: Aktywizacja sportowa przedszkolaków (0-53)
Rodzaj projektu: ogólnomiejski
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Sportu Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 84 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 84 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Podstawowym celem projektu jest zwiększenie poziomu aktywności sportowej wśród dzieci w wieku 3-6 lat poprzez gry zespołowe (m.in. piłka nożna, koszykówka, siatkówka) oraz ćwiczenia ogólnorozwojowe (np. ćwiczenia dużych grup mięśniowych, ćwiczenie kształtujące tułów), a także elementy tańca oraz zumbę w czasie zajęć cyklicznych w placówkach. Chcemy zaprosić młodych mieszkańców Lublina do aktywnego spędzania czasu, poprzez udział w zajęciach ogólnorozwojowych odbywających się na terenie placówek, do których uczęszczają. Dzieci, oprócz nowych zabaw ruchowych, dyscyplin sportowych oraz elementów tańca, w poza sportowym aspekcie poznają również zasady fair-play obowiązujące w sporcie i w życiu codziennym. Założeniem projektu jest przeprowadzenie w 20 placówkach przedszkolnych po 20 regularnych zajęć ogólnorozwojowych (około 400 godzin). Ważne zadania stawia się trenerom i moderatorom, którzy w czasie realizowanych ćwiczeń, uzupełnią wiedzę nauczycieli i opiekunów odpowiedzialnych za rozwój psychoruchowy wychowanków. Biorąc powyższe pod uwagę, zamierzeniem przedsięwzięcia jest także organizacja szkoleń ogólnych dla osób przeprowadzających zajęcia sportowe. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zrealizowano 488 godzin zajęć oraz zorganizowano Dzień Dziecka w Przedszkolu nr 72 i nr 34. W projekcie wzięło udział 20 przedszkoli (63 grupy ćwiczeniowe), tj. ok. 980 dzieci. Projekt realizowany był przez Uczniowski Klub Sportowy Widok SP 51 w Lublinie.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Nazwa projektu: Remont ścieżki rowerowej wzdłuż rzeki Bystrzycy (0-59)
Rodzaj projektu: ogólnomiejski
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 1 000 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 838 910,27 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Celem projektu jest remont ścieżki rowerowej wzdłuż rzeki Bystrzycy – to ogólnomiejski projekt mający na celu wykonanie bieżących napraw najpopularniejszego bulwaru w Lublinie (odcinek: most żelazny przy ul. Janowskiej – ul. Żeglarskiej). ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Przeprowadzono remont zniszczonych elementów ścieżki rowerowej wzdłuż rzeki Bystrzycy na odcinku od ul. Janowskiej do ul. Żeglarskiej.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Nazwa projektu: Wygnajmy krwiopiczyców z naszego miasta! Pakiet premium czyli odkomarzenie+jerzyki i będziemy mieli luksusne miasto bez komarów i kleszczy! (0-64)
Rodzaj projektu: ogólnomiejski
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 200 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 181 337,92 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt ma na celu odkomarzenie obejmujące swym zasięgiem obszar miasta Lublin. Projekt jest kontynuacją zwycięskiego projektu sprzed roku. Tylko systematyczne i regularne działania przeciwko krwiopiczycom przyniosą długotrwały efekt. Komary i kleszcze to jedne z największych wrogów, jakie czekają na nas w wąwozach, parkach, lasach i na podwórkach. Projekt zakłada bezpieczne dla ludzi, ale zwalczające komary i kleszcze opryski na terenie całego miasta. Nie tylko w kilku wybranych miejscach, żeby ulgę odczuli wybrani, ale w całym mieście, taka wersja premium. Projekt zakłada również rozwieszenie w mieście 500 budek dla zjadających komary jerzyków oraz zakup schronów dla nietoperzy i budek lęgowych dla drobnego ptactwa. Lokalizacje będą ustalane z chętnymi na przyjęcie takiej budki właścicielami nieruchomości. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W ramach realizacji zadania przeprowadzono zamgławianie, które miało na celu ograniczenie populacji komarów, meszek oraz kleszczy. Zabieg był stosowany dwukrotnie w czerwcu i sierpniu na terenach zieleni (213 ha), głównie w parkach, skwerach, na terenach przylegających do ścieżek rowerowych. Ponadto zakupiono 200 budek dla jerzyków, 20 schronów dla nietoperzy i 500 budek lęgowych dla drobnego ptactwa typu A. Pokryto koszt montażu 225 budek zainteresowanym zarządom nieruchomości. Zakupiono również 60 tabliczek „Pomagamy jerzykom” celem oznaczenia budynków, na których zawieszono budki lęgowe dla tych ptaków.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Nazwa projektu: Opieka nad kotami wolno żyjącymi (0-64)
Rodzaj projektu: ogólnomiejski
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 200 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 150 274,92 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt dotyczy kompleksowej opieki nad kotami wolno bytującymi na terenie miasta Lublina. Główne elementy to dokarmianie (zakup karmy) i opieka weterynaryjna: odławianie, kastracja, odrobaczanie, odpchlone oraz szczepienie p/wścieklicznie. Projekt zakłada zdecydowaną poprawę dobrostanu kotów wolno żyjących w Lublinie poprzez ograniczenie i kontrolowanie ich populacji oraz profilaktykę przeciw pasożytniczą, a także, ze względu na realne zagrożenie wirusem wściekliczyny szczepienie przeciwko tej chorobie. Kastracja jest jedyną skuteczną metodą zapobiegania bezdomności oraz utrzymania populacji na niskim poziomie. Profilaktyka przeciw pasożytnicza poprawi stan zdrowia kotów, wzmocni odporność oraz zapobiegnie rozprzestrzenianiu się wielu chorób skóry. Wg projektu koty wolno bytujące miałyby być odławiane za pomocą specjalistycznego sprzętu przez społecznych opiekunów lub organizacje pro zwierzęce, dostarczane do gabinetów weterynaryjnych, tam zakwalifikowane przez lekarza do zabiegu, a po zabiegu i kilku dniach rekonwalescencji odrobaczone, odpchlone oraz zaszczepione p/wścieklicznie. Wykastrowane zwierzęta zaznaczone byłyby przez nacięcie lewego ucha w formie trójkąta. Projekt zakłada również zakup kocięj karmy dla opiekunów społecznych, odpowiednio wg ilości zadeklarowanych podopiecznych. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W ramach zawartych umów z zakładami leczniczymi dla zwierząt poddano zabiegom kastracji, szczepieniom przeciwko wścieklicznie, odpchlono i odrobaczono łącznie 522 koty wolno żyjące. Zakupiono 4 klatki łapki do odłowu kotów wolno żyjących oraz 1 308,2 kg karmy.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.

Realizacja Budżetu Obywatelskiego z lat ubiegłych (projekty kontynuowane w 2023 r.)

Nazwa projektu: Przyjazny Skwer na Węglinie Północnym (D-7)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 299 980,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 68 825,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Planowane wg wniosku mieszkańców: projekt zakłada zagospodarowanie terenu na części działki 113/4. Lokalizacja inwestycji usytuowana jest pomiędzy al. Kraśnicką, ul. Judyma i ul. Zagłoby. W ramach projektu zostanie zbudowany skwer wypoczynkowo-rekreacyjny, na którym zostaną zlokalizowane ławki stojaki rowerowe, tablica informacyjna z planem dzielnicy, tablica ogłoszeniowa oraz kosz na śmieci, wybudowana ścieżka rowerowa, zbudowane i wyremontowane chodniki, wykonane i uporządkowany trawnik, wytyczony i przebudowany plac parkingowy wraz ze zjazdem z ul. Zagłoby, ustawiana lampa parkowa LED, zainstalowany HOT SPOT, ustawiona tabliczka „Opiekanie sprzętaj po swoim psie”. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Wykonano nawierzchnię placu – miejsca wypoczynku (49 m²), zamontowano: ławkę podwójną, kosz na śmieci, 4 stojaki na rowery, gablotę ogłoszeniową. Odtworzono tereny zielone.
Wyjaśnienia dodatkowe: Zadanie zostanie dokończony w 2024 r.
Uwagi: Projekt z Budżetu Obywatelskiego 2020.

Nazwa projektu: Zielone Śródmieście – poprawa warunków życiowych drzew (D-25)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 270 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 265 248,68 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Planowane wg wniosku mieszkańców: projekt ma na celu poprawę warunków życiowych drzew przy Lubartowskiej poprzez zdjęcie kostki betonowej w ich pobliżu wraz z nasadzeniem krzewów w nowopowstałych rabatach, które będą zabezpieczać przed nielegalnie parkującymi samochodami. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Po obu stronach ul. Lubartowskiej w obrębie istniejących drzew wykonane zostały rabaty z nasadzeniami krzewów ozdobnych. Misy istniejącego starodrzewu powiększono poprzez zdjęcie części istniejącej nawierzchni z kostki brukowej (897 m²), tworząc rabaty, w których nasadzonych zostało 29 nowych drzew liściastych oraz 1 621 krzewów ozdobnych.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.
Uwagi: Projekt z Budżetu Obywatelskiego 2022.

Nazwa projektu: Boisko Wysokich Lotów – Rewitalizacja (odnowa) boiska piłkarskiego, wielofunkcyjnego oraz części lekkoatletycznej przy SP nr 31 w Lublinie (D-50)
Rodzaj projektu: ogólnomiejski
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 1 200 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 297 052,05 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt ma na celu odnowienie boisk i części lekkoatletycznej co umożliwiłoby wyrównanie szans w zakresie sportu i szeroko rozumianej rekreacji ruchowej, przede wszystkim wśród uczniów oraz społeczności z dzielnicy Bronowice, a także innych zainteresowanych. Realizacja tego projektu ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa w czasie zajęć szkolnych oraz pozaszkolnych, a także byłaby alternatywą spędzania czasu wolnego wśród młodzieży szkolnej. Rewitalizacja takiego boiska przyczyni się do promowania zdrowego stylu życia i aktywnego spędzania czasu wolnego. Wskazana lokalizacja jest atrakcyjnym miejscem w Lublinie, gdzie rozwijają się osiedla, znajduje się dużo placówek oświatowych, dlatego ważne jest stworzenie mieszkańcom możliwości do aktywności fizycznej i organizacji imprez sportowych. Realizacja projektu umożliwi dzieciom i młodzieży oraz dorosłym większą dostępności, a także atrakcyjność obiektów sportowych. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Wybudowano ogrodzenie boiska piłkarskiego wraz z piłkochwyłtami. <p>Wyjaśnienia dodatkowe: W 2022 r. wykonano rewitalizację boiska piłkarskiego. Renowacja boiska wielofunkcyjnego i części lekkoatletycznej planowana jest w 2024 r.</p> <p>Uwagi: Projekt z Budżetu Obywatelskiego 2019.</p>

Nazwa projektu: Teren rekreacyjno-sportowy dla mieszkańców dzielnicy Głusk (D-56)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 51 660,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Celem projektu jest budowa na terenie dzielnicy Głusk obiektu rekreacyjno-sportowego. Przedsięwzięcie docelowo ma za zadanie adaptację i rewitalizację przestrzeni pod utworzenie profesjonalnej bazy sportowej wraz z zewnętrznym kompleksem rekreacyjnym i amfiteatrem letnim. Realizacja projektu poprawi warunki uprawiania sportu, a także umożliwi dostępność obiektów sportowych i miejsca wypoczynku. Skatepark ma być adresowany przede wszystkim dla młodzieży zamieszkałej na terenie dzielnicy Głusk, która obecnie nie ma miejsca, gdzie mogłaby uprawiać jazdę na deskorolkach, rolkach i hulajnogach, spotykać się i aktywnie spędzić czas w realu, a nie tylko wirtualnie. W dobie zaawansowanej technologii internetowej coraz rzadziej organizowane są spotkania osobiste, które tak niezbędne są do prawidłowego funkcjonowania i rozwoju młodego pokolenia. Pamiętajmy o tym, że mamy wśród mieszkańców Mistrza Polski i członka Kadry Narodowej Skateboardingu. Niech nasza dzielnica będzie najlepsza! ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Opracowano dokumentację projektową wraz z dokumentacją kosztorysową, przedmiarem robót, specyfikacją techniczną wykonania i odbioru robót budowlanych na tereny rekreacyjno-sportowe przy ul. Głuskiej 3a. <p>Wyjaśnienia dodatkowe: Zadanie będzie kontynuowane po zabezpieczeniu środków finansowych w budżecie miasta.</p> <p>Uwagi: Projekt z Budżetu Obywatelskiego 2022.</p>

Nazwa projektu: Widzę ciemność, a będzie jasność – oświetlenie drogi na odcinku od Nałkowskich 213 do połączenia z ulicą Żeglarską (D-61)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 287 358,75 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: W ramach projektu będzie zamontowane oświetlenie w postaci latarni po obydwu stronach drogi na odcinku od ulicy Nałkowskich 213 do połączenia z ulicą Żeglarską. Jest to odcinek pozbawiony stałego oświetlenia w postaci latarni zamontowanych w określonych odstępach. Bliskość Zalewu Zemborzyckiego sprawia, że jest to teren bardzo uczęszczany na trasie w stronę Zalewu i z powrotem. W pobliżu ulicy Nałkowskich umiejscowiony jest plac zabaw, który dodatkowo oświetlony latarniami będzie mógł być wykorzystany dłużej, niż obecnie. Na tej trasie znajdują się także przystanki autobusowe, których oświetlenie zwiększa bezpieczeństwo czekających na przystanku mieszkańców dzielnicy oraz Lublina udających się nad Zalew Zemborzycki lub wracających z wypoczynku nad Zalewem. Oświetlenie tej drogi zwiększy bezpieczeństwo zarówno mieszkańców, jak i kierowców poruszających się po tej drodze samochodami. Przyczyni się do zmniejszenia ataków agresji oraz ewentualnych napadów prowokowanych brakiem oświetlenia. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W ramach zadania wykonano oświetlenie uliczne ul. Nałkowskich na odcinku od posesji nr 213 do ul. Żeglarskiej, położono 1 189 m kabla i ustawiono 27 słupów, na których zamontowano 32 szt. opraw LED (w tym 4 przy przejściach dla pieszych).
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.
Uwagi: Projekt z Budżetu Obywatelskiego 2022.

Nazwa projektu: Centrum Aktywności Sportowej /etap3/ (D-66)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 349 998,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 0,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt jest czwartym etapem działania zmierzającego do powstania Centrum Aktywności Sportowej Bronowice w ramach obiektu sportowego zlokalizowanego na terenie Zespołu Szkół Budowlanych im. Eugeniusza Kwiatkowskiego przy ul. Słowicze 3 w Lublinie. Przedsięwzięcie docelowo ma za zadanie adaptację i rewitalizację przestrzeni pod utworzenie profesjonalnej bazy treningowej wraz z zewnętrznym kompleksem rekreacyjnym. Realizacja projektu poprawi warunki uprawiania sportu uczniów zespołu szkół, a także zwiększy jego dostępność względem wszystkich grup społecznych w dzielnicy Bronowice oraz innych dzielnic przylegających. W ramach Budżetu Obywatelskiego 2022 podjęte zostaną działania utworzenia bieżni lekkoatletycznej. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W listopadzie ogłoszono przetarg na budowę elementów zaplecza sportowego wraz z wyposażeniem na terenie Zespołu Szkół Budowlanych przy ul. Słowiczej 3. Trwa ocena zgłoszonych ofert.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.
Uwagi: Projekt z Budżetu Obywatelskiego 2022.

Nazwa projektu: Naturalny Plac Zabaw w Parku Czechów (D-95)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 0,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Naturalny Plac Zabaw w Parku Czechów to pierwsze z działań rewitalizacyjnych centralnych terenów zieleni w dzielnicy Czechów Północny. Przestrzeń będzie służyć dzieciom i młodzieży wraz z rodzinami, jako miejsce spotkań i rekreacji. Plac będzie składał się z urządzeń drewnianych w pełni naturalnych, m.in. ścieżek sprawnościowych, podestów sprężynowych, altan wiklinowych, domków i hamakowisk. Naturalny Plac Zabaw jest jednym z elementów powstałej w 2020 r. spójnej koncepcji zagospodarowania terenu Parku Czechów – jego realizacja będzie zgodna z założeniami projektowymi oraz całościową wizją rewitalizacji przyszłego parku wewnątrzdzielnicowego. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W związku z wykonaniem dokumentacji projektowo – kosztorysowej na budowę naturalnego placu zabaw w Parku Czechów w sposób wadliwy i sprzeczny z ustalonymi warunkami i obowiązującymi przepisami nie poniesiono wydatku i odstąpiono od realizacji umowy.
Wyjaśnienia dodatkowe: Zadanie będzie kontynuowane po zabezpieczeniu środków finansowych w budżecie miasta.
Uwagi: Projekt z Budżetu Obywatelskiego 2022.

Nazwa projektu: Zielony Wąwóz na Czechowie i skwer do rekreacji dla Lublinian (D-97)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 40 745,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt ma na celu zieloną rewitalizację terenów wzdłuż ul. Radzyńskiej, a także utworzenie zielonego skweru przy ul. Lipińskiego. Projekt ten, obok stworzenia projektu budowlanego (do gotowej już koncepcji) zakłada przede wszystkim różnorodne nasadzenia roślinne (krzewy, trawy, drzewa, rośliny ozdobne), zaplanowane usytuowanie miejsc do odpoczynku (ławki, podesty, meble, hamaki) oraz koszy na śmieci i psie odchody. Utworzenie przedestów w miejscu istniejących ścieżek. Zweryfikowanie obecnego drzewostanu. Wskazana lokalizacja to teren miejski, który porastają drzewa, znajduje się tu stary fragment wybetonowanego placu ze zniszczonymi ławkami, pozostałościami po piaskownicy, zaniedbany trawnik. Przemysłane zagospodarowanie tego terenu zapobiegnie dewastacji zieleni. Realizacja projektu ma na celu stworzenie wspólnej, zielonej, nowoczesnej przestrzeni do odpoczynku dla mieszkańców osiedla. Doprowadzi ona do rewitalizacji zdegradowanego terenu. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zawarto umowę na wykonanie dokumentacji projektowo–kosztorysowej na budowę skweru w wąwozie przy ul. Radzyńskiej. Z uwagi na przedłużające się uzgodnienia w zakresie zagospodarowania zieleni środki na dokumentację zaplanowano w 2024 r.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.
Uwagi: Projekt z Budżetu Obywatelskiego 2022.

Nazwa projektu: Plac Zabaw na Węglinie Południowym (D-112)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 349 965,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 342 411,75 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Plac Zabaw na Węglinie! Masz dość małych przybłokowych placów zabaw na ogrodzonych osiedlach? Mamy rozwiązanie. W centralnym miejscu naszej Dzielnicy chcemy stworzyć wspólną przestrzeń: plac zabaw i skwer jakiego potrzebujemy. Miejsce spotkań dzieci z różnych bloków, z różnych części dzielnicy i miejsce odpoczynku dla trochę starszych mieszkańców. Na placu znajdują się zabawki, których brakuje na naszych przybłokowych placach zabaw. Zabawki zręcznościowe, edukacyjne i sensoryczne m.in. Duży stożek linowy, zestaw zabawowy ze zjeżdżalnią, rurą i pomostami, huśtawki, karuzela, zjazd linowy. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W ramach zadania wykonano ogrodzony plac zabaw z nawierzchnią bezpieczną z piasku przy ul. Gęsiej 43, który został wyposażony m.in. w zestaw zabawowy, linarium, huśtawkę, karuzelę, ławki, kosze.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.
Uwagi: Projekt z Budżetu Obywatelskiego 2022.

Nazwa projektu: Sygnał od nowa – Kolejny krok w stronę nowoczesnego kompleksu sportowego przy (M-24 i D-8)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 1700 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 2 530 795,19 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt zakłada wykonanie remontu trybun, schodów i ogrodzenia wewnętrznego, monitoringu obiektu na działce nr 43/3 (obręb 9, arkusz 5) na stadionie sportowym przy ul. Zemborzyckiej 3. Planowane jest zainstalowanie piłkochwyłów oraz montaż systemu automatycznego nawadniania na boisku trawiastym a także zakup sprzętu niezbędnego do utrzymania należytego stanu płyty boiska a także wyposażenia w sprzęt treningowy. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W 2023 r. kontynuowano i zakończono roboty związane z rozbudową budynku szatniowo-sanitarnego na stadionie „SYGNAŁ” przy ul. Zemborzyckiej 3 wraz z instalacjami wewnętrznymi (wod.-kan., c.w.u., c.o., ciepłem technologicznym z technologią kotłowni, wentylacji mechanicznej, instalacją elektryczną), instalacjami zewnętrznymi (kanalizacji sanitarnej, kanalizacji deszczowej i wodociągowej) i zagospodarowaniem terenu (budowa dojazdów). Dzięki rozbudowie zwiększyła się powierzchnia użytkowa zaplecza sportowego o blisko 230 m², zaś istniejące szatnie, pomieszczenia sanitarne i gospodarcze przeszły generalny remont z pełną wymianą infrastruktury i tynków oraz malowaniem. W nowej części w przyziemiu powstały nowe pomieszczenia gospodarcze do przechowywania sprzętu oraz trzy ogólnodostępne toalety, zaś na kondygnacji wyższej – pokój sędziów, trzy szatnie i natryski. Obiekt otrzymał także nową jednolitą elewację.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.
Uwagi: Projekt z Budżetu Obywatelskiego 2017.

Nazwa projektu: Przyjazna Dolina – Siłownia i Pac Zabaw przy ul. Węglarza (D-98)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 1 200 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 291 510,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt ma na celu stworzenie miejsca wypoczynku dla mieszkańców dzielnicy Ponikwoda przy ulicy Węglarza (między osiedlami Bazyliańówka i Rudnik). W pobliżu ulicy Węglarza przebiega ścieżka rowerowa, obok jest przystanek komunikacji miejskiej oraz ciąg komunikacyjny między dwoma dużymi osiedlami. Planowany teren przy ulicy Węglarza zawierać będzie: siłownię na powietrzu i plac zabaw dla dzieci. Całość terenu w przyszłości będzie ogrodzona, oświetlona a także wyposażony w dostęp do szerokopasmowego internetu. Nad bezpieczeństwem będzie czuwać kamera monitoringu miejskiego. Obiekty będą dostosowane dla osób z niepełnosprawnością. Projekt ma na celu stworzenie miejsca wypoczynku dla mieszkańców prężnie rozwijającej się dzielnicy Ponikwoda, w szczególności przy ulicy Czумы, Bielskiego, Bazyliańówka, Jagodowa, Strzeszowskiego, Strzembosza i innych ulic w pobliżu. Zagłosujmy wszyscy na ten projekt, który podnosi jakość życia i buduje zorganizowaną przestrzeń użyteczności publicznej. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zawarto umowę na wykonanie kompletnej dokumentacji projektowo-kosztorysowej wraz z pełnieniem nadzoru autorskiego oraz budowę skweru przy ul. Węglarza z terminem realizacji 24.08.2024 r.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.
Uwagi: Projekt z Budżetu Obywatelskiego 2019.

Nazwa projektu: Realizacja I etapu modernizacji komunikacji pieszej i rowerowej w wąwozie Rury: Wymiana nawierzchni Alei Miast Partnerskich ze starej zniszczonej asfaltowej na kostkę brukową (z ujednoliceniem szerokości na 3,0 m) na odcinku od placu zabaw Wąwóz LSM do ul. Nadbystrzyckiej (O-20)
Rodzaj projektu: ogólnomiejski
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 1 000 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 1 000 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt ma na celu remont 4 500 m² asfaltowej nawierzchni Alei Miast Partnerskich położonej w wąwozie Rury na odcinku od placu zabaw „Wąwóz LSM” do ulicy Nadbystrzyckiej. Aleja Miast Partnerskich położona w wąwozie Rury jest w bardzo złym stanie technicznym. Jej asfaltowa nawierzchnia jest spękana, w wielu miejscach zapadnięta i nierówna, co stwarza zagrożenie dla przemieszczających się po niej licznych spacerowiczów, biegaczy i rowerzystów. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W ramach zadania wykonano roboty rozbiórkowe oraz częściowo podbudowę i nawierzchnię chodnika. Ponadto wykonano regulację pionową urządzeń podziemnych wraz z zabezpieczeniem istniejących kabli.
Wyjaśnienia dodatkowe: Zadanie realizowane jest w trybie kilkuletnim, z uwzględnieniem poprzednich projektów w Wąwozie Czuby – LSM. Pierwotny zakres został poszerzony w ramach spotkań Planu dla Dzielnic. Zdecydowano o zaprojektowaniu i budowie ciągu pieszo rowerowego od placu zabaw „Wąwóz LSM” do ul. Nadbystrzyckiej. Całkowity koszt zadania w WPF 3 369 045,00 zł.
Uwagi: Projekt z Budżetu Obywatelskiego 2022.

Nazwa projektu: Boisko na Piątkę (0-22)
Rodzaj projektu: ogólnomiejski
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu:
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 1 000 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 1 146 998,84 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt zakłada budowę boiska wielofunkcyjnego oraz placu rekreacji ruchowej (siłownia zewnętrzna i plac do gry w bule) przy V Liceum Ogólnokształcącym w Lublinie. Budowa nowoczesnego obiektu sportowego umożliwiłaby rozwój ruchowy nie tylko uczniom szkoły, ale również mieszkańcom dzielnicy i miasta. Miejsce, w którym mieszkańcy Lublina mogliby uprawiać sport, pozwoliłoby na wyjście z pozbawionej ruchu rzeczywistości pandemicznej. Dlatego też projekt ma na celu aktywizację lokalnej społeczności w tak ważnych aspektach jak zdrowie, kultura fizyczna, rodzinne spędzanie wolnego czasu. Głównym założeniem jest dążenie do aktywnego, zdrowego trybu życia młodzieży i dorosłych. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zrealizowano budowę zespołu boisk na terenie V LO – dwa boiska wielofunkcyjne, plac do gry w bule, siłownia zewnętrzna, oświetlenie oraz monitoring boiska, wyposażenie w obiekty małej architektury, tj. ławki parkowe, kosze na śmieci, tablicę informacyjną, stojak na rowery oraz piłkochwyty.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.
Uwagi: Projekt z Budżetu Obywatelskiego 2022.

3.2. Zielony Budżet

Zieleń miejska to wkomponowane w przestrzeń zurbanizowaną układy zorganizowanej roślinności – najczęściej w postaci parków, zieleńców, skwerów oraz zieleni drogowej (pasy zieleni, ronda). Zieleń pełni funkcje estetyczną, rekreacyjną, zdrowotną lub osłonową. Obszary zielone, a zwłaszcza te, które są urządzone w celach rekreacyjnych, stanowią niezbędny dla zapewnienia odpowiedniego komfortu element życia mieszkańców i współtworzą satysfakcjonujące warunki wypoczynku w mieście. Zieleń w miastach zarządzana jest za pomocą rodzajów przeznaczenia terenu zapisanych w planach zagospodarowania przestrzennego oraz poprzez określenie stref ochronnych w zasadach zagospodarowywania terenów miejskich.

Ideą Zielonego Budżetu w Lublinie jest zwiększenie powierzchni i atrakcyjności terenów zieleni oraz miejsc wypoczynku, a tym samym poprawa jakości życia mieszkańców. Ponadto stworzenie parków, zieleńców oraz skwerów odpowiadających na potrzeby mieszkańców Lublina wyrażone w formie projektów.

W 2017 r. decyzją Prezydenta Krzysztofa Żuka, Lublin jako pierwsze miasto w Polsce, wprowadził Zielony Budżet, czyli dedykowany zieleni fundusz partycypacyjny. Była to odpowiedź na sugestie mieszkańców zgłaszane podczas spotkań oraz rosnącą liczbę związanych z zielenią wniosków składanych do Budżetu Obywatelskiego. Dzięki temu pomysłowi, każdy mieszkaniec miasta może mieć wpływ na tworzenie nowych terenów zieleni lub rewitalizację już istniejących. Program ma za zadanie wpłynąć na poprawę jakości życia mieszkańców oraz funkcjonalności terenów zieleni znajdujących się w granicach miasta. Jest to kolejny projekt, służący upiększaniu miasta.

Jesienią każdego roku rozpoczyna się nabór wniosków, które po weryfikacji (ocenie formalnej) dokonanej przez jednostki Urzędu Miasta Lublin oraz ocenie merytorycznej Zespołu Ekspertów są realizowane z budżetu miasta w następnym roku kalendarzowym. Mieszkańcy mogą zgłaszać wnioski wypełniane na formularzach dostępnych na stronach internetowych Urzędu Miasta Lublin. Istotnym warunkiem jest ogólnodostępność projektów dla wszystkich grup mieszkańców, udział zieleni, kontekst otoczenia, miejsce realizacji, innowacyjność oraz funkcjonalność. Kalendarium Zielonego Budżetu przedstawia się następująco:

- październik-listopad – składanie wniosków przez mieszkańców,
- listopad-grudzień – ocena formalna wniosków (jednostki Urzędu Miasta Lublin),
- styczeń – ocena merytoryczna wniosków (jednostki Urzędu Miasta Lublin, Zespół Ekspertów – powołany zarządzeniem Prezydenta Miasta Lublin),
- styczeń – ogłoszenie wyników,
- luty-grudzień – realizacja wybranych projektów.

O wyborze zwycięskich projektów decyduje Zespół Ekspertów składający się ze specjalistów z zakresu architektury krajobrazu, architektury, gospodarki przestrzennej i krajobrazu, animatorów kultury oraz społeczników, a także urzędników z Wydziału Zieleni i Gospodarki Komunalnej i Biura Partycypacji Społecznej Urzędu Miasta Lublin.

Tabela 18. Statystyka Zielonego Budżetu

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021*	2022	2023
Wielkość Zielonego Budżetu (w tys. zł)	2 000	2 000	2 000	2 000	0	2 000	500
Wydatki budżetu miasta na zadania wykonane w ramach Zielonego Budżetu (w tys. zł)	900	1 200	1 200	430	0	677	269
Liczba zgłoszonych projektów	107	74	99	145	0	75	44
Liczba projektów zaakceptowanych po ocenie formalnej	48	57	87	133	0	36	23
Liczba projektów zwycięskich	24	16	26	38	0	12	11
Liczba projektów rezerwowych	15	3	3	0	0	0	0

* Uwagi: w 2021 r. nie prowadzono naboru projektów w ramach Zielonego Budżetu.

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Opiekę nad realizacją Zielonego Budżetu sprawuje Miejski Architekt Zieleni (od 2022 r. Biuro jest częścią Wydziału Zieleni i Gospodarki Komunalnej), wspierany przez inne wydziały Urzędu Miasta Lublin oraz jednostki budżetowe miasta Lublin.

Zielony Budżet 2023

W 2023 r. kontynuowano edycje tematyczne Zielonego Budżetu. Tym razem była to edycja pn. „Skwery OdNowa”. Jej głównym założeniem było wybranie do realizacji przestrzeni funkcjonujących jako zieleń publiczna, które po latach użytkowania wymagały odnowienia. Odświeżenie skwerów polegać miało na wymianie, naprawie lub doposażeniu w meble miejskie, rekompozycji zieleni istniejącej, dodaniu nowych nasadzeń, bądź uzupełnieniu ubytków w starej nawierzchni. Procedura zgłaszania wniosków przebiegała na dotychczasowych zasadach, czyli poprzez wypełnienie formularza on-line. Składanie wniosków online odbywało się w terminie od 30 listopada do 14 grudnia 2022 r.

Łącznie wpłynęły 44 pomysły na rewitalizację. Kolejnym etapem była ocena formalna, która trwała od 15 grudnia 2022 r. do 16 stycznia 2023 r. Zespół Zadaniowy ds. Zielonego Budżetu, w skład którego wchodził architekt krajobrazu z Wydziału Zieleni i Gospodarki Komunalnej, oraz przedstawiciele innych wydziałów i jednostek organizacyjnych Urzędu Miasta Lublin, ocenili pomysły i lokalizacje pod kątem możliwości realizacji. Weryfikowane były następujące kwestie:

- MPZP (bądź zapisy studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego),
- przebieg infrastruktury podziemnej i naziemnej,
- planowane inwestycje bądź remonty,
- własności działek,
- zgodność z obowiązującymi przepisami prawa,
- zgodność projektu z założeniami edycji.

Ostatecznie z 44 zgłoszonych wniosków, 22 projekty przeszły pozytywnie wymaganą regulaminem ocenę formalną. Jeden z wniosków po odwołaniu autorki, został dopuszczony do dalszego procedowania. Tym samym do oceny merytorycznej przekazane zostały 23 wnioski. Wnioski zostały zaprezentowane Zespołowi Ekspertów, który miał za zadanie wskazać do realizacji najciekawsze z nich. Ocena merytoryczna trwała od 31 stycznia do 28 lutego 2023 r.

W wyniku rozmów, wymiany doświadczeń i spostrzeżeń, podczas dwóch spotkań członków Zespołu Zadaniowego ds. oceny merytorycznej, pozytywną ocenę i przekazanie do realizacji otrzymało 11 wniosków.

Tabela 19. Lista zwycięskich projektów przeznaczonych do realizacji w ramach Zielonego Budżetu 2023

Lp.	Symbol projektu	Kategoria projektu	Lokalizacja	Tytuł projektu	Szacunkowy koszt (w zł)
1.	ZB 2023-4	Skwery OdNowa	Felin	Zielony Kafelek	36 702,00 zł
2.	ZB2023-16	Skwery OdNowa	Czechów Południowy	Rewitalizacja skweru na os. Henryka Wieniawskiego działka 11/11	9 936,00 zł
3.	ZB2023-17	Skwery OdNowa	Śródmieście	Kwiatki na rabatki – uzupełnienie nasadzeń na skwerkach przy ul. Lipowej i Zesłańców Sybiru	10 080,29 zł
4.	ZB2023-20	Skwery OdNowa	Głusk	Zieleń od nowa	13 781,32 zł
5.	ZB2023-29	Skwery OdNowa	Rury	Skwer przy ul. Romanowskiego	17 249,76 zł
6.	ZB2023-31	Skwery OdNowa	Bronowice	Skwer przy ul. Jesiennej	34 786,49 zł
7.	ZB2023-32	Skwery OdNowa	Bronowice	Skwer przy ul. Łabędziej	49 284,44 zł
8.	ZB2023-33	Skwery OdNowa	Sławinek	Skwer przy ul. Generała Zajączka	50 882,92 zł
9.	ZB2023-34	Skwery OdNowa	Stare Miasto	Zielona Sala	15 012,00 zł

Lp.	Symbol projektu	Kategoria projektu	Lokalizacja	Tytuł projektu	Szacunkowy koszt (w zł)
10.	ZB2023-40	Skwery OdNowa	Śródmieście	Średniowieczna murawa kwietna	15 000,00 zł
11.	ZB2023-41	Skwery OdNowa	Wieniawa	Skwer na Skautów	9 990,00 zł

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

W 2023 r. w ramach edycji Zielonego Budżetu odrestaurowano skwery (prace zakończono): Zielony Kafelek (Felin), Kwiatki na rabatki – uzupełnienie nasadzeń na skwerkach przy ul. Lipowej i Zesłańców Sybiru (Śródmieście), Zieleń od nowa (Głusk), Skwer przy ul. Romanowskiego (Rury), Skwer przy ul. Jesiennej (Bronowice), Skwer przy ul. Łąbędziej (Bronowice), Skwer przy ul. Generała Zajączka (Sławinek), Zielona Sala (Stare Miasto), Średniowieczna murawa kwietna (Śródmieście). W przypadku projektów Rewitalizacja skweru na os. Henryka Wieniawskiego działka 11/11 (Czechów Południowy) i Skwer na Skautów (Wieniawa) wykonano prace pielęgnacyjno-porządkowe. Ponadto obie lokalizacji poddano eksperckiej ocenie i inwentaryzacji, a obecnie powstają koncepcje ich zagospodarowania, które będą materiałami bazowymi do dalszych działań względem tych terenów.

Realizacja Zielonego Budżetu 2023

Nazwa projektu: Zielony Kafelek (ZB 2023-4)
Kategoria projektu: Skwery Od Nowa
Lokalizacja: Felin
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 100 000,00 zł ▪ szacunkowe wg Zespołu Ekspertów: 35 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 36 702,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Wniosek zakładał reorganizację przestrzeni, uporządkowanie terenu tak, aby służył on mieszkańcom w celu rekreacji wśród roślin. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Skwer został uporządkowany, została posadzona nowa roślinność – 6 szt. drzew ozdobnych, 56 szt. krzewów ozdobnych, 124 szt. bylin i traw oraz ustawione zostały 2 szt. ławek parkowych i kosz na śmieci.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.
Uwagi: brak.

Nazwa projektu: Rewitalizacja skweru na os. Henryka Wieniawskiego działka 11/11 (ZB2023-16)
Kategoria projektu: Skwery OdNowa
Lokalizacja: Czechów Południowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 300 000,00 zł ▪ szacunkowe wg Zespołu Ekspertów: 20 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 9 936,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Rewitalizacja skweru pomiędzy ul. Koncertową a ul. Br. Wieniawskich, remont alejek spacerowych, boiska, pielęgnacja obecnych drzew i nowe nasadzenia. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Wykonano zabiegi pielęgnacyjne drzew (usunięcie posuszu w koronach drzew, cięcia korygujące). Skwer poddano analizie oraz opracowaniu koncepcyjnemu.
Wyjaśnienia dodatkowe: Skwer obejmuje duży obszar, znaczna część jego powierzchni to stare, zniszczone alejki z asfaltu oraz utwardzone nawierzchnie boisk. Ich usunięcie i zastąpienie nową nawierzchnią to złożone i kosztowne zadanie inwestycyjne, którego wartość znacznie przekraczałaby nakłady na prace związane z zielenią. Zespół ds. oceny merytorycznej wskazywał na konieczność potraktowania terenu kompleksowo, co wiąże się z opracowaniem niezbędnych analiz i inwentaryzacji. Zadanie zostało powierzone studentom architektury i architektury krajobrazu KUL, Politechniki Lubelskiej i Uniwersytetu Przyrodniczego – którzy w ramach zajęć opracują projekty koncepcyjne urządzenia skweru. W efekcie końcowym wybrane zostanie opracowanie, które będzie stanowiło podstawę dalszych działań związanych ze skwerem.
Uwagi: Wniosek tożsamy z wnioskiem ZB2023-24 Wioska od nowa.

Nazwa projektu: Kwiatki na rabatki – uzupełnienie nasadzeń na skwerkach przy ul. Lipowej i Zesłańców Sybiru (ZB2023-17)
Kategoria projektu: Skwery OdNowa
Lokalizacja: Śródmieście
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 50 000,00 zł ▪ szacunkowe wg Zespołu Ekspertów: 40 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 10 080,29 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Nasadzenie krzewów i innych roślin, które „wypadły” podczas użytkowania terenów, lifting skwerów, uzupełnienie nasadzeń, poprawienie maty i uzupełnienie kory. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Nasadzono 38 szt. krzewów i 57 szt. bylin, skwer im. Z. Hołdy – 9 szt. krzewów, skwer przy ul. Chmielarczyka – 16 szt. krzewów i 22 szt. bylin, skwer im. Kędzierskiego – 40 szt. krzewów. W ramach zadania wy-czyszczono zostały nawierzchnie i elementy małej architektury a w brakujących miejscach została uzupełniona ściółka (kora drzew iglastych).
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.
Uwagi: brak.

Nazwa projektu: Zieleń od nowa (ZB2023-20)
Kategoria projektu: Skwery OdNowa
Lokalizacja: Głusk
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: brak ▪ szacunkowe wg Zespołu Ekspertów: 40 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 13 781,32 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Prace pielęgnacyjne – dosianie trawy, dosadzenie krokusów i żonkili, „lifting” skweru. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Skwer został odświeżony poprzez uzupełnienie brakujących nasadzeń z krzewów w istniejących rabatach (20 szt. krzewów) i ściółkowanie ich korą, ponadto nasadzono 20 m² roślin cebulowych kwitnących wiosną. Wymieniono 4 szt. ławek miejskich i ustawiono stolik do gry w szachy.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.
Uwagi: brak.

Nazwa projektu: Skwer przy ul. Romanowskiego (ZB2023-29)
Kategoria projektu: Skwery OdNowa
Lokalizacja: Konstancyń
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: brak ▪ szacunkowe wg Zespołu Ekspertów: 35 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 17 249,76 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Celem projektu było uporządkowanie kompozycyjne terenu, wykonanie nowych nasadeń, ustawienie mebli miejskich (ławki, kosze, stojaki rowerowe, itp.). ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Projekt został zrealizowany, ponadto na skwerze posadzono 8 szt. jabłoni ozdobnej oraz 162 szt. krzewów ozdobnych m.in.: tawuła van Houtte'a, krzewuszką cudowną, dereń biały, hortensja bukietowa. <p>Wyjaśnienia dodatkowe: W wyniku przeprowadzonej analizy terenu nie odnotowano konieczności wprowadzenia nowych ławek i innych elementów małej architektury.</p> <p>Uwagi: brak.</p>

Nazwa projektu: Skwer przy ul. Jesiennej (ZB2023-31)
Kategoria projektu: Skwery OdNowa
Lokalizacja: Bronowice
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu:
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: brak ▪ szacunkowe wg Zespołu Ekspertów: 35 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 34 786,49 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Celem projektu było zrewitalizowanie przestrzeni, regeneracja trawnika oraz wymiana desek w ławkach. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Projekt został zrealizowany, na skwerze nasadzono roślinność uzupełniającą istniejące rabaty. Posadzono 100 szt. nowych krzewów ozdobnych oraz 300 szt. bylin. Wśród nich wyróżnić można: szalwią omszoną, irgę dammera, berberys thunberga, kostrzewę siną. Dodatkowo odrestaurowano ławki, drewniane pergole oraz kosze na śmieci. Nawierzchnia została oczyszczona oraz naprawiona. <p>Wyjaśnienia dodatkowe: brak.</p> <p>Uwagi: brak.</p>

Nazwa projektu: Skwer przy ul. Łabędziej (ZB2023-32)
Kategoria projektu: Skwery OdNowa
Lokalizacja: Bronowice
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: brak ▪ szacunkowe wg Zespołu Ekspertów: 20 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 49 284,44 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt zakładał poprawę wartości estetycznych terenu: uzupełnienia krzewów, likwidacji części rabat, założenie trawników oraz usytuowanie ławek i kosza na śmieci. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Projekt został zrealizowany, ponadto na skwerze oczyszczono teren, odświeżono szatę roślinną. Nasadzono 800 szt. krzewów ozdobnych oraz 150 szt. bylin m.in.: irga dammera, tawuła japońska, brunera wielkolistna, hortensja pnąca, narecznica samcza. Postawiono 3 ławki i 1 kosz na śmieci. <p>Wyjaśnienia dodatkowe: Po wnikliwej analizie terenu Zespół Ekspertów dostrzegł konieczność całościowej rewitalizacji skweru, co przyczyniło się do większego komfortu wypoczywających mieszkańców.</p> <p>Uwagi: brak.</p>

Nazwa projektu: Skwer przy ul. Generała Zajączka (ZB2023-33)
Kategoria projektu: Skwery OdNowa
Lokalizacja: Sławinek
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: brak ▪ szacunkowe wg Zespołu Ekspertów: 50 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 50 882,92 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Uporządkowanie terenu, doposażenie w meble miejskie, kosze na śmieci, zaprojektowanie i wykonanie szaty roślinnej runa, dosadzenie krzewów, stworzenie skwerku od strony ul. Powstańców Śląskich, zaprojektowanie terenu. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Plan został wykonany, ponadto uporządkowano teren (likwidacja starych istniejących donic, oczyszczenie podłoża z gruzu), doposażenie skweru w meble miejskie: 3 leżaki, 3 ławki, 2 kosze na śmieci, zaprojektowano i wykonano rabaty w runie (funkia ogrodowa, tawułka Arenda – łącznie 255 szt.) dosadzono krzewy (hortensja bukietowa – 79 szt.), wykonano ścieżkę z nieregularnych płyt w trawniku (od strony ul. Powstańców Śląskich) i przylegające do niej nasadzenia. <p>Wyjaśnienia dodatkowe: brak.</p> <p>Uwagi: brak.</p>

Nazwa projektu: Zielona sala (ZB2023-34)
Kategoria projektu: Skwery OdNowa
Lokalizacja: Śródmieście
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 50 000,00 zł ▪ szacunkowe wg Zespołu Ekspertów: 15 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 15 012,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Rewaloryzacja skweru, uzupełnienie roślinności, wyczyszczenie i odmalowanie konstrukcji i betonowych siedzisk. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Projekt został zrealizowany, ponadto wykonano prace konserwacyjne małej architektury, tj. 9 szt. betonowych ławek i metalowych płotków, przeprowadzono zabiegi pielęgnacyjne w zieleni istniejącej oraz odświeżono nawierzchnię. W brakujących miejscach dosadzono rośliny (50 szt. bluszczu pospolitego oraz 7 szt. trawy ozdobnej), wykonano cięcia formujące i pielęgnacyjne w 36 mb żywopłotów z grabów kolumnowych i 3 szt. drzew (głóg pośredni). Wykonane zostały również prace takie jak: usunięcie chwastów i samosiewów na 47 m² rabat oraz wysypanie ich korą, usunięcie chwastów rosnących w fugach nawierzchni z płyt betonowych – 100 m².
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.
Uwagi: brak.

Nazwa projektu: Średniowieczna murawa kwietna (ZB2023-40)
Kategoria projektu: Skwery OdNowa
Lokalizacja: Śródmieście
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 23 870,00 zł ▪ szacunkowe wg Zespołu Ekspertów: 15 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 15 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Wzbogacenie istniejącej zieleni skweru o nową warstwę kwietną, wprowadzenie na istniejących powierzchniach trawiastych roślin symbolicznych, charakterystycznych dla średniowiecznych ogrodów, wyposażenie skweru w nowe obiekty małej architektury (wyplatane z wikliny ławy darniowe, tablice informacyjne opisujące historię miejsca i symbolikę poszczególnych gatunków roślin, hotele dla owadów, budki lęgowe dla ptaków i nietoperzy), wprowadzenie dodatkowych ławek. Opracowanie dokumentacji projektowej i wykonawczej oraz realizacja maksymalnie w ciągu dwóch lat. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Wertykulacja trawnika, wzbogacenie istniejącej zieleni skweru o nową warstwę kwietną (sadzonki stokrotek, niezapominajek i fiołków w łącznej ilości 2 250 szt.).
Wyjaśnienia dodatkowe: Z uwagi na zbyt rozbudowany zakres wniosku (planowane duże zmiany dla terenu objętego ochroną konserwatorską) decyzją zespołu zadaniowego ds. oceny merytorycznej, realizacja wniosku została okrojona do wzbogacenia trawnika w rośliny kwitnące.
Uwagi: brak.

Nazwa projektu: Skwer na Skautów (ZB2023-41)
Kategoria projektu: Skwery OdNowa
Lokalizacja: Za Cukrownią
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: brak ▪ szacunkowe wg Zespołu Ekspertów: 20 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 9 900,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Celem projektu było kompleksowe zrewitalizowanie przestrzeni, wraz z boiskiem do street basketu a także zrekonstruowanie istniejących alejek, budowa nowych oraz gospodarka drzewostanem wraz z nowymi nasadzeniami. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Skwer poddano analizie oraz opracowaniu koncepcyjnemu. W 2023 r. wykonano zabiegi pielęgnacyjne drzew (usunięcie posuszu w koronach drzew, ciecica korygujące). <p>Wyjaśnienia dodatkowe: Skwer obejmuje duży obszar, znaczna część jego powierzchni to stare, zniszczone alejki z asfaltu oraz utwardzone nawierzchnie boisk. Ich usunięcie i zastąpienie nową nawierzchnią to złożone i kosztowne zadanie inwestycyjne, którego wartość znacznie przekraczałaby nakłady na prace związane z zielenią. Zespół ds. oceny merytorycznej wskazywał na konieczność potraktowania terenu kompleksowo, co wiąże się z opracowaniem niezbędnych analiz i inwentaryzacji. Zadanie zostało powierzone studentom architektury i architektury krajobrazu KUL, Politechniki Lubelskiej i Uniwersytetu Przyrodniczego – którzy w ramach zajęć opracują projekty koncepcyjne urządzenia skweru. W efekcie końcowym wybrane zostanie opracowanie, które będzie stanowiło podstawę dalszych działań związanych ze skwerem.</p> <p>Uwagi: Wniosek tożsamy z wnioskiem ZB2023-35.</p>

Realizacja Zielonego Budżetu z lat ubiegłych (projekty kontynuowane w 2023 r.)

Nazwa projektu: Skwer Marzeń (ZB2022-74)
Kategoria projektu: Miejsce dla Ciebie
Lokalizacja: Konstanyńów
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none">▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 43 200,00 zł▪ szacunkowe wg Zespołu Ekspertów: 120 000,00 zł▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2023 r.): 7 872,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none">▪ planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt zakładał utworzenie przestrzeni służącej mieszkańcom a także dzieciom z Fundacji Strefa Dorastania. Przedmiotowy teren miał być miejscem integracji mieszkańców najstarszej części dzielnicy Kośminek.▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W 2022 r. zostało zlecone przygotowanie projektu koncepcyjnego i przeprowadzono konsultacje społeczne w wyniku których doprecyzowano wytyczne do przygotowania projektu. W trakcie prac projektowych i kompletowania niezbędnej dokumentacji zmieniły się warunki prawne dotyczące przedmiotowej działki. Konieczne były istotne zmiany w projekcie. Wykonawca przedłożył dokumentację, łącznie z uzyskaniem niezbędnych uzgodnień i pozwoleń (m.in. pozwolenia na budowę). W 2023 r. w dokumentacji projektowej zostały naniesione poprawki.
Wyjaśnienia dodatkowe: Z uwagi na złożoność procesu formalnego zadanie zostało przydzielone do realizacji w trybie dwuletnim. Termin planowanego zakończenia projektu - 2024 r.
Uwagi: Projekt Zielonego Budżetu 2022.

3.3. Szkolny Budżet Obywatelski

Publikowane na przestrzeni ostatnich trzech dekad badania i diagnozy socjologiczne dotyczące młodych Polaków, niezmiennie wskazują na ich społeczną i polityczną alienację. Wprawdzie od czasu do czasu dostrzegamy ich gotowość do zaangażowania się w akcje pomocowe, protesty klimatyczne czy wystąpienia przeciw ograniczaniu wolności osobistych, jednak jest to aktywność w dużej mierze okazjonalna. Można zaryzykować twierdzenie, że młodzi Polacy są społecznie (politycznie) wyłączeni i pozostają w kryzysie społecznego (politycznego) zaangażowania. Nie jest wykluczone, że wobec niezmiennych od lat trudności związanych z wchodzeniem w dorosłe życie, więcej energii wkładają w rozwój osobisty, kształtowanie swojej tożsamości osobistej i społecznej oraz budowanie kręgów osobistych i kontaktów towarzyskich.

W odpowiedzi na sformułowany powyżej problem, samorząd miasta zdecydował się przedstawić ofertę szkolnych budżetów partycypacyjnych w duchu odpowiedzialności za przyszłość Lublina i edukację obywatelską jego młodych mieszkańców. Mowa jest o udziale w projekcie, w ramach którego o przeznaczeniu dedykowanych placówek oświatowym środków (specjalnie temu dedykowanych z budżetu miasta) decyduje społeczność uczniowska. Młodzi ludzie w ramach tego działania, mogą zgłaszać zarówno pomysły i tworzyć projekty, a następnie w głosowaniu całej społeczności szkolnej mogą wybrać te, które ich zdaniem są najbardziej atrakcyjne i potrzebne. Szkolny Budżet Obywatelski ma więc za zadanie uczyć zaangażowania, aktywności, współdecydowania i współodpowiedzialności, integrować społeczność szkolną, a przede wszystkim stanowić swoistą szkołę demokracji w praktyce.

Punktem wyjścia tej oferty były obserwacje i doświadczenia zebrane podczas realizowanego w 2019 r. Młodzieżowego Budżetu Obywatelskiego. Stały się one przyczynkiem do zainicjowania w 2021 r. pilotażowej edycji Szkolnego Budżetu Obywatelskiego. Do eksperymentalnej I edycji zaproszonych zostało 10 miejskich placówek oświatowych (m.in. szkoły, instytucje oświatowo-wychowawcze, placówki opiekujące się uczniami spoza Lublina, ośrodki szkolno-wychowawcze oraz ośrodki socjoterapii). Zakwalifikowane podmioty zostały wyłonione w ramach konkursu. Celem przedsięwzięcia była chęć rozwijania i promowania samorządności, wzmocnienie wpływu uczniów na sprawy szkoły, rozwijanie współpracy na rzecz edukacji, rozwijanie społeczności szkolnych oraz promowanie partycypacji obywatelskiej. Każda z zakwalifikowanych placówek, na rzecz realizowanych przez siebie projektów otrzymała środki w wysokości 4 000,00 zł oraz wsparcie organizacyjne i merytoryczne ze strony Urzędu Miasta Lublin.

Tabela 20. Statystyka Szkolnego Budżetu Obywatelskiego

Kategoria	2021	2022/2023	2023/2024
Wielkość Szkolnego Budżetu Obywatelskiego (w tys. zł)	40,0	80,0	80,0
Wydatki budżetu miasta na zadania wykonane w ramach Szkolnego Budżetu Obywatelskiego (w tys. zł)	49,9	111,3	30,0
Liczba placówek oświatowych, które zgłosiły projekty do konkursu	10	20	20
Liczba zgłoszonych projektów	b.d.*	213	189
Liczba projektów zaakceptowanych po ocenie formalnej i poddanych pod głosowanie	b.d.*	142	123
Liczba projektów zwycięskich (projektów do realizacji)	27	37	34
Liczba osób zaangażowanych w szkolne zespoły robocze	65	286	273

* Uwagi: w 2021 r. obowiązywała inna metodologia wyłaniania projektów.

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Pilotażowa edycja pokazała, że jest to doskonałe narzędzie do nauki samorządności i promowania partycypacji obywatelskiej wśród uczniów lubelskich szkół. Efektem I edycji Szkolnego Budżetu Obywatelskiego była realizacja kilkunastu pomysłów zgłoszonych przez młodzież m.in. modernizacja małej architektury szkolnej (utworzenie stref relaksu i odpoczynku), doposażenie w meble szkolne (szafki dla uczniów), uzupełnienie zasobów bibliotecznych (zakup popularnych wśród dzieci i młodzieży książek), wsparcie wydawnictw szkolnych (gazetka lokalna), wyposażenie toalet dziewczęcych w szafki ze środkami higienicznymi, zakup lub wymiana nagłośnienia w szkołach, zaaranżowanie zieleni w przestrzeni szkolnej, zakup ogólnodostępnych urządzeń małego AGD (mikrofalówka, czajnik, opiekacz).

W 2022 r. i 2023 r. Szkolny Budżet Obywatelski realizowało 20 szkół i ośrodków, dla których przeznaczono kwotę 80 000 zł w ramach inicjatywy bilateralnej „Młodzież dla Miasta, Miasto dla Młodzieży – projekty i inicjatywy angażujące i włączające lokalne społeczności”, finansowanej ze środków Funduszy EOG i Funduszy Norweskich.

Szkolny Budżet Obywatelski 2023/2024

W 2023 r. zrealizowano trzecią edycję Szkolnych Budżetów Obywatelskich. Konkurs „Rozwój samorządności uczniowskiej w Lublinie – Szkolne Budżety Obywatelskie – trzecia edycja” był działaniem realizowanym w ramach obchodów Europejskiej Stolicy Młodzieży Lublin 2023. Konkurs finansowany był w ze środków Funduszu Współpracy Dwustronnej Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014–2021 i Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014–2021 w ramach Inicjatywy „Młodzież dla Miasta, Miasto dla Młodzieży – projekty i inicjatywy angażujące i włączające lokalne społeczności” oraz ze środków miasta Lublin. Każda ze zwycięskich szkół miała otrzymać po 4 000 zł oraz wsparcie organizacyjne i merytoryczne w przeprowadzeniu na swoim terenie Szkolnego Budżetu Obywatelskiego. Nabór wniosków w ramach konkursu „Rozwój samorządności uczniowskiej w Lublinie – Szkolne Budżety Obywatelskie – trzecia edycja” trwał do 5 kwietnia. Do tego czasu wpłynęły zgłoszenia od 41 lubelskich placówek oświatowych. Wszystkie uzyskały pozytywną ocenę formalną, a 20 z nich, dzięki środkom z międzynarodowego projektu realizowanego przez miasto Lublin, zostało zakwalifikowanych do udziału w programie.

Lista zwycięskich placówek:

- Zespół Szkół nr 1 im. W. Grabskiego,
- Szkoła Podstawowa nr 57 im. Jana Kochanowskiego,
- III Liceum Ogólnokształcące im. Unii Lubelskiej,
- Szkoła Podstawowa nr 51 im. Jana Pawła II,
- XXIII Liceum Ogólnokształcące im. Nauczycieli Tajnego Nauczania,
- Szkoła Podstawowa nr 24 im. Partyzantów Lubelszczyzny,
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jana Kochanowskiego,
- Bursa Szkolna nr 1,
- Szkoła Podstawowa nr 4 im. Adama Mickiewicza,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych im. Prof. Zofii Sękowski w Lublinie,
- Szkoła Podstawowa nr 29 im. Adama Mickiewicza,
- Szkoła Podstawowa nr 21 im. Królowej Jadwigi,
- Szkoła Podstawowa nr 20 im. Jarosława Dąbrowskiego,
- V Liceum Ogólnokształcące im. Marii Curie-Skłodowskiej,
- Szkoła Podstawowa nr 42 im. K. I. Gałczyńskiego,
- Szkoła Podstawowa nr 47 im. J. I. Kraszewskiego,
- Zespół Szkół Budowlanych im. Eugeniusza Kwiatkowskiego,
- Szkoła Podstawowa nr 33 im. 27 Wołyńskiej Dywizji Piechoty Armii Krajowej,
- Szkoła Podstawowa nr 27 im. Marii Montessori,
- Szkoła Podstawowa nr 34 im. Kornela Makuszyńskiego.

Wymienione szkoły otrzymały po 4 000 zł na realizację procedury w ramach Szkolnego Budżetu Obywatelskiego, a także wsparcie merytoryczne i organizacyjne.

Realizacja Szkolnego Budżetu Obywatelskiego 2023/2024

Nazwa projektu: Pufy dla uczniów
Placówka oświatowa realizująca projekt: V Liceum Ogólnokształcące im. Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie
Stan formalny projektu: zrealizowany
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none">wydatki poniesione w 2023 r.: 599,95 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none">planowane wg wnioskodawców: Pufy umieszczone na szkolnych korytarzach sprawią, że spędzanie przerw będzie wygodne i przyjemne.osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakup 5 puf typu worek sako.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.
Uwagi: Złożono 11 projektów, 4 projekty wybrano do realizacji. W skład Szkolnego Zespołu Roboczego wchodziło 17 osób.

Nazwa projektu: Kostek dla Piątki
Placówka oświatowa realizująca projekt: V Liceum Ogólnokształcące im. Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none">wydatki poniesione w 2023 r.: 575,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none">planowane wg wnioskodawców: Szkielet miałby pomóc w nauce nazw kości na lekcjach biologii.osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakupiono anatomiczny model szkieletu człowieka.
Wyjaśnienia dodatkowe: Realizowany po raz pierwszy projekt SBO w szkole wzbudził ogromne zainteresowanie uczniów, w związku z czym szkoła pragnie kontynuować realizację SBO w kolejnych latach, rozwijać samorządność uczniowską.
Uwagi: Złożono 11 projektów, 4 projekty wybrano do realizacji. W skład Szkolnego Zespołu Roboczego wchodziło 17 osób.

Nazwa projektu: Water & 5 lo'clock
Placówka oświatowa realizująca projekt: V Liceum Ogólnokształcące im. Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie
Stan formalny projektu: zrealizowany
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none">wydatki poniesione w 2023 r.: 1 214, 10 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none">planowane wg wnioskodawców: Dostęp do dozownika wody, który zapewni swobodną możliwość przygotowania ciepłych napojów.osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakup dystrybutora ciepłej i zimnej wody.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.
Uwagi: Złożono 11 projektów, 4 projekty wybrano do realizacji. W skład Szkolnego Zespołu Roboczego wchodziło 17 osób.

Nazwa projektu: Lodówka jak z bajki
Placówka oświatowa realizująca projekt: V Liceum Ogólnokształcące im. Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie
Stan formalny projektu: zrealizowany
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> wydatki poniesione w 2023 r.: 1 590,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> planowane wg wnioskodawców: Możliwość przechowywania pożywienia w lodówce ogólnodostępnej dla całej społeczności szkolnej. osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakupiono lodówkę, dzięki czemu uczniowie/nauczyciele nie marnują żywności.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.
Uwagi: Złożono 11 projektów, 4 projekty wybrano do realizacji. W skład Szkolnego Zespołu Roboczego wchodziło 17 osób.

Nazwa projektu: Pufy, siedziska do strefy wypoczynku
Placówka oświatowa realizująca projekt: Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jana Kochanowskiego w Lublinie
Stan formalny projektu: zrealizowany
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> wydatki poniesione w 2023 r.: 4 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> planowane wg wnioskodawców: Projekt zakłada zakup sof i foteli do wygodnego spędzania czasu wolnego w szkole. Projekt poprawi infrastrukturę szkoły i jakość życia uczniów. osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakupiono 2 szt. sof i 3 szt. foteli piankowych.
Wyjaśnienia dodatkowe: Uczestnictwo w projekcie przyczyniło się do rozwoju umiejętności obywatelskich uczniów, w tym zarządzania projektem, pracy zespołowej, komunikacji.
Uwagi: Złożono 11 projektów, 1 projekt wybrano do realizacji. W skład Szkolnego Zespołu Roboczego wchodziło 7 osób.

Nazwa projektu: Strefa Relaxu
Placówka oświatowa realizująca projekt: XXIII Liceum Ogólnokształcące im. Nauczycieli Tajnego Nauczania w Lublinie
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> wydatki poniesione w 2023 r.: 2 891,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> planowane wg wnioskodawców: Celem projektu jest organizacja przestrzeni przyjaznej dla młodzieży, miejsca odpoczynku i relaksu. Dodatkowo obecność roślin ma za zadanie poprawę samopoczucia oraz nastroju. osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakupiono 20 puf typu worek sako, 1 parawan oraz 2 stoliki.
Wyjaśnienia dodatkowe: Uczniowie zaangażowali się, dzięki czemu podnieśli swoje kompetencje: komunikacji, pracy w grupie, diagnozowania potrzeb w otoczeniu. Proces dał im poczucie wpływu, możliwości współdecydowania i poczucie współodpowiedzialności. Zauważono mniejsze zaangażowanie nauczycieli i pracowników niepedagogicznych w ramach procesu.
Uwagi: Złożono 4 projektów, 2 projekty wybrano do realizacji. W skład Szkolnego Zespołu Roboczego wchodziło 14 osób.

Nazwa projektu: Papier w każdej kabinie
Placówka oświatowa realizująca projekt: XXIII Liceum Ogólnokształcące im. Nauczycieli Tajnego Nauczania w Lublinie
Stan formalny projektu: zrealizowany
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> wydatki poniesione w 2023 r.: 1 109,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> planowane wg wnioskodawców: Celem projektu jest podniesienie komfortu korzystania z toalety przez uczniów. osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakupiono wyposażenie do toalet – 9 pojemników na papier toaletowy oraz sam papier.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.
Uwagi: Złożono 4 projektów, 2 projekty wybrano do realizacji. W skład Szkolnego Zespołu Roboczego wchodziło 14 osób.

Nazwa projektu: Usłysz Unię!
Placówka oświatowa realizująca projekt: III Liceum Ogólnokształcące im. Unii Lubelskiej w Lublinie
Stan formalny projektu: zrealizowany
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> wydatki poniesione w 2023 r.: 3 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> planowane wg wnioskodawców: Zakup sprzętu zwiększy komfort organizacji i jakość przyszłych wydarzeń, na których kluczowe jest dobre brzmienie koncertów, konkursów, prezentacji, debat, dyskotek, koncertów charytatywnych, itp. osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakupiono kolumnę, mikrofon, system mikrofonów bezprzewodowych.
Wyjaśnienia dodatkowe: Zrealizowane projekty dały osobom uczącym się poczucie wpływu. Dodatkowo zostały wsparte przez Stowarzyszenie Unię Absolwentów.
Uwagi: Złożono 11 projektów, 2 projekty wybrano do realizacji. W skład Szkolnego Zespołu Roboczego wchodziło 18 osób.

Nazwa projektu: Różowe skrzyneczki i suszarki do rąk w toaletach
Placówka oświatowa realizująca projekt: III Liceum Ogólnokształcące im. Unii Lubelskiej w Lublinie
Stan formalny projektu: zrealizowany
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> wydatki poniesione w 2023 r.: 1 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> planowane wg wnioskodawców: Zakup umożliwi bardziej komfortowe korzystanie z toalet i jest odpowiedzią na zgłaszane potrzeby. osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakupiono suszarki do rąk, podpaski.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.
Uwagi: Złożono 11 projektów, 2 projekty wybrano do realizacji. W skład Szkolnego Zespołu Roboczego wchodziło 18 osoby.

Nazwa projektu: Stół wielofunkcyjny i mapy historyczne
Placówka oświatowa realizująca projekt: Szkoła Podstawowa nr 29 im. Adama Mickiewicza w Lublinie
Stan formalny projektu: zrealizowany
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ wydatki poniesione w 2023 r.: 2 911,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wnioskodawców: Zakup sprzętu umożliwi ciekawe spędzanie przerw i czasu wolnego oraz podniesie jakość lekcji historii. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakupiono 2 stoły do gry dla uczniów oraz 3 mapy historyczne.
Wyjaśnienia dodatkowe: Dodatkowo zorganizowano poczęstunek dla wszystkich uczniów szkoły w ramach świętowania zaangażowania „Przez żołądek do projektu” (popcorn dla wszystkich).
Uwagi: Złożono 12 projektów, 2 projekty wybrano do realizacji. W skład Szkolnego Zespołu Roboczego wchodziło 13 osób.

Nazwa projektu: Nowe piłki
Placówka oświatowa realizująca projekt: Szkoła Podstawowa nr 29 im. Adama Mickiewicza w Lublinie
Stan formalny projektu: zrealizowany
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ wydatki poniesione w 2023 r.: 1 088,89 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wnioskodawców: Zakup sprzętu umożliwi ciekawe spędzanie lekcji wf. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakupiono 15 piłek na lekcje wf.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.
Uwagi: Złożono 12 projektów, 2 projekty wybrano do realizacji. W skład Szkolnego Zespołu Roboczego wchodziło 13 osób.

Nazwa projektu: Toaleta marzeń
Placówka oświatowa realizująca projekt: Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 2 (Szkoła Podstawowa nr 24 w Lublinie)
Stan formalny projektu: zrealizowany
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ wydatki poniesione w 2023 r.: 1 036,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wnioskodawców: Lepsze wyposażenie toalet jako odpowiedź na zgłaszane potrzeby, umożliwi bardziej komfortowe korzystanie z nich. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakupiono lustra, uchwyty na papier toaletowy i papier toaletowy.
Wyjaśnienia dodatkowe: 100% nauczycieli i 60% uczniów chciałoby aby w szkole realizowano kolejną edycję SBO. 2/3 uczniów deklaruje, że rozmawiało na temat zgłoszonych projektów.
Uwagi: Złożono 8 projekty, 2 projekt wybrano do realizacji. W skład Szkolnego Zespołu Roboczego wchodziło 10 osób.

Nazwa projektu: Woda – skarb bez którego nie da się żyć
Placówka oświatowa realizująca projekt: Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 2 (Szkoła Podstawowa nr 24 w Lublinie)
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> wydatki poniesione w 2023 r.: 2 964,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> planowane wg wnioskodawców: Zakupiony sprzęt umożliwi łatwy dostęp do wody pitnej dla uczniów. osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakupiono fontannę wody pitnej.
Wyjaśnienia dodatkowe: 100% nauczycieli i 60% uczniów chciałoby aby w szkole realizowano kolejną edycję SBO. 2/3 uczniów deklaruje, że rozmawiało na temat zgłoszonych projektów.
Uwagi: Złożono 8 projektów, 2 projekty wybrano do realizacji. W skład Szkolnego Zespołu Roboczego wchodziło 10 osób.

Nazwa projektu: Odnowienie szatni wf dziewcząt
Placówka oświatowa realizująca projekt: Szkoła Podstawowa nr 57 im. Jana Kochanowskiego w Lublinie
Stan formalny projektu: zrealizowany
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> wydatki poniesione w 2023 r.: 2 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> planowane wg wnioskodawców: Odnowione szatnie zwiększą komfort korzystania z nich. osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakupiono ławki do szatni i nowe wykładziny.
Wyjaśnienia dodatkowe: Uczestnicy SBO dowiedzieli się o swoich potrzebach, podkreślili że bardzo ważny jest większy udział rodziców. W przyszłości chcą rozwijać działania związane z SBO.
Uwagi: Złożono 10 projektów, 2 projekty wybrano do realizacji. W skład Szkolnego Zespołu Roboczego wchodziło 13 osób.

Nazwa projektu: Szkoła bawi i uczy – pufy i szafki na 1 piętrze
Placówka oświatowa realizująca projekt: Szkoła Podstawowa nr 57 im. Jana Kochanowskiego w Lublinie
Stan formalny projektu: zrealizowany
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> wydatki poniesione w 2023 r.: 2 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> planowane wg wnioskodawców: Stworzenie przestrzeni bardziej przyjaznej i odpowiadającej na potrzeby uczniów klas młodszych. osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakupiono dywan, gruszki – siedziska i regał.
Wyjaśnienia dodatkowe: Uczestnicy SBO dowiedzieli się o swoich potrzebach, podkreślili że bardzo ważny jest większy udział rodziców. W przyszłości chcą rozwijać działania związane z SBO.
Uwagi: Złożono 10 projektów, 2 projekty wybrano do realizacji. W skład Szkolnego Zespołu Roboczego wchodziło 13 osób.

Nazwa projektu: Elektroniczna tablica punktowa na dużą salę gimnastyczną
Placówka oświatowa realizująca projekt:
Stan formalny projektu: zrealizowany
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> wydatki poniesione w 2023 r.: 3 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> planowane wg wnioskodawców: Tablica usprawni przebieg lekcji wf oraz umożliwi odmierzenie czasu zawodów sportowych. osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakup elektronicznej tablicy wyników. <p>Wyjaśnienia dodatkowe: Tablica została zamontowana przez pracownika szkoły. Dzięki tablicy w czasie rzeczywistym odbywa się prezentacja wyników uzyskanych przez poszczególne drużyny w czasie rozgrywek na lekcji wf oraz wydarzeń sportowych. Zorganizowano akcję „Przerwa w dechę”, polegającą na wykonywaniu przez uczniów i uczennice na wybranej przerwie ćwiczenia deski (plank). Profesjonalna forma ekspozycji wyników podnosi prestiż sali sportowej.</p> <p>Uwagi: Złożono 32 projekty, 2 projekty wybrano do realizacji. W skład Szkolnego Zespołu Roboczego wchodziło 24 osoby.</p>

Nazwa projektu: Zestaw filmowy
Placówka oświatowa realizująca projekt: Szkoła Podstawowa nr 4 im. Adama Mickiewicza w Lublinie
Stan formalny projektu: zrealizowany
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> wydatki poniesione w 2023 r.: 1 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> planowane wg wnioskodawców: Dzięki zestawowi filmowemu uczniowie i uczennice mogą relacjonować wydarzenia i uroczystości odbywające się w szkole. osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakup zestawu filmowego: mikrofon krawatowy, zestaw do zawieszania telefonów, 2 statywy, tło. <p>Wyjaśnienia dodatkowe: Członkowie Szkolnego Zespołu Roboczego zaangażowali się w realizację programu poprzez wywiązywanie się z przydzielonych zadań. Dzięki temu doświadczeniu uczyli się pracy w zespole, dzielili obowiązkami, współpracy, wzajemnego wsparcia i pomocy. Praca przy SBO dała możliwość realizacji idei samorządności w praktyce.</p> <p>Uwagi: Złożono 32 projekty, 2 projekty wybrano do realizacji. W skład Szkolnego Zespołu Roboczego wchodziło 24 osoby.</p>

Nazwa projektu: Kanapowy zawrót głowy (korytarz segment A)
Placówka oświatowa realizująca projekt: Szkoła Podstawowa nr 51 im. Jana Pawła II w Lublinie
Stan formalny projektu: zrealizowany
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> wydatki poniesione w 2023 r.: 2 995,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> planowane wg wnioskodawców: Projekt zakłada wzbogacenie przestrzeni szkolnej na korytarzu o wygodne meble do spędzania czasu podczas przerw. osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakupiono 5 szt. sof. <p>Wyjaśnienia dodatkowe: brak.</p> <p>Uwagi: Złożono 9 projektów, 2 projekty wybrano do realizacji. W skład Szkolnego Zespołu Roboczego wchodziło 10 osób.</p>

Nazwa projektu: Tablice do malowania na korytarzu
Placówka oświatowa realizująca projekt: Szkoła Podstawowa nr 51 im. Jana Pawła II w Lublinie
Stan formalny projektu: zrealizowany
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> wydatki poniesione w 2023 r.: 1 005,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> planowane wg wnioskodawców: Projekt zakłada wzbogacenie przestrzeni szkolnej na korytarzu o tablice do malowania i kreatywnego spędzania czasu wolnego. osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakupiono tablice do malowania.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.
Uwagi: Złożono 9 projektów, 2 projekty wybrano do realizacji. W skład Szkolnego Zespołu Roboczego wchodziło 10 osób.

Nazwa projektu: Duże siedzisko-ławki
Placówka oświatowa realizująca projekt: Szkoła Podstawowa nr 47 w Lublinie
Stan formalny projektu: zrealizowany
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> wydatki poniesione w 2023 r.: 4 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> planowane wg wnioskodawców: Dzięki zakupionym ławkom na I i II piętro szkoły zostanie podniesiony komfort czasu wolnego spędzanego przez uczniów na szkolnych korytarzach, gdyż siedzieli oni na podłodze. osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakupiono 9 szt. ławek korytarzowych.
Wyjaśnienia dodatkowe: Uczniowie i uczennice podkreślali ogromne zainteresowanie i zadowolenie udziałem w projekcie, ze względu na sprawczość i widoczny rezultat swoich decyzji oraz integrację wokół działania. Udział w projekcie wskazał kierunek na potrzebę zwiększenia ilości ławek w szkole, o czym w najbliższym czasie prowadzone będą także rozmowy z Radą Rodziców.
Uwagi: Złożono 2 projekty, 1 projekt wybrano do realizacji. W skład Szkolnego Zespołu Roboczego wchodziło 11 osób.

Nazwa projektu: Nowe pufy na korytarze szkolne
Placówka oświatowa realizująca projekt: Szkoła Podstawowa nr 27 im. Marii Montessori w Lublinie
Stan formalny projektu: zrealizowany
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> wydatki poniesione w 2023 r.: 4 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> planowane wg wnioskodawców: Dzięki zakupom powstanie przyjazna przestrzeń na spędzanie czasu wolnego. osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakupiono pufy do siedzenia w liczbie 15 szt.
Wyjaśnienia dodatkowe: SBO jako proces uświadomił uczniom i uczennicom możliwość dzielenia się pomysłami w sprawie zmian w szkole, dał możliwość współdecydowania na co będą wydane środki budżetowe, zjednoczył społeczność szkolną.
Uwagi: Złożono 17 projektów, 1 projekt wybrano do realizacji. W skład Szkolnego Zespołu Roboczego wchodziło 8 osób.

Nazwa projektu: Planszówki integrują!
Placówka oświatowa realizująca projekt: Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych im. Prof. Zofii Sękowskiej w Lublinie
Stan formalny projektu: zrealizowany
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> wydatki poniesione w 2023 r.: 2 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> planowane wg wnioskodawców: Zakupione gry będą mogły być wykorzystane na zajęciach z wychowawcami, zajęciach rewalidacji i w świetlicy szkolnej. Część gier zostanie udostępniona w strefie wypoczynku na korytarzu, dzięki czemu uczniowie i uczennice będą mogli korzystać z nich w czasie przerw w celu integracji, zrelaksowania się i przyjemnego spędzania wolnego czasu osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakupiono 21 szt. Gier. <p>Wyjaśnienia dodatkowe: Zakupione gry planszowe zostały wykorzystane przez uczniów i nauczycieli 21 i 22 grudnia podczas spotkania integracyjnego. Wszyscy miło spędzili czas grając w gry: logiczne, towarzyskie, strategiczne, ekonomiczne, rozwijające wyobraźnię i spostrzegawczość. Od stycznia 2024 r. w szkole rozpoczęła swoją działalność wypożyczalnia gier, z której mogą korzystać wszyscy członkowie i członkinie społeczności szkolnej.</p> <p>Uwagi: Złożono 10 projektów, 2 projekt wybrano do realizacji. W skład Szkolnego Zespołu Roboczego wchodziło 11 osób.</p>

Nazwa projektu: Wygoda i relaks w czasie przerw
Placówka oświatowa realizująca projekt: Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych im. Prof. Zofii Sękowskiej w Lublinie
Stan formalny projektu: zrealizowany
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> wydatki poniesione w 2023 r.: 2 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> planowane wg wnioskodawców: Realizacja projektu umożliwi wzbogacenie strefy wypoczynku na pierwszym piętrze szkoły. Zakup puf pozwoli wszystkim uczniom odpoczywać przed lekcjami, wygodnie spożywać posiłki i relaksować się. osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakupiono pufy sako XXXL z podnózkami w różnych kolorach – 6 szt. <p>Wyjaśnienia dodatkowe: Nowe pufy wzbogaciły istniejącą strefę relaksu, w której uczniowie i uczennice jeszcze chętniej spędzają swój wolny czas.</p> <p>Uwagi: Złożono 10 projektów, 2 projekt wybrano do realizacji. W skład Szkolnego Zespołu Roboczego wchodziło 11 osób.</p>

Nazwa projektu: Ławeczki – odpoczynek przed szkołą
Placówka oświatowa realizująca projekt: Zespół Szkół Budowlanych im. Eugeniusza Kwiatkowskiego w Lublinie
Stan formalny projektu: zrealizowany
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> wydatki poniesione w 2023 r.: 1 788,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> planowane wg wnioskodawców: Szkoła posiada zielony skwer, który mógłby zostać zagospodarowany na potrzeby spędzania czasu na świeżym powietrzu. osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakupiono komplet mebli zewnętrznych. <p>Wyjaśnienia dodatkowe: Działania informacyjne i promocyjne nt. SBO były prowadzone na bieżąco, dzięki czemu wymiana pomysłów i informacji o wzajemnych potrzebach prowadzona była płynnie.</p> <p>Uwagi: Złożono 7 projektów, 3 projekty wybrano do realizacji. W skład Szkolnego Zespołu Roboczego wchodziło 20 osób.</p>

Nazwa projektu: Stół do arm-wrestlingu
Placówka oświatowa realizująca projekt: Zespół Szkół Budowlanych im. Eugeniusza Kwiatkowskiego w Lublinie
Stan formalny projektu: zrealizowany
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> wydatki poniesione w 2023 r.: 1 906,30 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> planowane wg wnioskodawców: Urozmaicenie możliwości spędzania czasu w szkole i wykształcenie nowych zainteresowań i umiejętności sportowych. osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakupiono składany stół do arm-wrestlingu.
Wyjaśnienia dodatkowe: Działania informacyjne i promocyjne nt. SBO były prowadzone na bieżąco, dzięki czemu wymiana pomysłów i informacji o wzajemnych potrzebach prowadzona była płynnie.
Uwagi: Złożono 7 projektów, 3 projekty wybrano do realizacji. W skład Szkolnego Zespołu Roboczego wchodziło 20 osób.

Nazwa projektu: Herbata u Boba
Placówka oświatowa realizująca projekt: Zespół Szkół Budowlanych im. Eugeniusza Kwiatkowskiego w Lublinie
Stan formalny projektu: zrealizowany
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> wydatki poniesione w 2023 r.: 305,70 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> planowane wg wnioskodawców: Celem jest stworzenie kącika herbaciano-czytelniczego w bibliotece szkolnej. osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakupiono siedziska i serwetki.
Wyjaśnienia dodatkowe: Działania informacyjne i promocyjne nt. SBO były prowadzone na bieżąco, dzięki czemu wymiana pomysłów i informacji o wzajemnych potrzebach prowadzona była płynnie.
Uwagi: Złożono 7 projektów, 3 projekty wybrano do realizacji. W skład Szkolnego Zespołu Roboczego wchodziło 20 osób.

Nazwa projektu: Szkoła relaksu
Placówka oświatowa realizująca projekt: Szkoła Podstawowa nr 21 im. Królowej Jadwigi w Lublinie
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> wydatki poniesione w 2023 r.: 4 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> planowane wg wnioskodawców: Celem realizacji projektu jest urozmaicenie przestrzeni szkolnej, aby korytarze były bardziej kolorowe i poprawił się komfort odpoczynku uczniów podczas przerw. osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakupiono składany stół do kanapy piankowej i zestaw wygodnych mebli.
Wyjaśnienia dodatkowe: Udział w Szkolnym Budżecie Obywatelskim zmobilizował uczennice do udziału w Miejskim Aktywatorze Młodzieżowym, gdzie sukces odniósł projekt „YOUth can talk!” (2 000 zł).
Uwagi: Złożono 5 projektów, 1 projekt wybrano do realizacji. W skład Szkolnego Zespołu Roboczego wchodziło 30 osób.

Nazwa projektu: Ławki na dworze
Placówka oświatowa realizująca projekt: Szkoła Podstawowa nr 33 im. 27. Wołyńskiej Dywizji Piechoty Armii Krajowej w Lublinie
Stan formalny projektu: zrealizowany
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ wydatki poniesione w 2023 r.: 3 990,65 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wnioskodawców: Celem realizacji projektu jest możliwość prowadzenia lekcji w plenerze. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakupiono ławki i stoliki oraz łańcuch mocujący.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak.
Uwagi: Złożono 9 projektów, 1 projekt wybrano do realizacji. W skład Szkolnego Zespołu Roboczego wchodziło 14 osób.

Nazwa projektu: Co by nam się dobrze ćwiczyło – kondycja fizyczna miarą naszych czasów
Placówka oświatowa realizująca projekt: Bursa Szkolna nr 1
Stan formalny projektu: zrealizowany
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ wydatki poniesione w 2023 r.: 4 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wnioskodawców: Projekt dotyczy modernizacji już istniejącej w bursie siłowni – zakupienia sprzętów nowszych, uzupełnienie asortymentu tak, aby każdy z wychowanków mógł tam zadbać o swoją sprawność fizyczną. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakup zestawu sportowego siłowo-obciążeniowego do Sali ćwiczeń.
Wyjaśnienia dodatkowe: Ze względu na podobny charakter 2 projektów zostały one połączone w jeden wspólny. 84% młodzieży miała świadomość, że w bursie realizowany jest projekt. Udział wychowanków wpłynął korzystanie na rozwój umiejętności samorządowych, integrację i kreatywność.
Uwagi: Złożono 8 projektów, 1 projekt wybrano do realizacji. W skład Szkolnego Zespołu Roboczego wchodziło 13 osób.

Nazwa projektu: Wyposażenie sal informatycznych oraz sal znajdujących się na ostatnim piętrze szkoły w wentylatory z pilotem
Placówka oświatowa realizująca projekt: Zespół Szkół nr 1 im. Władysława Grabskiego w Lublinie w Lublinie
Stan formalny projektu: zrealizowany
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ wydatki poniesione w 2023 r.: 4 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wnioskodawców: Projekt polega na wyposażeniu każdej szkolnej Sali informatycznej jak również sal na ostatnim piętrze, w których jest najbardziej gorąco, tak aby zapewnić komfort przebiegu lekcji w ciepłych miesiącach. Uczniowie technikum często przez wiele godzin pracują przy komputerach, które również emitują ciepło. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakup 20 szt. wentylatorów z pilotem oraz przedłużacza.
Wyjaśnienia dodatkowe: Realizacja projektu wpłynie pozytywnie zarówno na osoby uczące się jak i nauczycieli i nauczycielki korzystające z wyznaczonych sal. Realizacja SBO pozwoliła na rozpoznanie potrzeb społeczności szkolnej, wspólne działanie, doskonalenie pracy w grupie i koordynację projektów. Podczas składania oraz weryfikacji wniosków wykorzystane zostały narzędzia cyfrowe – formularz Forms, MS Teams.
Uwagi: Złożono 9 projektów, 1 projekt wybrano do realizacji. W skład Szkolnego Zespołu Roboczego wchodziło 12 osób.

Nazwa projektu: Scena szkolna
Placówka oświatowa realizująca projekt: Szkoła Podstawowa nr 20 im. Jarosława Dąbrowskiego w Lublinie
Stan formalny projektu: zrealizowany
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> wydatki poniesione w 2023 r.: 4 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> planowane wg wnioskodawców: Realizacja projektu zwiększy komfort organizacji oraz rangę uroczystości szkolnych. osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakup podestu scenicznego.
Wyjaśnienia dodatkowe: Zwycięski projekt stanowi odpowiedź na potrzeby całej społeczności szkolnej. Wyjście uczniów i uczennic na scenę podnosi rangę każdego wydarzenia oraz uroczystości szkolnej, czyniąc je bardziej wyjątkowymi. Uczniowie i uczennice czują się docenieni, dzięki czemu bardziej się angażują w organizację tego typu przedsięwzięć.
Uwagi: Złożono 10 projektów, 1 projekt wybrano do realizacji. W skład Szkolnego Zespołu Roboczego wchodziło 14 osób.

Nazwa projektu: Elektroniczna tablica wyników sportowych
Placówka oświatowa realizująca projekt: Szkoła Podstawowa nr 34 im. Kornela Makuszyńskiego w Lublinie
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> wydatki poniesione w 2023 r.: 3 296,40 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> planowane wg wnioskodawców: Realizacja projektu zwiększy komfort organizacji lekcji wf oraz zawodów sportowych. osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakup elektronicznej tablicy.
Wyjaśnienia dodatkowe: Uroczyste odsłonięcie elektronicznej tablicy wyników sportowych nastąpi z udziałem uczniów i uczennic oraz pracowników i pracownic szkoły.
Uwagi: Złożono 8 projektów, 2 projekt wybrano do realizacji. W skład Szkolnego Zespołu Roboczego wchodziło 5 osób.

Nazwa projektu: Stanowisko do nauki relaksu podczas przerw
Placówka oświatowa realizująca projekt: Szkoła Podstawowa nr 34 im. Kornela Makuszyńskiego w Lublinie
Stan formalny projektu: zrealizowany
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> wydatki poniesione w 2023 r.: 703,60 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> planowane wg wnioskodawców: Realizacja projektu zwiększy komfort spędzania czasu wolnego w szkole. osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakup kącika rehabilitacyjnego.
Wyjaśnienia dodatkowe: Z ewaluacji SBO w szkole wynika, że w pracę Szkolnego Zespołu roboczego należy włączyć osoby odpowiedzialne za finanse i prace techniczne w szkole, skrócić czas działań oraz zaproponować składanie projektów przez zespoły klasowe, aby bardziej zaangażować całą społeczność szkolną.
Uwagi: Złożono 8 projektów, 2 projekt wybrano do realizacji. W skład Szkolnego Zespołu Roboczego wchodziło 5 osób.

Nazwa projektu: Dystrybutor wody i ławostoły na zewnątrz
Placówka oświatowa realizująca projekt: Szkoła Podstawowa nr 42 im. K. I. Gałczyńskiego w Lublinie
Stan formalny projektu: zrealizowany
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ wydatki poniesione w 2023 r.: 4 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ planowane wg wnioskodawców: Realizacja projektu zwiększy komfort organizacji lekcji wf oraz zawodów sportowych. ▪ osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakup dystrybutora filtrującego do wody oraz ławek piknikowych dla uczniów i uczennic. <p>Wyjaśnienia dodatkowe: SBO przyniósł wiele korzyści dla szkoły – zaangażował i zaktywizował młodzież. W wyniku ewaluacji zostały podjęte następujące wnioski: należy zaangażować większą liczbę nauczycieli i nauczycielek oraz uczniów i uczennic wraz z rodzicami, lepsza promocja SBO na nowej stronie szkoły.</p> <p>Uwagi: Złożono 5 projektów, 1 projekt wybrano do realizacji. W skład Szkolnego Zespołu Roboczego wchodziło 9 osób.</p>

4. Realizacja Strategii Lublin 2030

Projekt Strategii Lublin 2030 został głosami Radnych Rady Miasta Lublin formalnie przyjęty podczas sesji Rady Miasta Lublin w dniu 27 stycznia 2022 r. Dokument ten wyznacza najważniejsze kierunki rozwoju Lublina na najbliższą dekadę. Określa wizję, misję, cele strategiczne, cele operacyjne, priorytetowe kierunki działań oraz zalecenia dotyczące monitorowania i ewaluacji.

Społeczny proces tworzenia strategii sprawił, iż jest ona z jednej strony projekcją wyobrażeń mieszkańców, z drugiej zaś rezultatem rzeczywistych potrzeb miasta wynikających z jego potencjału oraz krajowych i światowych trendów. Do tej pory żaden polski samorząd nie zastosował tak rozległego i zaawansowanego mechanizmu partycypacyjnego w procesie tworzenia podobnego dokumentu. Regułą jest tworzenie strategii w modelu eksperckim, w którym konsultacje społeczne stanowią jedynie element formalny realizowany na końcu całego procesu. Strategia Lublin 2030 odwróciła te proporcje, opierając cały proces na bezpośrednim dialogu z mieszkańcami, którym przypisano w tym przypadku rolę współautorów dokumentu, a nie jedynie adresatów strategii miasta.

Jak wspomniano, Strategia Lublin 2030 formułuje zalecenia dotyczące systemu monitorowania i ewaluacji. Zgodnie z przyjętą metodologią, monitorowanie opiera się na analizie ilościowych wskaźników i mierników oraz na opisie realizacji projektów i zadań obszarowych. Zdecydowana większość wskazanych w systemie monitorowania i ewaluacji zagadnień, dotyczy procesów bieżących. Są też kwestie, które będą analizowane w przyszłości (chodzi o działania i projekty dopiero zaplanowane na najbliższe miesiące czy lata). Dlatego też niektóre ze wskaźników i mierników kluczowych, które z założenia powinny znaleźć się w raporcie, zostały tymczasowo zastąpione miernikami uzupełniającymi, przy czym będą one sukcesywnie dołączane do kolejnych opracowań (wraz z postępem realizacji projektów oraz poszerzaniem zakresu gromadzonych danych przez urzędy administracji publicznej i miasto Lublin). Podsumowując, monitoring strategii (w ramach corocznych raportów o stanie miasta) opierać się będzie przede wszystkim na dostępnych wskaźnikach i miernikach kluczowych (gdzieniegdzie uzupełnianych pomocniczymi), natomiast zestawienie dostępnych mierników pomocniczych publikowane będzie w zasobach otwartych danych miasta Lublin⁵.

Kolejnym ważnym ustaleniem metodologicznym monitoringu jest oparcie go w dużej części na analizie porównawczej. Tam gdzie jest to możliwe będzie miała ona charakter benchmarkingu, ukazującego pozycję Lublina na tle wszystkich miast wojewódzkich. W oparciu o dane pochodzące ze źródeł statystyki publicznej (Główny Urząd Statystyczny), wskazana zostanie miara lub wskaźnik dla Lublina, następnie wyliczona zostanie mediana (tj. wartość środkowa)⁶ dla 18 miast wojewódzkich⁷, by w końcu ustalić odchylenie wartości naszego miasta lokującej Lublin powyżej 100% mediany (co mówi o częstszym występowaniu zjawiska) lub poniżej 100% mediany (co mówi o rzadszym występowaniu zjawiska na tle mediany dla wszystkich miast). Dane statystyczne ilustrujące rzecz lub zjawisko, tam gdzie było to możliwe, zaprezentowane zostały w szeregach czasowych obejmujących okres 5 lat.

Oceniając postępy miasta w zakresie wykonania zadań i projektów kluczowych, należy mieć na uwadze, że ich realizacja będzie rozłożona w całym horyzoncie czasowym obowiązywania Strategii Lublin 2030 – co jest naturalne, biorąc pod uwagę zarówno wysoką czasochłonność i zasobochłonność niektórych projektów, jak i ograniczone zasoby finansowe czy wieloletnie programowanie polityki spójności.

⁵ Link do strony [Otwarte dane miasta Lublin](#).

⁶ „Średnia” obrazuje przeciętny wynik w badanej grupie. „Mediana” z kolei jest wartością środkową zbioru, dzieli ona wszystkie obserwacje na dwie równe części. Wartość mediany wskazuje, że połowa wyników ma wartości niższe, a połowa wyższe. Mediana jest też lepszą miarą w przypadku zbiorów z wartościami mocno zróżnicowanymi.

⁷ W Polsce mamy 16 województw i 18 miast wojewódzkich. Są bowiem miasta będące siedzibą wojewody i (lub) sejmiku województwa np. kujawsko-pomorskie: stolica Bydgoszcz (siedziba wojewody) i Toruń (siedziba sejmiku wojewódzkiego) oraz lubuskie: stolica Gorzów Wielkopolski (siedziba wojewody) i Zielona Góra (siedziba sejmiku wojewódzkiego). W takim województwie „dwubiegunowym” obie stolice mają równy status, są równorzędne nie tylko wobec siebie wzajemnie, ale też w stosunku do wszystkich innych miast wojewódzkich.

4.1. Obszar A. Lublin kreatywny, akademicki, przedsiębiorczy

STRATEGIA LUBLIN 2030	
Uchwała nr 1088/XXXV/2022 Rady Miasta Lublin z dnia 27 stycznia 2022 r. w sprawie przyjęcia strategii rozwoju miasta Lublin	
OBSZAR A. LUBLIN KREATYWNY, AKADEMICKI, PRZEDSIĘBIORCZY	Innowacyjność, gospodarka, potencjał dydaktyczny i naukowy to atuty Lublina. Stanowią one trzy kluczowe filary zrównoważonego rozwoju miasta. Wspieranie tych podsystemów w oparciu o przemyślane strategiczne zarządzanie, pozwoli wyzwolić w kolejnych latach nowy impuls rozwojowy, decydujący nie tylko o miejscu Lublina w krajowych rankingach ale także o możliwości miasta i jakości życia jego mieszkańców. W ramach obszaru kreatywność, akademickość, przedsiębiorczość wyróżniono pięć celów strategicznych: A.1. Wysoka jakość kształcenia na każdym etapie życia, A.2. Akademicki Lublin – międzynarodowy ośrodek kształcenia i badań, A.3. Synergia miasta i uczelni, A.4. Innowacyjne i zrównoważone ekosystemy gospodarcze, A.5. Kultura przedsiębiorczości i nowoczesna infrastruktura biznesu.

A.1. Wysoka jakość kształcenia na każdym etapie życia

Wskaźniki i mierniki kluczowe

Wysoka jakość kształcenia pozostaje kluczowym wyzwaniem systemu edukacji. Przez ostatnie trzy dekady zarówno na poziomie centralnym jak i w samorządzie, podejmowano wiele inicjatyw służących poprawie jakości edukacji i organizacji oświaty. Celem wciąż pozostaje wyrównywanie szans edukacyjnych, poprawa efektów nauczania, dopasowanego modelu pracy do indywidualnych potrzeb i zdolności uczniów oraz usprawnienie organizacji funkcjonowania systemu edukacyjnego na poziomie miasta. Troska o oświatę jest jednym z priorytetów rozwojowych Lublina, na który miasto przeznaczają trzecią część swojego budżetu – zapewniając poziom finansowania dalece przekraczający wielkość przyznawanej przez rząd subwencji oświatowej.

W roku szkolnym 2022/2023 dostępnych było 9 300 miejsc w przedszkolach publicznych (wraz z niepublicznymi było to 15 806 miejsc). Mając na uwadze (dane Głównego Urzędu Statystycznego), że populacja dzieci w wieku 3-5 lat zamieszkałych na terenie miasta Lublin liczyła 10 142 dzieci, wskaźnik liczby dzieci (w tym przedziale wiekowym) przypadających na jedno miejsce w publicznych placówkach wychowania przedszkolnego wyniósł 1,09 (tabela 21). Oznacza to, że w omawianym roku szkolnym liczba oferowanych przez samorząd miejsc w przedszkolach w 100% zaspokaja potrzeby w tym zakresie.

Tabela 21. Miejsca w placówkach wychowania przedszkolnego – wskaźnik

Kategoria	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Dzieci w wieku 3–5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego	1,01	1,00	0,98	1,09	b.d.*

*Uwagi: dane gromadzone przez Urząd Miasta Lublin zostaną udostępnione w listopadzie 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Lublin i Głównego Urzędu Statystycznego.

W roku szkolnym 2022/2023 w Lublinie funkcjonowało 48 szkół podstawowych prowadzonych przez jednostkę samorządu terytorialnego, do których uczęszczało łącznie 25 203 uczniów, z tego 24 485 do 43 szkół ogólnodostępnych, a 590 do 5 szkół specjalnych. Średnia liczba uczniów w oddziale szkoły podstawowej ogólnodostępnej wyniosła w omawianym roku 22,10.

Tabela 22. Liczba uczniów przypadających na oddział w szkołach – wskaźnik

Kategoria	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Średnia liczba uczniów przypadających na oddział w szkołach	21,29	21,17	21,05	22,10	b.d.*

*Uwagi: dane gromadzone przez Urząd Miasta Lublin zostaną udostępnione w listopadzie 2024 r.

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

W szkołach prowadzonych przez miasto Lublin w roku szkolnym 2022/2023, do egzaminu maturalnego przystąpiło 3 323 uczniów (w tym 2 401 uczniów liceów ogólnokształcących i 922 z techników). Średnia zdawalność egzaminu maturalnego (w formule 2023) dla wszystkich typów szkół prowadzonych przez miasto Lublin osiągnęła 87,0% (86,0% dla liceum i 77,0% dla technikum). W całej Polsce średnia zdawalność wyniosła 91,1% (91,9% dla liceum i 74,6% dla technikum), natomiast w woj. lubelskim 89,0%, (89,0% dla liceum i 77,9% dla technikum).

Tabela 23. Zdawalność egzaminu maturalnego – wskaźnik

Kategoria	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Średnia zdawalność egzaminu maturalnego dla wszystkich typów szkół w Lublinie (w %)	79,0	81,7	84,0	87,0	b.d.*

*Uwagi: dane gromadzone przez Urząd Miasta Lublin zostaną udostępnione w listopadzie 2024 r.

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Lublin pełni ważną rolę regionalnego ośrodka edukacyjnego. W roku szkolnym 2022/2023 poza terenem miasta Lublin zamieszkiwało 2 344 uczniów (10,0%) ogółu uczęszczających do szkół podstawowych (ogólnodostępnych). Liczba uczniów spoza miasta w ogólnodostępnych liceach ogólnokształcących wynosiła 5 394, tj. 46,9%. Natomiast liczba uczniów spoza miasta w ogólnodostępnych szkołach prowadzących kształcenie zawodowe oraz w centrach kształcenia ustawicznego, w których funkcjonują licea ogólnokształcące dla dorosłych, wynosiła 5 268 (61,2%).

Tabela 24. Liczba i odsetek (w %) uczniów spoza miasta Lublin

Kategoria	2019/2020		2020/2021		2021/2022		2022/2023		2023/2024*	
Szkoła podstawowa	2 438	10,0	2 494	10,0	2 425	10,0	2 344	10,0	b.d.	b.d.
Liceum ogólnokształcące	5 135	46,6	5 171	49,2	4 864	46,0	5 394	46,9	b.d.	b.d.
Zasadnicza szkoła zawodowa	5 341	62,6	5 158	61,7	4 916	62,6	5 268	61,2	b.d.	b.d.

*Uwagi: dane gromadzone przez Urząd Miasta Lublin zostaną udostępnione w listopadzie 2024 r.

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Różnorodna oferta edukacyjna dostępna jest dla osób w każdym wieku – od najmłodszych do seniorów, zarówno w instytucjach szkolnych i akademickich (edukacja formalna), jak i poza nimi (edukacja pozaformalna i nieformalna). Na podstawie ostatnich pełnych danych udostępnionych przez Główny Urząd Statystyczny (GUS), opartych na badaniu aktywności ekonomicznej ludności (BAEL) w 2022 r. odsetek osób dorosłych w wieku 25-64 zamieszkałych w Lublinie uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu wyniósł 19,0% (tabela 25). W odniesieniu do mediany dla wszystkich 18. miast wojewódzkich (7,60% – 100%) liczone dla Lublina odchylenie od wartości wyniosło 250,0%, co z kolei w kontekście rankingu miast wojewódzkich mówiącym o odsetku osób dorosłych uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, lokowało miasto na 1. miejscu w kraju.

Tabela 25. Odsetek osób dorosłych uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Odsetek osób dorosłych uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu	12,8	12,6	16,5	19,0	b.d.*
Procent mediany dla 18 miast wojewódzkich	169,5	579,4	305,8	250,0	b.d.*

*Uwagi: dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny zostaną udostępnione w lipcu 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 26. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2030

Projekty	
2014-obecnie	<p>EDU-Lublin</p> <p>Głównym celem projektu jest zwiększenie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w administracji publicznej oraz wzmocnienie rozwoju e-usług publicznych w dziedzinie oświaty. System zapewnia dostępność do szerokiego zakresu usług publicznych dla ucznia, rodzica i nauczyciela np. e-dziennik, nabór do przedszkoli i szkół, obsługa awansu zawodowego nauczycieli, obsługa wniosków na stypendia, poczta elektroniczna itp. System EDU-Lublin jest systematycznie rozbudowywany. Wartość dofinansowania projektu wyniosła ponad 11 000 000,00 zł.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2021-obecnie	<p>Koleżeńskie korepetycje</p> <p>To projekt, który w zamierzeniu ma łączyć studentów i maturzystów we współpracy. Ułatwia uczniom klas maturalnych przygotowanie się do egzaminów, pozwala także na zachęcenie ich do studiowania i pozostania w Lublinie. Wartością projektu jest nie tylko pomoc w nauce przed egzaminem dojrzałości, ale także możliwość bezpośredniej rozmowy i poznania życia akademickiego (niejako z pierwszej ręki). Studenci, jako korepetytorzy podejmują się roli ambasadorów idei akademickiego Lublina. Korepetycje odbywają się z podstawowego oraz rozszerzonego zakresu matury, z takich przedmiotów jak: język polski, matematyka, język angielski, biologia, chemia. Realizacja projektu odbywa się w kwietniu i przyjmuje ona postać spotkania (w formule online bądź stacjonarnej) w małych grupach (maksymalnie 3-osobowych). Za zainteresowaną pomoc młodszym kolegom korepetytorzy otrzymują certyfikaty podpisane przez Prezydenta Miasta Lublin. W 2023 r. ramach Koleżeńskich korepetycji:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ odbyło się 60 spotkań, ▪ korepetycje pobrało 43 uczestników, ▪ korepetycji udzieliło 13 korepetytorów.
2022-obecnie	<p>Uczeń przyszłości</p> <p>Miasto Lublin, jako Europejska Stolica Młodzieży 2023, wspiera przyszłych inżynierów i twórców sektora kreatywnego. Uczeń i Uczennica Przyszłości to projekt, który stawia na rozwój kompetencji i umiejętności technicznych, uczennic i uczniów lubelskich szkół podstawowych oraz ich nauczycieli, przy wykorzystaniu sprzętu zakupionego przez szkoły w ramach programu Laboratoria Przyszłości. Głównym celem projektu jest wsparcie rozwoju kwalifikacji, przy wykorzystaniu sprzętu posiadanego przez szkoły oraz wykorzystanie idei FabLabu, do nauki kreatywnego korzystania z nowych technologii. W I edycji projektu udział wzięło 60 młodych osób. W ramach prac konkursowych młodych projektantów, powstały makiety miasta uwzględniające farmy wiatrowe, unowocześnione place zabaw generujące czystą odnawialną energię, projekt modernizacji okolic Zalewu Zemborzyckiego, podcast z międzynarodowymi gośćmi – mieszkańcami miasta na temat ich wizji Lublina, jako miasta przyszłości, czy roboty wspierające funkcjonowanie miasta. W 2023 r. ogłoszono nabór do II edycji projektu. Zakwalifikowało się 10 szkół podstawowych.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2023	<p>Branżowe Centrum Umiejętności w dziedzinie „prace budowlane”</p> <p>Projekt zaplanowany jest na lata 2023–2025 i powołany został w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności, w Komponentcie A Odporność i konkurencyjność gospodarki, jako inwestycja A3.1.1 Wsparcie rozwoju nowoczesnego kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie. Jego celem jest przygotowanie kadr na potrzeby nowoczesnej gospodarki w branży prac budowlanych, poprzez utworzenie samego Centrum jak i przeszkolenie 400 uczestników, w tym 120 osób młodych, 240 osób dorosłych, 40 nauczycieli kształcenia zawodowego. Przedsięwzięcie realizowane jest przez Polskie Towarzystwo Mieszkańców Lublin w partnerstwie z Gminą Lublin. Całkowita wartość projektu: 9 947 226,00 zł netto.</p>
2014-obecnie	<p>Program Szkoła Promująca Zdrowie</p> <p>Projekt realizowany jest w 47 krajach Europy (w Polsce od 1991 r.) i wspólnie patronuje mu Światowa Organizacja Zdrowia, Rada Europy i Komisja Europejska. W trosce o zapewnienie realizacji edukacji zdrowotnej w lubelskich przedszkolach, szkołach i placówkach na jak najwyższym poziomie, z zachowaniem ciągłości i kompleksowości podejmowanych działań opartych na potrzebach wynikających z przeprowadzanej wszechstronnej diagnozy, utworzono Miejską Sieć Przedszkoli i Szkół Promujących Zdrowie Miasta Lublin, określając jednocześnie kryteria przynależności szkoły lub placówki do miejskiej sieci oraz przyznania Miejskich Certyfikatów „Przedszkole Promujące Zdrowie” i „Szkoła Promująca Zdrowie”.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>

Projekty	
2014-obecnie	<p>Program wspierania laureatów i finalistów zawodów stopnia centralnego olimpiad oraz turniejów, studiujących na terenie miasta Lublin</p> <p>Program ma na celu zachęcenie zdolnych absolwentów szkół ponadpodstawowych, którzy uzyskali tytuł laureata lub finalisty zawodów stopnia centralnego olimpiady albo turnieju do kontynuowania nauki na lubelskich uczelniach wyższych oraz wzmocnienie intelektualnej elity studenckiej w Lublinie. W 2023 r. na realizację tego zadania w pierwszym półroczu 2023 r. wydatkowano 48 030,00 zł (na wypłatę pierwszej transzy stypendiów dla 12 studentów). W październiku 2023 r. dokonano wypłaty II transzy stypendiów (dla 11 studentów na kwotę 38 390,00 zł).</p>

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Dodatkowe uwagi

Zwiększenie dostępu do przedszkoli i szkół, wspieranie ich funkcjonalności i atrakcyjności, podnoszenie kwalifikacji nauczycieli, wzbogacanie programów nauczania o ofertę dodatkową to działania wpisane na stałe w misję miasta Lublin. W roku szkolnym 2022/2023 łącznie w szkołach podstawowych publicznych 169 uczniów zdobyło 211 tytułów laureata konkursów przedmiotowych i tematycznych, olimpiad, turniejów zawodowych i ogólnopolskich konkursów artystycznych i literackich. W szkołach podstawowych niepublicznych było to 30 uczniów, którzy zdobyli 45 tytułów laureata. Łącznie w szkołach podstawowych 151 uczniów zdobyło 210 nagród w konkursach artystycznych. W olimpiadach, turniejach i konkursach laureatami i finalistami zostali uczniowie z 26 szkół ponadpodstawowych. Ogółem 253 uczniów zdobyło 317 tytułów. W konkursach artystycznych, łącznie nagrodzonych zostało 49 uczniów z 14 szkół ponadpodstawowych, którzy uzyskali 51 tytułów.

A.2. Akademicki Lublin – międzynarodowy ośrodek kształcenia i badań

Wskaźniki i mierniki kluczowe

Akademickość jest marką i znakiem rozpoznawczym Lublina. Dla naszego miasta obecność uczelni wyższych jest ważnym czynnikiem rozwojowym. Istotnym, choć tradycyjnie rozumianym elementem wpływu jest generowanie przez sektor akademicki produktywnych i atrakcyjnych miejsc pracy oraz kreowanie szerokich impulsów miastotwórczych, takich jak tworzenie zaplecza intelektualnego oraz kształcenie wysoko wykwalifikowanych kadr dla gospodarki i społeczeństwa. Współcześnie ambitne miasta akademickie rozszerzają tradycyjny katalog oferty edukacyjnej o wymiar kształcenia międzynarodowego i badań na skalę światową. Wiodące ośrodki akademickie na świecie pozyskują studentów międzynarodowych oraz uczestniczą w globalnym obiegu publikacyjnym. Miasto Lublin od 2011 r. prowadzi we współpracy ze wszystkimi uczelniami ambitny program tworzenia międzynarodowej oferty dydaktycznej i pozyskiwania studentów zagranicznych. W jego efekcie miasto stało się polskim liderem kształcenia obcokrajowców, co przynosi znaczące efekty ekonomiczne uczelniom oraz lokalnej gospodarce.

Międzynarodowa ranga uczelni wyraża się w wielu wymiarach, m.in. w atrakcyjności studiów wśród zagranicznych kandydatów (a więc i w odsetku zagranicznych studentów), w obecności uczelni w międzynarodowych badaniach i sieciach współpracy, czy też w podejmowaniu tematów badawczych o znaczeniu międzynarodowym. Aktywność uczelni na arenie międzynarodowej przynosi szkołom wyższym – obok prestiżu – także inspiracje do pozytywnych zmian, które w obszarze szkolnictwa wyższego często przychodzą z zewnątrz. Równie ważna jest obecność zagranicznych naukowców na lubelskich uczelniach, która jest czynnikiem budującym rangę tak uczelni, jak i miasta.

Na przestrzeni lat liczba studentów zagranicznych w Lublinie systematycznie wzrasta. Jak wynika z danych opublikowanych przez Główny Urząd Statystyczny w roku akademickim 2022/2023 wskaźnik internacjonalizacji (liczba studentów zagranicznych w stosunku do ogólnej liczby studentów wyniósł 15,5% i był najwyższym z dotychczasowych wyników. W porównaniu rokiem akademickim 2019/2020, jest to wzrost o 34,4%.

Tabela 27. Liczba studentów zagranicznych w stosunku do ogólnej liczby studentów

Kategoria	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Liczba studentów zagranicznych	6 707	7 305	8 154	9 014	b.d.*
Liczba studentów ogółem	60 315	60 722	59 135	58 196	b.d.*
Wskaźnik internacjonalizacji (w %)	11,1	12,1	13,8	15,5	b.d.*

* Uwagi: dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny zostaną udostępnione w grudniu 2024 r.

Źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Metoda porównywania nazywana benchmarkingiem, pozwala pokazać sytuację Lublina na tle 18 miast wojewódzkich. Na podstawie ostatnich pełnych danych udostępnionych przez GUS (szczegóły powyżej) w roku akademickim 2022/2023 liczba studentów zagranicznych studiujących w Lublinie, w stosunku do ogólnej liczby studentów, wyniosła 15,5%. W odniesieniu do mediany dla wszystkich 18. miast wojewódzkich (która wynosi 6,6%), liczone dla Lublina odchylenie od wartości wyniosło 236,6%. Wynik ten lokuje Lublin w 2022 r. w rankingu umiędzynarodowienia studentów na 1. miejscu w Polsce (wśród 18. miast wojewódzkich). Na kolejnych miejscach w rankingu znalazły się: Opole (wskaźnik internacjonalizacji – 14,8%) i Warszawa (13,3%).

Tabela 28. Liczba studentów - wskaźnik

Kategoria	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Liczba studentów zagranicznych w stosunku do ogólnej liczby studentów (w %)	11,1	12,1	13,8	15,5	b.d.*
Procent mediany dla 18 miast wojewódzkich	210,8	228,2	277,4	236,6	b.d.*

* Uwagi: dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny zostaną udostępnione w grudniu 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Ze wzrostem liczby studentów zagranicznych poszerza się także oferta edukacyjna na lubelskich uczelniach. W roku akademickim 2022/2023 liczba kierunków prowadzonych w językach obcych wynosiła 39 (brak informacji od Lubelskiej Akademii WSEI). Obecnie najbogatszą ofertę ma Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, który w omawianym roku oferował 9 takich kierunków (Applied anthropology, Biotechnology, Journalism and Social Communication, Philosophy, European Studies, Informatics, Mathematics). W następnej kolejności Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, który oferował 8 kierunków prowadzonych w językach obcych (Veterinary Medicine, Equine Management and Care, Animal Science and Dairy Production, Management and Production Engineering, Food Technology and Human Nutrition, Global Management in Smart Agriculture, Plant Protection and Phytosanitary Control, Agriculture, Green Urban Planning), Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, który oferował także 8 kierunków (Tourism management, International relations, Biology, speciality: Medical Biology, Biology, speciality: Molecular biology, Graphic Art., Intercultural communication in education and the workplace, Chemistry, speciality: Materials Chemistry, Data science, Business Analytics) oraz Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie – Akademia Nauk Stosowanych także z 8 kierunkami (Fizjoterapia, Pielęgniarstwo, Położnictwo, Kosmetologia, Ekonomia, Turystyka i rekreacja, Wychowanie fizyczne, Filologia angielska). W dalszej kolejności jest to Uniwersytet Medyczny w Lublinie, który prowadził 4 kierunki (Lekarski i Lekarsko-dentystyczny, Pielęgniarstwo I stopnia, Położnictwo I stopnia) a następnie Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie, która oferowała 2 kierunki (Computer Science, Management).

W 2021 r. zainaugurowany został Program Visiting Professors in Lublin. Jest to inicjatywa Urzędu Miasta Lublin, której celem jest wzmacnianie międzynarodowej współpracy badawczej, wspieranie rozwoju potencjału dydaktycznego oraz wsparcie w nawiązywaniu i utrzymywaniu przez lubelskie uczelnie wyższe i instytuty naukowo-badawcze, międzynarodowych kontaktów z ośrodkami naukowymi na świecie. W II edycji programu zgłoszono 19 wniosków. Komisja Konkursowa na podstawie kryteriów regulaminu konkursu wyłoniła 6 kandydatur, które najlepiej mogły przyczynić się do zwiększenia poziomu umiędzynarodowienia środowiska akademickiego, w tym badań naukowych oraz promocji nauki wśród mieszkańców Lublina. W ramach wsparcia samorządu w 2023 r. miasto Lublin zaszczylicili swoją obecnością: prof. dr rer. nat. Gabriele Berg (Instytut Biotechnologii Środowiskowej Politechniki w Graz – Austria, Instytut Inżynierii Rolniczej i Biogospodarki im. Leibniza Uniwersytetu Poczdamskiego – Niemcy), prof. Joan Garcia (Universitat Politècnica de Catalunya – Hiszpania), prof. dr hab. Stephan Peth (Instytut Gleboznawstwa Wydziału Nauk Przyrodniczych na Uniwersytecie Leibniza w Hanowerze – Niemcy), prof. Daniel Mayorga Vega (Wydział Nauk o Edukacji Uniwersytetu w Maladze – Hiszpania), prof. Marc E.G. Hendrickx (Laboratorium Technologii Żywności Katolickiego Uniwersytetu w Leuven – Belgia), prof. Clive Wynne (Wydział Psychologii Arizona State University – USA). W październiku 2023 r. przeprowadzono procedurę naboru wniosków do III edycji konkursu – na 2024 r.

Oferta dydaktyczna polskich uczelni jest cyklicznie oceniana przez Polską Komisję Akredytacyjną. Pozytywna opinia dowodzi, że dany program studiów spełnia oczekiwane standardy. O najwyższej jakości kształcenia w danym obszarze świadczą akredytacje międzynarodowe. Certyfikat dowodzi o konkurencyjności i przede wszystkim wiarygodności kierunku i uczelni na rynku międzynarodowym.

W roku akademickim 2022/2023 lubelskie uczelnie prowadziły 6 kierunków kształcenia zawodowego z akredytacją międzynarodową: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie – 3 kierunki (Chemia I i II stopnia oraz kształcenie doktorantów, Logistyka I i II stopnia, Finanse i rachunkowość I i II stopnia), Uniwersytet Medyczny w Lublinie – 2 akredytacje (Lekarski i Lekarsko-dentystyczny) oraz Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie – 1 akredytacja (Veterinary Medicine).

Tabela 29. Liczba akredytacji międzynarodowych kierunków wyższego kształcenia zawodowego w Lublinie

Kategoria	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Liczba akredytacji międzynarodowych kierunków wyższego kształcenia zawodowego w Lublinie	3	3	4	6	b.d.*

* Uwagi: dane za 2023 r. zostaną udostępnione po zakończeniu roku akademickiego 2023/2024. Brak informacji od Akademii Nauk Stosowanych Wincentego Pola w Lublinie (2019/2020, 2020/2021, 2021/2022) i Lubelskiej Akademii WSEI (2022/2023).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez poszczególne uczelnie.

Kraje Unii Europejskiej od lat podejmują działania, aby zapewnić swoim obywatelom najwyższej jakości edukację. W tym celu państwa członkowskie czynią starania na rzecz zapewnienia dostępu do dobrego wykształcenia, wykorzystującego najnowszą wiedzę teoretyczną i rozwiązania praktyczne. Jednym ze sposobów służących temu celowi jest tworzenie Uniwersytetów Europejskich – działających na zasadzie partnerstw instytucji szkolnictwa wyższego regionów Unii Europejskiej, które współpracują ze sobą, realizując zadania na rzecz studentów, naukowców oraz społeczeństwa. Jedynym jak dotychczas lubelskim reprezentantem w tym prestiżowym gronie jest Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, który w 2022 r. dołączył do prestiżowego konsorcjum Uniwersytetów Europejskich – ATHENA (Advanced Technology Higher Education Network Alliance).

Międzynarodowy potencjał naukowy uczelni wyraża się także poprzez obecność i przewodniczenie prestiżowym towarzystwom naukowym. W roku akademickim 2022/2023 aż 16 naukowców z lubelskich uczelni przewodniczyło międzynarodowym gremiom naukowym (UMCS – 8, KUL – 6, UM – 2).

Tabela 30. Liczba naukowców z lubelskich uczelni będących przewodniczącymi międzynarodowych towarzystw naukowych

Kategoria	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Liczba naukowców z lubelskich uczelni będących przewodniczącymi międzynarodowych towarzystw naukowych	13	13	14	16	b.d.*

* Uwagi: dane za 2023 r. zostaną udostępnione po zakończeniu roku akademickiego 2023/2024. Brak informacji od Akademii Nauk Stosowanych Wincentego Pola w Lublinie (2019/2020, 2020/2021, 2021/2022) i Lubelskiej Akademii WSEI (2022/2023).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez poszczególne uczelnie.

Tabela 31. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2030

Projekty	
2011–obecnie	<p>Study in Lublin</p> <p>Wspierając lubelskie szkoły wyższe w pozyskiwaniu studentów spoza Polski, Urząd Miasta Lublin realizuje wspólnie z uczelniami program Study in Lublin. Jednym z wykorzystywanych narzędzi jest portal informacyjny, za pomocą którego potencjalni studenci mogą znaleźć wszystkie interesujące ich informacje: od oferty edukacyjnej, przez programy stypendialne, konkursy miejskie, po praktyczne porady dotyczące niezbędnych formalności i organizacji pobytu. Strona dostępna jest w 4 wersjach językowych: polskiej, angielskiej, ukraińskiej i rosyjskiej. Cyklicznie organizowane są spotkania z młodymi ludźmi w Polsce i za granicą. Przedstawiciele Urzędu Miasta Lublin i lubelskich uczelni odwiedzają konsulaty, szkoły, uczelnie wyższe.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>

Projekty	
2021-obecnie	<p>Visiting Professors in Lublin</p> <p>Program Visiting Professors in Lublin jest inicjatywą Urzędu Miasta Lublin, zapoczątkowaną w 2021 r. Program został zainspirowany działaniami Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie i programu Research in Lublin, którego głównym celem było zwiększenie umiędzynarodowienia potencjału kadrowego uczelni. Celem Programu Visiting Professors in Lublin jest kreowanie wizerunku Lublina, jako miasta przyjaznego środowisku naukowemu, wzmacnianie międzynarodowej współpracy badawczej, a także wspieranie rozwoju potencjału dydaktycznego i procesu nawiązywania i utrzymywania międzynarodowych kontaktów z ośrodkami naukowymi na świecie przez lubelskie uczelnie wyższe i instytuty naukowo-badawcze.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2014-obecnie	<p>Punkt Obsługi Cudzoziemców</p> <p>Placówka świadczy bezpłatną, codzienną, informacyjną pomoc mieszkającym w Lublinie cudzoziemcom. W punkcie udzielane są informacje dotyczące usług świadczonych w Urzędzie Miasta Lublin oraz podstawowe informacje dotyczące danych teleadresowych, zadań i procedur realizowanych przez inne podmioty (instytucje administracji publicznej oraz działające na rzecz cudzoziemców). Usługi oferowane są w językach: polskim, angielskim i ukraińskim.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2019-obecnie	<p>XARXA FP</p> <p>W 2019 r. Lublin został przyjęty do organizacji XARXA FP. Jest to europejskie stowarzyszenie non-profit zrzeszające 33 miasta z 15 krajów Unii Europejskiej, które współpracują w zakresie mobilności i innowacji VET (Vocational Education and Training). XARXA FP organizuje praktyki zawodowe dla studentów VET i szkolenia dla nauczycieli VET w europejskich miastach będących członkami sieci. Każdego roku około 400 młodych europejskich studentów i setki nauczycieli bierze udział w takich szkoleniach.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej projektu.</p>
2020-obecnie	<p>Darmowy kurs języka polskiego jako obcego</p> <p>W ramach miejskiego Programu Lublin Akademicki, którego celem jest kreowanie wizerunku Lublina jako miasta przyjaznego środowisku akademickiemu oraz naukowemu, a także promocja osiągnięć wybitnych studentów oraz doktorantów, jak również wspieranie ich w realizacji akademickich inicjatyw kulturalnych i naukowych, Centrum Języka Kultury Polskiej UMCS oferuje darmowy i ogólnodostępny podręcznik do nauki języka polskiego jako obcego na poziomie B1/B2, bazujący na 10 materiałach filmowych poświęconych Lublinowi. Projekt Lubimy Lublin (realizowany przy wsparciu finansowym Urzędu Miasta Lublin w ramach Konkursu Program Wspierania Inicjatyw Akademickich) jest skierowany do wszystkich obcojęzycznych mieszkańców i turystów, którzy chcą rozwijać znajomość języka polskiego oraz poznawać polską kulturę i walory Lublina.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2023	<p>Stypendia Biznesowe</p> <p>Program powstał jako wspólna inicjatywa w ramach współpracy samorząd – biznes – uczelnie. Wynika z deklarowanej przez firmy chęci wspierania studentów lubelskich uczelni. Jednocześnie ma dawać młodym ludziom możliwość współpracy z najlepszymi biznesami w mieście. Projekt jest pomyślany jako program stypendialny, w którym firmy fundują stypendia pieniężne dla najzdolniejszych i najbardziej aktywnych studentów lubelskich uczelni. Celem tego przedsięwzięcia jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wsparcie najzdolniejszych i najbardziej aktywnych studentów, ▪ zachęcenie studentów do pozostania na lubelskim rynku pracy po zakończeniu studiów, ▪ budowanie wśród studentów pozytywnego wizerunku lubelskich firm. <p>W 2023 r. do programu stypendialnego przystąpiło 7 firm.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Dodatkowe uwagi

W Rankingu Szkół Wyższych „Perspektywy 2023” obejmującym polskie uczelnie akademickie (publiczne oraz niepubliczne) w kategorii „Umiędzynarodowienie”, Politechnika Lubelska zajęła 33. miejsce w Polsce, Uniwersytet Medyczny w Lublinie zajął 40. miejsce, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie sklasyfikowany został na 43. pozycji, zaś Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II w Lublinie na 50. miejscu w kraju. W kategorii „Prestiż akademicki” najwyżej z lubelskich uczelni, bo na 27. Miejscu, sklasyfikowany został Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, następnie na 28. Uniwersytet Medyczny

z Lublinie, na 43. miejscu Politechnika Lubelska, na 39. miejscu Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II w Lublinie, a Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie na 47. miejscu⁸.

W rankingu krajowych i zagranicznych podmiotów zgłaszających, według liczby patentów udzielonych w 2023 r., przygotowanym przez Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej, po raz kolejny 1. miejsce zajęła Politechnika Lubelska, na 13. miejscu uplasował się Uniwersytet Medyczny w Lublinie, zaś na 22. Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie. W rankingu krajowych i zagranicznych podmiotów zgłaszających, według liczby praw ochronnych na wzory użytkowe udzielonych w 2023 r., Politechnika Lubelska znalazła się na 1. miejscu, zaś Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie na 18. miejscu⁹.

⁸ Zob. strona internetowa [Fundacji Edukacyjnej Perspektywy](#).

⁹ Zob. strona internetowa [Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej](#).

A.3. Synergia miasta i uczelni

Wskaźniki i mierniki kluczowe

Symbioza uczelni z miastem i jego mieszkańcami stanowi dzisiaj jeden z fundamentów rozwoju współczesnych miast akademickich, a także jedną z trzech misji współczesnych uniwersytetów. W Lublinie proces budowy intensywnych związków w układzie miasto–uczelnia–biznes–mieszkańcy rozpoczął się po 2010 r. – jako element realizacji zapisów poprzedniej strategii rozwoju miasta. Dzisiaj jest ono postrzegane w Polsce jako wiodący ośrodek wielopłaszczyznowych kontaktów w powyższych układach współzależności, zaś samorząd Lublina umiejętnie inicjuje, koordynuje i zarządza wieloma projektami na styku poczwórnej helisy różnych interesariuszy. Kultura współpracy wspomnianych podmiotów jest obecnie czymś naturalnym w mieście i przedmiotem docenienia i uwagi ze strony innych polskich miast akademickich.

Wydział Strategii i Obsług i Inwestorów Urzędu Miasta Lublin od kilku lat realizuje projekt badawczy pn. „Badanie losów absolwentów szkół średnich w Lublinie”. Na podstawie tego pomiaru dowiadujemy się, że mniej więcej 3/4 absolwentów lubelskich szkół średnich kontynuujących dalszą edukację, pozostaje w mieście i podejmuje studia w lubelskich uczelniach. Z ostatniego pomiaru badającego absolwentów lubelskich szkół średnich z rocznika 2022/2023 wiemy, że na 2 965 osób przebadanych (do takiej grupy abiturientów udało się dotrzeć i zdobyć kompletną informację) – 83,2% kontynuuje edukację w ogóle, a 75,4% spośród tegorocznych maturzystów podjęło studia w Lublinie.

Tabela 32. Absolwenci lubelskich szkół średnich podejmujący studia w Lublinie

Kategoria	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Odsetek absolwentów lubelskich szkół średnich podejmujących studia w Lublinie (w %)	72,0	72,8	74,9	75,4	b.d.*

*Uwagi: dane gromadzone przez Urząd Miasta Lublin zostaną udostępnione w kwietniu 2025 r.

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Ekspertki z obszaru akademickości współtworzący Strategię Lublin 2030 sformułowali wiele pożądaných wizji przyszłości w kwestii synergii miasta i uczelni. Przede wszystkim akcentowana jest potrzeba wprowadzenia nowego modelu komercjalizacji badań na uczelniach, zorientowanych przede wszystkim na efekt finansowy, oraz integracji potencjału aparaturowego i lepszego jego wykorzystania na potrzeby badań wdrożeniowych i usług badawczych. W roku akademickim 2022/2023 w Lublinie działało 8 tzw. spin-offów, czyli przedsiębiorstw powstałych poprzez wydzielenie się z jednostki macierzystej (uczelnia) w celu komercjalizacji oraz transferu wiedzy i technologii. Lubelskim liderem w tym obszarze jest Politechnika Lubelska. W omawianym roku przy uczelni działało 6 spin-offów, wśród nich NK Tech sp. z o.o. specjalizujący się w wykorzystaniu silikonu medycznego do produkcji leków do protez oraz InSearch sp. z o.o. specjalizujący się w ekspertryzach i badaniach naukowych w obszarze budownictwa. Przy Uniwersytecie Medycznym w Lublinie działa 1 spin-off – Medical Inventi S.A. specjalizujący się w zakresie komercjalizacji badań naukowych i prac rozwojowych wdrażanych na potrzeby profilaktyki i ochrony zdrowia ludzkiego. Przy Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie działa 1 spin-off – Historical Imagination Lab S.A. powstały z myślą o tym, by przedstawiać historię w ciekawy sposób i działać w obszarze nowych technologii, gier wideo oraz cyfrowej edukacji historycznej.

Tabela 33. Liczba powstałych spin-offów przy uczelniach w Lublinie

Kategoria	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Liczba powstałych spin-offów przy uczelniach w Lublinie	4	5	6	8	b.d.*

* Uwagi: dane za 2023 r. zostaną udostępnione po zakończeniu roku akademickiego 2023/2024. Brak informacji od Akademii Nauk Stosowanych Wincentego Pola w Lublinie (2019/2020, 2020/2021, 2021/2022) i Lubelskiej Akademii WSEI (2022/2023).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez poszczególne uczelnie.

Synergia miasta i uczelni to także podejmowanie wspólnych działań przez miasto, uniwersytety i biznes na rzecz pozyskiwania kolejnych prestiżowych projektów naukowych przez lubelskie uczelnie, zwłaszcza tych zgodnych z inteligentnymi specjalizacjami Lublina. W Strategii Lublin 2030 zdefiniowano siedem podstawowych inteligentnych specjalizacji gospodarczych miasta: przemysł motoryzacyjny i maszynowy, zdrowe społeczeństwo, inteligentne sieci i ICT, zautomatyzowane przetwórstwo spożywcze i żywność funkcjonalna, procesy chemiczne i produkty chemii specjalistycznej, nowoczesne usługi biznesowe, innowacyjna logistyka. W roku akademickim 2022/2023 w ramach prestiżowych krajowych programów naukowych związanych z inteligentnymi specjalizacjami miasta pozyskane zostały 134 projekty naukowe (Politechnika Lubelska – 46, Uniwersytet Medyczny – 41, Uniwersytet Przyrodniczy – 27, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej – 14 i Katolicki Uniwersytet Lubelski – 6 projektów).

Tabela 34. Liczba projektów pozyskanych w ramach prestiżowych krajowych programów naukowych związanych z inteligentnymi specjalizacjami miasta

Kategoria	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Liczba projektów pozyskanych w ramach prestiżowych krajowych programów naukowych związanych z inteligentnymi specjalizacjami miasta	33	39	86	134	b.d.*

* Uwagi: dane za 2023 r. zostaną udostępnione po zakończeniu roku akademickiego 2023/2024. Brak informacji od Akademii Nauk Stosowanych Wincentego Pola w Lublinie (2019/2020, 2020/2021, 2021/2022) i Lubelskiej Akademii WSEI (2022/2023).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez poszczególne uczelnie.

Tabela 35. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2030

Projekty	
2019–obecnie	<p>Przedsiębiorcze Dzieciaki</p> <p>Celem projektu jest kształtowanie u najmłodszych mieszkańców Lublina postaw przedsiębiorczych i rozwijanie kompetencji w przyszłości poszukiwanych na rynku pracy. Projekt realizowany jest we współpracy z lubelskimi firmami oraz przedstawicielami przemysłów kreatywnych. Współorganizatorem projektu jest Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (Wydział Psychologii i Pedagogiki).</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2022–obecnie	<p>Przedsiębiorcza Młodzież</p> <p>Celem projektu jest rozwinięcie u uczestników kompetencji w zakresie przedsiębiorczości oraz wsparcie kształtowania u nich postaw przedsiębiorczych. Projekt realizowany jest we współpracy z lubelskimi firmami oraz przedstawicielami przemysłów kreatywnych. Współorganizatorem projektu jest Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (Wydział Ekonomiczny oraz Biuro Rozwoju Kompetencji – UMCS).</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2022	<p>Centra Komercjalizacji Uczelni</p> <p>Centrum transferu technologii tworzy się w celu komercjalizacji bezpośredniej, polegającej na sprzedaży wyników działalności naukowej lub know-how związanego z tymi wynikami albo oddawaniu do użytkowania tych wyników lub know-how, w szczególności na podstawie umowy licencyjnej, najmu oraz dzierżawy. Centrum transferu technologii najczęściej jest tworzone w formie jednostki ogólnouczelnianej i działa na podstawie regulaminu zatwierdzonego przez senat uczelni. W Lublinie działają:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Centrum Transferu Wiedzy i Technologii UMCS (link do strony internetowej uczelni); ▪ Dział Komercjalizacji Wiedzy KUL (link do strony internetowej uczelni); ▪ Centrum Transferu Technologii PL (link do strony internetowej uczelni); ▪ Centrum Transferu Wiedzy UM (link do strony internetowej uczelni); ▪ Centrum Transferu Technologii UP (link do strony internetowej uczelni).

Projekty	
2015–obecnie	<p>Konkurs na najlepszą pracę dyplomową</p> <p>Jest to konkurs organizowany cyklicznie przez Urząd Miasta Lublin, którego celem jest zwiększenie zainteresowania studentów uczelni wyższych tematyką związaną z szeroko rozumianym rozwojem miasta Lublin oraz Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego, zwłaszcza w odniesieniu do sfery gospodarczej, społecznej, przestrzennej, kulturowej i turystycznej oraz dotyczącej ochrony środowiska. Przewidziane są trzy kategorie nagród:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ dla prac magisterskich, inżynierskich i licencjackich, ▪ dla prac doktorskich, ▪ dla prac dyplomowych w formie projektów. <p>Zwycięskie prace mają szansę dotrzeć do szerokiego grona odbiorców oraz wpłynąć na rozwój miasta i działania samorządu. Uroczyste ogłoszenie zwycięzców odbywa się podczas corocznej Gali Przedsiębiorczości lub na spotkaniach integrujących społeczność akademicką Lublina.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2015–obecnie	<p>Baza tematów prac dyplomowych</p> <p>Działaniem powiązanim z konkursem na najlepszą pracę dyplomową jest baza tematów prac dyplomowych, aktualizowana co roku i promowana we współpracy z lubelskimi uczelniami. Studenci, którzy zdecydują się na realizację wybranych tematów, mogą liczyć na współpracę ze strony Urzędu Miasta Lublin w zakresie udostępnienia danych na rzecz prac dyplomowych. Tematy podejmujące tematykę rozwoju gospodarczego miasta Lublin mają możliwość wzięcia udziału w Konkursie Prezydenta Miasta Lublin na najlepszą pracę dyplomową.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2015–obecnie	<p>Program wspierania laureatów i finalistów zawodów stopnia centralnego olimpiad oraz turniejów, studiujących na terenie miasta Lublin</p> <p>Program ma na celu zachęcenie zdolnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, którzy uzyskali tytuł laureata lub finalisty zawodów stopnia centralnego olimpiady albo turnieju, do kontynuowania nauki na lubelskich uczelniach wyższych oraz wzmocnienie intelektualnej elity studenckiej w Lublinie.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2019–obecnie	<p>Miejski program stypendialny dla studentów i doktorantów</p> <p>Stypendium przyznawane jest wybitnie uzdolnionym studentom studiów stacjonarnych oraz doktorantom stacjonarnych studiów doktoranckich lub szkół doktorskich zamieszkałym na terenie Lublina, których działalność może przyczynić się do rozwoju Lublina i wnieść wkład w rozwój nauki, w szczególności jeśli efekty działalności mogą być wdrożone lub wykorzystane w praktyce przez miasto, środowisko naukowe oraz przedsiębiorstwa prowadzące działalność na lokalnym rynku, wpływając na rozwój gospodarczy Lublina i są zbieżne z założeniami Strategii Lublin 2030. Wysokość miesięcznego stypendium dla studentów oraz doktorantów, jest wyliczana zgodnie z Uchwałą Rady miasta Lublin. W 2023 r. na stypendia studenckie wydatkowano kwotę 83 916,00 zł (na wypłatę stypendiów dla 7 studentów), zaś na stypendia dla doktorantów kwotę 119 880,00 zł (na wypłatę stypendiów dla 8 doktorantów).</p>
2021–obecnie	<p>Rada Studentów Lublina</p> <p>Prezydent Miasta Lublin Krzysztof Żuk powołał Radę Studentów Lublina, którą stworzyło łącznie 26 reprezentantów uczelni i międzynarodowych organizacji studenckich (AIESEC, ELSA i IFMSA). Stanowi ona ciało opiniodawczo-doradcze w zakresie zagadnień związanych ze środowiskiem akademickim Lublina. Rada ma za zadanie pomóc władzom miasta w kształtowaniu pozytywnego wizerunku Lublina oraz rozwijanie jego akademickiego charakteru. Rada Studentów Lublina powoływana jest na czas trwania kadencji Prezydenta Miasta Lublin.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2021–obecnie	<p>Program Lublin Akademicki</p> <p>Program Lublin Akademicki (dawniej Program Wspierania Inicjatyw Akademickich) jest inicjatywą Urzędu Miasta Lublin. Celem programu jest kreowanie wizerunku Lublina, jako miasta przyjaznego środowisku akademickiemu oraz naukowemu, a także promocja osiągnięć wybitnych studentów oraz doktorantów, jak również wspieranie ich w realizacji akademickich inicjatyw.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>

Projekty	
2017–obecnie	<p>Związek Uczelni Lubelskich</p> <p>Celem Związku jest optymalizacja wykorzystania zasobów lubelskich Uczelni poprzez wspieranie realizacji wspólnych zadań. Związek Uczelni Lubelskich ma tworzyć lepsze możliwości do realizacji badań naukowych i prac rozwojowych poprzez tworzenie konsorcjów, wspólnych centrów badawczych, laboratoriów, wspieranie komercjalizacji wyników badań, upowszechnianie i pomnażanie osiągnięć w zakresie nauki, kultury narodowej i techniki, w tym poprzez gromadzenie i udostępnianie zbiorów bibliotecznych i informacyjnych, współpracy w zakresie wydawniczej Uczelni oraz działania na rzecz społeczności lokalnej i regionalnej. Od początku istnienia Związku należały do niego 3 lubelskie uczelnie wyższe: Uniwersytet Marie Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie i Politechnika Lubelska. W 2021 r. do Związku przystąpił Uniwersytet Medyczny w Lublinie, zaś w 2023 r. – Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II.</p>
2021–obecnie	<p>Liga Cyfryzacji Uniwersytetów Lubelskich</p> <p>Liga Cyfryzacji Uniwersytetów Lubelskich jest inicjatywą Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, w skład której weszło pięć lubelskich uczelni publicznych. Stanowi swoiste forum wymiany doświadczeń i zaproszenie do działania w zakresie stosowania nowoczesnych technik cyfrowych w szeroko pojętej telemedycynie. Jednym z celów przedsięwzięcia jest stworzenie wspólnej bazy naukowej oraz wspólnych projektów badawczych i edukacyjnych lubelskich uczelni.</p>
2001–obecnie	<p>Lubelski Festiwal Nauki</p> <p>Celem projektu jest popularyzacja nauki w społeczeństwie (szczególnie wśród dzieci i młodzieży), promocja uczelni i jednostek badawczych oraz integracja lubelskiego środowiska naukowego. Festiwal organizowany przez pięć lubelskich uczelni publicznych: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Uniwersytet Medyczny, Uniwersytet Przyrodniczy, Politechnikę Lubelską oraz Urząd Miasta Lublin, przy wsparciu instytucji naukowo-badawczych i publicznych. XIX edycja Lubelskiego Festiwalu Nauki (2023 r.) zorganizowana była pod hasłem „Nauka dla Przyszłości”. Głównym organizatorem przedsięwzięcia był KUL. W ramach festiwalu odbyło się 1 758 wydarzeń, prezentacji i warsztatów, a udział w nich wzięło 39 025 osób. W ramach projektu odbył się Lubelski Piknik Naukowy, w którym udział wzięło ok. 10 000 zainteresowanych. Miasto Lublin, jak co roku, wspierało inicjatywę organizacyjnie oraz finansowo, przygotowano specjalny program miejskich wydarzeń: spotkania w ratuszu dla dzieci i młodzieży, Spacer „Lublin, jego skarby i atrakcje” realizowany przez Fundację Działań Edukacyjnych KreAdukcja, Wycieczki Akademickie (przejazdy Gutkiem), Poznaj Gospodarczy Lublin (przejazdy autobusem), warsztaty Budowanie rozpoznawalności za pomocą social media/Obudź w sobie potencjał!, warsztaty w ramach Lublin Skills Up! oraz warsztaty organizowane w szkołach.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej projektu.</p>
2001–obecnie	<p>Lubelskie Dni Kultury Studenckiej</p> <p>Lubelskie „Dni Kultury Studenckiej” to wydarzenie mające na celu integrację całej społeczności akademickiej oraz mieszkańców Lublina i regionu. Samorządy studenckie corocznie organizują wydarzenia kulturalne takie jak: Lublinalia, Juwenalia, Kozienalia, Medykalia i Feliniada. W 2023 r. swoje siły organizacyjne i logistyczne połączyły lubelskie uczelnie zrzeszone w Związku Uczelni Lubelskich.</p> <p>Więcej informacji: link do profilu Facebook wydarzenia.</p>
2005–obecnie	<p>Dni Kariery</p> <p>Dni Kariery to jedne z największych targów pracy, praktyk i staży dla studentów i absolwentów, organizowane przez AIESEC Polska. Odbywają się w 9 największych ośrodkach akademickich. Dni Kariery dają pracodawcom szansę promocji praktyk, pracy i staży wśród ambitnych studentów i absolwentów. Umożliwiają bezpośredni kontakt z kandydatami, którzy odpowiadają oczekiwaniom i wymogom rekrutacyjnym firmy, a także wymianę informacji i wzajemnych oczekiwań.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej projektu.</p>
2023	<p>Biura karier lubelskich uczelni</p> <p>Prowadzą działalność edukacyjną, doradczą i informacyjną dla studentów, absolwentów i pracowników uczelni na rzecz ich rozwoju zawodowego i osobistego. W Lublinie funkcjonują następujące Biura Karier:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Biuro Rozwoju Kompetencji UMCS (link do strony internetowej), ▪ Biuro Karier KUL (link do strony internetowej), ▪ Biuro Karier Politechniki Lubelskiej (link do strony internetowej), ▪ Biuro Karier Studenckich i Więzy z Absolwentami UP (link do strony internetowej), ▪ Akademickie Biuro Karier Uniwersytetu Medycznego w Lublinie (link do strony internetowej), ▪ Biuro Karier WSPA w Lublinie (link do strony internetowej), ▪ Biuro Karier WSSP (link do strony internetowej).

Projekty	
2023	<p>Wycieczki Akademickie</p> <p>Jest to propozycja kierowana do studentów oraz uczniów szkół ponadpodstawowych. Jest jednym z działań Lublina, jako Europejskiej Stolicy Młodości 2023. Projekt nawiązuje do spacerów Lublin z Duszą, prowadzonych przez miasto Lublin w latach 2013–2016. Idea Wycieczek Akademickich mieści się w założeniach Strategii Lublin 2030, w której jednym z priorytetów jest synergia miasta i uczelni (w tym przyciąganie talentów do Lublina, rozwijanie akademickiego Lublina, wzmacnianie kultury studenckiej, promocja akademickiego Lublina wśród mieszkańców, zwłaszcza wśród młodzieży). W ramach projektu, w 2023 r. odbyły się wycieczki, w ramach tras:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wycieczki akademickie – „Sześć tysięcy kroków po Lublinie”, ▪ Wycieczki akademickie – „Lublin, jego skarby i atrakcje”, ▪ Spacer „Lublin, jego skarby i atrakcje” jest propozycją Fundacji Działań Edukacyjnych KreAdukcja, ▪ Wycieczki Gutkiem i Ziutkiem, ▪ Przejazd „Poznaj Gospodarczy Lublin”.

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Dodatkowe uwagi

W kontekście synergii miasta i uczelni należy utrzymać i wzmacniać ten stan poprzez inteligentną instytucjonalizację i tworzenie nowych sieci współpracy miasta z uczelniami oraz dalej wspierać uczelnie w budowaniu relacji z biznesem i lokalnymi podmiotami. Proces ten ma już obecnie coraz bardziej naturalny charakter i zaczyna przypominać sytuację znaną z najbardziej zaawansowanych we współpracy na linii miasto-uczelnia-biznes miast i ekosystemów europejskich. Konieczna będzie dalsza praca organiczna środowiska na rzecz poszerzania relacji i trwałej współpracy interesariuszy w miejskim ekosystemie współpracy z uczelniami, realizowana przy wsparciu samorządu. Współpraca ta musi z jednej strony mieć charakter probiznesowy, zwiększając konkurencyjność lokalnych przedsiębiorstw poprzez udrażnianie kanałów komercjalizacji innowacji tworzonych na uczelniach oraz elastyczne tworzenie nowych kierunków studiów, przedmiotów praktycznych oraz wykorzystanie systemu praktyk i staży. Z drugiej strony uczelnie mają zdecydowanie większy potencjał do realizowania projektów dla mieszkańców w innych obszarach: edukacji, sportu, kultury, opieki społecznej i zdrowia, który należy rozpiąć na projekty i wdrożyć. Mówiąc o mieszkańcach, myślimy także o zagranicznych absolwentach lubelskich uczelni, którzy wybrali Lublin jako miejsce spełnienia swoich aspiracji zawodowych i życiowych.

A.4. Innowacyjne i zrównoważone ekosystemy gospodarcze

Wskaźniki i mierniki kluczowe

Lublin jako, jedno z pierwszych miast w Polsce, rozpoczął proces zarządzania swoim rozwojem za pomocą ekosystemów gospodarczych. Doświadczenia ostatniej dekady potwierdziły, że był to słuszny kierunek. Realizowane przez samorząd polityki publiczne w zakresie rozwoju gospodarczego, oparte są bowiem na ściśle zdefiniowanych ekosystemach innowacji, będących emanacją inteligentnych specjalizacji. Lublin, zdefiniował w poprzedniej strategii (SRL 2020) osiem branż priorytetowych, natomiast w nowej (SRL 2030) zamierza rozwijać siedem ekosystemów priorytetowych, z których aż sześć stanowi kontynuację. Świadczy to, o ciągłości strategii gospodarczej i towarzyszących jej programów działania. Będą to zarówno branże przemysłowe, jak też usługowe, z naciskiem na technologiczny i inżynierski ich charakter.

Kluczową rekomendacją sformułowaną podczas prac nad Strategią Lublin 2030 było wskazanie specjalizacji gospodarczych Lublina w perspektywie najbliższych 10 lat. Specjalizacje wyłoniono na podstawie diagnozy potencjału innowacyjnego miasta, z uwzględnieniem poprzednich i obecnych ścieżek rozwoju miasta oraz przy zaangażowaniu samym przedsiębiorców zgodnie z ideą przedsiębiorczego odkrywania. Przeprowadzone analizy pozwoliły na wyłonienie siedmiu potencjalnych, podstawowych specjalizacji gospodarczych miasta: przemysł motoryzacyjny i maszynowy, zdrowe społeczeństwo, inteligentne sieci i ICT, zautomatyzowane przetwórstwo spożywcze i żywność funkcjonalna, procesy chemiczne i produkty chemii specjalistycznej, nowoczesne usługi biznesowe, innowacyjna logistyka (tabela 36).

Tabela 36. Liczba nowych firm w ramach inteligentnych specjalizacji

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba nowych firm w ramach inteligentnych specjalizacji	1 780	1 649	1 946	2 009	1 895

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Inwestycje zagraniczne są powszechnie uznawane za jeden z głównych czynników rozwoju gospodarczego regionów. Pozytywny wpływ oddziaływania zagranicznych przedsiębiorstw dostrzec można na rynku pracy, pozyskiwaniu nowych technologii, know-how, sposobów zarządzania i modeli organizacji itp. W ostatnich latach w Lublinie udział przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym oscyluje w okolicach 0,6%. W 2022 r. wyniósł 0,58% (263 firm z kapitałem zagranicznym wśród 51 967 zarejestrowanych ogółem). Pełne dane dotyczące 2023 r. zostaną opublikowane w późniejszym terminie, jednak już wiadomo że we wspomnianym roku na terenie Lublina było zarejestrowanych ogółem 53 571 przedsiębiorstw.

Tabela 37. Umiejdzynarodowienie przedsiębiorstw z Lublina

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Udział przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym (w %)	0,59	0,62	0,57	0,58	b.d.*
Liczba przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym	271	296	286	263	b.d.*
Liczba przedsiębiorstw ogółem	46 180	48 082	49 928	51 967	b.d.*

* Uwagi: dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny zostaną udostępnione w marcu 2025 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

W 2023 r. w Lublinie swoje inwestycje ulokowały firmy: francuska Orange Global Support for Performance Europe z branży F&A, brytyjska PwC Financial Crime Unit z branży BPO, niemiecka Steel and Casting Services Ltd specjalizująca się w przemyśle metalowym, podobnie jak holendersko-polska Mapa Turbines. Poza tym w Lublinie ulokowała swoje interesy polska firma Foodcom z branży BPO. W sumie stworzyły one blisko 400 nowych miejsc pracy. Warto też wspomnieć, że w 2023 r. MM Group sfinalizowała przejęcie działającej w Lublinie firmy Essentra Packaging. MM Lublin specjalizuje się w produkcji zadrukowanych opakowań kartonowych i etykiet samoprzylepnych dla rynku kosmetycznego oraz farmaceutycznego.

Wydział Strategii i Obsługi Inwestorów Urzędu Miasta Lublin w cyklu dwuletnim prowadzi monitoring nowych miejsc pracy w tzw. ekosystemach priorytetowych (zautomatyzowane przetwórstwo spożywcze i żywność funkcjonalna, nowoczesne usługi biznesowe, inteligentne sieci i ICT, innowacyjna logistyka, zdrowe społeczeństwo, procesy chemiczne i produkty chemii specjalistycznej, przemysł motoryzacyjny i maszynowy). W ostatnim przeprowadzonym pomiarze tj. w 2022 r. (w porównaniu z 2020 r.) zatrudnienie wzrosło o 18,22% (w omawiany roku stworzono 4 446 nowych miejsc pracy)¹⁰.

Tabela 38. Liczba pozyskanych nowych inwestorów i stworzonych przez nich nowych miejsc pracy

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba nowych inwestorów międzynarodowych	9	1	2	4	5
Liczba nowych inwestorów polskich	3	5	5	4	1
Liczba miejsc pracy stworzonych przez nowych inwestorów	383	84	42	277	386

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Klasy są jednym z kluczowych narzędzi rozwoju gospodarczego miast i regionów. Wydział Strategii i Obsługi Inwestorów Urzędu Miasta Lublin wspiera klasy działające w mieście, których (według bazy danych prowadzonej przez Urząd Miasta Lublin) w 2023 r. było 15. Łącznie do klastrów należy obecnie ponad 900 członków, z czego ponad 83,0% stanowią przedsiębiorstwa.

Tabela 39. Liczba firm w lubelskich inicjatywach klastrowych i ekosystemowych

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba firm w lubelskich inicjatywach klastrowych i ekosystemowych	762	769	786	787	773

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Określone są jako inwestycje bezpośrednie bądź rzeczowe. Jest to o tyle istotne, że stanowią informację dotyczącą skłonności do inwestycji na rzecz celów strategicznych przedsiębiorstw. W 2022 r. nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw z Lublina osiągnęły poziom 2 271 604 tys. zł. i były wyższe z porównaniu z rokiem poprzednim o 27,17% i aż o 35,46% w porównaniu z 2019 r.

Tabela 40. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw z Lublina (w tys.)	1 676 950	1 757 364	1 786 335	2 271 604	b.d.*

* Uwagi: dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny zostaną udostępnione w grudniu 2024 r.

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Jednym z mierników innowacyjności przedsiębiorstw jest analiza nakładów ponoszonych na badania i rozwój. Dla przedsiębiorstw, których główną działalnością są inne czynności niż badania i rozwój, najczęściej spotykaną formą aktywności w obszarze B+R są badania przemysłowe i prace rozwojowe. Działania te z reguły mają na celu opracowanie nowych produktów, procesów i usług lub wprowadzenie zmian czy ulepszeń do już istniejących (produktów, procesów i usług). Główny Urząd Statystyczny udostępnia takie dane jedynie na poziomie województwa (tabela poniżej). Dominującym sektorem wydatków w tym zakresie jest szkolnictwo wyższe w dalszej kolejności przedsiębiorstwa.

Tabela 41. Nakłady przedsiębiorstw w sferze B+R (woj. lubelskie)

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Nakłady przedsiębiorstw w sferze B+R (w tys.)	986 480,2	1 022 986,8	1 109 688,7	1 316 561,7	b.d.*

* Uwagi: dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny zostaną udostępnione w grudniu 2024 r.

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

¹⁰ Kolejny pomiar zostanie zrealizowany w 2024 r.

Stopa bezrobocia i poziom zatrudnienia są jednymi z podstawowych wskaźników rynku pracy. Stopa bezrobocia to udział bezrobotnych danej kategorii w liczbie aktywnych zawodowo danej kategorii. Natomiast poziom zatrudnienia mówi o procentowym udziale ludności pracującej w ogólnej liczbie ludności danej kategorii (w tym przypadku, w wieku produkcyjnym: 15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni). W 2023 r. stopa bezrobocia w Lublinie była najniższa na przestrzeni ostatnich 5 lat i wyniosła 4,3%. Z uwagi na kalendarz publikacji danych przez Główny Urząd Statystyczny opierając się na informacjach za 2022 r., udział osób pracujących w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym w Lublinie, był najwyższy w analizowanym okresie i wyniósł 69,80% (tabela 42).

Tabela 42. Stopa bezrobocia oraz poziom zatrudnienia – wskaźniki

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Stopa bezrobocia w Lublinie (w %)	5,0	5,6	5,2	5,1	4,3
Poziom zatrudnienia w Lublinie (w %)	64,27	63,20	64,55	69,80	b.d.*

* Uwagi: dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny zostaną udostępnione w październiku 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 43. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2030

Projekty	
2023	<p>Klaster w Lublinie:</p> <p>Klaster – skoncentrowana przestrzennie grupa przedsiębiorstw pochodzących z tego samego lub pokrewnych sektorów, a także instytucji i organizacji, powiązanych ze sobą siecią pionowych i poziomych zależności, konkurujących i współpracujących ze sobą.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Klaster Restauratorów i Hotelarzy (rok powstania –2006); ▪ Wschodni Klaster ICT (2007); ▪ Lubelskie Drewno Regionalny Klaster w Lublinie (2007); ▪ Lubelski Klaster Teleinformatyczny (2008); ▪ Lubelski Klaster Przedsiębiorstw (2008); ▪ Wschodni Klaster Obróbki Metali (2009); ▪ Lubelski Klaster Ekoenergetyczny (2011); ▪ Klaster Fotoniki i Światłowodów (2012); ▪ Klaster Designu Innowacji i Mody (2013); ▪ Lubelska Medycyna – Klaster Usług Prozdrowotnych (2014); ▪ Lubelski Klaster Instytucji Otoczenia Biznesu (2014); ▪ Lubelski Klaster Zaawansowanych Technologii Lotniczych (2015); ▪ Lubelski Klaster Biotechnologiczny (2015); ▪ Klaster Wyżyna Przemysłowa (2018) (wcześniej Klaster Wyżyna Motoryzacyjna i Maszynowa); ▪ Polski Klaster Rolnictwa Precyzyjnego (2023).
2012–obecnie	<p>Lubelska Wyżyna IT (LWIT)</p> <p>Inicjatywa Urzędu Miasta Lublin, mająca na celu wsparcie oraz wyeksponowanie potencjału lubelskiego ekosystemu IT, a także stworzenie przychylnego klimatu dla rozwoju branży IT w Lublinie. Koncepcja projektu oparta jest na zasadzie tzw. potrójnej helisy polegającej na współpracy władz publicznych, środowisk akademickich i przedstawicieli biznesu w celu podniesienia konkurencyjności każdego z podmiotów. Działania w ramach inicjatywy skierowane są do licznych grup interesariuszy, takich jak uczniowie szkół ponadpodstawowych, studenci, specjaliści IT, przedsiębiorcy oraz inwestorzy.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej projektu.</p>
2014–obecnie	<p>Lubelska Wyżyna Medyczna</p> <p>Budowana jest wokół Klastra Lubelska Medycyna – Klaster Usług Medycznych i Prozdrowotnych, który stanowi platformę współpracy w zakresie praktyki i nauk medycznych między uczelniami wyższymi, jednostkami naukowo-badawczymi, podmiotami leczniczymi, przedsiębiorcami, instytucjami otoczenia biznesu oraz jednostkami samorządu terytorialnego. Inicjatywę powołania Klastra podjęły Urząd Miasta Lublin i Uniwersytet Medyczny w Lublinie.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej projektu.</p>

Projekty	
2018–obecnie	<p>Lubelska Wyżyna Motoryzacyjna i Maszynowa</p> <p>Klaster Wyżyna Przemysłowa (wcześniej Wyżyna Motoryzacyjna i Maszynowa) został powołany jako dobrowolne porozumienie jednostek naukowych, instytucji otoczenia biznesu oraz przedsiębiorców wyrażających wolę współpracy na rzecz rozwoju branży motoryzacyjnej i maszynowej oraz branż pokrewnych, a także zwiększenia innowacyjności i konkurencyjności regionów w kluczowym obszarze, jakim jest przemysł. Koordynatorem Klastra jest Fundacja Lubelska Wyżyna Przemysłowa z siedzibą w Lublinie. W ramach Klastra wyznaczone zostały 3 grupy zadaniowe: mobilność miejska, motoryzacja oraz maszyny rolnicze.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej projektu.</p>
2014–obecnie	<p>Lubelska Wyżyna Lotnicza</p> <p>Współpraca w ramach ekosystemu jest koordynowana przez stowarzyszenie Lubelski Klaster Zaawansowanych Technologii Lotniczych. Działania klastra od momentu powstania są wspierane przez Urząd Miasta Lublin. Jednym z głównych celów klastra jest integracja środowiska dużych firm oraz MŚP ze sferą badawczo-rozwojową w branży lotniczej, jak również stymulowanie rozwoju nowych technologii oraz rozwój zaplecza analityczno-badawczego. W kręgu zainteresowań klastra znajduje się również transfer nowych rozwiązań technicznych i technologicznych do procesów produkcji.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej projektu.</p>
2015–obecnie	<p>Lubelska Wyżyna Biotechnologiczna</p> <p>Kluczową rolę w zapewnianiu rozwoju przemysłu bio- i całego sektora biotechnologicznego odgrywają platformy łączące środowiska akademickie, przemysł, struktury samorządowe i inwestorów, zachęcających je do nawiązywania kontaktów i współpracy. Biotechnologia i life science to dziedziny, które stanowią ważny filar gospodarki, głównie ze względu na nieoceniony wpływ na zdrowie i jakość życia społeczeństwa. Rozwijanie biotechnologii ma swoje podłoże w badaniach, analizach i innych metodach dążenia do uzyskania nowatorskich, optymalnych rozwiązań. Lubelska Wyżyna Biotechnologiczna budowana jest wokół Lubelskiego Klastra Biotechnologicznego, którego zadaniem jest tworzenie sieci powiązań między ośrodkami naukowo-badawczymi i indywidualnymi naukowcami a przedsiębiorcami, potencjalnymi inwestorami i partnerami.</p>
2021–obecnie	<p>Kompetencje jutra – Lublin inspiruje przyszłość</p> <p>Program powstał z inicjatywy Wydziału Strategii i Obsługi Inwestorów Urzędu Miasta Lublin i skierowany jest do szerokiego grona przedstawicieli sektora nowoczesnych usług dla biznesu, firm IT tworzących oprogramowanie i nowoczesne technologie, środowiska edukacyjnego i oświaty, w tym organów prowadzących szkoły zawodowe i szkoły średnie, a także uczelni wyższych oraz jednostek wspierających rozwój edukacji, czy instytucji otoczenia biznesu. Ważną grupą odbiorców programu są także pracownicy poszukujący nowych kompetencji i ścieżek rozwoju zawodowego. Wśród realizowanych projektów w ramach programu są między innymi Kawiarenki Językowe – cykl warsztatów dla studentów organizowanych w firmach z branży nowoczesnych usług biznesowych.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2005–obecnie	<p>Lubelski Park Naukowo-Technologiczny</p> <p>Zadaniem Lubelskiego Parku Naukowo-Technologicznego S.A. jest ułatwienie przepływu wiedzy między biznesem a nauką. Instytucja pomaga początkującym przedsiębiorcom w uruchomieniu i prowadzeniu własnej działalności oraz w transferze technologii. Udostępnia nieruchomości i infrastrukturę techniczną zapewniając przedsiębiorcom korzystne warunki prowadzenia działalności. Misją LPNT jest wspieranie rozwoju województwa Lubelskiego przez stworzenie platformy dla współpracy lubelskich uczelni, przedstawicieli biznesu i środowiska start-upowego.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Lubelskiego Parku Naukowo-Technologicznego.</p>
2019–obecnie	<p>Wschodni Akcelerator Biznesu</p> <p>Odbiorcami projektu są osoby mające innowacyjne pomysły z potencjałem na biznes, które chcą rozwijać się w branży ekologicznej, spożywczej, produktów rolno-spożywczych, IT/ICT. Wschodni Akcelerator Biznesu dedykowany jest osobom z całej Polski, które szukają wsparcia w przekształceniu swojego pomysłu w prosperujący biznes i zamierzają założyć własną działalność gospodarczą w województwie lubelskim, podkarpackim, podlaskim, świętokrzyskim lub warmińsko-mazurskim.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej projektu.</p>

Projekty	
2019–obecnie	<p>Lublin Global Community</p> <p>Projekt dedykowany integracji gospodarczej zagranicznych przedsiębiorców, którzy przyjechali do Polski, osiedlili się w Lublinie i tu otworzyli swój biznes z lubelskim otoczeniem biznesowym. Głównym narzędziem są cykliczne spotkania w języku angielskim sieciujące aktywnych zawodowo cudzoziemców z lokalnymi firmami oraz instytucjami otoczenia biznesu, przyczyniające się do zacieśniania więzi z Lublinem. Celem dodatkowym jest budowanie sieci ambasadorów Lublina w krajach pochodzenia expatów oraz ułatwianie wchodzenia studentów zagranicznych na lubelski rynek pracy poprzez organizację dedykowanych dla nich szkoleń i spotkań informacyjnych, m.in. w ramach cyklu Business Mentoring Sessions współorganizowanego z UMCS.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej projektu.</p>
2022–obecnie	<p>Poznaj Gospodarczy Lublin</p> <p>Głównym celem specjalnych przejazdów autobusowych z cyklu Poznaj Gospodarczy Lublin, jest prezentacja potencjału gospodarczego Lublina. Akcja skierowana jest do wszystkich mieszkanek i mieszkańców Lublina, którzy chcą poznać gospodarcze oblicze miasta. Warunkiem udziału jest dokonanie rejestracji. Historię lubelskich przedsiębiorstw oraz profil firm prowadzących działalność gospodarczą na trasie przejazdów, przybliży uczestnikom pracownik Wydziału Strategii i Obsługi Inwestorów Urzędu Miasta Lublin. Organizatorem przejazdów jest miasto Lublin w partnerstwie z Zarządem Transportu Miejskiego w Lublinie oraz Miejskim Przedsiębiorstwem Komunikacyjnym – Lublin – sp. z o.o.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2018–obecnie	<p>Stawiamy na zawodowców</p> <p>Platforma współpracy szkół zawodowych, uczniów, pracodawców i Gminy Lublin jest narzędziem informatycznym umożliwiającym ściślejszą integrację wszystkich interesariuszy kształcenia zawodowego: szkół, uczniów, pracodawców i organu prowadzącego. Portal stanowi kompleksowe źródło wiedzy na temat kształcenia zawodowego w Lublinie, a także zawiera kluczowe informacje o lokalnym rynku pracy. Ponadto platforma umożliwia bezpośrednią komunikację między potencjalnymi pracownikami a pracodawcami, ułatwia i usprawnia proces rekrutacji na praktyki /staże/do pracy dla osób z wykształceniem zawodowym oraz usprawnia nawiązywanie i rozwijanie nowych form współpracy pomiędzy szkołami zawodowymi i pracodawcami. Dodatkowo platforma stanowi narzędzie promocyjne kształcenia zawodowego i jest wykorzystywana jako narzędzie na zajęciach z doradztwa zawodowego w szkołach podstawowych</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Dodatkowe uwagi

Przedsiębiorcy i przedsiębiorstwa tworzą miejsca pracy, są nośnikami postępu, a przy tym zamożności. Opierając się często na innowacyjnych pomysłach nadają tempo rozwoju gospodarczego zarówno w ujęciu lokalnym, jak i krajowym czy globalnym. Budowanie kultury przedsiębiorczości to proces tworzenia odpowiedniej atmosfery i klimatu wśród społeczeństwa, dzięki czemu wzrasta w nim gotowość do podejmowania ryzyka założenia i prowadzenia firmy. Klimat ten tworzony jest przez otoczenie biznesowe, instytucje finansowe, instytucje rządowe świadczące pomoc doradczą i finansową dla małych i nowopowstających firm, ale również instytucje edukacyjne, rozumiejące istotę innowacji. Rozwój innowacyjnych i zrównoważonych ekosystemów gospodarczych przyczynia się do wzmocnienia metropolitalnych funkcji Lublina w wymiarze gospodarczym. Rozprzestrzenianiu się pozytywnych efektów gospodarczych na obszar województwa lubelskiego będzie sprzyjało wzmocnienie więzi gospodarczych w ramach Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego oraz między Lublinem a mniejszymi miastami regionu, a w szczególności – rozwój infrastruktury komunikacyjnej zwiększający spójność transportową regionu.

A.5. Kultura przedsiębiorczości i nowoczesna infrastruktura biznesu

Wskaźniki i mierniki kluczowe

Atrakcyjność gminy jest najważniejszą siłą wpływającą na koncentrację kapitału finansowego i ludzkiego. O atrakcyjności inwestycyjnej danej gminy decyduje kombinacja wielu czynników. Znaczenie ma kondycja lokalnego rynku pracy, infrastruktura lokalna, ale także klimat dla przedsiębiorczości tworzony przez lokalne władze. Tak rozumiane cechy poszczególnych miejsc, czyli czynniki lokalizacji, wpływają bezpośrednio na kształtowanie się nakładów inwestycyjnych i skłaniają do inwestowania.

Tereny inwestycyjne to miejsca przeznaczone pod inwestycje budowlane, jak budynki przemysłowe, magazynowe, biurowce, obiekty handlowe i tym podobne. Przedstawione w tabeli 44 dane prezentują zestawienie nowych, dostępnych w danym roku kalendarzowym miejskich i komercyjnych terenów inwestycyjnych prezentowanych w ofercie inwestycyjnej miasta Lublin. Są one sukcesywnie zagospodarowywane przez inwestorów.

Tabela 44. Powierzchnia nowych uzbrojonych terenów inwestycyjnych w Lublinie

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Powierzchnia nowych uzbrojonych terenów inwestycyjnych (w tys. m ²)	367,1	410,7	290,2	39,3	36,0

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Wraz z rozwojem lubelskich firm usługowych zwiększa się zapotrzebowanie na przestrzeń biurową. Podaż nowoczesnej powierzchni biurowej w Lublinie rośnie. Jak pokazuje tabela 45, na przestrzeni ostatnich 5 lat zwiększyła się o 17,4% i osiągnęła w 2023 r. wielkość 244,0 tys. m². Warto wspomnieć, że Lublin jest także ważnym ośrodkiem dla przedsiębiorców z dziedziny transportowo-spedycyjno-logistycznej. Świadczy o tym m.in. powierzchnia komercyjnych centrów magazynowych dostępnych w mieście, która w 2023 r. wyniosła 284,6 tys. m² (rok wcześniej 272,0 m², natomiast dwa lata wcześniej 264,8 tys. m²).

Tabela 45. Powierzchnia biurowa w nowoczesnych obiektach w Lublinie

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Powierzchnia biurowa w nowoczesnych obiektach (w tys. m ²)	207,8	209,3	228,0	244,0	244,0

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Na podstawie ostatnich pełnych danych udostępnionych przez GUS w 2022 r. wskaźnik nowo powstałych mikroprzedsiębiorstw na 10 tys. mieszkańców (w wieku produkcyjnym) wyniósł w Lublinie 2 616,1. W odniesieniu do mediany dla wszystkich 18. miast wojewódzkich (mediana 2 896,8), liczone dla Lublina odchylenie od wartości wyniosło 90,3%. Wynik ten lokuje Lublin w 2022 r. na 14. miejscu. Liderami są Warszawa, Poznań i Wrocław. Najgorzej ta statystyka wygląda w Białymstoku, Bydgoszczy i Toruniu.

Tabela 46. Nowo powstałe mikroprzedsiębiorstwa – wskaźnik

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Nowo powstałe mikroprzedsiębiorstwa na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym	2 239,8	2 358,2	2 482,2	2 616,1	b.d.*
Procent mediany dla 18 miast wojewódzkich	89,3	88,8	89,0	90,3	b.d.*

* Uwagi: dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny zostaną udostępnione we wrześniu 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Przemysły kreatywne tworzone są dzięki innowacyjnemu podejściu a także w odpowiedzi na występujące na rynku potrzeby. Potencjał, jaki może być w pierwszej kolejności wykorzystywany przez przemysły kreatywne, to akademicki oraz kulturowy charakter miasta¹¹. Z analizy danych wynika, że z pominięciem 2021 r., udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w całkowitej liczbie nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw systematycznie rośnie. W Lublinie wskaźnik ten jest wyraźnie wyższy od wskaźnika krajowego. W 2023 r. w Lublinie wartość wskaźnika wyniosła 8,92%, w całym kraju zaś 7,15%.

Tabela 47. Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w całkowitej liczbie nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw (w %)

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Lublin	7,69	7,70	8,73	7,43	8,92
Polska	6,73	6,47	7,02	7,02	7,15

Uwagi: stan na 31 grudnia każdego roku.

Źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Startupy stanowią od lat widoczny element lubelskiego środowiska biznesowego. Są to organizacje stworzone w celu wykreowania nowego produktu bądź usługi w warunkach ryzyka rynkowego, oparte na unikalnym modelu finansowania swojej działalności. Jak wynika z informacji wygenerowanej przez platformę startową UNICORN HUB, w 2023 r. w Lublinie wyinkubowano 40 startupów.

Tabela 48. Liczba nowych startupów

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba nowych startupów w Lublinie	20	55	116	80	40

* Uwagi: dane dotyczą startupów wyinkubowanych wyłącznie przez platformę startową UNICORN HUB.

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Tabela 49. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2030

Projekty	
2020–obecnie	<p>MATCH</p> <p>Projekt ma na celu łączenie studentów z kierunków i wydziałów artystycznych do współpracy z przedsiębiorstwami. Wydział Strategii i Przedsiębiorczości Urzędu Miasta Lublin wspólnie z Wydziałem Artystycznym UMCS zaproponował przedsiębiorcom możliwość wsparcia ich działalności poprzez bezkosztowe przygotowanie przez studentów kierunku grafika (specjalność grafika projektowa lub multimedia), w ramach swoich prac dyplomowych i zaliczeniowych, różnych realizacji dostosowanych do potrzeb i oczekiwań przedsiębiorstw. W 2023 r. do studentów Wydziału Artystycznego UMCS oraz Projektowania Wnętrz WSPiA dołączyli studenci z Wydziału Zarządzania Politechniki Lubelskiej. Studenci nawiązali współpracę z następującymi firmami Orange, Aliplast, Skende Shopping, Szkoła Podstawowa nr 20 w Lublinie im. Jarosława Dąbrowskiego, Muzeum Czechowicza oraz drobni przedsiębiorcy z ul. Zamojskiej oraz ul. Lubartowskiej. Efektami wspólnych projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 5 wariantów projektowych aluminiowych paneli fasadowych dla firmy Aliplast. ▪ Projekt naklejek na drzwi klas w Szkole Podstawowej nr 20 we współpracy z firmą Skende Shopping. ▪ Projekt zagospodarowania patio pod cele rekreacyjne dla Muzeum Czechowicza. ▪ 3 projekty graficzne tapet ściennych oraz aranżacji pomieszczeń dla firmy Orange. ▪ 9 audytów marketingowych oraz szkoleń z social mediów dla przedsiębiorców z ul. Lubartowskiej oraz ul. Zamojskiej. <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>

¹¹ Do podmiotów gospodarki narodowej z sektora przemysłów kreatywnych można zaliczyć takie podgrupy jak: film, wideo, muzyka, wzornictwo, architektura, reklama, oprogramowanie i gry komputerowe, działalność artystyczna, media oraz sprzedaż detaliczna dóbr kultury. Podmioty te charakteryzują się największym zróżnicowaniem pod względem prowadzonych działalności na tle całego sektora przedsiębiorstw.

Projekty	
2017-obecnie	<p>CreArt. Sieć miast na rzecz twórczości artystycznej</p> <p>Projekt realizowany jest w ramach programu Komisji Europejskiej – Kreatywna Europa. Miasto Lublin jest jednym z 12 uczestników, wśród których znalazły się również Valladolid (Hiszpania) – lider projektu, Genua (Włochy), Clermont-Ferrand (Francja), Katowice (Polska), Rouen (Francja), Lecce (Włochy), Liverpool (Wielka Brytania), Kowno (Litwa), Aveiro (Portugalia), Zagrzeb (Chorwacja), Skopje (Macedonia). Celem projektu jest wspieranie działalności twórczej poprzez wymianę doświadczeń i dobrych praktyk oraz współpracę środowisk artystycznych z różnych państw i o różnych tradycjach kulturowych w zakresie opracowywania wspólnych metod kształcenia poszczególnych grup odbiorców i ustanowienia stałego i profesjonalnego systemu wymiany i współpracy artystów i kuratorów sztuki. To pierwszy projekt w ramach programu Kreatywna Europa, w którym udział wzięło miasto Lublin. Korzyści płynące z uczestnictwa to m.in. podniesienie kompetencji lubelskich artystów i kuratorów sztuki, możliwość zaprezentowania twórczości i osiągnięć twórców lokalnych na arenie międzynarodowej, transfer wiedzy, a także nawiązywanie kontaktów w europejskim środowisku artystycznym.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2020-obecnie	<p>INCREAS – innowacje i kreatywne rozwiązania dla dziedzictwa kulturowego</p> <p>Projekt pilotażowy dla sektora kultury i sektora kreatywnego współfinansowany przez Komisję Europejską – Generalną Dyrekcję ds. Edukacji, Młodzieży, Sportu i Kultury. Ogólnym celem tego działania pilotażowego jest zdefiniowanie i przetestowanie polityki, a także działań na rzecz nie tylko utrzymania, ale również rozwoju sektora kreatywnego i kulturalnego oraz stworzenie współpracy międzysektorowej w różnych obszarach i sektorach, z którymi sektor kreatywny i kultury mają kontakt. Głównym celem projektu jest działanie na rzecz zbudowania połączeń pomiędzy z jednej strony – edukacją dziedzictwa kulturowego i rozwojem umiejętności z nim związanych, a z drugiej strony – rynkiem pracy, a zwłaszcza zachęcanie do nawiązywania kontaktów z branżami kreatywnymi i instytucjami trzecimi takimi jak: centra kreatywne, „brudne pracownie”, prototypownie, majsterkownie, centra kultury czy centra aktywności lokalnych.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2017-obecnie	<p>Creative Business Cup (wydarzenie cykliczne)</p> <p>Celem konkursu jest promowanie i wspieranie rozwoju startupów z sektora kreatywnego, a także wyłonienie najlepszego polskiego startupu, który reprezentuje nasz kraj podczas międzynarodowego finału konkursu Creative Business Cup w Kopenhadze. Miasto Lublin od 2017 r. jest Partnerem Krajowym konkursu Creative Business Cup, międzynarodowej inicjatywy skupiającej blisko 100 krajów z całego świata. Głównymi celami konkursu są: wspieranie rozwoju biznesowego startupów z sektora kreatywnego, umożliwienie lokalnym firmom dostępu do międzynarodowego rynku, przedstawienie inwestorom innowacyjnych pomysłów, budowanie sieci kontaktów pomiędzy startupami, organizacjami i biznesem oraz wzmacnianie współpracy międzynarodowej.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2022-obecnie	<p>Rada Przemysłów Kreatywnych przy Prezydencie Miasta Lublin</p> <p>Rada została powołana Zarządzeniem Prezydenta Miasta Lublin nr 41/2/2022 z dnia 8 lutego 2022 r. Gremium to jest organem opiniodawczo-doradczym Prezydenta Miasta Lublin w zakresie konsultowania spraw dotyczących przedsiębiorców z sektora przemysłów kreatywnych oraz jest uprawniona do podejmowania inicjatyw w zakresie rozwoju przedsiębiorców kreatywnych działających na terenie miasta Lublin. Członkowie Rady pełnią swoje funkcje społecznie. Członkowie Rady reprezentują sektory przemysłów kreatywnych, które zostały zdefiniowane w wyniku przeprowadzonych przez lubelskich specjalistów analiz:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ architektura, ▪ książki i rynek wydawniczy, ▪ design, ▪ film i wideo, ▪ wydarzenia artystyczne, ▪ muzyka, ▪ radio i telewizja, ▪ gry i oprogramowanie, ▪ reklama, ▪ biblioteki i muzea. <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>

Projekty

2023	<p>Projekty realizowane przez Miejski Urząd Pracy w Lublinie</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Projekt „Kompleksowa aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych (w tym dotacje na samozatrudnienie) w celu zwiększenia ich szans na znalezienie zatrudnienia – realizowana przez Miejski Urząd Pracy w Lublinie (I)”: aktywizacja 820 osób, w tym 210 długotrwale bezrobotnych, 361 w wieku 18-29 lat, 27 osób z niepełnościami, 27 w wieku 55 lat i więcej, 26 osób z Ukrainy, 1 osoba – rolnik, poprzez opracowanie indywidualnego planu działania, poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy, szkolenia, staże, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, wyposażenie/doposażenie stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego, bon na zasiedlenie, prace interwencyjne (finansowany z EFS/FP – 9 074 102,99 zł). ▪ „Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych i poszukujących pracy 50+”: aktywizacja zawodowa 16 osób długotrwale bezrobotnych i poszukujących pracy 50+, poprzez skierowanie do udziału w stażach lub przyznanie dofinansowania na podjęcie działalności gospodarczej (finansowany z Funduszu Pracy Rezerwy Ministra – 139 080,36 zł). ▪ „Program aktywizacji zawodowej długotrwale bezrobotnych kobiet”: aktywizacja zawodowa 16 kobiet długotrwale bezrobotnych, poprzez skierowanie ich do udziału w stażach lub przyznanie dofinansowania na podjęcie działalności gospodarczej (finansowany z Funduszu Pracy Rezerwy Ministra – 115 931,18 zł). ▪ „Program Specjalny – PERSPEKTYWA”: aktywizacja zawodowa 20 osób po 50 r.ż. w stosunku, do których zastosowane dotychczas usługi i/lub instrumenty rynku pracy nie przyniosły skutku w postaci trwałego powrotu na rynek pracy, bądź utrzymania miejsca pracy (finansowany ze środków własnych – 218 990,90 zł). ▪ „Program Specjalny – Zatrudnienie Początkiem Nowego Jutra”: aktywizacja zawodowa 20 osób długotrwale bezrobotnych, w stosunku, do których zastosowane dotychczas usługi i/lub instrumenty rynku pracy nie przyniosły skutku w postaci trwałego powrotu na rynek pracy, bądź utrzymania miejsca pracy (finansowany ze środków własnych – 38 927,26 zł). ▪ „Program Specjalny – AKTYWNI – KTO JAK NIE MY?”: aktywizacja zawodowa 20 osób powyżej 50 r.ż. zarejestrowanych w Miejskim Urzędzie Pracy w Lublinie, wyłonionych przez doradców zawodowych podczas rozmów z bezrobotnymi (finansowany ze środków własnych – 104 188,16 zł). ▪ „Aktywizacja zawodowa osób długotrwale bezrobotnych”: aktywizacja zawodowa dla 20 osób długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w Miejskim Urzędzie Pracy w Lublinie (finansowany z EFS/FP – 218 176,73 zł).
------	---

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Dodatkowe uwagi

Tendencje światowe w zakresie kreowania podstaw pod powstawanie lokalnych firm są jednoznaczne: rolą miast i regionów jest tworzenie kompleksowych rozwiązań stymulujących zachowania przedsiębiorcze wśród młodzieży, studentów i mieszkańców w celu podejmowania ryzyka działalności gospodarczej i wyboru przedsiębiorczej ścieżki kariery. Ostatnia dekada była okresem przełomowym, w którym udało się przygotować nie tylko uzbrojone tereny aktywizacji gospodarczej, ale także zmienić nastawienie wielu mieszkańców i studentów, którzy coraz chętniej zakładali swoje mikrofirmy. Do kluczowych wyzwań w tym zakresie należą zarówno konsekwentna budowa przyjaznego ekosystemu przedsiębiorczości, jak też zachęcanie coraz większej liczby osób w mieście do zakładania swoich firm, realizując jednocześnie szerokie programy ich wspierania. Powinno to dotyczyć trzech głównych grup mikroprzedsiębiorczości: tradycyjnych biznesów, startupów oraz niezwykle szybko rozwijających się na świecie firm kreatywnych.

4.2. Obszar B. Lublin zielony i zrównoważony urbanistycznie

STRATEGIA LUBLIN 2030	
Uchwała nr 1088/XXXV/2022 Rady Miasta Lublin z dnia 27 stycznia 2022 r. w sprawie przyjęcia strategii rozwoju miasta Lublin	
OBSZAR B. LUBLIN ZIELONY I ZRÓWNOWAŻONY URBANISTYCZNIE	Miasto zielone to zestaw spraw obejmujący kwestie kształtowania miasta zrównoważonego pod kątem urbanistyki, mobilności, zieleni, bezpieczeństwa energetycznego oraz zarządzania zasobami. Dlatego ten obszar rozwojowy rozgałęzia się aż na pięć celów. Są to: B.1. Spójny system zieleni miejskiej, B.2. Sieć zrównoważonego transportu, B.3. Zrównoważony rozwój urbanistyczny, B.4. Transformacja energetyczna miasta i czyste powietrze, B.5. Łagodzenie zmian klimatu w oparciu o obiegi zamknięte.

B.1. Spójny system zieleni miejskiej

Wskaźniki i mierniki kluczowe

Zieleń stanowi niezmiernie ważny element miejskiego ekosystemu, pełniąc wielorakie funkcje przyrodnicze, zdrowotne i społeczne. Stanowi barierę izolacyjną, zabezpieczając przed hałasem i smogiem, a także przegrzewaniem się miasta. Jest przestrzenią ochrony różnorodności biologicznej, obszarem występowania wielu gatunków ptaków i roślin, a jako fragment korytarza ekologicznego staje się schronieniem i miejscem bytowania dla migrujących do miasta zwierząt. Z perspektywy zdrowotnej i społecznej tereny zielone to miejsca kontaktu z naturą, przestrzeń aktywnej rekreacji oraz integracji międzypokoleniowej.

Zieleń miejska (tzw. zieleń urządzona) stanowi wkomponowane w zurbanizowaną przestrzeń układy zorganizowanej roślinności, występujące w postaci parków, zieleńców, skwerów oraz zieleni drogowej (drzewa, krzewy, niska zieleń) posiadające możliwość uzupełnienia ich o obiekty małej architektury, oczka wodne, urządzenia rekreacyjne oraz ciągi piesze i ścieżki rowerowe. Tak rozumiane zespoły roślinności stanowiły w 2022 r. (ostatnie dostępne dane GUS) dokładnie 9,55% całkowitej powierzchni Lublina. W odniesieniu do mediany dla wszystkich miast wojewódzkich (10,32% – 100%), liczone dla Lublina odchylenie od wartości wyniosło 92,5%, co z kolei lokowało miasto w 2022 r. na 11. miejscu wśród 18. miast wojewódzkich.

Tabela 50. Udział terenów zieleni – wskaźnik

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Udział terenów zieleni w całkowitej powierzchni miasta (w %)	9,38	9,62	9,62	9,55	b.d.*
Procent mediany dla 18 miast wojewódzkich	90,5	95,2	93,2	92,5	b.d.*

* Uwagi: dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny zostaną udostępnione we wrześniu 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Ochrona przyrody oznacza zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów i składników przyrody. Obszary chronionego krajobrazu są to tereny chronione ze względu na wartości krajobrazowe, zróżnicowane ekosystemy, występowanie korytarzy ekologicznych, a celem ich tworzenia jest wiązanie terenów poddanych ochronie w systemy oraz zapewnienie możliwości zaspokajania potrzeb społecznych w zakresie turystyki, wypoczynku i rekreacji.

W 2022 r. udział obszarów prawnie chronionych (2 530 ha) w powierzchni miasta ogółem wyniósł 17,2% i pozostaje na stałym poziomie w obserwowanym przedziale czasowym 2019–2022 (tabela 51). W odniesieniu do mediany dla wszystkich miast wojewódzkich (6,0% – 100%), liczone dla Lublina odchylenie od wartości wyniosło 286,7%, co z kolei lokowało miasto w 2022 r. na 6. miejscu wśród 18. miast wojewódzkich.

Tabela 51. Udział obszarów prawnie chronionych – wskaźnik

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem	17,2	17,2	17,2	17,2	b.d.*
Procent mediany dla 18 miast wojewódzkich	284,3	286,7	286,7	286,7	b.d.*

* Uwagi: dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny zostaną udostępnione we wrześniu 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Nasadenia zastępcze drzew i krzewów stanowią element szerzej rozumianej kompensacji przyrodniczej i stanowią element systemu gospodarki drzewostanami miejskimi. Samorząd zobligowany jest w tym zakresie uwarunkowaniami prawnymi (krajowymi i miejscowymi) oraz realizowaną polityką przestrzenną. Podstawowa zasada przy kształtowaniu nasadzeń zastępczych, to sytuowanie nowych nasadzeń w bezpośrednim sąsiedztwie usuwanych drzew. W kompetencjach samorządu leży też wskazanie ewentualnych obszarów zastępczych.

Przedstawione w tabeli 52 dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny, ilustrują na przestrzeni ostatnich 4 lat, relację między liczbą drzew nasadzonych a usuwanych. W 2022 r. w Lublinie nasadzono 1 267 drzew, natomiast usunięto 991. Tym samym relacja w 2022 r. liczby drzew nasadzonych do usuniętych wyniosła +276.

Tabela 52. Relacja liczby drzew nasadzonych do usuwanych

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Relacja liczby drzew nasadzonych do usuwanych	-19	992	-135	276	b.d.*

* Uwagi: dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny zostaną udostępnione w lipcu 2024 r.

Źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Warto także zauważyć, że nie są to wszystkie tereny zielone znajdujące się w mieście. Na uwagę zasługują zwłaszcza dwa lasy leżące w granicach administracyjnych miasta zajmujące 11,4% jego powierzchni, a udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem w 2022 r. wyniósł 5,3%, co lokuje Lublin na 6. miejscu wśród wszystkich miast wojewódzkich.

W powszechnej opinii mieszkańców zieleni stanowi ważny aspekt dobrego życia w mieście. Funkcjonuje jako element kształtujący ogólną estetykę miasta, nadający specyficznego mikroklimatu.

Tabela 53. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2030

Projekty	
2019–obecnie	<p>Pomniki przyrody</p> <p>Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie (Ustawa o ochronie przyrody Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, 1688 i 1890). Liczba pomników przyrody w mieście Lublin:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 2019 r. – 60 szt. ▪ 2020 r. – 64 szt. ▪ 2021 r. – 67 szt. ▪ 2022 r. – 86 szt. ▪ 2023 r. – 88 szt.
2020–obecnie	<p>Program Złap deszczówkę</p> <p>Miejski program małej retencji adresowany jest do mieszkańców Lublina. Wnioski o dofinansowanie do budowy systemów małej retencji mogą składać osoby fizyczne – właściciele lub osoby posiadające inny tytuł prawny do lokali mieszkalnych i nieruchomości położonych w granicach administracyjnych Lublina, z wyłączeniem nieruchomości na których zarejestrowana jest działalność gospodarcza. Mieszkańcy nadal mogą liczyć na wsparcie do 5 tys. zł na jedną nieruchomość, w wysokości 70% poniesionych kosztów kwalifikowanych. W sumie dotychczas dotacje otrzymały 103 gospodarstwa domowe. W 2023 r. dotację w ramach programu otrzymało 26 gospodarstw domowych.</p>

Projekty

2023	<p>Zieleń miejska</p> <p>Projekty w ramach Zielonego Budżetu 2023 „Skwery OdNowa” (więcej w rozdziale 3.2.):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ „Skwer na Skautów”, „Zielony Kafelek”, „Skwer przy ul. Romanowskiego”, „Skwer przy ul. Jesiennej”, „Skwer przy ul. Łabędziej”, „Rewitalizacja skweru na os. Henryka Wieniawskiego działka 11/11”, „Kwiatki na rabatki – uzupełnienie nasadzeń na skwerkach przy ul. Lipowej i Zesłańców Sybiru”, „Zieleń od nowa”, „Skwer przy ul. Generała Zajączka”, „Zielona sala”, „Średniowieczna murawa kwietna”. <p>Skwery/Miniskwery</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Skwer przy ul. Powstańców Śląskich – wykonano zabiegi pielęgnacyjne w drzewostanie, wyrównano podłoże, nowe nasadzenia, zamontowano budki dla owadów, ptaków i jeży, ustawiono ławki przy ulicy. ▪ Skwer przy ul. Tymiankowej – posadzono krzewy ozdobne m.in. róża okrywowa, tawuła japońska i hortensja bukietowa (łącznie 300 szt. krzewów). ▪ Skwer im. Izabeli Sierakowskiej w wąwozie Rury – zamontowano tablicę informacyjną z życiorysem patronki oraz ustawiono ławki i kosz na śmieci, posadzono 150 szt. hortensji bukietowej oraz jedno reprezentacyjne drzewo. ▪ Skwer przy ul. Czeremchowej – zaprojektowano i wykonano rabatę bylinową z jeżówki (70 szt.). <p>Nowe nasadzenia</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Plac po Farze – w miejsce trawnika powstała rabata na całej powierzchni zieleni (110 m²), ▪ ul. 3 Maja (pas środkowy) – nasadzenia z róży okrywowej Marathon (169 m²), ▪ ul. Ogrodowa 7 – nowe nasadzenia o powierzchni 65 m², ▪ Al. Racławickie przy budynku Tip Top – nowe nasadzenia o powierzchni 49 m², ▪ ul. Herberta przy sklepie Żabka – nowe nasadzenia o powierzchni 40 m², ▪ ul. Świętoduska – obsadzenie murku o powierzchni 14 m², ▪ Wieniawska – obsadzenie murku o powierzchni 20m², ▪ ul. 1 Maja (wschodnia część) – 300 m² krzewów i 16 szt. drzew.
------	---

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Dodatkowe uwagi

Lublin inwestuje w nowe przestrzenie miejskie, tworząc zielone i przyjazne tereny rekreacyjne. Przygotowywane są kolejne miejsca uzupełniające ofertę miejską w tym zakresie. W roku sprawozdawczym rozpoczęto opracowanie projektu miniparku przy ul. Wspólnej „Wspólna Czerniejówka”. Projekt zakłada: wprowadzenie zieleni i zwiększenie bioróżnorodności, ulokowanie miejsc integracji i wypoczynku, w stylu naturalistycznym, zachowanie istniejącego drzewostanu oraz uwzględnienie go w nowym układzie kompozycyjnym. Plany zagospodarowania parku nadrzecznego uwzględniają maksymalne zachowanie zieleni istniejącej. Ponadto idea opracowania przewiduje naturalne zagospodarowanie obszaru w zieleń, w tym m. in. wprowadzenie trawników rekreacyjnych, ekstensywnych (koszonych kilka razy w roku) czy barwnych rabat bylinowo-krzewiastych o charakterze naturalistycznym. Ponadto trwają prace nad dokumentacją projektową Polany Centralnej (park naturalistyczny w wąwozie na Czechowie pomiędzy ulicami Kameralną i Północną). Projekt zakłada eksperymentalną strefę żywej architektury, sad miejski, strefę leżakowania, ekstensywne trawniki/dziłki łąki. Należy wspomnieć także o pracach koncepcyjnych nad zagospodarowaniem terenu przy ul. Altanowej (zagospodarowanie terenu w naturalistycznym stylu) i koncepcji nasadzeń ul. Zielonej, Świętoduskiej, Wodopojnej, Bajkowskiego (obejmujące rozszczelnienie nawierzchni w celu wprowadzenia możliwie największej ilości roślin).

Miasto zmierza do stworzenia spójnego systemu zieleni miejskiej poprzez działania rewaloryzacyjne, wzmocnienie ochrony terenów cennych przyrodniczo oraz zakładanie nowych form terenów zieleni. Potencjał miasta na to pozwala – Lublin przeplatają liczne wąwozy, doliny rzeczne, suche doliny, uzupełniane innymi formami zieleni przenikającymi osiedla i trasy komunikacyjne. Proces ten pozwoli nie tylko na zwiększenie udziału terenów zielonych w mieście, ale przede wszystkim wzmocni ich funkcjonalność.

B.2. Sieć zrównoważonego transportu

Wskaźniki i mierniki kluczowe

Miasto przyjazne to miasto zrównoważone. Jednym z obszarów realizacji idei przyjaznego miasta jest budowa zrównoważonego, dostępnego dla każdego, bezpiecznego, przystępnego cenowo, efektywnego, ekologicznego i niepowodującego zatłoczenia ulic – systemu transportowego. Kluczowe znaczenie ma tu rozwój i priorytetyzacja transportu publicznego.

Lublin systematycznie odtwarza i rozbudowuje infrastrukturę komunikacji miejskiej. W 2023 r. długość sieci publicznego transportu zbiorowego wyniosła ogółem 232 km. W ujęciu wskaźnikowym, w omawianym roku, na każde 10 km² powierzchni miasta przypadało 15,78 km sieci komunikacji miejskiej (tabela 54).

Tabela 54. Długość sieci komunikacji miejskiej – wskaźnik

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Długość sieci komunikacji miejskiej na terenie Lublina (w km)	227,0	226,0	230,0	230,0	232,0
Długość sieci komunikacji miejskiej w przeliczeniu na 10 km ² powierzchni miasta	15,33	15,27	15,54	15,54	15,78

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Transportu Miejskiego w Lublinie i Głównego Urzędu Statystycznego.

Wozokilometr jest to jednostka obliczeniowa stosowana w transporcie kołowym, równa jednemu kilometrowi drogi wykonanej przez środki transportu w określonym czasie. W 2023 r. liczba wykonanych wozokilometrów komunikacji miejskiej na terenie Lublina wyniosła 15 659 809 km. W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w roku sprawozdawczym wskaźnik wyniósł 479,53 (rok wcześniej 489,00). Koszty zakupu wozokilometrów w 2023 r. wyniosły 149 792 637,00 zł (rok wcześniej 152 998 759,00 zł). Informacje za lata 2019–2023 prezentuje tabela 55.

Tabela 55. Liczba wykonanych wozokilometrów komunikacji miejskiej – wskaźnik

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba wykonanych wozokilometrów komunikacji miejskiej na terenie Lublina (w tys.)	19 991	17 096	17 011	16 185	15 660
Liczba wykonanych wozokilometrów komunikacji miejskiej na terenie Lublina w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców	588,34	510,15	511,07	489,00	479,53

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Transportu Miejskiego w Lublinie i Głównego Urzędu Statystycznego.

Roczna liczba podróży komunikacją miejską w 2023 r. wyniosła 106 985 000 (rok wcześniej 95 025 000). W ujęciu wskaźnikowym, w przeliczeniu na 1 mieszkańca, wyniosła 324,62 (rok wcześniej 286,87).

Tabela 56. Liczba podróży komunikacją miejską – wskaźnik

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Roczna liczba podróży komunikacją miejską (tys.)	130 738	77 901	83 144	95 025	106 985
Roczna liczba podróży komunikacją miejską w przeliczeniu na 1 mieszkańca	384,77	231,46	249,79	286,87	324,62

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Transportu Miejskiego w Lublinie i Głównego Urzędu Statystycznego.

Na podstawie ostatnich pełnych danych udostępnionych przez GUS, w 2022 r. zarejestrowanych było 214 298 aut osobowych. Tym samym wskaźnik liczby zarejestrowanych samochodów osobowych na 1 mieszkańca wyniósł w omawianym roku 0,65. Mediana dla wszystkich miast wojewódzkich osiągnęła poziom 0,67 (100,0%). Odchylenie dla Lublina wyniosło 97,01% i oznacza to, że liczba aut w Lublinie w porównaniu do mediany dla wszystkich miast wojewódzkich jest mniejsza. Podobnie było we wcześniejszych latach. Warto dodać, że pod względem liczby zarejestrowanych samochodów osobowych na mieszkańca, Lublin lokuje się na 12. miejscu wśród miast wojewódzkich. Najwięcej aut zarejestrowanych jest w Katowicach, Opolu i Warszawie. Najmniej w Białymstoku, Toruniu i Olsztynie (tabela 57).

Tabela 57. Liczba zarejestrowanych samochodów osobowych – wskaźnik

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba zarejestrowanych samochodów osobowych (ogółem)	196 347	202 919	209 612	214 298	b.d.*
Liczba zarejestrowanych samochodów osobowych na mieszkańca	0,58	0,61	0,63	0,65	b.d.*
Procent mediany dla 18 miast wojewódzkich	0,61	0,63	0,66	0,67	b.d.*

* Uwagi: dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny zostaną udostępnione w październiku 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Integralną częścią procesu przemieszczania się na terenie miast, jest infrastruktura transportu. Inteligentne systemy transportowe (ITS) to rozwiązania, które pozyskują informacje, umiejętnie je przetwarzają, a następnie wykorzystują w taki sposób, aby uzyskać oczekiwany cel (m.in. „zielona fala”). Przykładem może być moduł funkcjonalny będący częścią Zintegrowanego Systemu Miejskiego Transportu Publicznego w Lublinie. Jego zadaniem jest ułatwienie przejazdu przez główne trasy komunikacyjne miasta, wykrywanie zdarzeń drogowych i sugerowanie objazdów. Dodatkowo dostarcza on informacji o czasie potrzebnym na pokonanie danego odcinka drogi. W tabeli 58 prezentowane są dane szacunkowe sporządzone przez Wydział Zarządzania Ruchem Drogowym i Mobilnością Urzędu Miasta Lublin. W 2023 r. w Lublinie na 155 skrzyżowań z sygnalizacją świetlną do systemu ITS włączonych było 121.

Tabela 58. Odsetek skrzyżowań objętych ITS

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Odsetek skrzyżowań objętych ITS (w %)	58,21	62,84	b.d.*	77,12	78,06

*Uwagi: brak danych jest efektem licznych w 2021 r. prac remontowych w mieście (np. Al. Racławickie) i związanych z tym włączeniami kamer w systemie (z tego powodu wskaźnik byłby zaburzony).

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Buspas to specjalnie wydzielony pas ruchu przeznaczony dla publicznego transportu zbiorowego. Jego głównym zadaniem jest usprawnienie i upłynnienie ruchu w mieście, szczególnie w miejscach, które w godzinach szczytu stają się źródłem zatoru. W tabeli 59 przedstawiono dane sporządzone przez Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie mówiące o długości buspasów w mieście. W 2023 r. lubelscy kierowcy przemieszczali się ponad 18 km buspasów.

Tabela 59. Długość buspasów

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Długość buspasów (w km)	10,41	10,41	14,68	14,68	18,10

Źródło: dane Zarządu Dróg i Mostów w Lublinie.

Rozwiązania takie jak inteligentne systemy transportowe czy buspasy są jednymi z wielu działań mających na celu zwiększenie komfortu ale i bezpieczeństwa ruchu drogowego. W tym kontekście warto przyrzeć się statystykom gromadzonym przez Komendę Miejską Policji w Lublinie. W 2023 r. w Lublinie stwierdzono 137 wypadków i 4 558 kolizji drogowych. Biorąc pod uwagę sumę tych zdarzeń w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców otrzymujemy wskaźnik 14,25 (rok wcześniej 13,90).

Tabela 60. Liczba kolizji i wypadków drogowych – wskaźnik

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba kolizji i wypadków drogowych	5 503	4 359	5 357	4 599	4 695
Liczba kolizji i wypadków drogowych na 1 tys. mieszkańców	16,19	13,01	16,09	13,90	14,25

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Lublinie i Głównego Urzędu Statystycznego.

Oprócz komunikacji publicznej oraz samochodowej, chętnie wybieranym od lat środkiem transportu jest rower. Wykorzystywany jest zarówno do przemieszczania się po mieście konkretnym celu, np. do szkoły, pracy, na uczelnię, stanowi także formę spędzania czasu wolnego. Zauważając potrzeby rowerzystów, Lublin poszerza sieć połączeń rowerowych. W 2023 r. długość dróg rowerowych w mieście wynosiła 196,4 km i tym samym została powiększona o 4,6 km nowych tras w stosunku do roku poprzedzającego. Wskaźnikowo

w 2023 r. na każde 10 km² powierzchni Lublina przypadało w omawianym roku 13,4 km dróg rowerowych (powierzchnia miasta wg. danych GUS w 2023 r. wyniosła 147 km²).

Tabela 61. Długość dróg rowerowych – wskaźnik

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Drogi rowerowe ogółem	174,0	181,0	188,5	191,8	196,4
Drogi rowerowe na 10 km ² powierzchni miasta	11,8	12,2	12,7	13,0	13,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Lublin i Głównego Urzędu Statystycznego.

Stałym elementem infrastruktury transportowej miasta jest Lubelski Rower Miejski z którego poza mieszkańcami chętnie korzystają odwiedzający i turyści. Statystyka Lubelskiego Roweru Miejskiego w sezonie 2023 (trwającego od 20 marca do 7 grudnia) przedstawia się następująco:

- liczba wypożyczeń – 152 881,
- liczba aktywnych kont użytkowników – 21 300,
- liczba wykupionych abonamentów – 1 513,
- liczba stacji rowerowych – 160 (w tym 15 aktywnych terminali),
- liczba rowerów – 625,
- najpopularniejsze stacje: ul. Piłsudskiego / MPWiK (ilość zwrotów 3 058), ul. Osmolicka / Słoneczny Wrotków 2 (ilość zwrotów 3 053), ul. Nadbystrzycka / Politechnika Lubelska (ilość zwrotów 2 533), al. Tysiąclecia / Plac Zamkowy (ilość zwrotów 2 348), ul. Nadbystrzycka / ul. Pozytywistów (ilość zwrotów 2 205).

Tabela 62. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2030

Projekty	
2017–2023	<p>Zintegrowane Centrum Komunikacyjne dla Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</p> <p>Celem inwestycji jest rozwój i usprawnienie systemu komunikacji publicznej, integrującego różne rodzaje transportu zbiorowego w obszarze LOF (dalekobieżny, regionalny oraz miejski). Realizacja projektu pozwoli na zwiększenie konkurencyjności transportu zbiorowego w stosunku do indywidualnego pod względem skrócenia czasu podróży, komfortu, bezpieczeństwa oraz dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Projekt przyczyni się do wzrostu atrakcyjności niskoemisyjnego systemu transportu publicznego w regionie. Całkowita wartość projektu to 340 mln zł, z czego blisko 194 mln zł stanowiło dofinansowanie z funduszy europejskich. Poza budynkiem Dworca, projekt unijny obejmował także inne zadania: budowa nowego zjazdu z ul. Lubelskiego Lipca '80 do ul. Dworcowej, budowa łącznika ul. Dworcowej i al. Piłsudskiego, rozbudowa ul. Krochmalnej o parking dla autobusów i busów oczekujących na odjazd z Dworca Lublin wraz z budynkiem socjalno-technicznym dla obsługi Dworca, z częścią socjalną przeznaczoną dla kierowców.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2023	<p>Dworzec Lublin</p> <p>Pod koniec roku zakończyła się budowa Dworca Lublin (jego uruchomienie zaplanowane zostało na początek 2024 r.). Dworzec wraz z przebudową układu komunikacyjnego w jego rejonie, to najważniejszy komponent projektu Zintegrowane Centrum Komunikacyjne dla Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego. Dworzec ma być wizytówką naszego regionu oraz przykładem nowoczesnych rozwiązań komunikacyjnych i architektonicznych.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2023	<p>Inwestycje drogowe</p> <p>Bilans inwestycji drogowych w 2023 r. to, nowy układ drogowy w rejonie Dworca Lublin, otwarcie mostu w ciągu ul. Żeglarskiej, budowa i remonty ulic oraz chodników, zadania w ramach Budżetu Obywatelskiego i projektu „Plan dla Dzielnic”, a także rozpoczęcie nowych ważnych przedsięwzięć, których realizacja nastąpi w kolejnych miesiącach. Wartość inwestycji to blisko 73 mln zł. Łączna długość wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych dróg to blisko 21 km, zaś chodników ok. 13 km.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>

Projekty	
2022-obecnie	<p>Konsultacje nowej siatki połączeń dworca metropolitalnego</p> <p>W roku sprawozdawczym kontynuowane były konsultacje społeczne dotyczące optymalizacji oferty przewozowej komunikacji miejskiej po otwarciu Dworca Lublin. Mieszkańcy i mieszkanki mogli zgłaszać swoje uwagi do przedstawionej przez ZTM propozycji przebiegu linii autobusowych i trolejbusowych, dostępności jak i częstotliwości kursowania komunikacji miejskiej. Wraz z uruchomieniem Dworca Metropolitalnego zmieni się układ komunikacyjny. W jednym miejscu nastąpi połączenie transportu miejskiego, pozamiejskiego i dalekobieżnego, co z pewnością będzie ułatwieniem dla mieszkańców miasta i pasażerów z regionu.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2021-obecnie	<p>MOVE IT like Lublin – a Chisinau public transport sustainable development initiative</p> <p>Celem projektu jest reforma systemu zarządzania transportem publicznym w Kiszyniowie, w tym poprawa dialogu politycznego między urzędami centralnymi a władzą lokalną, wzmocnienie kompetencji samorządu w zarządzaniu podległymi jednostkami zgodnie ze standardami Unii Europejskiej, zwiększenie przejrzystości transportu publicznego poprzez zastosowanie nowoczesnych rozwiązań informatycznych i technologicznych oraz wzrost kompetencji kadry sektora transportu publicznego w Kiszyniowie. Miasto Lublin występuje w roli partnera, którego głównym zadaniem jest udzielanie wsparcia merytorycznego miastu Kiszyniów poprzez przekazanie doświadczeń, w postaci szkoleń i konsultacji z zakresu wdrażania nowoczesnych rozwiązań w transporcie publicznym. W 2023 r. w ramach projektu w siedzibie Zarządu Transportu Miejskiego w Lublinie, zorganizowano wizytę studyjną delegacji z Kiszyniowa.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2014-obecnie	<p>Lubelski Rower Miejski (LRM)</p> <p>Od niemal dekady rower jest kolejnym miejskim środkiem transportu. Od początku działania systemu rowery były wypożyczane 3,7 mln razy. Od 2022 r. bezobsługowy system roweru miejskiego 4 generacji obsługiwany jest przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Lublinie sp. z o.o. Zadaniem Spółki jest zarządzanie systemem oraz serwis i magazynowanie jego infrastruktury. Wartość podpisanej umowy pomiędzy miastem a MPK Lublin sp. z o.o., to ponad 10 mln zł, a okres obowiązywania wynosi 5 lat.</p> <p>Więcej informacji: link do strony Lubelskiego Roweru Miejskiego.</p>
2023	<p>Zielone Przystanki</p> <p>Opracowana została koncepcja 3 nowych przystanków i ich najbliższego otoczenia (zagospodarowanie zielenią):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ opracowano projekt nasadzeń i dobór małej architektury na placu przez PSK nr 1 przy ul. Staszica, ▪ opracowano projekt nasadzeń na skwerze u zbiegu ul. Sulisławickiej i Tetmajera, ▪ opracowano projekt nasadzeń drzew w pasie drogowym ul. Nałęczowskiej u zbiegu z ul. Grabową, ▪ opracowano projekt nasadzeń krzewów pod pomnikiem u zbiegu ul. Obywatelskiej i Unickiej, ▪ opracowano projekt nasadzeń drzew na terenie wokół Stadionu Arena Lublin.

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Dodatkowe uwagi

Na system transportowy miasta składa się wiele elementów, jednak dziś kluczowe znaczenie ma system zarządzania, który optymalizuje przepływy, dbając o bezpieczeństwo użytkowników ruchu. Na przestrzeni ostatnich lat wdrożony został w Lublinie Zintegrowany System Transportu Publicznego, którego podstawę stanowi Inteligentny System Transportowy (ITS). System jest ciągle rozbudowywany i optymalizowany, by w przyszłości móc objąć swoim zasięgiem całe miasto.

Lublin, aspirując do miasta zeroemisyjnego, pozostaje w obowiązku rozwijania dostępności do usług transportowych, zapewniania transportu korzystnego dla środowiska, uwzględniającego zasady równości międzypokoleniowej, oraz budowania sieci transportowych korespondujących z ograniczoną możliwością wykorzystywania przestrzeni. Istotnym aspektem z punktu widzenia sieci zrównoważonego transportu jest uwzględnianie w projektowaniu rozwiązań komunikacyjnych potrzeb ich użytkowników, w tym użytkowników ruchu rowerowego i pieszego, a także nowoczesnych i coraz popularniejszych form poruszania się przy pomocy urządzeń transportu osobistego (UTO) – indywidualnych i opartych na współdzieleniu. Idea miasta kompaktowego zakłada bliskość najważniejszych usług na wyciągnięcie ręki, czyniąc miasta przestrzeniami krótkich odległości. Z tej perspektywy usługi mikromobilności wydają się najlepiej przemyślanym rozwiązaniem. Miasto idąc za potrzebami mieszkańców, zoptymalizowało system płatności za przejazd miejską komunikacją publiczną, tworząc atrakcyjniejszą w stosunku do poprzedniej taryfę przystankową. Podnoszenie atrakcyjności miejskiej komunikacji publicznej jest zadaniem realizowanym od kilkunastu lat, tak aby sprostać potrzebom ciągle rozwijającej się metropolii. Szczególnie ważna jest dostępność tego typu transportu – zarówno

w odniesieniu do równomiernego rozmieszczenia siatki połączeń w granicach miasta, jak i częstości podróży. Jest to związane ze wspomnianą urbanizacją i racjonalnym rozwojem funkcji mieszkaniowej.

B.3. Zrównoważony rozwój urbanistyczny

Wskaźniki i mierniki kluczowe

Przestrzeń jest dobrem wspólnym, lecz ograniczonym. Dlatego tak ważne jest aby gospodarować nią w sposób zrównoważony, z uwzględnieniem potrzeb wszystkich jej użytkowników i z poszanowaniem dla środowiska naturalnego oraz dziedzictwa kulturowego. Jest też nieodnawialnym zasobem miasta, dlatego należy ją kształtować ze szczególną odpowiedzialnością wobec przeszłych i przyszłych pokoleń. Podstawowym narzędziem, którym regulowane są przeznaczenia obszarów pod określone funkcje i sposoby ich zagospodarowania i zabudowy, są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Jak wynika z danych gromadzonych przez GUS w 2022 r. udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem wyniósł w Lublinie 54,9% (tabela 63). W odniesieniu do mediany dla wszystkich 18. miast wojewódzkich (mediana wyniosła 53,7%, co stanowi 100% do dalszych analiz), liczone dla Lublina odchylenie od wartości wyniosło 102,2%. Lokuje to miasto w 2022 r. na 9. miejscu w Polsce (wśród 18. miast wojewódzkich) w rankingu wielkości (odsetka) powierzchni pokrytych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Tabela 63. Pokrycie powierzchni miasta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego – wskaźnik

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Pokrycie powierzchni miasta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (w %)	53,7	53,8	54,8	54,9	b.d.*
Procent mediany dla 18 miast wojewódzkich	105,9	105,6	103,1	102,2	b.d.*

* Uwagi: dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny zostaną udostępnione we wrześniu 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Jak wynika z danych udostępnionych przez Wydział Planowania Urzędu Miasta na koniec 2023 r. obowiązywały 171 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (mpzp). Pokrywały one 57,29% powierzchni miasta, co dało wzrost w stosunku do 2022 r. o 357,51 ha, tj. 2,42% (w roku 2022 pokrycie miasta mpzp – 54,87%). W 2023 r. Rada Miasta Lublin podjęła 17 uchwał dotyczących mpzp. 12 uchwał dotyczyło zmiany istniejącego mpzp na obszarze 221,58 ha. 5 uchwał obejmowało 357,51 ha nowych obszarów, bez obowiązującego mpzp. Łączna powierzchnia terenu objętego uchwałami planistycznymi w 2023 r. wyniosła 579,09 ha.

Miasto przywiązuje dużą wagę do planowania urbanistycznego. Narzędziem wspomagającym w tym zakresie są stosowane w największych miastach polskich – standardy urbanistyczne. Stanowią one punkt odniesienia przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Celem nadrzędnym takiego podejścia jest działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju przestrzennego miasta. Tak więc przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego unika się ich fragmentaryczności, tworząc opracowania kompleksowe, uwzględniające uwarunkowania otoczenia i obejmujące swoim zasięgiem obszary większe niż pojedyncze działki.

Tabela 64. Liczba dokumentów chroniących struktury urbanistyczne

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	94	115	134	156	171
Uchwalone miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	24	24	19	23	17

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Pozwolenie na budowę to decyzja administracyjna, która jest niezbędną do rozpoczęcia i prowadzenia budowy lub wykonywania robót budowlanych. Prawo zobowiązuje właściwy organ (starosta, prezydent miasta na prawach powiatu, wojewoda) do stwierdzenia zgodności miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub – w przypadku jego braku – decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu z przedłożonym projektem. W 2023 r. w tym drugim przypadku wydano 271 pozwoleń na budowę (w oparciu o decyzję o warunkach zabudowy) co stanowiło 28,74% w całkowitej liczby wydanych pozwoleń.

Tabela 65. Liczba pozwoleń na budowę wydana w oparciu o decyzję o warunkach zabudowy

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba wydanych pozwoleń na budowę	1 543	1 492	1 408	1 137	943
Liczba pozwoleń na budowę wydana w oparciu o decyzję o warunkach zabudowy	383	342	401	315	271
Udział pozwoleń na budowę wydana w oparciu o decyzję o warunkach zabudowy w całkowitej liczbie pozwoleń (w %)	24,82	22,92	28,48	27,70	28,74

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Uregulowania europejskie i krajowe nakładają na samorząd obowiązek sporządzania cyklicznych strategicznych map hałasu, a na ich podstawie opracowania planów działań i programów ochrony środowiska przed hałasem. Efektem są mapy akustyczne, diagnozujące obszary zagrożone ponadnormatywnym oddziaływaniem hałasu. W ostatnich latach pomiary i analizy sporządzone zostały w roku 2017 i 2022. W tabeli 66 zaprezentowane zostały wskaźniki hałasu drogowego, kolejowego i przemysłowego, policzone jako iloraz hałasu (dzień, wieczór, noc) powyżej 55 dB. (wskaźnik LDWN) oraz liczby mieszkańców i wielkości powierzchni miasta.

Tabela 66. Wskaźnik hałasu oraz odsetek mieszkańców zamieszkałych na terenach o wysokim poziomie hałasu

Kategoria	2017	2022
Wskaźnik hałasu:	-	-
drogowego	9,5	22,1
kolejowego	0,66	5,22
przemysłowego	0,20	1,15
Odsetek mieszkańców zamieszkałych na terenach o wysokim poziomie hałasu (w %):	-	-
drogowego	49,79	45,95
kolejowego	1,18	2,11
przemysłowego	0,79	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Lublin.

Dodatkowe uwagi

Miasto jest tkanką niejednorodną, różni się od siebie funkcjami, sposobem zagospodarowania, kwestiami środowiskowymi. Różnice te czynią dane miejsca wyjątkowymi. Należy dążyć do wyrównania powstałych różnic w odniesieniu do infrastruktury technicznej oraz dostępności różnorodnych usług, w tym usług publicznych. Braki te są często głównym powodem stopniowej degradacji i marginalizacji przestrzeni. Brak atrakcyjnych terenów w mieście powoduje odpływ ludności na tereny peryferyjne, wzmagając zjawisko rozlewania się miasta i suburbanizacji. Podniesienie jakości zagospodarowania terenów miejskich, ich rewitalizacja lub doinwestowanie, są kluczowym działaniem w celu zatrzymania odpływu mieszkańców i wyludniania się centrum.

Cele zapisane w Strategii Lublin 2030 osiągnięte zostaną poprzez poprawę jakości i dostępności przestrzeni publicznych, wyrównanie różnic przestrzennych w dostępie do infrastruktury i usług publicznych z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego i wielofunkcyjności struktur urbanistycznych w duchu idei miasta 15-minutowego, przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy poprzez m.in. rewitalizację obszarów zdegradowanych w centralnych częściach miasta, nie dopuszczając do rozwoju procesów gentryfikacyjnych, dążenia do poprawy klimatu akustycznego w mieście, ochrony dziedzictwa kulturowego, w tym krajobrazu kulturowego oraz dóbr kultury współczesnej, ochrony naturalnych korytarzy przewietrzania miasta, a także kształtowanie struktury urbanistycznej uwzględniając aspekt regeneracji powietrza oraz poprzez uwzględnianie w planowaniu urbanistycznym potrzeby zwiększenia odporności miasta na zmiany klimatu.

B.4. Transformacja energetyczna miasta i czyste powietrze

Wskaźniki i mierniki kluczowe

Zapotrzebowanie na energię stale rośnie. Jednocześnie jej produkcja z tradycyjnych źródeł stanowi zagrożenie dla środowiska naturalnego, a co za tym idzie, również dla jakości życia i zdrowia ludzi. Należy zatem podjąć działania w celu promowania wśród mieszkańców produkcji i konsumpcji energii z odnawialnych źródeł. Kluczowe jest również zwiększenie odporności miasta na niespodziewane sytuacje, które mogą wpłynąć na zakłócenie integralności przesyłu, w czym istotną rolę odgrywa dywersyfikacja źródeł energii.

W związku z celami osiągnięcia neutralności klimatycznej miasto Lublin uwzględnia działania ukierunkowane na zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, wykorzystując do tego istniejące zasoby i potencjały. Jak wynika z informacji uzyskanej z Polskiej Grupy Energetycznej Dystrybucja S.A. Oddział Lublin, udział energii pochodzącej z odnawialnych źródeł w stosunku do całkowitego zużycia w 2023 r. stanowił 3,559%. Wskaźnik ten z roku na rok jest coraz wyższy (tabela 67).

Tabela 67. Udział energii pochodzącej z odnawialnych źródeł w stosunku do całkowitego zużycia

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Udział energii pochodzącej z odnawialnych źródeł w stosunku do całkowitego zużycia (w %)	0,137	0,328	0,787	1,836	3,559

Źródło: dane Polskiej Grupy Energetycznej Dystrybucja S.A. Oddział w Lublinie.

W tabeli 68 zamieszczone są informacje dotyczące emisji komunalno-bytowej na terenie miasta w latach 2019–2023. Dane pochodzą z publikowanych corocznie przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska rocznych ocen jakości powietrza w województwie lubelskim. W 2023 r. emisja tlenków siarki wyniosła w Lublinie 214 602 kg/rok, wskaźnik na jednego mieszkańca – 0,65 kg SO_x/rok. Emisja tlenków azotu wyniosła 154 382 kg/rok, na jednego mieszkańca – 0,47 NO_x/rok. Emisja pyłu PM₁₀ wyniosła 5515983 kg/rok, wskaźnik na 1 km² miasta – 3 509,78 kg PM₁₀/rok. Warto dodać, że w Lublinie w 2023 r. funkcjonowały 2 stacje monitoringu jakości powietrza prowadzone przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – przy ul. Obywatelskiej 13 oraz przy ul. Śliwińskiego 5.

Tabela 68. Wskaźniki emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Wskaźnik emisji SO _x na jednego mieszkańca (kg SO _x /rok)	0,47	0,75	0,75	0,66	0,65
Wskaźnik emisji NO _x na jednego mieszkańca (kg NO _x /rok)	0,34	0,47	0,64	0,47	0,47
Wskaźnik emisji PM ₁₀ na 1 km ² (kg PM ₁₀ /rok)	1 699,89	2 668,52	3 477,16	3 465,76	3 509,78

Źródło: dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (raport oceny jakości powietrza).

Współczesny rynek transportowy zostaje stopniowo zdominowany i kształtowany przez elektromobilność. Proces ten wpisuje się w konieczność dywersyfikacji źródeł energii i kształtowania systemu zrównoważonego transportu zeroemisyjnego – przyjaznego dla użytkownika i neutralnego dla środowiska. Inwestycje w autobusy elektryczne i trolejbusy sprawiają, że Lublin już dziś spełnia 30% próg udziału pojazdów zeroemisyjnych w całej flocie, będąc w ścisłej czołówce systemów elektromobilnych w Polsce, a nawet w Europie. W 2023 r. w taborze komunikacji publicznej użytkowanych było 140 pojazdów zeroemisyjnych (36,65% taboru). W omawianym roku autobusy zeroemisyjne wykonały 1 909,0 tys. wozokilometrów. W porównaniu z 2023 r. jest to wzrost aż o 948,9%. W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wskaźnik ten wynosi 57,92 (tabela 69).

Tabela 69. Roczna liczba wozokilometrów wykonanych przez autobusy zeroemisyjne – wskaźnik

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Roczna liczba wozokilometrów wykonanych przez autobusy zeroemisyjne komunikacji miejskiej (w tys.)	10,0	6,0	164,0	182,0	1 909,0
Roczna liczba wozokilometrów wykonanych przez autobusy zeroemisyjne komunikacji miejskiej na 10 tys. mieszkańców	0,29	0,17	4,93	5,50	57,92

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Transportu Miejskiego w Lublinie i Głównego Urzędu Statystycznego.

Na bezpieczeństwo, przyjazność i atrakcyjność otoczenia duży wpływ ma oświetlenie przestrzeni publicznej. Zapewnienie komfortu mieszkańcom powinno iść w parze ze stosowaniem technologii energooszczędnych i optymalizacją rozwiązań. Technologia LED i inteligentnie sterowane oświetleniem ulicznym wpływa na zwiększenie bezpieczeństwa dla ruchu drogowego i bezpieczeństwa ogółem. W Lublinie udział oświetlenia miejskiego z technologią LED i inteligentnymi systemami sterującymi z roku na rok się zwiększa. Z informacji udostępnionych przez Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie rozwiązania takie w 2023 r. stanowiły 20,7% całego systemu.

Tabela 70. Udział oświetlenia miejskiego z technologią LED i inteligentnymi systemami sterującymi w oświetleniu

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Udział oświetlenia miejskiego z technologią LED i inteligentnymi systemami sterującymi w oświetleniu ogółem (w %)	17,0	18,0	19,0	20,0	20,7

Źródło: dane Zarządu Dróg i Mostów w Lublinie.

Tabela 71. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2030

Projekty	
2018–obecnie	<p>Making-City</p> <p>Jest to wielkoskalowy projekt demonstracyjny, finansowany z programu badawczo-innowacyjnego Horyzont 2020. Jego celem jest rozwiązanie problemu nadmiernej emisji CO₂ w miastach i zademonstrowanie transformacji miejskiego systemu energetycznego w kierunku miast o niskiej emisji dwutlenku węgla w oparciu o koncepcję PED (Positive Energy District). W prace nad projektem włączyło się 33 partnerów z 9 krajów, tj. Hiszpanii, Holandii, Finlandii, Francji, Turcji, Słowacji, Bułgarii, Włoch i Polski. W 2023 r. przedstawiciele Urzędu Miasta Lublin uczestniczyli w 10. spotkaniu konsorcjum (21-24 maja) w mieście partnerskim Bassano del Grappa (Włochy). W trakcie wydarzenia uczestnicy omawiali najważniejsze kwestie związane z prawidłową realizacją projektu Making-City. Oprócz aktualizacji stopnia realizacji zadań zorganizowano trzy warsztaty przybliżające niektóre aspekty przeprowadzania skutecznej transformacji energetycznej – modele biznesowe i narzędzia analityczne. Kolejne, 11. spotkanie Konsorcjum odbyło się (17-20 października) w Kadikoy (Turcja). W trakcie wydarzenia uczestnicy omawiali najważniejsze kwestie związane z prawidłową realizacją projektu. W ramach spotkania odbyły się również trzy warsztaty przybliżające niektóre aspekty przeprowadzania skutecznej transformacji energetycznej – modele biznesowe i partycypacja społeczna.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2019–obecnie	<p>Informacja o jakości powietrza</p> <p>Mieszkańcy mają możliwość na bieżąco sprawdzać informacje o jakości powietrza w Lublinie. W tym zakresie miasto współpracuje z Głównym Inspektoratem Ochrony Środowiska i jest współużytkownikiem automatycznej stacji monitoringu powietrza znajdującej się przy ul. Obywatelskiej 13. Wyniki pomiarów są publikowane między innymi na stronie internetowej miasta Lublin (lublin.eu/lublin/powietrze), na stronie internetowej GIOŚ (powietrze.gios.gov.pl), a także poprzez aplikację „Jakość powietrza w Polsce”. Dane o jakości powietrza są aktualizowane co godzinę. W sezonie grzewczym informacje te są także udostępniane na wyświetlaczach przy przystankach komunikacji miejskiej.</p>

Projekty

2023	<p>Mieszkańcy Lublina dbają o powietrze</p> <p>Miasto Lublin zrealizowało szereg działań edukacyjnych w ramach projektu dofinansowanego ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Artykuły w prasie (Kurier Lubelski, Dziennik Wschodni). Tematem artykułów były kwestie zagrożeń spowodowanych ze złym stanem powietrza i sposobów ochrony przed zanieczyszczeniami powietrza. ▪ Filmy dydaktyczne (Facebook, strony internetowe Urzędu Miasta Lublin). Tematyka filmów odnosiła się do działań poprawiających jakość powietrza, takich jak: wymiana pieców dzięki pozyskiwanym przez mieszkańców środkom w ramach miejskiej dotacji (Program Ograniczenia Niskiej Emisji), możliwość przyłączenia się do miejskiej sieci ciepłowniczej, dostępność ścieżek rowerowych i zeroemisyjnego transportu komunikacji miejskiej, działania Straży Miejskiej Miasta Lublin kontrolującej nieruchomości pod kątem spalania paliw, dynamiczny rozwój terenów zieleni jako miejsc do rekreacji i spędzania wolnego czasu. ▪ Akcja plakatowa w autobusach komunikacji miejskiej (1 000 szt. plakatów). Akcja miała na celu promocję ekologicznej komunikacji poprzez korzystanie z pojazdów komunikacji miejskiej. ▪ Warsztaty w szkołach (4 szkoły podstawowe). Podczas spotkań przedstawiono najnowszą wiedzę oraz problemy związane z jakością powietrza na poziomie światowym, regionalnym i lokalnym. Warsztaty były dla wielu uczniów możliwością nabycia wiedzy praktycznej związanej z zagrożeniami i sposobami ochrony zanieczyszczeniami powietrza. ▪ Happening z okazji „Dnia Czystego Powietrza”. Jego celem było zwrócenie uwagi mieszkańców miasta na problemy smogu i zanieczyszczeń powietrza. ▪ Spot radiowy „Dbaj o czystą atmosferę” (Radio Centrum, Radio Eska Lublin, Radio Plus Lublin). Jego tematem była ochrona i poprawa jakości powietrza. ▪ Konkurs „Rymuję – powietrze ratuję”. Zadaniem uczestników było nagranie krótkiego filmu o tematyce związanej z ochroną powietrza.
------	---

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Dodatkowe uwagi

Transformacja energetyczna miasta i czyste powietrze to kluczowy kierunek działań miasta Lublin zapisany w Strategii Lublin 2030. Aby osiągnąć ten cel, miasto Lublin zamierza ograniczać emisję zanieczyszczeń do atmosfery, w tym emisję pochodzącą z lokalnych kotłowni węglowych i kotłów indywidualnych, rozbudować infrastrukturę techniczną i stworzyć warunki niezbędne dla rozwoju elektromobilności miejskiej, nadal rozszerzać ofertę przewozową miasta o zeroemisyjne środki transportu zbiorowego, stworzyć warunki i wspierać wytwarzanie i magazynowanie czystej energii, poprawić efektywność energetyczną miejskiej infrastruktury technicznej oraz obiektów publicznych.

B.5. Łagodzenie zmian klimatu w oparciu o obiegi zamknięte

Wskaźniki i mierniki kluczowe

Mimo że miasta zajmują zaledwie 3% powierzchni Ziemi, to zużywają ponad 70% jej wszystkich zasobów naturalnych. Dlatego właśnie miasta powinny odegrać kluczową rolę w kierunku kształtowania zrównoważonej gospodarki opartej na obiegach zamkniętych. Zasadą gospodarki o obiegu zamkniętym jest staranne zachowywanie wszelkich cennych surowców w taki sposób, aby wzmocnić odporność całego systemu miejskiego na możliwe zakłócenia i umożliwić jego szybką regenerację. Szereg zaleceń zarówno unijnych jak i krajowych nakłada na gminę obowiązek dostosowania się m.in. do przepisów w dziedzinie ochrony środowiska. Samorząd zobligowany jest do przestrzegania standardów dotyczących odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych. Celem nadrzędnym jest osiągnięcie właściwego poziomu skanalizowania miasta i co najważniejsze uzyskanie efektu ekologicznego związanego z oczyszczaniem ścieków.

Za dostarczanie mieszkańcom Lublina wody oraz odprowadzanie i oczyszczanie ścieków odpowiada Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Lublinie. Przedsiębiorstwo prowadzi też wielomilionowe inwestycje z udziałem środków zewnętrznych na rzecz rozbudowy i modernizacji sieci wodociągowych i kanalizacyjnych. Jak wynika z informacji udostępnionych przez Spółkę, zużycie wody na mieszkańca w 2023 r. wyniosło 100,76 litrów na dobę na mieszkańca i było to o 6,48% więcej niż w 2022 r. (94,63 litrów). W przeliczeniu na m³ jest to 36,78m³ na mieszkańca na rok. Suma zafakturowanych ścieków w związku ze świadczeniem usług zbiorowego odprowadzania ścieków przez Gminę Lublin w 2023 r. wyniosła 19 820 574 m³ i jest to wartość większa o 2,00% w porównaniu z rokiem wcześniejszym.

Tabela 72. Ilość odprowadzonych i oczyszczonych ścieków

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Ilość odprowadzonych i oczyszczonych ścieków (zafakturowanych) (w m ³)	19 719 790	19 450 788	19 478 556	19 431 467	19 820 574

Źródło: dane Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Lublinie.

Infrastruktura służąca do zbierania, transportu, unieszkodliwiania oraz odprowadzania ścieków bytowo-gospodarczych oraz ścieków deszczowych za pomocą kanałów ściekowych należy do władz miejskich, które są odpowiedzialne za jej utrzymanie, powiększanie i modernizowanie. W 2023 r. długość przebudowanej lub rozbudowanej kanalizacji sanitarnej i deszczowej wyniosła 19,9 km.

Tabela 73. Długość przebudowanej lub rozbudowanej kanalizacji sanitarnej i deszczowej

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Długość przebudowanej lub rozbudowanej kanalizacji sanitarnej i deszczowej (w km)	9,5	14,8	19,4	33,5	19,9

Źródło: dane Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Lublinie.

Biorąc pod uwagę odsetek odpadów zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów, Lublin lokuje się na 6. miejscu wśród wszystkich miast wojewódzkich (przed rokiem miejsce 7.). W 2023 r. udział selektywnych odpadów wyniósł 42,3%. Mediana dla badanych miast wyniosła 39,05 (100,0%), natomiast odchylenia dla Lublina wyniosło 108,3%. Najlepiej w tym rankingu wypadły: Rzeszów, Białystok i Kraków. Najgorzej zaś Zielona Góra, Szczecin i Toruń.

Tabela 74. Udział odpadów zebranych selektywnie w odpadach ogółem – wskaźnik

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Udział odpadów zebranych selektywnie w odpadach ogółem (w %)	39,60	43,40	44,70	42,30	b.d.*
Procent mediany dla 18 miast wojewódzkich	31,00	36,50	37,65	39,05	b.d.*

* Uwagi: dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny zostaną udostępnione w listopadzie 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Za najczęściej występujące i wpływające na sektor zdrowia publicznego zjawiska przyjmuje się m.in. fale upałów i mrozów, ekstremalne zjawiska pogodowe. Zjawiska te przyczyniają się do powstawania lub nasilania się szeregu groźnych dla zdrowia i życia dysfunkcji organizmu. Szczególnie wrażliwymi pod tym względem są dzieci poniżej 5 r.ż., osoby powyżej 65 r.ż. oraz przewlekle chore. Dużą wrażliwością na ekstremalne zjawiska pogodowe charakteryzują się też osoby z niepełnosprawnościami, o ograniczonej mobilności oraz bezdomne. Tabela 75 prezentuje liczbę dni z ekstremalnymi temperaturami powietrza tj. w zakresie -15 C i mniej oraz +30 C i więcej. W roku 2023 r. były to wyłącznie dni z temperaturą powyżej +30 C.

Tabela 75. Liczba dni z ekstremalnymi temperaturami powietrza (dni upalne i dni bardzo mroźne)

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba dni z ekstremalnymi temperaturami powietrza	14	5	18	17	31

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych serwisu internetowego meteoblue.com.

Na podstawie informacji uzyskanych z komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Lublin udział przetargów objętych systemem zielonych zamówień w ogólnej liczbie prowadzonych w danym roku postępowań wyniósł w 2022 r. 0,96 %. Na potrzeby tej części sprawozdawczości przyjęto definicję zielonych zamówień publicznych wg Komisji Europejskiej. Określa ona, iż zielone zamówienia publiczne (ang. green public procurement – GPP) stanowią proces, w ramach którego instytucje publiczne starają się uzyskać towary, usługi i roboty budowlane, których oddziaływanie na środowisko w trakcie ich cyklu życia jest mniejsze w porównaniu do towarów, usług i robót budowlanych o identycznym przeznaczeniu, jakie zostałyby zamówione w innym przypadku.

Tabela 76. Udział zrealizowanych przetargów objętych systemem zielonych zamówień publicznych w ogólnej liczbie przetargów

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Udział zrealizowanych przetargów objętych systemem zielonych zamówień publicznych w ogólnej liczbie przetargów (w %)	0,00	0,00	1,54	0,96	b.d.

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Tabela 77. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2030

Projekty	
2023	<p>Ekologiczny Lublin. Oszczędzaj wodę, segreguj odpady, dbaj o otoczenie!</p> <p>Jest to projekt finansowany ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na zadania z zakresu edukacji ekologicznej w ramach Programu Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej. W ramach projektu zrealizowano m.in. działania takie jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dystrybucja 500 szt. tablic na wiaty śmietnikowe przy nowowynbudowanych blokach, informujących o zasadach prawidłowej segregacji odpadów. ▪ Druk i dystrybucja broszur na temat kompostowników (co można kompostować a czego nie, jakie proporcje zachować, aby powstał pełnowartościowy kompost) oraz dystrybucja książeczki edukacyjnej „Dbamy o środowisko” skierowanej do dzieci ze szkół podstawowych. ▪ Zakup puzzli magnetycznych, mobilnych gier terenowych, gier „Labirynty wiedzy”, które mają wspierać w procesie edukacji ekologicznej oraz poszerzać wiedzę na temat ogólnych zasad dbania o otoczenie. ▪ Produkcja i emisja 5 spotów, których celem była zachęta do selektywnej zbiórki odpadów oraz redukcji ilości wytwarzanych odpadów, zminimalizowanie zakupu towarów w opakowaniach plastikowych (np. wody w butelkach PET na rzecz używania domowych filtrów do wody, korzystania z bidonów i butelek wielorazowego użytku), rezygnacja z reklamówek jednorazowych na rzecz używania toreb materiałowych oraz pokazanie możliwości zmian swoich przyzwyczajeń zakupowych na co dzień.
2023	<p>Błękitno-zielona infrastruktura</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ogrody deszczowe – wykonano 5 rabat deszczowych w pasie zieleni ul. Obrońców Pokoju o łącznej powierzchni 55,2 m2, nasadzono 173 szt. roślin. ▪ Łąki kwietne – nasadzenia o powierzchni łącznej 2 301 m2 przy ulicach: Diamentowej, Smorawińskiego, Głębokiej, Tysiąclecia/Łęczyńskiej oraz wzdłuż ścieżki rowerowej przy Hotelu Arche.

Projekty	
2016–obecnie	<p>Ekozbiórka</p> <p>Miasto Lublin stale prowadzi selektywną zbiórkę odpadów, w tym: zużytych baterii, akumulatorów przenośnych, przeterminowanych leków, a także odpadów niebezpiecznych i chemikaliów, sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz opon. Pojemniki na zużyte baterie znajdują się w 133 miejscach na terenie Lublina. Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny przyjmowany jest w stałym punkcie przy ul. Metalurgicznej 13F. Na terenie miasta znajduje się także 9 pojemników na małe elektroodpady. Pojemniki przeznaczone na przeterminowane leki ustawione są w 94 aptekach na terenie miasta. Natomiast odpady niebezpieczne i chemikalia, do których zaliczają się opakowania po przepracowanych olejach, opakowania po rozpuszczalnikach, opakowania po farbach wodnych i olejnych, opakowania po środkach ochrony roślin, zużyte świetlówki, zużyte baterie, należy wyrzucać do pojemników na odpady niebezpieczne. Znaleźć je można w 11 lokalizacjach na terenie Lublina. Z kolei zużyte opony w ilości 8 szt. rocznie od gospodarstwa domowego, można przekazywać do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów (PSZOK) znajdującego się przy ul. Metalurgicznej 13K. Aby ułatwić mieszkańcom i mieszkankom Lublina prawidłową segregację miasto uruchomiło wyszukiwarkę odpadów, która podpowie, do którego pojemnika powinny trafić poszczególne odpady.</p>
2008–obecnie	<p>Program usuwania azbestu dla miasta Lublin</p> <p>Program został przyjęty uchwałą Rady Miasta Lublin Nr 372/XXI/2008 z dnia 19 czerwca 2008 r. W ramach Programu miasto Lublin świadczy usługę demontażu wyrobów zawierających azbest z budynków mieszkalnych i gospodarczych wraz z odbiorem oraz usługę odbioru odpadów zawierających azbest zalegających na terenie nieruchomości. Realizatorem programu jest Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Lublin, jako komórka wiodąca realizuje „Program usuwania azbestu dla miasta Lublin”. Z Programu mogą korzystać osoby fizyczne i wspólnoty mieszkaniowe. W 2023 r.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zdemontowano 2581,67 m² (38,725 Mg) pokryć dachowych zaw. azbest z budynków mieszkalnych, ▪ zdemontowano 2550,92 m² (38,269 Mg) pokryć dachowych zaw. azbest z budynków gospodarczych, ▪ odebrano 123,526 Mg odpadów zaw. azbest zalegających na terenach nieruchomości. <p>Łącznie na składowisku odpadów niebezpiecznych zdeponowano 200,52 Mg odpadów zawierających azbest, pochodzących ze 107 nieruchomości.</p>
2023	<p>Rozszczelnienie nawierzchni</p> <p>Działania te mają na celu zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej, zwiększenie powierzchni retencyjnej (adaptacja do zmian klimatu), ochrona zieleni wysokiej (poprawa warunków życia drzew). Rozszczelniono nawierzchnię z kostki, co pozwoliło na poszerzenie mis przy drzewach oraz na utworzenie rabat i przyczyniło się do poprawy warunków życia drzew istniejących:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ul. G. Narutowicza – 245m² zdjętej nawierzchni z kostki, poprawa warunków życia 40 szt. drzew, ▪ ul. Okopowa – 30m² zdjętej nawierzchni z kostki, poprawa warunków życia 7 szt. drzew, ▪ ul. Królewska – 45m² zdjętej nawierzchni z kostki, poprawa warunków życia 3 szt. drzew, ▪ ul. Zesłańców Sybiru – 6m² zdjętej nawierzchni z kostki, poprawa warunków życia 2 szt. drzew, ▪ ul. Zamojska – 193m² zdjętej nawierzchni z kostki, poprawa warunków życia 27 szt. drzew, ▪ ul. Wyszyńskiego – 124m² zdjętej nawierzchni z kostki, poprawa warunków życia 6 szt. drzew, ▪ ul. Lubartowska – 897 m² zdjętej nawierzchni z kostki, poprawa warunków życia 55 szt. drzew.
2023	<p>Zielone Przystanki</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Opracowana została koncepcja 3 nowych przystanków i ich najbliższego otoczenia (zagospodarowanie zielenią). ▪ Opracowano projekt nasadzeń i dobór małej architektury na placu przez PSK nr 1 przy ul. Staszica. ▪ Opracowano projekt nasadzeń na skwerze u zbiegu ul. Sulisławickiej i Tetmajera. ▪ Opracowano projekt nasadzeń drzew w pasie drogowym ul. Nałęczowskiej u zbiegu z ul. Grabową. ▪ Opracowano projekt nasadzeń krzewów pod pomnikiem u zbiegu ul. Obywatelskiej i Unickiej. ▪ Opracowano projekt nasadzeń drzew na terenie wokół Stadionu Arena Lublin.

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Dodatkowe uwagi

Występowanie ekstremalnych zjawisk meteorologicznych w postaci nagłych i intensywnych opadów lub długotrwałych susz jest zjawiskiem coraz częściej dotykającym miasta. Lublin posiada dobrze rozwiniętą sieć kanalizacji deszczowej, nie mniej istotne jest wdrożenie działań z zakresu budowy błękitno-zielonej infrastruktury. Prowadzone działania na rzecz rozszczelnienia nawierzchni i wprowadzania nowych nasadzeń mają pomóc zarówno w retencji wody, jak i w łagodzeniu zjawiska tzw. wyspy ciepła w centralnych obszarach miasta o gęstej zabudowie. Ponadto Lublin ma potencjał, by przejść na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Do tego jednak potrzebna jest współpraca i edukacja wszystkich interesariuszy miasta. Potrzebne są w związku z tym kampanie i warsztaty edukacyjne, uczące zachowań cyrkularnych.

4.3. Obszar C. Lublin otwarty, wielopokoleniowy i społecznie zaangażowany

Strategii Lublin 2030	
Uchwała nr 1088/XXXV/2022 Rady Miasta Lublin z dnia 27 stycznia 2022 r. w sprawie przyjęcia strategii rozwoju miasta Lublin	
OBSZAR C. LUBLIN OTWARTY, WIELOPOKOLENIOWY I SPOŁECZNIE ZAANGAŻOWANY	Polityka miasta Lublin w ramach wszystkich przynależnych samorządowi kompetencji służy rozwiązywaniu problemów i zarządzaniu sprawami publicznymi. Kierunki działań są zgodne z zasadą pomocniczości, partycypacji społecznej oraz współodpowiedzialności mieszkańców. Idea miasta społecznie zaangażowanego jako wyznacznika programowania rozwoju ma swoje uzasadnienie w dotychczasowej polityce Lublina. Realizowana jest bowiem od lat polityka społeczna rozumiana jako integracyjna, interdyscyplinarna, bazująca na włączaniu i partycypacji społecznej oraz na współpracy samorządu z partnerami społecznymi. Jest to działanie przemyślane, konsekwentne, trafiające do wszystkich zainteresowanych i potrzebujących grup oraz indywidualnych osób. W ramach tego obszaru wyróżniono trzy cele strategiczne: C.1. Miasto otwarte i włączające, C.2. Miasto wielopokoleniowe, C.3. Aktywne sąsiedztwo.

C.1. Miasto otwarte i włączające

Wskaźniki i mierniki kluczowe

Otwartość to pojęcie często używane w dyskursie publicznym. Wyraża się swoistym „ukierunkowaniem do wszystkich”, „przeznaczeniem dla wszystkich”, ale także „zgodą na wzięcie udziału (włączenia się) przez każdego”. Otwartość jest więc postawą wyrażającą się przychylnością, aprobatą, uniwersalizmem. Taka idea czyni społeczność lokalną dostępną, ale i przychylną wobec innych. Miasto Lublin od lat akcentuje swoją otwartość, zarówno w ramach tworzonej przez siebie mikrospołeczności, jak i na zewnątrz.

Dostępność to cecha, dzięki której z produktów, usług i przestrzeni może korzystać na równi jak największa liczba osób. Celem szeroko rozumianej polityki dostępności realizowanej przez miasto Lublin jest poprawa warunków życia i funkcjonowania mieszkańców ze szczególnymi potrzebami, którzy są narażeni na marginalizację lub dyskryminację m.in. ze względu na niepełnosprawność lub obniżony poziom sprawności z powodu wieku czy choroby. W rezultacie, co warto bardzo mocno zaakcentować, 100% inwestycji realizowanych przez miasto odbywa się zgodnie z założeniami projektowania uniwersalnego (włączającego wszystkich mieszkańców, zapewniającego im pełną równość oraz możliwość uczestnictwa w życiu społecznym). Ponadto, na podstawie zarządzenia Prezydenta Miasta Lublin (Zarządzenie nr 145/9/2020 z dn. 29 września 2020 r.) został powołany koordynator ds. dostępności Urzędu Miasta Lublin i jednostek organizacyjnych miasta Lublin. Działa także zespół zadaniowy ds. dostępności Urzędu Miasta Lublin i jednostek organizacyjnych miasta Lublin (Zarządzenie nr 5/12/2020 z dn. 2 grudnia 2020 r.), który zajmuje się poprawą dostępności wydarzeń, usług i innych zadań realizowanych przez miasto dla osób z różnymi potrzebami (w tym podzespoły ds. dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej).

Tabela 78. Udział inwestycji realizowanych zgodnie z założeniami projektowania uniwersalnego w inwestycjach ogółem

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Udział inwestycji realizowanych zgodnie z założeniami projektowania uniwersalnego w inwestycjach ogółem (w %)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Przestępstwo przeciwko wolności dotyczy przede wszystkim pozbawienia człowieka wolności, obejmujące również groźbę karalną, groźbę bezprawną, przemoc wobec osób i naruszenie miru domowego (art. 189 – 193 k.k.). Przestępstwo przeciwko wolności sumienia i wyznania mówi o czynie zabronionym godzącym w indywidualną/grupową wolność sumienia i wyznania obejmującym dyskryminację wyznaniową, przeszkadzanie publicznemu wykonaniu aktu religijnego, obrazę uczuć religijnych (art. 194–196 k.k.).

Na podstawie ostatnich pełnych danych udostępnionych przez Główny Urząd Statystyczny w 2022 r. wskaźnik przestępstw stwierdzonych przez Policję przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności na 1 tys. mieszkańców wyniósł w Lublinie 1,32. Mediana dla wszystkich miast wojewódzkich osiągnęła poziom 1,02 (100%). Odchylenie dla Lublina w 2021 r. wyniosło 129,42%. Lokuje to Lublin na 5. miejscu wśród wszystkich miast wojewódzkich (tabela 79). Najwyższy wskaźnik tego rodzaju przestępstw w 2022 r. odnotowano w Szczecinie, Krakowie i Zielonej Górze. Najmniej w Olsztynie, Poznaniu i Białymstoku.

Tabela 79. Przestępstwa przeciwko wolności, wolności sumienia, wolności seksualnej i obyczajności – wskaźnik

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności na 1 tys. mieszkańców	1,00	1,21	1,19	1,32	b.d.*
Procent mediany dla 18 miast wojewódzkich	100,5	122,8	117,2	129,4	b.d.*

* Uwagi: dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny zostaną udostępnione w listopadzie 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Bezdomność jest jednym z najbardziej dotkliwych problemów społecznych. Pozostaje wciąż jednym z najmniej rozpoznanych zagadnień, co do skali występowania. Zachodzi w sytuacji nie tylko braku własnego mieszkania, ale również jakiegokolwiek innego, możliwie stałego choćby zastępczo traktowanego schronienia przystosowanego do zamieszkania. Wśród przyczyn bezdomności wymienia się: uzależnienie od alkoholu i narkotyków, bezrobocie, choroby psychiczne, problem w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, brak możliwości zamieszkania po opuszczeniu placówki opiekuńczo-wychowawczej. Liczba osób w Lublinie korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezdomności wyniosła w 2023 r. – 448 (patrz tabela 80).

Tabela 80. Liczba osób bezdomnych – wskaźnik

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób bezdomnych	262	309	423	394	448
Liczba osób bezdomnych na 100 tys. mieszkańców ¹²	77,1	92,2	127,1	119,0	135,9

Źródło: dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie.

Lublin jest miastem gościnnym, osiedla się tu wielu obcokrajowców. W związku z tym populacja mieszkańców miasta jest zróżnicowana także pod względem narodowości czy kraju pochodzenia. Najbardziej widoczną na co dzień grupą obcokrajowców są studenci obcokrajowcy. Jak podaje Główny Urząd Statystyczny w roku akademickim 2022/2023 w Lublinie studiowało 9 014 cudzoziemców. Ale oprócz studentek i studentów w Lublinie mieszkają również inne grupy cudzoziemców, mające tu swoje rodziny, pracę, firmy. Innymi słowy, mieszkający w Lublinie z wyboru.

W statystyce publicznej źródłem danych dotyczących liczby cudzoziemców zamieszkujących daną jednostkę terytorialną jest Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań. Z danych opublikowanych przez Główny Urząd Statystyczny wynika, że w 2021 r. odsetek cudzoziemców zamieszkujących Lublin wyniósł 1,57%. Innym źródłem informacji na ten temat są dane meldunkowe (Wydział Spraw Administracyjnych Urzędu Miasta Lublin), przy czym obejmują one tylko część ogółu cudzoziemców mieszkających w mieście. Na ich podstawie wiemy, że w 2023 r. w Lublinie zameldowanych było 4 708 cudzoziemców (rok wcześniej

¹² W ubiegłorocznym raporcie w tym miejscu wkradł się błąd. Zamiast wskaźnika „liczba osób bezdomnych na 100 tys. mieszkańców” podana została informacja na temat „liczby osób bezdomnych”.

4 584). Wśród nich na pobyt stały 1 048 osób (rok wcześniej 1 024) i 3 660 na pobyt czasowy (rok wcześniej 3 560). Stanowią oni 1,43% populacji miasta.

Liczba obcokrajowców mieszkających w Lublinie może być dużo większa niż wszystkie dostępne statystyki. W związku z wybuchem wojny w Ukrainie, według raportu Unii Metropolii Polskich, w 2022 r. w Lublinie mogło mieszkać 68,4 tys. obywateli Ukrainy (czyli ok. 17,0% populacji miasta), w tym 16,9 tys. dzieci.

Tabela 81. Liczba i odsetek cudzoziemców zamieszkujących Lublin

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba cudzoziemców zameldowanych w Lublinie	4 273	3 811	5 069	4 584	4 708
Odsetek cudzoziemców zamieszkujących Lublin (w %)	1,26	1,14	1,52	1,38	1,43

Uwagi: stan na 31 grudnia każdego roku.

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Dobra adaptacja w środowisku to podstawa do podejmowania kolejnych działań. Cudzoziemiec, który podejmuje pracę w Polsce na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenia, podlega obowiązkowo takim samym ubezpieczeniom społecznym jak obywatel Polski¹³. Dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych prezentowane w tabeli 82, pokazują stały wzrost liczby ubezpieczonych cudzoziemców, którzy podjęli legalną pracę w Lublinie. Liczba ubezpieczonych (osoby fizyczne) z terenu miasta Lublin, którzy w zgłoszeniu do ubezpieczeń emerytalnego i rentowego podali obywatelstwo inne niż polskie w 2023 r. wyniosła 12 167 osób. Jest to wzrost o 10,6% niż rok wcześniej, i wzrost o 72,6% w porównaniu z 2019 r.

Tabela 82. Liczba obcokrajowców pracujących w Lublinie

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba obcokrajowców pracujących w Lublinie ogółem	7 049	7 561	9 350	10 998	12 167
Liczba obcokrajowców pracujących w Lublinie na 1 tys. mieszkańców	20,8	22,6	28,1	33,2	36,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Głównego Urzędu Statystycznego.

Prawo do pracy przysługuje każdemu człowiekowi i dotyczy ogółu różnych gwarancji zabezpieczających obywatelowi możliwość uzyskania odpowiedniego zatrudnienia. Realizacja tego uprawnienia przez osobę niepełnosprawną odbywa się na takich samych prawach jak korzystanie z niego przez osobę pełnosprawną. Gwarancją takiego stanu rzeczy jest zasada równości w dostępie do usług i instrumentów. W 2023 r. w Urzędzie Miasta Lublin zatrudnionych było 138 osób z niepełnosprawnościami i stanowili oni 10,65% ogółu zatrudnionych. Jeśli zaś chodzi o jednostki organizacyjne miasta, liczbowo najwięcej osób z niepełnosprawnościami zatrudnia Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Lublinie sp. z o.o. (81 osób), zaś wskaźnikowo Lubelskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. (18,0% ogółu pracujących).

Tabela 83. Liczba i odsetek osób z niepełnosprawnościami zatrudnionych w Urzędzie Miasta Lublin

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób z niepełnosprawnościami zatrudnionych w Urzędzie Miasta Lublin	110	115	112	118	138
Udział osób z niepełnosprawnościami zatrudnionych w Urzędzie Miasta Lublin w ogólnej liczbie zatrudnionych (w %)	8,09	8,34	8,11	9,04	10,65

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

¹³ Cudzoziemiec zatrudniony tylko na podstawie umowy o dzieło nie podlega ubezpieczeniom społecznym ani ubezpieczeniu zdrowotnemu. Tym samym nie ma prawa do świadczeń m.in. w razie choroby czy macierzyństwa.

Tabela 84. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2030

Projekty	
2018–obecnie	<p>Nowe e-usługi i informatyczne udogodnienia dla mieszkańców</p> <p>W ramach realizacji projektu Budowa i rozbudowa e-usług w Gminie Lublin (współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020, wartość dofinansowania ponad 4,5 mln zł) pod adresem e.lublin.eu uruchomione zostały nowe ogólnodostępne e-usługi i rozwiązania informatyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ system Contact Center do obsługi kontaktów z klientami Urzędu Miasta Lublin przez: telefon 81 466 1000, fax 81 466 1001, e-mail kontakt@lublin.eu, chat, formularz zgłoszeniowy oraz alert pod adresem: zglosto.lublin.eu; ▪ dostęp do otwartych danych (Open Data) pod adresem otwartedane.lublin.eu, gdzie można znaleźć informacje lub zbiory danych, z których wszyscy mogą swobodnie korzystać, baza daje możliwość przeglądania, analizowania, pobierania, tworzenia zestawień i tworzenia prostych aplikacji; ▪ e-usługi przestrzenne z zakresu Wydziału Geodezji i Wydziału Planowania skierowane są do obsługi klientów Urzędu oraz do poszczególnych grup odbiorców, tj. geodetów uprawnionych, projektantów, rzeczoznawców majątkowych, komorników sądowych, notariuszy. Korzystając z profilu zaufanego, można złożyć wniosek, dokonać opłaty online i otrzymać dokumenty bez wychodzenia z domu; ▪ portal partycypacyjny decyduje.lublin.eu służący do przeprowadzania konsultacji społecznych, zbierania wniosków i uwag od mieszkańców, w tym miejscu można również uczestniczyć w procesach Budżetu Obywatelskiego, Zielonego Budżetu, inicjatywy lokalnej, konsultacji społecznych, opiniowania planów przestrzennych; ▪ geoportal miejski – rozbudowa istniejącego narzędzia o nowe możliwości techniczne, funkcjonalności i dane. <p>Głównym celem rozbudowy e-usług jest zwiększenie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w administracji publicznej. Dzięki temu mieszkańcy otrzymali możliwość załatwienia wielu spraw urzędowych bez konieczności osobistej wizyty.</p>
2021–obecnie	<p>Specjalistyczne Centrum Wspierające Edukację Włączającą w Lublinie</p> <p>Przedsięwzięcie realizowane jest w ramach Projektu Grantowego „Pilotażowe wdrożenie modelu Specjalistycznych Centrów Wspierających Edukację Włączającą (SCWEW)” w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014–2020. Celem jest poprawa dostępności usług edukacyjnych dla dzieci/uczniów/słuchaczy ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi, w tym ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w ramach udzielonego grantu na utworzenie i funkcjonowanie Specjalistycznego Centrum Wspierającego Edukację Włączającą (SCWEW). W ramach grantu objęto wsparciem 6 ogólnodostępnych placówek oświatowych, tj. Przedszkole nr 32 w Lublinie, Szkołę Podstawową nr 18 im. Macieja Rataja w Lublinie, Szkołę Podstawową nr 30 im. Króla Kazimierza Wielkiego w Lublinie, Szkołę Podstawową nr 39 im. Szarych Szeregów w Lublinie, XIV Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół nr 5 im. Jana Pawła II w Lublinie, Technikum Mechaniczne w Lubelskim Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Lublinie. W 2023 r. w ramach przedsięwzięcia grantowego zrealizowano szereg działań, wspierających kadrę pedagogiczną, uczniów ze specjalnymi potrzebami i ich rodziców w następujących działaniach:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ konsultacje indywidualne dla dyrektorów szkół ogólnodostępnych i koordynatorów ds. edukacji włączającej i współpracy ze SCWEW prowadzone przez zespół SCWEW, ▪ spotkania specjalistów z rodzicami i dziećmi/uczniami, ▪ modelowe zajęcia na terenie przedszkola i szkół ogólnodostępnych, ▪ działania doradczo-szkoleniowe podejmowane w przedszkolu/szkole w zakresie podniesienia kompetencji pracowników szkół w zakresie podejmowania działań interwencyjnych, ▪ konsultacje eksperckie indywidualne i grupowe dla nauczycieli i specjalistów, ▪ obserwacje wspierające/superwizje koleżeńskie, ▪ rady szkoleniowe podnoszące kompetencje pracowników przedszkoli/szkół ogólnodostępnych, ▪ sieć współpracy i samokształcenia dotycząca edukacji włączającej, ▪ organizacja konferencji podsumowujących projekt, ▪ opracowanie publikacji zawierających opis rozwiązań wypracowanych w trakcie funkcjonowania SCWEW, ▪ funkcjonowanie wypożyczalni specjalistycznego sprzętu i pomocy dydaktycznych, dla szkół i przedszkoli.

Projekty	
2023	<p>Zdrowie psychiczne – ku samodzielności i niezależności</p> <p>Projekt realizowany był od maja do grudnia roku sprawozdawczego i współfinansowany ze środków budżetu państwa w ramach programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej pn. „Od zależności ku samodzielności”. Zakładał współpracę wielu partnerów (podmioty samorządowe i NGO) w obszarze ochrony zdrowia psychicznego. Działania miały charakter bezpośrednich spotkań (warsztaty, spotkania ze specjalistą, itp.) i skierowane były do osób z zaburzeniami psychicznymi oraz ich rodzin i opiekunów, rodziców dzieci ze spektrum autyzmu oraz niepełnosprawnością intelektualną oraz grup zawodowych działających w systemie ochrony zdrowia, pomocy społecznej i oświaty (m. in. psychologów, terapeutów środowiskowych, lekarzy rodzinnych, pielęgniarek, pracowników socjalnych, pedagogów). Ogółem w projekcie wzięły udział 292 osoby. Wśród najważniejszych działań wymienić można: grupy wsparcia, warsztaty dla rodzin, udział w konferencjach, aktywność artystyczną, warsztaty rozwijania umiejętności interpersonalnych oraz rozwoju osobistego. Ogółem koszt projektu wyniósł 88 801,31 zł (z budżetu miasta Lublin – 18 487,67 zł).</p>
2023	<p>Działania informacyjno-edukacyjne w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia psychicznego dla uczniów klas I szkół ponadpodstawowych w Lublinie w roku 2023 „Blżej siebie”</p> <p>Celem projektu było wdrożenie pakietu działań w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia psychicznego dla uczniów oraz rodziców i nauczycieli. Realizacja projektu miała na celu popularyzowanie wiedzy z zakresu zdrowia psychicznego, jego uwarunkowań oraz kształtowanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych, ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki samobójstw. Spotkania na terenie szkół prowadzone były przez wykwalifikowanych psychologów i terapeutów ze Stowarzyszenia „STOP”. W projekcie wzięło udział ogółem 1750 osób, w tym: 857 uczniów, 229 nauczycieli oraz 664 rodziców. Na realizację programu w roku sprawozdawczym wydatkowano 60 000,00 zł.</p>
2007–obecnie	<p>Wielokulturowy Lublin</p> <p>Jest to festiwal przybliżający kultury i tradycje mniejszości narodowych, etnicznych, religijnych i wyznaniowych obecnych w Lublinie. W 2023 r. odbyła się jubileuszowa XVI edycja festiwalu. Jego celem było stworzenie warunków do bezpośredniego kontaktu z różnorodnością kultur i tradycji.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2008–obecnie	<p>Ukraina w Centrum Lublina</p> <p>Organizatorem jest Fundacja Kultury Duchowej Pogranicza. Celem przedsięwzięcia jest prezentacja kultury ukraińskiej w różnych jej przejawach, aktywizacja mieszkańców miasta, próba przełamania negatywnych stereotypów i uprzedzeń oraz nawiązywanie współpracy. W programie festiwalu znalazło się wiele wydarzeń, m.in. konkurs wiedzy o Ukrainie wśród licealistów, konkursy fotograficzne i literackie, spotkania autorskie, warsztaty, spacer po Lublinie i wiele innych. W 2023 r. odbyła się VI edycja festiwalu.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2020–obecnie	<p>Lublimer Festival</p> <p>Festiwal Kultury Żydowskiej to wydarzenie w przestrzeni społeczno-kulturalnej Lublina, które poprzez muzykę, spektakle, spacer po żydowskim Lublinie oraz poprzez warsztaty i działania edukacyjne, otwiera okno na żydowską przeszłość miasta. Poszanowanie dziedzictwa historycznego dzięki zastosowaniu nowoczesnych środków wyrazu łączy pamięć historyczną z dzisiejszym, aktualnym obliczem miasta. Wydarzenie wypełnia pustkę kulturową po nieistniejącej już dzielnicy żydowskiej. W 2023 r. odbyła się IV edycja festiwalu.</p>
2007–obecnie	<p>Program integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021–2030</p> <p>Celem programu jest integracja społeczności romskiej i nieromskiej, usprawnienie nauki i wyrównanie szans edukacyjnych oraz podniesienie poziomu wykształcenia uczniów romskich. W ramach zadania Urząd Miasta Lublin dokonał zakupu podręczników szkolnych dla uczniów romskich uczęszczających do szkół ponadpodstawowych, zakupu przyborów szkolnych oraz strojów sportowych i obuwia sportowego dla uczniów romskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Urząd Miasta Lublin przygotował integracyjny wyjazd na kolonie dla uczniów romskich i nieromskich. Odbyły się też wyjazdy na wycieczki edukacyjne dla uczniów romskich i nieromskich. Zorganizowane zostało także Integracyjne Spotkanie Wigilijne.</p>

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Dodatkowe uwagi

Miasto otwarte, włączające i dostępne koncentruje się na jakości życia mieszkańców, świadomie i wrażliwie reaguje na sytuacje i procesy, które mogą wpływać na dobrostan grup społecznych, szczególnie tych, które zagrożone są wykluczeniem lub marginalizacją. Otwartość i włączanie wpisują się w politykę miasta opartą na gwarancji równych szans i szacunku dla każdego człowieka. Otwarte miasto pozwala wszystkim mieszkańcom w pełni uczestniczyć w życiu społeczności. Wszystkie grupy mieszkańców, włącznie z grupami szczególnie wrażliwymi, posiadają równy dostęp do podstawowych usług publicznych, takich jak edukacja, kultura, usługi społeczne i opieka zdrowotna. Miasto otwarte, włączające i dostępne kieruje się we wszystkich

działaniach zasadami poszanowania praw człowieka i obywatela, dąży do pełnego włączenia w życie społeczne miasta każdego mieszkańca, jak i wszystkich tych, którzy chcą w nim zamieszkać.

C.2. Miasto wielopokoleniowe

Wskaźniki i mierniki kluczowe

Wielopokoleniowe miasto to takie, które kieruje się w swoich działaniach zasadą pomocniczości, aktywizuje i inicjuje wzajemną współpracę wszystkich grup wiekowych, wzmacnia kapitał społeczny mieszkańców, pogłębia ich lokalną tożsamość, przywiązuje i integruje z miejscem zamieszkania. Miasto otwarte na młodych to miasto stwarzające szanse na rozwój, wspomagające samorealizację, oferujące edukację na dobrym poziomie, inwestujące w infrastrukturę czasu wolnego, upodmiotawiające młodych jako obywateli, słuchające ich jako mieszkańców i komunikujące się z nimi. Miasto otwarte i przyjazne dorosłym zapewnia dostęp do żłobków, przedszkoli i szkół. Wspiera w godzeniu życia zawodowego i rodzinnego. Wykorzystuje zasoby przestrzenne i modernizuje infrastrukturę, czyniąc miasto przyjaznym dla mieszkańców. Prowadzi dialog z mieszkańcami, buduje społeczeństwo obywatelskie. Miasto przyjazne seniorom lokuje politykę senioralną wśród swoich kluczowych zadań. Uwzględnia ich potrzeby zgodnie ze standardami dostępności w priorytetowych dla rozwoju miasta obszarach obejmujących przestrzeń publiczną, budynki, transport, mieszkalnictwo, usługi społeczne, ochronę zdrowia.

Polityka społeczna samorządu powinna być przyjazna dla rodziny i osób wychowujących dzieci. Skuteczna polityka prorodzinna oznacza powszechną dostępność do placówek opiekuńczych i wychowawczych dla najmłodszych dzieci. Żłobek jest zakładem opieki zdrowotnej, dzienną placówką opiekuńczo-wychowawczą dla dzieci od 6. tygodnia do 3. roku życia przebywających tam w godzinach pracy rodziców. Na podstawie ostatnich pełnych danych udostępnionych przez GUS w 2022 r. ustalono, że wskaźnik miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych na 1 tys. dzieci w wieku do lat 3 wyniósł w Lublinie – 395. Mediana dla wszystkich miast wojewódzkich osiągnęła poziom 378 (100,0%). Odchylenie dla naszego miasta wyniosło w związku z tym 104,5%. Lokuje to Lublin na 9. miejscu wśród wszystkich miast wojewódzkich pod względem liczby miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych. Liderami w tym rankingu są Opole, Toruń i Katowice. Najgorzej zaś wypada Gdańsk, Olsztyn, Szczecin, Białystok i Łódź (tabela 85).

Tabela 85. Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1 tys. dzieci w wieku do lat 3 – wskaźnik

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1 tys. dzieci w wieku do lat 3	256	309	369	395	b.d.*
Procent mediany dla 18 miast wojewódzkich	101,4	109,6	109,5	104,5	b.d.*

* Uwagi: dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny zostaną udostępnione w październiku 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Przedszkole jest instytucją opiekuńczo-wychowawczą do której uczęszczają dzieci w wieku od 3 lat (w Polsce – w szczególnych przypadkach od 2 lat) do rozpoczęcia spełniania obowiązku szkolnego. Ze względu na rozbieżności w Systemie Informacji Oświatowej od 2019 r. wskaźnik „dzieci w wieku 3–5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego” przestał być publikowany przez GUS. W związku z tym na potrzeby opracowania, został on zastąpiony wyliczeniem opartym na danych demograficznych GUS (liczba dzieci w wieku 3-5 lat) i informacji o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy Lublin za lata 2019–2022 (liczba miejsc w oddziałach przedszkolnych). Należy jednak pamiętać, że liczba miejsc jest daną szacunkową. Wpływ na to ma liczba przyjętych dzieci z niepełnosprawnościami oraz sytuacja lokalowa placówek (szacuje się, że na jeden oddział przedszkolny przypada 25 miejsc).

W 2022 r. na 10 142 dzieci w wieku 3-5 lat mieszkających w Lublinie, przypadało 10 200 miejsc w publicznych placówkach przedszkolnych (rok szkolny 2022/2023). Iloraz (dzieci w wieku 3-5lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego) w 2022 r. osiągnął wskaźnikową wartość 0,99. Oznacza to, że dla każdego dziecka w wieku 3-5 lat z terenu miasta zagwarantowane jest miejsce w przedszkolu.

Tabela 86. Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego – wskaźnik

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego	1,01	1,01	0,98	0,99	b.d.*

* Uwagi: dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny zostaną udostępnione w lipcu 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego i Urzędu Miasta Lublin.

Miasto Lublin zapewnia wysokie standardy usług społecznych oraz stale rozszerza ich zakres. Jednym z priorytetów jest zapewnienie odpowiedniej infrastruktury mieszkaniowej. Nowelizacja Ustawy o społecznych formach rozwoju mieszkalnictwa z 2021 r. (Dz. U z 2023 r. poz. 790, 1114 i 1693) wprowadziła szereg zmian w ramach tzw. społecznego budownictwa mieszkaniowego. Zainicjowano program Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej (SIM) mający na celu budowę, we współpracy z samorządami, mieszkań lokatorskich o preferencyjnych opłatach za użytkowanie. Samorządowym podmiotem realizującym to zadanie jest powołana w 1997 r. Spółka Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Nowy Dom” (miasto Lublin jest jej jedynym udziałowcem). Zadaniem Towarzystwa jest rozszerzanie możliwości zaspokajania potrzeb mieszkaniowych rodzin (które nie mogą sobie pozwolić na kupno własnego mieszkania) poprzez budowę mieszkań przeznaczonych do wynajmowania po umiarkowanych czynszach. Dotychczas TBS „Nowy Dom” wybudowało 1 058 lokali mieszkalnych w dzielnicach: Czechów, Bronowice i Felin, a także 29 lokali użytkowych i 64 garaży. W 2021 r. oddano do użytkowania 84 nowe lokale mieszkalne przy ul. Składowej 24 w Lublinie.

Tabela 87. Liczba mieszkań powstałych w ramach budownictwa społecznego

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba mieszkań powstałych w ramach społecznych inicjatyw mieszkaniowych w Lublinie	0	0	84	0	0

Uwagi: Bank Gospodarstwa Krajowego odmówił udzielenia informacji na temat innych podmiotów realizujących program społecznego budownictwa czynszowego w mieście Lublin w latach 2018-2022, stąd tabela mówi o liczbie mieszkań powstałych w ramach społecznych inicjatyw mieszkaniowych (wybudowanych i oddanych do użytkowania przez Towarzystwo Budownictwa Społecznego "NOWY DOM" sp. z o.o.).

Źródło: dane Towarzystwa Budownictwa Społecznego „Nowy Dom” sp. z o.o.

Dla osób w szczególnej sytuacji materialnej Urząd Miasta Lublin przewidział dostęp do mieszkań komunalnych oraz socjalnych.

Tabela 88. Liczba mieszkań w mieszkaniowym zasobie Gminy Lublin w relacji do liczby mieszkańców

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba mieszkań w mieszkaniowym zasobie Gminy Lublin, w tym:	8 755	8 798	8 705	8 631	8 557
mieszkań socjalnych	1 155	1 173	1 183	1 175	275*
mieszkań chronionych (mieszkań treningowych)	29	26	26	26	28
Liczba mieszkań w mieszkaniowym zasobie Gminy Lublin w relacji do liczby mieszkańców	0,0258	0,0263	0,0262	0,0261	0,0260

* Uwagi: Jak wyjaśnia Wydział Spraw Mieszkaniowych Urzędu Miasta Lublin w poprzednich raportach o stanie miasta w tej kategorii, wykazywana była liczba mieszkań zawierająca lokale przekwalifikowane na lokale socjalne oraz liczba wydanych skierowań do najmu takiego lokalu. Obecnie w obowiązujących przepisach nie funkcjonuje już nazwa „lokale socjalne” (nie ma konieczności przekwalifikowania lokali na lokale socjalne), natomiast każdy lokal mieszkalny może być wskazany, jako lokal z najmem socjalnym. W związku z tym, w informacji za 2023 r. mowa jest o 275 lokalach (metodologia sprawozdawania opiera się na statystykach uwzględniających podstawę wysokości czynszu za najem socjalny lokalu).

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

W 2023 r. w zasobach mieszkaniowych gminy znalazło się 8 557 mieszkań komunalnych oraz 275 mieszkań socjalnych. Szczególnym rodzajem są tzw. mieszkania chronione. Stanowią one formę pomocy społecznej przygotowującą, pod opieką specjalistów, osoby tam przebywające, do prowadzenia samodzielnego życia lub wspomagającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu. Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 r. poz. 901, 535, 1693 i 1938) termin „mieszkania chronione” zastąpiła pojęciem „mieszkania treningowe i wspomagane”. Tym samym funkcjonujące w mieście mieszkania chronione zostały przekształcone w mieszkania treningowe. W 2023 r. w zasobie mieszkaniowym Gminy Lublin dostępnych było 28 mieszkań chronionych z 81 miejscami.

Tabela 89. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2030

Projekty	
2018–obecnie	<p>Badania jakości życia w dzielnicach</p> <p>„Raport z ankietowego badania warunków życia w dzielnicach. Badania ankietowe zrealizowane jesienią 2022 r.” zawiera ilościowe analizy odpowiedzi na pytania umieszczone w ankiecie internetowej, dostępnej wraz z głosowaniem na Budżet Obywatelski 2023 (23 września – 10 października 2022 r.). W celu powiększenia próby badawczej była dostępna online na stronach Urzędu Miasta Lublin także po zakończeniu głosowania na budżet (do 7 listopada). Celem badania było poznanie opinii osób mieszkających w Lublinie dotyczących warunków życia w dzielnicach oraz priorytetów inwestycyjnych w bliskim sąsiedztwie.</p> <p>Raport zawiera analizy dla ogółu Lublina oraz dla wyszczególnionych 10 obszarów miasta. Dla ogółu osób odpowiadających, głównym priorytetem rozwoju dzielnic jest powiększanie i pielęgnacja terenów zielonych (44,6% ogółu odpowiedzi). W dalszej kolejności priorytetami były: budowa i remonty ulic osiedlowych, rozwój infrastruktury rowerowej (ścieżki rowerowe, stacje roweru miejskiego), rozwój komunikacji miejskiej w dzielnicy (nowe linie lub przystanki, częstsze kursy itd.) oraz nowe miejsca parkingowe. Oceniając warunki życia, najwyżej oceniono możliwości robienia codziennych zakupów (ocena 6 w siedmiostopniowej skali). W dalszej kolejności wskazano na tereny zielone i rekreacyjne, bezpieczeństwo, łatwość dojazdu samochodem do innych dzielnic Lublina oraz place zabaw dla dzieci. Oceniając jakość życia w swojej dzielnicy, znacznie częściej wskazywano pochwały (46,7% wyraziło pozytywne oceny w tym aspekcie) niż pozostałe (35,2% neutralne, zaś 18,1% negatywne). Co ważne podkreślenia badani chętnie polecaliby swoją okolicę zamieszkania znajomym (72,3%).</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2020–obecnie	<p>Ogrody działkowe</p> <p>Lublin jest jednym z pierwszych miast w Polsce, który zdecydował się przekazać środki na poprawę infrastruktury dla ogrodów działkowych. Celem konkursu jest wsparcie lubelskich ogrodów. Lubelskie ROD mogą wystąpić o dotację, która pokryje do 80% kosztów remontów infrastruktury na ich terenie. Do tej pory ogłoszono trzy edycje konkursu. Obecnie realizowana jest trzecia edycja konkursu w trybie dwuletnim, tj. na lata 2023-2024 r. Dotacje przyznano 20 rodzinnym ogrodom działkowym. W 2023 r. zrealizowano (lub częściowo zrealizowano) 13 projektów (wydatkowano 246 970,00 zł.). Pozostałe 9 projektów będzie realizowanych w kolejnym roku (przeznaczono na ten cel 422 900,00 zł. Zainteresowanie ogródkami działkowymi w Lublinie nieustannie wzrasta, a sami działkowcy widzą potrzebę realizacji dalszych działań. Miasto stara się odpowiadać na najpilniejsze potrzeby działkowców, a tym samym poprawiać jakość miejsc, z których tak chętnie korzystają mieszkańki i mieszkańcy Lublina. Złożone dotychczas wnioski dotyczyły przede wszystkim dofinansowania remontów czy drobnych inwestycji, które działkowcy uważali za ważne np. remont ogrodzeń, wykonanie odwodnienia, elektryfikacji, czy remont domu działkowca.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Dodatkowe uwagi

Idea wielopokoleniowego Lublina jako wyznacznika programowania rozwoju ma swoje uzasadnienie w dotychczasowej polityce Lublina. Realizowana jest bowiem od lat polityka społeczna rozumiana jako integracyjna, interdyscyplinarna, bazująca na włączaniu i partycypacji społecznej oraz na współpracy samorządu z partnerami społecznymi. Jest to działanie przemyślane, konsekwentne, trafiające do wszystkich zainteresowanych i potrzebujących grup oraz indywidualnych osób. Udało się stworzyć w Lublinie system powiązanych ze sobą przyczynowo i skutkowo działań opartych o rozpoznane oczekiwania. Miasto wielopokoleniowe to szeroki zakres oddziaływań wymagających na niektóre zagadnienia spojrzeć inaczej niż dotychczas. Spektrum problemów jest bardzo rozległe, czego odzwierciedleniem są cele szczegółowe Strategii. Zależy nam też na tym, aby mieszkańcy naszego miasta byli aktywnymi uczestnikami i współtwórcami życia społecznego, w każdym obszarze. Miasto wielopokoleniowe to jednocześnie zbiór aktywnych mieszkańców i organizacji społecznych, wnoszących do życia społeczności lokalnej swoje pomysły oraz inicjatywy wynikające z artykułowanych i rozpoznanych rzeczywistych potrzeb.

C.3. Aktywne sąsiedztwo

Wskaźniki i mierniki kluczowe

Sąsiedztwo, czyli najbliższe otoczenie domostwa w ramach osiedla czy dzielnicy, to pierwszy krąg społecznych kontaktów i doświadczeń w kontekście społeczeństwa obywatelskiego. Doświadczenie dobrej sąsiedzkości jest podstawą budowania dobrych relacji w osiedlach i dzielnicach. Jednym z celów szczegółowych Strategii Lublin 2030 w zakresie polityki społecznej jest upowszechnianie idei aktywnego społeczeństwa lokalnego, prowadzącego dialog, odpowiedzialnego za swoje sąsiedztwo i współmieszkańców. Budowa i podtrzymywanie relacji między grupami charakterystycznymi dla lokalnej społeczności, oparte jest na poszanowaniu różnorodności, tolerancji i wzajemnym szacunku.

Kultura rozumiana szeroko jako proces tworzenia i dzielenia się wartościami angażująca każdego członka społeczności miasta, stanowi jeden z kluczowych elementów procesu integrowania środowiska społecznego mieszkańców miasta. Dostęp do instytucji kultury jest jednym z kluczowych warunków animowania życia społecznego na poziomie lokalnym. W Lublinie funkcjonuje duża liczba podmiotów o charakterze publicznym zajmujących się upowszechnianiem kultury (zarówno państwowych jak i samorządowych). Przybierają one różne formy organizacji, np. teatr, kino, muzeum, biblioteka, filharmonia, orkiestra, dom kultury, ognisko artystyczne, galeria sztuki itp. Jak wynika z danych gromadzonych przez Główny Urząd Statystyczny w 2022 r. w Lublinie funkcjonowały 42 biblioteki publiczne, 15 centrów, domów, ośrodków kultury, klubów i świetlic, 9 kin i 11 muzeów z oddziałami (tabela 90).

Tabela 90. Instytucje kultury w Lublinie

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Biblioteki publiczne	43	43	42	42	b.d.*
Centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice	16	16	16	15	b.d.*
Kina	9	8	8	9	8
Muzea z oddziałami	9	11	11	11	10

* Uwagi: dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny zostaną udostępnione we wrześniu 2024 r.

Źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Bezpieczeństwo akcentowane w obszarze C.3. Strategii Lublin 2030, rozumiane jest jako stan wolny od zagrożenia przestępczością oraz innych naruszeń prawa (i norm społecznych) zakłócających porządek i spokój publiczny. Na podstawie ostatnich pełnych danych udostępnionych przez GUS, w 2022 r. wskaźnik przestępstw stwierdzonych na 1 tys. mieszkańców wyniósł w Lublinie 22,2. Mediana dla wszystkich miast wojewódzkich osiągnęła poziom 28,8 (100,0%). Odchylenie dla naszego miasta wyniosło w związku z tym 79,1%. Tak więc pod względem bezpieczeństwa wyliczony wskaźnik lokuje Lublin na 2. miejscu wśród wszystkich miast wojewódzkich (tabela 91). Najniższy wskaźnik przestępstw odnotowano w 2022 r. w Białymstoku, następnie w Lublinie i Rzeszowie. Najgorzej kwestia bezpieczeństwa wygląda w Katowicach, Wrocławiu i Gorzowie Wlkp.

Tabela 91. Przestępstwa stwierdzone na 1 tys. mieszkańców – wskaźnik

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Przestępstwa stwierdzone na 1 tys. mieszkańców	22,0	18,9	25,0	22,2	b.d.*
Procent mediany dla 18 miast wojewódzkich	78,4	78,8	90,1	79,1	b.d.*

* Uwagi: dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny zostaną udostępnione w sierpniu 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Wskaźnik wykrywalności jest to iloraz liczby przestępstw wykrytych (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) i ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych (powiększony o liczbę przestępstw wykrytych po podjęciu postępowań umorzonych w roku ubiegłym lub latach poprzednich) – wyrażony w procentach. Na podstawie danych GUS w 2022 r. wskaźnik wykrywalności przestępstw w Lublinie wyniósł 61,9 (tabela 92). Mediana (wartość środkowa w uporządkowanym ciągu liczb) dla wszystkich miast wojewódzkich osiągnęła

poziom 62,7 (100,0%). Odchylenie dla naszego miasta wyniosło w związku z tym 98,7%. Tak więc pod względem wykrywalności sprawców przestępstw, wyliczony wskaźnik lokuje Lublin na 11. miejscu wśród wszystkich miast wojewódzkich.

Tabela 92. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych (w %)	73,6	69,9	71,1	61,9	b.d.*
Procent mediany dla 18 miast wojewódzkich	117,6	112,2	110,4	98,7	b.d.*

* Uwagi: dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny zostaną udostępnione w sierpniu 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Przestrzeń publiczna to obszar o bardzo ważnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne. Ma ona szczególne znaczenie dla każdej większej lub mniejszej społeczności lokalnej, gdyż stanowi dobro wspólne i jest dostępna dla wszystkich użytkowników. Służy zaspokajaniu różnorodnych potrzeb materialnych i niematerialnych mieszkańców (kulturalno-rozrywkowych i estetycznych), a także ułatwia interakcje między jednostkami i grupami społecznymi. Przyjazna przestrzeń publiczna stanowi miejsce identyfikacji człowieka z miejscem jego zamieszkania. Jej jakość zależy od dostępnego wyposażenia w obiekty małej architektury, urządzenia sportowe, oraz inne elementy, które zaspokajają potrzeby mieszkańców związane z ich codzienną aktywnością i sposobami spędzania czasu wolnego.

Miejsca integracji sąsiedzkiej to obiekty miejskie otwarte dla wszystkich mieszkańców Lublina. Jak wynika z informacji Wydziału Zieleni i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin, według stanu na 31 grudnia 2023 r. powszechnie dostępne, ulokowane na zewnątrz miejsca integracji sąsiedzkiej to:

- altany z ławkami i stołami (6 szt.),
- miejsca do grillowania (4 szt.),
- miejsca odpoczynku z meblami miejskimi, miniskwery i parki kieszonkowe z miejscami do odpoczynku (96 szt.),
- inne: boiska (22 szt.) place zabaw (70 szt.), siłownie zewnętrzne i place z drążkami do ćwiczeń gimnastycznych (62 szt.).

Tabela 93. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2030

Projekty	
2016-obecnie	<p>Konsultacje społeczne</p> <p>Jest to proces dialogu pomiędzy przedstawicielami władz oraz ich organów a mieszkańcami i mieszkankami, mający na celu zebranie uwag, opinii i rekomendacji, które pozwolą wypracować jak najlepsze, optymalne rozwiązanie dla danej sprawy publicznej. Konsultacje dotyczą zmian dotyczących aktów prawnych, zagospodarowania przestrzennego czy inwestycji, które mają wpływ na ich życie, podczas spotkań i dyskusji publicznych, pisemnie, w formie elektronicznej itp.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2022-obecnie	<p>Inicjatywa lokalna</p> <p>Inicjatywa lokalna jest narzędziem umożliwiającym realizację działań zgłaszanych przez mieszkańców w ich bezpośrednim otoczeniu, które uzupełnia już funkcjonujące instrumenty – rezerwę celową na zadania realizowane przez Rady Dzielnic oraz Budżet Obywatelski. W jej ramach mieszkańcy zgłaszają pomysły i deklarują udział w jego realizacji, który może mieć formę wkładu rzeczowego, finansowego lub pracy społecznej.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>

Plan dla Dzielnic

Plan dla Dzielnic, to rozbudowany projekt. w którym społeczność Lublina w cyklu spotkań, spacerów oraz warsztatów określa potrzeby i wyznacza priorytety rozwojowe swojego najbliższego otoczenia. W ramach prac nad Strategią Lublin 2030, podczas badań, konsultacji i warsztatów realizowanych w dzielnicach, mieszkańcy i mieszkanki miasta zgłosili setki pomysłów dotyczących przyszłości swoich „małych ojczyzn”. Wskazując tym samym, jak sprawy bliskiego sąsiedztwa są ważne w kontekście myślenia o jakości życia w mieście. Projekt „Plan dla Dzielnic” czerpie inspiracje z doświadczeń płynących z pracy nad Strategią Lublin 2030. W jego ramach Prezydent Miasta, jego zastępcy, miejscy planiści, dyrektorzy i pracownicy jednostek Urzędu Miasta i instytucji miejskich, wspólnie z mieszkańcami, Radami Dzielnic, lokalnymi działaczami oraz liderami opinii podjęli dialog na temat przyszłości dzielnic z ich mieszkańcami i mieszkankami. W rezultacie cyklu 67 spotkań, spacerów, warsztatów, prac koncepcyjnych i uzgodnień zaplanowanych na około 3 lata powstanie 27 opracowań, w których zmapowane zostaną potrzeby i określone wizje i priorytety rozwojowe w każdej dzielnicy. Zapisy te znajdują swoje odzwierciedlenie w decyzjach dotyczących kształtu budżetu miasta, w wieloletniej prognozie finansowej oraz podczas starań o dofinansowanie projektów ze środków unijnych. Koncepcją przyświecającą „Planom dla Dzielnic” jest zaadaptowana do skali Lublina idea miasta 15-minutowego, zakładająca dostęp do kluczowej infrastruktury i niezbędnych usług odpowiadających potrzebom mieszkańców w najbliższym otoczeniu w ramach dzielnicy. W 2023 r. w ramach „Planu dla dzielnic” odbyło się łącznie 35 wydarzeń, w których udział wzięło łącznie 1 052 osoby.

Warsztaty w ramach „Planu dla dzielnic” (2023 r.):

- Sławinek – 12 osób,
- Węglin Północny – 10 osób,
- Konstantynów – 9 osób,
- Kośminek – 9 osób,
- Abramowice – 9 osób,
- Rury – 6 osób,
- Szerokie – 12 osób,
- Czuby Północne – 5 osób,
- Za Cukrownią – 5 osób,
- Dziesiąta – 9 osób,
- Kalinowszczyzna – 8 osób,
- Śródmieście – 3 osób,
- Sławin – 10 osób,
- Wieniawa – 6 osób,
- Zemborzyce – 27 osób,
- Wrotków – 6 osób,
- Stare Miasto – 6 osób.

Spacery w ramach „Planu dla dzielnic” (2023 r.):

- Konstantynów – 50 osób,
- Kośminek – 50 osób,
- Abramowice – 50 osób,
- Rury – 50 osób,
- Szerokie – 50 osób,
- Czuby Północne – 50 osób,
- Dziesiąta – 50 osób,
- Śródmieście – 50 osób,
- Sławin – 50 osób,
- Wieniawa – 50 osób,
- Za Cukrownią – 50 osób,
- Zemborzyce – 50 osób,
- Kalinowszczyzna – 50 osób,
- Wrotków – 50 osób,
- Ponikwoda – 50 osób,
- Stare Miasto – 50 osób,
- Czechów Północny – 50 osób,
- Bronowice – 50 osób.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.](#)

2021-obecnie

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Dodatkowe uwagi

Ważnym procesem w tym obszarze jest ciągłe wspieranie istniejących oraz spontanicznie tworzących się nowych form udziału mieszkańców w życiu miasta i dzielnic. Sąsiedztwa są miejscami, gdzie rozwijają się podstawowe praktyki współpracy, liderstwa oraz narzędzia szybkiego reagowania na potrzeby, a efekty działań są najbardziej odczuwalne. W procesie rozwoju miasta istotne jest dostrzeżenie nostalgii wiążącej mieszkańców z najbliższą okolicą oraz docenienie siły lokalnych tożsamości. W szczególności doświadczenia pandemii ukazują, jak ważne są działające lokalne sieci wsparcia oraz solidarnej, wspólnotowej pomocy. Oddolna, wewnątrzdzielnicowa aktywność mieszkańców, połączona z gęstą siecią przyjacielskich relacji sąsiedzkich, jest jedną z podstaw sprawnie rozwijającego się miasta. Dobre miejsce do mieszkania wiąże się z silnymi relacjami międzyludzkimi istniejącymi w najbliższej okolicy, za którymi idzie współpraca i wspólna aktywność oraz poczucie bezpieczeństwa. Łączące mieszkańców relacje sprawiają, że wzrasta skłonność do wzajemnej pomocy, rośnie zaangażowanie w projektowanie otoczenia, a dzięki temu troska o czystość, infrastrukturę oraz aktywny udział w dokonujących się przemianach. Silne więzi sąsiedzkie i aktywizm lokalny przyczyniają się do wzrostu odpowiedzialności za siebie nawzajem oraz za wspólnie zamieszkiwaną przestrzeń. Organizowanie wspólnych działań związane jest przede wszystkim z poczuciem więzi oraz przekonaniem, że można polegać na sobie, a do tego niezbędne są miejsca, w których relacje mogą być spontanicznie nawiązywane. Konieczne są również przestrzenie, w których można łatwo się zgromadzić. Bez wspólnej, lokalnej agory, w której mieszkańcy mogą się spotkać, trudno jest mówić o prowadzeniu dyskusji i wspólnym podejmowaniu decyzji.

Od kilku lat działa w Lublinie Aplikacja dla Mieszkańca dostępna pod adresem internetowym <https://zglosto.lublin.eu> (wcześniej rolę tę pełnił serwis naprawmyto.pl). Zainteresowani otrzymali możliwość zgłaszania i przeglądania zgłoszonych alertów dotyczących problemów w przestrzeni publicznej, jak i skontaktowania się z Urzędem Miasta Lublin poprzez formularz zgłoszeniowy. Innym narzędziem umożliwiającym mieszkańcom Lublina komunikowanie się z Prezydentem Miasta jest Skrzynka Dialogu Społecznego. Za jej pośrednictwem zgłaszane są uwagi, opinie i pomysły. Od początku działania serwisu (październik 2011 r.) wpłynęło blisko 5 tys. zgłoszeń i każde z nich zostało obsłużone. Sprawy poruszane przez użytkowników Skrzynki Dialogu należą do 11 kategorii: czystość w mieście, inwestycje, kultura, moja ulica (czyli sprawy dotyczące najbliższej okolicy, w której mieszkamy), oświata, sport, studenci, zdrowie, zgłoś przeszkodę (usterki, które przeszkadzają w normalnym funkcjonowaniu w mieście), inne. Każde ze zgłoszeń przekazywane jest do konkretnych jednostek merytorycznych Urzędu Miasta Lublin, a następnie dokładnie analizowane i poddawane fachowej ocenie. Eksperti, uwzględniając skalę i potrzeby całego miasta, określają obszary wymagające natychmiastowej interwencji, jak i takie, które mogą być zrealizowane w późniejszym czasie. Mieszkaniec może przesłać zapytanie ze strony www.lublin.eu lub bezpośrednio ze strony <https://lublin.eu/mieszkanicy/skrzynka-dialogu/>.

4.4. Obszar D. Lublin twórczy, aktywny i gościnny

STRATEGIA LUBLIN 2030	
Uchwała nr 1088/XXXV/2022 Rady Miasta Lublin z dnia 27 stycznia 2022 r. w sprawie przyjęcia strategii rozwoju miasta Lublin	
OBSZAR D. LUBLIN TWÓRCZY, AKTYWNY I GOŚCINNY	Lublin od wieków postrzegany był jako miejsce tętniące życiem i energią, w którym w pełni realizować można swoją niezależność i wolność. Dziedzictwo kulturowe tego miasta, atrakcje turystyczne oraz infrastruktura czasu wolnego, stanowią wysoko ocenianą przez mieszkańców przestrzeń do życia, rozwoju, realizowania ambicji i planów życiowych. Aktywny i kreatywny kapitał ludzki miasta jest jego siłą napędową i inkubatorem nowych idei zmieniających bliższe i dalsze otoczenie. Jego tożsamość, unikalny charakter oraz energia służy obecnym i przyciąga nowych mieszkańców. W ramach tego obszaru wyróżniono trzy cele strategiczne: D.1. Miasto przemysłów kultury, D.2. Atrakcyjna oferta sportowa i szerokie możliwości spędzania wolnego czasu, D.3. Miasto rozpoznawalne turystycznie.

D.1. Miasto przemysłów kultury

Wskaźniki i mierniki kluczowe

Lubelska kultura oparta na bogatym i różnorodnym dziedzictwie stanowi ważny element tożsamości mieszkańców i wizerunku miasta. Przenika ona w inne dziedziny życia, wobec których pełni rolę swoistego łącznika. Lubelską kulturę cechuje wyjątkowy charakter. Jest ona autentyczna i oryginalna, gdyż wyrasta z lokalnego, bogatego w dorobek i inspiracje kontekstu. Potencjał środowisk twórczych i sektora kreatywnego, ugruntował w ostatnich latach pozycję miasta, jako jednego z najważniejszych ośrodków kulturalnych w tej części Europy.

Uczestnictwo w kulturze jest jedną z ważniejszych potrzeb rozwojowych człowieka, a korzystanie z dóbr publicznych przyczynia się do rozwoju osobistego, wpływa na poczucie komfortu oraz podnosi jakość życia. Korzystanie z wydarzeń jest możliwe dzięki instytucjom kultury, które oferują najróżniejsze formy obcowania z kulturą oraz promują walory miasta w zakresie dziedzictwa historycznego i humanistycznego. W skład instytucji będących jednostkami organizacyjnymi Urzędu Miasta Lublin wchodzi:

- Centrum Kultury w Lublinie,
- Dzielnicowy Dom Kultury Węglin,
- Dzielnicowy Dom Kultury „Bronowice”,
- Galeria Labirynt,
- Miejska Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie,
- Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN”,
- Ośrodek Międzykulturowych Inicjatyw Twórczych „Rozdroża”,
- Teatr im. H. Ch. Andersena w Lublinie,
- Teatr Stary w Lublinie,
- Warsztaty Kultury w Lublinie,
- Zespół Pieśni i Tańca „LUBLIN” im. W. Kaniorowej.

W kontekście rozwoju zainteresowań, pasji, uzdolnień i umiejętności poprzez kulturę, edukację i wychowanie, ważną rolę pełnią ulokowane w Lublinie placówki oświatowo-wychowawcze i spółdzielcze domy kultury:

- Młodzieżowy Dom Kultury „Pod Akacją”,
- Młodzieżowy Dom Kultury nr 2,
- Dom Kultury Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej,
- Dom Kultury Skarpa,
- Dom Kultury RUTA,
- Dom Kultury Błonie S.M. Czuby.

W uzupełnieniu powyższej listy warto wspomnieć o instytucjach kultury w Lublinie, dla których jednostką administracyjną jest samorząd województwa:

- Centrum Spotkania Kultur w Lublinie,
- Filharmonia im. H. Wieniawskiego w Lublinie,
- Muzeum Wsi Lubelskiej,
- Teatr im. J. Osterwy w Lublinie,
- Teatr Muzyczny w Lublinie,
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie,
- Wojewódzki Ośrodek Kultury w Lublinie.

Wymienione powyżej, działające na terenie Lublina miejskie instytucje, prowadzą różnorodną działalność kulturalną. Razem ze swoimi oddziałami i filiami lokują swoją aktywność w ponad sześćdziesięciu punktach miasta. Są ważnym organizatorem wydarzeń kulturalnych, realizując w ciągu roku kilkadziesiąt dużych, cyklicznych przedsięwzięć oraz niezliczoną ilość mniejszych, lokalnych inicjatyw. W tabeli 94 przedstawiona została liczba wydarzeń i działań kulturalnych odbywających się na przestrzeni ostatnich 5 lat. W samym 2023 r. było ich ponad 9 tys.

Tabela 94. Liczba wydarzeń i działań kulturalnych (z uwzględnieniem rodzajów i typów)

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Wystawy	727	215	412	237	632
Festiwale	27	33	39	25	152
Edukacja	7 950	3 214	3 724	4 758	5 920
Filmowe	877	356	360	570	784
Muzyka	255	139	110	122	182
Teatr	479	191	290	489	561
Spotkania	871	353	567	661	720
Taniec	106	24	37	96	96

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Miasto Lublin ma w swojej ofercie liczne festiwale artystyczne, cykliczne spotkania ze sztuką, całoroczne projekty kulturalne. Bogata oferta kulturalna przekłada się na znaczącą liczebność odbiorców. W tabeli 95 przedstawiono dane dotyczące liczby uczestników wybranych wydarzeń kulturalnych. W 2023 r. największą widownię zgromadził Festiwal Re:tradycja (wcześniej Jarmark Jagielloński), następnie Carnaval Sztukmistrzów, a w dalszej kolejności Noc Kultury. W sumie flagowe wydarzenia kulturalne w mieście przyciągnęły w minionym roku ponad 400 tys. widzów (mieszkańców i turystów).

Tabela 95. Liczba uczestników wybranych wydarzeń kulturalnych oraz imprez artystyczno-rozrywkowych

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Noc Kultury	100 000	25 710	55 000	70 000	90 000
Festiwal Re:tradycja (wcześniej Jarmark Jagielloński)	120 000	76 000	75 000	150 000	150 000
Wschód Kultury - Inne Brzmienia Art'n'Music Festival	50 000	17 935	18 000	34 925	50 000
Carnaval Sztukmistrzów	150 000	10 850	80 000	94 672	120 000
Międzynarodowe Spotkania Folklorystyczne	25 000	b.d.*	8 000	20 000	20 000
Międzynarodowy Festiwal „Konfrontacje Teatralne”	2 927	328	2 660	25 000	25 000

*Uwagi: w 2020 r. Międzynarodowe Spotkania Folklorystyczne odbyły się w formule online (brak danych nt. liczby uczestników).

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Przemysły kreatywne to działania, które biorą się z indywidualnej kreatywności i mają potencjał kreowania bogactwa oraz zatrudnienia poprzez wytwarzanie i wykorzystywanie praw własności intelektualnej. Rozwijanie przemysłów kreatywnych w Lublinie jest możliwe ze względu na odpowiedni potencjał wynikający z akademickiego i kulturalnego charakteru miasta, sprzyjającego edukowaniu twórców produktów kreatywnych i wysokiemu popytowi. Rozwój tego sektora jest dla miasta korzystny, bo bez wielkich inwestycji kreuje nowe miejsca pracy, zatrzymując utalentowanych absolwentów i pomagając w rewitalizacji miasta. Ponadto

angażuje twórcze jednostki z wielu środowisk, wspierając integrację społeczną i podnosząc ogólną jakość życia przez wskazywanie rozwiązań uwzględniających potrzeby różnych grup.

Podmioty gospodarcze należące do sektora przemysłów kreatywnych w Lublinie w 2022 r. stanowiły 7,43% ogólnej liczby jednostek zarejestrowanych w rejestrze REGON (por. tabela 96). Mediana dla wszystkich miast wojewódzkich wyniosła w omawianym roku 8,16%. Odchylenie od mediany dla Lublina w 2022 r. wyniosło 91,05%. Lokuje to nasze miasto pod względem udziału przemysłów kreatywnych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych na 13. miejscu wśród 18. miast wojewódzkich.

Tabela 96. Przemysły kreatywne – wskaźnik

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Udział przemysłów kreatywnych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych (w %)	7,69	7,77	8,73	7,43	b.d.*
Procent mediany dla 18 miast wojewódzkich	93,84	98,50	100,52	91,05	b.d.*

* Uwagi: dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny za 2023 r. nie zostały udostępnione na poziomie gminy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Znaczenie jakie przypisuje się kulturze potwierdza analiza wydatków w budżecie Lublina na ten cel. W 2023 r. osiągnęły one poziom 67 mln zł, co stanowi 2,52% w strukturze wydatków budżetowych miasta. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki na kulturę w 2023 r. wyniosły 203,39 zł.

Tabela 97. Wydatki na kulturę – wskaźnik

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Wydatki na kulturę ogółem (w zł)	63 632 407	52 723 764	54 103 668	57 198 081	67 029 189
Udział wydatków na kulturę w strukturze wydatków budżetowych miasta (w %)	2,62	2,12	1,89	2,00	2,52
Wydatki na kulturę w przeliczeniu na 1 mieszkańca	187,27	163,29	162,54	172,68	203,39

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Lublin i Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 98. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2030

Projekty	
2007–obecnie	<p>Festiwal Re:tradycja Jarmark Jagielloński</p> <p>Re:tradycja – Jarmark Jagielloński to festiwal kultury tradycyjnej, którego celem jest prezentacja i promocja tej kultury poprzez różne formy działalności, zarówno te stricte źródłowe, autentyczne, jak i współczesne. Festiwal przez kilkanaście lat istnienia ewoluował, szukając swojej drogi i formy, w której chciałby prezentować się publiczności. Wychodząc od początkowych, szerokich nawiązań do dziedzictwa czasu Jagiellonów i szlaków handlowych, które wiodły niegdyś przez Lublin, poruszał także zagadnienie tradycji ludowej. Od kilku lat to właśnie ona stanowi myśl przewodnią wydarzenia i to wokół niej skupia się rozbudowany program festiwalu. W 2023 r. rzemieślniczym tematem przewodnim była obróbka drewna. W związku z tym podczas festiwalu można było zapoznać się z tym tematem w ramach realizowanych warsztatów, spotkań, wystaw. Zrealizowana została kolejna odsłona muzycznej produkcji festiwalowej – koncert re:tradycja prezentująca muzyczne dziedzictwo Polesia Zachodniego. Jak co roku dużym zainteresowaniem cieszył się Jarmark Jagielloński – rzemieślniczy moduł festiwalu podczas którego można było poznać rzemieślników i twórców ludowych z Polski, Ukrainy, Litwy, Słowacji, a także Podwórko Re:tradycji przyciągające najmłodszych widzów festiwalu.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>

Projekty	
2010–obecnie	<p>Carnaval Sztukmistrzów</p> <p>Jest to największy w Polsce festiwal sztuki cyrkowo-ulicznej, który cieszy się dobrą renomą również wśród europejskich festiwali cyrkowych. Cztery dni festiwalu wypełnia bogaty program występów ulicznych, a także spektakli nowocyrkowych w plenerze jak i w namiotach cyrkowych. Podczas festiwalu można zobaczyć przekrój wielu atrakcyjnych dyscyplin cyrkowych: żonglerka, akrobatyka, iluzja, klaunada, itp. Równocześnie podczas Carnawalu organizowany jest Urban Highline Festival dedykowany miłośnikom slackliningu. Program Carnawalu 2023 zawierał ponad 60 punktów w tym 2 spektakle w formule site-specific i jeden wielkoformatowy spektakl w formie widowiska gromadzący kilkutyśniczną publiczność na Placu Zamkowym.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej festiwalu.</p>
2007–obecnie	<p>Noc Kultury</p> <p>Lubelska Noc Kultury jest wydarzeniem, które prezentuje różnorodne dziedziny sztuki w przestrzeni miejskiej. Program festiwalu obejmuje kilkaset wydarzeń kulturalnych, dostępnych dla publiczności w niestandardowych miejscach, takich jak ulice miasta, bramy, place i podwórka Starego Miasta w Lublinie. Jest to niezwykle święto sztuki, która wychodzi na ulicę i towarzyszy widzom na każdym kroku. Podczas nocnego spaceru mieszkańcy Lublina mogą poczuć się jak turyści we własnym mieście i odkryć na nowo dobrze znane zakątki, dzięki niezliczonym instalacjom, obiektom i akcjom artystycznym prezentowanym na żywo. Noc Kultury to co roku dziesiątki lub setki punktów programu i ludzi, które łączymy, każdy na swój sposób, tworząc własne ścieżki, a potem wspomnienia. W 2023 r. Noc Kultury realizowana była pod hasłem „Noc Kultury: Połącz kropki”, a motywem przewodnim była szeroko pojęta natura i botanika. Na program składały się zarówno produkcje specjalne Warsztatów Kultury, jak i projekty zgłoszone w otwartym naborze. Jak co roku, mieszkańcy Lublina mieli możliwość zgłosić swoje pomysły i tym samym stać się współtwórcami tej wyjątkowej nocy.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej festiwalu.</p>
2008–obecnie	<p>Wschód Kultury – Inne Brzmienia Art’n’Music Festival</p> <p>Festiwal Wschód Kultury – Inne Brzmienia umożliwia spotkanie z najciekawszymi zjawiskami muzycznymi na pograniczu różnych gatunków, tradycji i wpływów kulturowych. To jedno z najbardziej inspirujących i odkrywczyczych wydarzeń muzycznych w Polsce, które pozwala usłyszeć, w samym sercu Lublina, światowe gwiazdy i muzyczne odkrycia. Brzmienia to nie tylko muzyka. Bogaty i wielowątkowy program obfituje również w wydarzenia dla miłośników ambitnego kina, literatury (każdego roku w ramach Wschodniego Expressu wydawane są premierowe tytuły najlepszych wschodnich autorów, które wprowadzane są tym samym na polski rynek) i sztuki współczesnej. Najmłodszy uczestniczą natomiast w przygotowanych specjalnie z myślą o nich Małych Innych Brzmieniach. Festiwal odbywa się od 2008 r., a od 2013 r. realizowany jest przez Warsztaty Kultury w Lublinie. W tym czasie zbudował silną markę muzyczną rozpoznawalną zarówno przez publiczność lokalną, ogólnopolską, ale też zagraniczną i przez krytyków muzycznych.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej festiwalu.</p>
1996–obecnie	<p>Festiwal „Konfrontacje Teatralne”</p> <p>W ramach Festiwalu prezentowane są spektakle doświadczonych twórców oraz artystów młodego pokolenia. Pozostając w kreatywnej łączności z tradycją polskiego teatru. Organizatorzy nieustannie mierzą się z najważniejszymi tematami współczesności. Sięgając po doświadczenia różnych dziedzin sztuki tworzą unikatową przestrzeń interdyscyplinarnego dialogu. Główny program uzupełnia blok kontekstowy – spotkania i debaty z twórcami, projekcje filmowe w cyklu filmowym „Kino Konfrontacji”. W 2023 r. odbyła się XXVIII edycja Festiwalu pod hasłem „Wnętrze opowieści”.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej festiwalu.</p>
2013–obecnie	<p>Program Rozwoju Kultury w Dzielnicach Lublina „Dzielnice kultury”</p> <p>To wieloletni, interdyscyplinarny program, którego celem jest zwiększenie potencjału kulturalnego dwudziestu siedmiu dzielnic Lublina. Jest przeciwwagą w stosunku do ulokowanych w centrum instytucji kultury i ma przeciwdziałać dysproporcji w dostępie do kultury na terenie poszczególnych obszarów miasta. Celem szczegółowym projektu jest zwiększenie aktywnego uczestnictwa w kulturze mieszkańców Lublina, niezależnie od wieku i miejsca zamieszkania oraz podniesienie kompetencji kulturowych lublinian. W ciągu dziesięciu edycji „Dzielnice Kultury” zrealizowano blisko półtora tysiąca projektów.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>

Projekty	
2022–obecnie	<p>Program „Młodzież Inspiruje Dzielnicę”</p> <p>Program powstał na bazie programu „Dzielnice Kultury” (zainicjowanego w 2013 r.), którego celem jest zwiększenie potencjału kulturalnego 27-u dzielnic Lublina. W ciągu siedmiu edycji zrealizowano ponad 1 000 projektów. Szczególne znaczenie miały jubileuszowe edycje programu „Dzielnice Kultury”, poświęcone obchodom 700-lecia Miasta Lublin, 100-lecia odzyskania niepodległości przez Polskę oraz 450-lecia podpisania Unii Lubelskiej. Edycja realizowana w 2023 r. została poświęcona wyłącznie młodzieży w ramach obchodów Europejskiej Stolicy Młodzieży 2023. Program „Młodzież Inspiruje Dzielnicę” skierowany do osób mieszkających i/lub uczących się na terenie Lublina w wieku od 10 do 30 lat i miał na celu aktywizację młodych mieszkańców w Lublinie oraz włączenie ich do tworzenia oferty kulturalnej miasta.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2009–obecnie	<p>Lubelski Fundusz Filmowy</p> <p>Fundusz mający na celu wsparcie produkcji pełnometrażowych filmów fabularnych, seriali telewizyjnych, filmów dokumentalnych lub filmów animowanych przeznaczonych do emisji w telewizji oraz wyświetlania w kinach, związanych z Lublinem poprzez tematykę, miejsce realizacji i przedstawienie pozytywnego wizerunku miasta Lublin. W 2022 r. w przestrzeni miasta ze wsparciem funduszu kręcone były zdjęcia do filmu „Przysięga Ireny” w reżyserii Louise Archambault (fabuła rozgrywa się w realiach II wojny światowej i inspirowana jest wyjątkową biografią Ireny Gut), „Lublinerzy” dokument w reżyserii Andrzeja Titkova (fabuła mówi o Zjeździe Lublinerów, którzy przybywają do swojej starej ojczyzny, by podążać za cieniami zapomnianych przodków).</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2020–obecnie	<p>Centralny Plac Zabaw</p> <p>Centralny Plac Zabaw to centrum animacji i edukacji społeczno-kulturalnej, interdyscyplinarny projekt, który poprzez zaangażowanie różnych środowisk miejskich, tworzy platformę dla rozmaitych edukacyjnych działań kulturalnych, artystycznych, multimedialnych oraz animacyjnych. Służą one mają integracji oraz propagowaniu i rozwijaniu kreatywnego, aktywnego spędzania czasu, połączonego z edukacją osób w różnym wieku. Obszarem działań jest teren przy Centrum Kultury w Lublinie z placami zabaw i parkowym skwerem, oryginalnie zaaranżowane przestrzenie instytucji oraz, okazjonalnie, tereny przy wybranych do współpracy lubelskich ośrodkach kultury. Każdy może włączyć się do prowadzonych tam nowoczesnych działań animacyjnych, pokazów, warsztatów, projekcji, koncertów i imprez dedykowanych dzieciom, młodzieży, dorosłym, seniorom, jak i osobom z niepełnościami.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Dodatkowe uwagi

Kultura, oddziałując na kapitał intelektualny, wyrównywanie szans oraz rozwój ekonomiczny, wpływa na zwiększenie atrakcyjności miasta dla mieszkańców, inwestorów i turystów, a także kształtuje funkcje metropolitalne. Wzmacnianie funkcji kulturalnej miasta pozostaje jednym z kluczowych zadań stojących przed samorządem i wszystkimi partnerami lokalnymi. Sprzyja temu skuteczny system zarządzania kulturą bazujący na Strategii Lublin 2030 i sporządzanej właśnie sektorowej strategii rozwoju kultury, pozwalające na budowanie marki ośrodka jako „Miasta przemysłów kultury” w oparciu o istniejącą infrastrukturę, bogatą ofertę kulturalną oraz jej skuteczną promocję.

D.2. Atrakcyjna oferta sportowa i szerokie możliwości spędzania wolnego czasu

Wskaźniki i mierniki kluczowe

Pojęcie kultury czasu wolnego odnosi się do sfery prywatnej każdego człowieka i przede wszystkim tego, w jaki sposób spędza on czas poza obowiązkami zawodowymi i szkolnymi. Sposoby spędzania wolnego czasu zwykle zależą od wieku, sytuacji ekonomicznej czy wykształcenia. Bez względu na wymienione czynniki, jednym z najbardziej powszechnych sposobów jest aktywność fizyczna, stąd miasto ma za zadanie zapewnić mieszkańcom odpowiednie zaplecze, a także przygotować zachęcającą ofertę sportowo-rekreacyjną.

Większość dyscyplin wymaga odpowiedniej infrastruktury sportowej. Z uwagi na fakt, że dane Głównego Urzędu Statystycznego publikowane są w tej kategorii w 4-letnim odstępie czasowym, posłużono się danymi miejskimi. W tabeli 99 zaprezentowano informacje Wydziału Sportu Urzędu Miasta Lublin o obiektach sportowych wg ich rodzaju. W 2023 r. w Lublinie funkcjonowało 567 obiektów 25 rodzajów. W porównaniu z 2019 r. przybyło ich 11.

Tabela 99. Liczba obiektów sportowych w Lublinie

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Stadiony	6	6	6	6	6
Boiska piłkarskie	22	22	22	22	22
Boiska do piłki nożnej	78	78	78	78	78
Kryte pływalnie	13	13	13	13	13
Hale sportowe	8	8	8	9	9
Korty tenisowe	17	17	17	17	17
Sale sportowe	88	89	89	89	89
Sale do tenisa stołowego	17	17	17	17	17
Moje boisko „orlik 2012” w tym biały orlik	14	14	14	14	14
Boiska do koszykówki	69	69	69	71	71
Boiska do siatkówki	49	49	51	55	55
Boiska do siatkówki plażowej	16	16	16	16	16
Boiska do piłki ręcznej	37	37	37	38	38
Boiska do streetballa	4	4	4	4	4
Siłownie /szkolne/	34	34	34	34	34
Hala lodowa	1	1	1	1	1
Skocznie lekko-atletyczne	32	32	32	32	32
Bieżnie lekko-atletyczne	36	36	36	36	36
Ujeżdżalnie	1	1	1	1	1
Wyciąg nart wodnych	1	1	1	0	0
Skate park	3	3	3	3	3
Kręgielnie	2	2	2	2	2
Strzelnice	5	5	5	5	5
Tor rowerowy	2	3	3	3	3
Akademia golfa	1	1	1	1	1
Razem	556	558	560	567	567

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Istniejąca infrastruktura stwarza możliwość różnorodnego spędzania czasu wolnego. Biorąc pod uwagę wskaźnik, który mierzy liczbę obiektów sportowych przypadających na 10 tys. mieszkańców (w oparciu o dane miejskie) nieznacznie rośnie on z roku na rok (patrz tabela 100). Należy pamiętać, że obok obiektów sportowych ofertę sportowo-rekreacyjną miasta wzbogacają trasy rowerowe (zob. część B.2.).

Tabela 100. Liczba obiektów – wskaźnik

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Obiekty sportowe na 10 tys. mieszkańców	16,36	16,65	16,82	18,00	17,20

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Lublin i Głównego Urzędu Statystycznego.

Obok infrastruktury, istotnym elementem budowania oferty czasu wolnego jest działalność klubów sportowych. Posłużono się w tym celu danymi Głównego Urzędu Statystycznego, które publikowane są w cyklu dwuletnim. Niemniej tylko taki zbiór danych może posłużyć do porównań (benchmarku) Lublina w odniesieniu do zasobu pozostałych miast wojewódzkich¹⁴.

Tabela 101. Liczba klubów sportowych – wskaźnik

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Kluby sportowe na 10 tys. mieszkańców	-	2,7	-	3,29	b.d.*
Procent mediany dla 18 miast wojewódzkich	-	87,10	-	103,63	b.d.*

* Uwagi: dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny zostaną udostępnione w czerwcu 2025 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

W 2022 r. mediana liczby klubów sportowych na 10 tys. ¹⁵mieszkańców dla Polski wynosiła – 3,18 (100%). Wskaźnik dla Lublina wyniósł 3,29 i stanowił 103,63% odchylenia od mediany dla kraju. Lublin ułożył się tym samym w rankingu miast wojewódzkich na 9. miejscu. Najlepiej pod tym względem prezentowały się Rzeszów, Toruń i Opole. Najgorzej zaś Kraków, Wrocław i Warszawa.

Kolejnym wskaźnikiem, jakim się posłużono do analizy, jest liczba osób ćwiczących w klubach sportowych. W tym miejscu także wykorzystano dane GUS, publikowane w cyklu dwuletnim. W 2022 r. mediana dla kraju liczby osób ćwiczących na 10 tys. mieszkańców wynosiła – 37,25 (100%). Lublin lokował się wówczas na 10. miejscu (wskaźnik – 36,1 czyli 97,0% mediany). Najlepiej pod tym względem prezentowały się Rzeszów, Toruń i Opole. Najgorzej zaś Olsztyn, Gdańsk i Łódź.

Tabela 102. Liczba osób ćwiczących w klubach – wskaźnik

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Ćwiczących w klubach sportowych na 1 tys. mieszkańców	-	24,7	-	36,1	b.d.*
Procent mediany dla 18 miast wojewódzkich	-	74,85	-	97,0	b.d.*

* Uwagi: dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny zostaną udostępnione w czerwcu 2025 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Istniejąca baza rekreacyjno-sportowa, liczba klubów sportowych oraz osób ćwiczących w klubach, przekłada się na osiągnięcia lubelskich sportowców. W 2023 r. na zawodach o randze co najmniej mistrzostw Polski zawodnicy zdobyli łącznie 207 medali, w tym 65 złote, 68 srebrne i 74 brązowe.

Tabela 103. Liczba zorganizowanych w Lublinie imprez sportowych

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Krajowe imprezy sportowe (przynajmniej rangi mistrzostw Polski)	55	41	55	83	39
Międzynarodowe imprezy sportowe	4	3	2	6	7

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Rozwój oferty rekreacyjno-sportowej, poza dostępem do infrastruktury, powinien obejmować także organizację wydarzeń sportowych. W 2023 r. mieszkańcy Lublina mieli możliwość uczestniczenia w 39 krajowych imprezach sportowych (co najmniej rangi mistrzostw Polski) oraz w 7 międzynarodowych imprezach sportowych.

¹⁴ Ostatnie dane opublikowane przez GUS dotyczą 2022 r. (dwuletni cykl publikacji).

¹⁵ Jw.

Wśród najbardziej prestiżowych zawodów krajowych rozegranych w 2023 r. w Lublinie wymienić można:

- 77. PZLA Mistrzostwa Polski U20 (lekkoatletyka),
- Finał Deskorolkowych Mistrzostw Polski 2023 – Lublin w ramach Europejskiej Stolicy Młodzieży (skateboarding),
- Mistrzostwa Polski BMX Racing (kolarstwo).

Wśród międzynarodowych imprez sportowych wymienić należy:

- Mistrzostwa Świata w Koszykówce 3x3 U23 (koszykówka),
- Bogdanka Volley Cup im. Tomasza Wójtowicza (siatkówka),
- Igrzyska Studentów Erasmus+ w ramach Europejskiej Stolicy Młodzieży 2023 (międzyuczelniany turniej sportowy).

W 2023 r. wydatki na zadania związane ze sportem wyniosły blisko 53 mln zł, a na promocję miasta poprzez sport przeszło 1,7 mln zł. W ubiegłym roku kwota przekazana na prowadzenie szkolenia sportowego, rozgrywanie meczów oraz organizację imprez sportowych z wykorzystaniem miejskiej infrastruktury sportowej wyniosła 18,6 mln zł. Miasto przeznaczyło również środki na wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej. Lubelskim klubom i stowarzyszeniom prowadzącym działalność z zakresu kultury fizycznej przyznano w 2023 r. dotacje na blisko 30,2 mln zł, w tym około 22,8 mln zł na szkolenie i udział w rozgrywkach ligowych w kategoriach wiekowych seniorów, ponad 2,7 mln zł na szkolenie sportowe dzieci i młodzieży oraz 755 tys. zł na Program Mistrz i Mistrz Junior. Z kolei na wypłatę stypendiów sportowych przeznaczono 283 tys. zł. W 2023 r. ponad 1,2 mln zł miasto przekazało również na pozalekcyjne zajęcia sportowe dla uczniów.

Tabela 104. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2030

Projekty	
2019–obecnie	<p>Sportowy Talent</p> <p>Celem projektu jest ocena poziomu sportowego uczniów oraz zaangażowanie najzdolniejszej młodzieży do udziału w szkoleniu w lubelskich klubach sportowych. W ramach projektu przeprowadzane są testy sprawnościowe wśród uczniów wszystkich szkół podstawowych zlokalizowanych na terenie gminy Lublin, w tym szkół niepublicznych. Po ich przeprowadzeniu uczniowie, którzy uzyskają najlepsze wyniki, otrzymują zaproszenia na finał programu, a w dalszej kolejności zaproszenia do udziału w profesjonalnym szkoleniu realizowanym w klubach sportowych.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2015–obecnie	<p>Wolontariat na start</p> <p>Centrum Wolontariatu Sportowego Miasta Lublin wspiera lubelskie kluby i organizacje sportowe w zakresie efektywnej koordynacji działań wolontariuszy podczas wydarzeń sportowych, organizowanych na terenie miasta Lublin, takich jak imprezy rangi mistrzowskiej, mecze ligowe lubelskich drużyn itp. Dotychczas w blisko 500 wydarzeniach wzięło udział 700 wolontariuszy. Centrum rekrutuje, szkoli i przydziela wolontariuszy do klubów, jednocześnie nagradzając tych najaktywniejszych.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej projektu.</p>
2013–obecnie	<p>Sportowa szkoła</p> <p>Jest to program skierowany do organizacji pozarządowych działających w zakresie upowszechniania kultury fizycznej i realizujących zadania zlecone z budżetu miasta. Celem tego działania jest bezpłatne udostępnianie organizacjom pozarządowym, szkolnych sal gimnastycznych. Projekt jest formą wsparcia organizacyjnego miejskich klubów sportowych zajmujących się szkoleniem dzieci i młodzieży. W efekcie pozwala na racjonalne wykorzystanie obiektów szkolnych w trakcie roku szkolnego (od poniedziałku do piątku w wymiarze minimum 2 godz. dziennie).</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>

Projekty	
2005–obecnie	<p>Akademickie Centrum Szkolenia Sportowego</p> <p>Celem działalności ACSŚ jest wspieranie szkolenia zawodników uzdolnionych sportowo przygotowujących się do mistrzowskich imprez międzynarodowych w tym uniwersjad oraz akademickich mistrzostw świata, a w dalszej perspektywie igrzysk olimpijskich. Działalność ACSŚ Lublin skupia się na najlepszych zawodnikach sportowych, studentach lubelskich uczelni. Doświadczenia zdobyte w ten sposób procentują w ramach szkoleń sportowych poza środowiskiem uniwersyteckim. W ramach projektu wykorzystywane są miejskie i akademickie obiekty sportowe.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej projektu.</p>
2022–obecnie	<p>Program Mistrz</p> <p>W ramach programu realizowane jest szkolenie sportowe w kategoriach wiekowych seniorów w dyscyplinach objętych programem Igrzysk Olimpijskich (lekkoatletyka, pływanie, wspinaczka sportowa). Dzięki wsparciu finansowemu zawodnicy mogą efektywnie trenować podczas przygotowań do kolejnych zawodów. Realizacja programu zaplanowana została na 3 lata. Jest to jedyny program w takiej formie realizowany w Polsce.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2012–obecnie	<p>Aktywny Lublin i Aktywne Pokolenie</p> <p>Są to programy realizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego. Przewidują one bezpłatne zajęcia sportowe dla zróżnicowanych grup wiekowych, zarówno dzieci i młodzieży, jak i osób dorosłych oraz seniorów. Zajęcia prowadzone są regularnie przez doświadczonych, profesjonalnych trenerów. W ramach programu oferowana jest szeroka oferta treningowa. Zainteresowani aktywnym spędzaniem czasu mieszkańcy Lublina mogą dokonać wyboru spośród poniższych dyscyplin:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Aktywne Pokolenie: siłownia, pływanie, badminton, unihokej, tenis ziemny, tenis stołowy, zajęcia ogólnorozwojowe dla dzieci, ergometr wioślarski, trening lekkoatletyczny, szachy; ▪ Aktywny Lublin: aqua aerobik, samoobrona, Joga, Fight Lady, trening biegowy, Zumba, trening funkcjonalny, fitness, Latino Mama, gimnastyka dla seniorów. <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2010–obecnie	<p>Umiem pływać</p> <p>Projekt powszechnej nauki pływania jest propozycją uczestniczenia w dodatkowych, bezpłatnych zajęciach sportowych dla uczniów klas I-III szkół podstawowych, prowadzonych przez Gminę Lublin, którzy chcą podejmować aktywność fizyczną również poza obowiązkowymi zajęciami wychowania fizycznego. Zajęcia w ramach projektu to przede wszystkim propozycja skorzystania z możliwości nabycia podstawowych umiejętności pływania, ale również rozwijania i podnoszenia sprawności fizycznej, zachęcanie do systematycznego uprawiania sportu w czasie wolnym od nauki oraz zachęcanie i wdrażanie do prowadzenia zdrowego i aktywnego stylu życia.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Dodatkowe uwagi

Sport jest jednym ze znaczących czynników rozwoju miasta, kształtującym jego otoczenie społeczne i gospodarcze w takim samym stopniu, jak kultura, edukacja i turystyka. Stanowi także bardzo ważny komponent spędzania wolnego czasu, a co za tym idzie, punkt odniesienia dla oceny jakości życia w mieście. Zdrowie fizyczne i psychiczne jest jednym z podstawowych warunków udanego życia i rozwoju osobistego mieszkańców. Regularne uprawianie sportu jest uznanym sposobem radzenia sobie ze stresem oraz zapobiegania patologiom. Sport stanowi także niezastąpione narzędzie wychowawcze, a jego wartości edukacyjne przejawiają się w naturalny i niewymuszony sposób poprzez zabawę i żywiołowy charakter aktywności fizycznej. Podstawy dla aktywnego uprawiania sportu w wolnym czasie, aż do późnego wieku, rodzą się w latach dzieciństwa i wczesnej młodości, gdy sport wywiera znaczny wpływ na rozwój fizyczny, psychiczny, społeczny i intelektualny, kształtując odpowiednie zachowania i siłę charakteru. U osób starszych aktywność fizyczna poprawia ogólną kondycję i poczucie sprawczości. W wymiarze społecznym sport kształtuje tolerancję, ducha działania zespołowego, poczucie sprawiedliwości. Jest także jedną z niewielu dziedzin, w których możliwa jest sprawna i skuteczna integracja mniejszości etnicznych, osób z niepełnosprawnościami, a także współpraca pomiędzy młodszym i starszym pokoleniem.

Największym wyzwaniem dla Lublina jest zrównoważony rozwój różnych obszarów sportu, uwzględniający możliwości finansowe i techniczne. Miasto powinno tworzyć dobre warunki dla rozwoju sportu zarówno powszechnego, jak i wyczynowego, wspierać wychowanie fizyczne oraz popularyzować aktywność fi-

zyczną jako metodę budowania potencjału zdrowotnego. Dyscypliny i drużyny sportowe o wieloletnich tradycjach, flagowe obiekty i znaczące wydarzenia sportowe, to istotny element tożsamości miasta o ogromnym potencjale wizerunkowym i promocyjnym, budujący swoisty *genius loci* Lublina.

D.3. Miasto rozpoznawalne turystycznie

Wskaźniki i mierniki kluczowe

Turystyka jest ważną gałęzią lokalnej gospodarki, może wpływać na kontakty międzyludzkie, między-pokoleniowe, a także na globalne kontakty międzynarodowe. Od kilku lat widoczny jest stały wzrost zainteresowania dziedzictwem kulturowym i walorami turystycznymi Lublina. O rozwoju i funkcjonowaniu miasta jako ośrodka turystycznego decyduje złożony zespół uwarunkowań oraz czynników. Systematycznie budowany jest potencjał turystyczny miasta, na który składają się walory turystyczne, zagospodarowanie turystyczne, baza komunikacyjna oraz instytucje społeczne i gospodarcze w tym obszarze. Działania te przekładają się na wielkość i strukturę przyjazdowego ruchu turystycznego do Lublina.

Od 2019 r. Biuro Rozwoju Turystyki Urzędu Miasta Lublin, a obecnie Lokalna Organizacja Turystyczna Metropolia Lublin, pozyskują dane ilościowe w zakresie ruchu turystycznego, korzystając z analiz tzw. śladu cyfrowego (logowanie telefonów komórkowych w miejscowej sieci). Metodologia pomiaru odróżnia turystę (osoba korzystająca z noclegu) od odwiedzającego (zwiedzający niekorzystający z noclegu). Nasze miasto odwiedziło w 2023 r. ponad 1,5 mln podróżnych, z czego prawie 1,2 mln to turyści krajowi oraz 343 tys. zagraniczni. Lublin najchętniej odwiedzają ludzie młodzi. W ubiegłym roku osoby do 30. roku życia stanowiły aż 48% wszystkich przyjezdnych.

Tabela 105. Liczba odwiedzających i turystów w Lublinie

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba odwiedzających	159 440	107 348	163 121	368 214*	871 542
Liczba turystów	501 561	339 660	224 680	431 368*	716 661

*Uwagi: tylko odwiedzający i turyści krajowi (z uwagi na wybuch wojny w Ukrainie i napływanie do Lublina osób w kryzysie uchodźczym, skupiono się wyłącznie na monitoringu krajowego ruchu turystycznego).

Źródło: dane Lokalnej Organizacji Turystycznej Metropolia Lublin.

Miasto systematycznie wspiera rozwój lubelskiej turystyki. Działania podjęte jeszcze w 2020 r., w tym powołanie Biura Rozwoju Turystyki oraz Lokalnej Organizacji Turystycznej Metropolia Lublin, pozwoliły na przeprowadzenie skoordynowanych akcji i programów wspierających branżę turystyczną w mieście. W omawianym roku, cały Lubelski Obszar Metropolitalny odwiedziło blisko 700 tys. odwiedzających i turystów (tabela 106).

Tabela 106. Liczba odwiedzających i turystów w Lubelskim Obszarze Metropolitalnym

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba odwiedzających	205 657	137 332	230 099	552 726*	433 801
Liczba turystów	685 391	468 351	285 068	569 288*	258 270

*Uwagi: tylko odwiedzający i turyści krajowi.

Źródło: dane Lokalnej Organizacji Turystycznej Metropolia Lublin.

Prezentacja kolejnych danych w tym obszarze wymaga krótkiego wyjaśnienia. Otóż statystyka publiczna oparta na metodologii gromadzenia danych przyjętej przez Główny Urząd Statystyczny definiuje „turystę” jako odwiedzającego miejsce docelowe, który skorzystał z noclegu w obiektach hotelowych będących w bazie urzędu. Nie uwzględnia osób, które skorzystały z noclegu w obiektach spoza bazy (motele, schroniska, mieszkania prywatne na wynajem itp.). Co równie ważne, dane GUS nie uwzględniają także turystów jednodniowych (odwiedzających destynację). Niemniej korzystając z Banku Danych Lokalnych GUS dowiadujemy się, że w 2023 r. Lublin odwiedziło 409 539 turystów. Z danych GUS dowiadujemy się też, że udział turystów zagranicznych w ogólnej liczbie turystów, którzy odwiedzili w 2023 r. Lublin wyniósł 17,54%. Warto zauważyć, że przed pandemią, był to co piąty odwiedzający miasto (w 2019 r. – 20,74%).

Tabela 107. Turyści ogółem i turyści zagraniczni odwiedzający Lublin

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba turystów (ogółem)	364 673	197 454	248 655	420 673	409 539
Udział turystów zagranicznych w ogólnej liczbie turystów (w %)	20,74	8,93	8,58	18,79	17,54

* Uwagi: dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny zostaną udostępnione w sierpniu 2024 r.

Źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Tworzenie benchmarkingu miast wojewódzkich jest możliwe wyłącznie w oparciu o dane Głównego Urzędu Statystycznego. Jak już wspomniano, w 2023 r. Lublin odwiedziło 348 434 turystów krajowych. W przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców wskaźnik dla miasta wyniósł 1 057,25. Mediana dla 18. miast wojewódzkich osiągnęła poziom 1 030,68 (100%). Odchylenie dla Lublina wyniosło w związku z tym 102,58%. Tak więc pod względem liczby turystów krajowych na 1 tys. mieszkańców miasto Lublin ułożone jest na 8. miejscu wśród aglomeracji wojewódzkich. Liderami są: Gdańsk, Kraków i Warszawa.

Tabela 108. Liczba turystów krajowych w Lublinie – wskaźnik

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba turystów krajowych (ogółem)	289 061	179 824	227 338	341 603	348 434
Liczba turystów na 1 tys. mieszkańców	850,72	536,61	683,00	1 031,28	1 057,25
Procent mediany dla 18 miast wojewódzkich	102,69	107,50	107,90	109,32	102,58

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Kolejnymi wskaźnikami, jakimi posłużono się w benchmarkingu miast wojewódzkich, jest liczba turystycznych obiektów noclegowych i liczba miejsc w turystycznych obiektach noclegowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. Do tego celu posłużono się danymi Głównego Urzędu Statystycznego. W 2022 r. mediana liczby turystycznych obiektów noclegowych na 10 tys. mieszkańców dla miast wojewódzkich wynosiła – 1,50 (100%). Wskaźnik dla Lublina osiągnął wielkość 1,60 co stanowiło 110,34% mediany. Lokowało to Lublin na 6. miejscu w kraju wśród 18. miast wojewódzkich. Najlepiej pod tym względem prezentują się: Gdańsk, Kraków i Toruń. Najgorzej zaś: Łódź, Warszawa i Gorzów Wlkp.

Tabela 109. Liczba turystycznych obiektów noclegowych – wskaźnik

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba turystycznych obiektów noclegowych (ogółem)	55	55	54	54	b.d.*
Liczba turystycznych obiektów noclegowych na 10 tys. mieszkańców	1,62	1,64	1,62	1,60	b.d.*
Procent mediany dla 18 miast wojewódzkich	101,00	111,20	111,66	110,34	b.d.*

* Uwagi: dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny zostaną udostępnione w listopadzie 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

W 2022 r. mediana liczby miejsc w turystycznych obiektach noclegowych na 10 tys. mieszkańców dla miast wojewódzkich wynosiła – 197,9 (100%). Wskaźnik dla Lublina osiągnął wielkość 150,8 co stanowiło 76,20% mediany. Lokowało to Lublin na 12. miejscu wśród 18. miast wojewódzkich. Najlepiej pod tym względem prezentują się: Gdańsk, Kraków i Kielce. Natomiast najgorzej: Gorzów Wlkp., Zielona Góra i Białystok.

Tabela 110. Liczba miejsc w turystycznych obiektach noclegowych – wskaźnik

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba miejsc w turystycznych obiektach noclegowych na 10 tys. mieszkańców	135,8	140,1	146,2	150,8	b.d.*
Procent mediany dla 18 miast wojewódzkich	71,14	86,16	81,54	76,20	b.d.*

* Uwagi: dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny zostaną udostępnione listopadzie 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 111. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2030

Projekty	
2009–obecnie	<p>Program Miejsce Inspiracji</p> <p>Ideą przewodnią programu jest wyróżnienie miejsc, które poza świadczeniem usług gastronomicznych, zapewniają swoim gościom emocje i wrażenia związane z poznawaniem i doświadczaniem dziedzictwa oraz atmosfery naszego miasta. Kadencja programu trwa dwa lata. W ostatniej edycji pod nazwą „Kuchnia Inspiracji” zakwalifikowano 10 lokali gastronomicznych z Lublina: Chrupko, ParZona, 2PiEr, Perłowa Pijalnia Piwa, Zielony Talerzy, Tinto, Anabilis, Niepospolita, Mandragora oraz Legendy Miasta. W 2023 r. Biuro Rozwoju Turystyki aktywnie współpracowało z restauracjami w zakresie ich promocji i uczestnictwa w inicjatywach, działaniach oraz wydarzeniach organizowanych przez Urząd Miasta Lublin (np. akcja promocyjna „Inspiruje nas rozmowa” czy Festiwal Lublin Smaków).</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2011–obecnie	<p>Program Sezon Lublin</p> <p>Sezon Lublin jest akcją promocyjną polegającą na eksponowaniu oferty partnerów, skierowaną zarówno do mieszkańców jak i turystów. W 2023 r. odbyła się XII edycja akcji (nowa formuła). Wydarzenie trwało od 1 maja do 31 października. W jego ramach zaprezentowano ofertę 98 partnerów w 8 kategoriach:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Spacerowicz – zwiedzanie miasta z przewodnikiem, ▪ Przybysz – noclegi, ▪ Smakosz – oferta lubelskich restauracji, ▪ Widz – uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych, ▪ Kustosz – zwiedzanie instytucji kultury i uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych, ▪ Atleta – atrakcje sportowe, ▪ Kolekcjoner – zakup lokalnych pamiątek, ▪ Joker – Hej! Peowiaków wykonywało gadżety w związku z obchodami ESM 2023. ▪ Uczestnik, który kupił określone produkty lub usługi u partnerów akcji, otrzymał atrakcyjne miejskie gadżety turystyczne. <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2018–obecnie	<p>Przewodnik Inspiracji</p> <p>Uczestnikami programu Przewodnik Inspiracji są osoby, które uzyskały rekomendację miasta Lublin w zakresie oprowadzania trasami turystycznymi zgłoszonymi do konkursu. Osoby wyróżnione specjalnym tytułem gwarantują profesjonalizm w przybliżaniu historii i dziedzictwa miasta, ale też zachęcają do odkrywania Lublina na nowo w oparciu o unikatowe oferty. W 2023 r. w program zaangażowanych było 29 przewodników. Na potrzeby promocji oferty, Biuro Rozwoju Turystyki przygotowało film z myślą o cyklicznej emisji na fanpage’u Turystyczny Lublin. Przewodnicy byli regularnie angażowani w wydarzenia miejskie tj. oprowadzenie z okazji Urodzin Miasta, Europejskich Dni Dziedzictwa Europejskiego itp.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2023	<p>Cykl spacerów z Przewodnikami i Przewodniczkami Inspiracji „Odkryj Lublin”</p> <p>Projekt realizowany był w ramach obchodów Europejskiej Stolicy Młodzieży 2023. Adresowany do uczniów lubelskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych i miał na celu kształtowanie lokalnego patriotyzmu oraz świadomych ambasadorów marki miasta. W sumie w 2023 r. odbyło się 265 wydarzeń, w których udział wzięło 85 szkół i placówek oświatowych, 297 klas, 5 848 uczniów i wychowanków. Łącznie w program zaangażowało się 14 Przewodników i Przewodniczek Inspiracji. Projekt zakładał różne rodzaje wydarzeń: spacery ogólne i dzielnicowe (Wieniawa, Dziesiąta), lekcje muzealne w Muzeum Narodowym w Lublinie, gry terenowe w Starym Gaju, wizyty w miejscach zabytkowych (Wieża Trynitaraska, Kaplica Trójcy Świętej, Państwowe Muzeum na Majdanku, cmentarze przy ul. Lipowej).</p>
2022–obecnie	<p>Festiwal Kuchnia Inspiracji</p> <p>Listopadowe przedsięwzięcie było drugą edycją festiwalu kulinarnego pod nową nazwą Festiwal „Kuchnia Inspiracji”. Do udziału w wydarzeniu zostali zaproszeni lokalni restauratorzy oraz instytucje działające w branży turystycznej i kulinarnej. Aż 16 lubelskich restauracji przygotowało specjalne menu festiwalowe oparte na motywie warzywa, jakim był burak. Odbyło się także 11 wydarzeń, w tym otwarte spacer o tematyce kulturalnej z Przewodnikami Inspiracji, degustacje, warsztaty kulinarne oraz cotygodniowe jarmarki buraczane.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>

Projekty	
2021-obecnie	<p>Aplikacja Turystyczny Lublin</p> <p>Aplikacja Turystyczny Lublin to niezbędny turysty zawierający najważniejsze informacje o atrakcjach turystycznych, wydarzeniach, noclegach i gastronomii, który został wzbogacony o moduł rozszerzonej rzeczywistości. Dzięki temu mieszkańcy i turyści mogą zobaczyć budynki niegdyś charakterystyczne dla krajobrazu miasta, a dziś już nieistniejące. W 2023 r. moduł został wzbogacony o model 3D Zamku Królewskiego z XVI w., możliwy do odtworzenia z 5 punktów, w tym z dziedzińca wewnętrznego. Aplikacja Turystyczny Lublin działa w systemie iOS i Android. Można ją pobrać bezpłatnie w sklepach internetowych. Do obiektów prowadzi mapa zawarta w aplikacji, a uzyskanie wirtualnego obrazu możliwe jest po zeskanowaniu trackera (geometrycznego symbolu) umieszczonego na tabliczkach w pobliżu wybranych obiektów. Aplikacja posiada szlak audio „Szlak dźwięków miasta: śladami praw miejskich i tradycji mieszczańskich”. Szlak złożony jest z 10 nagrań przypisanych 10 najważniejszym lubelskim zabytkom. Aplikacja dostępna jest w języku polskim i języku angielskim.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2016-obecnie	<p>Barometr turystyczny</p> <p>Biuro Rozwoju Turystyki Urzędu Miasta Lublin koordynuje projekt badawczy, którego celem jest zintegrowany system monitoringu zjawisk turystycznych w Lublinie. Istotą Barometru jest systematyczne gromadzenie danych, pochodzących od różnorodnych podmiotów zaangażowanych w tworzenie lubelskiego produktu turystycznego, które w efekcie pozwalają uzyskać wiarygodną informację o stanie turystyki w mieście. Zbiórce dane są anonimowe. W 2023 r. wydana została publikacja podsumowująca poprzedni rok (Barometr Turystyczny 2022). W publikacji zaprezentowano dane dotyczące ruchu turystycznego w Lublinie i Lubelskim Obszarze Metropolitalnym w drugim roku pandemicznym. Analiza objęła liczbę turystów i odwiedzających krajowych i zagranicznych, strukturę wiekową i pochodzenie. Wskazano najchętniej odwiedzane przez turystów i odwiedzających miejsca w Lublinie oraz liczbę przyjezdnych oraz uczestników w największych wydarzeń miejskich. Udostępniono także pogłębioną informację na temat bazy noclegowej i gastronomicznej w Lublinie i gminach ościennych oraz na temat oferty kulturalnej i sportowej w mieście. Dane zostały pozyskane z badania ruchu turystycznego na zlecenie Urzędu Miasta Lublin i Lokalnej Organizacji Turystycznej Metropolia Lublin, Banku Danych Lokalnych GUS, a także Google Trends.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2020-obecnie	<p>Lokalna Organizacja Turystyczna Metropolia Lublin</p> <p>Jest to stowarzyszenie zrzeszające i integrujące lokalne jednostki samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorców z branży turystycznej. Ma na celu promocję turystyczną obszaru, na którym działa, wspomaganie funkcjonowania i rozwoju informacji turystycznej, inicjowanie, opiniowanie i wspieranie planów rozwoju i modernizacji infrastruktury turystycznej, a to wszystko we współpracy z Polską Organizacją Turystyczną. LOT Metropolia Lublin swoim zasięgiem obejmuje także teren Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego (LOM).</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Lokalnej Organizacji Turystycznej Metropolia Lublin.</p>

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Dodatkowe uwagi

W Lublinie zauważalna jest rola turystyki, jako jednej z branż sprzyjających rozwojowi miasta. Turystyka podnosi świadomość w zakresie dziedzictwa i kultury lokalnej, a także wnosi wkład w tworzenie tolerancyjnego, inkluzywnego i pełnego szacunku społeczeństwa. Skutkiem wzrostu ruchu turystycznego jest pozytywna atmosfera, ożywienie i międzynarodowy klimat. Ważnym w związku z tym zadaniem staje się ochrona i rewitalizacja historycznych części miasta i tradycyjnej architektury.

4.5. Obszar E. Lublin metropolitalny

STRATEGIA LUBLIN 2030	
Uchwała nr 1088/XXXV/2022 Rady Miasta Lublin z dnia 27 stycznia 2022 r. w sprawie przyjęcia strategii rozwoju miasta Lublin	
OBSZAR D. LUBLIN METROPOLITALNY	<p>Obszary metropolitalne odgrywają rolę tzw. regionalnych generatorów wzrostu – napędzają rozwój gospodarczy, poprawiając tym samym jakość życia ich mieszkańców na wielu płaszczyznach. Naturalnym procesem rozwoju metropolii jest wykształcanie się lidera – ośrodka centralnego, na terenie którego krzyżują się sieci powiązań i współpracy całej metropolii. Ośrodki te stają się miejscem kumulacji potencjałów rozwojowych, kapitału, innowacji i wiedzy, a także kontaktów zarówno krajowych, jak i międzynarodowych z pozostałymi istotnymi ośrodkami miejskimi i metropoliami. Miasta centralne oddziałują na obszary położone w bliskim sąsiedztwie, wpływając na wzmacnianie korzyści skali. W ramach tego obszaru wyróżniono dwa cele strategiczne:</p> <p>E.1. Lublin jako lider Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego, E.2. Rozwój funkcji metropolitalnych Lublina.</p>

E.1. Lublin jako lider Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego

Wskaźniki i mierniki kluczowe

Obszar metropolitalny, to strefa miasta centralnego oraz powiązanego z nim funkcjonalnie bezpośredniego otoczenia, ustalonego w koncepcji przestrzennego zagospodarowania. Związek metropolitalny zaś, jest to zrzeszenie jednostek samorządu terytorialnego położonych w danym obszarze metropolitalnym. W skład związku metropolitalnego wchodzi gminy położone w granicach obszaru metropolitalnego oraz powiaty, na obszarze których leży co najmniej jedna gmina położona w granicach obszaru metropolitalnego.

Lubelski Obszar Metropolitalny (LOM) usytuowany jest w centralnej części województwa lubelskiego. Obejmuje Lublin i gminy położone w promieniu 70 km. Składa się z 22 jednostek samorządu terytorialnego: Bełżyce, Bychawa, Garbów, Głusk, Jabłonna, Jastków, Kamionka, Konopnica, Gmina Miasto Lubartów, Gmina Lubartów, Lublin, Łęczna, Mełgiew, Nałęczów, Niedzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wojciechów i Wólka. Ponadto do udziału we współpracy zaproszono 4 powiaty: lubartowski, lubelski, puławski, świdnicki. LOM zajmuje ok. 4 tys. km², co stanowi blisko jedną piątą powierzchni województwa oraz nieco 1% powierzchni kraju. Populacja Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego liczyła w 2023 r. 612 440 osób.

Źródło: strona internetowa Urzędu Miasta Lublin.

Kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej na obszarze metropolitalnym należy do zadań związku metropolitalnego. Zadania te służą tworzeniu atrakcyjnych warunków zamieszkania i poprawie jakości życia. Tworzone w ramach LOM miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (mpzp) określają przeznaczenie, warunki zagospodarowania i zabudowy terenu, a także rozmieszczenie inwestycji celu publicznego. Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem dla gmin Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego w 2022 r. wyniósł 81,55%.

Tabela 112. Pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w LOM

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w LOM (w %)	76,94	80,93	81,01	81,55	b.d.*

* Uwagi: dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny zostaną udostępnione w październiku 2024 r.

Źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Rozwijanie współpracy, to w głównej mierze realizacja wspólnych samorządowych inwestycji podmiotów tworzących Lubelski Obszar Metropolitalny zgodnie z ustaloną polityką rozwojową, wspólną dla wszystkich gmin. Obecnie trwają prace nad wyłonieniem listy projektów finansowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (w tym międzygminnych), których realizacja rozpocznie się w 2024 r. Lista będzie załącznikiem do Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego do roku 2030. Stąd informacje dotyczące mierników kluczowych określonych w celu E.1. „wartość inwestycji międzygminnych LOM (w zł)” oraz „wartość całkowitych nakładów inwestycyjnych gmin należących do LOM (w %)” zostaną udostępnione w kolejnych opracowaniach sprawozdawczych¹⁶.

Istotnym elementem przyspieszającym proces konwergencji wewnątrz metropolii jest spójny i zrównoważony system transportowy. Równie ważną kwestią jest dostępność komunikacyjna obszaru i miasta lidera. Możliwość szybkiego i łatwego dotarcia do Lublina i LOM różnymi środkami transportu sprawia, że miasto i sąsiednie gminy stają się miejscem spotkań i wymiany, zarówno w kontaktach krajowych jak i międzynarodowych. Dostępność komunikacyjna wpływa również na przyjazność miasta lidera oraz obszaru metropolitalnego oraz sprzyja rozwojowi przedsiębiorczości.

Ważną funkcję w tym aspekcie pełni Port Lotniczy Lublin (PLL). W 2023 r. łączna liczba obsłużonych pasażerów wyniosła 397 903. W porównaniu z 2022 r. liczba ta wzrosła o 20,5%, zaś w stosunku do 2019 r. zwiększyła się o 11,3%. Pasażerowie ruchu rozkładowego stanowili 90,7% wszystkich obsłużonych, pasażerowie ruchu czarterowego 8,9%, a ruchu General Aviation – 0,5%.

Tabela 113. Liczba obsłużonych pasażerów w Porcie Lotniczym Lublin

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba obsłużonych pasażerów (ogółem)	357 366	124 199	108 117	330 094	397 903
Ruch rozkładowy	355 821	123 210	107 083	310 535	360 767
Ruch czarterowy	519	302	424	17 193	35 305
Ruch General Aviation	1 026	687	610	2 366	1 831

Źródło: dane Portu Lotniczego Lublin.

W ujęciu wskaźnikowym, liczba obsłużonych pasażerów Portu Lotniczego Lublin w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego wyniosła w 2023 r. – 6 497,01 i w przyjętym do analizy horyzoncie czasowym rośnie.

¹⁶ Kwota przyznanej alokacji na instrument ZIT (w ramach programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027) to blisko 66 mln euro.

Tabela 114. Liczba obsłużonych pasażerów Portu Lotniczego Lublin – wskaźnik

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba obsłużonych pasażerów na 10 tys. mieszkańców LOM	5 786,21	2 013,40	1 759,25	5 386,01	6 497,01

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Portu Lotniczego Lublin i Głównego Urzędu Statystycznego.

Jednym z zadań realizowanych w ramach Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego jest zapewnienie mieszkańcom dobrego dostępu do celów podróży i usług. Stąd w ramach realizacji przez Zarząd Transportu Miejskiego zadań zawartych w „Planie zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Gminy Lublin i gmin sąsiadujących, z którymi Gmina Lublin zawarła porozumienie w zakresie organizacji publicznego transportu zbiorowego”, oferowane są usługi transportu publicznego ułatwiające podróże pomiędzy Lublinem a gminami sąsiednimi. Najczęściej używanym wskaźnikiem stosowanym w transporcie kołowym jest wozokilometr czyli jednostka obliczeniowa równa jednemu kilometrowi drogi wykonanej przez środki transportu w określonym czasie. W 2023 r. wskaźnik liczby wozokilometrów wykonywanych przez komunikację miejską na terenie gmin LOM na 1 tys. mieszkańców wyniósł 1 896,84.

Tabela 115. Liczba wozokilometrów wykonywanych przez komunikację miejską na terenie gmin LOM – wskaźnik

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba wozokilometrów wykonywanych przez komunikację miejską na terenie gmin LOM (w tys.)	1 143,0	1 215,0	1 196,0	1 167,0	1 161,7
Liczba wozokilometrów wykonywanych przez komunikację miejską na terenie gmin LOM na 1 tys. mieszkańców gmin	1 850,66	1 969,65	1 946,10	1 903,79	1 896,84

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Transportu Miejskiego w Lublinie i Głównego Urzędu Statystycznego.

Usługi transportu publicznego ułatwiające podróże pomiędzy Lublinem a gminami sąsiednimi były w 2023 r. dostępne dla 25,58% (156 634) mieszkańców Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego. W omawianym roku pojazdy komunikacji miejskiej dojeżdżały do gmin: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Mełgiew, Niedzwica Duża, Niemce, Spiczyn, Świdnik i Wólka (tabela 117).

Tabela 116. Odsetek ludności gmin LOM zamieszkałej w zasięgu przystanków komunikacji miejskiej

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Odsetek ludności gmin LOM zamieszkałej w zasięgu przystanków komunikacji miejskiej (w %)	23,80	24,88	25,10	25,33	25,58

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Transportu Miejskiego w Lublinie i Głównego Urzędu Statystycznego.

W uzupełnieniu warto wspomnieć, że według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 do pracy w Lublinie w 2021 r. przyjeżdżało 56,2 tys. osób (92,0% spośród nich mieszkało w woj. lubelskim). Największy strumień pracowników najemnych kierował się do Lublina z gmin okalających miasto, najwięcej ze Świdnika (4,3 tys.) oraz gminy Niemce (3,9 tys.), Konopnicy (3,1 tys.), Wólki (3,0 tys.), Głuska (3,0 tys.) i Jastkowa (2,9 tys.). Pracownicy przyjeżdżający z innych województw stanowili 8,0% ogółu przyjeżdżających do pracy na terenie Lublina. W tym samym czasie z Lublina wyjeżdżało do pracy 13,6 tys. osób. Miernikiem informującym o stopniu atrakcyjności rynku pracy na danym obszarze jest iloraz przepływów, czyli stosunek liczby przyjeżdżających do pracy do liczby wyjeżdżających w tym celu. W pomiarze w 2021 r. Lublin osiągnął nadwyżkę ze wskaźnikiem wynoszącym 4,13 i zajął piątą lokatę w kraju wśród miast wojewódzkich¹⁷.

Rozwój i usprawnienie systemu komunikacji w obszarze LOM jest jednym z priorytetów transportowych samorządu. Temu celowi służy budowa i modernizacja przystanków oraz węzłów przesiadkowych. Parkingi typu Park&Ride pozwolić mają na pozostawienie prywatnego auta przed wjazdem do miasta i kontynuowanie podróży do centrum transportem zbiorowym. Każdy z wybudowanych dotychczas węzłów otrzymał infrastrukturę dla pojazdów komunikacji miejskiej i pojazdów prywatnych. Pasażerowie zaś w komfortowych warunkach mogą poczekać na docelowy pojazd komunikacji miejskiej. Łącznie dotychczas powstało 8 zintegrowanych węzłów przesiadkowych wraz z infrastrukturą (m.in. budynkami socjalno-sanitarnymi i parkingami

¹⁷ W porównaniu z poprzednim badaniem, w oparciu o dane z 2016 r., do pracy w Lublinie w 2021 r. przyjeżdżało o 53,0% więcej niż w poprzednim pomiarze. Zob. *Dojazdy do pracy w województwie lubelskim w świetle wyników NSP 2021. Informacja sygnałna*. Źródło: strona internetowa Urzędu Statystycznego w Lublinie.

Bike&Ride, Kiss&Ride, Park&Ride) przy ul. Żeglarskiej, ul. Józefa Franczaka „Lalka”, al. Kraśnickiej, ul. Granitowej, ul. Zbożowej, ul. Osmolickiej, ul. Abramowickiej, ul. Choiny).

Tabela 117. Liczba węzłów przesiadkowych P&R na terenie Lublina

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba węzłów przesiadkowych P&R	2	2	2	8	8

Zródło: dane Zarządu Transportu Miejskiego w Lublinie.

Rozwój współczesnych gospodarek jest ściśle związany ze swobodnym dostępem do rynków i potencjalnego popytu. Ten dostęp zapewniają lotnicze przewozy cargo dostarczając dobra materialne w kraju i do najdalszych zakątków świata. W 2021 r. Port Lotniczy Lublin rozpoczął obsługę frachtu lotniczego jak i towarów przewożonych transportem drogowym (RFS). W tabeli 119 przedstawiona została wartość obsłużonego w PLL cargo (w kg) w poszczególnych latach. W 2023 r. w Porcie Lotniczym Lublin obsłużono cargo o wolumenie 77 972,5 kg.

Tabela 118. Tonaż cargo obsłużonego w Porcie Lotniczym Lublin

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Tonaż cargo obsłużonego w Porcie Lotniczym Lublin (w kg)	0	0	129 973,0	1 011 340,0	77 972,5

Zródło: dane Portu Lotniczego Lublin.

Tabela 119. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2030

Projekty	
2023	<p>Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego do roku 2030</p> <p>Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego do roku 2030 została przyjęta przez Walne Zebranie Stowarzyszenia LOM Uchwałą 9/W/2023 z dnia 4 października 2023 r. Dokument na nowo porządkuje współpracę podjętą w 2013 r. w ramach Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego oraz obowiązującej wówczas Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Z uwagi na zwiększenie liczby samorządów wchodzących w skład partnerstwa oraz rosnące potrzeby, niezbędne było kontynuowanie działań w ramach Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego. Strategia jest dokumentem zintegrowanym, łączącym ze sobą sferę społeczną, gospodarczą i przestrzenną. Dokument ma zapewnić koordynację przestrzenną działań zaplanowanych w zgodzie ze zrównoważonym rozwojem i ładem przestrzennym obszaru współpracy ponadlokalnej. Narzędzie to powstało z myślą o gminach sąsiadujących, powiązanych ze sobą funkcjonalnie, które posiadają wspólne, uzupełniające się lub współzależne cele rozwojowe i chcą razem realizować politykę rozwoju w granicach swoich terytoriów. Strategia rozwoju ponadlokalnego ma pełnić funkcję podstawowego narzędzia zarządzania rozwojem Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2022–obecnie	<p>Stowarzyszenie Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego</p> <p>Stowarzyszenie zostało utworzone 23 listopada 2022 r. i stanowi kolejny etap prac w ramach partnerstwa gmin i powiatów, współpracujących dotychczas na podstawie porozumienia jednostek samorządu terytorialnego. Jednocześnie ma ono na celu wypełnienie jednego z wymagań formalnych w procesie pozyskiwania środków w ramach Instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, finansowanego z Programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027. Stowarzyszenie LOM stanowi zinstytucjonalizowaną formę partnerstwa realizującego zadania Związku ZIT, a celem jego funkcjonowania jest zapewnienie zrównoważonego i długofalowego rozwoju miast, gmin i powiatów w Lubelskim Obszarze Metropolitalnym. Członkami założycielami Stowarzyszenia LOM są 22 gminy wchodzące w skład obszaru: Bełżyce, Bychawa, Garbów, Głusk, Jabłonna, Jastków, Kamionka, Konopnica, Gmina Miasto Lubartów, Gmina Lubartów, Lublin, Łęczna, Mełgiew, Nałęczów, Nierdrzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wojciechów i Wólka. Ponadto do udziału we współpracy zaproszono 4 powiaty: lubartowski, lubelski, puławski, świdnicki.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Stowarzyszenia LOM.</p>

Projekty

2023	<p>Port Lotniczy Lublin</p> <p>Port Lotniczy Lublin (LUZ), jest lotniskiem międzynarodowym położonym 10 km na wschód od centrum Lublina, w mieście Świdnik. Obsługuje głównie aglomerację lubelską. Zarządzany jest przez spółkę Port Lotniczy Lublin S.A. Budowa portu rozpoczęła się jesienią 2010 r., a zakończyła pod koniec 2012 r. W roku sprawozdawczym:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wznowione zostały loty na trasie Lublin - Warszawa. Połączenie to jest „oknem na świat” zarówno dla pasażerów turystycznych jak i biznesowych (dzięki przesiadce) pozwala na dotarcie do stolic europejskich oraz podróżowanie poza Europę. ▪ Uruchomione zostało bezpośrednie połączenie do Bergamo (Włochy). Zwiększono także rotację do portu Londyn Luton (UK), co przyczyniło się do wzrostu potencjału turystycznego. ▪ Utrzymano bezpośrednie połączenia rejsowe do: Gdańska (PL), Londyn Luton (UK), Dublin (IRL), Splitu (HR), Burgas (BUŁ) oraz rozszerzono oferty lotów wakacyjnych: Antalya (TUR), Monastyr (TUN), Rodos (GRE). ▪ Podjęto współpracę pomiędzy Portem Lotniczym Lublin a lubelskimi uczelniami wyższymi (UMCS, Lubelska Akademia WSEI) w zakresie kształcenia oraz działalności naukowo-badawczej. Współpraca polegać ma na współorganizowaniu wizyt studyjnych, seminarium, konferencji naukowych, tworzeniu oraz realizacji wspólnych projektów naukowych. Inicjatywa ta ma wzmocnić rozwój regionu oraz umocnić pozycję Lublina jako miasta akademickiego oraz biznesowego. ▪ Kontynuowana była budowa terminala cargo wraz z halą magazynowo-przeładunkową o powierzchni blisko 2 tys. m² i pomieszczeniami do obsługi towarów specjalnych. Inwestycja ta ma służyć lokalnym przedsiębiorcom, eksportującym swoje produkty poza Polskę, a także do importującym przesyłki. Realizacja projektu cargo wzmocni rozwój gospodarczy miasta Lublin oraz województwa.
------	--

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Dodatkowe uwagi

Lublin wkroczył w fazę rozwoju metropolitalnego, na który istotny wpływ miał w ostatnich latach wzrost znaczenia kultury, sektora akademickiego, przedsiębiorczości o charakterze ponadlokalnym (branża business proces outsourcing – BPO oraz high-tech – wysokich technologii), inwestycje infrastrukturalne oraz polityka miejska sprzyjająca otwartości i różnorodności. Dodatkowo procesy te wzmocnione były przez integrację miasta z jego obszarem funkcjonalnym poprzez realizację strategii z okolicznymi gminami (Zintegrowane Inwestycje Terytorialne). Przemiany w powyższych obszarach doprowadziły do zmian społecznych, różnicowania się struktury społecznej i wzrostu jej funkcjonalnej złożoności. Ich skutkiem jest także pojawianie się nowych aktorów życia miejskiego, aspirujących do podmiotowości w przestrzeni miasta ze swoimi potrzebami i oczekiwaniami.

Procesy metropolizacji Lublina, niedostrzegane zazwyczaj przez większość mieszkańców, są zauważane przez ekspertów i obserwatorów z zewnątrz. Metropolizacja jest procesem, który jest już dziś praktycznie nie do powstrzymania, a Lublin musi zmierzyć się z jej wyzwaniem i wykorzystać sprzyjający moment w swojej historii. Z drugiej strony nadanie priorytetu budowie metropolitalnego Lublina i zintegrowanej aglomeracji lubelskiej może być ogromnym katalizatorem skoku rozwojowego miasta praktycznie w każdej sferze: gospodarczej, wizerunkowej, akademickiej czy turystyki i kultury a w rezultacie awansu Lublina nie tylko do ekstraklasy miast polskich, ale także do grona znaczących miast europejskich. Lublin, budując fundamenty metropolii, wypełnia także pustkę we wschodniej części Polski, równoważąc stopniowo w procesach rozwojowych dotychczasową rolę Warszawy.

E.2. Rozwój funkcji metropolitalnych Lublina

Wskaźniki i mierniki kluczowe

Miasto staje się metropolią nie tylko z racji posiadania dużej liczby mieszkańców czy znacznego potencjału gospodarczego, ale przede wszystkim za sprawą pełnienia funkcji o charakterze metropolitalnym, w ramach których metropolia jest powiązana nie tylko z najbliższym otoczeniem, ale także z regionem, innymi metropoliami w kraju i poza jego granicami. Lublin skupia swoje funkcje metropolitalne przede wszystkim w obszarze nauki i szkolnictwa wyższego, przedsiębiorczości i gospodarki, kultury, edukacji, handlu oraz administracji. Są to funkcje zarówno regionalne, krajowe, jak i międzynarodowe.

Jedną z kluczowych funkcji metropolitalnych, która powinna być rozwijana w najbliższej dekadzie, jest wzmocnienie potencjału miasta jako międzynarodowego miejsca spotkań: biznesu, akademii, turystów oraz innych gości przyjeżdżających do miasta. Na przestrzeni ostatnich lat odbyło się kilka takich wydarzeń m.in. Walne Zgromadzenie Stowarzyszenia Miast Laureatów Nagrody Europy (2018 r.), obchody Roku Unii Lubelskiej i jubileuszu 450. rocznicy Unii Lubelskiej, Kongres Nowej Mobilności (2019 r.), spotkanie ministrów spraw zagranicznych w ramach „Trójkąta Lubelskiego” (2020 r.) oraz cyklicznie organizowany Kongres Współpracy Transgranicznej. W 2023 r. w Lublinie odbyła się już jego XII edycja. Przedsięwzięcie to jest miejscem spotkań i platformą dialogu środowisk: nauki, kultury, edukacji, władz samorządowych i państwowych z krajów Unii Europejskiej i Partnerstwa Wschodniego. Poszczególne wydarzenia realizowane są we współpracy z partnerami krajowymi i zagranicznymi, z udziałem samorządowców, radnych, ekspertów oraz liderów organizacji obywatelskich. Tematem przewodnim ubiegłorocznych obrad było „Miasto Młodych” związane z przyznaniem Lublinowi tytułu Europejskiej Stolicy Młodzieży. Kongres zgromadził blisko 600 uczestników.

Tabela 120. Wydarzenia i kongresy o znaczeniu międzynarodowym odbywające się w Lublinie

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba wydarzeń i kongresów o znaczeniu międzynarodowym	4	2	3	1	1
Liczba uczestników wydarzeń i kongresów o znaczeniu międzynarodowym (dane szacunkowe)	800	1 000	650	700	600

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Ambitnym celem na najbliższą dekadę jest wola przyciągania do Lublina siedzib instytucji centralnych oraz międzynarodowych, w tym siedzib centralnej administracji państwowej, ogólnopolskich organizacji gospodarczych i klastrów, międzynarodowych izb handlowych, think tanków gospodarczych i społecznych oraz instytucji wspierających biznes. Dla przykładu, w latach 2018–2022 w Lublinie otwarte zostały łącznie cztery nowe konsulaty honorowe: Republiki Słowenii oraz Republiki Peru (2018 r.), Węgier oraz Republiki Czeskiej (2022 r.). W 2023 r. Prezydent Miasta Lublin Krzysztof Żuk podpisał dwie umowy partnerskie. Pierwsza z Merem Krzywego Rogu Jurijem Wiłkułem, druga zaś z Merem Żytomierza Panem Serhijem Suchomłynem.

Od roku w Lublinie funkcjonują 4 instytucje o zasięgu ponadlokalnym. W związku z kryzysem uchodźczym w Lublinie otwarty został lokalny oddział Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców (UNHCR). Działalność rozpoczęły Konsulaty Honorowe Republiki Czeskiej i Węgier. Z Warszawy do Lublina przeniesiona została siedziba Polskiej Grupy Energetycznej S.A.

Tabela 121. Nowe rządowe i międzynarodowe instytucje oraz przedsiębiorstwa międzynarodowe (i inne) ulokowane w Lublinie

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba nowych instytucji rządowych i międzynarodowych	0	0	0	3	0
Liczba nowych przedsiębiorstw międzynarodowych i innych	0	0	0	1	0

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Tabela 122. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2030

Projekty	
2022-obecnie	<p>Młodzież dla Miasta, Miasto dla Młodzieży – projekty i inicjatywy angażujące i włączające lokalne społeczności</p> <p>Jest to inicjatywa z dofinansowaniem w wysokości 850 000 EUR pochodzącego od Islandii, Liechtensteinu i Norwegii, za pośrednictwem Funduszy EOG i Funduszy Norweskich. Jest to wspólne przedsięwzięcie Gminy Lublin (Biura – Centrum Współpracy Międzynarodowej oraz Biura Partycypacji Społecznej), The European Wergeland Centre (Oslo) oraz Fundacji Sempre a Frente (Lublin). Celem Inicjatywy jest zwiększenie zaangażowania obywatelskiego młodych ludzi (10-30 lat) z Polski i Ukrainy w społecznościach lokalnych, w zakresie podejmowania aktywności przy wsparciu i wykorzystaniu norweskich doświadczeń. W 2023 r. odbyły się: wizyta przedstawicieli Europejskiego Centrum Wergelanda w Lublinie, wizyta studyjna w Warszawie i Krakowie (tworzenie polityki młodzieżowej), wizyta studyjna w Oslo, wymiana młodzieżowa w Oslo, wizyta w Gandawie – Europejskiej Stolicy Młodzieży 2024, a także wizyty studyjne oraz warsztaty i panele w ramach Kongresu Współpracy Transgranicznej.</p>
2021-obecnie	<p>Edukacja to relacje. Współpraca Lublina i Reykjavíku na rzecz edukacji</p> <p>Celem projektu jest wzmocnienie wiedzy, kompetencji i doświadczenia kadry szkolnej w budowaniu przyjaznego środowiska w szkole oraz wzmocnianie kompetencji społecznych uczniów. Liderem projektu jest Gmina Lublin, a działania realizowane są przez Biuro Współpracy Międzynarodowej oraz Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin. Partnerem projektu jest Departament Edukacji i Młodzieży w Urzędzie Miasta Reykjavík. Dodatkowo, w projekcie biorą udział wybrane szkoły podstawowe z obu miast. W 2023 r. odbyła się konferencja podsumowująca „Edukacja to relacje. Komunikacja. Kompetencje. Przestrzeń” w której uczestniczyli eksperci i edukatorzy z Polski oraz Islandii.</p>
2023	<p>Pamięć Zachodu, pamięć Wschodu – w poszukiwaniu wspólnych wartości europejskich</p> <p>W ramach wspólnych działań Rady Europy i Komisji Europejskiej, organizujących Europejskie Dni Dziedzictwa, Lublin otrzymał dofinansowanie do projektu „Pamięć Zachodu, pamięć Wschodu – w poszukiwaniu wspólnych wartości europejskich”. Głównym celem Europejskich Dni Dziedzictwa jest edukacja historyczna i kulturalna, promowanie różnorodności regionalnego dziedzictwa kulturowego i podkreślenie wspólnych korzeni kultury europejskiej. Konkurs zorganizowany był dla wszystkich miast i miejsc uhonorowanych Znakiem Dziedzictwa Europejskiego. Projekt zrealizowano od 1 sierpnia 2023 r. do 31 stycznia 2024 r. wspólnie z niemieckim miastem Münster, które jest miastem partnerskim Lublina. Celem ogólnym projektu jest wzmocnienie dialogu międzykulturowego i wartości europejskich wśród młodzieży polskiej i niemieckiej, w oparciu o dziedzictwo historyczne i kulturowe Lublina i Münster. W konkursie mogą być zgłaszane projekty w których przeszłość przeplata się z teraźniejszością, których motywem przewodnim są miejsca, historie, ludzie którzy utożsamiali lub utożsamiają swoją postawą wartości reprezentowane przez idee ZDE.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Dodatkowe uwagi

Metropolitalność Lublina należy rozumieć jako powstawanie miasta otwartego, rozwijającego swoje liczne funkcje ponadregionalne, krajowe i międzynarodowe, zamożnego, zintegrowanego z otoczeniem podmiejskim licznymi więziami. Miasta o silnym wizerunku i rozpoznawalnego w skali międzynarodowej, przyciągającego talenty z kraju i zagranicy. Wreszcie miasta w swojej wielkości nieprzekraczającego pół miliona mieszkańców, o bardzo wysokiej jakości życia – porównywalnego ze średniej wielkości europejskimi metropoliami. Lublin rozwija intensywnie wybrane funkcje międzynarodowe jako główny w Polsce ośrodek kontaktów samorządowych i uniwersyteckich z Ukrainą, kształcenia zagranicznych studentów oraz międzynarodowych struktur wojskowych (Litewsko-Polsko-Ukraińska Brygada im. Wielkiego Hetmana Konstantego Ostrogskiego). Stanowi to dobry kapitał początkowy do działań zaplanowanych na nadchodzącą dekadę. Lublin ma szansę stać się liderem międzynarodowej współpracy w Europie Środkowej, będąc jednocześnie znaczącym partnerem w europejskich sieciach współpracy.

5. Realizacja strategii sektorowych i programów

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część I uwarunkowania i część II kierunki
<i>Uchwała nr 283/VIII/2019 Rady Miasta Lublin z dnia 1 lipca 2019 r.</i>
System planowania miejscowego, zgodnie z Ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 977, 1506, 1597, 1688, 1890 2029 i 1739) tworzą dwa akty: a) studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, b) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Pierwszy z nich określa politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego. Stanowi informację o potencjalnym przeznaczeniu gruntów w przyszłości. Nie determinuje ostatecznego ich przeznaczenia. Na podstawie studium nie wydaje się decyzji administracyjnych, gdyż (w przeciwieństwie do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego) nie jest aktem prawa miejscowego. Ma za to charakter aktu kierownictwa wewnętrznego, czyli obowiązującego w systemie organów gminy. Wiąże wójta, burmistrza, prezydenta miasta przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i służy koordynacji ustaleń tych planów. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy podlega wyłożeniu (na co najmniej 21 dni) i publicznej dyskusji o projekcie.
Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Planowania Urzędu Miasta Lublin.

Ład przestrzenny, to złożone zagadnienia urbanistyczne, architektoniczne, ekologiczne, społeczne, ekonomiczne i prawne. W potocznym rozumieniu oznacza uporządkowaną, estetyczną i spójną przestrzeń. Postrzegany jest, jako jeden z konkretnych wskaźników poziomu i jakości życia grup społecznych. Definicja urzędowa ładu przestrzennego, funkcjonująca w obiegu prawnym, znajduje się w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Ład przestrzenny to „takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne”¹⁸.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie jest aktem prawa miejscowego, ale jest instrumentem prowadzenia polityki przestrzennej gminy w jej granicach administracyjnych, które zawiera wiążące wytyczne do opracowywania planów miejscowych. Nie stanowi też podstawy do podejmowania decyzji administracyjnych związanych z realizacją inwestycji w mieście, jednak, jako dokument uchwalony przez radę miasta, obliguje gminę do realizowania określonej w nim polityki przestrzennej.

Obowiązujące obecnie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin przyjęte zostało przez Radę Miasta Lublin w dniu 1 lipca 2019 r. Stanowi ono dokument obrazujący aktualną politykę przestrzenną miasta. Uchwalenie Studium jest niezbędne do opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i jest podstawą planowego, racjonalnego kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej Lublina z uwzględnieniem m.in. ochrony środowiska i potrzeb rozwojowych miasta.

Na koniec 2023 r. łącznie na terenie miasta obowiązywało 171 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (samodzielnych – zawierających rysunek i tekst) obejmujących ok. 57,29 % powierzchni Lublina. Wszystkie miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego miasta zawierają elementy chroniące strukturę urbanistyczną. Powierzchnia przystępnie do opracowania planów wynosi 3 685 ha, co stanowi ok. 25% powierzchni miasta.

W 2023 r. Rada Miasta Lublin podjęła 17 uchwał dotyczących mpzp. 12 uchwał dotyczyło zmiany istniejącego mpzp na obszarze 221,58 ha. 5 uchwał obejmowało 357,51 ha nowych obszarów, bez obowiązującego mpzp. Łączna powierzchnia terenu objętego uchwałami planistycznymi w 2023 r. wyniosła 579,09 ha.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.](#)

¹⁸ Zob. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977, 1506, 1597, 1688, 1890 2029 i 1739).

Pokrycie miasta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (mpzp), jest aktem prawa miejscowego. Tworzy się go w celu ustalenia przeznaczenia terenów oraz określenia sposobów ich zagospodarowania i zabudowy. Ustanawia przepisy powszechnie obowiązujące na danym terenie, będące podstawą wydawania decyzji administracyjnych (w przeciwieństwie do studium, które wyraża jedynie politykę przestrzenną gminy). Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego składa się z części tekstowej (uchwała) oraz graficznej (załącznik do uchwały).
Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Planowania Urzędu Miasta Lublin.

Informacja na temat podjętych w 2023 r. uchwał inicjujących i końcowych w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (mpzp):

Tabela 123. Plany miejscowe uchwalone w 2023 r.

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie
1410/XLVII/2023	2 marca 2023	uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych Miasta Lublin dla wybranych terenów położonych w rejonach dolin rzecznych – rejon Bystrzyca Wrotków – CZĘŚĆ V
1432/XLVIII/2023	30 marca 2023	uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin w rejonie ulic: Nowy Świat i Wojenna
1433/XLVIII/2023	30 marca 2023	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część III dla obszaru C – w rejonie ulic: Bursaki, Związkowej
1507/LI/2023	23 czerwca 2023	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część I – obszar północno-wschodni dla obszaru D – rejon ulic: Bluszczowej i Daliowej
1508/LI/2023	23 czerwca 2023	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część II dla obszaru E – rejon ulicy Poznańskiej
1525/LII/2023	7 września 2023	uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część V w obszarze położonym na północ od ul. A. Zelwerowicza a granicą miasta Lublin – część wschodnia
1526/LII/2023	7 września 2023	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część III dla obszaru G – położonego w rejonie ulic: Choiny, Wojtasa, Sierpniowej
1527/LII/2023	7 września 2023	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – w rejonie ulic: Dworcowej, Krochmalnej, 1-go Maja, Al. Zygmunta i Piłsudskiego – rejon ulic: Krochmalnej i Spółdzielczej
1528/LII/2023	7 września 2023	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część IV w rejonie ulicy Mełgiewskiej
1529/LII/2023	7 września 2023	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część II dla obszaru G – rejon ul. Muzycznej
1531/LII/2023	7 września 2023	uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część I E – przedłużenie Al. Solidarności – etap I
1532/LII/2023	7 września 2023	uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część VIB (Majdan Tatarski, Kośminek – rejon ul. Droga Męczenników Majdanka) dla obszaru B – położonego w rejonie ulic: Wrońskiej – Lotniczej – Pogodnej
1603/LIV/2023	16 listopada 2023	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część II dla obszaru J – rejon ul. Przytulnej
1604/LIV/2023	16 listopada 2023	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część II dla obszaru K – rejon ulicy Ułanów
1605/LIV/2023	16 listopada 2023	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część IV – obszar I – rejon ul. Mełgiewskiej i ul. Metalurgicznej
1652/LV/2023	14 grudnia 2023	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część I w rejonie ulicy Majerankowej

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Tabela 124. Obszary, w których w 2023 r. przystąpiono do opracowania mpzp

Numer uchwały	Data przyjęcia	Uchwała w sprawie
1650/LV/2023	14 grudnia 2023	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin w rejonie cmentarza parafialnego przy ulicy Pszczeliej

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Tabela 125. Obszary, w których w 2023 r. przystąpiono do zmiany mpzp

Numer uchwały	Data przyjęcia	Uchwała w sprawie
1523/LII/2023	7 września 2023	przystąpienia do sporządzenia zmian miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część IV (7 obszarów)
1524/LII/2023	7 września 2023	przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część I – obszar zachodni w rejonie ulicy Łędzian
1601/LIV/2023	16 listopada 2023	przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część V w rejonie ulic: A. Zelwerowicza i M. Dereckiego
1602/LIV/2023	16 listopada 2023	przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część III w rejonie ulic: Koncertowej i E. Czaplińskiego

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Tabela 126. Inne podjęte w 2023 r uchwały dotyczące mpzp

Numer uchwały	Data przyjęcia	Uchwała w sprawie
1409/XLVII/2023	2 marca 2023	uchylająca w części uchwałę w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych Miasta Lublin dla wybranych terenów położonych w rejonach dolin rzecznych – rejon Czechówka Śródmieście – CZĘŚĆ II
1431/XLVIII/2023	30 marca 2023	zmiany uchwały nr 552/XVI/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 27 lutego 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część I – obszar północno-wschodni
1449/XLIX/2023	27 kwietnia 2023	zmiany uchwały nr 590/XXIV/2012 Rady Miasta Lublin z dnia 18 października 2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych Miasta Lublin dla wybranych terenów położonych w rejonach dolin rzecznych – rejon Podzamcze – CZĘŚĆ III
1506/LI/2023	22 czerwca 2023	zmiany uchwały nr 594/XXIV/2012 Rady Miasta Lublin z dnia 18 października 2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część I dla terenów oznaczonych numerami: I/1 i I/2 oraz w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część I w rejonach ulic: Kmieca, Główna, Deszczowa, Mgielna, Wądolna i Jaśminowa
1509/LI/2023	23 czerwca 2023	uchwalenia zmian części tekstowej miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin w rejonie ulic: Dworcowej, Krochmalnej, 1-go Maja, Al. Zygmuntowskich i Piłsudskiego – rejon ulicy Przeskok
1530/LII/2023	7 września 2023	uchwalenia zmian części tekstowej miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część I – obszar zachodni – część „A” Rogatka Warszawska
1651/LV/2023	14 grudnia 2023	zmiany uchwały nr 595/XXIV/2012 Rady Miasta Lublin z dnia 18 października 2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część I w rejonie położonym pomiędzy ulicą Szerokie, rzeką Czechówką, ul. Główną, ul. Deszczową, granicą miasta i ul. Nałęczowską oraz w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część I dla oznaczonych numerami terenów: I/6 i I/9

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Tabela 127. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (mpzp)

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Pokrycie powierzchni miasta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (w %)	53,7	53,8	54,79	54,87	57,29
Liczba postępowań w trybie art. 36 i 37 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w sprawie żądania odszkodowania z tytułu obniżenia wartości nieruchomości, w tym:	5	5	3	5	6
uznane za niezasadne i załatwione odmownie	2	1	2	1	1
w trakcie postępowania	3	4	1	4	5
Liczba postępowań o ustalenie w drodze decyzji jednorazowej opłaty (renta planistyczna), z tytułu wzrostu wartości nieruchomości wskutek uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w tym:	38	20	29	23	20
ustalenie opłaty	14	12	3	7	5
umorzenie z powodu braku wzrostu wartości nieruchomości	5	0	3	2	1
sprawy w toku	19	8	23	14	14
Liczba przeanalizowanych aktów notarialnych zbycia nieruchomości	8 543	9 169	b.d.	8 780	10 319
Liczba wykonanych prognoz skutków finansowych planów miejscowych	23	24	19	23	18

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.](#)

Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Miasta Lublin na lata 2021–2025
<i>Uchwała nr 809/XXV/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 28 stycznia 2021 r.</i>
Ogólny zarys program: Regulacje związane z mieszkaniowym zasobem gminy określa Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 725). Każda gmina, na zasadach i w wypadkach przewidzianych w ustawie, ma obowiązek zapewnienia lokali socjalnych i zamiennych, a także zaspokajać potrzeby mieszkaniowe ludności o niskich dochodach. W tym celu wykorzystuje mieszkaniowy zasób gminy. Na tak określone zadania, gmina może otrzymywać dotacje celowe z budżetu państwa. Przez mieszkaniowy zasób gminy należy rozumieć lokale stanowiące własność gminy albo gminnych osób prawnych lub spółek handlowych utworzonych z udziałem gminy, z wyjątkiem towarzystw budownictwa społecznego, a także lokale pozostające w posiadaniu samoistnym tych podmiotów.
Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Spraw Mieszkaniowych Urzędu Miasta Lublin, Zarząd Nieruchomości Komunalnych w Lublinie.
Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Wydział Gospodarowania Mieniem, Wydział Budżetu i Księgowości, Wydział Inwestycji i Remontów, Wydział Planowania Urzędu Miasta Lublin, Lubelskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o., Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Nowy Dom” sp. z o.o.

W 2023 r. Wydział Spraw Mieszkaniowych Urzędu Miasta Lublin rozdysponował 99 lokali w ramach pomocy mieszkaniowej dla rodzin o niskich dochodach. Zatwierdzony został ponadto wykaz 100 osób, zakwalifikowanych do zawarcia umowy najmu lokalu z mieszkaniowego zasobu miasta.

W roku sprawozdawczym zakończono prace projektowe w związku z planami budowy nowych budynków mieszkalnych na osiedlu Felin. Projekt zakłada powstanie 121 mieszkań, w tym 10 przystosowanych do potrzeb dla osób z niepełnosprawnościami. Rozpoczęcie robót budowlanych związanych z tą inwestycją, nastąpi w 2024 r. Ponadto w 2023 r. zakończone zostały prace projektowe w ramach kolejnej inwestycji, tym razem przy ul. Wrońskiej. W miejscu obecnie stojących budynków przeznaczonych do rozbioru (z 46 lokalami), zaprojektowany został nowy budynek (z 99 lokalami). Rozpoczęto też proces sporządzania wniosków o dofinansowanie inwestycji z programu „Bezwrotne wsparcie budownictwa z Funduszu Dopłat” Banku Gospodarstwa Krajowego.

W 2023 r. kontynuowane były remonty budynków stanowiących mieszkaniowy zasób miasta Lublin, będących w Zarządzie Nieruchomości Komunalnych. Na ten cel wydatkowano 2 101 000,00 zł (w tym, na remonty mieszkań – 1 859 000,00 zł, na inne wydatki związane z budynkami – 29 000,00 zł, zaś na modernizację budynków i lokali mieszkalnych – 270 000,00 zł).

Prowadzono także sprzedaż lokali komunalnych z uwzględnieniem bonifikat regulowanych uchwałą Rady Miasta Lublin. W sumie, w roku sprawozdawczym sprzedano 68 lokali (1 mieszkanie z bonifikatą 30%, 65 mieszkań z bonifikatą 45% i 2 mieszkania z bonifikatą 85%).

Ponadto, Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 r. poz. 901, 535, 1693 i 1938) termin „mieszkania chronione” zastąpiła pojęciem „mieszkania treningowe i wspomagane”. Tym samym funkcjonujące w mieście mieszkania chronione zostały przekształcone w mieszkania treningowe. W 2023 r. miasto dysponowało 28 mieszkaniami treningowymi z 81 miejscami. W sumie w omawianym roku skorzystały z nich 84 osoby:

- 4 mieszkania dla cudzoziemców (17 miejsc, skorzystało 15 osób),
- 17 mieszkań dla osób niepełnosprawnych (39 miejsc, skorzystało 45 osób),
- 7 mieszkań dla osób usamodzielniających się (25 miejsc, skorzystały 24 osoby).

Tabela 128. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Miasta Lublin na lata 2021-2025

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba lokali w mieszkaniowym zasobie miasta Lublin	8 755	8 798	8 705	8 631	8 557
Liczba mieszkań socjalnych w mieszkaniowym zasobie miasta Lublin	1 133	1 156	1 183	1 175	275*
Liczba osób zamieszkujących lokale w mieszkaniowym zasobie miasta Lublin	21 347	21 016	20 432	19 372	18 914
Liczba decyzji o przyznaniu dodatku mieszkaniowego	5 830	1 693	4 216	4 592	4 684
Średnia miesięczna kwota dodatku mieszkaniowego (w zł)	210,19	238,05	215,86	244,95	301,82
Nakłady na remonty budynków stanowiących mieszkaniowy zasób miasta Lublin (w tys. zł)	12 613,7	12 210,3	6 946,4	4 344,2	4 259,0
Średnia stawka czynszu (w zł/m ²)	5,65	5,53	5,55	5,52	6,23

* Uwagi: Jak wyjaśnia Wydział Spraw Mieszkaniowych Urzędu Miasta Lublin, w poprzednich raportach o stanie miasta w tej kategorii wykazywana była liczba mieszkań zawierająca lokale przekwalifikowane na lokale socjalne oraz liczba wydanych skierowań do najmu takiego lokalu. Obecnie w obowiązujących przepisach nie funkcjonuje już nazwa „lokale socjalne” (nie ma konieczności przekwalifikowania lokali na lokale socjalne), natomiast każdy lokal mieszkalny może być wskazany, jako lokal z najmem socjalnym. W związku z tym, w informacji za 2023 r. mowa jest o 275 lokalach (metodologia sprawozdawania opiera się na statystykach uwzględniających podstawę wysokości czynszu za najem socjalny lokalu).

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Gminy Lublin i gmin sąsiadujących, z którymi Gmina Lublin zawarła porozumienie w zakresie organizacji publicznego transportu zbiorowego
<i>Uchwała nr 674/XXVII/2013 Rady Miasta Lublin z dnia 17 stycznia 2013 r.</i>
Ogólny zarys planu: Celem planu jest organizacja w latach 2013–2030 przewozów o charakterze użyteczności publicznej na obszarze miasta Lublin i gmin sąsiednich (z którymi władze Lublina – jako organizator transportu – podpisały porozumienia w zakresie lokalnego transportu zbiorowego zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju transportu (uwzględnia się znaczenie mobilności dla rozwoju społeczno-gospodarczego i przeciwdziałania negatywnym następstwom niekontrolowanego rozwoju motoryzacji indywidualnej). Wizja transportu publicznego, zakłada funkcjonowanie oraz rozwój nowoczesnego i proekologicznego przewozu zbiorowego, spełniającego oczekiwania pasażerów i tworzącego w ten sposób realną alternatywę dla podróży realizowanych własnym samochodem osobowym.
Komórka organizacyjna wiodąca: Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie. Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie, Wydział Funduszy Europejskich Urzędu Miasta Lublin.

Wśród najważniejszych działań realizujących założenia planu, podjętych w 2023 r. przez Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie, wymienić należy:

- Zakończenie budowy Dworca Lublin. Oddany do użytku gmach, to trzykondygnacyjny budynek o powierzchni użytkowej ok. 18 tys. m² z garażem podziemnym typu Park&Ride. Miejsca postojowe mogą pomieścić 174 samochody. Parking uwzględnienia też miejsca dla osób z niepełnosprawnościami oraz rodziców z dziećmi i przestrzeń do ładowania aut elektrycznych. Aby umożliwić kompleksową obsługę autobusów elektrycznych, powstały stanowiska do ich ładowania. Na Dworcu Lublin obsługa pasażera odbywa się z wykorzystaniem inteligentnych systemów transportowych (ITS), w szczególności systemów informacji pasażerskiej i przystankowej. Szereg udogodnień zaplanowanych zostało też dla osób korzystających na co dzień z rowerów – blisko 70 miejsc postojowych na parkingach Bike&Ride oraz 1,3 km ścieżek rowerowych. Teren wokół Dworca Lublin wyposażono w funkcjonalną i dekoracyjną infrastrukturę, która ma służyć podróżującym jako miejsce odpoczynku. Zadbano również o system identyfikacji wizualnej, pozwalający swobodnie poruszać się po obiekcie. Modernizację przeszedł także układ drogowy. Przebudowane ulice mają usprawnić ruch i dostęp do nowego obiektu. Na ul. Pocztowej wykonano pełną wymianę konstrukcji jezdni wraz z chodnikami. Przebudowę przeszła też ul. Młyńska od ronda Sportowców do skrzyżowania z ul. Dworcową. Powstała na niej ścieżka rowerowa wzdłuż chodnika od strony Dworca (na odcinku od ul. Dworcowej do ronda) oraz dodatkowy prawoskręt przy rondzie. Pomędzy ul. Gazową a ul. Młyńską powstał zupełnie nowy odcinek drogi wraz z jednostronnym chodnikiem i zatoką postojową dla autobusów. Pl. Dworcowy, po całkowitym usunięciu ruchu kołowego, stał się ozdobnym deptakiem połączonym wizualnie oraz funkcyjnie z głównym wejściem do dworca kolejowego. Przed dworcem PKP powstały zatoki postojowe z miejscami typu Kiss&Ride umożliwiające postój na czas przesiadki pasażera na autobus lub pociąg. Tu także znajduje się postój TAXI. Architektonicznym przedłużeniem pl. Dworcowego stała się ul. 1 Maja. Pojawiły się na niej nowe nasadzenia drzew i krzewów, a także 58 miejsc parkingowych i stojaki rowerowe. Zarówno budynek jak i teren wokół niego wraz z układem drogowym dostosowany jest do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Na zewnątrz budynku są płytki naprowadzające m.in. do wszystkich wejść głównych budynku, wind zewnętrznych oraz peronów, przystanków komunikacji miejskiej i przejść dla pieszych. Ponadto, na przejściach dla pieszych zastosowano krawężniki częściowo wyniesione na 2 cm, dla osób niewidomych poruszających się z psem przewodnikiem oraz krawężniki dla osób poruszających się na wózku. Z kolei wewnątrz, płytki naprowadzające wskażą drogę do głównych punktów tj. kas biletowych, toalet, klatek schodowych w których są windy. Na schodach zastosowano oznaczenia kontrastowe pierwszego i ostatniego podestu. Przy kasach biletowych zamontowano pętle indukcyjne dla osób niedosłyszących i słabosłyszących. Dwa stanowiska kas biletowych są obniżone do wys. 90 cm, co jest ułatwieniem dla osób z niepełnosprawnością ruchu. W budynku dworca są dwie toalety dla osób z niepełnosprawnościami (na parterze i w poczekalni na pierwszym piętrze). Ponadto w ramach wyposażenia dworca pojawiły się też tabliczki w alfabecie Braille'a oraz plany tyflograficzne.

- We wrześniu do obsługi liniowej skierowany został pierwszy autobus wodorowy tj. 12-metrowy pojazd marki Solaris Urbino 12 Hydrogen. Jest to pojazd klimatyzowany, niskopodłogowy, przystosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, wyposażony w automat do sprzedaży biletów oraz system do zliczania pasażerów. Pojazd na pokład może zabrać 85 pasażerów, w tym 29 na miejscach siedzących. Pojemność zbiornika na paliwo wodorowe to 1 560 l, a zasięg na pełnym tankowaniu ok. 300 km. W skład wyposażenia pojazdu wchodzi również mobilna ładowarka o mocy 20 kW przeznaczona do ładowania baterii w autobusie wodorowym.
- W lipcu na ulice Lublina wyjechały pierwsze nowe, przegubowe autobusy elektryczne marki Solaris. Zakup jest kolejnym krokiem w budowie systemu autobusu elektrycznego w Lublinie (pierwsze elektrobusesy wyjechały na trasę w październiku 2021 r.).
- Europejski Tydzień Mobilności odbył się w dniach 16–22 września (dawniej: Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu). Jest to coroczna inicjatywa Komisji Europejskiej, mająca na celu zachęcenie mieszkańców miast do zmiany niekorzystnych dla zdrowia przyzwyczajzeń i wybrania alternatywnych, ekologicznych środków podróżowania. Jego celem jest upowszechnianie wiedzy oraz znaczenia zrównoważonego transportu. Kampania w 2023 r. (XXII edycja projektu) miała powstrzymać dynamikę zaobserwowanych procesów takich jak: zwiększona aktywna mobilność i wykorzystywanie mobilności niskoemisyjnej lub bezemisyjnej. W ramach obchodów odbył się piknik komunikacyjny pn. „Promocja transportu bezemisyjnego w celu ograniczenia emisji liniowej w komunikacji miejskiej w Lublinie”, lekcje edukacyjne w Lublinie i w Świdniku, uruchomiono także punkt konsultacyjno-informacyjny.

Tabela 129. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Gminy Lublin i gmin sąsiadujących, z którymi Gmina Lublin zawarła porozumienie w zakresie organizacji publicznego transportu zbiorowego

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Całkowita długość nowych lub przebudowanych linii komunikacji miejskiej w granicach miasta Lublin (w km)	99	15	12	0	0
Liczba przystanków na 1 km ² w granicach miasta Lublin	5,62	5,62	5,20	5,20	5,30
Liczba pasażerów transportu zbiorowego (w tys.), tym:	127 908	77 843	83 144	95 025	106 985
w granicach miasta Lublin	123 694	72 726	77 674	88 183	99 596
przekraczających granicę miasta Lublin	4 214	5 117	5 470	6 852	7 389
Linie autobusowe, w tym:	59	58	59	60	59
dzienne	56	55	56	57	56
nocne	3	3	3	3	3
Linie trolejbusowe	14	13	13	13	14
Liczba nowych pojazdów, w tym:	0	5	42	5	8
autobusy	0	0	27	5	8
trolejbusy	0	5	15	0	0

Źródło: dane Zarządu Transportu Miejskiego w Lublinie.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.](#)

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Lublin
<i>Uchwała nr 578/XVII/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 26 marca 2020 r.</i>
Ogólny zarys planu: Plan określa katalog działań i środków, które włączają Lublin w realizację polityki klimatyczno-energetycznej UE, w efekcie mają one przyczynić się do poprawy efektywności energetycznej w budynkach, zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych, zwiększenia ilości energii produkowanej w odnawialnych źródłach energii, rozwoju zrównoważonej mobilności miejskiej i niskoemisyjnego transportu, rozwoju ciepła systemowego oraz informacji i edukacji na rzecz gospodarki niskoemisyjnej.
Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Energii i Klimatu Urzędu Miasta Lublin. Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Wydział Inwestycji i Remontów, Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Lublin, Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie, Zarząd Nieruchomości Komunalnych w Lublinie, administracja rządowa i samorządowa, spółki miejskie, przedsiębiorstwa, straż pożarna, policja, spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe.

Globalne wyzwania jakimi są zmiany klimatu, potrzeba racjonalnego gospodarowania środowiskiem przyrodniczym oraz efektywne jego wykorzystanie, stały się obecnie zagadnieniami rozpatrywanymi zarówno na poziomie krajowym, jak i lokalnym. Dokument jakim jest plan gospodarki niskoemisyjnej (PGN), wskazuje działania w zakresie gospodarowania energią, służące ograniczeniu emisji i optymalnemu wykorzystaniu posiadanych zasobów. W długofalowej perspektywie PGN zakłada podjęcie działań mających na celu wspieranie produktów i usług efektywnych energetycznie oraz inicjatyw mających wpływ na zmiany postaw lokalnych konsumentów energii. Mimo braku ustawowego wymogu opracowania planu, sporządzenie Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Lublin okazało się konieczne w kontekście ubiegania się o środki finansowe na działania związane z realizacją celów gospodarki niskoemisyjnej w perspektywie finansowej UE na lata 2014–2020. Lista działań na rzecz redukcji zużycia energii na terenie Gminy Lublin przewidzianych w gminnym planie liczy ponad 100 pozycji. Są to w większości zadania inwestycyjne z kilkuletnim okresem realizacji.

W 2023 r. Wydział Energii i Klimatu oraz Wydział Funduszy Europejskich Urzędu Miasta Lublin realizowały długoterminowe projekty wpisujące się w katalog celów określonych w Planie gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Lublin. W roku sprawozdawczym ukończone zostały następujące działania:

- Zintegrowane Centrum Komunikacyjne dla Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego.
- Budowa, modernizacja przystanków i węzłów przesiadkowych zintegrowanych z innymi rodzajami transportu dla potrzeb LOF.
- Przebudowa strategicznego korytarza transportu zbiorowego wraz z zakupem taboru w centralnej części obszaru LOF.
- Rozbudowa i udrożnienie sieci komunikacji zbiorowej dla obszaru specjalnej strefy ekonomicznej i strefy przemysłowej Lublinie.
- Niskoemisyjna sieć komunikacji zbiorowej dla północnej części LOF wraz z budową systemu biletu elektronicznego komunikacji aglomeracyjnej.

Dzięki realizacji ww. działań Gminy Lublin nastąpi redukcja zużycia energii o 9 054,56 MWh/rok i ograniczenie emisji CO₂ o 2 361,64 Mg/rok.

Tabela 130. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Strategii rozwoju elektromobilności w Lublinie

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Ilość energii produkowanej w odnawialnych źródłach energii [MWh], w tym:	109 224,02	115 997,19	133 356,49	142 125,56	b.d.*
ze spalania drewna	80 884,80	82 381,65	81 674,04	78 697,60	b.d.*
Całkowite zużycie energii w gminnych budynkach użyteczności publicznej	74 120,91	69 571,64	86 290,09	71 450,25	b.d.*
Liczba wymienionych wysokoemisyjnych źródeł ogrzewania	171	147	115	65	88
Liczba dotacji udzielonych w ramach Programu ograniczenia niskiej emisji (PONE)	135	122	89	53	65

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Strategia rozwoju elektromobilności w Lublinie
<i>Uchwała nr 845/XXVI/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 25 lutego 2021 r.</i>
Ogólny zarys strategii: Działania zaplanowane w strategii wynikają z Ustawy z dnia 11 stycznia 2018 r. o elektromobilności i paliwach alternatywnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 875, 1506 i 1394). Przedsięwzięcia te obejmują zapewnienie określonego udziału pojazdów elektrycznych we flocie pojazdów wykorzystywanych przez urząd, transport publiczny oraz podmioty wykonujące zadania publiczne oraz budowę na terenie miasta co najmniej 210 ogólnodostępnych punktów ładowania pojazdów elektrycznych do dnia 31 marca 2021 r. Działania ujęte w dokumencie przysługują się do zbudowania w Lublinie systemu transportu zrównoważonego, opartego na rozwoju systemu komunikacji publicznej i alternatywnych form komunikacji wewnątrz miasta, co stanowi jeden z kierunków rozwoju wskazany w strategii rozwoju miasta. Strategia rozwoju elektromobilności w Lublinie ma obowiązywać do 2036 r.
Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Energii i Klimatu Urzędu Miasta Lublin. Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie, Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne – Lublin Sp. z o.o., Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie, jednostki organizacyjne miasta Lublin, operatorzy stacji ładowania pojazdów elektrycznych, stowarzyszenia i instytucje wspierające rozwój elektromobilności, placówki oświatowe i uczelnie wyższe.

Najważniejsze działania podjęte w 2023 r. ujęte w Strategii rozwoju elektromobilności w Lublinie, to:

- Dostawa 7 autobusów elektrycznych przegubowych (18-metrowy) oraz autobusu zasilanego wodorowymi ogniwami paliwowymi (12-metrowy).
- Rozpoczęcie kursowania na terenie miasta autobusu wodorowego.
- Zasilanie lubelskich trolejbusów i autobusów elektrycznych prądem, który w całości pochodzi z odnawialnych źródeł energii.
- Elektryfikacja tras o największym znaczeniu dla publicznego transportu zbiorowego.
- Wyposażanie kolejnych skrzyżowań w system ITS (przy okazji realizacji inwestycji drogowych).
- Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury ładowania pojazdów elektrycznych na terenie Lublina.
- Budowa infrastruktury ładowania drogowego transportu publicznego.
- Konsultacje nowego układu połączeń lubelskiej komunikacji publicznej po oddaniu do użytkowania Zintegrowanego Centrum Komunikacyjnego.
- Prowadzenie działań edukacyjnych dotyczących elektromobilności m.in.: Europejski Tydzień Mobilności 2023.
- Podpisanie przez MPK Lublin sp. z o.o. z firmą PAK-PCE BIOGAZ umowy dzierżawy i budowy przy ul. A. Grygowej 56 stacji tankowania pojazdów z napędem wodorowym wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą.
- Wdrożenie przez MPK Lublin sp. z o.o. systemu wczesnego wykrywania sygnalizacji i alarmowania o zagrożeniach pożarowych baterii trakcyjnych i pokładowych pojazdów, podczas ich postoju na zajezdni.
- Budowa na terenie MPK Lublin sp. z o.o. innowacyjnego modułowego, mobilnego magazynu energii pozwalającego na pracę w systemach AC i DC wyposażonego w moduły służące do zarządzania zasobami OZE i profilem zasilania przedsiębiorstw.

Wśród efektów działań podjętych w 2023 r. na rzecz realizacji Strategii rozwoju elektromobilności w Lublinie, wymienić należy:

- Zmniejszenie negatywnego oddziaływania transportu na środowisko poprzez wzrost udziału autobusów zeroemisyjnych we flocie pojazdów komunikacji publicznej oraz wdrażanie elektromobilności w jednostkach organizacyjnych Gminy Lublin.
- Ponad 37% udział autobusów zeroemisyjnych w taborze komunikacji publicznej, zapewniający tym samym, wymagany od 1 stycznia 2028 r. udział autobusów zeroemisyjnych we flocie użytkowanych pojazdów określony w ustawie o elektromobilności i paliwach alternatywnych.
- Rozwój infrastruktury dla pojazdów elektrycznych.
- Wzrost świadomości społecznej w zakresie elektromobilności oraz promocja transportu publicznego, mikromobilności oraz projektów związanych z elektromobilnością.
- Budowanie i wzmacnianie wizerunku Lublina jako miasta będącego liderem elektromobilności wśród polskich miast.

Tabela 131. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Strategii rozwoju elektromobilności w Lublinie

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba autobusów zeroemisyjnych w miejskiej komunikacji publicznej w Lublinie	121	116	136	132	140
Udział autobusów zeroemisyjnych w ogólnej liczbie pojazdów wykorzystywanych w miejskiej komunikacji publicznej (w %)	31,0	31,0	34,7	35,0	37,0
Udział samochodów elektrycznych we flocie Urzędu Miasta Lublin	0	0	0	0	0
Liczba ogólnodostępnych punktów ładowania pojazdów elektrycznych	18	18	22	40	69
Liczba zarejestrowanych pojazdów elektrycznych, zasilanych gazem ziemnym, wodorem w Lublinie	30 704	33 168	36 465	41 509	48 064
Liczba wydarzeń edukacyjno-informacyjnych na temat e-mobilności przeprowadzonych w Lublinie	0	0	3	4	3
Liczba skrzyżowań objętych systemem zarządzania ruchem	91	96	115	118	121

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin](#).

Program ochrony środowiska miasta Lublin na lata 2021–2024 z perspektywą do roku 2028

Uchwała nr 922/XXIX/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 27 maja 2021 r.

Ogólny zarys programu: Celem głównym programu jest zrównoważony rozwój miasta Lublin ze szczególnym uwzględnieniem ochrony środowiska i racjonalnego korzystania z zasobów przyrodniczych. Dokument określa 11 obszarów interwencji, w ramach których podejmowane będą działania szczegółowe. Zaplanowane działania ukierunkowane są na takie obszary jak: Klimat i powietrze, Zagrożenie hałasem, Pola elektromagnetyczne, Gospodarowanie wodami, Racjonalna gospodarka wodnościekowa, Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż, Prawidłowe użytkowanie powierzchni ziemi, Gospodarka odpadami i zapobieganie powstaniu odpadów, w tym zanieczyszczenie wizualne, Sukcesywne usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest, Zasoby przyrodnicze, w tym degradacja krajobrazu, Zagrożenie poważnymi awariami.

Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Lublin.

Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej, Wydział Geodezji, Wydział Energii i Klimatu, Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin, Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Lublinie sp. z o.o., Lubelskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A., Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne – Lublin sp. z o.o., Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie, Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie, Straż Miejska Miasta Lublin.

W 2023 r. działania na rzecz Programu ochrony środowiska miasta Lublin na lata 2021–2024 prowadzone były w kilku obszarach tematycznych:

- W ramach Programu Ograniczania Niskiej Emisji (PONE) udzielono dotacje na realizację 65 zadań, z czego 45 dotyczyło ogrzewania gazowego, 4 dotyczyły ogrzewania hybrydowego (gazowego z pompą ciepła), 7 dotyczyło pompy ciepła, 9 dotyczyło ogrzewania elektrycznego. Łączna kwota wypłaconych dotacji wyniosła 1 065 557,84 zł. W ramach PONE zlikwidowano 88 pieców i kotłów. Od 2013 r. mieszkańcom przekazano łącznie dotacje w wysokości 6,7 mln zł, zrealizowano 667 umów w ramach których zlikwidowano 946 kotłów i pieców na paliwo stałe.
- W ramach działań na rzecz efektywności energetycznej i elektromobilnego Lublina uruchomione zostały kolejne instalacje OZE, zainstalowane na gminnych budynkach użyteczności publicznej: I Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Staszica w Lublinie, Aleje Racławickie 26 (instalacja PV o mocy 20,02 kWp, Zespół Szkół nr 12 w Lublinie Przedszkole nr 86, ul. Sławinkowska 50 (instalacja PV o mocy 13,475 kWp), Szkoła Podstawowa nr 52 im. Marii Konopnickiej w Lublinie, ul. Władysława Jagiełły 11 (instalacja PV o mocy 30,02 kWp oraz instalacja dwóch powietrznych pomp ciepła), Zintegrowane Centrum Komunikacyjne, ul. Dworcowa 2 (instalacja PV o mocy 515 kWp oraz instalacja dwóch gruntowych rewersyjnych pomp ciepła).
- W ramach kontroli nielegalnego spalania odpadów w piecach i na posesjach Straż Miejska Miasta Lublin prowadziła kontrole w zakresie przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach do tego nieprzeznaczonych (piece i kotłownie domowe, spalanie odpadów na zewnątrz posesji, wypalanie łąk i traw). Łącznie przeprowadzono 1 038 kontroli, w tym: 367 kontroli pieców i kotłów oraz 671 kontroli spalania na zewnątrz. Stwierdzono 48 wykroczeń. Wystawiono 48 mandatów karnych na kwotę 9 970 zł.
- W ramach działań edukacyjnych z zakresu ochrony powietrza, Urząd Miasta Lublin kontynuował działania edukacyjne w szkołach podstawowych, wspierał organizację informacyjnych wydarzeń plenerowych i wystawienniczych, prowadził kampanię edukacyjno-informacyjną dla mieszkańców miasta, wspierał działania w ramach EKO-Patrolu.
- W roku sprawozdawczym prowadzone były działania informacyjne i edukacyjne w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi w szczególności w zakresie selektywnego zbierania odpadów (wydarzenia plenerowe, EKO zbiórka).
- Prowadzono działania informacyjne i edukacyjne w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi w szczególności w zakresie selektywnego zbierania odpadów np. akcja „Posprzątajmy Lublin na wiosnę”.
- Lubelskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. w ramach programu ochrony środowiska wykonało zadania inwestycyjne polegające na przebudowie i rewitalizacji sieci ciepłowniczej (w ramach środków własnych jak i dofinansowania z UE). Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie oraz Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie realizowały w ramach programu zadania inwestycyjne w zakresie budowy i przebudowy dróg, projektowania i przebudowy sygnalizacji świetlnej wraz z przebudową skrzyżowań (środki własne i dofi-

nansowanie z UE). Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Lublinie zgodnie z planami inwestycyjnymi realizowało zadania związane z budową i przebudową sieci wodociągowej (środki własne i dofinansowanie z UE).

- W ramach zadań dotyczących utrzymania zieleni w mieście, leczenia starodrzewu, nasadzeń, renowacji i ochrony zieleni, prowadzono prace związane z bieżącym utrzymaniem, kompleksową konserwacją i renowacją terenów m.in. w ramach umów z wykonawcami utrzymane są tereny zieleni, wykonywane są wszelkie prace związane z bieżącym utrzymaniem terenów parków, wąwozów i skwerów, utrzymywane elementy małej architektury. Kontynuowane jest leczenie starodrzewu i ratowanie lubelskich kasztanowców przed inwazją szrotówka kasztanowcowiaczka. Wykonywane są prace na rzecz poprawy warunków drzew (ulice: Lubartowska, Narutowicza, Okopowa, Zesłańców Sybiru, Królewska, Sądowa), nasadzenie przyuliczne (ulice: Nadłęczna, Herberta/Dunikowskiego, Wojtyłów, Wyzynna, Szmaragdowa, 3 Maja, Ogrodowa, Al. Racławickie, Świętoduska, Wieniawska, 1 Maja). Prowadzona jest renowacja terenów i tworzenie miniskwerów (skwer przy ul. Powstańców Śląskich, skwer przy ul. Czeremchowej, skwer przy ul. Tymiankowej, skwer im. Izabeli Sierakowskiej w wąwozie Rury, Plac po Farze, ul. Sulistawicka/Tetmajera, teren dworca metropolitarnego). Kontynuowana jest likwidacja dzikich wysypisk na terenie miasta.

Tabela 132. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Programu ochrony środowiska miasta Lublin na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Odsetek niesegregowanych odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku (w %)	55,86	52,11	52,14	55,02	54,94
Liczba kontroli nielegalnego spalania odpadów w piecach i na posesjach	1 216	759	1 186	779	1 038
Liczba zarejestrowanych zbiorników bezodpływowych	2 609	2 753	3 395	3 630	4 041
Liczba zarejestrowanych przydomowych oczyszczalni ścieków	182	521	391	414	451
Długość zmodernizowanej sieci ciepłowniczej na terenie miasta Lublin (w m)	9 091	7 353	4 081	9 126	3 116
Liczba budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej na terenie miasta Lublin poddanych termomodernizacji	147	142	284	31	21
Liczba działań edukacyjnych z zakresu ochrony powietrza skierowanych do uczniów	8	10	8	2	3
Liczba działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi w szczególności w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych	11	7	5	11	10

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin](#).

Plan Adaptacji do zmian klimatu Miasta Lublin do roku 2030
<i>Uchwała nr 322/IX/2019 Rady Miasta Lublin z dnia 5 września 2019 r.</i>
Ogólny zarys planu: Celem planu jest wzmocnienie odporności miasta na skutki obserwowanych i prognozowanych zmian klimatu. Jest to dokument o znaczeniu strategicznym, stanowiący podstawę do podejmowania przez władze miasta decyzji uwzględniających ryzyka związane z zagrożeniami klimatycznymi. Brak jest ustawowych wymagań opracowania planów adaptacji do zmian klimatu (MPA). Dokument został opracowany w ramach uczestnictwa miasta Lublin w projekcie pn. „Opracowanie planów adaptacji do zmian klimatu w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców”, realizowanym przez ówczesne Ministerstwo Środowiska.
Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Energii i Klimatu Urzędu Miasta Lublin. Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Wydział Gospodarki Komunalnej, Wydział Planowania Urzędu Miasta Lublin, Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie.

Adaptacja do zmian klimatu to nowy wątek w polityce rozwojowej państw i miast, który ze względu na skalę problemu nie może być pomijany. Biorąc pod uwagę duże skupienie ludzi, usług i infrastruktury szczególnie narażone na negatywne skutki zmian klimatycznych są obszary miejskie. Miejski plan adaptacji do zmian klimatu (MPA) jest dokumentem strategicznym gminy, będącym odpowiedzią na potrzebę przygotowania miasta na coraz bardziej widoczne i odczuwalne skutki zmian pogodowych. Plan Adaptacji do zmian klimatu Miasta Lublin do roku 2030 zawiera cele strategiczne oraz ogólne opisy działań adaptacyjnych. W 2023 r. uchwalono 16 dokumentów planistycznych.

Do działań wpisujących się w realizację planu należą zadania związane z zielenią miejską jak nasadzenia roślinne na terenie miasta, leczenie starodrzewu i pomników przyrody, ratowanie lubelskich kasztanowców, poprawa warunków życia drzew, zakładanie łąk kwietnych czy przywracanie terenom zdegradowanym wartości przyrodniczych. Wśród kolejnych działań należy wymienić Program Ograniczania Niskiej Emisji oraz Program ochrony zasobów wodnych dla miasta Lublin. Pierwszy polega na wsparciu finansowym dla mieszkańców w zakresie zmiany systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na nowe, mniej emisyjne źródła ogrzewania. Drugi ma na celu zmniejszenie ilości wód odprowadzanych do miejskiego systemu kanalizacji deszczowej oraz zwiększenie poziomu retencji i wykorzystania wód opadowych przez mieszkańców. Program zakłada udzielanie dotacji dla mieszkańców na zakup i montaż urządzeń do retencji deszczówki. Przykładami działań mających na celu łagodzenie skutków zmian klimatu jest wsparcie rozwoju elektromobilności, budowa i modernizacja ścieżek rowerowych oraz modernizacja oświetlenia ulicznego.

W 2023 r. zostały zakończone dwa projekty wspierające rozwój elektromobilności, budowę i modernizację ścieżek rowerowych oraz modernizację oświetlenia. Pierwszy z nich to Budowa i modernizacja przystanków i węzłów przesiadkowych zintegrowanych z innymi rodzajami transportu dla potrzeb LOF, drugi zaś Niskoemisyjna sieć komunikacji zbiorowej dla północnej części LOF wraz z budową systemu biletu elektronicznego komunikacji aglomeracyjnej.

Wśród efektów działań podjętych w 2023 r. przez Wydział Energii i Klimatu na rzecz realizacji Planu Adaptacji do zmian klimatu Miasta Lublin do roku 2030, wymienić należy:

- Opracowanie 24 dokumentów strategicznych i planistycznych z uwzględnieniem adaptacji do zmian klimatu.
- Nasadzenie w mieście 692 nowych drzew.
- Przebudowę dwóch układów kanalizacji deszczowej pod kątem retencji wód.
- Wybudowanie trzech nowych zbiorników o pojemności 208 m³ do retencji wód opadowych.
- Zwiększenie udziału zbiorników retencyjnych w układach miejskiej kanalizacji deszczowej do 12,06%.
- Przyznanie dotacji dla 23 gospodarstw domowych na wykonanie 47 urządzeń do retencji i wykorzystania wód opadowych.
- Modernizację nieprzepuszczalnych dla wody terenów w mieście o powierzchni 1 540 m² poprzez ich tzw. rozszczelnienie.
- Oddanie do użytku 7,6 km nowych tras rowerowych.
- Likwidację 65 wysokoemisyjnych źródeł ogrzewania w ramach Programu Ograniczania Niskiej Emisji.
- Ulokowanie 7 917,88 m² rozwiązań zielonej infrastruktury w inwestycjach miejskich (skwery, parki osiedlowe, zielone dachy, zielone ściany, ogrody deszczowe, ogrody sąsiedzkie itp.).

Tabela 133. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Planu Adaptacji do zmian klimatu Miasta Lublin do roku 2030

Kategoria	2020	2021	2022	2023
Liczba gospodarstw domowych, którym udzielono dotacji w ramach Programu ochrony zasobów wodnych dla miasta Lublin	21	33	23	26
Kwota udzielonych dotacji na Program ochrony zasobów wodnych dla miasta Lublin ogółem (w zł)	76 142,4	87 340,6	80 700,0	106 836,6
Powierzchnia terenów zieleni w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego uchwalonych w roku sprawozdawczym (w ha)	11,25	112,85	22,26	128,69
Liczba autobusów elektrycznych w taborze komunikacji miejskiej	1	28	33	41
Liczba trolejbusów elektrycznych w taborze komunikacji miejskiej	128	108	99	99
Liczba ogólnodostępnych punktów ładowania pojazdów elektrycznych	18	22	40	69

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin](#).

Program ochrony środowiska przed hałasem miasta Lublin
<i>Uchwała nr 74/III/2019 Rady Miasta Lublin z dnia 31 stycznia 2019 r.</i>
Ogólny zarys programu: Program określa kluczowe działania mające na celu zmniejszenie uciążliwości i ograniczenie poziomu hałasu. Został opracowany na podstawie Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54). Program ma być realizowany na obszarze pokrywającym się z zakresem tzw. map akustycznych, które pełnią funkcję źródła informacji o stanie klimatu akustycznego gminy. Strategiczne mapy hałasu to dokument analizujący stan akustyczny środowiska na terenie całego miasta Lublin. Obejmuje trzy rodzaje źródeł hałasu: drogowego, kolejowego oraz przemysłowego. Stanowi podstawowe źródło danych wykorzystywanych dla informowania społeczeństwa o zagrożeniach hałasem, opracowania danych dla państwowego monitoringu środowiska, tworzenia i aktualizacji programów ochrony środowiska przed hałasem. Mapy akustyczne opracowuje się co pięć lat, ze względu na przepisy Dyrektywy 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego oraz Rady oraz ustawy Prawo ochrony środowiska. Uchwalony Program ochrony środowiska przed hałasem obowiązuje do dnia 18 lipca 2024 r.
Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Lublin. Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie, Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie, Wydział Zarządzania Ruchem Drogowym i Mobilnością, Wydział Planowania Urzędu Miasta Lublin.

Działania miasta Lublin podjęte w 2023 r. realizujące założenia Programu ochrony środowiska przed hałasem polegały głównie na optymalizacji sygnalizacji świetlnej na poszczególnych odcinkach:

- ul. Krańcowej na odcinku od ul. Długiej do ul. Droga Męczenników Majdanka (kalibracja i regulacja parametrów pracy sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniach);
- ul. Droga Męczenników Majdanka na odcinku od ul. Lotniczej do ul. Krańcowej (jw.);
- ul. Prezydenta Gabriela Narutowicza na odcinku od ul. Głębokiej do al. Józefa Piłsudskiego (jw.);
- ul. Głębokiej na odcinku od ul. Henryka Raabego do ul. Narutowicza i ul. Muzycznej na odcinku od ul. Narutowicza do ul. Adama Szczerbowskiego (jw.);
- al. Józefa Piłsudskiego i ul. Lipowej na odcinku od ul. Dolnej Panny Marii do ul. Marii Curie-Skłodowskiej (jw.);
- ul. 3 Maja na odcinku od ul. Chmielnej do ul. Krakowskie Przedmieście (jw.);
- ul. Wieniawskiej na odcinku od ul. Krakowskie Przedmieście do ul. Czechowskiej (jw.);
- ul. Krańcowej na odcinku od ul. Pogodnej do ul. Droga Męczenników Majdanka (jw.);
- ul. Droga Męczenników Majdanka na odcinku od ul. Krańcowej do ul. Sulisławickiej (jw.);
- ul. Prezydenta Gabriela Narutowicza na odcinku od al. Józefa Piłsudskiego do placu Wolności (jw.);
- ul. Ignacego Mościckiego i ul. Okopowej na odcinku od ul. Dolnej Panny Marii do ul. Lipowej (jw.);
- ul. Krańcowej na odcinku od ul. Pogodnej do al. Wincentego Witosa (jw.);
- ul. Droga Męczenników Majdanka na odcinku od ul. Garbarskiej do ul. Krańcowej oraz od ul. Sulisławickiej do ul. Hanki Ordonówny (jw.);
- al. Solidarności i al. Tysiąclecia na odcinku od ul. Dolnej 3 Maja do Placu Zamkowego (jw.);
- ul. Mełgiewskiej na odcinku od ul. Łęczyńskiej do ul. Frezerów (jw.);
- pl. Bychawskim na odcinku od ul. Lubelskiego Lipca '80 do ul. Władysława Kunickiego (jw.);
- al. Warszawskiej na odcinku od ul. Bohaterów Monte Cassino do al. Kraśnickiej (jw.);
- ul. Dywizjonu 303 na odcinku od ul. Władysława Kunickiego do ul. Długiej (jw.);
- ul. Bohaterów Monte Cassino na odcinku od al. Kraśnickiej do ul. Stanisława Magierskiego (jw.);
- ul. Lubelskiego Lipca '80 na odcinku od al. Józefa Piłsudskiego do Alei Zygmuntowskich (jw.);
- ul. Dolnej 3 Maja na odcinku od al. Solidarności do ul. Chmielnej (jw.);
- al. Wincentego Witosa na odcinku od ul. Doświadczalnej do ul. Wacława Moritza (jw.);
- al. Kraśnickiej na odcinku od ul. Roztocze do ul. Nałęczowskiej (jw.).

W realizację programu wpisują się także takie działania jak:

- Przebudowa skrzyżowania al. Witosa z ul. Doświadczalną; przebudowa skrzyżowania ul. Franczaka „Lalka” z ul. Jagiellończyka i Skalskiego oraz budowa odcinka drogi dla rowerów łączącej ul. Jana Pawła II z Parkiem Jana Pawła II.
- Przebudowa skrzyżowania ul. Ks. Jerzego Popiełuszki z ul. Bartosza Głowackiego i sygnalizacji świetlnej, z włączeniem do SZR wraz z przebudową/rozbudową odcinka ul. Ks. Jerzego Popiełuszki.
- Prace inżynierskie w ramach projektu pn. Zintegrowane Centrum Komunikacyjne dla Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego.

Zadania polegające na optymalizacji sygnalizacji świetlnej realizowane są stale. Mają na celu zredukowanie emisji hałasu o 3 dB (szacowana redukcja hałasu do 3 dB). Ponadto zmiany w postaci korekt programów oraz kalibracji parametrów pracy sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniach przekładają się na zwiększenie płynności ruchu i zmniejszenie zatorów, co ma wpływ na obniżenie poziomu hałasu w otoczeniu skrzyżowań. Pozostałe działania związane z zakupem taboru elektrycznego oraz przebudową układu komunikacyjnego również przyczyniają się do obniżenia poziomu emitowanego hałasu (komunikacyjnego). Ponadto stan techniczny nawierzchni jezdni jest jednym z głównych czynników mających wpływ na oddziaływanie hałasu pochodzącego od ruchu drogowego.

Tabela 134. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Programu ochrony środowiska przed hałasem miasta Lublin

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba inwestycji miejskich mających na celu redukcję poziomu hałasu	22	7	11	7	27
Liczba działań z zakresu zagospodarowania i planowania przestrzennego wspomagających program	24	24	19	24	18
Liczba działań edukacyjnych wspomagających program	5	1	1	1	1

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

W zakresie działań edukacyjnych wspomagających realizację programu w 2023 r. miasto Lublin kolejny raz włączyło się w ogólnopolską kampanię Europejskiego Tygodnia Mobilności (dawniej Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu). Obchody trwały od 16 do 22 września każdego roku, a jego zwieńczeniem jest Dzień bez Samochodu. Kampania ma na celu promowanie zrównoważonego transportu oraz zmianę zachowań mobilnościowych mieszkańców.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin](#).

Program Rewitalizacji dla Lublina na lata 2017–2023
<i>Uchwała nr 868/XXXIII/2017 Rady Miasta Lublin z dnia 12 października 2017 r.</i>
Ogólny zarys programu: Celem programu jest poprawa sytuacji na obszarze rewitalizacji w sferze społecznej, przestrzennej, środowiskowej i gospodarczej, podniesienie jakości życia i zmniejszenie różnic względem innych obszarów miasta. Zakres oddziaływania nie ogranicza się tylko do obszarów rewitalizowanych, ale obejmuje całe miasto, podnosząc jakość życia mieszkańców i kreując jego pozytywny wizerunek na zewnątrz.
Komórka organizacyjna wiodąca: Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków i Rewitalizacji Urzędu Miasta Lublin. Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Wydział Planowania, Biuro Partycypacji Społecznej, Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej, Wydział Kultury, Wydział Spraw Mieszkaniowych, Wydział Funduszy Europejskich, Wydział Architektury i Budownictwa, Wydział Inwestycji i Remontów, Wydział Energii i Klimatu, Wydział Sportu, Wydziały Oświaty i Wychowania, Wydział Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego, Wydział Strategii i Przedsiębiorczości, Biuro Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, Wydział Geodezji, Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych, Wydział Gospodarowania Mieniem, Wydział Inicjatyw i Programów Społecznych Urzędu Miasta Lublin, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, Miejski Urząd Pracy w Lublinie, Zarząd Nieruchomości Komunalnych w Lublinie, Lubelskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o., Warsztaty Kultury w Lublinie, Centrum Kultury w Lublinie, Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie.

Wśród najważniejszych działań realizujących założenia programu podjętych w 2023 r., wymienić należy:

- Zakończenie budowy Dworca Metropolitalnego wraz z przebudową układu komunikacyjnego w jego rejonie – projekt nr 41 Zintegrowane Centrum Komunikacyjne dla Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego (w zakresie zlokalizowanym w obszarze rewitalizacji).
- Kontynuację prac remontowych i rewitalizacyjnych klasztoru powizytkowskiego, wpisanego do rejestru zabytków – projekt nr 35 Przebudowa na cele kulturalne piwnic klasztoru powizytkowskiego.

Wśród efektów działań na rzecz programu podjętych w 2023 r., wymienić należy:

- Realizacja inwestycji (projekt nr 41) pozwoliła na osiągnięcie przewagi transportu zbiorowego nad indywidualnym dzięki rozwojowi i usprawnieniu sieci połączeń komunikacyjnych w Lubelskim Obszarze Funkcjonalnym oraz mobilności jego mieszkańców. Nastąpiła poprawa i rozwój systemu komunikacji zbiorowej, zwiększenie priorytetyzacji mniej emisyjnych środków transportu oraz poprawa komfortu podróżowania różnymi formami transportu w mieście i całym Lubelskim Obszarze Funkcjonalnym.
- W efekcie realizacji inwestycji (projekt nr 35) nastąpiło rozszerzenie i wzbogacenie oferty kulturalnej miasta. Poprawił się dostęp do miejsc o wysokich walorach historycznych i kulturowych, wzrosła integracja społeczna poprzez dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Podjęte działania wpłynęły na podniesienie wiedzy dotyczącej lokalnej historii oraz umożliwią w przyszłości kształtowanie świadomości społecznej oraz lokalnej tożsamości.

Tabela 135. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Programu Rewitalizacji dla Lublina na lata 2017–2023

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba realizowanych projektów zapisanych w programie rewitalizacji (projekty gminne)	5	5	3	2	2
Liczba zrealizowanych projektów zapisanych w programie rewitalizacji (projekty gminne)	1	2	1	0	2
Liczba zmodernizowanych/nowych lokali komunalnych w obszarze rewitalizacji	50	24	17	0	0
Koszt remontów zmodernizowanych/nowych lokali komunalnych na obszarze rewitalizacji (w mln zł)	1,47	3,68	1,07	0	0

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Wraz z końcem 2023 r. upłynął okres obowiązywania Programu Rewitalizacji dla Lublina na lata 2017–2023. W związku z tym planowane jest przygotowanie raportu podsumowującego efekty jego realizacji. W roku sprawozdawczym trwały prace nad sporządzeniem Gminnego Programu Rewitalizacji dla miasta Lublin na lata 2024–2033. Materiałem wyjściowym sprawozdawany powyżej dokument. Zostanie on zaktualizowany i uzupełniony o nowe cele i działania. W 2023 r. trwały konsultacje eksperckie i konsultacje z mieszkańcami nowego dokumentu.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin](#).

Program Zdrowie dla Lublina na lata 2021–2025
<i>Uchwała nr 770/XXIV/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 17 grudnia 2020 r.</i>
Ogólny zarys programu: Program jest dokumentem bazowym służącym do opracowania i wdrażania na terenie miasta Lublin lokalnych szczegółowych programów polityki zdrowotnej i projektów służących poprawie zdrowia mieszkańców. Zakłada ciągłość działań w zakresie promocji zdrowia, kształtowania zachowań prozdrowotnych i profilaktyki chorób. Określa dwa priorytetowe obszary wyznaczające kierunki działań, których celem jest poprawa stanu zdrowia mieszkańców miasta. Obszary priorytetowe to: a) promocja zdrowia wśród mieszkańców, b) profilaktyka, uwzględniająca główne czynniki ryzyka występujących chorób wśród mieszkańców ze szczególnym uwzględnieniem chorób zakaźnych.
Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin. Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Narodowy Fundusz Zdrowia, podmioty lecznicze, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, Miejski Urząd Pracy w Lublinie, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Lublinie, Komenda Miejska Policji w Lublinie, Straż Miejska Miasta Lublin, uczelnie i placówki naukowo-badawcze, szkoły, przedszkola, żłobki, organizacje pozarządowe, organizacje kościelne, partnerzy biznesowi, samorządy zawodowe, media, instytucje i podmioty zajmujące się promocją i ochroną zdrowia.

W 2023 r. w ramach Programu Zdrowie dla Lublina na lata 2021–2025 realizowanych było sześć długofalowych projektów w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców:

- Program polityki zdrowotnej Gminy Lublin na lata 2021–2025 w przedmiocie opieki paliatywnej i hospicyjnej dla dzieci i młodzieży oraz dla osób dorosłych w stanach terminalnych choroby.
- Program polityki zdrowotnej Gminy Lublin na lata 2022–2024 w zakresie zdrowego odżywiania dla dzieci klas I–III szkół podstawowych w Lublinie „Jedz z głową”.
- Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych u osób powyżej 65 roku życia.
- Program profilaktyki próchnicy zębów dla uczniów lubelskich szkół na lata 2021–2025.
- Program profilaktyczny wczesnego wykrywania wad wzroku i zezów dla uczniów klas II szkół podstawowych na terenie Miasta Lublin.
- Program polityki zdrowotnej pn. „Dofinansowanie do leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego dla mieszkańców miasta Lublin”.

W Programie Zdrowie dla Lublina na lata 2021–2025 jako główny cel działań w najbliższych latach, wskazano poprawę stanu zdrowia mieszkańców. Zaplanowane działania stanowią uzupełnienie oferty świadczeń Narodowego Funduszu Zdrowia oraz innych podmiotów funkcjonujących w obszarze zdrowia. Program stanowi kontynuację dotychczasowych wielowątkowych działań w zakresie promocji zdrowia, profilaktyki i edukacji prozdrowotnej z uwzględnieniem priorytetów takich jak:

- Przeciwdziałanie zachorowaniom na choroby układu krążenia, nowotwory, cukrzycę, wady wzroku u dzieci oraz próchnicę zębów u dzieci i młodzieży.
- Tworzenie przestrzeni miejskiej sprzyjającej zdrowiu.
- Profilaktyka obniżająca występowanie czynników ryzyka chorób cywilizacyjnych tj. małej aktywności fizycznej, nadwagi i otyłości.
- Ochrona zdrowia psychicznego

Tabela 136. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Programu Zdrowie dla Lublina na lata 2021–2025

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba realizowanych programów w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców	7	6	5	6	6
Odsetek osób uczestniczących w programach polityki zdrowotnej realizowanych przez miasto Lublin do liczebności populacji (w %)	15,39	12,27	5,04	6,47	4,67
Udział środków przeznaczonych na profilaktykę i promocję zdrowia w całości wydatków na działania realizowane przez miasto Lublin (w %)	0,39	0,36	0,35	0,41	0,58

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Efekty realizacji poszczególnych działań zostały omówione na kolejnych stronach dokumentu. Każdy z wymienionych wyżej programów szczegółowych został omówiony osobno.

Program polityki zdrowotnej w przedmiocie opieki paliatywnej i hospicyjnej dla dzieci i młodzieży oraz dla osób dorosłych w stanach terminalnych choroby
<i>Uchwała nr 774/XXIV/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 17 grudnia 2020 r.</i>
Ogólny zarys programu: Celem programu jest poprawa jakości życia chorych cierpiących na choroby przewlekłe lub znajdujących się w stanie terminalnym. Cele szczegółowe programu, to: a) zmniejszenie o co najmniej 1 punkt odczuwalnego dyskomfortu bólowego w skali bólu NRS lub w skali Doloplus-2, b) zwiększenie dostępu do opieki paliatywnej nad dziećmi, młodzieżą i osobami starszymi chorującymi na nieuleczalne, niepoddające się leczeniu przyczynowemu, postępujące choroby, c) wspieranie rodzin osób objętych opieką paliatywną, zarówno w okresie choroby jak i osierocenia, d) poszerzenie wiedzy personelu medycznego w zakresie opieki długoterminowej oraz paliatywno-hospicyjnej.
Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin. Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: nie dotyczy.

Działania Programu polityki zdrowotnej w przedmiocie opieki paliatywnej i hospicyjnej dla dzieci i młodzieży oraz dla osób dorosłych w stanach terminalnych choroby wpisują się w zakres całościowej opieki i leczenia objawowego u osób chorujących na nieuleczalne, niepoddające się leczeniu przyczynowemu, postępujące choroby. Są one nakierowane na poprawę jakości życia chorych znajdujących się w stanach terminalnych choroby. Świadczenia realizowane są w warunkach stacjonarnych (hospicjum stacjonarne) oraz domowych (hospicjum domowe). W ramach świadczeń prowadzona jest też edukacja pacjentów oraz rodzin/opiekunów uczestników programu w zakresie sprawowania opieki nad pacjentem, a także udzielane jest wsparcie psychologiczne przygotowujące najbliższych do odejścia członka rodziny oraz przeżycia etapu osierocenia.

Opieką paliatywno-hospicyjną objęto dzieci, młodzież oraz osoby dorosłe w stanach terminalnych choroby. Liczba pacjentów objętych programem w 2023 r. wyniosła 69 osób (58 osób dorosłych i 11 dzieci). W ramach programu podjęte zostały działania informacyjno-edukacyjne skierowane do pacjentów, które służyły poprawie jakości ich życia oraz przyczyniły się do wzrostu poczucia własnej skuteczności w radzeniu sobie ze stresem i symptomami choroby, jak też miały wpływ na polepszenie samopoczucia osób chorujących. Działania edukacyjne skierowano również w stosunku do 48 osób z rodzin uczestników programu. Działania te miały na celu zwiększenie wiedzy i umiejętności osób w zakresie opieki nad pacjentem. Ponadto wsparciem psychologicznym objęto 25 osób z rodzin pacjentów zarówno w okresie choroby, jak i osierocenia.

Wśród najważniejszych rezultatów działań na rzecz realizacji Programu polityki zdrowotnej w przedmiocie opieki paliatywnej i hospicyjnej dla dzieci i młodzieży oraz dla osób dorosłych w stanach terminalnych choroby, wymienia się takie efekty jak:

- Poprawa jakości życia chorych cierpiących na choroby przewlekłe lub znajdujących się w stanach terminalnych choroby.
- Redukcja bólu i innych objawów somatycznych oraz ich uśmierzenie w trakcie opieki paliatywnej, zmniejszenie o co najmniej 1 punkt bólu, mierzonego wg skali NRS u 45 osób.
- Zwiększenie dostępności do świadczeń w zakresie opieki paliatywno-hospicyjnej dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych.
- Zwiększenie dostępności do fachowego wsparcia dla rodzin osób objętych opieką paliatywną, zarówno w okresie choroby, jak i osierocenia.
- Zwiększenie skuteczności opieki w różnych aspektach m.in. zdrowotnym, psychologicznym i społecznym (skuteczność ta wyrażała się poprzez łagodzenie cierpienia psychicznego, duchowego i socjalnego pacjentów terminalnych).
- Zwiększenie wiedzy i umiejętności osób zaangażowanych w opiekę nad pacjentem terminalnym.
- Wzrost poczucia własnej skuteczności w radzeniu sobie ze stresem i symptomami choroby oraz polepszenie fizycznego samopoczucia pacjentów w stanach terminalnych choroby.

Tabela 137. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Programu polityki zdrowotnej w przedmiocie opieki paliatywnej i hospicyjnej dla dzieci i młodzieży oraz dla osób dorosłych w stanach terminalnych choroby

Kategoria	2021	2022	2023
Wysokość środków finansowych przyznanych z budżetu miasta Lublin na realizację programu (w zł)	360 000	404 300	654 209
Liczba osób udzielających świadczeń medycznych	89	110	109
Czas oczekiwania na realizację usług opiekuńczych (liczba dni)	0-18	0-15	0-14
Liczba osób uczestniczących w programie (interwencje terapeutyczne)	57	45	69
Liczba osób z rodziny korzystających ze wsparcia psychologicznego zarówno w okresie choroby jak i osierocenia	32	18	25
Liczba pacjentów, u których uzyskano zmniejszenie o co najmniej 1 punktu bólu, mierzonego w skali bólu NRS lub w skali Doloplus-2	41	32	60
Liczba osób uczestniczących w edukacji wśród rodzin uczestników programu (rodziców/opiekunów dzieci)	48	56	48
Liczba łóżek dostępna dla pacjentów stanie terminalnym	31	34	34
Liczba pracowników medycznych uczestniczących w szkoleniach w zakresie opieki długoterminowej oraz paliatywno-hospicyjnej, w których nastąpiło poszerzenie wiedzy	0	25	57
Liczba wolontariuszy	0	35	14

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.](#)

Program polityki zdrowotnej na lata 2022–2024 w zakresie zdrowego odżywiania dla dzieci klas I-III szkół podstawowych w Lublinie „Jedz z głową”
<i>Uchwała nr 1046/XXXIII/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 18 listopada 2021 r.</i>
Ogólny zarys programu: Celem programu jest poprawa stanu odżywiania się i zmniejszenie w latach 2022–2024 wskaźnika BMI o co najmniej 2 punkty u 25% dzieci uczęszczających do klas I-III szkół podstawowych w Lublinie. Wśród celów szczegółowych wymienia się: a) diagnozę potrzeb zdrowotnych badanej populacji dzieci uczęszczających do klas I szkół podstawowych na terenie Lublina na podstawie wyników pomiarów antropometrycznych w latach 2022–2024 b) zwiększenie wiedzy w zakresie zdrowego odżywiania w latach 2022–2024 u co najmniej 30%: uczniów klas I-III szkół podstawowych, rodziców/opiekunów, nauczycieli, c) zwiększenie wiedzy u co najmniej 75% pracowników przygotowujących posiłki dla uczniów poprzez objęcie ich edukacją w latach 2022–2024.
Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin. Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Fundacja Medicover (podmiot wyłoniony w drodze otwartego konkursu ofert).

Program polityki zdrowotnej w zakresie zdrowego odżywiania dla dzieci klas I-III szkół podstawowych realizowany jest przez Fundację Medicover na podstawie umowy zawartej z Gminą Lublin. W 2023 r. działania prowadzone były w 42 szkołach podstawowych z terenu miasta Lublin. Programem objęto 2 000 dzieci.

W ramach programu przeprowadzono badania przesiewowe (określenie wskaźnika BMI, pomiar ciśnienia tętniczego krwi oraz wydolności fizycznej) wśród uczniów klas I szkół podstawowych. Odbyły się webinaria (szkolenia internetowe) dla rodziców/opiekunów i nauczycieli oraz dla intendentów prowadzone przez dietetyków i specjalistów żywienia. Dzieci wzięły udział w konkursie plastycznym na temat promowania zasad zdrowego odżywiania i prozdrowotnego stylu życia. Zorganizowano warsztaty praktyczne dla pracowników kuchni i stołówek szkolnych, dyrektorów oraz nauczycieli, których celem było poszerzenie ich kompetencji w zakresie żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży. Przeprowadzono akcję informacyjną w mediach lokalnych i mediach społecznościowych, promującą działania programu „Jedz z Głową” oraz problemów związanych z żywieniem dzieci. Zorganizowano spotkanie władz miasta z Prezesem Fundacji Medicover, koordynatorami oraz uczestnikami programu. Podczas spotkania odbył się pokaz przygotowania posiłków zgodnie z zasadami zdrowego żywienia.

Wśród najważniejszych efektów realizacji programu należy w pierwszej kolejności wspomnieć o badaniach przesiewowych (określenie wskaźnika BMI, pomiar ciśnienia tętniczego krwi oraz wydolności fizycznej) wśród uczniów klas I szkół podstawowych, w których wzięło udział 490 uczniów. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono nadwagę oraz otyłość u 86 uczniów.

W warsztatach edukacyjnych przeprowadzonych w formie webinarium uczestniczyło 280 uczniów, 760 rodziców/opiekunów oraz 180 pracowników placówek oświatowych. Natomiast w warsztatach praktycznych dla pracowników stołówek szkolnych, dyrektorów, nauczycieli – uczestniczyło 149 osób.

Tabela 138. Wskaźniki mierniki monitorujące realizację celów Programu polityki zdrowotnej na lata 2022–2024 w zakresie zdrowego odżywiania dla dzieci klas I-III szkół podstawowych w Lublinie „Jedz z głową”

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba dzieci objętych programem	2 269	7 487	5 669	2 000	2 000
Liczba przebadanych dzieci wśród uczniów objętych programem	1 123	2 557	4 078	1 082	490
Liczba dzieci ze stanami nadwagi i otyłości u dzieci objętych programem	285	2 557	1 065	165	86
Odsetek dzieci ze stanami nadwagi i otyłości u dzieci objętych programem (w %)	25,38	23,74	26,12	15,26	18,69

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.](#)

Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych u osób powyżej 65 roku życia
<i>Uchwała nr 1070/XXXIV/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 16 grudnia 2021 r.</i>
Ogólny zarys programu: Celem programu, jest zwiększenie liczby osób zaszczepionych przeciw pneumokokom wśród populacji osób powyżej 65 roku życia objętej programem. Cele szczegółowe, to: a) zwiększenie co roku o co najmniej 1 000 liczby mieszkańców stosujących szczepienia przeciw pneumokokom podczas realizacji programu, b) wzrost poziomu wiedzy na temat szczepień przeciwko pneumokokom i ich skuteczności o 25% w grupie osób objętych działaniami edukacyjnymi.
Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin. Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: podmioty medyczne wyłonione w drodze otwartego konkursu ofert (24 przychodni).

Choroby pneumokokowe są istotnym epidemiologicznie problemem. Zakażenie pneumokokowe wywoływane jest przez bakterie – pneumokoki, czyli dwóinkę zapalenia płuc (łac. Streptococcus pneumoniae). Pneumokoki są najczęstszą przyczyną pozaszpitalnych, bakteryjnych zakażeń układu oddechowego (zapalenie ucha środkowego, zapalenie zatok oraz zaostrzenia przewlekłego zapalenia oskrzeli). Zakażenie pneumokokami występuje we wszystkich grupach wiekowych. W populacji dorosłych szczególnie narażona na zakażenia jest populacja ludzi starszych (po 65 roku życia), u których również stwierdza się deficyty odporności oraz dorosłych i dzieci cierpiących na choroby przewlekłe (tj. cukrzycę, choroby sercowo-naczyniowe, choroby układu oddechowego, w tym astmę lub zaburzenia immunologiczne). W ramach programu osoby spełniające kryteria włączenia są szczepione przeciw pneumokokom za pomocą szczepionki zarejestrowanej i dopuszczalnej do obrotu w Polsce.

Program skierowany jest do mieszkańców Lublina, którzy ukończyli 65 lat i nie byli dotychczas szczepieni przeciw pneumokokom. Warunkiem jest również pozytywne przejście weryfikacji medycznej przeprowadzonej przez lekarza pod kątem przeciwwskazań zdrowotnych do podania preparatu i wyrażenie pisemnej zgody na udział w programie profilaktycznym. W ramach wizyty, prowadzona była akcja edukacyjna dotycząca m.in. pozytywnych skutków szczepień oraz profilaktyki, a także niebezpieczeństw, jakie niosą ze sobą infekcje wywołane pneumokokami. Szczepienia wykonywane były w 24 przychodniach na terenie Lublina.

Wśród najważniejszych efektów działań zrealizowanych w 2023 r. na rzecz programu, wymienić można:

- zaszczepienie 967 osób powyżej 65 roku życia,
- ograniczenie ryzyka infekcji bakteriami pneumokokowymi,
- zwiększenie dostępu do skutecznej profilaktyki zdrowotnej,
- poprawę stanu zdrowia osób powyżej 65 roku życia,
- edukację zdrowotną dotyczącą profilaktyki zakażeń pneumokokowych,
- przeprowadzenie badań ankietowych u 10% osób zaszczepionych, mających na celu ocenę programu.

Tabela 139. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Programu profilaktyki zakażeń pneumokokowych u osób powyżej 65 roku życia

Kategoria	2022	2023
Liczba osób, które zostały zaszczepione	959	967
Liczba zachorowań na chorobę pneumokokową wśród osób powyżej 65 roku życia	4	10

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.](#)

Program profilaktyki próchnicy zębów dla uczniów lubelskich szkół na lata 2021–2025
<i>Uchwała nr 772/XXIV/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 17 grudnia 2020 r.</i>
<p>Ogólny zarys programu: Celem programu jest poprawa stanu uzębienia poprzez zmniejszenie występowania próchnicy zębów u dzieci i młodzieży. Adresatami działań są uczniowie lubelskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Cele szczegółowe:</p> <p>a) poprawa dostępności do leczenia stomatologicznego dla uczniów w Lublinie, b) redukcja liczby uczniów nieobjętych kompleksową opieką stomatologiczną, c) wzrost świadomości u co najmniej 30% uczniów, ich rodziców/opiekunów oraz nauczycieli w zakresie znaczenia higieny jamy ustnej dla zdrowia całego organizmu, d) wzrost odsetka stosowanych wypełnień światłoutwardzalnych u dzieci i młodzieży uczestniczących w programie, e) wzrost świadomości uczniów w zakresie zdrowej diety i jej wpływu na choroby uzębienia, f) redukcja wartości wskaźnika PUW na zakończenie programu w stosunku do wyników na początku programu o 5% w populacji objętej programem.</p>
<p>Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin. Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: podmioty medyczne wyłonione w drodze otwartego konkursu ofert (41 przychodnie i gabinety).</p>

Próchnica jest dziś najczęściej występującą chorobą jamy ustnej wśród dzieci. Schorzeniu temu można zapobiegać, wymaga to niezbędnej profilaktyki, tj. odpowiedniej higieny jamy ustnej, racjonalnego żywienia oraz regularnych kontroli. Samorząd podjął w związku z tym działania zwiększające dostępność do świadczeń stomatologicznych.

W 2023 r. w ramach realizacji Programu profilaktyki próchnicy zębów dla uczniów lubelskich szkół na lata 2021–2025, przebadano 4 132 uczniów uczęszczających do 65 placówek oświatowo-wychowawczych z terenu miasta Lublin. Wykonano 1 484 wypełnienia światłoutwardzalnych. Jednocześnie zaoferowano inne świadczenia stomatologiczne, które stanowią uzupełnienie świadczeń gwarantowanych. Ponadto w ramach projektu prowadzone były działania edukacyjne adresowane do dzieci klas I szkoły podstawowej oraz ich rodziców. W ramach programu odbyły się spotkania edukacyjne dla dzieci i ich rodziców. W ramach tych działań dzieci oraz rodzice zostali poinformowani o wszelkich zagadnieniach związanych z próchnicą zębów oraz o wynikających z niej powikłaniach. Ponadto w trakcie wizyt w gabinetach stomatologicznych dzieci informowane były o właściwym sposobie odżywiania, w tym o zaletach spożywania owoców i warzyw, unikania słodczy oraz poznawały właściwe nawyki higieniczne w dbaniu o jamę ustną.

Podjęte działania przyczyniły się do zwiększenia odsetka stosowanych wypełnień światłoutwardzalnych u dzieci i młodzieży, niezależnie od świadczeń gwarantowanych, finansowanych ze środków NFZ. W trakcie wizyt w gabinetach stomatologicznych uczniowie mieli możliwość zaznajomienia się z podstawowymi metodami dbania o higienę jamy ustnej, zaleceniami dotyczącymi profilaktyki próchnicy zębów oraz chorób jamy ustnej i przyzębia. Niezależnie od świadczeń stomatologicznych realizowanych przez gabinety szkolne w ramach posiadanego kontraktu z NFZ, przeznaczenie dodatkowych środków finansowych z budżetu miasta Lublin na ww. świadczenia dla uczniów lubelskich szkół, pozwoliło zwiększyć zakres tego rodzaju świadczeń zdrowotnych oraz objąć opieką stomatologiczną większą liczbę uczniów.

Tabela 140. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Programu profilaktyki próchnicy zębów dla uczniów lubelskich szkół na lata 2021–2025

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba przebadanych uczniów objętych programem	6 012	5 154	3 666	6 166	4 132
Liczba uczniów, którzy uczestniczyli w zajęciach edukacyjnych	2 004	904	1 381	1 453	1 381
Liczba rodziców/opiekunów uczniów, którzy uczestniczyli w zajęciach edukacyjnych	636	223	259	512	369
Liczba uczniów ze złą higieną jamy ustnej objętych programem	2 279	1 965	1 395	1 788	1 628
Odsetek uczniów ze złą higieną jamy ustnej objętych programem (w %)	37,91	38,13	38,05	37,94	39,40
Liczba wykonanych wypełnień światłoutwardzalnych	2 491	2 083	1 463	1 563	1 484

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Program profilaktyczny wczesnego wykrywania wad wzroku i zezą dla uczniów klas II szkół podstawowych na terenie Miasta Lublin na lata 2021–2025

Uchwała nr 771/XXIV/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 17 grudnia 2020 r.

Ogólny zarys programu: Celem programu jest zapobieganie rozwojowi wad wzroku i poprawa funkcji narządu wzroku u dzieci, poprzez wczesne wykrywanie wad wzroku. Skierowany jest do dzieci w wieku 8-9 lat, które nie są objęte stałą opieką okulistyczną. Program ma spowodować:

- a) zwiększenie liczby dzieci z wcześniej zdiagnozowanymi wadami refrakcji i zezą oraz wdrożenie u nich leczenia w okresie, w którym efekty kliniczne są najlepsze,
- b) obniżenie częstości występowania nieskorygowanych wad wzroku u dzieci i zapobieganie niepełnosprawności,
- c) zwiększenie świadomości społecznej wśród rodziców/opiekunów prawnych dziecka oraz kadry pedagogicznej szkół na temat występowania wad refrakcji i zezą u dzieci, ich konsekwencji oraz potrzeby wczesnego diagnozowania i leczenia.

Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin.

Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej wyłonione w drodze otwartego konkursu ofert.

W trosce o wzrok najmłodszych lublinian, miasto Lublin od kilku lat przeznaczą środki na realizację świadczeń zdrowotnych w zakresie profilaktyki wad wzroku. Wady i dysfunkcje cech narządu wzroku mają duży wpływ na opóźnienia w rozwoju psychoruchowym dzieci, utrudniają naukę, są przyczyną problemów w opanowaniu nauki czytania i pisania. Dlatego zainicjowany program badań przesiewowych realizowany podczas pierwszych lat nauki szkolnej ma na celu wczesne wykrycie wad wzroku i przeciwdziałanie późniejszym problemom wpływającym na jakość życia młodych ludzi. Od początku akcji przebadano łącznie ponad 10 tys. lubelskich uczniów.

W 2023 r. Program profilaktyczny wczesnego wykrywania wad wzroku i zezą dla uczniów klas II szkół podstawowych na terenie Miasta Lublin na lata 2021–2025 realizowany był między 1 września a 24 listopada. Kluczową rolę w realizacji zadania pełniły pielęgniarki szkolne. W ramach programu przeprowadzono badania wzroku wśród uczniów klas II szkół podstawowych oraz spotkania informacyjne na temat wczesnego wykrywania nieprawidłowości w zakresie funkcjonowania zmysłu wzroku. Spotkania edukacyjne skierowane były do dzieci, rodziców oraz nauczycieli. Rodzice otrzymali pisemne informacje w zakresie stanu zdrowia narządu wzroku ich dzieci oraz zalecenia co do dalszego postępowania. Wykonane zostały również badania ankietowe wśród rodziców/opiekunów dzieci uczestniczących w programie.

Działaniami programu objęto 2 000 uczniów z 32 szkół i 92 klas oraz 2 000 rodziców i 92 nauczycieli. Spośród przebadanych dzieci, u 471 uczniów stwierdzono wady wzroku. U części młodych ludzi stwierdzono więcej niż jedną wadę, stanowi to 23,55% populacji uczniów objętych programem. Wykryte wśród uczniów wady, to:

- nadwzroczność,
- krótkowzroczność,
- zez,
- zaburzenie widzenia barwnego.

Tabela 141. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Programu profilaktycznego wczesnego wykrywania wad wzroku i zezą dla uczniów klas II szkół podstawowych na terenie Miasta Lublin na lata 2021–2025

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba uczniów uczestniczących w programie	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Odsetek uczniów uczestniczących w programie (w %)	56,80	57,03	58,81	57,34	54,82
Liczba uczniów ze stwierdzonymi wadami i schorzeniami narządu wzroku	499	521	460	508	471
Odsetek uczniów ze stwierdzonymi wadami i schorzeniami narządu wzroku (w %)	24,95	26,05	23,00	25,40	3,55
Liczba rodziców uczestniczących w spotkaniach edukacyjnych	1 437	1 432	2 000	2 000	2 000
Liczba nauczycieli uczestniczących w spotkaniach edukacyjnych	94	93	96	96	92

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Program polityki zdrowotnej pn. „Dofinansowanie do leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego dla mieszkańców miasta Lublin”

Uchwała nr 1359/XLV/2022 Rady Miasta Lublin z dnia 15 grudnia 2022 r.

Ogólny zarys programu: Celem programu jest ograniczenie zjawiska niepłodności i bezdzietności wśród mieszkańców Gminy Lublin w trakcie trwania programu, poprzez zapewnienie leczenia metodą zapłodnienia pozaustrojowego w oparciu o przepisy prawa oraz określone standardy postępowania i procedury medyczne w wyniku których prognozuje się narodziny ok. 36 dzieci w latach 2023–2025. Cele szczegółowe:

- uzyskanie ciąży klinicznej u co najmniej 25% par zakwalifikowanych do programu,
- urodzenie się rocznie co najmniej 12 dzieci w ramach programu,
- zwiększenie wiedzy na temat zdrowia prokreacyjnego, w tym zdrowego stylu życia, u co najmniej 50% uczestników programu, poprzez działania edukacyjne realizowane w latach 2023–2025.

Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin.

Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej wyłonione w drodze otwartego konkursu ofert (Gyncentrum, Ab ovo i Centrum Bocian, Ovum Rozrodczość i Andrologia).

Światowa Organizacja Zdrowia uznaje niepłodność za chorobę społeczną, a towarzystwa medyczne alarmują, że zmagają się z nią nawet 1,5 mln par w Polsce (10-15% populacji). Można w związku z tym przyjąć, że problem niepłodności dotyczy od 3 500 do 5 500 par z Lublina w wieku 25-40 lat.

Lublin, jako pierwszy samorząd w województwie lubelskim dołączył do grona miast oferujących wsparcie parom borykającym się z problemem niepłodności. Program wychodzi naprzeciw sygnalizowanym oczekiwaniom mieszkanki i mieszkańców miasta i jest odpowiedzią na faktyczny, rozpoznany medycznie problem społeczny. Pomoc w ramach Programu polityki zdrowotnej pn. „Dofinansowanie do leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego dla mieszkańców miasta Lublin” zakłada dofinansowanie do dwóch procedur zapłodnienia pozaustrojowego w wysokości do 5 tys. zł do każdej procedury oraz kriokonserwację komórek jajowych u pacjentek przed leczeniem gonadotoksycznym.

W 2023 r. do programu zgłosiło się 89 par, z czego 75 par uzyskało pozytywną kwalifikację do procedury. W ramach zabiegów medycznych udało się doprowadzić do 24 ciąż klinicznych, jedнопłodowych.

Adresatami programu są pary z problemem niepłodności będące mieszkańcami Lublina oraz rozliczające podatek na terenie miasta, pozostające w związku małżeńskim lub partnerskim, które przeszły postępowanie diagnostyczne w kierunku niepłodności.

Miejski program dofinansowania do leczenia niepłodności metodą in vitro dla mieszkańców Lublina, zakłada wsparcie finansowe do wykonania 2 procedur zabiegu zapłodnienia pozaustrojowego dla każdej z minimum 50 par zakwalifikowanych rocznie do programu. Na realizację programu w latach 2023–2025 zaplanowano 1,52 mln zł. Dofinansowanie to może być zwiększone w trakcie realizacji programu w zależności od zainteresowania programem i liczby par chętnych do jego przystąpienia.

Tabela 142. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Programu polityki zdrowotnej pn. „Dofinansowanie do leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego dla mieszkańców miasta Lublin”

Kategoria	2022	2023
Liczba par zgłoszonych do programu	0	89
Liczba par zakwalifikowanych do udziału w programie	0	75
Liczba dzieci urodzonych w ramach programu	0	1
Liczba i odsetek ciąż wielopłodowych	0	0
Liczba par, które zrezygnowały z udziału w trakcie trwania programu	0	9
Liczba przeprowadzonych procedur zapłodnienia pozaustrojowego	0	60
Wskaźnik urodzeń żywych (w %)	0	1
Odsetek uczestników programu, u których nastąpił wzrost wiedzy na temat zdrowia prokreacyjnego, w tym zdrowego stylu życia	0	124

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin](#).

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin 2021–2030
<i>Uchwała nr 776/XXIV/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 17 grudnia 2020 r.</i>
<p>Ogólny zarys strategii: Strategia jest średniookresowym dokumentem planistycznym, wynikającym z Ustawy z dnia 14 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2023 r. poz. 901, 535, 1693 i 1938). Definiuje najważniejsze problemy społeczne występujące w mieście oraz wskazuje główne kierunki działania mające na celu ich stopniowe eliminowanie bądź zmniejszenie nasilenia. Strategia wskazuje zarówno kluczowe obszary problemowe, jak i priorytetowe kierunki działań oraz wytyczne dla wdrażania planowanych zadań. Cele szczegółowe dotyczą obszarów:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) rodziny z dziećmi, b) piecza zastępcza, c) seniorzy, d) zdrowie i profilaktyka, e) osoby z niepełnosprawnościami, f) osoby bezrobotne, g) bezpieczeństwo socjalno-bytowe, h) przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
<p>Komórka organizacyjna wiodąca: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie. Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: : Urząd Miasta Lublin, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, placówki wsparcia dziennego, Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie, Zespół Ośrodków Wsparcia w Lublinie, Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie, Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych, Społeczna Rada Seniorów, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejski Urząd Pracy w Lublinie, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, specjalistyczne poradnie, podmioty lecznicze, Straż Miejska Miasta Lublin.</p>

Strategia rozwiązywania problemów społecznych to dokument przedstawiający koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji lokalnej polityki społecznej, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Dokument stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych w obliczu zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin 2021–2030 zakłada zintegrowane wsparcie mieszkańców Lublina przy interdyscyplinarnym oddziaływaniu jej licznych partnerów. W 2023 r. realizowane były działania w zakresie następujących kierunków:

- rodziny z dziećmi,
- piecza zastępcza,
- seniorzy,
- zdrowie i profilaktyka,
- osoby z niepełnosprawnościami,
- osoby bezrobotne,
- bezpieczeństwo socjalno-bytowe,
- przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Strategia stanowi bazowy dokument do opracowywania, wdrażania i realizowania na terenie miasta Lublin lokalnych programów z obszaru polityki społecznej, tj. Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na Terenie Miasta Lublin w latach 2022–2024, Programu Wsparcia i Aktywizacji Społecznej Seniorów na terenie Miasta Lublin w latach 2021–2025, Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2021–2025, Programu działań Miasta Lublin na rzecz mieszkańców z niepełnosprawnościami na lata 2021–2025.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin 2021–2030 porządkuje różne elementy działań praktycznych realizowanych obecnie w tej sferze oraz działań planowanych na przyszłość. Nadmienić należy, że w przypadku większości zdefiniowanych problemów, wypracowane zostały sposoby i metody reagowania na nie, na tyle efektywne, że będą kontynuowane w kolejnych latach. Wyróżnione w strategii problemy nie mają charakteru rozłącznego, przeciwnie, są ze sobą ściśle powiązane z uwagi na współwystępowanie, wzajemne generowanie i istniejące zależności przyczynowo-skutkowe.

Tabela 143. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin 2021-2030

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób bezdomnych, które skorzystały ze schronienia lub pomocy finansowej	497	395	499	394	488
Liczba zorganizowanych szkoleń wspierających dla pracowników pomocy społecznej	25	7	10	10	10
Liczba rodzin otrzymujących świadczenia 500+	37 431	37 605	39 486	35 733	45 440
Liczba dzieci otrzymujących świadczenia 500+	58 343	58 343	60 400	56 164	62 795
Liczba działań promocyjnych (spotkań informacyjnych z rodzinami) mających na celu pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	34	38	47	43	43
Liczba nowych rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych	10	9	14	17	19
Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie	6	6	6	6	8
Liczba porad udzielonych osobom dotkniętym przemocą	2 095	2 095	1 571	2 592	4 410
Liczba zrealizowanych usług (świadczeń) opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych	856 112	804 790	649 164	661 786	430 546
Liczba osób objętych usługami (świadczeniami) opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi	1 828	1 724	1 536	1 469	1 254
Liczba osób objętych opieką wytchnieniową	29	218	251	251	137
Liczba miejsc w domach pomocy społecznej zapewniających całodobową opiekę	625	632	621	599	599
Liczba seniorów angażujących się w działalność wolontarystyczną	8	57	60	22	23
Liczba osób wyrejestrowanych z MUP z tytułu podjęcia pracy	7 032	5 366	6 632	6 745	6 059
Liczba osób bezrobotnych w szczególnej sytuacji objęta usługami i instrumentami rynku pracy w MUP w Lublinie	2 322	1 483	2 338	1 391	2 621
Liczba zrealizowanych działań z zakresu profilaktyki problemów alkoholowych	247	182	172	144	15
Liczba odbiorców zadań w zakresie profilaktyki problemów alkoholowych	37 546	8 372	24 121	6 903	6 940
Liczba zrealizowanych zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii	70	70	56	39	55
Liczba odbiorców zadań w zakresie przeciwdziałania narkomanii	10 153	6 765	5 632	4 584	5 349

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin, Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie, Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin](#).

Program działań Miasta Lublin na rzecz mieszkańców z niepełnosprawnościami na lata 2021–2025
<i>Uchwała nr 775/XXVI/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 17 grudnia 2020 r.</i>
<p>Ogólny zarys programu: Celem programu jest zapewnienie dostępu osobom z niepełnosprawnościami i ich otoczeniu do podejmowania aktywności i godnego funkcjonowania w różnych sferach życia oraz dostępu do systemu usług wspierających. Obszary działań przewidziane w programie to:</p> <p>a) dostępność architektoniczna, cyfrowa i techniczna przestrzeni publicznej miasta oraz dostęp do informacji, b) uczestnictwo w sferze kulturalnej, sportowej oraz turystycznej, c) aktywność zawodowa, d) edukacja dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych, e) usługi społeczne oraz system wsparcia środowiskowego i instytucjonalnego, f) mieszkalnictwo, g) promocja pozytywnego wizerunku oraz osiągnięć osób z niepełnosprawnościami.</p>
<p>Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych Urzędu Miasta Lublin. Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: komórki Urzędu Miasta Lublin, jednostki organizacyjne miasta Lublin, podmioty medyczne, organizacje pozarządowe.</p>

W 2023 r. Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych Urzędu Miasta Lublin oraz komórki i jednostki organizacyjne miasta Lublin zrealizowały szereg działań i projektów wpisujących się w cele Programu działań Miasta Lublin na rzecz mieszkańców z niepełnosprawnościami na lata 2021–2025. Poniżej wymieniono niektóre z nich.

W obszarze Dostępność architektoniczna, cyfrowa i techniczna przestrzeni publicznej miasta oraz dostęp do informacji:

- Zrealizowano 9 projektów przy udziale środków zewnętrznych w myśl idei projektowania uniwersalnego.
- W 2 budynkach Urzędu Miasta Lublin poprawiono dostępność.
- Dokonano weryfikacji zgłoszeń mieszkańców miasta dotyczących braku zapewnienia dostępności.
- Z usługi przewozów indywidualnych realizowanych przez Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie skorzystało 1 521 osób, a 384 uczniów zostało objętych dowozem do placówek edukacyjnych.

W obszarze Uczestnictwo w sferze kulturalnej, sportowej i turystycznej:

- W 11 instytucjach kultury wyznaczono koordynatorów dostępności (łącznie 14 osób).
- Spośród wszystkich wydarzeń kulturalnych 222 odbyło się z tłumaczeniem na PJM, 54 wydarzenia z audiodeskrypcją, 98 z napisami na żywo, 270 z pętlą indukcyjną, 211 z asystą, 4 257 wydarzeń zrealizowano w dostępnej przestrzeni.
- 13 instytucji przygotowało opis dostępności.
- W 7 instytucjach kultury wprowadzono ulgi i zniżki w opłatach dla osób z niepełnosprawnościami.
- Przeprowadzono szkolenia dla 86 pracowników kultury.
- Ze środków PFRON dofinansowano 8 imprez o charakterze kulturalnym (koszt 20 793,77 zł), 3 imprezy o charakterze sportowym (26 472,95 zł) i 18 imprez o charakterze turystycznym (181 872,43 zł).
- 3 lokalizacje tzw. Miejsca Inspiracji, zostały udostępnione dla osób z niepełnosprawnościami.

W obszarze Aktywność zawodowa:

- Sukcesywnie zwiększany jest wskaźnik zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w Urzędzie Miasta Lublin i jednostkach miejskich (np. w Urzędzie Miasta Lublin zatrudnionych jest 374 osób z niepełnosprawnościami).
- Do Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie wpłynęły 134 oferty skierowane wyłącznie dla osób z niepełnosprawnościami, 313 osób podjęło zatrudnienie a 13 osób rozpoczęło działalność gospodarczą.

W obszarze Edukacja dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych:

- Do lubelskich publicznych placówek edukacyjnych uczęszcza 2 152 dzieci niepełnosprawnościami oraz 3 070 dzieci z niepełnosprawnościami do placówek niepublicznych.
- Wydano 1 034 opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, 5 224 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym 152 dotyczących zajęć rewalidacyjno-wychowawczych.
- 2 796 dzieci zostało objętych nauczaniem włączającym.
- Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydał 840 orzeczenia.

- W 10 placówkach edukacyjnych zniesiono bariery, bądź wprowadzono racjonalne usprawnienia.
- W 9 żłobkach publicznych zapewniono 65 miejsc dla dzieci z niepełnosprawnościami, z których korzysta 12 dzieci.
W obszarze Usługi społeczne oraz system wsparcia środowiskowego i instytucjonalnego:
- Wsparcie całodobowe: 7 placówek (599 miejsc, skorzystało 729 osób). Wsparcie dzienne: 8 środowiskowych domów samopomocy (446 miejsc, 532 uczestników). Ponadto 9 warsztatów terapii zajęciowej (280 osób) oraz 12 klubów (405 osób), 5 ośrodków wsparcia (116 osób).
- Ze środków PFRON dofinansowano: likwidację barier technicznych (wypłacono dofinansowania dla 49 osób, w kwocie 236 820,00 zł.), likwidację barier architektonicznych (wypłacono dofinansowania dla 41 osób, w kwocie 432 613,00 zł.), likwidację barier w komunikowaniu się (wypłacono dofinansowania dla 29 osób, w kwocie 63 694,00 zł.). Dofinansowano też zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze (2 686 dofinansowań, w kwocie 4 995 638,00 zł).
- Miasto Lublin przystąpiło do Programu Opieka wytchnieniowa – edycja 2023. W ramach projektu zapewniono 16 miejsc całodobowej opieki wytchnieniowej dla 25 osób. Opieką dzienną w miejscu zamieszkania objęto 112 osób (w tym 6 dzieci). Ponadto zrealizowano 23 066 godzin usług w miejscu zamieszkania.
W obszarze Mieszkalnictwo:
- Przydzielono 31 mieszkań osobom/rodzinom z niepełnosprawnością.
- W Lublinie funkcjonuje 17 mieszkań wspomaganych z 39 miejscami. W 2023 r. w mieszkaniach chronionych przebywało 45 osób.
- W ramach projektu LUBInclusiON – działania profilaktyczne i usamodzielniające w środowisku lokalnym oraz utworzenie nowych miejsc usług społecznych, działają 2 mieszkania wspomagane z 6 miejscami dla 8 osób chcących korzystać ze wsparcia.

Tabela 144. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Programu działań Miasta Lublin na rzecz mieszkańców z niepełnosprawnościami na lata 2021–2025

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba porad/informacji udzielonych przez Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych, MOPR, MZOON i inne	28 050	23 677	27 112	24 532	29 359
Liczba osób objętych wsparciem w ramach systemu usług asystenckich	194	334	223	258	372
Liczba godzin pracy asystentów	8 559	42 659	29 051	57 857	64 190
Liczba dzieci objętych nauczaniem włączającym*	953	1 094	1 288	1 517	1 774
Wskaźnik zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w Urzędzie Miasta Lublin (w %)	8,09	8,34	8,11	9,04	10,65
Liczba miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami	638	664	824	839	855
Liczba mieszkań wspomaganych (chronionych, treningowych oraz hosteli itd.)	18	15	15	17	17
Liczba osób korzystających z mieszkań wspomaganych	47	36	40	44	45
Liczba orzeczeń o niepełnosprawności Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Lublinie	6 211	4 870	7 157	7 338	8 255

* Uwagi: Liczba wychowanków i uczniów niepełnosprawnych (posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, z wyłączeniem orzeczeń o zagrożeniu niedostosowaniem społecznym) w jednostkach ogólnodostępnych prowadzonych przez miasto Lublin i inne organy (z uwzględnieniem przedszkoli, bez jednostek specjalnych), wg stanu na dzień 30 września każdego roku (dane Wydziału Oświaty i Wychowania).

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin](#).

Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2022–2024
<i>Uchwała nr 1071/XXXIV/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 16 grudnia 2021 r.</i>
Ogólny zarys programu: Podstawą prawną opracowania jest art. 176 pkt 1 oraz art. 180 pkt 1 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177). Program stanowi kontynuację działań podejmowanych w latach poprzednich oraz wyznacza plan na lata 2022–2024. Jego celem jest utrzymywanie, a w niektórych zakresach rozbudowywanie i doskonalenie istniejących form wsparcia dla rodzin zmagających się z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci, optymalizacja funkcjonowania systemu pieczy zastępczej ze szczególnym naciskiem na rozwój rodzinnej pieczy zastępczej oraz utrzymanie i doskonalenie form wsparcia kierowanych do osób usamodzielnianych. Priorytetem jest utrzymanie dzieci w ich naturalnej rodzinie, a gdyby to nie było możliwe – zapewnienie właściwego funkcjonowania systemu pieczy zastępczej dla dzieci pozbawionych należytej opieki rodzicielskiej.
Komórka organizacyjna wiodąca: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie. Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Wydział Zdrowia i Profilaktyki, Wydział Oświaty i Wychowania, Wydział Sportu i Turystyki, Wydział Spraw Mieszkaniowych Urzędu Miasta Lublin, placówki opiekuńczo-wychowawcze, organizacje pozarządowe, placówki poradnictwa specjalistycznego, Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie, Ośrodek Adopcyjny w Lublinie, Miejski Urząd Pracy w Lublinie.

W ramach działań podjętych w 2023 r. na rzecz realizacji Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2012–2024, skoncentrowano się przede wszystkim na dwóch obszarach, tj., utrzymaniu dzieci w ich naturalnej rodzinie oraz zapewnieniu właściwie funkcjonującego systemu pieczy zastępczej dla dzieci pozbawionych należytej opieki rodzicielskiej.

W ramach obszaru pierwszego podejmowane były działania mające na celu promowanie wartości rodzinnych i właściwych postaw rodzicielskich (w szczególności poprzez zwiększenie dostępności do poradnictwa specjalistycznego oraz realizowanie programu dla rodzin wielodzietnych – Program Rodzina Trzy Plus), zapobiegające sytuacjom kryzysowym (zwłaszcza kryzysom w rodzinie i małżeństwie) oraz działania mające na celu wzmacnianie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (poprzez wsparcie ze strony kadry placówek wsparcia dziennego oraz pomocy ze strony asystentów rodziny).

W ramach obszaru drugiego koncentrowano się na organizacji wielowymiarowych działań na rzecz rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci (w szczególności poprzez organizację szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych, specjalistyczne poradnictwo dla rodzin zastępczych), optymalizacji systemu instytucjonalnej pieczy zastępczej (m.in. poprzez podnoszenie standardów pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, współpracę z rodzinami biologicznymi dzieci przebywających w placówkach) oraz doskonalenia systemu wsparcia procesu usamodzielniania wychowanków (wsparcie finansowe, psychologiczne, prawne, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych i w uzyskaniu zatrudnienia).

Tabela 145. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2022–2024

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba rodzin zastępczych	365	351	348	349	382
Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych (funkcjonujących na terenie miasta Lublin)	489	502	518	531	570
Liczba funkcjonujących placówek wsparcia dziennego	18	16	16	12	12
Liczba dzieci objętych wsparciem placówek	681	542	504	467	451
Liczba zatrudnionych asystentów rodziny	16	15	15	15	15
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta	288	256	302	313	301
Liczba usamodzielniających się wychowanków, którzy uzyskali lokal z zasobów mieszkaniowych miasta Lublin	13	9	17	2	1
Liczba osób usamodzielnianych, które pomyślnie zakończyły proces usamodzielniania	43	32	48	35	51

Źródło: dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie.

Najważniejsze efekty działań podejmowanych w 2023 r. na rzecz realizacji Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2022–2024 to przede wszystkim integracja rodzin i społeczności lokalnych poprzez organizację w różnych dzielnicach miasta Lublina festynów i pikników rodzinnych. To także wsparcie rodzin wielodzietnych poprzez kontynuację miejskiego Programu Rodzina Trzy Plus zapewniającego system zniżek i ulg oferowanych przez licznych partnerów programu. Ponadto istotnym rezultatem realizacji programu było zapewnianie dostępności do poradnictwa specjalistycznego rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, w zakresie terapii uzależnień, przemocy, kryzysów) oraz pomoc prawną, rodziny uzyskiwały bezpłatnie w Specjalistycznej Poradni dla Rodzin MOPR w Lublinie, w Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie oraz w Dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin](#).

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2021–2025
<i>Uchwała nr 777/XXIV/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 17 grudnia 2020 r.</i>
<p>Ogólny zarys programu: Celem programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Lublina. Program określa szczegółowe zadania, ukierunkowane na:</p> <p>a) wzrost oddziaływań profilaktycznych i edukacja społeczna w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie w Lublinie, b) zintensyfikowanie działań w zakresie ochrony i udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, c) zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, d) podnoszenie poziomu kompetencji przedstawicieli podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zacieśnienie współpracy pomiędzy nimi.</p>
<p>Komórka organizacyjna wiodąca: Sekcja ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie.</p> <p>Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie, Sekcja Pracy Socjalnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie, Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie, Komenda Miejska Policji w Lublinie, Wydział Zdrowia i Profilaktyki, Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin, Centrum Interwencji Kryzysowej, Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej, Sąd Rejonowy Lublin – Zachód i Lublin – Wschód, Prokuratura Okręgowa, Ośrodek Leczenia Uzależnień, Straż Miejska Miasta Lublin, Areszt Śledczy w Lublinie, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, podmioty lecznicze, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe i inne podmioty.</p>

Działania, jakie podejmowano w 2023 r. wpisujące się w cele programu, miały głównie charakter prewencyjny i skierowane były do środowisk zagrożonych przemocą domową. Poza wykorzystywaniem procedury Niebieskiej Karty podejmowano wysiłki na rzecz kształtowania świadomości i wrażliwości społecznej koncentrującej się na przemocy domowej oraz uświadamiania potrzeby przeciwdziałania zjawiskom przemocy fizycznej i psychicznej w rodzinie i środowisku młodzieży szkolnej. Wśród najważniejszych działań wymienić należy:

- Wszczęcie 583 nowych procedur Niebieskich Kart. Kontynuacja działań rozpoczętych w latach wcześniejszych w 417 przypadkach. Powołanie 406 nowych grup roboczych i 183 grupy diagnostyczno-pomocowe, w ramach których odbyły się 2 524 spotkania z udziałem specjalistów.
- Włączenie się Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie (ZI) w działania w ramach akcji „Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przystępstwem” (20-26 lutego) oraz akcji „16 dni akcji przeciw przemocy ze względu na płeć” (10 grudnia), poprzez pełnienie dyżurów i świadczenie bezpłatnych porad dla mieszkańców.
- Realizowanie działań edukacyjnych i profilaktycznych służących przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie we współpracy m.in. z Komendą Miejską Policji, Specjalistyczną Poradnią dla Rodzin i Sekcją Pracy Socjalnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie, Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie, sądami, placówkami oświatowymi i organizacjami pozarządowymi. Poradnictwo, terapię indywidualną oraz grupową dla ofiar przemocy w rodzinie prowadziły stowarzyszenia: „BONA FIDES”, „RYSA”, „KONTAKT”, „AGAPE” i „NOWA KUŹNIA”.
- Propagowanie w środkach masowego przekazu treści edukacyjno-profilaktycznych oraz prawnych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (m.in. TVP Lublin i Radio Lublin).
- Uczestnictwo członków ZI w wydarzeniach i festynach („Rodzinny Festyn Zdrowotny”, „Pasje Ludzi Pozytywnie Zakręconych”, „Odczaruj jesień życia”), podczas których realizowano zadania z zakresu zapobiegania zjawisku przemocy w rodzinie i promowania prawidłowych wzorców rodzinnych oraz kolportowano ulotki i materiały edukacyjne o tej tematyce.
- W ramach współpracy międzyinstytucjonalnej przedstawiciel Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie uczestniczył w spotkaniach roboczych organizowanych przez Stowarzyszenie Homo Faber, służących wymianie doświadczeń przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki zjawiska przemocy w odniesieniu do przebywających na terenie miasta Lublin cudzoziemców – uchodźców z Ukrainy i społeczności romskiej. Pracownicy Sekcji i członkowie ZI wzięli również udział w spotkaniu z przedstawicielami kościoła prawosławnego i związków wyznaniowych dotyczącym współpracy w ramach przeciwdziałania przemocy domowej wśród obywateli Ukrainy, którzy przybyli do Lublina w związku z działaniami wojennymi w ich kraju.

- Kontynuowanie działań w ramach projektu Przyjazne Patrole (w ramach porozumienia zawartego z Komendantem Miejskim Policji w Lublinie). Głównym celem projektu jest zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom, które znalazły się w sytuacji zagrażającej ich zdrowiu lub życiu. Przyjazne patrole, organizowane były na terenie miasta co tydzień (w soboty i niedziele w godz. 6.00-14.00 oraz 14.00-22.00). Łącznie przeprowadzono 64 patrole. Odwiedzono 340 mieszkań celem skontrolowania rodzin pod kątem zaniedbywania dzieci. Liczba przeprowadzonych kontroli rodzin (faktycznie odwiedzonych) wyniosła 181. Przeprowadzono 317 rozmów z rodzicami/opiekunami prawnymi małoletnich dzieci.

Najważniejsze efekty działań podjętych w 2023 r.:

- Zwiększenie udziału przedstawicieli instytucji miasta Lublin w zadaniach związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
- Upowszechnienie informacji o konkretnych miejscach, gdzie udzielana jest pomoc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
- Zwiększenie świadomości rodziców nt. negatywnych konsekwencji stosowania przemocy wobec dzieci oraz stosowania przemocy w procesie wychowawczym.
- Weryfikacja stereotypów dotyczących przemocy w rodzinie.
- Dostarczanie wiedzy na temat zjawiska i uczenie umiejętności diagnozowania przemocy podczas systematycznych szkoleń pracowników.
- Rozszerzanie sieci współpracy międzyinstytucjonalnej podczas m.in. organizowania dyżurów specjalistów i innych działań w ramach kampanii i akcji np. „Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Prześstępstwem”.
- Propagowanie informacji na temat działalności Zespołu Interdyscyplinarnego oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w środkach masowego przekazu.
- Stałe podnoszenie wzrostu świadomości mieszkańców miasta Lublin na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
- Ochrona osób dotkniętych przemocą w rodzinie poprzez m.in. możliwość umieszczenia w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.
- Istotny wzrost współpracy instytucji miasta Lublin, działających w obszarze przeciwdziałania przemocy, na rzecz poprawy szeroko rozumianego bezpieczeństwa mieszkańców.

Tabela 146. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2021-2025

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba procedur Niebieska Karta, w tym:	1 315	1 022	975	939	1 000
nowe	764	580	587	541	583
kontynuowane	551	442	388	398	417
zakończone	823	616	562	501	685
Liczba osób dotkniętych przemocą	1 752	1 335	1 726	1 234	1 348
Liczba rodzin dotkniętych przemocą	1 296	995	942	930	1 000
Liczba sprawców przemocy	1 398	1 085	1 083	990	1 145
Liczba programów i działań profilaktycznych	249	160	153	162	142
Liczba zgłoszeń w Całodobowym Telefonie Zaufania	7 745	7 682	7 713	5 476	5 526
Liczba działań podnoszących kompetencje	125	46	92	111	81

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie i Urzędu Miasta Lublin.

Program Rodzina Trzy Plus
<i>Uchwała nr 429/XIX/2012 Rady Miasta Lublin z dnia 29 marca 2012 r.</i>
<p>Ogólny zarys programu: Program skierowany jest do rodzin posiadających minimum troje dzieci, zamieszkałych na terenie miasta Lublin. Celem programu jest:</p> <p>a) ułatwianie dużym rodzinom dostępności do dóbr kultury, sportu, rekreacji oraz do usług i towarów oferowanych przez jednostki organizacyjne i instytucje kultury miasta Lublin oraz jednostki niepowiązane strukturalnie i kapitałowo z samorządem Miasta Lublin,</p> <p>b) promowanie pozytywnego wizerunku dużej rodziny,</p> <p>c) zwiększenie szans rozwoju dla dzieci i młodzieży wychowującej się w takiej rodzinie,</p> <p>d) zbudowanie przychylnego klimatu lokalnego dla dużych rodzin, a tym samym przeciwdziałanie niekorzystnej sytuacji demograficznej miasta Lublin.</p>
<p>Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Inicjatyw i Programów Społecznych Urzędu Miasta Lublin.</p> <p>Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: jednostki i komórki organizacyjne Urzędu Miasta Lublin, organizacje pozarządowe.</p>

Program Rodzina Trzy Plus nie jest instrumentem polityki socjalnej, choć stanowi wymierną pomoc materialną dla rodzin. Z każdym rokiem program sukcesywnie się rozrasta i ewoluje. W 2023 r. miasto Lublin w ramach podpisanych porozumień współpracowało z 197 partnerami. Wśród nich są: teatry, muzea, galerie, domy kultury, centra rozrywki i zabawy, ośrodki sportu i rekreacji, placówki oświatowe, prywatne przedszkola, szkoły językowe, restauracje, hotele, markety i hipermarkety, punkty medyczne i stomatologiczne, sprzedawcy detaliczni, hurtownie oraz różnego rodzaju punkty usługowe. Spośród wszystkich podmiotów, 13 z nich to instytucje miejskie. Na koniec 2023 r. liczba wydanych kart Programu Rodzina Trzy Plus, wyniosła 21 665, co oznacza, że do tej pory do programu przystąpiło ponad 4 tys. lubelskich rodzin, czyli ponad 92% uprawnionych (Wydział Spraw Administracyjnych Urzędu Miasta Lublin ustalił, że na koniec 2023 r. w mieście zameldowanych było 4 297 dużych rodzin).

Ubiegły rok był szczególnym ze względu na finalizację dwuletniego procesu polskiej certyfikacji i przyznania miastu Certyfikatu Samorządu Przyjaznego Rodzinom. Tym samym Lublin znalazł się wśród pierwszych w Polsce samorządów, które ukończyły ten proces. Pozwoli to w kolejnych latach aplikować o włączenie miasta do Europejskiej Sieci Gmin Przyjaznych Rodzinie (European Network Municipalities). Polski certyfikat jest potwierdzeniem właściwego kierunku realizowanej od 2012 r. przez Lublin polityki rodzinnej.

Ponadto wśród działań podjętych w 2023 r. na rzecz realizacji Programu Rodzina Trzy Plus, wymienić należy:

- Uhonorowanie w ramach jubileuszu 10-lecia programu Rodzina Trzy Plus, osób i instytucji zaangażowanych we wspieranie rodzin, a także 52 długoletnich partnerów programu.
- Podpisanie porozumienia o współpracy w ramach pilotażowego Projektu „Sieć Family Spot – przestrzeń przyjazna rodzinom” realizowanego przez Związek Dużych Rodzin Trzy Plus (w ramach konkursu dotacyjnego Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Po pierwsze Rodzina!”). W ramach programu 23 specjalistów, animatorów i wolontariuszy pracowało wraz z rodzicami oferując im 84 godziny zajęć z zakresu edukacji rodzicielskiej, integracji rodzin, budowania relacji czy komunikacji w parze. Family Spot organizowało również warsztaty w plenerze, sportowe aktywności rodzinne, pikniki integracyjne i ekologiczne, które poza wymiarem edukacyjnym stanowiły formę zabawy i zawierania nowych przyjaźni. Wszystkie zajęcia oferowane były nieodpłatnie, z dostosowaniem godziny do potrzeb i możliwości uczestników oraz z wykorzystaniem dostępnej infrastruktury miejskiej (Żłobek nr 9 przy ul. Zelwerowicza oraz pomieszczenia Wydziału Inicjatyw i Programu Społecznych Urzędu Miasta Lublin). W projekcie udział wzięło łącznie 681 osób (rodziców i dzieci).
- Otwarcie na placu Litewskim wystawy „Lublin. Wspólnie dla rodzin” podsumowującej miejskie działania z zakresu polityki rodzinnej. Na 32 planszach przedstawione zostały najważniejsze miejskie inicjatywy z minionych 13 lat.
- Organizacja V edycji kursu „Rodziny inspirują Lublin”, pod hasłem „Lublin. Miasto z legend”. Zadaniem uczestników było stworzenie witrażu lub collagu inspirowanego legendą. W efekcie działań, powstały prace plastyczne koncentrujące się na architekturze, krajobrazach lub postaciach. W wydarzeniu udział wzięło 50 dzieci w wieku 6-12 lat.

- Organizacja (po raz dziesiąty) akcji wydawania bezpłatnych karnetów na szkolne pływalnie na rok szkolny 2023/2024. W sumie rozdysponowano 203 szt. karnetów.
- Ponadto w roku sprawozdawczym prowadzono działania na rzecz pozyskiwania partnerów i rozszerzenia oferty dla rodzin w ramach Programu Rodzina Trzy Plus, kolportowano broszury informacyjne (m.in. w Biurach Obsługi Klienta Urzędu Miasta Lublin) oraz emitowano spot „Rodzina Trzy Plus” na ekranach w pojazdach lubelskiej komunikacji miejskiej.

Tabela 147. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Programu Rodzina Trzy Plus

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba wydanych kart Rodzina Trzy Plus	1 452	695	707	806	818
Liczba podmiotów biorących udział w realizacji programu	205	220	230	225	197
Liczba przeprowadzonych spotkań, konferencji, kampanii społecznych, akcji informacyjnych upowszechniających tematykę dużej rodziny	4	3	8	20	15

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Program działań na rzecz dużych rodzin Rodzina Trzy Plus realizowany jest od 2012 r. Wprowadzony został na terenie miasta bez wymogu ustawowego – inicjatywa własna Urzędu Miasta Lublin.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin](#).

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Lublin na lata 2022–2023
<i>Uchwała nr 1139/XXXVII/2022 Rady Miasta Lublin z dnia 31 marca 2022 r.</i>
Ogólny zarys programu: Celem programu jest przeciwdziałanie uzależnieniom poprzez prowadzenie działań edukacyjnych, informacyjnych i profilaktycznych oraz ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z uzależnień poprzez działania terapeutyczne i rehabilitacyjne. Cele szczegółowe programu: a) upowszechnianie i zwiększanie poziomu wiedzy na temat zagrożeń i szkód związanych z używaniem alkoholu wynikających z używania narkotyków oraz wiedzy na temat uzależnień behawioralnych poprzez prowadzenie działalności edukacyjnej i informacyjnej, b) zapewnianie i zwiększanie oferty profilaktycznej w zakresie uzależnień na wszystkich poziomach profilaktyki, c) zwiększanie dostępności terapeutycznej i profesjonalnej pomocy dla osób używających alkoholu i narkotyków szkodliwych dla zdrowia oraz członków ich rodzin, w tym osób doznających przemocy w rodzinie oraz wspieranie zatrudnienia socjalnego.
Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin. Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: komórki Urzędu Miasta Lublin, jednostki organizacyjne miasta Lublin, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lublinie, organizacje pozarządowe, podmioty lecznicze, osoby fizyczne i prawne.

W 2023 r. wśród działań podjętych na rzecz realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Lublin na lata 2022–2023 wymienić należy m.in.:

- Działania edukacyjne, informacyjne i promocyjne w zakresie szkód wynikających z używania alkoholu (w tym w Syndrom Alkoholowego Zespołu Płodowego), w zakresie środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych (w tym adresowane do rodziców) i w zakresie używania leków w celach pozamedycznych oraz działania promujące zdrowy styl życia wolny od uzależnień i zdrowie psychiczne.
- Działania edukacyjne w zakresie rozwijania umiejętności życiowych wśród uczniów i studentów oraz upowszechnianie wiedzy na temat ryzyka wystąpienia zachowań problemowych, w tym zakażeń wirusem HIV.
- Organizacja szkoleń dla różnych grup zawodowych w ww. zakresie.
- Działania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży w szkołach, do dzieci z grup ryzyka, i do dzieci i młodzieży zagrożonych demoralizacją i wykluczeniem społecznym.
- Działania rozwijające kompetencje wychowawcze i profilaktyczne rodziców oraz osób pracujących z dziećmi i młodzieżą, w tym w zakresie wczesnego rozpoznawania zagrożenia używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych.
- Działania partyworkerów w miejscach o zwiększonym ryzyku na kontakt z narkotykami (kluby, dyskoteki, imprezy, miejsca rekreacji) oraz działania streetworkerów w miejscach o zwiększonym ryzyku używania substancji psychoaktywnych.
- Działania socjoterapeutyczne skierowane do dzieci z rodzin, w których występują problemy alkoholowe.
- Działania promujące abstynencję i postawy trzeźwościowe jako styl życia bez używania alkoholu, w tym wspieranie działalności środowisk abstynenckich.
- Realizacja programów postrehabilitacyjnych umożliwiających powrót do pełnienia ról społecznych dla osób uzależnionych od narkotyków po ukończonym procesie leczenia.
- Działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w tym pomoc osobom doznającym przemocy domowej, między innymi poprzez poradnictwo indywidualne oraz terapię indywidualną i grupową.
- Działania wspierające proces wychodzenia z uzależnienia od alkoholu oraz na rzecz osób będących w stanie nietrzeźwości.
- Działania umożliwiające integrację osób uzależnionych od alkoholu oraz członków ich rodzin.
- Finansowanie kosztów podnoszenia kwalifikacji pracowników lecznictwa odwykowego.
- Działania wspierające zatrudnienie socjalne w ramach Centrum Integracji Społecznej.

Wśród efektów działań podjętych na rzecz realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Lublin na lata 2022–2023 wymienić należy m.in.:

- Zwiększenie świadomości mieszkańców miasta Lublina w zakresie, zdrowego stylu życia wolnego od uzależnień i zachowań prospołecznych stanowiących alternatywę wobec używania alkoholu oraz zdrowia psychicznego.
- Wzrost świadomości w zakresie szkód używania alkoholu, w tym przez kobiety w ciąży.
- Zwiększenie poziomu wiedzy wśród dzieci i młodzieży i ich rodziców, dotyczącej treści profilaktycznych, w szczególności w zakresie szkodliwych skutków spożywania alkoholu i zagrożeń związanych z chorobą alkoholową.
- Zwiększenie wiedzy na temat psychospołecznych przyczyn oraz konsekwencji używania środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych.
- Ograniczenie używania substancji psychoaktywnych, wzmocnienie motywacji do korzystania z profesjonalnej pomocy, utrwalenie umiejętności odmawiania picia alkoholu, wydłużenie okresu abstynencji.
- Podniesienie kompetencji pracowników leczenia odwykowego. Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców i osób pracujących z dziećmi i młodzieżą, w tym wykształcenie pozytywnych postaw rodzicielskich.
- Wykształcenie pozytywnych postaw rodzicielskich, rozwinięcie umiejętności wychowawczych, wzrost umiejętności reagowania w sytuacjach kryzysowych.

Tabela 148. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Lublin na lata 2022–2023

Kategoria	2022	2023
Liczba zrealizowanych programów	357	261
Liczba osób objętych działaniami w ramach programu	33 219	30 125
Liczba podmiotów współpracujących w ramach realizacji programu	90	82
Liczba osób z problemem alkoholowym, nadużywających alkoholu oraz członków ich rodzin objętych pomocą Centrum Interwencji Kryzysowej	13 568	12 869
Liczba udzielonych rekomendacji realizatorom programu (instytucje, stowarzyszenia, osoby fizyczne)	2	4
Kwota wydatkowana w ramach programu (w tys. zł)	9 948,5	13 760,3

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.](#)

Program Wsparcia i Aktywizacji Seniorów na terenie Miasta Lublin w latach 2021–2025

Uchwała nr 778/XXIV/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 17 grudnia 2020 r.

Ogólny zarys programu: Celem głównym programu jest poprawa jakości życia seniorów w obszarach zdrowia, codziennego funkcjonowania, kontaktów społecznych (integracja międzypokoleniowa) oraz zapewnienie im różnych form wsparcia zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami poprzez zaangażowanie w program szerokiego otoczenia społecznego. Cele szczegółowe to:

- dostosowanie oferty usług społecznych do potrzeb i oczekiwań seniorów,
- zapewnienie opieki nad osobami niesamodzielnymi oraz wsparcie ich opiekunów nieinstytucjonalnych,
- zapewnienie seniorom bezpieczeństwa oraz przeciwdziałanie nadużyciom wobec nich,
- działania na rzecz zmiany postaw seniorów w zakresie stylu życia, aktywności fizycznej i intelektualnej, odżywiania i higieny, dbałości o zdrowie,
- rozwój oferty edukacyjnej i kulturalnej osób starszych zgodnie z ich potrzebami i zainteresowaniami,
- szeroka edukacja społeczna uwrażliwiająca na problemy starzenia się i starości.

Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Inicjatyw i Programów Społecznych Urzędu Miasta Lublin.

Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, Zespół Ośrodków Wsparcia, Wydział Zdrowia i Profilaktyki, Wydział Oświaty i Wychowania, Wydział Kultury, Wydział Sportu Urzędu Miasta Lublin, domy kultury i inne instytucje kulturalne, organizacje pozarządowe.

W ostatnich latach w Polsce obserwuje się nasilający się proces starzenia się społeczeństwa. Także w mieście Lublin, udział osób starszych w populacji mieszkańców systematycznie rośnie. W związku z tym dużym wyzwaniem dla polityki społecznej miasta jest efektywne wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego osób starszych oraz wsparcie seniorów.

W 2023 r. Wydział Inicjatyw i Programów Społecznych realizował działania na rzecz osób starszych, założone w Programie Wsparcia i Aktywizacji Seniorów na terenie Miasta Lublin w latach 2021–2025, których nadrzędnym celem było tworzenie warunków do rozwoju, form wsparcia i pobudzanie aktywności społecznej osób starszych, ponadto zrealizowane zostały następujące działania:

- Zajęcia sportowe (kwiecień-wrzesień). Seniorzy mieli możliwość korzystania z zajęć nordic walking (10 spotkań w Parku Saskim), gimnastyki tai chi z (20 zajęć w Parku Ludowym).
- Lubelski Dzień Solidarności Międzypokoleniowej (28 kwietnia). Wydarzenie w formie międzypokoleniowego korowodu.
- Lubelskie Dni Seniora (12-16 czerwca). Organizacja blisko 280 wydarzeń m.in. koncerty, wystawy, zajęcia sportowe, oferta bezpłatnych badań i konsultacji medycznych.
- Odczaruj Jesień Życia – VIII edycja (21 października). Główną atrakcją przedsięwzięcia był pokaz mody senioralnej i dostępność stoisk wystawców z branży zdrowia, usług medycznych oraz sportu i rekreacji.
- Konkurs „Miejsce Przyjazne Seniorom” – IX edycja (28 października). Ma on na celu wyróżnienie miejsc przyjaznych seniorom oraz promowanie podmiotów, które stosują odpowiednie rozwiązania architektoniczne, oferują różnorodne produkty, usługi i zniżki. Ponadto w ramach konkursu wyróżniane są osoby, które w sposób szczególny wspierają i promują aktywizację najstarszych mieszkańców Lublina. W 2023 r. wręczono 37 certyfikatów „Miejsce Przyjazne Seniorom”. W dotychczasowych dziewięciu edycjach konkursu wręczono w sumie 468 takich certyfikatów.
- „Razem bezpieczniej – łączymy pokolenia w mieście Lublin” (czerwiec-grudzień). W ramach projektu zorganizowano zajęcia w Interaktywnym Centrum Edukacji Przeciwpożarowej (60 seniorów). Ponadto odbyły się spotkania z psychologiem nt. radzenia sobie w sytuacjach przemocy fizycznej i psychicznej, dbania o swój dobrostan psychiczny, zgłaszania przypadków przemocy i korzystania z usług pomocy psychologicznej oferowanej przez Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie (70 osób). Odbyło się także spotkanie z prawnikiem, podczas którego omówiono prawa osób pokrzywdzonych przestępstwem, prawa konsumentów, warunki zawierania umów kupna i odstępowania od takiej umowy, sporządzania ważnego testamentu i różnych innych dokumentów, w tym dotyczących rozporządzenia majątkiem.
- Forum Seniora – I edycja (kwiecień), II edycja (wrzesień). W programie znalazły się rozmowy o bezpieczeństwie, zdrowiu w różnych aspektach, miejskiej ofercie dla seniorów, ale też o spadkach, testamentach i dziedziczeniu. W spotkaniach poruszono także tematykę opieki nad osobami starszymi, nowych technologii, hobby, opieki nad zwierzętami. W sumie w spotkaniach wzięło udział ok. 200 seniorów.

- „Bezpieczne zakupy – Kampania społeczna dla seniorów” (Stowarzyszenie Sunsum Corda). Na stronie internetowej Wydziału Inicjatyw i Programów Społecznych udostępniony został poradnik z najważniejszymi informacjami na temat bezpiecznych zakupów. Zawiera on praktyczne porady, na co zwracać uwagę podczas kupowania produktów, jak reagować na propozycje otrzymania darmowych prezentów, a także jak zachować się w przypadku zaproszenia na prezentację drogiej sprzątki.
- Klub Seniora „JESTEM”. Mowa tu o cyklicznym projekcie mającym na celu wsparcie w postaci porad prawnych i porad urzędniczych oraz aktywizację społeczno-kulturalną seniorów (60 osób).

Wydział Inicjatyw i Programów Społecznych Urzędu Miasta Lublin koordynuje wszystkie działania na rzecz lubelskich seniorów, które miasto Lublin realizuje samodzielnie lub we współpracy z organizacjami pozarządowymi. W komórce organizacyjnej pełni też swoje dyżury Pełnomocnik Prezydenta Miasta Lublin ds. Seniorów oraz odbywają się tam posiedzenia Rady Seniorów Miasta Lublin (Pełnomocnik Prezydenta Miasta Lublin ds. Seniorów pełni rolę inicjatora przedsięwzięć zmierzających do poprawy jakości życia seniorów poprzez integrację i aktywizację społeczną zaś Rada Seniorów Miasta Lublin jest organem doradczym i inicjatywnym Prezydenta Miasta Lublin, która powstała w celu zapewnienia wpływu seniorów na sprawy dotyczące całej społeczności Miasta, zwłaszcza najstarszych jego mieszkańców).

Tabela 149. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Programu Wsparcia i Aktywizacji Seniorów na terenie Miasta Lublin w latach 2021–2025

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba placówek wspierających seniorów (dzienne domy pobytu, kluby dla seniorów, świetlice i inne)	25	30	33	35	36
Liczba domów pomocy społecznej zapewniających całodobową opiekę	7	7	7	7	7
Liczba miejsc w domach pomocy społecznej zapewniających całodobową opiekę	625	632	621	599	599
Liczba osób starszych umieszczonych w domach pomocy społecznej na terenie miasta Lublin	747	602	714	704	729
Liczba organizacji współpracujących z Wydziałem Inicjatyw i Programów Społecznych Urzędu Miasta Lublin działających na rzecz osób starszych	18	13	17	17	17
Liczba działań wspierających różne formy aktywności społecznej seniorów	79	50	50	91	216
Liczba wolontariuszy działających na rzecz seniorów	150	55	423	143	296

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin](#).

Program „Lublin Strefa 60+”
<i>Uchwała nr 160/VI/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 30 kwietnia 2015 r.</i>
Ogólny zarys programu: Program ma na celu zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług i dóbr dla osób w wieku senioralnym, wspieranie aktywności społecznej seniorów oraz poprawę jakości życia osób starszych. Głównym instrumentem programu jest Lubelska Karta Seniora, która uprawnia do korzystania z ulg i zapewnia dostęp do instytucji kultury, placówek medycznych, obiektów sportowych i rekreacyjnych na preferencyjnych warunkach. Ułatwia seniorom rozwijanie pasji i zainteresowań oraz umożliwia aktywne spędzanie czasu wolnego. Program „Lublin Strefa 60+” ma na celu: a) zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług i dóbr dla osób w wieku senioralnym, b) wspieranie i wzmacnianie aktywności społecznej seniorów, c) poprawę jakości życia osób starszych, d) kształtowanie pozytywnego wizerunku osób starszych.
Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Inicjatyw i Programów Społecznych Urzędu Miasta Lublin. Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Wydział Zdrowia i Profilaktyki, Wydział Oświaty i Wychowania, Wydział Kultury, Wydział Sportu Urzędu Miasta Lublin, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, domy kultury i inne instytucje kulturalne, organizacje pozarządowe, przedsiębiorstwa i instytucje lubelskie, które przystąpiły do Programu.

Procesy związane z wydłużającym się systematycznie czasem trwania życia oraz ciągłe zmiany w strukturze demograficznej ludności, stawiają przed miastem Lublin nowe wyzwania społeczne, tj. odpowiedzialne projektowanie polityki społecznej wobec osób starszych oraz wdrażanie rozwiązań, które zapewnią godne, bezpieczne i aktywne życie po osiągnięciu wieku senioralnego. Działania adresowane do seniorów stanowią spójny element kompleksowego wspierania przez miasto Lublin różnych grup społecznych, bowiem polityka rodzinna obejmuje także środowisko osób starszych. Program „Lublin Strefa 60+” wspiera i wzmacnia aktywność społeczną seniorów, zwiększa dostępność do różnego rodzaju usług oraz dóbr, poprawia jakość życia osób starszych.

W 2023 r. w ramach działań „Lublin Strefa 60+” kontynuowany był program „Lubelska Karta Seniora”. W projekcie uczestniczyły łącznie 153 podmioty z ofertą zniżek i rabatów dla seniorów. Wydano w tym czasie 1 767 Kart Seniora. Tym samym od 2015 r., czyli od momentu rozpoczęcia programu, w rękach lublinian znalazło się 24 659 Kart Seniora.

W okresie sprawozdawczym została wydana VII edycja Informatora Lubelskiej Karty Seniora. Wydział Inicjatyw i Programów Społecznych Urzędu Miasta Lublin wydał w tym czasie także Poradnik Lubelskiego Seniora zawierający aktualne informacje o aktywnościach i formach wsparcia oferowanym seniorom.

Tabela 150. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Programu „Lublin Strefa 60+”

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba wydanych kart Lubelska Karta Seniora	3 200	1 772	973	1 763	1 767
Liczba partnerów uczestniczących w Programie „Lublin Strefa 60+”	170	155	160	170	153
Liczba działań informacyjnych upowszechniających tematykę aktywności seniorów	30	15	10	10	15

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.](#)

Program współpracy Gminy Lublin z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2023
<i>Uchwała nr 1307/XLIII/2022 Rady Miasta Lublin z dnia 20 października 2022 r.</i>
Ogólny zarys programu: Celem głównym programu jest rozwijanie współpracy miasta z organizacjami. Wśród celów szczególnych wymienia się: a) wzrost ilości projektów partnerskich realizowanych we współpracy z miastem, b) stworzenie warunków do współpracy pomiędzy komórkami organizacyjnymi, Prezydentem i organizacjami, c) tworzenie warunków i narzędzi do prezentacji dorobku organizacji realizujących zadania zlecane przez miasto oraz promowania ich osiągnięć i przedsięwzięć, d) tworzenie warunków do prowadzenia działań na rzecz mieszkańców, e) wzmocnienie zaangażowania organizacji w proces tworzenia i realizacji polityk publicznych oraz podejmowania decyzji, f) zapewnienie równego dostępu dla mieszkańców i mieszkanki Lublina bez względu na wiek, płeć, sprawność, pochodzenie oraz inne cechy indywidualne do oferty miasta wynikającej z realizacji zadań miasta przez organizacje, g) wzmocnianie współpracy instytucji samorządowych z organizacjami pozarządowymi w realizacji zapisów Ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. 2022 r. poz. 2240 i z 2024 r. poz. 731).
Komórka organizacyjna wiodąca: Biuro Partycypacji Społecznej Urzędu Miasta Lublin. Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, Wydział Kultury, Wydział Sportu, Wydział Ochrony Środowiska, Wydział Zdrowia i Profilaktyki, Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych, Wydział Inicjatyw i Programów Społecznych, Wydział Organizacji Urzędu, Zarząd Nieruchomości Komunalnych w Lublinie.

Do najistotniejszych działań podjętych w 2023 r. zaliczyć należy przede wszystkim działania na rzecz młodzieży. W 2023 r., w ślad za pierwszą utworzoną w 2022 r. przestrzenią młodzieżową stworzoną przez Miasto („Hej!” przy ul. Peowiaków 11), w wyniku rozstrzygnięcia dwóch otwartych konkursów ofert na stworzenie, realizację i ewaluację otwartych miejsc dla młodzieży – Przestrzenie Młodych, uruchomiono 7 Przestrzeni Młodych, których koordynację powierzono organizacjom pozarządowym współpracującym z młodzieżą. Głównym założeniem było stworzenie miejsc we współpracy z młodzieżą i dla młodzieży, a także przez nią współprowadzone. Ich zasady i standardy funkcjonowania wypracowane zostały przez młodych ludzi, którzy wskazali jakie cechy powinno mieć miejsce, w którym młodzież będzie mogła swobodnie spędzać czas wolny, integrować się z rówieśnikami, realizować swoje pasje i talenty, ale także odpoczywać. Obecnie w Przestrzeniach odbywają się liczne warsztaty, spotkania oraz inne formy aktywności, wypracowane z grupami młodzieżowymi.

Tabela 151. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Programu współpracy Gminy Lublin z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2023

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba organizacji pozarządowych i innych podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, które:	-	-	-	-	-
przystąpiły do otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych miasta Lublin	318	304	347	345	344
otrzymały dotację lub zamówienie usługi na realizację zadań publicznych miasta Lublin	323	272	287	276	272
otrzymały dotację lub zamówienie usługi po raz pierwszy	30	12	30	33	26
Kwota dotacji udzielonych z budżetu miasta na realizację zadań publicznych miasta przez organizacje pozarządowe i inne podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 cyt. Ustawy (w tys. zł)	51 644,1	52 645,3	55 640,9	64 671,9	72 949,5
Wysokość środków własnych zaangażowanych w realizację zadań publicznych miasta przez organizacje pozarządowe i inne podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 cyt. Ustawy (w tys. zł)	7 745,7	1 747,7	7 030,8	7 075,2	10 201,7
Liczba posiedzeń Rady Działalności Pożytku Publicznego Miasta Lublin	5	4	2	1	8

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Najważniejsze efekty działań podjętych w 2023 r., to stworzenie miejsc integracji, co przyczyniło się do wzrostu aktywności młodzieży w obszarze działań społecznych, obywatelskich czy kulturalnych. Miejsca te zakładają dużą partycypację młodzieży w procesach decyzyjnych, umożliwiając tym samym realizację własnych zamierzeń, rozwoju pasji i zainteresowań, w tym realizowanie projektów szkolnych, studenckich, rozwojowych oraz inicjatyw własnych, w ramach programów granatowych dedykowanych młodzieży. Przestrzenie sprzyjają nawiązywaniu i rozwijaniu relacji rówieśniczych. Pozwalają na spędzanie wolnego czasu w sposób

dowolny, w tym uczestnictwo w bezpłatnych działaniach rozwojowo-edukacyjnych. Wspierają także sieciowanie współpracy z organizacjami młodzieżowymi. Całokształt tych działań wpłynął i nadal wpływa na wzrost poczucia bezpieczeństwa, przynależności, decyzyjności i sprawczości młodych ludzi. Przekłada się na zaangażowanie społeczne i obywatelskie młodych mieszkańców i mieszkanki naszego miasta.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.](#)

Program Zapobiegania Przemocności oraz Poprawy Bezpieczeństwa Mieszkańców i Porządku Publicznego – „Bezpieczny Lublin”

Uchwała nr 794/XXXII/2013 Rady Miasta Lublin z dnia 27 czerwca 2013 r.

Ogólny zarys programu: Celem programu jest wprowadzenie w życie i promowanie poprawnych zachowań społecznych oraz podkreślanie zasady nieuchronności kary dla sprawców przestępstw i wykroczeń. Podstawowym zadaniem programu jest zintegrowanie kompetencji i koordynacja działań poszczególnych służb oraz instytucji odpowiedzialnych za porządek i bezpieczeństwo mieszkańców naszego miasta. Program składa się z trzech obszarów:

- a) restrykcyjno-represyjny,
- b) prewencyjno-pedagogiczny,
- c) informacyjno-promocyjny.

W ramach obszarów opracowano szereg podprogramów mających wpływ na codzienne bezpieczeństwo mieszkańców.

Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Lublin.

Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Komenda Miejska Policji w Lublinie, Straż Miejska Miasta Lublin, Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Lublinie, Wydział Informatyki i Telekomunikacji, Wydział Oświaty i Wychowania, Wydział Inicjatyw i Programów Społecznych, Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych Urzędu Miasta Lublin, Państwowa Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Lublinie, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, Rejonowe Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe w Lublinie.

Na podstawie porozumienia zawartego pomiędzy Gminą Lublin, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie, Centrum Interwencji Kryzysowej a Komendantem Miejskim Policji w Lublinie dofinansowane zostały działania w ramach projektu „Przyjazne Patrole”. Na realizację przedsięwzięcia zarezerwowano 55 200,00 zł (wykorzystano 39 750,00 zł). Na podstawie porozumienia zawartego pomiędzy Gminą Lublin a Komendantem Miejskim Policji w Lublinie w sprawie zorganizowania w 2023 r. dodatkowych służb funkcjonariuszy policji, na rzecz Komendy Miejskiej Policji w Lublinie przekazano 20 000,00 zł. Na potrzeby Komendy Miejskiej Policji w Lublinie przekazano środki w wysokości ok. 26 000,00 zł, z przeznaczeniem na dofinansowanie bieżącej działalności Komendy Miejskiej Policji w Lublinie, m.in. na zakup odzieży dla policjantów pełniących służbę w drużynie rowerzystów i drużynie stermotorzystów oraz na zakup wyposażenia dla drużyny stermotorzystów.

W ramach działań w zakresie spraw obronnych i obrony cywilnej zrealizowano blisko 20 konsultacji i szkoleń obronnych dla pracowników Urzędu Miasta Lublin, zgodnie z „Planem operacyjnym funkcjonowania miasta Lublin w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny”. Dla 180 zadań ujętych w planie, opracowano blisko 800 tzw. kart realizacji zadań operacyjnych.

Wiodącym zadaniem Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego (MCZK) w 2023 r. była koordynacja działań na terenie miasta Lublin, związanych z przyjęciem uchodźców w związku z inwazją Rosji na Ukrainę. W roku sprawozdawczym Urząd Miasta Lublin prowadził 6 obiektów zbiorowego zakwaterowania. Łącznie przebywało w nich 14 005 osób w kryzysie uchodźczym. Ponadto MCZK współdziałało z jednostkami prowadzącymi akcje ratownicze koordynując działania służb, inspekcji i innych podmiotów, między innymi podczas odnalezienia niewybuchu przy ul. Wrońskiej 1, odnalezienia fiolki z substancją niewiadomego pochodzenia na terenie firmy „Biomed”, pożarów w lokalach przy ulicach: Lubartowskiej 37, Krochmalnej 30, Łabędziej 21, ul. Siennej 21, Piaskowej 9, pożaru w garażu i mieszkaniu przy ul. Relaksowej, pożaru w magazynie odpadów na terenie Spółki „KOM-EKO” czy podtopień terenów użytkowych.

Na potrzeby Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego (MCZK) na bieżąco monitorowano oraz raportowano o utrudnieniach powstałych po intensywnych zjawiskach meteorologicznych. Prowadzone były również stałe uzgodnienia planów zagospodarowania przestrzennego pod względem bezpieczeństwa oraz stref zagrożenia powodziowego. Ponadto na stronie internetowej Urzędu Miasta Lublin w zakładce „Komunikaty i ostrzeżenia”, dyżurny MCZK w każdej wymagającej tego sytuacji aktualizował ostrzeżenia meteorologiczne oraz komunikaty o zagrożeniach. W 2023 r. ogłoszono 115 takich ostrzeżeń.

W 2023 r. kontynuowano realizację wdrożonych procedur działania podczas wprowadzonego przez Prezesa Rady Ministrów w styczniu 2022 r. stopnia alarmowego ALFA-CRP oraz od lutego 2022 r. stopni alarmowych BRAVO i CHARLIE-CRP. W 2023 r. nie odnotowano żadnych incydentów związanych z wprowadzeniem stopni alarmowych.

W 2023 r. w ramach budowy Dworca Metropolitalnego rozbudowany został system monitoringu miejskiego o 8 punktów, kamery przy ulicach: Pocztowej, 1 Maja, Młyńska/Dworcowa, Stadionowa/Gazowa, Piłsudskiego/Targi, Młyńska oraz Rondo Suligowskiego i Plac Dworcowy. Obecnie system monitoringu wizyjnego liczy 316 kamer. Dodatkowo Centrum Monitoringu Wizyjnego ma dostęp do kamer zainstalowanych na miejskich obiektach takich jak: Aqua Lublin – 143 kamery, Arena Lublin – 118 kamer, Stadion Start Lublin – 39 kamer oraz Centrum Sterowania Ruchem – 600 kamer.

W 2023 r. wydano 19 decyzji/zezwoleń na zorganizowanie imprez masowych o charakterze sportowym oraz 18 decyzji na imprezy o charakterze artystycznym. Przyjęto i zarejestrowano ogółem 136 zawiadomień o organizacji zgromadzeń publicznych.

W uzupełnieniu należy dodać, że w 2023 r. zorganizowane zostały 3 posiedzenia Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego.

Tabela 152. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Programu Zapobiegania Przemocności oraz Poprawy Bezpieczeństwa Mieszkańców i Porządku Publicznego – „Bezpieczny Lublin”

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba kolizji drogowych	5 252	4 215	5 219	4 485	4 558
Liczba wypadków drogowych	154	144	138	114	137
Liczba interwencji policyjnych	43 896	42 347	40 805	38 580	56 612
Liczba stwierdzonych przestępstw (ogółem)	6 221	5 580	7 334	6 305	5 852
Wskaźnik wykrywalności przestępstw (w %)	70,6	69,9	70,7	61,4	65,0
Liczba interwencji Straży Miejskiej	37 484	37 453	50 492	32 101	33 772
Liczba kontroli przeprowadzonych przez Straż Miejską	66 572	74 497	78 511	64 433	68 394
Liczba wykroczeń ujawnionych przez Straż Miejską	21 771	17 463	18 394	15 995	17 230
Liczba przestępstw ujawnionych przez Straż Miejską	10	1	7	2	3
Liczba mandatów karnych nałożonych przez Straż Miejską	16 077	13 207	14 711	13 384	14 805

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.](#)

Program Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Rynku Pracy miasta Lublin na lata 2021–2027

Uchwała nr 800/XXV/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 28 stycznia 2021 r.

Ogólny zarys programu: Celem programu jest wzmocnienie lokalnego rynku pracy poprzez promocję zatrudnienia, przedsiębiorczości oraz wsparcie procesu aktywizacji mieszkańców Lublina poszukujących pracy. Cele strategiczne to:

- zapewnienie osobom bezrobotnym i poszukującym pracy pomocy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pracodawcom w znalezieniu odpowiednich pracowników,
- aktywizacja osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy,
- promocja i wsparcie rozwoju przedsiębiorczości,
- partnerstwo i współpraca na lokalnym rynku pracy.

Komórka organizacyjna wiodąca: Miejski Urząd Pracy w Lublinie.

Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe, pracodawcy, organizacje pracodawców, agencje zatrudnienia, instytucje szkoleniowe, placówki oświatowe, Ochotnicze Hufce Pracy.

Wśród działań jakie podjął Miejski Urząd Pracy w Lublinie (MUP) na rzecz realizacji zapisów Programu Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Rynku Pracy miasta Lublin na lata 2021–2027, wymienić należy:

- Finansowanie instrumentów rynku pracy dla osób bezrobotnych zarejestrowanych w MUP z których skorzystało 1 920 osób (staż – 1 052 osoby, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej – 396 osób, prace interwencyjne – 131 osób, refundacja kosztów zatrudnienia bezrobotnego – 170 osób, prace społecznie użyteczne – 43 osoby).
- Upowszechnianie usługi poradnictwa zawodowego m.in. rozmowy wstępne i porady indywidualne w zakresie pomocy osobom bezrobotnym w planowaniu dalszej ścieżki zawodowej (z porad skorzystało 800 osób, z informacji zawodowych 449 osób).
- Badanie aktualnych potrzeb oraz oczekiwań pracodawców, udzielanie pomocy pracodawcom w doborze kandydatów do pracy (organizacja z Caritas Archidiecezji Lubelskiej – Lokalnych Targów Pracy oraz Lokalnych Targów Pracy i Edukacji Zawodowej, organizacja z Uniwersytetem Przyrodniczym w Lublinie – Dni Kariery 2023, współpraca z Samorządem Studentów Wydziału Ekonomicznego UMCS – Targi Pracy, organizacja z Powiatowym Urzędem Pracy w Świdniku – IX Targi Pracy w Świdniku, współpraca z Fundacją Aktywizacji – Targi Pracy, współpraca z Centrum Aktywności Osób Niepełnosprawnych KUL oraz Biurem Karier KUL – Studenckie Targi Pracy, współpraca z Politechniką Lubelską – Targi Pracy „Inżynier na rynku pracy”).
- Promowanie kształcenia ustawicznego (wniosek o skierowanie na szkolenie złożyło 116 osób, 59 osób podjęło pracę po ukończonych szkoleniach, ponadto w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego zawarto 138 umów, które obejmowały przeszkolenie 490 osób).
- Podjęcie współpracy z 8 692 pracodawcami (w tym z 423 nowymi podmiotami), przeprowadzenie 718 wizyt marketingowych u pracodawców.
- Pozyskanie wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej (zgłoszono 6 411 wolnych miejsc pracy, w tym 1 415 miejsc aktywizacji zawodowej).
- Realizacja projektów i programów (1 projekt własny w ramach którego wsparciem zostało objętych 820 osób, 3 programy specjalne w ramach których wsparciem objęto 60 osób, program regionalny dla 20 osób oraz 2 programy z tzw. rezerwy ministra dla 32 osób).
- Prowadzenie działań aktywizacyjnych ograniczających liczebność grup zagrożonych wykluczeniem społecznym (2 811 osób bezrobotnych zostało objętych usługami i instrumentami rynku pracy).
- Współpraca z partnerami lokalnymi w zakresie tworzenia i realizacji projektów/programów dotyczących rynku pracy. Zawarto porozumienia o współpracy z Uczelnią Korczaka – Akademią Nauk Stosowanych z siedzibą w Warszawie, Lubelską Izbą Rzemieślniczą w Lublinie, Uniwersytetem Przyrodniczym w Lublinie, Caritas Archidiecezji Lubelskiej, Katolickim Uniwersytetem Lubelskim Jana Pawła II, Kuratorium Oświaty w Lublinie.
- Kontynuacja działań Lubelskiego Partnerstwa Publiczno-Społecznego i Klubu Pracodawców (odbyły się 3 spotkania podczas których promowano ideę zatrudniania osób bezrobotnych, w szczególności osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, w tym osób powyżej 50 roku życia niepełnosprawnych czy długotrwale bezrobotnych).

Tabela 153. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Programu Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Rynku Pracy miasta Lublin na lata 2021-2027

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w MUP w Lublinie	9 040	10 270	9 481	8 924	7 535
Stopa bezrobocia dla miasta Lublin (w %)	4,9	5,6	5,2	4,9	4,3
Liczba wolnych miejsc pracy zgłoszonych do MUP w Lublinie	7 818	7 197	6 641	7 601	6 411
Liczba osób objętych poradnictwem indywidualnym	1 599	1 118	508	2 930	800
Liczba osób korzystających z informacji zawodowej	2 133	1 118	508	355	449
Liczba zorganizowanych targów pracy	1	0	0	0	2
Liczba programów i projektów własnych (MUP) realizowanych na rzecz osób bezrobotnych	2	3	4	5	7

Źródło: dane Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin](#).

Strategia Rozwoju Turystyki Miasta Lublin do roku 2025
<i>Uchwała Nr 897/XXXV/2013 Rady Miasta Lublin z dnia 18 listopada 2013 r.</i>
<p>Ogólny zarys strategii: Strategia Rozwoju Turystyki Lublina do roku 2025 jest dokumentem składającym się z trzech części: analizy, części strategicznej i części wdrożeniowej. Dokument określa cztery główne cele strategiczne:</p> <p>a) rozwój lubelskich produktów turystycznych – kreacja, wdrożenie i rozwój konkurencyjnych produktów turystycznych, których potencjał wynika wprost z tożsamości i historii miasta Lublina,</p> <p>b) Lublin przyjazny turystom – zagospodarowanie pod kątem potrzeb turysty kluczowych obszarów atrakcyjności turystycznej i punktów węzłowych ruchu turystycznego,</p> <p>c) zapewnienie turystom oczekiwanego standardu obsługi i infrastruktury,</p> <p>d) informacja i promocja turystyczna – stworzenie zasad i bieżące prowadzenie działalności promującej ofertę turystyczną miasta oraz kreacja kompleksowego systemu informacji turystycznej,</p> <p>e) turystyka platformą współpracy – stworzenie wydajnego systemu zarządzania, rozwoju, współpracy i monitoringu w turystyce.</p>
<p>Komórka organizacyjna wiodąca: Biuro Rozwoju Turystyki Urzędu Miasta Lublin, Lokalną Organizację Turystyczną Metropolia Lublin.</p> <p>Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Wydział Sportu, Wydział Kultury, Kancelaria Prezydenta Urzędu Miasta Lublin oraz inne jednostki właściwe ze względu na przedmiot Strategii.</p>

Wśród działań realizujących założenia strategii podjętych w 2023 r. przez Biuro Rozwoju Turystyki Urzędu Miasta Lublin (BRT) oraz Lokalną Organizację Turystyczną Metropolia Lublin (LOT ML), wymienić należy:

- Gromadzenie i analiza danych nt. ruchu turystycznego. Każdego roku ukazuje się kompleksowy raport pokazujący dane zbierane przez dostawcę w zbiorach Big Data. W raporcie zawarta jest analiza ruchu, informacje dotyczące zaplecza noclegowego i gastronomicznego, a także oferty kulturalnej i sportowej. Raport nazywany „Barometrem turystycznym” pozwala na monitorowanie dynamiki ruchu turystycznego i zmian w dostępnej ofercie turystycznej.
- Realizacja programów promujących i spajających branżę. W roku sprawozdawczym kontynuowane były dwa kluczowe programy: „Przewodnik Inspiracji” i „Miejsce Inspiracji”. W ich ramach organizowane były otwarte spaceracje miejskie, lokalne wydarzenia gastronomiczne oraz różnorodne działania ogólnomiejskie.
- Sieciowanie oferty turystycznej. W ramach akcji „Sezon Lublin” informacja na temat szerokiej oferty turystycznej miasta udostępniana była w jednym miejscu, co umożliwiała turystom i odwiedzającym efektywne planowanie pobytu wg indywidualnych upodobań.
- „Festiwal Lublin Smaków.” W roku sprawozdawczym odbyła się kolejna edycja festiwalu kulinarnego, podczas którego promowane było dziedzictwo kulinarne miasta i regionu. Festiwal miał także za zadanie promować wybrane lokalne produkty spożywcze. Wyznaczenie listopada, jako terminu realizacji festiwalu, służyło wydłużeniu tzw. sezonu wysokiego.
- Aplikacja „Turystyczny Lublin”. Została rozszerzona o model 3D. Zadanie to wpisuje się w cel jakim jest rozwijanie produktów turystycznych. Aplikacja ma charakter edukacyjny i rozrywkowy oraz pozwala poznać historię w przystępny, nowoczesny i intrygujący sposób. Aplikacja skierowana jest do różnych grup odbiorców: dzieci, młodzieży, dorosłych oraz osób zainteresowanych nowymi technologiami.
- Cykl spacerów „Odkryj Lublin – zainspiruj się historią naszego Miasta!”. W ramach Europejskiej Stolicy Młodzieży 2023 zainaugurowano program mający na celu upowszechnianie patriotyzmu lokalnego i rozwijanie wiedzy młodych ludzi na temat historii, kultury i dziedzictwa Lublina.
- Biuro Rozwoju Turystyki Urzędu Miasta Lublin kontynuowało dotychczasową współpracę z Lokalną Organizacją Turystyczną Metropolia Lublin, Lubelską Regionalną Organizacją Turystyczną, Polską Organizacją Turystyczną oraz zagranicznymi ośrodkami Polskiej Organizacji Turystycznej. Efektem tych działań jest wzmacnianie potencjału turystycznego miasta i jego wizerunku w kraju i na świecie.

Tabela 154. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Strategii Rozwoju Turystyki Miasta Lublin do roku 2025

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób odwiedzających Lublin*	159 440	107 348	163 121	368 214**	871 542
Liczba turystów w Lublinie*	501 561	339 660	224 680	431 368**	716 661
Liczba osób obsłużonych w punktach informacji turystycznej	105 000	b.d.	41 714	80 930	87 702
Liczba turystów zagranicznych w ogólnej liczbie turystów	47 944	36 593	38 781	b.d.	343 041
Wydatki budżetu miasta Lublin na zadania w zakresie upowszechniania turystyki (w mln zł)	0,4	0,5	0,9	0,9	0,9

Uwagi: *Od 2019 r. Biuro Rozwoju Turystyki Urzędu Miasta Lublin, a obecnie Lokalna Organizacja Turystyczna Metropolia Lublin pozyskują dane ilościowe w zakresie ruchu turystycznego korzystając z analiz tzw. śladu cyfrowego. Metodologia pomiaru odróżnia turystę (osoba korzystająca z noclegu) od odwiedzającego (zwiedzający niekorzystający z noclegu). **Dane gromadzone przez Lokalną Organizację Turystyczną Metropolia Lublin pozwalają na rozdział na turystów i odwiedzających wg. kryteriów krajowy/zagraniczny, jednak nie wg narodowości. Tym samym w związku z wybuchem pełnoskalowej wojny w Ukrainie i przybywaniem do Lublina, Ukrainek i Ukraińców chroniących się przed działaniami wojennymi, nie jest możliwy podział pozostałych przyjezdnych zagranicznych (z pominięciem przyjezdnych z Ukrainy) na odwiedzających i turystów (liczba turystów i odwiedzających zagranicznych to 46 757 i przy pominięciu przyjezdnych z Ukrainy nie jest możliwe wyliczenie precyzyjnego ich udziału spośród łącznej liczby przyjezdnych w 2022 r.)

Źródło: dane Lokalnej Organizacji Turystycznej Metropolia Lublin.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.](#)

Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Lublin na lata 2021–2024
<i>Uchwała Nr 876/XXVII/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 25 marca 2021 r.</i>
Ogólny zarys programu: Celem ochrony dziedzictwa jest jego zachowanie jako dokumentu historycznego i wykorzystanie jako ważnego elementu współczesnego rozwoju. Dokument traktuje dziedzictwo i jego ochronę jako istotny czynnik rozwoju miasta, decydujący o jego tożsamości i wizerunku. Wśród kierunków działań wyróżnia się: a) opieka i ochrona dziedzictwa kulturowego dla zachowania jego wartości (prawna ochrona zabytków, rozpoznanie, badanie i dokumentowanie dziedzictwa kulturowego oraz upowszechnianie wyników badań, wzmocnienie ochrony niematerialnego dziedzictwa, opieka i ochrona zabytków nieruchomych oraz krajobrazu kulturowego, poprawa stanu zachowania zabytkowych obiektów, zespołów i obszarów poprzez usprawnienie systemu finansowania/dofinansowania), b) wykorzystanie dziedzictwa kulturowego miasta dla zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez efektywne zarządzanie (wzmocnienie systemu ochrony i zarządzania na poziomie lokalnym, wspieranie rozwoju turystyki kulturowej oraz organizacja wydarzeń kulturalnych opartych na dziedzictwie, tworzenie miejsc pracy związanych z dziedzictwem kulturowym, promocja i prezentacja dziedzictwa kulturowego miasta oraz działania edukacyjne).
Komórka organizacyjna wiodąca: Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków i Rewitalizacji. Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Wydział Planowania, Wydział Architektury i Budownictwa, Wydział Budżetu i Księgowości, Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Lublin, Miejski Architekt Zieleni, Wojewódzki Konserwator Zabytków.

Dziedzictwo kulturowe to ważny czynnik życia i działalności człowieka. Zabytki są nie tylko materialnym śladem przeszłości, lecz także cennym elementem kultury, przyczyniającym się do kształtowania przyjaznego otoczenia człowieka. Bogactwo i różnorodność dziedzictwa kultury może w istotny sposób przyczynić się do rozwoju społeczno-gospodarczego miasta, a tym samym do poprawy jakości życia jego mieszkańców. Na krajobraz kulturowy składają się zarówno elementy przyrodnicze, jak i wytwory i osiągnięcia cywilizacyjne człowieka. Są to pojedyncze obiekty i zespoły budowli, dzieła sztuki, elementy zagospodarowania przestrzeni, krajobraz miejski, obszary kształtujące świadomość i tożsamość regionalną mieszkańców. W działaniach samorządów lokalnych, istotne jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego oraz powiązanie ochrony zabytków z ochroną środowiska naturalnego. Sprawny i skuteczny system ochrony i opieki nad zabytkami powinien odbywać się przy udziale samorządów, właścicieli i użytkowników zabytków oraz mieszkańców i wspólnot lokalnych. Gminny program opieki nad zabytkami to dokument prawa miejscowego o charakterze strategicznym, obowiązkowo opracowywany raz na cztery lata, przyjmowany uchwałą i co dwa lata sprawozdawany z zakresu stanu jego realizacji. Obowiązek opracowania i uchwalenia programu nakłada Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (Dz. U. 2022 r. poz. 840 i 2023 r. poz. 951, 1688 i 1904).

Wśród najważniejszych działań realizujących założenia programu podjętych przez Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków i Rewitalizacji wymienić należy:

- Ukończenie realizacji projektu europejskiego Re-Think Heritage. Jest to działanie edukacyjne, którego celem było stworzenie platformy on-line dedykowanej ochronie dziedzictwa kulturowego i dobrym praktykom zarządzania w tym obszarze.
- Publikacja i kolportaż cyklicznych wydawnictw tematycznych (broszur i ulotek edukacyjnych) poświęconych historii i architekturze oraz ochronie zabytkowych obiektów sakralnych.

Tabela 155. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Lublin na lata 2021–2024

Kategoria	2021	2022	2023
Liczba wykonanych opracowań z zakresu identyfikacji, waloryzacji i oceny stanu technicznego zasobu zabytkowego Lublina	28	6	6
Liczba obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków	1 989	1 987	1 985
Liczba obiektów zabytkowych wpisanych na Listę Skarbów Dziedzictwa	0	0	0
Liczba zrealizowanych na rzecz miasta projektów badawczych	4	0	0
Liczba obiektów zabytkowych po pracach remontowo-konserwatorskich finansowanych i prowadzonych przez miasto	13	10	10
Kwota dotacji na prace remontowo-konserwatorskie obiektów zabytkowych (w tys. zł)	389,1	400,0	394,7

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

6. Realizacja uchwał Rady Miasta Lublin

Rada Miasta Lublin rozstrzyga w drodze uchwał sprawy należące do jej kompetencji, określone w ustawie o samorządzie gminnym oraz w innych ustawach, a także w przepisach prawnych wydawanych na podstawie ustaw. Dwa rodzaje uchwał wymagają dodatkowego wyjaśnienia:

- Uchwała intencyjna – nie kreuje praw czy obowiązków gminy, a zawiera jedynie oświadczenie (stanowisko) organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego. Dotyczy sytuacji, gdy stanowisko Rady Gminy jest niewiążące (działanie niewładcze) i stanowi np. apel lub deklarację.
- Uchwała o charakterze organizacyjnym – nie zmierza do wywołania skutku prawnego i nie stanowi czynności prawnej. Dotyczy spraw organizacyjnych, wewnętrznych jednostki organizacyjnej.

Tabela 156. Wykaz uchwał Rady Miasta Lublin podjętych w 2023 r.

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
1378/XLVI/2023	2.02.2023	zawarcia umowy partnerskiej pomiędzy miastem Lublin a miastem Krzywy Róg (Ukraina)	Uchwała zrealizowana	-
1379/XLVI/2023	2.02.2023	ustalenia sieci prowadzonych przez Miasto Lublin publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych	Uchwała zrealizowana	-
1380/XLVI/2023	2.02.2023	ustalenia planu sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez miasto Lublin oraz określenia granic ich obwodów	Uchwała zrealizowana	-
1381/XLVI/2023	2.02.2023	zmieniająca uchwałę nr 70/III/2019 Rady Miasta Lublin z dnia 31 stycznia 2019 r. w sprawie podwyższenia kryterium uprawniającego do przyznania pomocy w zakresie dożywiania oraz zasad zwrotu wydatków za świadczenia pomocy społecznej udzielone w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023	Uchwała zrealizowana	-
1382/XLVI/2023	2.02.2023	ustalenia stawki za 1 kilometr przebiegu pojazdu w Gminie Lublin, uwzględnianej przy obliczaniu zwrotu rodzicom kosztów przewozu dzieci, młodzieży i uczniów oraz rodziców	Uchwała zrealizowana	-
1383/XLVI/2023	2.02.2023	zamiaru przekształcenia Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 26 im. Janusza Korczaka w Lublinie	-	Uchwała intencyjna
1384/XLVI/2023	2.02.2023	zamiaru przekształcenia VII Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Konopnickiej w Lublinie	-	Uchwała intencyjna
1385/XLVI/2023	2.02.2023	określenia wysokości górnych stawek opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości za usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych oraz opróżniania zbiorników bezodpływowych oraz osadników przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych	Uchwała zrealizowana	-
1386/XLVI/2023	2.02.2023	upoważnienia Prezydenta Miasta Lublin do zawarcia z Wojewodą Lubelskim porozumień dotyczących utrzymania w roku 2023 grobów i cmentarzy wojennych na terenie Gminy Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1387/XLVI/2023	2.02.2023	nabycia na rzecz Gminy Lublin własności nieruchomości znajdującej się poza liniami rozgraniczającymi teren inwestycji drogowej, położonej w Lublinie przy ul. Dzierżawnej 26, oznaczonej, jako działki nr 204/4 o powierzchni 0,0035 ha i nr 204/6 o powierzchni 0,0093 ha (Obr. 17 – Krochmalna, ark. 3)	Uchwała zrealizowana	-
1388/XLVI/2023	2.02.2023	wyrażenia zgody na oddanie w najem garażu usytuowanego w zespole garażowym przy ul. Szkolnej 15a w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1389/XLVI/2023	2.02.2023	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokalu użytkowego usytuowanego w budynku przy al. Kompozytorów Polskich 8 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1390/XLVI/2023	2.02.2023	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokalu użytkowego usytuowanego w budynku przy ul. 1 Maja 20 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
1391/XLVI/2023	2.02.2023	wydzierżawienia nieruchomości Gminy Lublin	Uchwała w trakcie realizacji ¹⁹	-
1392/XLVI/2023	2.02.2023	wyrażenia zgody na przyjęcie przez Gminę Lublin darowizny nieruchomości stanowiącej własność Skarbu Państwa położonej w Lublinie w pobl. ul. Osmolickiej, Zalew Zemborzycycki	Uchwała zrealizowana	-
1393/XLVI/2023	2.02.2023	wydzierżawienia lub wynajmu nieruchomości położonych w Lublinie przy ul. Krakowskie Przedmieście	Uchwała zrealizowana	-
1394/XLVI/2023	2.02.2023	wyrażenia zgody trwałym zarządcom na oddanie w najem części nieruchomości stanowiących własność Gminy Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1395/XLVI/2023	2.02.2023	wyrażenia zgody trwałemu zarządcy na oddanie w dzierżawę części nieruchomości stanowiącej własność Gminy Lublin położonej przy ul. Zemborzycyckiej 63 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1396/XLVI/2023	2.02.2023	zmieniająca uchwałę nr 388/XVII/2004 Rady Miasta Lublin z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie utworzenia przez Gminę Miasto Lublin jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Lublinie i objęcia w niej udziałów pokrytych wkładem niepieniężnym	Uchwała zrealizowana	-
1397/XLVI/2023	2.02.2023	zmian w składach komisji stałych Rady Miasta Lublin	-	Uchwała o charakterze organizacyjnym
1398/XLVII/2023	2.03.2023	petycji dotyczącej utworzenia przystanku na ul. Jana Pawła II	Uchwała zrealizowana	-
1399/XLVII/2023	2.03.2023	skargi na działanie Dyrektora II Liceum Ogólnokształcącego im. Hetmana Jana Zamoyskiego w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1400/XLVII/2023	2.03.2023	zmiany uchwały budżetowej Miasta Lublin na 2023 rok	Uchwała zrealizowana	-
1401/XLVII/2023	2.03.2023	zmieniająca uchwałę nr 1353/XLV/2022 Rady Miasta Lublin z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1402/XLVII/2023	2.03.2023	zmieniająca uchwałę nr 1306/XLIII/2022 z dnia 20 października 2022 r. w sprawie zakresu pomocy udzielanej obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa	Uchwała w trakcie realizacji ²⁰	-
1403/XLVII/2023	2.03.2023	wspólnej realizacji projektu „e-Geodezja II - uzupełnienie cyfrowego zasobu geodezyjnego województwa lubelskiego” w ramach Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021-2027 Działanie 2.1 Cyfrowe Lubelskie, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego	Uchwała w trakcie realizacji ²¹	-
1404/XLVII/2023	2.03.2023	utworzenia Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 2 w Lublinie oraz nadania statutu	Uchwała zrealizowana	-
1405/XLVII/2023	2.03.2023	założenia Branżowej Szkoły Usługowo-Gospodarczej II stopnia w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1406/XLVII/2023	2.03.2023	ustalenia stawki za 1 kilometr przebiegu pojazdu w Gminie Lublin, uwzględnianej przy obliczaniu zwrotu rodzicom kosztów przewozu dzieci, młodzieży, uczniów oraz rodziców	Uchwała zrealizowana	-
1407/XLVII/2023	2.03.2023	określenia wysokości opłaty za pobyt w Ośrodku Wczesnej Interwencji dla Osób z Problemem Alkoholowym i ich Rodzin	Uchwała zrealizowana	-
1408/XLVII/2023	2.03.2023	szczegółowych zasad wnoszenia inicjatyw obywatelskich, tworzenia komitetów tych inicjatyw, wymogów formalnych, jakim muszą odpowiadać składane projekty oraz zasad ich promocji	Uchwała zrealizowana	-

¹⁹ Uchwała wykonana w części – 15 pozycji, w tym: 10 zawartych umów, 2 umowy w trakcie przygotowywania, 2 w trakcie negocjacji, 1 wezwanie do podpisu umowy.

²⁰ Uchwała została przyjęta. Zakres świadczenia pomocy został przedłużony do dnia 4.03.2024 r.

²¹ Uchwała została przyjęta. Program ma charakter wieloletni (lata 2021-2027).

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
1409/XLVII/2023	2.03.2023	uchylająca w części uchwałę w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych Miasta Lublin dla wybranych terenów położonych w rejonach dolin rzecznych – rejon Czechówka Śródmieście – CZĘŚĆ II	Uchwała zrealizowana	-
1410/XLVII/2023	2.03.2023	uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych Miasta Lublin dla wybranych terenów położonych w rejonach dolin rzecznych – rejon Bystrzyca Wrotków – CZĘŚĆ V	Uchwała zrealizowana	-
1411/XLVII/2023	2.03.2023	przyjęcia Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego do roku 2030 (z perspektywą 2040)	Uchwała zrealizowana ²²	-
1412/XLVII/2023	2.03.2023	nabycia na rzecz Gminy Lublin nieruchomości położonej w Lublinie w pobliżu ul. Hetmańskiej oraz ul. Husarskiej	Uchwała zrealizowana	-
1413/XLVII/2023	2.03.2023	wyrażenia zgody na nabycie na rzecz Gminy Lublin własności nieruchomości położonej w Lublinie w pobl. ul. Tymiankowej, oznaczonej, jako działka nr 34/56 o powierzchni 0,2104 ha (obr. 0030 – Rury Wizytkowskie, ark. 12)	Uchwała zrealizowana	-
1414/XLVII/2023	2.03.2023	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokalu użytkowego usytuowanego w budynku przy ul. Gospodarczej 2 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1415/XLVII/2023	2.03.2023	wyrażenia zgody na sprzedaż części nieruchomości stanowiącej własność Gminy Lublin położonej w Lublinie przy ul. Strumykowej 89 i ul. Wądolnej 54	Uchwała w trakcie realizacji ²³	-
1416/XLVII/2023	2.03.2023	wyrażenia zgody na nabycie nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa – Agencji Mienia Wojskowego położonych w Lublinie przy ul. Spadochroniarzy oraz Al. Racławickich 42	Uchwała w trakcie realizacji ²⁴	-
1417/XLVII/2023	2.03.2023	wyrażenia zgody na sprzedaż części nieruchomości stanowiącej własność Gminy Lublin położonej w Lublinie w pobl. ul. Filaretów oraz w pobl. ul. Konrada Wallenroda	Uchwała zrealizowana	-
1418/XLVII/2023	2.03.2023	wyrażenia zgody trwałym zarządcom na oddanie w najem części nieruchomości stanowiących własność Gminy Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1419/XLVII/2023	2.03.2023	wydzierżawienia lub wynajmu nieruchomości Gminy Lublin	Uchwała w trakcie realizacji ²⁵	-
1420/XLVIII/2023	30.03.2023	skargi na działanie Dyrektora II Liceum Ogólnokształcącego im. Hetmana Jana Zamoyskiego w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1421/XLVIII/2023	30.03.2023	skargi na działanie Prezydenta Miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1422/XLVIII/2023	30.03.2023	petycji dotyczącej podjęcia inicjatywy o charakterze społecznym tj. działań na rzecz poprawy i ułatwienia seniorom funkcjonowania w środowisku lokalnym poprzez wprowadzenie niezbędnych zmian w obowiązujących przepisach porządkowych uchwalonych przez Radę Miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1423/XLVIII/2023	30.03.2023	zmiany uchwały budżetowej Miasta Lublin na 2023 rok	Uchwała zrealizowana	-
1424/XLVIII/2023	30.03.2023	zmieniająca uchwałę nr 1353/XLV/2022 Rady Miasta Lublin z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1425/XLVIII/2023	30.03.2023	przyjęcia programu osłonowego Gminy Lublin „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2023	Uchwała zrealizowana	-

²² Uchwała została przyjęta. Program ma charakter wieloletni (lata 2023–2030 z perspektywą 2040).

²³ Trwają czynności związane z ogłoszeniem drugiego przetargu na zbycie nieruchomości.

²⁴ Trwają czynności zmierzające do uzyskania zgody Prezesa Agencji Mienia Wojskowego na nieodpłatne zbycie nieruchomości.

²⁵ Uchwała wykonana w części – 19 pozycji, w tym: 8 zawartych umów, 5 w trakcie przygotowania umowy, 6 w trakcie negocjacji stawki czynszu.

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
1426/XLVIII/2023	30.03.2023	określenia zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, na które przeznaczają się środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2023 r.	Uchwała zrealizowana	-
1427/XLVIII/2023	30.03.2023	zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Miasta Lublin oraz ustalenia liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	Uchwała zrealizowana	-
1428/XLVIII/2023	30.03.2023	zmiany statusu formy ochrony przyrody	Uchwała niezrealizowana ²⁶	-
1429/XLVIII/2023	30.03.2023	zmniejszenia liczby drzew objętych ochroną w obrębie szpalerów drzew stanowiących pomnik przyrody oraz w sprawie pozbawienia statusu pomnika przyrody	Uchwała niezrealizowana ²⁷	-
1430/XLVIII/2023	30.03.2023	przyjęcia Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Miasta Lublin na 2023 rok	Uchwała zrealizowana	-
1431/XLVIII/2023	30.03.2023	zmiany uchwały nr 552/XVI/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 27 lutego 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część I – obszar północno-wschodni	Uchwała zrealizowana	-
1432/XLVIII/2023	30.03.2023	uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin w rejonie ulic: Nowy Świat i Wojenna	Uchwała zrealizowana	-
1433/XLVIII/2023	30.03.2023	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część III dla obszaru C – w rejonie ulic: Bursaki, Związkowej	Uchwała zrealizowana	-
1434/XLVIII/2023	30.03.2023	wyrażenia zgody na oddanie w dzierżawę lokalu użytkowego usytuowanego w budynku przy ul. Krężnickiej 125 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1435/XLVIII/2023	30.03.2023	zmiany uchwały nr 929/XXIX/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 27 maja 2021 r. w sprawie wydzierżawienia nieruchomości Gminy Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1436/XLVIII/2023	30.03.2023	zmiany uchwały nr 891/XXVII/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 25 marca 2021 r. w sprawie wydzierżawienia nieruchomości Gminy Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1437/XLVIII/2023	30.03.2023	wyrażenia zgody na sprzedaż części nieruchomości stanowiącej własność Gminy Lublin położonej w Lublinie przy ul. Batalionów Chłopskich	Uchwała zrealizowana	-
1438/XLVIII/2023	30.03.2023	wyrażenia zgody na nabycie nieruchomości stanowiących własność osób fizycznych, położonych w Lublinie przy ul. Nałęczowskiej	Uchwała zrealizowana	-
1439/XLVIII/2023	30.03.2023	wyrażenia zgody trwałym zarządcom na oddanie w najem części nieruchomości stanowiących własność Gminy Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1440/XLVIII/2023	30.03.2023	wyrażenia zgody na sprzedaż części nieruchomości stanowiącej własność Miasta Lublin – miasta na prawach powiatu położonej w Okunince w Gminie Włodawa	Uchwała w trakcie realizacji ²⁸	-
1441/XLVIII/2023	30.03.2023	wyrażenia zgody na zbycie części nieruchomości stanowiącej własność Miasta Lublin – miasta na prawach powiatu położonej w Okunince w Gminie Włodawa	Uchwała w trakcie realizacji ²⁹	-
1442/XLIX/2023	27.04.2023	nadania Honorowego Obywatelstwa Miasta Lublin Pani Irenie Hochman	Uchwała zrealizowana	-
1443/XLIX/2023	27.04.2023	nadania Honorowego Obywatelstwa Miasta Lublin Panu Tadeuszowi Mysłowskiemu	Uchwała zrealizowana	-
1444/XLIX/2023	27.04.2023	nadania nazwy mostowi położonemu w granicach administracyjnych Miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-

²⁶ Uchwała odwołana uchwałą 1467/XLIX/2023.

²⁷ Uchwała odwołana uchwałą 1466/XLIX/2023.

²⁸ Trwają czynności zmierzające do ujawnienia decyzji podziałowej w księdze wieczystej.

²⁹ Jw.

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
1445/XLIX/2023	27.04.2023	nadania nazwy parkowej alei pieszej położonej w granicach administracyjnych miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1446/XLIX/2023	27.04.2023	zmiany uchwały budżetowej Miasta Lublin na 2023 rok	Uchwała zrealizowana	-
1447/XLIX/2023	27.04.2023	zmieniająca uchwałę nr 1353/XLV/2022 Rady Miasta Lublin z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1448/XLIX/2023	27.04.2023	ustalenia kryteriów i trybu przyznawania nagród nauczycielom szkół i placówek prowadzonych przez miasto Lublin za osiągnięcia w zakresie pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej	Uchwała zrealizowana	-
1449/XLIX/2023	27.04.2023	zmiany uchwały nr 590/XXIV/2012 Rady Miasta Lublin z dnia 18 października 2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych Miasta Lublin dla wybranych terenów położonych w rejonach dolin rzecznych – rejon Podzamcze – CZĘŚĆ III	Uchwała zrealizowana	-
1450/XLIX/2023	27.04.2023	wydania opinii o lokalizacji kasyna gry w Lublinie przy ul. Narutowicza 58/60	Uchwała zrealizowana ³⁰	-
1451/XLIX/2023	27.04.2023	wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki tej opłaty	Uchwała zrealizowana	-
1452/XLIX/2023	27.04.2023	zwolnienia w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym	Uchwała zrealizowana	-
1453/XLIX/2023	27.04.2023	wyrażenia zgody na oddanie w najem w trybie bezprzetargowym części nieruchomości Gminy Lublin położonej przy ul. Snopkowskiej 2 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1454/XLIX/2023	27.04.2023	wyrażenia zgody na przyjęcie przez Gminę Lublin darowizny nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa położonych w Lublinie przy ul. Dworcowej oraz ul. Krochmalnej	Uchwała zrealizowana	-
1455/XLIX/2023	27.04.2023	wyrażenia zgody na dokonanie przez Gminę Lublin darowizny na rzecz Skarbu Państwa – Rejonowego Zarządu Infrastruktury w Lublinie części nieruchomości położonych w Lublinie przy ul. Mariana Smoluchowskiego	Uchwała zrealizowana	-
1456/XLIX/2023	27.04.2023	wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości stanowiącej własność Gminy Lublin położonej w Lublinie w pobliżu ul. Uroczej	Uchwała zrealizowana	-
1457/XLIX/2023	27.04.2023	wyrażenia zgody na oddanie w najem boks motocyklowego usytuowanego w budynku przy ul. Droga Męczenników Majdanka 34 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1458/XLIX/2023	27.04.2023	wydzierżawienia nieruchomości Gminy Lublin położonej w Lublinie przy ul. Marii Koryznowej/ul. Trześniowskiej	Uchwała zrealizowana	-
1459/XLIX/2023	27.04.2023	wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości gruntowej położonej w Lublinie przy ul. Spokojnej 8a stanowiącej własność Gminy Lublin	Uchwała niezrealizowana ³¹	-
1460/XLIX/2023	27.04.2023	wydzierżawienia nieruchomości Gminy Lublin	Uchwała w trakcie realizacji ³²	-
1461/XLIX/2023	27.04.2023	wyrażenia zgody trwałym zarządcom na oddanie w najem części nieruchomości stanowiących własność Gminy Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1462/XLIX/2023	27.04.2023	wydzierżawienia nieruchomości stanowiących własność Gminy Lublin położonych w Lublinie przy ul. Wyzynnej	Uchwała zrealizowana	-

³⁰ Biuro Rady Miasta zrealizowało uchwałę w zakresie poinformowania wnioskodawców o sposobie rozpatrzenia wniosku.

³¹ Uchwała niezrealizowana (zmiana przepisów ustawy o gospodarce nieruchomościami), użytkownicy wieczysti kontnują zakup nieruchomości na nowych, obecnie obowiązujących zasadach (roszczenie).

³² Uchwała wykonana w części – 6 pozycji, w tym: 4 zawarte umowy, 1 w trakcie negocjacji, 1 umowa w przygotowaniu.

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
1463/XLIX/2023	27.04.2023	zmieniająca uchwałę nr 516/XIII/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 30 stycznia 2020 r. w sprawie wspólnej obsługi organizacyjno-administracyjnej jednostek organizacyjnych Gminy Lublin zaliczanych do sektora finansów publicznych	Uchwała w trakcie realizacji ³³	-
1464/XLIX/2023	27.04.2023	zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Miasta Lublin oraz ustalenia liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	Uchwała zrealizowana	-
1465/XLIX/2023	27.04.2023	wyrażenia zgody na nabycie na rzecz Gminy Lublin prawa użytkowania wieczystego nieruchomości położonych w Lublinie przy ul. Tęczowej	Uchwała w trakcie realizacji ³⁴	-
1466/XLIX/2023	27.04.2023	zmniejszenia liczby drzew objętych ochroną w obrębie szpalerów drzew stanowiących pomnik przyrody oraz w sprawie pozbawienia statusu pomnika przyrody	Uchwała zrealizowana	-
1467/XLIX/2023	27.04.2023	zmiany statusu formy ochrony przyrody	Uchwała zrealizowana	-
1468/XLIX/2023	27.04.2023	opracowania analizy zasadności przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin w rejonie ulicy Diamentowej	Uchwała zrealizowana ³⁵	-
1469/L/2023	25.05.2023	powołania Zespołu opiniującego kandydatów na ławników sądowych na kadencję 2024-2027	-	Uchwała o charakterze organizacyjnym
1470/L/2023	25.05.2023	nadania Honorowego Obywatelstwa Miasta Lublin Panu Krzysztofowi Cugowskiemu	Uchwała zrealizowana	-
1471/L/2023	5.05.2023	nadania Honorowego Obywatelstwa Miasta Lublin Panu Władysławowi Żmudzie	Uchwała zrealizowana	-
1472/L/2023	25.05.2023	zmiany uchwały budżetowej Miasta Lublin na 2023 rok	Uchwała zrealizowana	-
1473/L/2023	25.05.2023	zmieniająca uchwałę nr 1353/XLV/2022 Rady Miasta Lublin z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1474/L/2023	25.05.2023	zmieniająca uchwałę nr 516/XIII/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 30 stycznia 2020 r. w sprawie wspólnej obsługi organizacyjno-administracyjnej jednostek organizacyjnych Gminy Lublin zaliczanych do sektora finansów publicznych	Uchwała w trakcie realizacji ³⁶	-
1475/L/2023	25.05.2023	zmiany uchwały nr 822/XXXII/2017 Rady Miasta Lublin z dnia 7 września 2017 r. w sprawie utworzenia jednostki organizacyjnej pod nazwą „Lubelskie Centrum Ekonomiczno-Administracyjne Oświaty” i nadania jej statutu	Uchwała zrealizowana	-
1476/L/2023	25.05.2023	zmiany uchwały nr 306/VIII/2019 Rady Miasta Lublin z dnia 1 lipca 2019 r. w sprawie ustalenia wysokości opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego w publicznych przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w publicznych szkołach podstawowych oraz innych publicznych formach wychowania przedszkolnego prowadzonych przez Gminę Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1477/L/2023	25.05.2023	ubiegania się przez Miasto Lublin o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury na rok 2029	Uchwała w trakcie realizacji ³⁷	-

³³ Uchwała jest realizowana od 2020 r., dotyczy bieżącej obsługi i wsparcia 152 jednostek (użytkowników elektronicznego systemu obsługi spraw i dokumentów).

³⁴ Uchwała w trakcie realizacji. Zbycie prawa użytkowania wieczystego na rzecz Gminy Lublin wymaga pozytywnego zaopiniowania przez wszystkie spółki z grupy PKP. Trwa oczekiwanie na pozytywną opinię.

³⁵ Uchwała została zrealizowana na mocy uchwały nr 1683/LVI/2024 Rady Miasta Lublin z dnia 25 stycznia 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin w obszarach: A i B – część VI oraz C – część VII.

³⁶ Uchwała jest realizowana od 2020 r., dotyczy bieżącej obsługi i wsparcia 152 jednostek (użytkowników elektronicznego systemu obsługi spraw i dokumentów).

³⁷ Trwa przygotowanie konkursowej aplikacji finałowej Europejskiej Stolicy Kultury 2029.

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
1478/L/2023	25.05.2023	nadania nazwy ulicy położonej w granicach administracyjnych miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1479/L/2023	25.05.2023	nadania nazwy ulicom położonym w granicach administracyjnych miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1480/L/2023	25.05.2023	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokalu użytkowego usytuowanego w budynku przy ul. Kowalskiej 3 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1481/L/2023	25.05.2023	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokalu użytkowego usytuowanego w budynku przy ul. Hipotecznej 4 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1482/L/2023	25.05.2023	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokalu użytkowego usytuowanego w budynku przy ul. 3 Maja 16 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1483/L/2023	25.05.2023	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokalu użytkowego usytuowanego w budynku przy ul. Rynek 13 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1484/L/2023	25.05.2023	wyrażenia zgody na przyjęcie przez Gminę Lublin darowizny prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa stanowiącej stare koryto rzeki Bystrzycy	Uchwała zrealizowana	-
1485/L/2023	25.05.2023	wyrażenia zgody na sprzedaż części nieruchomości stanowiących własność Gminy Lublin położonych w Lublinie przy ul. Antoniny Grygowej oraz ul. Erazma Plewińskiego	Uchwała w trakcie realizacji ³⁸	-
1486/L/2023	25.05.2023	wyrażenia zgody na sprzedaż części nieruchomości stanowiących własność Gminy Lublin położonych w Lublinie przy ul. Erazma Plewińskiego	Uchwała w trakcie realizacji ³⁹	-
1487/L/2023	25.05.2023	wyrażenia zgody na sprzedaż części nieruchomości stanowiącej własność Gminy Lublin położonej w Lublinie przy ul. Jana Pawła II	Uchwała w trakcie realizacji ⁴⁰	-
1488/L/2023	25.05.2023	wydzierżawienia nieruchomości Gminy Lublin	Uchwała w trakcie realizacji ⁴¹	-
1489/L/2023	25.05.2023	wyrażenia zgody trwałym zarządcom na oddanie w najem albo w użyczenie części nieruchomości stanowiących własność Gminy Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1490/LI/2023	22.06.2023	wotum zaufania dla Prezydenta Miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1491/LI/2023	22.06.2023	rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu miasta Lublin za 2022 rok	Uchwała zrealizowana	-
1492/LI/2023	22.06.2023	absolutorium dla Prezydenta Miasta Lublin za 2022 rok	Uchwała zrealizowana	-
1493/LI/2023	22.06.2023	trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie	-	Uchwała o charakterze organizacyjnym
1494/LI/2023	22.06.2023	petycji dotyczącej zmiany uchwały nr 184/V/2019 Rady Miasta Lublin z dnia 28 marca 2019 r. w sprawie ustalenia zasad otrzymywania diet przez przewodniczących Zarządów Dzielnic oraz członków organów Dzielnic	Uchwała zrealizowana	-
1495/LI/2023	22.06.2023	skargi na Prezydenta Miasta Lublin w sprawie odmowy wydania uwierzytelnionych kopii pism	Uchwała zrealizowana	-
1496/LI/2023	22.06.2023	zmiany uchwały budżetowej Miasta Lublin na 2023 rok	Uchwała zrealizowana	-
1497/LI/2023	22.06.2023	zmieniająca uchwałę nr 1353/XLV/2022 Rady Miasta Lublin z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1498/LI/2023	22.06.2023	ustalenia planu sieci publicznych szkół specjalnych działających na terenie miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-

³⁸ Opublikowany został wykaz nieruchomości przeznaczonych do zbycia.

³⁹ Jw.

⁴⁰ Ogłoszony został przetarg na zbycie nieruchomości.

⁴¹ Uchwała wykonana w części – 5 pozycji, w tym: 3 umowy zawarte, 2 w trakcie negocjacji.

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
1499/LI/2023	22.06.2023	ustalenia planu sieci publicznych szkół ponadpodstawowych działających na terenie miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1500/LI/2023	22.06.2023	zmieniająca uchwałę nr 920/XXIX/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 27 maja 2021 r. w sprawie utworzenia wydzielonych rachunków przez samorządowe jednostki budżetowe	Uchwała zrealizowana	-
1501/LI/2023	22.06.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji z budżetu miasta Lublin oraz trybu przeprowadzania kontroli prawidłowości ich pobrania i wykorzystania przez podmioty funkcjonujące na terenie miasta Lublin prowadzone przez osoby fizyczne lub prawne inne, niż miasto Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1502/LI/2023	22.06.2023	powierzenia zadań własnych Gminy Lublin z zakresu kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych, kultury oraz tworzenia warunków, w tym organizacyjnych, sprzyjających rozwojowi sportu	Uchwała w trakcie realizacji ⁴²	-
1503/LI/2023	22.06.2023	określenia innego sposobu udokumentowania wykonania obowiązku w zakresie pozbywania się zebranych na terenie nieruchomości nieczystości ciekłych	Uchwała zrealizowana	-
1504/LI/2023	22.06.2023	zmiany uchwały Rady Miasta Lublin nr 758/XXIII/2020 z dnia 19 listopada 2020 r. w sprawie zmiany obszaru i granic aglomeracji Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1505/LI/2023	22.06.2023	wyrażenia zgody na przystąpienie do partnerstwa w celu wspólnej realizacji projektu partnerskiego	Uchwała zrealizowana	-
1506/LI/2023	22.06.2023	zmiany uchwały nr 594/XXIV/2012 Rady Miasta Lublin z dnia 18 października 2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część I dla terenów oznaczonych numerami: I/1 i I/2 oraz w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część I w rejonach ulic: Kmieca, Główna, Deszczowa, Mgielna, Wądolna i Jaśminowa	Uchwała zrealizowana	-
1507/LI/2023	23.06.2023	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część I – obszar północno-wschodni dla obszaru D – rejon ulic: Bluszczowej i Daliowej	Uchwała zrealizowana	-
1508/LI/2023	23.06.2023	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część II dla obszaru E – rejon ulicy Poznańskiej	Uchwała zrealizowana	-
1509/LI/2023	23.06.2023	uchwalenia zmian części tekstowej miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin w rejonie ulic: Dworcowej, Krochmalnej, 1-go Maja, Al. Zygmuntowskich i Piłsudskiego – rejon ulicy Przeskok	Uchwała zrealizowana	-
1510/LI/2023	23.06.2023	zmiany uchwały nr 1408/XLVII/2023 Rady Miasta Lublin z dnia 2 marca 2023 r. w sprawie szczegółowych zasad wnoszenia inicjatyw obywatelskich, tworzenia komitetów tych inicjatyw, wymogów formalnych, jakim muszą odpowiadać składane projekty oraz zasad ich promocji	Uchwała zrealizowana	-
1511/LI/2023	23.06.2023	nieodpłatnego nabycia na rzecz Gminy Lublin nieruchomości położonej w Lublinie w pobl. ul. Szczytowej, oznaczonej, jako działka nr 2/12 o powierzchni 0,0142 ha (obr. 0027 – Rury Bonifaterskie, ark. 6)	Uchwała zrealizowana	-
1512/LI/2023	23.06.2023	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokalu użytkowego usytuowanego w budynku przy ul. Bernardyńskiej 8 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1513/LI/2023	23.06.2023	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokalu użytkowego usytuowanego w budynku przy ul. Krakowskie Przedmieście 39 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-

⁴² Uchwała w trakcie realizacji. Powierzenie zadań ma charakter wieloletni.

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
1514/LI/2023	23.06.2023	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokalu użytkowego usytuowanego w budynku przy ul. Krakowskie Przedmieście 39 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1515/LI/2023	23.06.2023	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokalu użytkowego usytuowanego w budynku przy ul. Jezuickiej 4 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1516/LI/2023	23.06.2023	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokalu użytkowego usytuowanego w budynku przy ul. Łabędziej 9 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1517/LI/2023	23.06.2023	wyrażenia zgody na oddanie w najem boksu motocyklowego usytuowanego w budynku przy ul. Jastrzębiej 3 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1518/LI/2023	23.06.2023	wyrażenia zgody trwałym zarządcom na oddanie w najem, dzierżawę albo użyczenie części nieruchomości stanowiących własność Gminy Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1519/LI/2023	23.06.2023	obciążenia nieruchomości położonych w Lublinie stanowiących własność Gminy Lublin prawem nieodpłatnego użytkowania na czas nieoznaczony na rzecz Polskiego Związku Działkowców Stowarzyszenia Ogrodowego w Warszawie Okręgu w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1520/LI/2023	23.06.2023	wydzierżawienia nieruchomości Gminy Lublin	Uchwała w trakcie realizacji ⁴³	-
1521/LII/2023	7.09.2023	zmiany uchwały budżetowej Miasta Lublin na 2023 rok	Uchwała zrealizowana	-
1522/LII/2023	7.09.2023	zmieniająca uchwałę nr 1353/XLV/2022 Rady Miasta Lublin z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1523/LII/2023	7.09.2023	przystąpienia do sporządzenia zmian miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część IV	Uchwała w trakcie realizacji ⁴⁴	-
1524/LII/2023	7.09.2023	przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część I – obszar zachodni w rejonie ulicy Łędzian	Uchwała w trakcie realizacji ⁴⁵	-
1525/LII/2023	7.09.2023	uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część V w obszarze położonym na północ od ul. A. Zelwerowicza a granicą miasta Lublin – część wschodnia	Uchwała zrealizowana	-
1526/LII/2023	7.09.2023	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część III dla obszaru G – położonego w rejonie ulic: Choiny, Wojtasa, Sierpniowej	Uchwała zrealizowana	-
1527/LII/2023	7.09.2023	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin w rejonie ulic: Dworcowej, Krochmalnej, 1-go Maja, Al. Zygmuntowskich i Piłsudskiego – rejon ulic: Krochmalnej i Spółdzielczej	Uchwała zrealizowana	-
1528/LII/2023	7.09.2023	uchwalenia zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część IV w rejonie ulicy Mełgiewskiej	Uchwała zrealizowana	-
1529/LII/2023	7.09.2023	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część II dla obszaru G – rejon ul. Muzycznej	Uchwała zrealizowana	-
1530/LII/2023	7.09.2023	uchwalenia zmian części tekstowej miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część I – obszar zachodni – część „A” Rogatka Warszawska	Uchwała zrealizowana	-
1531/LII/2023	7.09.2023	uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część I E – przedłużenie Al. Solidarności – etap I	Uchwała zrealizowana	-

⁴³ Uchwała wykonana w części – 2 pozycje, w tym: 2 pozycje wysłano umowy do podpisu.

⁴⁴ Etap projektowy.

⁴⁵ Etap projektowy.

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
1532/LII/2023	7.09.2023	uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część VIB (Majdan Tatarski, Kośminek – rejon ul. Droga Męczenników Majdanka) dla obszaru B – położonego w rejonie ulic: Wrońskiej – Lotniczej – Pogodnej	Uchwała zrealizowana	-
1533/LII/2023	7.09.2023	reparacji, odszkodowań i zadośćuczynienia z tytułu strat, jakie Polska poniosła z powodu napaści Niemiec oraz późniejszej okupacji	Uchwała zrealizowana ⁴⁶	-
1534/LII/2023	7.09.2023	zmieniająca uchwałę nr 516/XIII/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 30 stycznia 2020 r. w sprawie wspólnej obsługi organizacyjno-administracyjnej jednostek organizacyjnych Gminy Lublin zaliczanych do sektora finansów publicznych	Uchwała w trakcie realizacji ⁴⁷	-
1535/LII/2023	7.09.2023	utworzenia dodatkowej lokalizacji VII Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Konopnickiej w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1536/LII/2023	7.09.2023	utworzenia dodatkowej lokalizacji IV Liceum Ogólnokształcącego im. Stefanii Sempołowskiej w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1537/LII/2023	7.09.2023	utworzenia dodatkowych lokalizacji Zespołu Szkół Ekonomicznych im. Augusta i Juliusza Vetterów w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1538/LII/2023	7.09.2023	zmiany uchwały nr 1426/XLVIII/2023 Rady Miasta Lublin z dnia 30 marca 2023 r. w sprawie określenia zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, na które przeznaczają się środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2023 r.	Uchwała zrealizowana	-
1539/LII/2023	7.09.2023	powołania Rady Społecznej działającej przy Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej pod nazwą Ośrodek Leczenia Uzależnień w Lublinie na kadencję 2023–2027	Uchwała zrealizowana	-
1540/LII/2023	7.09.2023	zmiany Statutu Rady Seniorów Miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1541/LII/2023	7.09.2023	przystąpienia do projektu partnerskiego i zabezpieczenia środków finansowych w budżecie Miasta Lublin na lata 2024–2026 na realizację projektu: „CreArt. Sieć miast na rzecz twórczości artystycznej” współfinansowanego w ramach Komponentu Kultura Programu Kreatywna Europa ze środków Komisji Europejskiej	Uchwała w trakcie realizacji ⁴⁸	-
1542/LII/2023	7.09.2023	przystąpienia Gminy Lublin do projektu partnerskiego pn. „Projektowanie i testowanie zasad ograniczania, naprawy, odzysku i ponownego wykorzystania odpadów z urządzeń elektrycznych, sprzętu elektronicznego zawierającego również tworzywa sztuczne w Europie Środkowej” (akronim Circular WEEEP) realizowanego w ramach Programu Interreg Europa Środkowa 2021–2027 ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego	Uchwała w trakcie realizacji ⁴⁹	-
1543/LII/2023	7.09.2023	zawarcia porozumienia z Gminą Strzyżewice celem realizacji komunikacji miejskiej na jej obszarze	Uchwała zrealizowana	-
1544/LII/2023	7.09.2023	określenia przystanków komunikacyjnych i dworców w Gminie Lublin, których właścicielem lub zarządcą jest Gmina Lublin, warunków i zasad korzystania z nich oraz ustalenia stawki opłat za korzystanie z tych przystanków komunikacyjnych i dworców	Uchwała zrealizowana	-
1545/LII/2023	7.09.2023	zaliczenia do kategorii drogi publicznej gminnej ul. Krakowskie Przedmieście, na odcinku od Placu	Uchwała zrealizowana	-

⁴⁶ Uchwała została przekazana do Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Realizacja uchwały została powierzona Prezydentowi Miasta Lublin.

⁴⁷ Uchwała jest realizowana od 2020 r., dotyczy bieżącej obsługi i wsparcia 152 jednostek (użytkowników elektronicznego systemu obsługi spraw i dokumentów).

⁴⁸ Uchwała została przyjęta. Program ma charakter wieloletni (lata 2024–2026).

⁴⁹ Uchwała została przyjęta. Program ma charakter wieloletni (lata 2021–2027).

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
		Króla Władysława Łokietka do ul. Kapucyńskiej, położonej na nieruchomości oznaczonej, jako działka nr 47 (obr. 37, ark. 3)		
1546/LII/2023	7.09.2023	wydzierżawienia nieruchomości Gminy Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1547/LII/2023	7.09.2023	wyrażenia zgody na sprzedaż części nieruchomości stanowiącej własność Gminy Lublin położonej w Lublinie przy ul. Połabian	Uchwała w trakcie realizacji ⁵⁰	-
1548/LII/2023	7.09.2023	wyrażenia zgody na sprzedaż części nieruchomości stanowiącej własność Gminy Lublin położonej w Lublinie przy ul. Młyńskiej	Uchwała w trakcie realizacji ⁵¹	-
1549/LII/2023	7.09.2023	wyrażenia zgody na sprzedaż części nieruchomości stanowiącej własność Gminy Lublin położonej w Lublinie przy ul. Harcerskiej	Uchwała w trakcie realizacji ⁵²	-
1550/LII/2023	7.09.2023	wyrażenia zgody na zamianę części nieruchomości stanowiących własność Gminy Lublin oraz osób fizycznych położonych w Lublinie przy ul. Różanej	Uchwała w trakcie realizacji ⁵³	-
1551/LII/2023	7.09.2023	wyrażenia zgody na dokonanie darowizny przez Gminę Lublin na rzecz Gminy Konopnica części nieruchomości położonej we wsi Konopnica	Uchwała w trakcie realizacji ⁵⁴	-
1552/LII/2023	7.09.2023	wyrażenia zgody na przyjęcie przez Gminę Lublin darowizny nieruchomości stanowiącej własność Skarbu Państwa położonej w Lublinie przy ul. Dworcowej	Uchwała zrealizowana	-
1553/LII/2023	7.09.2023	wydzierżawienia nieruchomości Gminy Lublin położonej w Lublinie przy ul. Szafirowej	Uchwała zrealizowana	-
1554/LII/2023	7.09.2023	wydzierżawienia nieruchomości Gminy Lublin	Uchwała w trakcie realizacji ⁵⁵	-
1555/LII/2023	7.09.2023	wyrażenia zgody trwałym zarządcom na oddanie w najem albo użyczenie części nieruchomości stanowiących własność Gminy Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1556/LIII/2023	19.10.2023	zgłoszeń kandydatów na ławników na kadencję 2024-2027, które pozostawia się bez dalszego biegu	-	Uchwała o charakterze organizacyjnym
1557/LIII/2023	19.10.2023	wyboru ławników do Sądu Okręgowego w Lublinie oraz Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie na kadencję 2024-2027	-	Uchwała o charakterze organizacyjnym
1558/LIII/2023	19.10.2023	odwołania Wiceprzewodniczącego Rady Miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1559/LIII/2023	19.10.2023	stwierdzenia wyboru Wiceprzewodniczącego Rady Miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1560/LIII/2023	19.10.2023	skargi na Prezydenta Miasta Lublin w sprawie sposobu rozpatrzenia i braku odpowiedzi na skargę z dnia 30 maja 2023 r. złożoną na Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1561/LIII/2023	19.10.2023	skargi na Prezydenta Miasta Lublin w sprawie sposobu rozpatrzenia i braku odpowiedzi na skargę z dnia 3 czerwca 2023 r. złożoną na pracowników jednostek oświatowych	Uchwała zrealizowana	-
1562/LIII/2023	19.10.2023	petycji dotyczącej zmiany uchwały nr 175/XVII/1995 z dnia 29 czerwca 1995 r. w sprawie wysokości diet dla radnych Rady Miejskiej w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1563/LIII/2023	19.10.2023	zmiany uchwały budżetowej Miasta Lublin na 2023 rok	Uchwała zrealizowana	-

⁵⁰ Wnioskodawca nie podjął decyzji dotyczącej zakupu nieruchomości.

⁵¹ Opublikowany został wykaz nieruchomości przeznaczonych do zbycia. Trwa procedura przygotowywania protokołu uzgodnień.

⁵² Podpisany został protokół uzgodnień. Trwa procedura zmierzająca do zawarcia aktu notarialnego.

⁵³ Trwa procedura związana z uzgodnieniami dotyczącymi opodatkowania transakcji zamiany.

⁵⁴ Trwa procedura zmierzająca do zabezpieczenia dostępu do infrastruktury technicznej znajdującej się na nieruchomościach będących przedmiotem darowizny.

⁵⁵ Uchwała wykonana w części – 11 pozycji, w tym: 4 umowy zawarte, 6 umów w przygotowaniu, 1 pozycja na wykazie.

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
1564/LIII/2023	19.10.2023	zmieniająca uchwałę nr 1353/XLV/2022 Rady Miasta Lublin z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1565/LIII/2023	19.10.2023	określenia wysokości rocznych stawek podatku od nieruchomości na 2024 rok	Uchwała zrealizowana ⁵⁶	-
1566/LIII/2023	19.10.2023	określenia wysokości rocznych stawek podatku od środków transportowych na 2024 rok	Uchwała zrealizowana ⁵⁷	-
1567/LIII/2023	19.10.2023	zmieniająca uchwałę nr 516/XIII/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 30 stycznia 2020 r. w sprawie wspólnej obsługi organizacyjno-administracyjnej jednostek organizacyjnych Gminy Lublin zaliczanych do sektora finansów publicznych	Uchwała w trakcie realizacji ⁵⁸	-
1568/LIII/2023	19.10.2023	zmiany uchwały nr 850/XXXIII/2013 Rady Miasta Lublin z dnia 5 września 2013 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych realizujących zadania własne Gminy Lublin – miasta na prawach powiatu	Uchwała w trakcie realizacji ⁵⁹	-
1569/LIII/2023	19.10.2023	ustalenia kryteriów wraz z liczbą punktów w postępowaniu rekrutacyjnym do publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych prowadzonych przez Miasto Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1570/LIII/2023	19.10.2023	zawarcia umowy partnerskiej pomiędzy miastem Lublin a miastem Kiszyniów (Mołdawia)	Uchwała w trakcie realizacji ⁶⁰	-
1571/LIII/2023	19.10.2023	uchwalenia programu współpracy Gminy Lublin z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2024	Uchwała w trakcie realizacji ⁶¹	-
1572/LIII/2023	19.10.2023	ustanowienia pomników przyrody	Uchwała zrealizowana	-
1573/LIII/2023	19.10.2023	ustalenia wysokości stawek opłat za usuwanie pojazdów z dróg publicznych, stref ruchu i stref zamieszkania i ich przechowywanie na parkingach strzeżonych oraz wysokości kosztów w przypadku odstąpienia od wykonania dyspozycji usunięcia pojazdu w 2024 roku	Uchwała zrealizowana	-
1574/LIII/2023	19.10.2023	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokalu użytkowego usytuowanego w budynku przy ul. Jastrzębiej 3 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1575/LIII/2023	19.10.2023	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokalu użytkowego usytuowanego w budynku przy ul. Lipowej 1/AI. Racławickich 2 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1576/LIII/2023	19.10.2023	wyrażenia zgody na zamianę części nieruchomości gruntowych położonych w Lublinie przy ul. Bursztynowej, ul. Nagietkowej, w pobl. ul. Mełgiewskiej, ul. Kazimierzy Litwiniukowej, ul. Gołębiej oraz w pobl. ul. Kaczej, stanowiących własność Gminy Lublin oraz osób fizycznych	Uchwała zrealizowana	-
1577/LIII/2023	19.10.2023	wyrażenia zgody na sprzedaż udziału stanowiącego własność Gminy Lublin wynoszącego 1/2 części w nieruchomości położonej w Lublinie przy ul. Anny Henryki Pustowójtówny, ul. Bohaterów Monte Cassino oraz ul. Mieczysława Romanowskiego	Uchwała w trakcie realizacji ⁶²	-
1578/LIII/2023	19.10.2023	wyrażenia zgody na sprzedaż części nieruchomości stanowiącej własność Gminy Lublin położonej w Lublinie przy ul. Powstańców Śląskich	Uchwała w trakcie realizacji ⁶³	-

⁵⁶ Stawki będą miały zastosowanie do decyzji podatkowych wydawanych oraz składanych za 2024 r.

⁵⁷ Jw.

⁵⁸ Uchwała jest realizowana od 2020 r., dotyczy bieżącej obsługi i wsparcia 152 jednostek (użytkowników elektronicznego systemu obsługi spraw i dokumentów).

⁵⁹ Uchwała została przyjęta. Działanie ma charakter wieloletni.

⁶⁰ Formalnie umowa partnerska zostanie podpisana podczas Miejskiego Forum Społecznego w Kiszyniowie w 2024 r.

⁶¹ Uchwała została przyjęta. Realizacja nastąpi w 2024 r.

⁶² Trwa procedura związana z wyłonieniem rzeczoznawcy majątkowego.

⁶³ Jw.

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
1579/LIII/2023	19.10.2023	wydzierżawienia nieruchomości Gminy Lublin	Uchwała w trakcie realizacji ⁶⁴	-
1580/LIII/2023	19.10.2023	wyrażenia zgody trwałym zarządcom na oddanie w najem, dzierżawę albo użyczenie części nieruchomości stanowiących własność Gminy Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1581/LIII/2023	19.10.2023	wydzierżawienia nieruchomości stanowiącej własność Gminy Lublin położonej w Lublinie przy ul. Przeskok 18a	Uchwała w trakcie realizacji ⁶⁵	-
1582/LIII/2023	19.10.2023	wydzierżawienia zabudowanej nieruchomości stanowiącej własność Gminy Lublin położonej w Lublinie przy ul. Świętoduskiej/ul. Wodopojnej	Uchwała w trakcie realizacji ⁶⁶	-
1583/LIII/2023	19.10.2023	wyrażenia zgody na nabycie na rzecz Gminy Lublin własności nieruchomości położonej w Lublinie w pobliżu ul. Łędzian, oznaczonej, jako działka nr 1035 o powierzchni 0,2910 ha (obręb 73 – Sławin Szerokie, arkusz 13)	Uchwała zrealizowana	-
1584/LIII/2023	19.10.2023	zmiany składu osobowego Komisji Rewizyjnej Rady Miasta Lublin	-	Uchwała o charakterze organizacyjnym
1585/LIII/2023	19.10.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie wyboru przewodniczących komisji stałych Rady Miasta Lublin, z wyjątkiem Komisji Rewizyjnej	-	Uchwała o charakterze organizacyjnym
1586/LIII/2023	19.10.2023	wskazania Wiceprzewodniczącego Rady Miasta Lublin do podpisywania poleceń wyjazdów służbowych Przewodniczącego Rady Miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1587/LIV/2023	16.11.2023	zmiany uchwały budżetowej Miasta Lublin na 2023 rok	Uchwała zrealizowana	-
1588/LIV/2023	16.11.2023	zmieniająca uchwałę nr 1353/XLV/2022 Rady Miasta Lublin z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1589/LIV/2023	16.11.2023	ustalenia wysokości opłaty za zakwaterowanie w bursach prowadzonych przez Miasto Lublin oraz terminu i sposobu jej wnoszenia	Uchwała zrealizowana	-
1590/LIV/2023	16.11.2023	wskazania przedstawicieli Rady Miasta Lublin do składu Komisji Stypendialnej przeprowadzającej postępowanie konkursowe dotyczące przyznawania pomocy materialnej w formie stypendiów naukowych dla wybitnie uzdolnionych studentów oraz doktorantów, zamieszkujących na terenie Miasta Lublin na rok akademicki 2023/2024	-	Uchwała o charakterze organizacyjnym
1591/LIV/2023	16.11.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji z budżetu miasta Lublin oraz trybu przeprowadzania kontroli prawidłowości ich pobrania i wykorzystania przez podmioty funkcjonujące na terenie miasta Lublin prowadzone przez osoby fizyczne lub prawne inne, niż miasto Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1592/LIV/2023	16.11.2023	założenia Branżowego Centrum Umiejętności w Dziedzinie Zawodowej Prace Budowlane w Lublinie i nadania mu statutu	Uchwała zrealizowana	-
1593/LIV/2023	16.11.2023	zmieniająca uchwałę nr 516/XIII/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 30 stycznia 2020 r. w sprawie wspólnej obsługi organizacyjno-administracyjnej jednostek organizacyjnych Gminy Lublin zaliczanych do sektora finansów publicznych	Uchwała w trakcie realizacji ⁶⁷	-

⁶⁴ Uchwała wykonana w części – 14 pozycji, w tym: 7 zawartych umów, 2 w trakcie negocjacji, 5 umów w trakcie podpisu.

⁶⁵ Trwa procedura związana z przygotowaniem umowy.

⁶⁶ Trwa procedura związana podpisaniem umowy.

⁶⁷ Uchwała jest realizowana od 2020 r., dotyczy bieżącej obsługi i wsparcia 152 jednostek (użytkowników elektronicznego systemu obsługi spraw i dokumentów).

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
1594/LIV/2023	16.11.2023	zaproszenia do osiedlenia się na terenie miasta Lublin w ramach repatriacji obywatelki Kazachstanu polskiego pochodzenia Pani ----- oraz jej męża -----	Uchwała w trakcie realizacji ⁶⁸	-
1595/LIV/2023	16.11.2023	zaproszenia do osiedlenia się na terenie miasta Lublin w ramach repatriacji obywatelki Ukrainy polskiego pochodzenia Pani -----	Uchwała w trakcie realizacji ⁶⁹	-
1596/LIV/2023	16.11.2023	Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Lublin na lata 2024–2026	Uchwała w trakcie realizacji ⁷⁰	-
1597/LIV/2023	16.11.2023	zatwierdzenia Regulaminu Rady Społecznej działającej przy Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej pod nazwą Ośrodek Leczenia Uzależnień w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1598/LIV/2023	16.11.2023	zmiany uchwały nr 1224/XLVI/2014 Rady Miasta Lublin z dnia 20 listopada 2014 r. w sprawie szczególnych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczególnych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również trybu ich pobierania	Uchwała w trakcie realizacji ⁷¹	-
1599/LIV/2023	16.11.2023	pozbawienia statusu pomnika przyrody	Uchwała zrealizowana	-
1600/LIV/2023	16.11.2023	określenia zasad udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub ujętym w gminnej ewidencji zabytków, położonym na obszarze Miasta Lublin	Uchwała w trakcie realizacji ⁷²	-
1601/LIV/2023	16.11.2023	przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część V w rejonie ulic: A. Zelwerowicza i M. Dereckiego	Uchwała w trakcie realizacji ⁷³	-
1602/LIV/2023	16.11.2023	przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część III w rejonie ulic: Koncertowej i E. Czaplińskiego	Uchwała w trakcie realizacji ⁷⁴	-
1603/LIV/2023	16.11.2023	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część II dla obszaru J – rejon ul. Przytulnej	Uchwała zrealizowana	-
1604/LIV/2023	16.11.2023	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część II dla obszaru K – rejon ulicy Ułanów	Uchwała zrealizowana	-
1605/LIV/2023	16.11.2023	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część IV – obszar I – rejon ul. Mełgiewskiej i ul. Metalurgicznej	Uchwała zrealizowana	-
1606/LIV/2023	16.11.2023	zmieniająca uchwałę nr 330/XI/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 19 listopada 2015 r. w sprawie ustalenia strefy płatnego parkowania na drogach publicznych na terenie miasta Lublin oraz wysokości opłat za postój i sposobu ich pobierania	Uchwała zrealizowana	-

⁶⁸ Wydział Spraw Mieszkaniowych zabezpieczył lokale mieszkalne zgodnie ze zobowiązaniem wynikającym z przedmiotowych uchwał. Po otrzymaniu dotacji z budżetu państwa lokale zostaną przygotowane do zasiedlenia, a po przyjeździe repatriantów do Lublina zostaną z nimi zawarte umowy najmu tych lokali na czas nieoznaczony. Przewidywany termin realizacji uchwał – III kwartał 2024 r.

⁶⁹ Jw.

⁷⁰ Uchwała została przyjęta. Program ma charakter wieloletni (lata 2024–2026).

⁷¹ Uchwała została przyjęta. Działanie ma charakter wieloletni.

⁷² Uchwała została przyjęta. Działanie ma charakter wieloletni.

⁷³ Trwa procedura przyjmowania wniosków do zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (do dnia 29.02.2024 r.)

⁷⁴ Jw.

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
1607/LIV/2023	16.11.2023	wydania opinii o lokalizacji kasyna gry w Lublinie przy ul. Krakowskie Przedmieście 29	Uchwała zrealizowana ⁷⁵	-
1608/LIV/2023	16.11.2023	wydania opinii o lokalizacji kasyna gry w Lublinie przy ul. Krakowskie Przedmieście 29	Uchwała zrealizowana ⁷⁶	-
1609/LIV/2023	16.11.2023	wydania opinii o lokalizacji kasyna gry w Lublinie przy ul. Krakowskie Przedmieście 29	Uchwała zrealizowana ⁷⁷	-
1610/LIV/2023	16.11.2023	wydania opinii o lokalizacji kasyna gry w Lublinie przy ul. Krakowskie Przedmieście 56	Uchwała zrealizowana ⁷⁸	-
1611/LIV/2023	16.11.2023	wydania opinii o lokalizacji kasyna gry w Lublinie przy ul. Krakowskie Przedmieście 56	Uchwała zrealizowana ⁷⁹	-
1612/LIV/2023	16.11.2023	wydania opinii o lokalizacji kasyna gry w Lublinie przy ul. Narutowicza 58/60	Uchwała zrealizowana ⁸⁰	-
1613/LIV/2023	16.11.2023	wydania opinii o lokalizacji kasyna gry w Lublinie przy ul. Narutowicza 58/60	Uchwała zrealizowana ⁸¹	-
1614/LIV/2023	16.11.2023	wydania opinii o lokalizacji kasyna gry w Lublinie przy ul. Narutowicza 58/60	Uchwała zrealizowana ⁸²	-
1615/LIV/2023	16.11.2023	wyrażenia zgody na nabycie na rzecz Gminy Lublin własności nieruchomości oznaczonej, jako działka nr 29/4 o powierzchni 0,3938 ha (obręb 27 – Rury Bonifaterskie, ark. 1), położonej w Lublinie przy ul. Rzeszowskiej oraz jako działka nr 40/4 o powierzchni 0,0717 ha (obręb 27 – Rury Bonifaterskie, ark. 1), położonej w Lublinie w pobliżu ul. Jana Pawła II	Uchwała zrealizowana	-
1616/LIV/2023	16.11.2023	wyrażenia zgody na oddanie w najem garażu stanowiącego własność Gminy Lublin usytuowanego w zespole garażowym przy ul. Biernackiego 20 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1617/LIV/2023	16.11.2023	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokalu użytkowego usytuowanego w budynku przy ul. Niecałej 18 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1618/LIV/2023	16.11.2023	wyrażenia zgody na sprzedaż części nieruchomości stanowiącej własność Gminy Lublin położonej w Lublinie przy ul. Wertera	Uchwała w trakcie realizacji ⁸³	-
1619/LIV/2023	16.11.2023	wyrażenia zgody na sprzedaż części nieruchomości stanowiącej własność Gminy Lublin położonej w Lublinie przy ul. Jana Turczynowicza 60a	Uchwała w trakcie realizacji ⁸⁴	-
1620/LIV/2023	16.11.2023	wyrażenia zgody na zamianę części nieruchomości położonych w Lublinie w rejonie ul. Wądołnej oraz ul. Strumykowej stanowiących własność Gminy Lublin oraz osób fizycznych	Uchwała w trakcie realizacji ⁸⁵	-
1621/LIV/2023	16.11.2023	wyrażenia zgody na zamianę części nieruchomości położonych w Lublinie przy ul. Stanisława Staszica stanowiących własność Gminy Lublin oraz Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego nr 1 w Lublinie	Uchwała w trakcie realizacji ⁸⁶	-
1622/LIV/2023	16.11.2023	wyrażenia zgody na sprzedaż części nieruchomości stanowiących własność Gminy Lublin położonych w Lublinie przy ul. Powstańców Śląskich	Uchwała w trakcie realizacji ⁸⁷	-
1623/LIV/2023	16.11.2023	wydzierżawienia nieruchomości Gminy Lublin	Uchwała w trakcie realizacji ⁸⁸	-

⁷⁵ Biuro Rady Miasta zrealizowało uchwałę w zakresie poinformowania wnioskodawców o sposobie rozpatrzenia wniosku.

⁷⁶ Jw.

⁷⁷ Jw.

⁷⁸ Jw.

⁷⁹ Jw.

⁸⁰ Jw.

⁸¹ Jw.

⁸² Jw.

⁸³ Trwa procedura związana z wyłonieniem rzeczoznawcy majątkowego.

⁸⁴ Jw.

⁸⁵ Trwa procedura związana z wykonaniem operatu szacunkowego.

⁸⁶ Trwa procedura związana z wyłonieniem rzeczoznawcy majątkowego.

⁸⁷ Jw.

⁸⁸ Uchwała wykonana w części – 6 pozycji, w tym: 1 umowa zawarta, 2 umowy w przygotowaniu, 3 w trakcie realizacji.

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
1624/LIV/2023	16.11.2023	wyrażenia zgody trwałym zarządcom na oddanie w najem lub użyczenie części nieruchomości stanowiących własność Gminy Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1625/LIV/2023	16.11.2023	wydzierżawienia nieruchomości Gminy Lublin położonych w Lublinie przy ul. Filaretów/Rondo Niezależnego Zrzeszenia Studentów/ w pobl. ul. Rubinowej/ul. Bursztynowej	Uchwała w trakcie realizacji ⁸⁹	-
1626/LIV/2023	16.11.2023	określenia szczegółowych warunków sprzedaży nieruchomości gruntowych na rzecz ich użytkowników wieczystych, zbywanych w trybie określonym w przepisach Działu VIa ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami	Uchwała zrealizowana	-
1627/LIV/2023	16.11.2023	określenia warunków udzielania bonifikat od ceny nieruchomości gruntowych sprzedawanych ich użytkownikom wieczystym, zbywanych w trybie określonym w przepisach Działu VIa ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami	Uchwała zrealizowana	-
1628/LIV/2023	16.11.2023	zmian w składach komisji stałych Rady Miasta Lublin	-	Uchwała o charakterze organizacyjnym
1629/LV/2023	14.12.2023	uchwały budżetowej Miasta Lublin na 2024 rok	Uchwała w trakcie realizacji ⁹⁰	-
1630/LV/2023	14.12.2023	wieloletniej prognozy finansowej Miasta Lublin	Uchwała w trakcie realizacji ⁹¹	-
1631/LV/2023	14.12.2023	zmiany Statutu Rady Seniorów Miasta Lublin	-	Uchwała o charakterze organizacyjnym
1632/LV/2023	14.12.2023	skargi na Dyrektora MOPR w Lublinie w sprawie braku odpowiedzi na złożony wniosek	Uchwała zrealizowana	-
1633/LV/2023	14.12.2023	skargi na działanie Dyrektora I Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Staszica w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1634/LV/2023	14.12.2023	zmiany uchwały budżetowej Miasta Lublin na 2023 rok	Uchwała zrealizowana	-
1635/LV/2023	14.12.2023	zmieniająca uchwałę nr 1353/XLV/2022 Rady Miasta Lublin z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1636/LV/2023	14.12.2023	emisji obligacji komunalnych Gminy Lublin oraz określenia zasad ich zbywania, nabywania i wykupu	Uchwała w trakcie realizacji ⁹²	-
1637/LV/2023	14.12.2023	zmiany uchwały nr 1306/XLIII/2022 z dnia 20 października 2022 r. w sprawie zakresu pomocy udzielanej obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa	Uchwała w trakcie realizacji ⁹³	-
1638/LV/2023	14.12.2023	zamiaru likwidacji Przedszkola nr 49 w Lublinie	-	Uchwała intencyjna
1639/LV/2023	14.12.2023	włączenia Branżowego Centrum Umiejętności w Dzielnicie Zawodowej Prace Budowlane w Lublinie w skład Państwowych Szkół Budownictwa i Geodezji im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1640/LV/2023	14.12.2023	przyjęcia wieloletniego programu oświatowego Miasta Lublin „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028	Uchwała w trakcie realizacji ⁹⁴	-
1641/LV/2023	14.12.2023	podwyższenia kryterium uprawniającego do przyznania pomocy w zakresie dożywiania oraz zasad zwrotu wydatków za świadczenia pomocy społecznej udzielone w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028	Uchwała w trakcie realizacji ⁹⁵	-

⁸⁹ Trwa procedura przygotowania ogłoszenia o przetargu.

⁹⁰ Uchwała została przyjęta. Realizacja nastąpi w 2024 r.

⁹¹ Uchwała została przyjęta. Dotyczy wieloletniego planu finansowego na lata 2024-2025.

⁹² Emisja obligacji zaplanowana jest na 2024 r. Wykup obligacji zaplanowany jest w latach 2030-2038.

⁹³ Uchwała została przyjęta. Zakres świadczenia pomocy został przedłużony do dnia 4.03.2024 r.

⁹⁴ Uchwała została przyjęta. Działanie ma charakter wieloletni.

⁹⁵ Jw.

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
1642/LV/2023	14.12.2023	zmiany uchwały nr 1426/XLVIII/2023 Rady Miasta Lublin z dnia 30 marca 2023 r. w sprawie określenia zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, na które przeznaczają się środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2023 r.	Uchwała zrealizowana	-
1643/LV/2023	14.12.2023	wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia pomiędzy Gminą Lublin a Gminą Niedzwica Duża w sprawie powierzenia Gminie Lublin – miastu na prawach powiatu realizacji zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej polegającego na kierowaniu mieszkańców Gminy Niedzwica Duża do Środowiskowych Domów Samopomocy w Lublinie	-	Uchwała intryncyjna
1644/LV/2023	14.12.2023	wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia pomiędzy Gminą Lublin a Gminą Konopnica w sprawie powierzenia Gminie Lublin – miastu na prawach powiatu realizacji zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej polegającego na kierowaniu mieszkańców Gminy Konopnica do Środowiskowych Domów Samopomocy w Lublinie	Uchwała w trakcie realizacji ⁹⁶	-
1645/LV/2023	14.12.2023	zmiany uchwały nr 954/XXXVIII/2010 Rady Miasta Lublin z dnia 28 stycznia 2010 r. w sprawie utworzenia Domu Pomocy Społecznej z siedzibą w Lublinie przy ul. Ametystowej 22	Uchwała zrealizowana	-
1646/LV/2023	14.12.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Straży Miejskiej Miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1647/LV/2023	14.12.2023	zmiany uchwały nr 982/XXXVIII/2017 Rady Miasta Lublin z dnia 21 grudnia 2017 r. w sprawie stypendiów za osiągnięte wyniki sportowe	Uchwała w trakcie realizacji ⁹⁷	-
1648/LV/2023	14.12.2023	ustanowienia Nagród Miasta Lublin w dziedzinie sportu	Uchwała w trakcie realizacji ⁹⁸	-
1649/LV/2023	14.12.2023	udzielenia dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, położonym na obszarze Miasta Lublin	Uchwała w trakcie realizacji ⁹⁹	-
1650/LV/2023	14.12.2023	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin w rejonie cmentarza parafialnego przy ulicy Pszczelej	Uchwała w trakcie realizacji ¹⁰⁰	-
1651/LV/2023	14.12.2023	zmiany uchwały nr 595/XXIV/2012 Rady Miasta Lublin z dnia 18 października 2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część I w rejonie położonym pomiędzy ulicą Szerokie, rzeką Czechówką, ul. Główną, ul. Deszczową, granicą miasta i ul. Nałęczowską oraz w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część I dla oznaczonych numerami terenów: I/6 i I/9	Uchwała zrealizowana	-
1652/LV/2023	14.12.2023	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część I w rejonie ulicy Majerankowej	Uchwała zrealizowana	-
1653/LV/2023	14.12.2023	wyrażenia zgody na oddanie w najem garażu stanowiącego własność Gminy Lublin usytuowanego w zespole garażowym przy ul. Weteranów 11A w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1654/LV/2023	14.12.2023	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokalu użytkowego usytuowanego w budynku przy ul. Noworybnej 3 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-

⁹⁶ Jw.

⁹⁷ Jw.

⁹⁸ Jw.

⁹⁹ Jw.

¹⁰⁰ Trwa procedura przygotowania do zbierania wniosków do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
1655/LV/2023	14.12.2023	wyrażenia zgody na oddanie w dzierżawę lokalu użytkowego usytuowanego w budynku przy ul. Łabędziej 6 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1656/LV/2023	14.12.2023	wyrażenia zgody na oddanie w dzierżawę lokalu użytkowego usytuowanego w budynku przy ul. Zana 14 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1657/LV/2023	14.12.2023	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokalu użytkowego usytuowanego w budynku przy ul. Róży Wiatrów 1 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1658/LV/2023	14.12.2023	wydzierżawienia nieruchomości Gminy Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1659/LV/2023	14.12.2023	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokali użytkowych stanowiących własność Gminy Lublin usytuowanych w budynku przy ul. Narutowicza 36 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1660/LV/2023	14.12.2023	wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości stanowiących własność Gminy Lublin położonych w Lublinie przy ul. Doświadczalnej oraz al. Wincentego Witosa	Uchwała w trakcie realizacji ¹⁰¹	-
1661/LV/2023	14.12.2023	wyrażenia zgody na sprzedaż części nieruchomości stanowiącej własność Gminy Lublin położonej w Lublinie przy ul. Wilhelma Hessa	Uchwała w trakcie realizacji ¹⁰²	-
1662/LV/2023	14.12.2023	wyrażenia zgody na sprzedaż części nieruchomości stanowiącej własność Gminy Lublin położonej w Lublinie przy ul. Gen. Józefa Zajączka oraz ul. Stefana Czarnieckiego	Uchwała w trakcie realizacji ¹⁰³	-
1663/LV/2023	14.12.2023	wyrażenia zgody na przyjęcie przez Gminę Lublin darowizny lokali mieszkalnych nr --- oraz nr --- położonych w Lublinie przy ul. Konopnickiej -- stanowiących własność Skarbu Państwa	Uchwała zrealizowana	-
1664/LV/2023	14.12.2023	wyrażenia zgody trwałym zarządcom na oddanie w najem, dzierżawę lub użyczenie części nieruchomości stanowiących własność Gminy Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1665/LV/2023	14.12.2023	wydzierżawienia nieruchomości Gminy Lublin	Uchwała w trakcie realizacji ¹⁰⁴	-
1666/LV/2023	14.12.2023	powołania komisji doraźnej do dokonania zniszczenia zgłoszeń kandydatów na ławników w wyborach do Sądu Okręgowego w Lublinie i Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie na kadencję 2024-2027	-	Uchwała o charakterze organizacyjnym
1667/LV/2023	14.12.2023	wyboru przewodniczącego komisji doraźnej do dokonania zniszczenia zgłoszeń kandydatów na ławników w wyborach do Sądu Okręgowego w Lublinie i Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie na kadencję 2024-2027	-	Uchwała o charakterze organizacyjnym
1668/LV/2023	14.12.2023	zatwierdzenia planu pracy Komisji Rewizyjnej Rady Miasta Lublin na 2024 rok	Uchwała zrealizowana	-

¹⁰¹ Trwa procedura związana z wyłonieniem rzeczoznawcy majątkowego.

¹⁰² Jw.

¹⁰³ Jw.

¹⁰⁴ Uchwała wykonana w części – 10 pozycji, w tym: 1 umowa podpisana, 1 przygotowana do podpisu, 3 pozycje na wykazie, 5 w trakcie negocjacji.

7. Inne istotne działania Prezydenta Miasta Lublin

Prezydent Miasta Lublin dr Krzysztof Żuk, czynnie uczestniczył oraz pełnił funkcje w następujących organizacjach samorządowych i gremiach krajowych:

- Związek Miast Polskich (wiceprezes Zarządu),
- Unia Metropolii Polskich im. Pawła Adamowicza (członek Zarządu),
- Rada Fundacji Unii Metropolii Polskich im. Pawła Adamowicza (członek Rady),
- Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego – strona samorządowa (przedstawiciel Unii Metropolii Polskich/Związku Miast Polskich, współprzewodniczący Zespołu ds. Systemu Finansów Publicznych).

Związek Miast Polskich jest organizacją zrzeszającą samorządy miejskie, powołaną do opracowywania wspólnego stanowiska wobec rządu i promocji miast członkowskich w Polsce i za granicą. Na koniec 2023 r. do Związku należało 355 miast. Zarząd – organ wykonawczy Związku, składa się z 30 osób wybranych bezwzględną większością głosów spośród delegatów miast na Zgromadzenie Ogólne. W 2023 r. odbyło się 13 posiedzeń Związku (w tym XLVI Zgromadzenie Ogólne w Łodzi, w którym udział wzięło 183 delegatów z miast). Podczas posiedzeń, Zarząd przyjął 33 stanowiska i opinie, zaopiniował 65 projektów ustaw, 50 projektów rozporządzeń i 28 innych dokumentów. Główne problemy poruszane podczas posiedzeń to:

- finanse JST – destrukcja systemu i dyskryminacja miast,
- udział w PIT a „rekompensaty”,
- Rządowy Program Inwestycji Strategicznych,
- wojna w Ukrainie,
- działania ws. projektów zmian w ustawie o systemie oświaty,
- inflacja,
- kryzys energetyczny.

Unia Metropolii Polskich zrzesza 12 największych miast w Polsce. W roku sprawozdawczym odbyło się pięć posiedzeń Rady i Zarządu UMP. Posiedzenia poświęcone były bieżącym problemom samorządów, m.in. sytuacji w oświacie, zmniejszeniu wpływów z udziału w PIT i CIT, cen gazu dla samorządów i ich jednostek, zwiększenie udziałów JST w podatkach dochodowych, przywrócenie subwencji rozwojowej, zwiększenie autonomii finansowej JST, ustalenie obiektywnych kryteriów dotacji celowych oraz wzmocnienie roli samorządu terytorialnego.

Zadaniem Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego jest rozpatrywanie problemów związanych z funkcjonowaniem samorządu terytorialnego i z polityką państwa wobec samorządu, a także spraw dotyczących samorządu terytorialnego znajdujących się w zakresie działania Unii Europejskiej i organizacji międzynarodowych, do których należy Rzeczpospolita Polska. Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego w roku ubiegłym spotkała się 11 razy, celem tych spotkań było wypracowanie wspólnego stanowiska rządu i samorządu terytorialnego w zakresie ustalania priorytetów gospodarczych i społecznych w sprawach dotyczących samorządu, dokonywanie przeglądów i ocen warunków prawnych i finansowych funkcjonowania samorządu terytorialnego, analizowanie informacji o przygotowywanych projektach aktów prawnych, dokumentów i programów rządowych dotyczących problematyki samorządu terytorialnego, w szczególności przewidywanych skutków finansowych, opiniowanie projektów aktów normatywnych, programów i innych dokumentów rządowych dotyczących problematyki samorządu terytorialnego.

Istotne wydarzenia w 2023 r., w których wziął udział Prezydent Miasta Lublin – Krzysztof Żuk:

- 12 stycznia – Gala Programowa Europejskiej Stolicy Młodzieży,
- 16 stycznia – oficjalna wizyta Ambasadora Królestwa Danii w Polsce.
- 17 stycznia – posiedzenie Zarządu Unii Metropolii Polskich,
- 15 lutego – podpisanie porozumienia o współpracy z dowódcą 19. Lubelskiej Brygady Zmechanizowanej gen. bryg. Rafałem Miernikiem,

- 16 lutego – spotkanie z 5-osobową delegacją z Rwandy, której przewodniczył Ambasador Republiki Rwandy w Polsce,
- 22 lutego – podpisanie umowy o partnerstwie miast z Merem Krzywego Rogu,
- 28 lutego – uroczyste otwarcie przestrzeni integracyjnej „Baobab”,
- 3 marca – podpisanie umowy z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na realizację programu „Ciepłe Mieszkanie”,
- 8 marca – spotkanie z burmistrzem portugalskiego Viseu – miasta partnerskiego Lublina,
- 8-9 marca – spotkanie przedstawicieli organizacji samorządowych reprezentowanych w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego z przedstawicielami Ministerstwa Finansów – Minister Magdaleną Rzeczkowską i Sebastianem Skuzą, sekretarzem stanu w MF w Kowalu,
- 9-10 marca – XLVI Zgromadzenie Ogólne Związku Miast Polskich w Łodzi,
- 15-16 marca – konferencja Samorządu i Oświaty „Edukacja Przyszłości” organizowana przez MUNICIPIUM SA – wydawcę Pisma Samorządu Terytorialnego „Wspólnota” oraz przez Miasto Lublin,
- 20 marca – spotkanie z Ambasadorem Palestyny w Polsce,
- 22 marca – posiedzenie Zarządu Unii Metropolii Polskich oraz posiedzenie Rady Unii Metropolii Polskich,
- 22 marca – I posiedzenie Komitet ds. Umowy Partnerstwa na lata 2021–2027,
- 25 marca – spotkanie z Ambasadorem Słowenii w Polsce,
- 28 marca – inauguracja działalności Zespołu Przedszkolnego nr 2 w nowej lokalizacji przy ul. Farbiarskiej 8,
- 29 marca – posiedzenie Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego w Warszawie,
- 3-4 kwietnia – III edycja Forum „Local Trends – Samorządowy Kongres Finansowy” w Sopocie,
- 5 kwietnia – spotkanie z Prezydentem Ukrainy – Wołodymyrem Zełenskim, podczas którego Miasto Lublin otrzymało tytuł „Miasto Ratownik”,
- 12 kwietnia – otwarcie oddziału Europejskiego Centrum Finansowego firmy Orange,
- 17 kwietnia – spotkanie z Ambasadorem Nadzwyczajną i Pełnomocną Demokratycznej Republiki Konga w Polsce,
- 24 kwietnia – konferencja naukowa „Miasto Przyszłości. Lublin 2050” organizowana przez Miasto Lublin, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej oraz Radę Innowacyjnego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Lublina,
- 25 kwietnia – XV edycja Europejskiego Kongresu Gospodarczego w Katowicach,
- 26 kwietnia – posiedzenie Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego w Warszawie,
- 8 maja – Konwent Rad Dzielnic,
- 9 maja – spotkanie z Ambasadorem Królestwa Niderlandów w Polsce,
- 13 maja – Gala Jubileuszowa z okazji 70-lecia istnienia Politechniki Lubelskiej,
- 23-24 maja – Konferencja BGK dla JST pt. „Nowe rozwiązania dla finansów samorządów” w Warszawie,
- 26 maja – wspólne posiedzenie Zarządu Związku Miast Polskich oraz Senackiego Zespołu Samorządowego,
- 30 maja – posiedzenie Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego w Warszawie,
- 31 maja-1 czerwca – XVI edycja Smart City Forum we Wrocławiu,
- 2 czerwca – Jubileusz 20-lecia istnienia Szkoły Podstawowej nr 52 im. Marii Konopnickiej w Lublinie,
- 6 czerwca – otwarcie nowej, miejskiej instytucji kultury – Pracowni Kultury Dziesiąta,
- 14 czerwca – posiedzenie Zarządu Unii Metropolii Polskich w Warszawie,
- 15-17 czerwca – wizyta w Nancy, gdzie wraz z merem Nancy oraz nadburmistrzem Karlsruhe podpisano wspólną deklarację o współpracy miast z miastami Ukrainy,
- 6 lipca – uroczystości związane z wręczeniem Aktów Nadania Honorowego Obywatelstwa Miasta Lublin – Irenie Hochman i Tadeuszowi Mysłowskiemu,
- 12 lipca – spotkanie z Ambasadorem Kanady w Polsce,
- 1 września – otwarcie nowej przestrzeni młodzieżowej „Po Prostu Fajne Miejsce” przy ul. Jana Sawy 5,

- 4 września – otwarcie kompleksu boisk sportowych przy V Liceum Ogólnokształcącym im. Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie,
- 5 września – Miejska Inauguracja Roku Szkolnego 2023–2024 w Zespole Szkół nr 13 przy ul. Berylowej,
- 11 września – otwarcie przestrzeni młodzieżowej „Prusa 2”,
- 15 września – posiedzenie Zarządu Unii Metropolii Polskich im. Pawła Adamowicza w Warszawie,
- 20 września – obchody 90-lecia istnienia Lubelskiego Związku Literatów,
- 21 września – posiedzenie Komitet ds. Umowy Partnerstwa na lata 2014–2020 w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej w Warszawie,
- 26 września – otwarcie przestrzeni młodzieżowej „Baza” przy ul. Długiej 88,
- 27 września – otwarcie nowej hali produkcyjnej w Ball Packaging Europe Lublin,
- 27 września – otwarcie nowych obiektów produkcyjnych, biurowych i magazynowych firmy Biomaxima S.A.,
- 5 października – uroczystości związane z wręczeniem Aktu Nadania Honorowego Obywatelstwa Miasta Lublin Krzysztofowi Cugowskiemu,
- 9 października – Gala Przedsiębiorczości, podczas której wręczono Nagrodę Gospodarczą Prezydenta Miasta Lublin,
- 9-11 października – Kongres Współpracy Transgranicznej,
- 10 października – Jubileusz 75-lecia V Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie,
- 13 października – Koncert Galowy z okazji 55-lecia Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. Tadeusza Szeligowskiego w Lublinie,
- 17-18 października – trzecia edycja Local Trends – Europejskie Forum Samorządowe w Poznaniu,
- 8 listopada – Gala Jubileuszowa 55-lecia Instytutu Agrofizyki PAN, 25-lecia Oddziału PAN w Lublinie oraz 20-lecia Fundacji PAN,
- 9 listopada – spotkanie z Ambasadorem Izraela w Polsce,
- 14 listopada – posiedzenie Zarządu Unii Metropolii Polskich im. Pawła Adamowicza w Warszawie,
- 6 grudnia – otwarcie nowego biura PwC Polska,
- 12 grudnia – VII posiedzenie Rady Innowacyjnego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Lublina.

8. Wybrane nagrody i wyróżnienia dla miasta Lublin

Certyfikaty

Samorząd Przyjazny Rodzinom

Lublin, po raz kolejny został wyróżniony tytułem „Samorząd Przyjazny Rodzinom”. Miasto zostało docenione za otwartość i zaangażowanie we wdrażaniu innowacyjnych rozwiązań w zakresie polityki rodzinnej. Lublin jest jedynym samorządem w województwie i jednym z 25 w kraju, który przystąpił i realizuje projekt tworzenia miejsc sprzyjających rozwojowi rodzin, czyli tzw. Family Spotów. Pomysł ten poprzez tematyczne programy zajęć, koncentruje się na rozwoju kompetencji rodzicielskich oraz wsparciu psychologicznym i prawnym rodziców. Jest jedną z form edukacji i integracji rodziców, rekreacji rodzin oraz działaniem na rzecz wzmocnienia aktywności obywatelskiej mieszkańców. Lubelski Family Spot oferuje bogaty program merytoryczny, a każde wydarzenie cieszy się dużym zainteresowaniem. W 2023 r. w zajęciach prowadzonych przez 23 specjalistów udział wzięło blisko 800 rodziców i dzieci. W sumie w 2023 r. odbyło się ok. 80 godz. zajęć (w tym: edukacja rodzicielska, integracja rodzin, budowanie relacji, komunikacja w parze, itp.). Zajęcia w ramach Family Spot są bezpłatne i w pełni dostępne dla wszystkich rodzin.

Konkursy

Samorządowy Lider Zarządzania

Lublin otrzymał tytuł laureata w konkursie „Samorządowy Lider Zarządzania 2023” w kategorii miast wojewódzkich. Tematyka konkursu dotyczyła działań samorządów na rzecz transformacji energetycznej miast, osiągnięcia neutralności klimatycznej, jakości życia mieszkańców i poprawy efektywności energetycznej z wykorzystaniem rozwiązań cyfrowych. Lublin nagrodzono za realizację projektów: „Efektywny energetycznie, bezemisyjny system transportu publicznego w Lublinie”, „Rozwój efektywnego i inteligentnego systemu ciepłowniczego w Lublinie” oraz „Zwiększenie efektywności energetycznej oczyszczalni ścieków Hajdów w Lublinie w celu osiągnięcia neutralności klimatycznej”. Konkurs Samorządowy Lider Zarządzania jest organizowany w ramach Programu „Rozwój lokalny”, finansowanego ze środków Mechanizmów Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014–2021. Liderem projektu jest Związek Miast Polskich, a partnerami są: Norweski Związek Władz Lokalnych i Regionalnych KS, Instytut Rozwoju Miast i Regionów oraz Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD). Operatorem programu jest Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej.

Innowacyjny Samorząd

Miasto Lublin otrzymało nagrodę i wyróżnienie w IV edycji konkursu „Innowacyjny Samorząd” Serwisu Samorządowego PAP, w którym co roku nagradzane są najbardziej nowatorskie pomysły samorządów. Lublin doceniono za dwa projekty – budowę ogrodów deszczowych oraz akcję „Inspiruje nas rozmowa”. Projekt Zielonego Budżetu „Ogrody deszczowe. Dobrze nawodnione miasto” zakłada tworzenie nasadzeń roślin zatrzymujących wodę w gruncie i gromadzących ją podczas intensywnych opadów. Projekt „Inspiruje nas rozmowa” polega na zachęceniu do odłożenia telefonu i wspólnego spędzenia czasu podczas posiłku. Na stolikach w kilkunastu lubelskich restauracjach pojawiły się specjalne schowki na telefony, jako odpowiedź na utrwalające się zjawisko korzystania z urządzeń mobilnych w towarzystwie innych osób. Konkurs „Innowacyjny Samorząd” to projekt Serwisu Samorządowego PAP, którego celem jest promocja kreatywnych samorządów oraz inspirowanie innych jednostek do podejmowania działań na rzecz innowacyjności. Głównymi kryteriami oceny jest nowatorstwo w skali kraju. Innowacje mogą mieć charakter nowości technologicznych, procesowych, społecznych, publicznych (komunalnych), dotyczących instrumentów i usług wsparcia itp.

Człowiek Roku 2022

Prezydent Miasta Lublin Krzysztof Żuk otrzymał tytuł „Człowiek Roku 2022” w Konkursie Smart City Awards. Nagrodę wręczono podczas XVI edycji Smart City Forum we Wrocławiu. Jest to najważniejszy w Polsce kongres poświęcony funkcjonowaniu i rozwojowi inteligentnych miast. Prezydent Krzysztof Żuk otrzymał tytuł „Człowieka Roku 2022” za wieloletnie działania w kierunku nowoczesnego i dynamicznie rozwijającego się miasta, za odważne decyzje menadżerskie, nowatorskie podejście w zarządzaniu miastem i umiejętny wybór strategicznych działań i kierunków, które sprawiły że Lublin jest dzisiaj miejscem odpowiadającym na potrzeby mieszkańców i mieszkańek oraz wdraża ideę zrównoważonego rozwoju. Kapituła Konkursu Smart City Awards przyznała wyróżnienia w 7 kategoriach, nagradzając miasta, osobowości i przedsięwzięcia, które w znaczący sposób przyczyniły się do promocji rozwiązań służących budowie inteligentnych miast w Polsce. Wyróżnienia zostały skierowane zarówno do przedstawicieli sektora biznesowego, jak i administracji lokalnej, którzy poprzez realizowane projekty z wykorzystaniem innowacyjnych rozwiązań i strategii zarządzania, przyczyniły się do wzrostu konkurencyjności polskich miast, gospodarki i biznesu.

Wyróżnienie dla aplikacji Turystyczny Lublin

Innowacyjna aplikacja w technologii AR (rozszerzonej rzeczywistości) „Turystyczny Lublin”, została po raz kolejny doceniona na arenie ogólnokrajowej. Decyzją jury otrzymała nagrodę „RÓŻY REGIONÓW” w kategorii Aplikacja Roku. Jest to bezpłatna aplikacja turystyczna umożliwiająca zwiedzanie nieistniejących zabytków dzięki wykorzystaniu technologii rozszerzonej rzeczywistości. Dotychczas odtworzone zostały takie obiekty jak kościół farny w 5 odsłonach architektonicznych wraz z wnętrzem, wieżą ciśnieniową na pl. Wolności, a także zamek królewski z możliwością podziwiania modelu z pięciu punktów, w tym na dziedzińcu zamku. „RÓŻA REGIONÓW. Najlepsze projekty promujące polskie produkty turystyczne” to konkurs organizowany od 2012 r. przez redakcję czasopisma branżowego „Wiadomości Turystyczne”. W tym roku nagrody przyznane zostały w dwóch kategoriach – „Produkt Roku” i „Aplikacja Roku”.

Konkursy

Miasto z klimatem

Lublin znalazł się wśród laureatów IV edycji konkursu „Miasto z klimatem – najlepszy zrealizowany projekt” w obszarze zatrzymywanie wód opadowych. Nasze miasto doceniono za budowę rabat z nasadzeniami drzew i krzewów w centrum Lublina, a także powstanie pierwszych miejskich ogrodów deszczowych. W konkursie nagrodzono miejskie działania na rzecz zatrzymywania wody w centrum Lublina, w szczególności odtworzone wzdłuż ul. Krakowskie Przedmieście oraz ul. Chopina aleje drzew, z nasadzeniami kwitnących krzewów, co znacząco zwiększyło bioróżnorodność. Rabaty wykonano z wysokiej jakości materiałów, zaś posadzone rośliny dobrano do warunków miejskich. Lublin doceniono również za projekt Zielonego Budżetu „Ogrody deszczowe. Dobrze nawodnione miasto”, czyli tworzenie nasadzeń roślin zatrzymujących wodę w gruncie i gromadzących ją podczas intensywnych opadów. Konkurs Ministerstwa Klimatu i Środowiska pn. „Miasto z klimatem – najlepszy zrealizowany projekt” to realizowana od 2020 r. inicjatywa, która ma na celu promowanie rozwiązań ekologicznych i proklimatycznych wdrażanych przez miasta. W IV edycji tego konkursu Lublin otrzymał III miejsce w kategorii miasta powyżej 70 tys. mieszkańców.

Kryształowa Cegła

Przebudowany most w ciągu ul. Żeglarskiej otrzymał II miejsce w konkursie „O Kryształową Cegłę”. Inwestycję wyróżniono w kategorii „Obiekty przestrzeni publicznej”. Celem konkursu jest pobudzenie aktywności ekonomicznej, gospodarczej i obywatelskiej regionów Europy Wschodniej poprzez promowanie i dokumentowanie działań w zakresie rozwoju regionalnej infrastruktury, budownictwa i architektury. Generalnym wykonawcą robót była spółka Primost Południe z siedzibą w Będzinie, a wartość zadania wyniosła około 37,8 mln zł. Budowa mostu była ostatnim elementem projektu „Budowa, modernizacja przystanków i węzłów przesiadkowych zintegrowanych z innymi rodzajami transportu dla potrzeb LOF”. Wartość całego projektu wyniosła niemal 105 mln zł, w tym 80,3 mln zł stanowiło dofinansowanie z Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014–2020.

Rankingi

Nagroda Eurocities

Lublin znalazł się w gronie ścisłych finalistów w corocznym konkursie organizowanym przez sieć miast Eurocities, za stworzenie przestrzeni młodzieżowej Hej! funkcjonującej przy ul. Peowiaków 11. Coroczne „Nagrody Eurocities” na rzecz zrównoważonego rozwoju, społeczności i młodzieży, przyznawane są w uznaniu wybitnych osiągnięć miast w poprawie jakości życia lokalnych społeczności. Stowarzyszenie Dużych Miast Europejskich Eurocities powstało w 1986 r. i zrzesza obecnie 186 miast z krajów Unii Europejskiej (członkowie pełni) oraz z krajów spoza UE (członkowie stowarzyszeni). Stowarzyszenie ma siedzibę w Brukseli. Nasze miasto przystąpiło do tego gremium w 2003 r.

Wyróżnienia

Tytuł „Miasto Ratownik”

Lublin otrzymał tytuł „Miasto Ratownik” przyznawany przez Prezydenta Ukrainy. Wyróżnienie to ustanowił w 2022 r. Wołodymyr Zełenski, jako symboliczne podziękowanie dla miast partnerskich, które są zaangażowane w niesienie pomocy Ukrainie i jej obywatelom w związku ze zbrojną inwazją Rosji. Prezydent Ukrainy uhonorował miasto Lublin za wszechstronną pomoc i solidarność okazywaną narodowi ukraińskiemu oraz wspieranie Ukrainy w obronie jej niepodległości i suwerenności. Lublin stał się w 2022 r. jednym z głównych ośrodków, w których ukraińscy uchodźcy szukali schronienia. W pierwszym roku wojny ponad 2 mln uchodźców zatrzymało się w Lublinie przejazdem, a około 165 tys. mieszkańców Ukrainy spędziło w Lublinie przynajmniej jedną noc. Szacuje się, że w momencie ich największego napływu na terenie Lublina przebywało ponad 68 tys. ukraińskich obywateli.

Wyróżnienie dla projektu „Wymyślmy wspólnie Lublin. Partycypacyjnie tworzymy inteligentną Strategię Lublin 2030”

Konkurs World Smart City Awards ma na celu nagrodzenie wyróżniających się i innowacyjnych strategii miejskich, projektów i pomysłów, które znacząco wpływają na jakość życia mieszkańców, tworząc miejsca dobre do rozwoju i inwestycji. Nasze miasto otrzymało nominację w kategorii „Governance & Economy” („Zarządzanie i Ekonomia”). Komisja konkursowa doceniła włączenie mieszkańców i mieszkanki w prace nad strategią Lublin 2030 i oddanie w ich ręce tworzenie wizji przyszłości miasta. Lubelski projekt był jednym z 411 zgłoszeń z 63 krajów. Strategia Lublin 2030 jest dokumentem stanowiącym syntezę wyobrażeń mieszkańców o przyszłości miasta. Współautorami Strategii Lublin 2030 są Mieszkanki i Mieszkańcy naszego miasta, którzy uczestniczyli w procesie jej opracowywania. W ten sposób, poprzez innowacyjny w skali kraju, wieloetapowy, wysoce partycypacyjny proces tworzenia dokumentu, wspólnie wypracowano wyobrażenia o przyszłości naszego miasta w perspektywie najbliższej dekady.

Wyróżnienia

Innowacje w polityce (Innovation in Politics Award)

Miasto Lublin zostało uhonorowane wyróżnieniem w europejskim konkursie „Nagrody dla Innowacji w Polityce” (Innovation in Politics Awards) za wyjątkową aktywność, innowacyjne i pełne pasji podejście do prowadzenia polityki miejskiej, w tym zdobycie 4 nominacji do fazy finałowej w sześciu kolejnych edycjach europejskiego konkursu „Innovation in Politics Awards”. Coroczne przyznawane przez kapitułę nagrody są wyróżnieniem dla kreatywnych podmiotów z całej Europy, które mają odwagę przełamywać schematy i znajdować nowatorskie rozwiązania dla współczesnych wyzwań. Laureaci są nagradzani za swoje innowacyjne projekty oparte na europejskich wartościach, takich jak równowaga społeczna, demokracja i prawa człowieka. Co roku jury obywatelskie, składające się z ponad 1 000 Europejczyków, ocenia projekty i w ten sposób decyduje, które z nich trafią do finału, a które zostaną uznane za zwycięskie w dziewięciu kategoriach.

Top Inwestycje Komunalne 2023

Miasto Lublin zostało nagrodzone za realizację projektu unijnego obejmującego m.in. przebudowę ul. Choiny wraz z budową ronda w kształcie biskopka, a także budowę pętli i pierwszego w mieście parkingu typu Park&Ride. Celem konkursu „Top Inwestycje Komunalne”, organizowanego przez Polskie Towarzystwo Wspierania Przedsiębiorczości jest wyróżnienie wartościowych inwestycji komunalnych oraz docenienie ich znaczenia dla gospodarki, regionu i mieszkańców. Projekt „Niskoemisyjna sieć komunikacji zbiorowej dla północnej części LOF wraz z budową systemu biletu elektronicznego komunikacji aglomeracyjnej” był współfinansowany ze środków europejskich w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014–2020. Wartość projektu to 193 mln 55 tys. zł, w tym kwota dofinansowania to prawie 138 mln zł, co stanowi 85 % poniesionych wydatków kwalifikowanych.

Green Building Awards 2022

Dworzec Metropolitalny w Lublinie (projekt firmy Tremend), otrzymał wyróżnienie „Green Building Awards 2022” w konkursie PLGBC w kategorii „Najlepszy projekt ekologiczny”. Celem konkursu PLGBC Green Building Awards jest wyróżnienie projektów, budynków i produktów/usług zrównoważonego budownictwa w Polsce. Organizator, Polskie Stowarzyszenie Budownictwa Ekologicznego PLGBC, zwraca w ten sposób uwagę na konieczność transformacji środowiska budowlanego, tak aby uczynić je zdrowym i zrównoważonym. To dbałość o planetę i odpowiedź na zmiany klimatyczne. Konkurs jest jedyną tego typu inicjatywą w kraju. Nagroda jest kolejnym potwierdzeniem, że w Lublinie powstaje nowoczesny i ekologiczny obiekt na miarę wyzwań XXI wieku: energooszczędny, wykorzystujący naturalne, odnawialne źródła energii.

Najlepszy Produkt Turystyczny Województwa Lubelskiego 2023

Akcja „Sezon Lublin” znalazła się wśród walczących o tytuł „Najlepszego Produktu Turystycznego Województwa Lubelskiego 2023”. Akcja rok rocznie zachęca turystów oraz mieszkańców miasta do aktywnego korzystania z jego bogatej oferty. W 2023 r. wśród oferty Partnerów pojawiła się również kategoria specjalna (Joker), związana z tytułem Europejskiej Stolicy Młodzieży 2023. Oferta obejmuje spacer z przewodnikiem, noclegi, gastronomię, atrakcje turystyczne i muzea, sklepy z pamiątkami, a także miejsca sportu i rekreacji. W akcji mogą wziąć udział zarówno turyści, jak i mieszkańcy, rodziny, seniorzy, młodzież i dzieci oraz każdy, kto ma ochotę na poznawanie miasta przez zabawę. Wszyscy, którzy podejmą wyzwanie zbierania naklejek za korzystanie z oferty turystycznej Lublina, mogą zdobyć unikatowe nagrody – gadżety miejskie z oryginalnymi, dedykowanymi wydarzeniu grawerami i inne.

9. Współpraca międzynarodowa miasta Lublin

Rok 2023 był kolejnym ważnym czasem w obszarze współpracy międzynarodowej naszego miasta. Jako pierwsze miasto w Polsce, Lublin zdobył tytuł Europejskiej Stolicy Młodych (ESM). Projekt ten wpisał się w wieloletnią strategię władz miasta i posłużył dalszemu wzmocnieniu roli młodych mieszkańców. W ramach programu ESM zrealizowano szereg wydarzeń i wizyt międzynarodowych z udziałem lub na rzecz młodych osób. W całym roku 2023 w Lublinie gościło wiele młodzieżowych delegacji, a Lublin stał się miejscem spotkań, konferencji i szkoleń poświęconych polityce młodzieżowej i roli młodzieży w kształtowaniu społeczności lokalnych i ponadlokalnych. Europejska Stolica Młodych Lublin 2023 była niezwykle dynamicznym i inspirującym wydarzeniem, które skupiło uwagę na naszym mieście nie tylko społeczności lokalnej, ale także młodzieży z całej Europy.

W omawianym roku odbyło się wiele międzynarodowych wizyt, spotkań z ambasadorami, dyplomatami i przedstawicielami instytucji europejskich, które utrwaliły prestiż miasta, jako ośrodka o międzynarodowej reputacji. Dyskusje o migracji, integracji społecznej i prawach człowieka prowadzone podczas tych spotkań, stanowiły ważny element kształtowania polityki naszego miasta oraz budowania jego roli na arenie międzynarodowej.

W 2023 r. pracownicy Urzędu Miasta Lublin aktywnie uczestniczyli w 77 wizytach wyjazdowych (studyjnych i projektowych) do różnych krajów europejskich. Wzięło w nich udział łącznie 121 osób. Z drugiej strony, Lublin był gospodarzem 43 międzynarodowych wizyt przyjazdowych, w ramach których 750 osób – członków delegacji z różnych części świata, w tym miast partnerskich i zaprzyjaźnionych – przyjechało do Lublina. Ta aktywność stanowiła istotny element budowania relacji, rozwoju zawodowego oraz promocji Lublina jako miasta otwartego na współpracę i innowacje.

W 2023 r. gościliśmy aż 12 wizyt ambasadorów z państw takich jak: Francja, Wielka Brytania, Ukraina, Meksyk, Kanada, Irlandia Południowa, Litwa, Królestwo Niderlandów, Kongo, Słowenia, Rwanda i Dania. Wizyty te przyniosły znaczący wkład w promocję miasta na arenie międzynarodowej i były okazją do wymiany doświadczeń, budowania relacji oraz promowania Lublina jako atrakcyjnego miejsca do współpracy i lokowania inwestycji.

Wydarzeniem o wysokiej randze międzynarodowej było wręczenie Lublinowi honorowego wyróżnienia – tytułu „Miasto Ratownik” Prezydentowi Miasta Lublin, Krzysztofowi Żukowi. Wyróżnienie to świadczy o dużej wadze przykładanej do pomocy i solidarności udzielonej przez Lublin narodowi ukraińskiemu w obliczu kryzysu humanitarnego. Należy podkreślić, iż Lublin stał się jednym z głównym ośrodków schronienia dla ukraińskich uchodźców w początkowym stadium agresji na Ukrainę. Bliskość Lublina do granicy z Ukrainą była kluczowa dla wielu obywateli tego kraju przy wyborze miejsca tymczasowego pobytu.

Lublin w 2023 r. nieustannie angażował się w działania solidarnościowe i pomocowe na rzecz obywateli Ukrainy, którzy znaleźli schronienie w mieście. Kontynuowane były aktywności zapoczątkowane po wybuchu pełnoskalowej wojny w Ukrainie w ramach Lubelskiego Społecznego Komitetu Pomocy Ukrainie, który koordynował udzielanie pomocy i informacji osobom z Ukrainy oraz wspierał pracę organizacji pomocowych i wolontariuszy.

Dowodem na rozwijanie i utrwalanie kontaktów międzynarodowych z Ukrainą pomimo dramatycznej sytuacji naszego wschodniego sąsiada, są dwa nowe dokumenty formalizujące współpracę z miastami z tego kraju. Z Krzywym Rogiem podpisano umowę partnerską, a z Żytomierzem list intencyjny o współpracy.

Rok 2023 był także okresem intensywnej międzynarodowej działalności projektowej, mającej na celu podniesienie kompetencji, poprawę jakości usług i polityk publicznych oraz wzmocnienie pozycji Lublina na mapie Polski i Europy. Kontynuowana była m.in. realizacja projektów: „MOVE IT like Lublin – inicjatywa na rzecz zrównoważonego rozwoju transportu publicznego w Kiszyniowie”, „Młodzi dla Miasta, Miasto dla Młodych – projekty i inicjatywy angażujące i włączające lokalne społeczności” oraz „Edukacja to relacje. Współpraca Lublina i Reykjavíku na rzecz edukacji”. Wszystkie te inicjatywy wzbogaciły krajobraz działań

międzynarodowych, przynosząc wymierne korzyści zarówno lokalnym społecznościom, jak i partnerom zagranicznym.

Lublin był organizatorem XII edycji Kongresu Współpracy Transgranicznej. W ramach realizacji programu Europejskiej Stolicy Młodzieży, hasłem przewodnim kongresu w 2023 r. było „Miasto Młodych”. Międzynarodowi goście i eksperci z różnych krajów mieli okazję dyskutować i przybliżyć publiczności zagadnienia związane z tworzeniem miast przyjaznych młodzieży. Podczas warsztatów i wizyt studyjnych, młodzi ludzie z 14 krajów dyskutowali nad swoimi wizjami miast i formami w jakich mogą i chcą angażować się w życie swoich lokalnych społeczności. W panelach, warsztatach oraz wizytach studyjnych brało udział kilkaset osób, które wspólnie dyskutowały nad sposobami tworzenia miejsc sprzyjających rozwojowi młodego pokolenia. Warto również podkreślić, że Kongresowi towarzyszyły wizyty studyjne w trakcie których uczestnicy mogli poznać nowo otwarte przestrzenie młodzieżowe w Lublinie oraz centrum integracji Baobab. Bogaty program kulturalny dodatkowo urozmaicił atmosferę tego wyjątkowego wydarzenia.

Kolejnym przykładem potwierdzającym status Lublina, jako partnera międzynarodowego był wybór miasta na Przewodniczącego Stowarzyszenia Miast Laureatów Nagrody Europy na lata 2023–2025. Decyzja została podjęta na Walnym Zgromadzeniu Stowarzyszenia. Co więcej, Walne Zgromadzenie Stowarzyszenia Miast Laureatów w 2024 r. odbędzie się właśnie w naszym mieście.

Podsumowując, z pełnym przekonaniem można stwierdzić, że w omawianym roku intensywność współpracy międzynarodowej miasta Lublin wróciła do poziomu sprzed 2020 r. czyli sprzed pandemia Covid-19 i wybuch pełnoskalowej wojny w Ukrainie.

10. Pomoc osobom w kryzysie uchodźczym

Chociaż w 2023 r. ruch ukraińskich uchodźców wyraźnie osłabł, Lublin nadal był jednym z głównych ośrodków, do których kierowali się uciekający przed wojną obywatele tego kraju. Położenie Lublina blisko granicy z Ukrainą powoduje, że wielu z nich zostaje w naszym mieście choćby na kilka dni. W ubiegłym roku było to blisko 500 tys. osób. Tym samym miasto kontynuowało pakiet działań solidarnościowych i pomocowych na rzecz ukraińskich obywateli, którzy znaleźli schronienie w Lublinie. Zakres tej pomocy zmieniał się w ciągu roku wraz ze zmieniającą się liczbą uchodźców napływających do naszego miasta oraz postępującym procesem usamodzielniania się nowych mieszkanek i mieszkańców przybyłych z Ukrainy. Wszystkie podejmowane działania, podobnie jak w ubiegłym roku, koordynował Pełnomocnik ds. pomocy obywatelom Ukrainy uciekającym przed działaniami wojennymi.

Szacuje się, że w pierwszych miesiącach 2023 r. na terenie miasta przebywało około 50 tys. uchodźców z Ukrainy, natomiast pod koniec roku liczba obywateli tego kraju, którzy znaleźli schronienie w Lublinie wynosiła ok. 30 tys. Większość z nich mieszkała w mieszkaniach prywatnych, a kilkaset osób (od około 780 osób w styczniu do 500 osób w grudniu) korzystało z interwencyjnych punktów noclegowych prowadzonych przez miasto. Liczba miejsc zbiorowego zakwaterowania również zmieniała się w ciągu roku, adekwatnie do zapotrzebowania. Pod koniec ubiegłego roku były to 4 lokalizacje z noclegami dla blisko 600 osób. W 2023 r. w punktach tych udzielono blisko 220 tys. noclegów oraz wydano około 160 tys. posiłków.

Szacuje się, że w pierwszych miesiącach 2023 r. na terenie miasta przebywało około 50 tys. uchodźców z Ukrainy, natomiast pod koniec roku liczba obywateli tego kraju, którzy znaleźli schronienie w Lublinie wynosiła ok. 30 tys. Większość z nich mieszkała w mieszkaniach prywatnych, a kilkaset osób (od około 780 osób w styczniu do 500 osób w grudniu) korzystało z interwencyjnych punktów noclegowych prowadzonych przez miasto. Liczba miejsc zbiorowego zakwaterowania również zmieniała się w ciągu roku, adekwatnie do zapotrzebowania. Pod koniec ubiegłego roku były to 4 lokalizacje z noclegami dla blisko 600 osób. W 2023 r. w punktach tych udzielono blisko 220 tys. noclegów oraz wydano około 160 tys. posiłków.

Nadal funkcjonuje Centrum Pomocy Obywatelom Ukrainy, w którym prowadzona jest kompleksowa obsługa administracyjna uchodźców. Obok stanowisk do nadania numeru PESEL znajdują się stanowiska Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie, gdzie realizowana jest m.in. obsługa świadczeń 40+ oraz 300+. W 2023 r. nadano blisko 3,8 tys. numerów PESEL, a także wypłacono ponad 1 000 świadczeń 300+ oraz 3,6 tys. świadczeń 40+ na łączną kwotę ok. 13 mln zł. Ponadto MOPR w 2023 r. zapewnił nieodpłatne posiłki w szkołach i przedszkolach dla 100 dzieci oraz przyznał 624 ukraińskim rodzinom świadczenia rodzinne, a 82 osobom zasiłek stały, ze względu na wiek lub niepełnosprawność. Dodatkowo do końca października 2023 r. miasto prowadziło także punkt wydawania paczek żywnościowych i suchego prowiantu, z którego pomocy mogli skorzystać zarówno obywatele Ukrainy, jak i mieszkanki i mieszkańcy Lublina, którzy udzielali im schronienia. W ubiegłym roku wydano ponad 111 tys. paczek.

Miasto kontynuowało także pomoc w kwestiach związanych z rynkiem pracy, zbierając informacje od lubelskich pracodawców na temat możliwości zatrudnienia obywateli Ukrainy oraz od samych osób zainteresowanych podjęciem pracy w Lublinie. W przypadku tej formy wsparcia również zauważalne było wyraźnie zmniejszające się zainteresowanie. Kontynuowany był także program „Cash for Work”, w ramach którego w lubelskich szkołach w charakterze asystenta nauczyciela zatrudnieni byli pedagodzy z Ukrainy, pomagając ukraińskim uczniom w komunikacji i integracji. Do końca roku szkolnego 2022/2023 w ramach programu zatrudnienie znalazło 98 ukraińskich nauczycieli. Z kolei od lipca do grudnia program umożliwił zatrudnienie 16 osób na stanowisku animatora edukacji i kultury, 25 tłumaczy, 2 psycholożek oraz 1 osoby na stanowisku pomocy prawnej. Ogółem w 2023 r. lubelscy pracodawcy zgłosili zatrudnienie blisko 7,6 tys. obywateli Ukrainy.

Miasto nadal zapewnia dostęp do edukacji ukraińskim dzieciom i młodzieży. Zainteresowani uczniowie przyjmowani są do lubelskich szkół i dołączani do istniejących klas, a dzieci do przedszkoli i żłobków. Dla osób, które wymagają dostosowania procesu kształcenia do ich potrzeb edukacyjnych, zorganizowano 2 oddziały przygotowawcze – jeden na poziomie szkoły podstawowej i jeden w liceum ogólnokształcącym. Na koniec

2023 r. do miejskich placówek uczęszczało 1 734 ukraińskich uczniów i wychowanków, w tym do żłobków 16, do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych 289, do szkół podstawowych 1 162, do szkół ponadpodstawowych 239, do szkoły muzycznej 16 oraz dodatkowo 12 uczniów korzystało z zajęć specjalistycznych. Ponadto 391 osób przyjęto do jednostek prowadzonych przez inne podmioty niż miasto.

Lubelskie placówki medyczne udzielały na bieżąco pomocy osobom wymagającym opieki lekarskiej. W 8 placówkach publicznych zrzeszonych w Kłastrze Lubelska Medycyna udzielono blisko 4,2 tys. świadczeń medycznych. Kontynuowana była także pomoc psychologiczna dla obywateli Ukrainy uciekających przed wojną. Pomocy w języku ukraińskim wszystkim potrzebującym udzielało Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie oraz Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie. W 2023 r. ukraińscy uchodźcy skorzystali z 4 180 spotkań i konsultacji psychologicznych. CIK prowadziło specjalną linię telefoniczną w języku ukraińskim, systematyczne wizyty psychologów i wolontariuszy w miejskich punktach noclegowych oraz całonocny dyżur mobilnego psychologa.

W 2023 r. w Lublinie powstało nowe miejsce integracji – „Baobab”, którego działalność jest przedłużeniem prac Lubelskiego Społecznego Komitetu Pomocy Ukrainie. „Baobab” to przestrzeń oferująca wsparcie uchodźcom przebywającym w naszym mieście, ale także służąca integracji, wymianie doświadczeń, realizacji projektów, rozmów, a przede wszystkim spotkań migrantów, uchodźców oraz mieszkańców Lublina. Przestrzeń prowadzona jest przez Stowarzyszenie Homo Faber we współpracy z szeroką koalicją innych organizacji, a zdecydowaną większość zatrudnionego w „Baobabie” zespołu stanowią obywatele Ukrainy. Działania służące integracji ukraińskich uchodźców z mieszkańcami miasta kontynuowały także lubelskie instytucje kultury. Wśród nich znalazły się, m.in. liczne warsztaty artystyczne i integracyjne skierowane zarówno do dzieci i młodzieży, jak i osób dorosłych, a także koncerty, spektakle czy wystawy ukraińskich twórców.

W ubiegłym roku, w działaniach na rzecz obywateli Ukrainy miasto nadal wspierały międzynarodowe organizacje, m.in. Fundacja Polskie Centrum Pomocy Międzynarodowej, UNHCR, WHO czy UNICEF. Dzięki temu do lubelskich szkół, do których uczęszcza najwięcej ukraińskich uczniów, trafiło blisko 400 zestawów komputerowych, 2,5 tys. zestawów edukacyjnych zawierających, m.in. materiały plastyczne, zeszyty, długopisy i inne przybory szkolne oraz 3 tys. plecaków, a także 100 kompletów sprzętu sportowego do dyscyplin indywidualnych i zespołowych. Ponadto miejskie przedszkola otrzymały 90 zestawów wczesnego rozwoju dziecka, które zawierały, m.in. gry edukacyjne, puzzle, maskotki oraz przybory do pisania i malowania. Międzynarodowe wsparcie trafiło także do placówek medycznych działających na terenie Lublina. To m.in. specjalistyczny sprzęt okulistyczny, w tym nowoczesny aparat ultrasonograficzny do badania gałki ocznej, pompy insulinowe, a także drobny sprzęt medyczny w postaci bezdotykowych termometrów, elektronicznych ciśnieniomierzy i płynów do dezynfekcji. Dodatkowo pomoc zaoferowały także międzynarodowe firmy, m.in. Amazon, który przekazał lubelskim szkołom i bibliotekom 60 tabletów oraz 60 czytników e-booków. Ponadto dzięki współpracy Miasta i Fundacji Leroy Merlin Polska powstało dodatkowe miejsce tymczasowego pobytu dla osób uciekających przed wojną w Ukrainie.

W 2023 r. Lublin zyskał kolejne miasto partnerskie z Ukrainy – Krzywý Róg oraz nowe miasto zaprzyjaźnione – Żytomierz. Ponadto w kwietniu ubiegłego roku Lublin otrzymał tytuł „Miasto Ratownik” przyznawany przez Prezydenta Ukrainy. Wołodomyr Zełenski uhonorował Miasto za wszechstronną pomoc i solidarność okazywaną narodowi ukraińskiemu oraz wspieranie Ukrainy w obronie jej niepodległości i suwerenności.

11. Europejska Stolica Młodzieży Lublin 2023

Lublin, jako pierwsze miasto w Polsce, otrzymał tytuł Europejskiej Stolicy Młodzieży. To wyróżnienie było ogromnym zaszczytem, ale i zobowiązaniem. Czas świętowania tytułu poświęcono upowszechnianiu zmiany myślenia o mieście oraz spojrzenia na nie z nowej perspektywy – potrzeb ludzi młodych. Miasto Lublin chce być nie tylko miejscem przyjaznym młodzieży, wsłuchiwać się w ich potrzeby, dawać możliwość rozwijania pasji, ale przede wszystkim – włączać młodych do współdecydowania o wspólnej przyszłości. Wygrana w konkursie stała się impulsem do lepszego dostosowania oferty do potrzeb młodych ludzi, obejmując zasięgiem kolejne sfery ich życia. Pojawiło się wiele nowych inicjatyw edukacyjnych, kulturalnych, sportowych, społecznych i obywatelskich. W mieście powstały przestrzenie młodzieżowe – neutralne politycznie i ideologicznie, bezpieczne miejsca swobodnych spotkań, warsztatów, nauki i odpoczynku. Lublin stał się miastem pełnym młodej energii, które każdego dnia inspiruje mieszkańców swoim pięknem, wielokulturowością, bogatą historią i tradycją.

Aplikacja finałowa była efektem kilkumiesięcznych prac, rozmów, wymiany inspiracji i pomysłów zespołu osób, który zaangażował się w ten projekt. W zespołach roboczych pracowali przedstawiciele Młodzieżowej Rady Miasta Lublin, Zespołu ds. Dzieci i Młodzieży, środowiska studenckiego, organizacji i grup młodzieżowych. Wypracowane idee były konsultowane ze środowiskiem skupiającym i współpracującym z młodzieżą. Inicjatorem całego procesu była organizacja młodzieżowa Fundacji Sempre a Frente. Wniosek konkursowy koncentrował się na trzech obszarach: Miasto dla Młodzieży, Młodzież dla Miasta oraz Młodzież i Miasto. Pierwszy dotyczył planu działań zaprojektowanych przez miasto z myślą o młodych mieszkańcach. Drugi opisywał wkład młodzieży w program – projekty i inicjatywy opracowane i wdrożone przez młodych lub organizacje młodzieżowe, z którymi współpracują. Zaś ostatnia grupa tematyczna obejmowała współpracę i partnerstwo pomiędzy miastem (i jednostkami miejskimi w Lublinie), a młodzieżą, organizacjami młodzieżowymi i innymi zainteresowanymi stronami. Propozycje programowe zostały również podzielone ze względu na zasięg: regionalny, krajowy i europejski, pod kątem ich skali i zakresu każdego wydarzenia. Istotnym elementem aplikacji był przewidywany wpływ uzyskania przez miasto Lublin tytułu, czyli to, jak Europejska Stolica Młodzieży wpłynie na miasto i młodzież oraz jakie trwałe zmiany może wprowadzić. W sumie w programie aplikacji znalazły się 83 duże wydarzenia. 27 lutego 2021 r. Lublin został ogłoszony Europejską Stolicą Młodzieży 2023.

Wygrana i uzyskanie tytułu Europejskiej Stolicy Młodzieży stało się pretekstem i bodźcem bezpośrednim do dostosowania oferty miasta do potrzeb młodych mieszkańców, obejmując zasięgiem kolejne sfery życia. Udało się zrealizować szereg działań nakierowanych na zwiększanie kompetencji młodych ludzi, takich jak: pilotażowa edycja projektu „Akademia Miasto” (prezentuje możliwości angażowania się w działania na rzecz rozwoju miasta), „Miejski Aktywator Młodzieżowy” (program mikrograntów dla nieformalnych grup młodzieży na działania społeczne i obywatelskie), „Przedsiębiorcza Młodzież” (rozwija u młodzieży kompetencje w zakresie przedsiębiorczości oraz daje możliwość poznania lubelskiego rynku przedsiębiorców), „Szkolny Budżet Obywatelski” (demokratyczny i partycypacyjny proces, w którym o przeznaczeniu części szkolnego budżetu decyduje społeczność szkolna), „Uczeń Przyszłości” (warsztaty dla pedagogów i uczniów z obsługi nowoczesnego sprzętu), „Kawiarenki językowe” (umożliwiają studentom wejście na rynek pracy w sektorze nowoczesnych usług biznesowych), „Młodzież Inspiruje Dzielnice” (młodzieżowa edycja programu „Dzielnice Kultury”) czy „Wolontariat Lubelski” (platforma internetowa łącząca organizacje społeczne z wolontariuszami oraz projekt „Kreatywna Przestrzeń” (polegający na tworzeniu w szkołach przez uczniów i pedagogów wymarzonej przyjaznej przestrzeni dla dzieci i młodzieży).

W Lublinie rozpoczęła działalność największa w Polsce sieć przestrzeni młodzieżowych. Są to miejsca stworzone przez młodzież i przez młodzież zarządzane. Ich zasady i standardy funkcjonowania wypracowane zostały przez ludzi młodych, którzy wskazali jaki charakter powinno mieć miejsce, w których młodzież będzie mogła swobodnie spędzać czas wolny, integrować się z rówieśnikami i realizować swoje pasje i talenty. Pierwszą Przestrzenią Młodych stworzoną przez Miasto Lublin był „Hej!” przy ul. Peowiaków 11, którą otwarto

we współpracy z IKEA w ramach działania „Przestrzeń Młodych” („Youth Space”) w inicjatywie bilateralnej „Młodzież dla Miasta, Miasto dla Młodzieży – projekty i inicjatywy angażujące i włączające lokalne społeczności”, która korzysta z dofinansowania pochodzącego od Islandii, Liechtensteinu i Norwegii, za pośrednictwem Funduszy EOG i Funduszy Norweskich. Sukces „Hej”, które odwiedza miesięcznie ok. tysiąca młodych osób, przyczynił się do dynamicznej implementacji zapisów aplikacji finalnej o tytuł ESM. Tylko w 2023 r., na terenie miasta powstało 7 kolejnych Przestrzeni Młodych, zlokalizowanych w różnych dzielnicach Lublina:

- Po prostu Fajne Miejsce!: Przestrzeń Młodych przy ul. Jana Sawy 5, dzielnica Rury,
- Przestrzeń Młodych: Prusa 2 przy ul. Prusa 2, dzielnica Śródmieście,
- ReWir – Przestrzeń Młodych przy ul. Królowej Bony 8, dzielnica Felin,
- Baza: Przestrzeń Młodych przy ul. Długiej 88, dzielnica Kośminek,
- Przestrzeń Młodych: Punkt Kultury przy ul. Skibińskiej 21, dzielnica Bronowice,
- Kosmos: Przestrzeń Młodych przy al. Racławickich 33, dzielnica Wieniawa,
- Piwnica Labiryntu: Przestrzeń Młodych przy ul. ks. J. Popiełuszki 5, dzielnica Wieniawa.

Jednym z najistotniejszych procesów zrealizowanych w ramach Europejskiej Stolicy Młodzieży, będących jednocześnie swego rodzaju podsumowaniem działań a także zapewnieniem ich trwałości, było opracowanie dokumentu pn. „Miasto Młodych. Polityka młodzieżowa Lublina”¹⁰⁵. Lublin jest czwartym w Polsce miastem metropolitalnym, które zdecydowało się na opracowanie i wdrożenie polityki młodzieżowej. Dokument ten powstał z myślą o potrzebach lubelskiej młodzieży ale także jest dla miasta drogowskazem, który określa priorytetowe kierunki rozwoju, które wymagają szczególnej uwagi w perspektywie do 2030 r.

Europejska Stolica Młodzieży to także spojrzenie na perspektywę współpracy w regionie, w szczególności w ramach Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego. Sieciowanie działań w ramach rad młodzieżowych gmin to początek zacieśniania relacji partnerskich w tematach młodzieży. Wsparcie rozwoju metropolitalnej funkcji Lublina, to ważny krok w kierunku wzmocnienia całego regionu, co jest niezwykle istotne z perspektywy niekorzystnych zmian demograficznych.

Rok 2023 to finalne celebrowanie otrzymanego przez Lublin tytułu. Należy podkreślić, iż wysiłki włożone w opracowanie aplikacji oraz jej późniejszą realizację to zabiegi podejmowane przez wiele podmiotów i komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Lublin. Interdyscyplinarne sieci wsparcia to jeden z bardziej wymiernych efektów Europejskiej Stolicy Młodzieży. Lublin na arenie ogólnokrajowej i międzynarodowej określany jest mianem lidera działań na rzecz młodzieży i z jej udziałem. Europejska Stolica Młodzieży wzmocniła myślenie o mieście w kategoriach rozwoju jego podstawowych funkcji i kształtowania międzypokoleniowej współodpowiedzialności za jego rozwój. ESM to realny wpływ na poziom uczestnictwa młodzieży w miejskich procesach partycypacyjnych oraz uwrażliwienie na jej potrzeby i oczekiwania. To czas, który wyraźnie naznaczył jakiego miejsca do życia oczekują młodzi ludzie.

¹⁰⁵ Uchwała nr 1705/LVII/2024 Rady Miasta Lublin z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie przyjęcia dokumentu „Miasto Młodych. Polityka młodzieżowa Lublina”.

Bibliografia

Literatura

1. *Barometr Turystyczny Lublina*, różne lata.
2. Bluj A., Stokłuska E., *Budżet partycypacyjny (obywatelski) krok po kroku. Poradnik dla praktyków*, Fundacja Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”, Warszawa 2015.
3. Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy Lublin, różne lata.
4. Maleszyk P., Sagan M. (red.), *Lublin 2030 – europejska metropolia?*, Urząd Miasta Lublin, Wydział Strategii i Obsługi Inwestorów, Lublin 2018.

Strony internetowe

1. Strona internetowa miasta Lublin,
<http://www.lublin.eu>.
2. Biuletyn Informacji Publicznej Miasta Lublin,
<http://bip.lublin.eu>.
3. Geoportal miejski miasta Lublin,
<http://geoportal.lublin.eu/sipl/app/index>.
4. Portal Perspektywy,
<http://www.perspektywy.pl>.
5. Portal Polska w liczbach,
<https://www.polskawliczbach.pl/>.
6. Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego,
<https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>.
7. Strona internetowa Urzędu Statystycznego w Lublinie,
<http://lublin.stat.gov.pl>.
8. Strona internetowa Strategii Lublin 2030,
<https://lublin.eu/biznes-i-nauka/strategia/s2030/>.
9. Strona internetowa Budżetu Obywatelskiego w Lublinie,
<http://budzetobywatelski.lublin.pl>.

Spis tabel

Tabela 1. Liczba ludności Lublina w latach 2019–2023	14
Tabela 2. Liczba ludności Lublina z uwzględnieniem płci w latach 2019–2023	14
Tabela 3. Liczba kobiet na 100 mężczyzn w Lublinie w latach 2019–2023	14
Tabela 4. Przyrost naturalny w Lublinie w latach 2019–2023	14
Tabela 5. Liczba urodzeń żywych w Lublinie w latach 2019–2023	15
Tabela 6. Liczba zgonów w Lublinie w latach 2019–2023	15
Tabela 7. Liczba ludności wg ekonomicznych grup wieku w latach 2019–2023	15
Tabela 8. Gęstość zaludnienia w Lublinie w latach 2019–2023	16
Tabela 9. Wybrane dane z rejestru mieszkańców i ewidencji ludności w latach 2019–2023	16
Tabela 10. Sytuacja finansowa miasta Lublin w latach 2019–2023	21
Tabela 11. Wykonanie wydatków majątkowych w układzie klasyfikacji budżetowej	26
Tabela 12. Wydatki na wybrane zadania majątkowe zrealizowane w 2023 r.	27
Tabela 13. Informacja o realizacji zadań zgłoszonych przez jednostki pomocnicze miasta Lublin w 2023 r. ...	30
Tabela 14. Wartość majątku trwałego miasta Lublin w latach 2019–2023	34
Tabela 15. Statystyka Budżetu Obywatelskiego Miasta Lublin	35
Tabela 16. Projekty dzielnicowe wybrane do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego Miasta Lublin 2023	36
Tabela 17. Projekty ogólnomiejskie wybrane do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego Miasta Lublin 2023	37
Tabela 18. Statystyka Zielonego Budżetu	66
Tabela 19. Lista zwycięskich projektów przeznaczonych do realizacji w ramach Zielonego Budżetu 2023	67
Tabela 20. Statystyka Szkolnego Budżetu Obywatelskiego	76
Tabela 21. Miejsca w placówkach wychowania przedszkolnego – wskaźnik	91
Tabela 22. Liczba uczniów przypadających na oddział w szkołach – wskaźnik	91
Tabela 23. Zdawalność egzaminu maturalnego – wskaźnik	92
Tabela 24. Liczba i odsetek (w %) uczniów spoza miasta Lublin	92
Tabela 25. Odsetek osób dorosłych uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu	92
Tabela 26. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2030	93
Tabela 27. Liczba studentów zagranicznych w stosunku do ogólnej liczby studentów	95
Tabela 28. Liczba studentów – wskaźnik	96
Tabela 29. Liczba akredytacji międzynarodowych kierunków wyższego kształcenia zawodowego w Lublinie	97
Tabela 30. Liczba naukowców z lubelskich uczelni będących przewodniczącymi międzynarodowych towarzystw naukowych	97
Tabela 31. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2030	97
Tabela 32. Absolwenci lubelskich szkół średnich podejmujący studia w Lublinie	100
Tabela 33. Liczba powstałych spin-offów przy uczelniach w Lublinie	100
Tabela 34. Liczba projektów pozyskanych w ramach prestiżowych krajowych programów naukowych związanych z inteligentnymi specjalizacjami miasta	101
Tabela 35. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2030	101
Tabela 36. Liczba nowych firm w ramach inteligentnych specjalizacji	105
Tabela 37. Umiejdzynarodowienie przedsiębiorstw z Lublina	105
Tabela 38. Liczba pozyskanych nowych inwestorów i stworzonych przez nich nowych miejsc pracy	106
Tabela 39. Liczba firm w lubelskich inicjatywach klastrowych i ekosystemowych	106
Tabela 40. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw	106
Tabela 41. Nakłady przedsiębiorstw w sferze B+R (woj. lubelskie)	106
Tabela 42. Stopa bezrobocia oraz poziom zatrudnienia – wskaźniki	107
Tabela 43. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2030	107
Tabela 44. Powierzchnia nowych uzbrojonych terenów inwestycyjnych w Lublinie	110
Tabela 45. Powierzchnia biurowa w nowoczesnych obiektach w Lublinie	110

Tabela 46. Nowo powstałe mikroprzedsiębiorstwa – wskaźnik	110
Tabela 47. Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w całkowitej liczbie nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw (w %)	111
Tabela 48. Liczba nowych startupów.....	111
Tabela 49. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2030.....	111
Tabela 50. Udział terenów zieleni – wskaźnik	114
Tabela 51. Udział obszarów prawnie chronionych – wskaźnik.....	115
Tabela 52. Relacja liczby drzew nasadzonych do usuwanych.....	115
Tabela 53. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2030	115
Tabela 54. Długość sieci komunikacji miejskiej – wskaźnik	117
Tabela 55. Liczba wykonanych wozokilometrów komunikacji miejskiej – wskaźnik.....	117
Tabela 56. Liczba podróży komunikacją miejską – wskaźnik	117
Tabela 57. Liczba zarejestrowanych samochodów osobowych – wskaźnik	118
Tabela 58. Odsetek skrzyżowań objętych ITS	118
Tabela 59. Długość buspasów	118
Tabela 60. Liczba kolizji i wypadków drogowych – wskaźnik.....	118
Tabela 61. Długość dróg rowerowych – wskaźnik	119
Tabela 62. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2030	119
Tabela 63. Pokrycie powierzchni miasta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego – wskaźnik	122
Tabela 64. Liczba dokumentów chroniących struktury urbanistyczne	122
Tabela 65. Liczba pozwoleń na budowę wydana w oparciu o decyzję o warunkach zabudowy.....	123
Tabela 66. Wskaźnik hałasu oraz odsetek mieszkańców zamieszkałych na terenach o wysokim poziomie hałasu.....	123
Tabela 67. Udział energii pochodzącej z odnawialnych źródeł w stosunku do całkowitego zużycia	124
Tabela 68. Wskaźniki emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych	124
Tabela 69. Roczna liczba wozokilometrów wykonanych przez autobusy zeroemisyjne – wskaźnik.....	125
Tabela 70. Udział oświetlenia miejskiego z technologią LED i inteligentnymi systemami sterującymi w oświetleniu.....	125
Tabela 71. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2030.....	125
Tabela 72. Ilość odprowadzonych i oczyszczonych ścieków.....	127
Tabela 73. Długość przebudowanej lub rozbudowanej kanalizacji sanitarnej i deszczowej.....	127
Tabela 74. Udział odpadów zebranych selektywnie w odpadach ogółem – wskaźnik	127
Tabela 75. Liczba dni z ekstremalnymi temperaturami powietrza (dni upalne i dni bardzo mroźne).....	128
Tabela 76. Udział zrealizowanych przetargów objętych systemem zielonych zamówień publicznych w ogólnej liczbie przetargów	128
Tabela 77. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2030	128
Tabela 78. Udział inwestycji realizowanych zgodnie z założeniami projektowania uniwersalnego w inwestycjach ogółem	130
Tabela 79. Przepęstwa przeciwko wolności, wolności sumienia, wolności seksualnej i obyczajności – wskaźnik	131
Tabela 80. Liczba osób bezdomnych – wskaźnik.....	131
Tabela 81. Liczba i odsetek cudzoziemców zamieszkujących Lublin	132
Tabela 82. Liczba obcokrajowców pracujących w Lublinie.....	132
Tabela 83. Liczba i odsetek osób z niepełnosprawnościami zatrudnionych w Urzędzie Miasta Lublin.....	132
Tabela 84. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2030	133
Tabela 85. Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1 tys. dzieci w wieku do lat 3 – wskaźnik.....	136
Tabela 86. Dzieci w wieku 3–5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego – wskaźnik	137
Tabela 87. Liczba mieszkań powstałych w ramach budownictwa społecznego.....	137
Tabela 88. Liczba mieszkań w mieszkaniowym zasobie Gminy Lublin w relacji do liczby mieszkańców	137
Tabela 89. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2030	138

Tabela 90. Instytucje kultury w Lublinie	139
Tabela 91. Przepięstwa stwierdzone na 1 tys. mieszkańców - wskaźnik	139
Tabela 92. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych	140
Tabela 93. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2030	140
Tabela 94. Liczba wydarzeń i działań kulturalnych (z uwzględnieniem rodzajów i typów)	144
Tabela 95. Liczba uczestników wybranych wydarzeń kulturalnych oraz imprez artystyczno-rozrywkowych	144
Tabela 96. Przemysły kreatywne - wskaźnik	145
Tabela 97. Wydatki na kulturę - wskaźnik	145
Tabela 98. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2030	145
Tabela 99. Liczba obiektów sportowych w Lublinie	148
Tabela 100. Liczba obiektów - wskaźnik	149
Tabela 101. Liczba klubów sportowych - wskaźnik	149
Tabela 102. Liczba osób ćwiczących w klubach - wskaźnik	149
Tabela 103. Liczba zorganizowanych w Lublinie imprez sportowych	149
Tabela 104. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2030	150
Tabela 105. Liczba odwiedzających i turystów w Lublinie	153
Tabela 106. Liczba odwiedzających i turystów w Lubelskim Obszarze Metropolitalnym	153
Tabela 107. Turyści ogółem i turyści zagraniczni odwiedzający Lublin	154
Tabela 108. Liczba turystów krajowych w Lublinie - wskaźnik	154
Tabela 109. Liczba turystycznych obiektów noclegowych - wskaźnik	154
Tabela 110. Liczba miejsc w turystycznych obiektach noclegowych - wskaźnik	154
Tabela 111. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2030	155
Tabela 112. Pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w LOM	158
Tabela 113. Liczba obsłużonych pasażerów w Porcie Lotniczym Lublin	158
Tabela 114. Liczba obsłużonych pasażerów Portu Lotniczego Lublin - wskaźnik	159
Tabela 115. Liczba wozokilometrów wykonywanych przez komunikację miejską na terenie gmin LOM - wskaźnik	159
Tabela 116. Odsetek ludności gmin LOM zamieszkałej w zasięgu przystanków komunikacji miejskiej	159
Tabela 117. Liczba węzłów przesiadkowych P&R na terenie Lublina	160
Tabela 118. Tonaż cargo obsłużonego w Porcie Lotniczym Lublin	160
Tabela 119. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2030	160
Tabela 120. Wydarzenia i kongresy o znaczeniu międzynarodowym odbywające się w Lublinie	162
Tabela 121. Nowe rządowe i międzynarodowe instytucje oraz przedsiębiorstwa międzynarodowe (i inne) ulożowane w Lublinie	162
Tabela 122. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2030	163
Tabela 123. Plany miejscowe uchwalone w 2023 r.	165
Tabela 124. Obszary, w których w 2023 r. przystąpiono do opracowania mpzp	166
Tabela 125. Obszary, w których w 2023 r. przystąpiono do zmiany mpzp	166
Tabela 126. Inne podjęte w 2023 r. uchwały dotyczące mpzp	166
Tabela 127. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (mpzp)	167
Tabela 128. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Miasta Lublin na lata 2021-2025	169
Tabela 129. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Gminy Lublin i gmin sąsiadujących, z którymi Gmina Lublin zawarła porozumienie w zakresie organizacji publicznego transportu zbiorowego	171
Tabela 130. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Strategii rozwoju elektromobilności w Lublinie	172
Tabela 131. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Strategii rozwoju elektromobilności w Lublinie	174
Tabela 132. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Programu ochrony środowiska miasta Lublin na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028	176

Tabela 133. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Planu Adaptacji do zmian klimatu Miasta Lublin do roku 2030	178
Tabela 134. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Programu ochrony środowiska przed hałasem miasta Lublin	180
Tabela 135. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Programu Rewitalizacji dla Lublina na lata 2017–2023	181
Tabela 136. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Programu Zdrowie dla Lublina na lata 2021–2025	182
Tabela 137. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Programu polityki zdrowotnej w przedmiocie opieki paliatywnej i hospicyjnej dla dzieci i młodzieży oraz dla osób dorosłych w stanach terminalnych choroby	184
Tabela 138. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Programu polityki zdrowotnej na lata 2022–2024 w zakresie zdrowego odżywiania dla dzieci klas I-III szkół podstawowych w Lublinie „Jedz z głową”	185
Tabela 139. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Programu profilaktyki zakażeń pneumokokowych u osób powyżej 65 roku życia	186
Tabela 140. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Programu profilaktyki próchnicy zębów dla uczniów lubelskich szkół na lata 2021–2025	187
Tabela 141. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Programu profilaktycznego wczesnego wykrywania wad wzroku i zezów dla uczniów klas II szkół podstawowych na terenie Miasta Lublin na lata 2021–2025	188
Tabela 142. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Programu polityki zdrowotnej pn. „Dofinansowanie do leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego dla mieszkańców miasta Lublin”	189
Tabela 143. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin 2021–2030	191
Tabela 144. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Programu działań Miasta Lublin na rzecz mieszkańców z niepełnosprawnościami na lata 2021–2025	193
Tabela 145. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2022–2024	194
Tabela 146. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2021–2025	197
Tabela 147. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Programu Rodzina Trzy Plus	199
Tabela 148. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Lublin na lata 2022–2023	201
Tabela 149. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Programu Wsparcia i Aktywizacji Seniorów na terenie Miasta Lublin w latach 2021–2025	203
Tabela 150. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Programu „Lublin Strefa 60+”	204
Tabela 151. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Programu współpracy Gminy Lublin z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2023	205
Tabela 152. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Programu Zapobiegania Przemocy oraz Poprawy Bezpieczeństwa Mieszkańców i Porządku Publicznego – „Bezpieczny Lublin”	208
Tabela 153. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Programu Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Rynku Pracy miasta Lublin na lata 2021–2027	210
Tabela 154. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Strategii Rozwoju Turystyki Miasta Lublin do roku 2025	212
Tabela 155. Wskaźniki i mierniki monitorujące realizację celów Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Lublin na lata 2021–2024	213
Tabela 156. Wykaz uchwał Rady Miasta Lublin podjętych w 2023 r.	214

Spis wykresów

Wykres 1. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem w latach 2019–2023	19
Wykres 2. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem w latach 2019–2023	20
Wykres 3. Zadłużenie miasta Lublin wg kryterium miejsca powstania w latach 2019–2023 (w mln zł).....	20
Wykres 4. Środki europejskie i realizowane zadania z udziałem tych środków na 1 mieszkańca w latach 2019–2023 (w zł)	22
Wykres 5. Dochody i wydatki miasta Lublin w latach 2019–2023 (w mln zł).....	23
Wykres 6. Dochody i wydatki miasta Lublin na 1 mieszkańca (w zł)	23
Wykres 7. Struktura dochodów miasta Lublin w 2023 r.	24
Wykres 8. Struktura wydatków miasta Lublin w 2023 r.	24
Wykres 9. Udział (w %) dofinansowania inwestycji miasta Lublin w perspektywie finansowej na lata 2014–2020 w podziale na obszary wsparcia (wraz ze spółkami miasta)	26
Wykres 10. Spłata zobowiązań zaciągniętych do dnia 31 grudnia 2023 r. wraz z kosztami obsługi długu (w mln zł)	29

Autor
dr Mariusz Gwozda
Wydział Strategii i Obsługi Inwestorów
referat strategii i analiz
ul. Spokojna 2, 20-074 Lublin
tel.: 81 466 25 00
e-mail: biznes@lublin.eu
2030@lublin.eu
www.2030.lublin.eu